BOLLEBYGDS KOMMUN

ÄRENDELISTA/KALLELSE

Kommunstyrelsen
2026-05-12

Tid: kl. 13:00
Plats: Tingshuset, Bollebygd

Ordförande
Ulf Rapp (S)

Ledamöter
Daniel Persson (SD), vice ordförande
Stefan Hederdal (M), 2:e vice ordförande
Beatrice Ekelund (S)
Helena Thelin (S)
Tomas Bedö (M)
Cecilia Carlhson (KD)
Fredrik Olofsson (C)
Michael Plogell (FR)

Ersättare
Jonas Ahlgren (S)
Lisette Vermeulen (SD)
Jonatan Backlund (M)
Ann-Sofie Aiazzi (M)
Rose-Marie Grune (MP)
Barbro Ridell (V)
Rune Kennborn (KD)
Hannu Sutinen (L)
Jan Lennartzon (FR)

1. Upprop

2. Val av protokollsjusterare
Ärendet i korthet
Förslag digital signering: Torsdag 21 maj kl 11.30.

3. Resultat medarbetarenkät kommunövergripande samt resultat medarbetarenkät KSF - information (inga handlingar) — Ulrika Borg, HR-chef *13:05*
Ärendet i korthet
40 min.

4. Riktlinjer för chefsansvar i Bollebygds kommun (KS2026/104) — "-"
Sammanfattning
Not; rutinen i underlaget är endast med för kännedom, KS ska fatta beslut om *riktlinjer*, ej rutin.

5. Antagande av OPF-KR 26 (omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/103) — "-"
Sammanfattning
Not; SKR Cirkulär hittas här: Cirkulär - OPF-KR 26

6. Mobilitetsplan Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/274) — Peter Büchel, projektledare/Infrastrukturstrateg Plex *14:00*

7. Policy för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/43) — Ulf Aspelin, informationssäkerhetssamordnare *14:30*

Sammanfattning
Not; Nu gällande policy hittas här: Tagged PDF

8. Beslut om gemensamt dataskyddsombud för kommunens styrelse samt nämnder (KS2026/108) — "-"

9. Program för social hållbarhet i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/252) — Annika Eriksson, näringslivsutvecklare *14:50*

10. Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/107) — Emilia Stenbäck, miljöinspektör BMF *15:15*

Sammanfattning
Not; Nu gällande taxa hittas här: KOMMUNSTABEN

11.	Buagärde 1:10 Markbyte (KS2025/259)	Karl Fjällglim, mark- och exploateringsingenjör *15:30*
12.	Kommunhus etapp 1, förstudie (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/260)	Josephine Sjöblom, lokalstrateg *15:40*
13.	Lokalresursplan 2027-2036 för Bollebygds kommun (KS2026/97)	"-"
14.	Svar på medborgarförslag om aktivitetshus för pensionärer (KS2025/166)	"-"
15.	Styrmodell Bollebygds kommun inkl riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) samt god ekonomisk hushållning (GEH) (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/96)	Daniel Aronsson, ekonomichef *16:00*
16.	Årsredovisning 2025 för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/105)	
17.	Årsredovisning 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/90)	
18.	Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/98)	
19.	Årsredovisning 2025 Sjuhärads samordningsförbund (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/47)	
20.	Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/100)	
21.	Partistöd 2026 - Miljöpartiet (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/102)	
22.	Partistöd 2026 - Centerpartiet (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/118)	
23.	Partistöd 2026 - Folkets röst (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/116)	

24. Partistöd 2026 - Moderaterna (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/117)

25. Riktlinjer kommunalt pensionärsråd (KPR) (KS2023/86)

26. Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/249)

27. Nytt hälso- och sjukvårdsavtal VGR (KS2025/29)

28. Svar på motion (SD/KD) om vildsvinspremie (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/283)

29. Svar på motion (FR) om användning av padelhall på Rinnavägen, ny beslutsprocess efter upphävande av KF beslut (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/10)

30. Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2026-2030 (kf fattar slutligt beslut) (KS2026/92)

31. Svar på medborgarförslag om gång- och cykelbana längs Viaredssjön (KS2025/235)

32. Redovisning av delegeringsbeslut

Ärendet i korthet

Protokoll

Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll finns på Bollebygds kommuns hemsida: Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-04-23

Delegeringsbeslut

- KS2024/150-52 Sjuhäradsleden Nyttjanderättsavtal
- KS2026/112-2 Lägenhetsarrende Badplats Nedflo 1:2
- KS2026/114-2 Beslut kring förfrågan från Hestrafors IF att använda Bollebygdskannan på nya matchställ

33. Meddelanden

Anmälningar

- KS2020/164-39 Protokoll uppsiktsplikt mot annan nämnd, bygg- och miljönämnden
- KS2020/164-40 Protokoll uppsiktsplikt mot annan nämnd, socialnämnden
- KS2020/164-41 Protokoll uppsiktsplikt mot annan nämnd, teknik- och servicenämnden
- KS2026/42-2 Hållbarhetsråd 2026-04-01 minnesanteckningar (1/1)
- KS2026/3-27 Uppföljning av tillsynsplan 2025
- KS2026/3-28 Uppföljningsrapport februari 2026
- KS2023/241-134 Vänersborgs TR P 3510-25 Dom 2026-05-05

34. Information från politiska uppdrag (inga handlingar)

35. Kommundirektören informerar (inga handlingar)

4. Riktlinjer för chefsansvar i Bollebygds kommun KS2026/104

§90 KS2026/104

Riktlinjer för chefsansvar i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar riktlinjer för chefsansvar, daterat 2026-04-13.

Ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram uppdaterade riktlinjer för chefansvar – riktlinjer som beskriver vilket ledarskap som förväntas av chefer i Bollebygds kommun. En chef ska skapa arbetsglädje, ett gott arbetsklimat och driva utveckling framåt. Ledarskapet ska präglas av ansvar, tydlighet, lojalitet och förmåga att hantera olika medarbetare, samtidigt som man visar tillit och uppmuntrar självständighet. Chefskapet innebär ett helhetsansvar för verksamhet, ekonomi och personal, där chefen fattar beslut och balanserar dessa områden för att nå uppsatta mål.

Verksamhet: Utveckla verksamheten utifrån kommunens vision, säkerställa kvalitet och följa styrdokument.

Ekonomi: Följa beslut, arbeta proaktivt med budget och tydligt kommunicera mål och resultat.

Personal: Motivera och utveckla medarbetare, skapa delaktighet, vara ett föredöme och arbeta aktivt med arbetsmiljö och kommunikation.

För att lyckas ska chefen kontinuerligt utveckla sin kompetens och hålla sig uppdaterad. Som stöd finns tydliga uppdrag, överordnad chef, styrdokument och olika stödfunktioner samt möjligheter till erfarenhetsutbyte.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen antar riktlinjer för chefsansvar, daterat 2026-04-13.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Riktlinjer för chefsansvar
- Riktlinjer för chefsansvar
- Instruktion för riktlinjer för chefsansvar i Bollebygds kommun

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Fastställd: Kommunstyrelsen 2026-xx-xx, § x

Gäller för: Bollebygds kommun

Dokumentansvarig: HR-chef

Dnr : **188899**

Riktlinjer för chefsansvar

”Vår verksamhet ska ha ledare som skapar arbetsglädje och ett gott arbetsklimat. En ledare ska vara drivande och kreativ när det gäller förändrings- och utvecklingsarbete. Ledarskapet ska präglas av ansvarstagande, lojalitet och en förmåga att hantera medarbetares olikheter. Ledaren ska tydliggöra och prioritera uppdraget och skapa en gemensam förståelse för uppdragets syfte. En ledare ska samtidigt visa förtroende för sina medarbetare genom att ge frihet inom givna ramar genom att främja självständigt arbete och eget initiativtagande” (Utdrag ur kommunens arbetsgivarpolitiska program, antaget av kommunfullmäktige 2006-06-21)

Till varje chefs uppgifter hör att entusiasmera, informera, styra och leda. Chefens insatser avgör i stor utsträckning förtroendevaldas och medarbetares kunskap, intresse och engagemang för verksamheten och därigenom utvecklingen av denna. Chef är en formell position – ett ansvar och ett uppdrag. Ledare blir du genom ditt sätt att agera.
Chefer har fullt ledningsansvar, det vill säga formellt ansvar för alla tre ansvarsområdena verksamhet, ekonomi och personal. Det innebär ett helhetsansvar för en organisatorisk enhet. Det är alltid du som chef som fattar beslut. Ett chefsuppdrag kräver att du balanserar operativa uppgifter, ekonomiska mål och personalfrågor för att nå uppsatta mål.

VI FÖRVÄNTAR OSS att du som chef i Bollebygds kommun tar ditt ansvar inom de tre delarna verksamhet, ekonomi och personal**.**

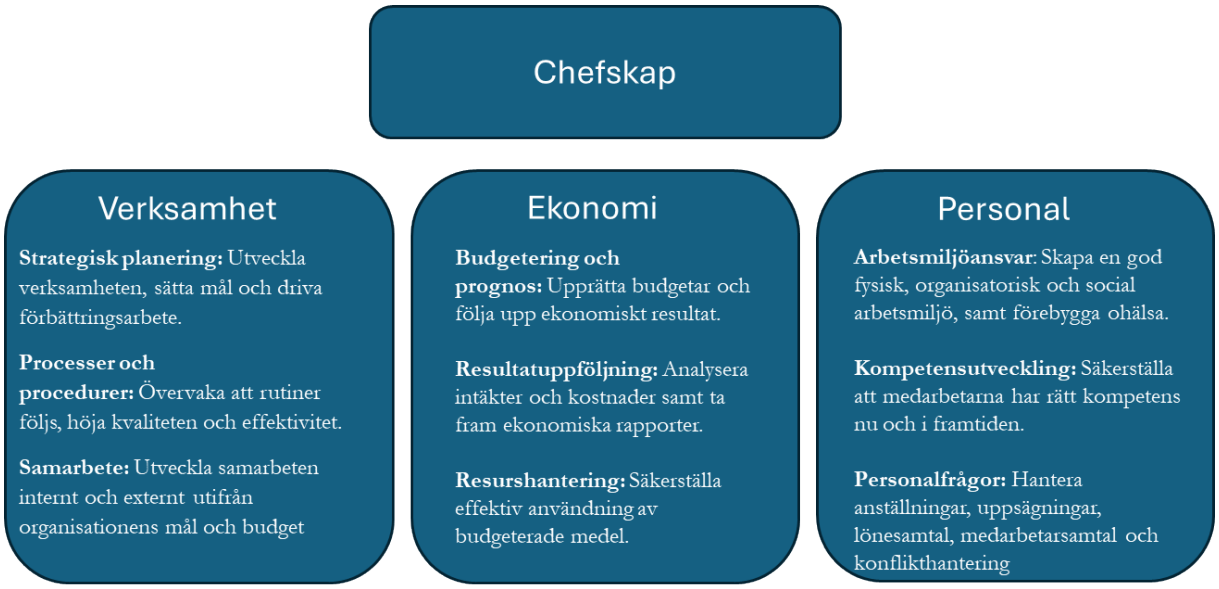

Verksamhet

- Utifrån kommunens vision och med medborgarnas upplevelse i fokus ständigt utvecklar din verksamhet och bidrar till att utveckla kommunen i stort.
- Att du leder och följer upp din verksamhet utifrån kommunens styrdokument och styrmodell.
- Att du vidtar de nödvändiga åtgärder som krävs utifrån kommunens styrdokument och styrmodell.
- Att den verksamhet du leder håller en hög kvalitét utifrån anvisade resurser.

Ekonomi

- Följer och verkställer politiska och ekonomiska beslut inom den egna verksamheten.
- Är tydlig i din kommunikation kring mål, resurser och förväntat resultat och på så sätt skapar förståelse och acceptans för fattade beslut.
- Skapar förutsättningar för en fungerande ekonomiadministration i din verksamhet.
- Du arbetar proaktivt med din budget och ekonomi och är förberedd inför uppföljningar och bokslut.

Personal

- Ser dina medarbetares erfarenhet och potential och stimulerar deras utveckling genom att visa tillit till deras förmåga, vidga deras ansvar och bidra med konstruktiv feedback genom den Röda Tråden.
- Engagerar och skapar delaktighet på ett sätt som får medarbetarna att känna sig motiverade att bidra och ta ansvar.
- Är ett föredöme i ditt ledarskap, exempelvis genom att agera etiskt och visa prov på gott omdöme och personlig omtanke.
- Är lyhörd och aktivt utvecklar arbetsmiljön med speciellt fokus på arbetsgruppens relationer och arbetsklimat.

- Vet ditt uppdrag och är trygg i din roll som arbetsgivarföreträdare, även i situationer där du måste fatta svåra beslut.
- Du säkerställer att relevant och aktuell information kommuniceras till dina medarbetare på ett tydligt och bra sätt

Du själv som chef

För att lyckas med ditt uppdrag som chef i Bollebygds kommun behöver du;

- Aktivt söka kunskap och hålla dig uppdaterad om kommunens riktlinjer.
- Aktivt söka möjligheter till utveckling av ditt chef- och ledarskap.

DET HÄR STÖDET får du i din roll som chef:

- Väl uttalade förväntningar och ett tydligt uppdrag som du tillsammans med din chef har dialog om i Den Röda Tråden.
- Din överordnade chef.
- Kommunens styrdokument såsom rutiner, regler och riktlinjer.
- Stöd av kommunens stödfunktioner.
- Möjlighet att utvecklas i din roll genom samarbete och erfarenhetsutbyte med chefer i andra delar av organisationen.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Instruktion för riktlinjer för chefsansvar i Bollebygds kommun

”Vår verksamhet skall ha ledare som skapar arbetsglädje och ett gott arbetsklimat. En ledare skall vara drivande och kreativ när det gäller förändrings- och utvecklingsarbete. Ledarskapet skall präglas av ansvarstagande, lojalitet och en förmåga att hantera medarbetares olikheter. Ledaren skall tydliggöra och prioritera uppdraget och skapa en gemensam förståelse för uppdragets syfte. En ledare skall samtidigt visa förtroende för sina medarbetare genom att ge frihet inom givna ramar genom att främja självständigt arbete och eget initiativtagande” (Utdrag ur kommunens arbetsgivarpolitiska program, antaget av kommunfullmäktige 2006-06-21)

Till varje chefs uppgifter hör att entusiasmera, informera, styra och leda. Chefens insatser avgör i stor utsträckning förtroendevaldas och medarbetares kunskap, intresse och engagemang för verksamheten och därigenom utvecklingen av denna. Chef är en formell position – ett ansvar och ett uppdrag. Ledare blir du genom ditt sätt att agera.

Chefer har fullt ledningsansvar, det vill säga formellt ansvar för alla tre ansvarsområdena verksamhet, ekonomi och personal. Det är alltid du som chef som fattar beslut. Det innebär ett helhetsansvar för en organisatorisk enhet. Ett chefsuppdrag kräver att du balanserar operativa uppgifter, ekonomiska mål och personalfrågor för att nå uppsatta mål.

VI FÖRVÄNTAR OSS att du som chef i Bollebygds kommun tar ditt ansvar inom de tre delarna verksamhet, ekonomi och personal. Du leder din verksamhet utifrån nedanstående förtydliganden och har regelbundet dialog med din chef om dina förutsättningar att nå detta. Dialogen sker i enlighet med Den Röda Tråden för chefer.

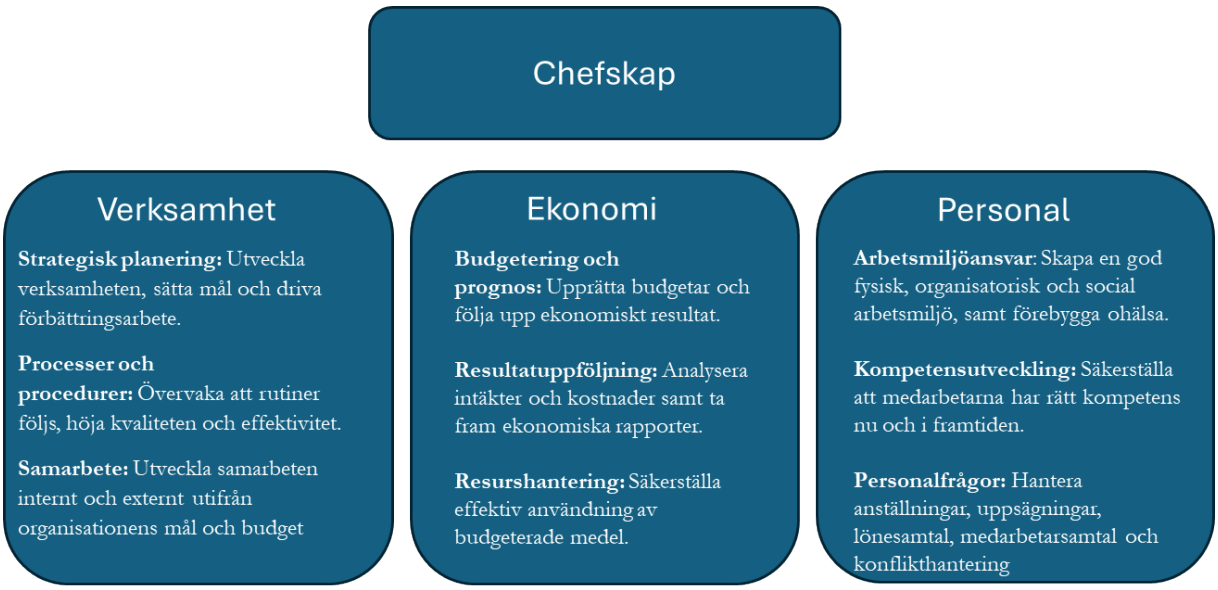

Verksamhet

Utifrån kommunens vision och med medborgarnas upplevelse i fokus ständigt utvecklar din verksamhet och bidrar till att utveckla kommunen i stort.

Det innebär att;

- Du låter kommunens övergripande mål och värderingar styra prioriteringar och beslut.
- Du säkerställer att verksamhetens mål är i samklang med kommunens mål och vision.
- Tydliggör för medarbetarna hur deras arbete bidrar till helheten.
- Du ser verksamheten ur medborgarnas perspektiv och arbetar utifrån att tillgänglighet, tydlighet och rättssäkerhet i alla processer.

- Du kontinuerligt utvecklar verksamheten genom att följa upp resultat och analysera behov, anpassa arbetssätt när förutsättningar förändras och uppmuntrar förbättringsförslag.
- Du samarbetar över förvaltnings- och verksamhetsgränser och ser till Bollebygd på sista raden före den egna enhetens kortsiktiga intressen.

Att du leder och följer upp din verksamhet utifrån kommunens styrdokument och styrmodell.

Det innebär att;

- Du känner till och förstår kommunens styrdokument såsom budget och verksamhetsplan, styrmodell, policys och riktlinjer samt reglementen.
- Du leder verksamheten utifrån dessa ramar.
- Du prioriterar och planerar utifrån beslutade mål och säkerställer att resurser används enligt budget.
- Du fattar beslut i linje med lagar, policys och politiska beslut.
- Du tydliggör kopplingen mellan uppdrag och det dagliga arbetet.
- Du följer upp mål, kvalitet och ekonomi regelbundet och använder nyckeltal och uppföljning som underlag för förbättring.
- Återkopplar resultat till medarbetare och överordnad chef.
- Vidtar åtgärder om verksamheten avviker från uppsatta mål.

Att du vidtar de nödvändiga åtgärder som krävs utifrån kommunens styrdokument och styrmodell.

Det innebär att;

- Du agerar när det krävs genom att förtydliga uppdrag och förväntningar, justerar arbetssätt eller organisation och prioriterar om resurser.
- Du tar ansvar för att rätt saker faktiskt händer.
- Du fattar beslut inom givna ramar.
- Du följer lagar, policys och riktlinjer.
- Du håller budget och ekonomiska ramar.
- Du följer upp din verksamhet.

Att den verksamhet du leder håller en hög kvalitét utifrån anvisade resurser.

Det innebär att;

- Du tar ansvar för att verksamheten levererar goda resultat i förhållande till mål, lagkrav och förväntningar.
- Du använder resurserna effektivt genom att hålla budget och göra kloka prioriteringar, undviker onödiga kostnader och planerar för en långsiktigt hållbar ekonomi.
- Du skapar en balans mellan krav och resurser genom att anpassa och tydliggöra ambitionsnivå utifrån givna ramar.
- Du mäter och analyserar resultat.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Ekonomi

Följer och verkställer politiska och ekonomiska beslut inom den egna verksamheten

Det innebär att:

- Du ansvarar för att lägga prognos och göra budget för din verksamhet
- Du har god kännedom om de ekonomiska transaktionerna för din verksamhet
- Vid behov vidtar du de åtgärder som krävs för att nå en budget i balans.

Är tydlig i din kommunikation kring mål, resurser och förväntat resultat och på så sätt skapar förståelse och acceptans för fattade beslut.

Det innebär att:

- Hålla din arbetsgrupp informerad om enhetens ekonomiska förutsättningar utifrån budget och prognosticerat utfall.
- Hålla överordnad chef informerad om konsekvensen av budgeten.
- Informerar överordnad nivå om hur det ekonomiska utfallet är i förhållande till din budget.
- Du lyfter verksamhetens behov i god tid till överordnad nivå för att bidra till den övergripande budgetplaneringen.

Skapar förutsättningar för en fungerande ekonomiadministration i din verksamhet

Det innebär att:

- Du säkerställer att personer som du fördelat arbetsuppgifter till har rätt förutsättningar.
- Du följer upp att det du fördelat genomförs.

Du arbetar proaktivt med din budget och ekonomi och är förberedd inför uppföljningar och bokslut.

Det innebär att;

- Du löpande analyserar ditt ekonomiska resultat, prognoser och delårsrapporter
- Du förbereder dig inför ekonomiuppföljning Du lyfter verksamhetens behov i god tid till överordnad nivå för att bidra till den övergripande budgetplaneringen.
- Du tar upp risker i verksamheten som kan komma att påverka budgetföljsamheten.

Personal

Ser dina medarbetares erfarenhet och potential och stimulerar deras utveckling genom att visa tillit till deras förmåga, vidga deras ansvar och bidra med konstruktiv feedback genom den Röda Tråden.

Det innebär att;

- Du uppmärksammar både det dina medarbetare redan kan och det de har möjlighet att utvecklas i.
- Du litar på att de kan ta ansvar och fatta beslut och visar förtroende när någon testar något nytt.

- Du ger mandat att lösa uppgifter självständigt och undviker detaljstyrning.
- Du är tydlig och konkret och ger positiv och utvecklande feedback med fokus på prestation.

Engagerar och skapar delaktighet på ett sätt som får medarbetarna att känna sig motiverade att bidra och ta ansvar.

Det innebär att;

- Du väcker intresse och energi i arbetet genom att vara tydlig med mål och syfte.
- Du visar entusiasm och riktning.
- Du involverar medarbetarna istället för att bara informera dem och efterfrågar deras perspektiv genom dialog.

Är ett föredöme i ditt ledarskap, exempelvis genom att agera etiskt och visa prov på gott omdöme och personlig omtanke.

Det innebär att;

- Du är ett föredöme och lever som du lär.
- Ditt beteende visar hur man ska agera i organisationen – inte bara genom vad du säger, utan genom vad du gör.
- Behandlar alla lika och med respekt.
- Följer lagar, regler och värderingar.

Är lyhörd och aktivt utvecklar arbetsmiljön med speciellt fokus på arbetsgruppens relationer och arbetsklimat.

Det innebär att;

- Du lyssnar aktivt på medarbetarnas synpunkter och signaler och uppmärksammar både det som sägs och det som inte sägs.
- Följer upp arbetsbelastning och fångar upp tidiga tecken på stress, konflikter eller missnöje och agerar på det.
- Är tillgänglig och öppen för dialog.
- Förebygger risker och arbetar aktivt för att förbättra arbetsmiljön.

Vet ditt uppdrag och är trygg i din roll som arbetsgivarföreträdare, även i situationer där du måste fatta svåra beslut.

Det innebär att;

- Du har en tydlig förståelse för organisationens mål och riktning.
- Du förstår ditt ansvar och dina befogenheter och vet vad som förväntas av dig och agerar utifrån det.
- Du förstår skillnaden mellan att vara kollega och arbetsgivarföreträdare.
- Du fattar beslut utifrån verksamhetens bästa, även när de är impopulära.
- Visar respekt och omtanke samtidigt som du är tydlig.

Du säkerställer att relevant och aktuell information kommuniceras till dina medarbetare på ett tydligt och bra sätt

Det innebär att du;

- Förmedlar relevant information från kommunledning och ledningsgrupper till dina medarbetare.

- Anpassar informationen utifrån verksamhetens behov.
- Kommunicerar informationen i rätt tid.

Du själv som chef
För att lyckas med ditt uppdrag som chef i Bollebygds kommun behöver du;

Aktivt söka kunskap och hålla dig uppdaterad om kommunens riktlinjer.

Det innebär att;

- Du sätter dig in i kommunens styrdokument och information som ges på annat sätt.
- Du agerar utifrån uppsatta styrdokument.

Aktivt söka möjligheter till utveckling av ditt chef- och ledarskap.

Det innebär att;

- Du tar ansvar för din egen utveckling.
- Du ser både chef- och ledarskap som något som ständigt kan förbättras – inte som något "färdigt".
- Du håller dig uppdaterad om nya arbetssätt och forskning.
- Du reflekterar över ditt agerande.

DET HÄR STÖDET får du i din roll som chef:

- Väl uttalade förväntningar och ett tydligt uppdrag som du tillsammans med din chef har dialog om i Den Röda Tråden.
- Din överordnade chef.
- Kommunens styrdokument så som rutiner, regler och riktlinjer.
- Stöd av kommunens stödfunktioner.
- Möjlighet att utvecklas i din roll genom samarbete och erfarenhetsutbyte med chefer i andra delar av organisationen.

5. Antagande av OPF-KR 26 (omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner (kf fattar slutligt beslut) KS2026/103

§89 KS2026/103

Antagande av OPF-KR 26 (omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar bestämmelser om omställningstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner (OPF-KR 26) i enlighet med förslag från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Ärendet

OPF-KR 26 är ett uppdaterat regelverk för omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner, framtaget av SKR. Det ersätter tidigare regelverk (OPF-KR 25, OPF-KL 18/14) och rekommenderas gälla från och med 15 oktober 2026, i samband med den nya mandatperioden.

Ett förtroendeuppdrag inom kommuner och regioner utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. OPF-KR 26 innehåller bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Bestämmelserna antas lokalt av fullmäktige i kommun, region eller kommunalförbund och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald. Bestämmelserna i OPF-

KR 26 ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställnings-avtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Sveriges Kommuner och Regioners styrelse har i december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd till förtroendevalda (OPF-KR) för att kunna tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett (eller flera) uppdrag efter valet 2026 eller senare. Den nya versionen benämns OPF-KR 26. Förslag till OPF-KR 26 är utformat med utgångspunkt att ett förtroendeuppdrag inom kommuner och regioner utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och därför kräver särskilda villkor anpassade för uppdraget. OPF-KR 26 är fortsatt indelat i fyra kapitel; inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd. Förslaget innehåller i korthet följande förändringar:

Kapitel 2, bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda.
En ny § 2a införs som ger rätt till att neka omställningsstöd om den förtroendevalde döms till fängelse i två år eller mer. Tid i uppdrag hos annan uppdragsgivare som tillämpar OPF-KR 26 eller tidigare får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid för ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Samordningsreglerna gällande ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd förändras i § 7. Omställningsstöden föreslås samordnas med all förvärvsinkomst och/eller annan inkomst från och med det första året med omställningsstöd. Av administrativa skäl föreslås att från samordningen undanta ett fribelopp som per månad motsvarar en tolftedel av samma års prisbasbelopp.

Kapitel 3, pensionsbestämmelser
Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte. I tidigare versioner av OPF-KR justerades beloppet årligen genom indexering, men denna rutin har av administrativa skäl tagits bort. En möjlighet till kortare utbetalningstid av pensionsbehållningen om minst 10 år har införts. Tidigaste ålder för uttag av pensionsbehållning har justerats till 62 år. En regel om automatisk utbetalning av pensionsbehållningen vid 70 år har också införts. Detta för att pensionsbehållningen inte ska glömmas bort. Sambobegreppet förtydligas med hänvisning till sambolagen i § 11, efterlevandeskydd. 2025-12-19 3 (4) 20

Kapitel 4, familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall
I § 3 införs en regel om att endast ett helt familjeskydd kan falla ut oavsett om man har flera uppdrag hos flera uppdragsgivare. I ny anmärkning till § 4 har sambobegreppet förtydligats.

Kommentaren till OPF-KR 26
Kommentaren till OPF-KR 26 har reviderats i syfte att förtydliga och öka dess vägledande funktion.

Övrigt
En uppdaterad försäkringsteknisk bilaga med nya delningstal har införts och ersätter den tidigare från 2014. Bilagan har moderniserats och beskriver bland annat hur pensionsbehållningen ska räknas upp i högre åldrar. SKR rekommenderar att lokalt antagande av OPF-KR 26 görs med ikraftträdandedatum tidigast från och med 15 oktober 2026. OPF-KR 26 är utformat för tillämning hos respektive kommun och region. För att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar bestämmelser om omställningstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i kommuner och regioner (OPF-KR 26) i enlighet med förslag från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Antagande av OPF-KR 26

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

6. Mobilitetsplan Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2025/274

§81 KS2025/274

Mobilitetsplan för Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till mobilitetsplan för Bollebygds kommun, och ger kommunstyrelsen i uppdrag att ansvara för uppföljning och övergripande samordning av planen.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i december 2022 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en mobilitetsplan i syfte att skapa ett samlat grepp kring ett mer hållbart resande. Under 2025 arbetade kommunstyrelse-förvaltningen med att ta fram ett förslag på en mobilitetsplan som sedan skickades på remiss i december 2025. Remissen skickades till samtliga partier i kommunfullmäktige, facknämnderna samt pensionärsrådet, ungdomsrådet, föreningsrådet och hållbarhetsrådet. Utifrån remissvaren som inkom gjordes en del justeringar som redovisas i samrådsredogörelsen. Bland annat justerades:

- Ansvarsbeskrivning per ställningstagande flyttas till ett eget dokument
- Ställningstaganden för skolskjuts och järnväg lades till
- Bilens framträdande roll och betydelse för mobiliteten har beskrivits på fler ställen

Mobilitetsplanen är ett strategiskt styrdokument som anger inriktningen för kommunens arbete med mobilitet utifrån ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Den omfattar gång, cykel, kollektivtrafik och biltrafik samt hur dessa

transportslag samverkar i ett effektivt system.

Planen beskriver nuläge, utmaningar och behov inom transportområdet samt anger fokusområden för det fortsatta arbetet. Den utgår från internationella mål såsom Agenda 2030, nationella klimat- och transportpolitiska mål, regionala mål i Västra Götaland samt kommunens egna styrdokument. Som stöd i planens genomförande finns det bilagor som ansvarsfördelning, beskrivning av förutsättning och statistiskt underlag och samrådsredogörelsen. Bilagorna fastställs inte på politisk nivå.
Särskilt fokus läggs på att:

- Öka andelen hållbara resor
- Förbättra förutsättningarna för gång och cykel
- Stärka kollektivtrafikens attraktivitet
- Utveckla knutpunkter och pendelparkeringar
- Minska transporternas klimat- och miljöpåverkan

Planen medför inga direkta kostnader, men kommer att påverka framtida prioriteringar, investeringar samt kostnader för drift och underhåll. Genom förbättrad hälsa och ett mer effektivt transportsystem uppstår samhällsekonomiska vinster. Mobilitetsplanen utgör ett viktigt strategiskt underlag för att styra kommunen mot ett mer hållbart transportsystem. Genom tydliga prioriteringar skapas bättre förutsättningar för:

- Effektiv samhällsplanering
- Minskad klimatpåverkan
- Förbättrad folkhälsa

- Ökad tillgänglighet och jämlikhet

Planen är även ett stöd i kommande detaljplanering och infrastruktursatsningar.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till mobilitetsplan för Bollebygds kommun, och ger kommunstyrelsen i uppdrag att ansvara för uppföljning och övergripande samordning av planen.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Mobilitetsplan för Bollebygds kommun
- Mobilitetsplan för Bollebygds kommun
- Ungdomsrådets möte 26-01-21, signerat (1/1)
- Remissvar (MP) mobilitetplan för Bollebygds kommun
- Remissvar PRO mobilitetplan för Bollebygds kommun
- Remissvar (V) Mobilitetsplan
- Yttrande-SD.-mobilitetsplan-2 (1/1)
- Yttrande mobilitetsplan, hållbarhetsrådet (1/1)
- § 3 UN Remiss – Mobilitetsplan för Bollebygds kommun(UN2026_1)
- Remissvar Mobilitetsplan från SPF Seniorerna i Bollebygd
- Remissvar mobilitetsplan för Bollebygds kommun
- Remissvar mobilitetsplan (L)
- Protokollsutdrag BMN 2026-01-26.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

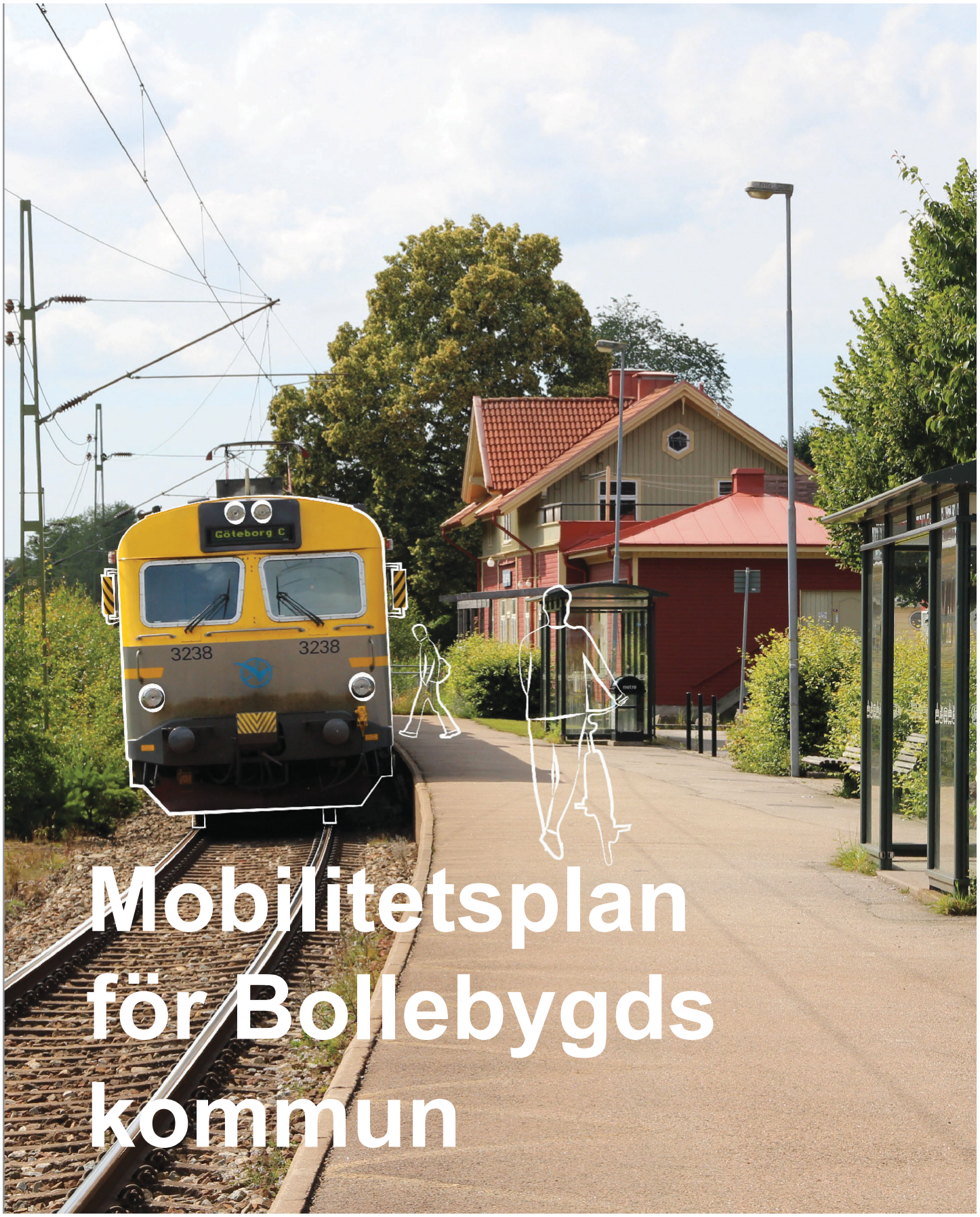

Mobilitetsplan för Bollebygds kommun

Förord

Kommunfullmäktige gav 2022-12-07, i och med sitt budgetbe-slut, kommunstyrelsen i uppdrag att ”*ta fram en mobilitetsplan för att ta ett helhetsgrepp kring ett ökat hållbart resande*”. Mobilitet, alltså hur människor förflyttar sig, är något som Bollebygds kommun arbetar med på många sätt. Väghållning, samhällsplanering, kollektivtrafikförhandlingar, anläggning av infrastruktur och tjänsteresor är några av arbetsområdena. Med mobilitetsplanen togs ett helhetsgrepp kring mobilitet utifrån de tre hållbar-hetsperspektiven ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Genom att titta på andra kommuners mobilitetsdokument och på omvärldens ramar i form av mål, överenskommelser och åtaganden, genom delaktighet av olika expertområden inom kommunorganisationen och genom samråd med partier, nämn-der och kommunala råd inkluderas många perspektiv och behov i arbetet. Mobilitetsplanen tar ett helhetsgrepp kring ett ökat hållbart resande och anger riktningen inom ett antal fokusområ-den.

Titel: Mobilitetsplan för Bollebygds kommun

Diarienummer: KS2025/274

Antagen: 2026-05-12

Antagen av: Kommunfullmäktige

Omfattar: Mobilitetsplanen riktar sig till Bollebygds kommuns nämnder.

Dokumentansvarig: Kommunstyrelsen (Politisk nivå) Plan-och exploateringsavdelningar, Kommunstyrelse-förvaltningen (Tjänstenivå)

Uppföljning: Enligt beskrivning i planen, en samlad uppföljning sker minst en gång per mandatperiod

Illustrationer och foton: Alla illustrationer och foton är skapade eller tagna av medarbetare på Bollebygds kommun om inget annat anges.

Medverkande

Medverkande tjänstepersoner

Kajsa Sparrings, Plan- och exploateringschef

Peter B☒chel,

infrastrukturstrateg Anna

Dahlbäck, planarkitekt Erika

Eliasson, samhällsplanerare

Peter Krahl Rydberg, miljö-och

hållbarhetsstrateg My Nilsson, enhetschef

VA/Gata

Katarina Cvijovic, trafikingenjör

Annika Eriksson,

näringslivsutvecklare Kristina

Sunebrand, folkhälsostrateg

Jenny Fardby,

skolskjutssamordnare

Medverkande via samråd

¥lla partier som är representerade i Bollebygds kommunfullmäktige

Ungdomsrådet

Pensionärsrådet

Hållbarhetsrådet

Alla nämnder

Innehåll

Förord 3
- Medverkande 4

Inledning 6
- Bakgrund 8
- Syfte 8
- Process 8
- Avgränsning 8

Förutsättningar 10
- Demografi och geografi 12
- Kollektivtrafik 13
- Fördelning mobilitetssätt 14
- Vägtrafik och parkering 14
- Gång och cykel 15
- Hälsa och miljö 16
- Jämlikhet och jämställdhet 16
- Ekonomi 16
- Mobilitetsplanens förhållande till strategiska styrdokument 16

Fokusområden och ställnings-taganden 20
- Fokusområde 1: Kollektivtrafik 22
- Fokusområde 2: Gång och cykel 24
- Fokusområde 3: Elektrifiering & delning 26
- Fokusområde 4: Samhällsplanering 28

Uppföljning och forsatt arbete 30

Inledning

Följande kapitel ger en inblick i mobilitetsplanens bakgrund, syfte, avgränsning och process för framtagande.

Bakgrund

Bollebygds kommun är en mindre kommun i Västra Götaland med blandad landsbygd och tätort. Kommunen ligger mitt i ett pendlings-stråk mellan Borås och Göteborg. Invånarna är i stor utsträckning bilberoende, särskilt på landsbygden. Nuläget innebär bland annat höga utsläpp av växthusgaser från vägtrafiken samt en ojämn tillgänglighet till trafiksystemet.

Kommunfullmäktige gav 2022-12-07 kommun-styrelsen i uppdrag att ta fram en mobilitetsplan för att ta ett helhetsgrepp kring ett ökat hållbart resande.

Syfte

¥tt utveckla mobiliteten inom Bollebygds kommun samt till och från kommunen till att vara samhällsekonomiskt effektiv, tillgänglig på jämlika villkor och med så liten miljö- och klimatpåverkan som möjligt.

Process

Kommunstyrelsensplanochexploateringsa

v-delning samt miljö- och hållbarhetsstrategen har varit ansvariga för framtagande av mobilitetspla-nen. I framtagande involverades representanter för folkhälsa, kollektivtrafik, näringslivsutveck-ling, gata och fastighet samt hållbarhetsrådet och kommunledningsgruppen.

December 2025 beslutade kommunstyrelsen att skicka ut mobilitetsplanen på samråd till kom-munens facknämnder, rådgivande instanser och alla partier som var representerade i kommun-fullmäktige.

Efter samrådet gjordes ett antal justeringar, bland annat tillkom ställningstagande om Bollebygds stationsläge och om skolskjutsen. Kopplingen till de globala målen för hållbar utveckling lades till. Fler ändringar och tillägg går att läsa om i samrådsredogörelsen.

Den x xxx 20xx antog kommunfullmäktige i Bollebygd Mobilitetsplanen för Bollebygds kommun.

Avgränsning

Mobilitetsplanen avgränsas till att handla om personresor och tjänsteresor på väg med bland annat gång, cykel, bil, buss och tåg. Därmed omfattas inte flygresor, godstransporter och arbetsmaskiner.

Mobilitetsplanen som styrdokument fokuserar på det som kräver utveckling jämfört med nuläget. Därmed ingår det inga ställningstagan-den avseende befintliga, fungerande system och

a

rbetssätt.

Förutsättningar

I detta kapitel presenteras en rad olika förutsättningar som mobilitetsplanen behöver förhålla sig till. Dessa har utgjort utgångspunkten vid framtagandet av mobilitetsplanen och har spelat en viktig roll i dess utformning och innehåll.

Demografi och geografi

Bollebygd är med cirka 9800 invånare år 2025 en mindre kommun som fortsätter att växa.
Befolkningsgruppen som är 80 år och äldre förväntas växa mest under de kommande åren. Bollebygd ligger i närhet av och i direkt trafikförbindelse med de stora arbetsmarknads-områdena Borås och Göteborg. Många invånare pendlar till dessa arbetsmarknader, enligt statiska centralbyrån var det år 2021 cirka 1830 pendlare till Göteborgsområdet och cirka 960 till Borås. Totalt pendlar cirka 70 procent av de förvärvsar-betande utanför kommunen.

Bollebygds kommun saknar egen gymnasieskola
och alla gymnasieelever som besöker skolor i kringliggande kommuner är hänvisade

Bollebygd består av flera tätorter och många mindre bostadsområden på landsbygden. Från Bollebygd centrum är det cirka 1,7 mil norrut till Töllsjö, cirka 0,9 mil till Olsfors österut och 1,3 mil till Hultafors ännu längre österut. Drygt 3500 invånare bor utanför någon av tätorterna.

Bollebygds kommun är den största arbetsgivaren med cirka 750 anställda med arbetsplatser i Bollebygd tätort samt Töllsjö och Olsfors. Det finns ett antal större arbetsgivare och industrier med ansamlingar i Bollebygd, Olsfors och mellan Bollebygd och Olsfors och Töllsjö.

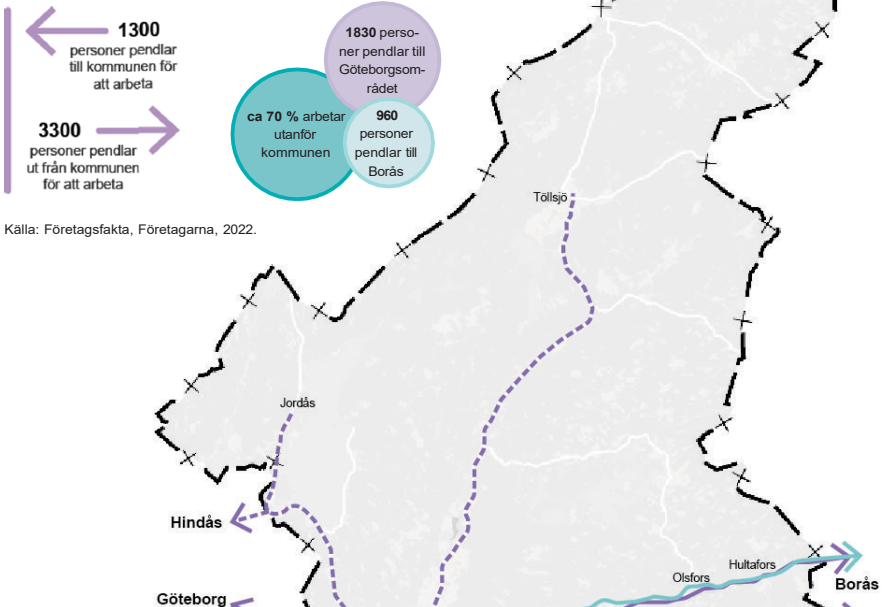

Källa: Företagsfakta, Företagarna, 2022.

Kollektivtrafik

Tillgång till kollektivtrafik med fasta, regelbund-na avgångstider är begränsat till Bollebygds tätort. Olsfors och Hultafors har förbindelser med fasta avgångstider med lägre frekvens. Andra delar av kommunen har möjlighet att resa med anropsstyrd linje- eller närtrafik inom kommunen och byta till linjelagd kollektivtrafik i Bollebygds tätort.

Kollektivtrafik inom tätorten Bollebygd har begränsningar och vissa målpunkter där kollek-tivtrafik hade varit ett önskat alternativ, som till exempel kyrkan, saknar förbindelser.

Beläggningen av buss och tåg varierar mycket över dygnet från upp till fullsatt på morgon och eftermiddag till enstaka resenärer under dagen eller kvällar. Den genomsnittliga beläggningen är cirka 25 personer per fordon.

Både undersökningar och samhällsdiskussioner visar att många invånare önskar sig en bättre utbyggd kollektivtrafik med fler avgångar, bland annat på kvällar fredag och lördag. Skolungdo-mar och även äldre invånare är ofta hänvisade till kollektivtrafik och är därför begränsade i sin mobilitet.

För många skolungdomar är skolskjuts ett vanligt sätt att resa till och från skolan.

Då Bollebygd ligger i pris-zon C upplevs resor till och från Göteborg som dyra då de kräver en så kallad ¥BC-biljett. Detta kommer ändras hösten 2026 då Bollebygd ska få dubbel zontill-hörighet.

Bollebygd har en central belägen tågstation och inaktiva stationslägen i Olsfors och Hultafors. Det pågår en utveckling av en ny tågförbindelse mellan Göteborg och Borås som kommer gå genom Bollebygds kommun i närheten av riksväg 40.

Ny zonindelning för Västtrafik i Bollebygds kommun. Gäller från 23 november 2026. Bakgrundskarta: Västtrafik.

Fördelning mobilitetssätt

Västra Götalands resvanundersökning från 2022/2023 visar på en färdmedelsfördelning med 20 procent kollektivtrafik, 71 procent bil, 2 procent cykel 4 procent gång samt enstaka procent för övriga trafikslag som bland annat motorcykel och moped.

En resvanundersökning bland kommunens medarbetare 2025 visade att 75 procent tar i första hand bilen till arbetet, 12 procent åker kollektivt och 13 procent går eller cyklar.

På grund av geografin och bebyggelsens fördel-ning med delvis långa avstånd är många kom-muninvånare beroende av bilen för att kunna komma till arbete, service och fritidsaktiviteter. Aven om gång, cykel och kollektivtrafik kan öka sina andelar kommer bilen sannolikt fortsätta att vara det dominerande färdmedlet.

Vägtrafik och parkering

Riksväg 40 går genom kommunen och används av många bilpendlare på väg till Borås och Göteborg. Vägen är delvis hårt belastad men trafikflödet varierar mycket över dygnet och året.

Inom kommunen är det god framkomlighet med bil. Ökad trängsel kan förekomma under rusningstrafik runt Gästgivaretorget i Bollebygd samt vid hämtning och lämning till förskolor och skolor.

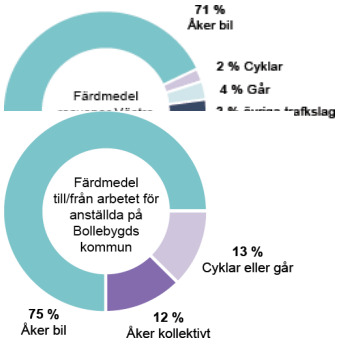

Vinterväghållning är en landsbygdstypisk utma-ning för trafiken utanför tätorterna.

Parkeringssituationen är generellt god med största dels kostnadsfria parkeringar i alla delar av kommunen. I centrala Bollebygd, nära handel, kommunhus och buss- och tågstation kan viss trängsel förekomma. Pendelparkering-en i centrala Bollebygd upplevs av många som överbelagd med svårigheter att hitta platser på morgonen.

Elektrifieringen av vägtrafiken har börjat även om den stora

Resvaneundersökning 2022/2023, Västra Götaland

Resvaneundersökning 2025, Bollebygds kommun.

Trafikverket, 'ata uttaget från NV'B: 2026-03-30

Gång och cykel

Inom Bollebygds tätorter är infrastrukturen för gång och cykel väl utbyggd och hela stråk anyaför-bindelser är under planering. Ett antal fritidsak-tiviteter är idag svåra att nå med cykel. I Olsfors och Hultafors är möjligheterna mer begränsade på grund av topografin med större höjdskill-nader. I Töllsjö finns några enstaka gång- och cykelbanor men förutsättningar för gång och cykling är goda med ringa höjdskillnader inom det tätbebyggda området. Mellan tätorterna finns det ingen nämnvärd infrastruktur för gång och cykel vilket även gäller närliggande tätorter i grannkommuner såsom Rävlanda, Hindås eller Sandared.

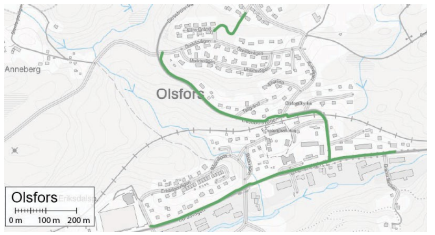

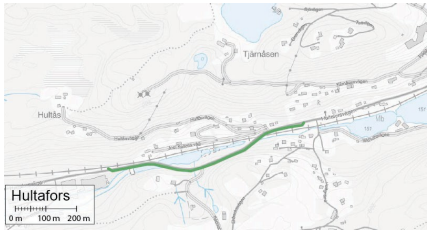

Kartor som visar kommunens cykelbanor. Källa: Trafikverket, data hämtat från NV'B den 30 mars 2026. Kartorna har kompletterats i de fall där underlaget inte överensstämde med verkliga förhållanden

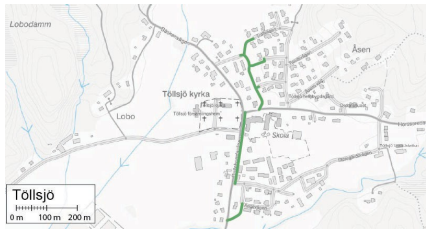

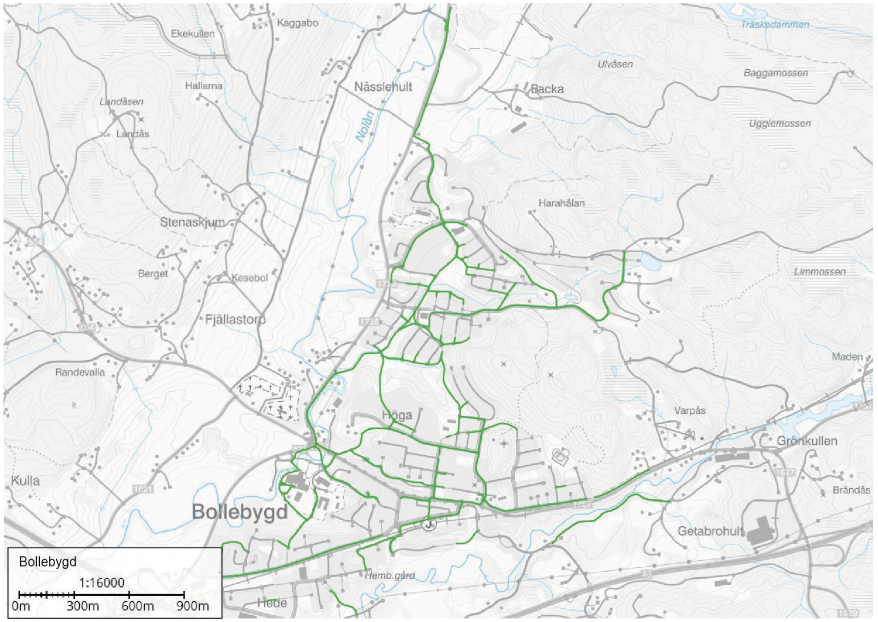

Hälsa och miljö

Vägtrafiken är en stor källa till partiklar, mikro-plaster och tungmetaller i luft och vatten, och orsakar buller. Orsaken är både förbränning av fossila bränslen samt slitage från bromsar, däck och vägbeläggning. Den största belastningen sker nära riksväg 40. Inga aktuella gränsvärden för luftföroreningar överskrids enligt beräkning-ar av luftvårdsförbundet. I Bollebygd är vägtra-fiken den största utsläppskällan av växthusgaser som bidrar till en ökande global uppvärmning. Dessa effekter påverkar både miljö, naturens ekosystem och människors hälsa negativt.

En utmaning i vårt moderna samhälle är fysisk inaktivitet och bristen på vardagsmotion. Fysisk inaktivitet i befolkningen innebär en ökad risk för bland annat hjärt- och kärlsjukdom, flera vanliga cancersjukdomar, demens, depression, övervikt och fetma.

Olyckor i trafiken innebär också en hälsopåver-kan och idag är det singelolyckor med bil som dominerar statistiken.

Jämlikhet och jämställdhet

Möjligheten att vara mobil och förflytta sig ser olika ut för olika individer och grupper. Några generella skillnader har visat sig vara att barn

avseende kostnader men har också potentialen att minska kostnader för sjukvård då de medför vardagsmotion. Privatbilism medför generellt de största kostnaderna för parkeringar, väginfra-struktur, hälso- och miljöpåverkan.

Mobilitetsplanens förhållande till strategiska styrdokument

Internationell nivå

Agenda 2030

Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan är en handlingsplan för en hållbar värld utifrån de tre hållbarhetsdimensioner, ekonomoisk, social och ekologisk hållbarhet. Agendan innehåller 17 mål till 2030. Hur mobilitetsplanen berör målen beskrivs mer ingående under kaptilet förutsätt-ningar.

År 1999 antog Sveriges riksdag de svenska mil-jömålen, vars syfte beskrivs väl i Sveriges gene-rationsmål. ”att till nästa generation lämna över ett samhälle där stora miljöproblem är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”. Sveriges miljömål kan ses som ett sätt att uppnå ekologisk hållbarhet

» EU:s klimatmål: Jämfört med basår 1990 ska utsläppen av växthusgaser minska med 55% till 2030, 90% till 2040 och klimatneutralitet ska uppnås 2050.

Sveriges nationella klimatmål

Sverige har satt sig som mål att minska utsläpp av växthusgaser för hela samhället till senast år 2045 då Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Folkhälsopolitikens mål

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Sveriges mål för transportpolitiken

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Med fler mål för trafiksäkerhet och klimatpåverkan.

Funktionsmål

Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets ut-formning, funktion och användning ska anpas-sas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Etappmål under hänsynsmålet

Växthusgasutsläppen från inrikes transporter – utom inrikes luftfart som ingår i EU:s ut-släppshandelssystem – ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

¥ntalet omkomna till följd av trafikolyckor inom vägtrafiken, sjöfarten respektive luftfarten ska halveras till år 2030. Antalet omkomna inom bantrafiken ska halveras till år 2030. Antalet allvarligt skadade inom respektive trafikslag ska till år 2030 minska med minst 25 procent.

och unga och en del seniora invånare samt personer med sämre ekonomi saknar möjlighet att äga och använda sig av bil för vardagsresor. Kvinnor brukar vara överrepresenterade avseende användning av kollektivtrafik och gång och cykel. För den som har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand erbjuder kommunen möjligheten att ansöka om färdtjänst.

Ekonomi

Mobiliteten är avgörande för Bollebygds invån-arnas tillgång till arbetsmarknaden och service samt för möjligheten att delta i fritidsaktiviteter och sociala arrangemang.

För att möjliggöra mobilitet krävs insatser och kostnader för att bygga och underhålla infra-strukturen. Nya investeringar innebär oftast ett ökat resursbehov för drift och underhåll. Olika trafikslag bidrar olika mycket till kostnaderna. Gång och cykel är generellt både billigare

inom ramen för Agenda 2030. Av de 16 mil-jömålen kan mobilitetsplanen antas bidra med minskad negativ påverkan på bland annat målen begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö och god bebyggd miljö.

EU:s styrning mot hållbara transporter

Då transporter är orsak till en rad miljö-, häl-so- och klimatproblem berörs transportsektorn av EU:s målsättningar och styrning på dessa områden. Bland annat gäller:

» Utsläppskrav för fordon: EU sätter strikta koldioxidnormer för nya personbilar, lätta lastbilar och tunga fordon. Nya personbilar och lätta lastbilar som säljs från 2035 måste vara koldioxidneutrala (i praktiken elbilar eller vätgasbilar).

» Rena fordon (Clean Vehicles Directive): Of-fentlig upphandling av fordon och transporter måste innehålla en viss andel fordon som uppfyller EU:s definition av rena fordon .

arbete med de globala målen och miljömålen

Att främja cykel, gång och kollektivtrafik bidrar till mer vardagsmotion och motverkar stillasittandet. Minskad luftförorening, buller och utsläpp av partiklar och tungmetaller gynnar hälsan. Om ler får möjlighet att ta sig till mötesplatser eller aktiviteter förbättras även den mentala hälsan.

Genom bättre förutsättningar för ler att gå, cykla eller ta kollektivtrafik påverkas jämställdheten positivt då det statistiskt sett oftare är kvinnor som väljer dessa mobilitetssätt.

I Bollebygd är vägtrafiken den absolut största användaren av fossila bränslen. Genom att minska användningen av fossila fordonsbränslen påverkas målet positivt.

Mobilitet och möjligheten att kunna ta sig till och från arbete är avgörande för Bollebygds tillväxt. Med mobilitetsplanen har ler människor möjlighet att förlytta sig.

Genom att ge ler människor tillgång till mobilitet utifrån olika förutsättningar minskar ojämlikheten. Det gäller inte minst grupperna barn och unga och seniora invånare.

En mer jämn färdmedelsfördelning med ökande andel gång, cykel och kollektivtrafik bidrar positivt till ett hållbart samhälle. Genom att undvika att en ökande befolkning är direkt kopplat till ökande biltrafik kan dyra och platskrävande investeringar undvikas och den som behöver ta bilen har fortsatt möjlighet till det.

Minskad användning av fossila bränslen leder till minskade utsläpp av fossila växthusgaser och bidrar till att minska den globala uppvärmningen. Investeringar i infrastruktur orsakar negativ klimatpåverkan.

Byggnation av infrastruktur har oftast en negativ inverkan på grönytor och natur. En minskning av trafikmängden totalt bidrar positivt med en minskning av utsläpp av partiklar, tungmetaller och microplaster.

Illustrationer: Globala målen

Regional nivå

Västra Götalands klimatmål

Bollebygd har ställt sig bakom Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om. I Klimat 2030 ingår de kommunala klimatlöftena och de regionala klimatmålen. Utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till 2030 från 1990-års nivå.

Regionala miljömål

De nationella miljömålen har anpassats till de regionala förutsättningarna. Kommunerna inom regionen förväntas bidra till måluppfyllelsen med åtgärder inom ramen för ett regionalt åtgärdsprogram.

Trafikförsörjningsprogrammet för Västra Götaland

Programmets övergripande mål är att bidra till hållbar och förbättrad tillgänglighet i Västra Gö-taland och överensstämmer med den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioritering om att knyta samman Västra Götaland. Programmet har mål såsom att bidra till jämlika förutsättningar och minskad klimatpåverkan. Programmet och mobilitetsplanen påverkar varandra positivt.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030

Strategin innehåller bland annat målområden så-som jämlikhet och öppenhet samt fossiloberoende och cirkuläritet.

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021 – 2030

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad anger riktningen för det delregionala utvecklingsarbetet 2021-2030 och samspelar med den regionala utvecklingsstra-tegin för samma period. Strategin innehåller foku-områden såsom En cirkulär och hållbar delregion och Hållbar samhällsplanering. Mobilitetsplanen bidrar till strategin genom att styra mot minskad fossilberoende och en mer jämlik tillgång till ett hållbart transportsystem.

Klimat 2030, Västra Götalandsre-gionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Regional utvecklingsstrategi 2021-2023

Regional utvecklingsstrategi 2021-2023

8tvecklingsstrategi för 6juhärad 2021 ±2030

Kommunal nivå

Vision Bollebygds kommun 2035

I september 2022 fastställdes Vision Bollebygds kommun 2035, där kommunen beskriver den framtidsbild de avser att arbeta emot. Här lyfts bland annat bilden av vatten och luft av god kvalitet och detta bevaras för kommande gene-rationer. Oavsett om man åker inom, till eller från kommunen kan man göra det på ett säkert och hållbart sätt. Utbyggda gång- och cykelvägar och en väl fungerande kollektivtrafik ska göar det enkelt ta sig till skola, arbete, aktiviteter och rekreation.

Hållbarhetspolicy och miljöpolicy

För att ge vägledning i hållbarhetsarbetet har Bollebygds kommun även tagit fram en hållbar-hetspolicy och en miljöpolicy. Hållbarhetspo-licyn lyfter fram att kommunen ska arbeta för ett gott liv och hälsa samt en ekologisk hållbar utveckling. Detta konkretiseras ytterligare i miljöpolicyn som poängterar vikten av att miljöhänsyn tas vid planering och byggande samt att kommunen ska ta tillvara och utveckla natur-, vatten- och kulturmiljöer. Mobilitets-planen knyter väl an till båda policys, då planen siktar på att minska trafikens negativa miljö- och klimatpåverkan och att gynna hälsa, jämställdhet och jämlikhet.

Översiktsplan

År 2022 antog kommunfullmäktige Bollebygds översiktsplan, som beskriver hur kommunen vill använda, utveckla och bevara den fysiska miljön. Översiktsplanen

ger riktlinjer för hur olika intressen ska vägas mot varandra, där hållbar mobilitet är ett av dessa intressen. Mobilitetspla-nen kan delvis ses som ett komplement till den gällande översiktsplanen, då den bidrar med ett mer detaljerad underlag gällande hur det hållbara resandet kan öka.

Vision Bollebygds kommun 2035

Detaljplaner och lovgivning

Detaljplaner är juridiskt bindande dokument som styr kommunens mark- och vattenan-vändning. Dessa ligger till grund för beslut om bland annat bygglov och har därmed en direkt påverkan på mobilitetsfrågor. Mobilitetsplanen fungerar som ett viktigt planeringsunderlag samt utgör genom sina ställningstaganden en vägledning i framtida detaljplane- och lovgiv-ningsprocesser.

Mobilitetsplanens förhållande till andra dokument

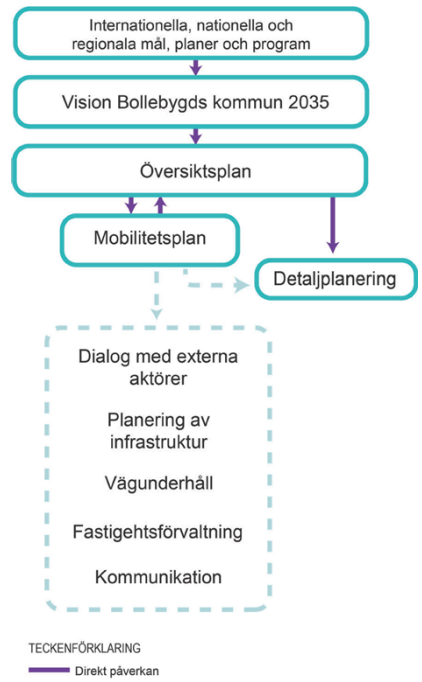

Fokusområden och ställnings-taganden

I detta kapitel beskrivs de politiska inriktningar som har beslutats om i samband med mobilitetsplanen. Dessa inriktningar utgörs av fokusområden, målbilder och ställningstagande.

Fokusområden

Kollektivtrafik

Gång och cykel

Elektrifiering & delning

Samhällsplanering

Fokusområde 1: Kollektivtrafik

Målbild

¥nvändning av det befintliga kollektivtrafikut-budet har ökat och det har skapat förutsättning-ar för fler fasta linjer och fler avgångar. Framför allt unga och äldre har bättre möjligheter att ta sig till fritidsaktiviteter, föreningsliv och service. Arbetet för att få till ett stationsläge i den nya järnvägen mellan Göteborg och Borås fortlöper.

Ställningstagande 1:

Föra dialog och samarbeta med Västtrafik för att möta invånarnas behov av kollektivtrafik.

Kommunens dialog och samarbete med Västtra-fik fortsätter och pågår kontinuerligt. Invånarnas behov ser olika ut och kan bland annat mötas med fler avgångar på linjerna till och från Borås och Göteborg och inom kommunen. Närtrafi-ken kan utvecklas för att möta fler behov genom att gå över kommungränsen till grannkommu-ner eller genom att kunna trafikera och inom tätorten.

Ställningstagande 2:

Testa innovativa och dynamiska lösningar för kollektivtrafik för att möta glesbygdens behov av kollektivtrafik.

Glesbygden är en utmaning för fast, linjelagd kollektivtrafik med fullstora bussar. Dynamiska lösningar utan fasta rutter eller tidtabeller kan vara en del av

lösningen för att fler får tillgång till kollektivtrafik utanför tätorterna.

för användandet av seniorbiljetten sänkas. För en del potentiella användare kan språkliga eller digitala hinder i användningen av olika tjänster vara en utmaning.

6tällningVtagande □

Kommunen som arbetsgivare underlättar för ökad användning av kollektivtrafik.

Bollebygds kommun som största arbetsgivare i kommunen kan både uppmuntra och underlätta för medarbetare att resa med kollektivtrafik till och från, samt i arbetet.

Ställningstagande 5:

Utveckla knutpunkter och pendelparkeringar för enkelt och tryggt byte från bil, cykel och moped till kollektivtrafik.

Bytet från cykel, moped eller bil till tåg eller buss behöver vara enkelt och tryggt. Den som tar sig till en knutpunkt behöver kunna känna sig trygg i att det finns en ledig och trygg parkeringsplats för bil, cykel eller moped.

Ställningstagande 6:

Behålla och utveckla den befintliga tågstationen och arbeta för ett nytt stationsläge vid den nya järnvägsförbindelsen Göteborg-Borås.

I den pågående planeringen av en ny tågför-bindelse mellan Göteborg och Borås har Bol-lebygd möjligheten att värna om sitt befintliga stationsläge och till och med att utveckla och förstärka det. En ny station i Bollebygd på den nya järnvägsförbindelsen mellan Göteborg och Borås skulle ha ett högt värde för kommunen och dess invånare.

skolskjuts med jämlik tillgång.
I planering och organisation av skolskjutsen är det viktigt att ta hänsyn till elevernas behov och upplevelser. Bland annat kan det innebära skolskjuts

Ställningstagande 7:
Utveckla en behovsanpassad, hållbar

Ställningstagande 3:

Inspirera och locka fler till att använda det befintliga kollektivtrafikutbudet.

För att kunna utveckla kollektivtrafiken är det viktigt att kunna visa på ett behov. Genom olika insatser såsom information, kampanjer och samverkan med lokala arbetsgivare och fören-ingar kan användning av det befintliga utbudet inom kollektivtrafik och i synnerhet närtrafiken öka. Målgrupper som har både stor potential för användandet och som kan behöva extra insatser för att komma igång är barn och unga samt seniora invånare. Till exempel behöver tröskeln

Bild: Turistrådet Västsverige

som s
av lå
är oc
jämli
anvä
eleve

Vision Bollebygd 2035

Bollebygd ska erbjuda hållbar och effektiv mobilitet till alla invånare – med välutbyggd kollektivtrafik, god cykel- och gånginfrastruktur samt satsningar på elfordon och samåkning.

Fokusområde 2: Gång och cykel

Målbild

Andelen resor med gång och cykel ökar konti-nuerligt. Befolkningens fysiska aktivitetsnivå och hälsa ökar. Fler har möjlighet att på ett tryggt sätt kunna ta sig till service, skola, fritidsaktivi-tet, kollektivtrafik och andra viktiga målpunkter med gång och cykel.

Ställningstagande 8:

Bygga ut infrastruktur för gång och cykling.

Genom en kontinuerlig utbyggnad av en säker
infrastruktur för gång och cykling har fler i befolkningen möjlighet att välja gång och cykling. Särskilt angelägna är förbindelser som är viktiga för den unga befolkningen såsom skolor, fritidsaktiviteter och föreningslokaler.

Ställningstagande 9:

Skapa trygga cykelparkeringar vid kollektivtrafik.

Trygga cykelparkeringar vid kollektivtrafikhåll-platser ger förutsättningar för fler att kunna ta cykeln till kollektivtrafiken. Ar det möjligt att lämna en stöldbegärlig cykel såsom en elcykel vid hållplatsen utan risk för stöld kan fler bil-resor ersättas vilket ökar den fysiska aktivitets-nivån och frigör platser på pendelparkeringen. Cyklar av hög kvalité eller elcyklar möjliggör för att ta sig längre sträckor till hållplatsen.

Ställningstagande 10:

Öka säkerhet och tillgänglighet på gång- och cykelbanor.

Med tryggare gång- och cykelbanor året runt har fler möjlighet att gå, ta sig fram med rullstol och cykla. Vägunderhåll och väghållning som utgår från inte minst äldres, personer med rörelse-nedsättning och barns perspektiv skapar bättre framkomlighet utan överraskande hinder under hela resan. Invånarna kan hjälpa till att peka ut hinder eller förbättringsmöjligheter. På några ställen kan mer belysning öka tryggheten för alla åldrar. Skyltning och i vissa fall avskiljning mellan gång- och cykelfält kan göra det tryggare för både gång- och cykeltrafikanter. Målpunkter

ller äldre rör sig kräver särskild mycket uppmärksamhet för att trafikmiljön kan upplevas som tryggt och säkert.

Ställningstagande 11:

Gör kommunens arbetsplatser och skolor samt förskolor cykelvänligare för personal och besökare.

Som stor arbetsgivare och ansvarig för målpunk-ter för barn- och unga kan Bollebygds kommun göra det mer attraktivt och tryggt att välja cykel. Det handlar bland annat om säkra parkeringar och förvaringsmöjligheter och tydliga infarter, skilda från vägtrafik.

Ställningstagande 12:

Inspirera och locka fler till att gå eller cykla.

Genom bland annat informations- och testkam-panjer, evenemang och aktiviteter kan det skapas tillfällen och motivation att testa nya resvanor.

Bild: Turistrådet Västsverige

Fokusområde 3: Elektrifiering & delning

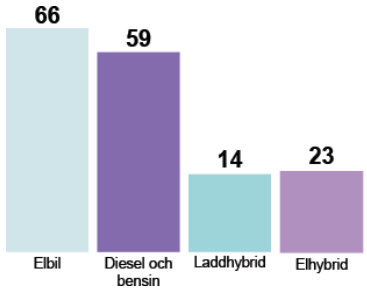

Antalet privatägda bilar per drivmedelstyp 2025.
Källa: Trafikanalys (Trafa), Fordon, 2025.

Målbild

Det är enkelt att resa med elfordon i samt till och från kommunen och andelen elbilar har ökat kontinuerligt. Fler har upptäckt möjligheten att kunna resa utan egen bil genom samåkning eller bilpoolslösningar.

Ställningstagande 13:

Uppmuntra och underlätta för publika laddstationer vid strategiska platser. Bollebygds kommun fortsätter att ha en positiv hållning till att publika laddstationer etableras i strategiska lägen. Bollebygds kommun kan underlätta för etablering genom att svara på intressenters förfrågningar med en rutin och en enkel process för bland annat upplåtelse av kommunal mark.

Ställningstagande 14:

Underlätta för kommunens medarbetare att ladda elfordon under arbetstid. Baserat på behovsundersökningar och förut-sättningar på respektive plats kan Bollebygds kommun installera laddstationer vid kommunala arbetsplatser där anställda och allmänheten kan ladda elfordon till en marknadsmässig kostnad. Installationen med efterföljande utvärdering sker med fördel på platser där kommunen behöver installera laddstationer enligt lagkrav.

Ställningstagande 15:

Främja samåkning och bildelningstjänster.

Det finns olika, mestadels digitala, lösningar för att underlätta för att samåka till bland annat arbetsplatser eller föreningsaktiviteter eller för att dela på privata bilar. Till exempel genom att informera om olika lösningar och stötta i test av lösningar kan fler föreningar, företag eller privatpersoner komma igång med samåkning och delning. Vid nybyggnation inom tätort kan det ges möjlighet att minska antal parkeringar genom gröna parkeringsköp som till exempel att erbjuda en bilpool enligt kommunens par-keringsnorm. Möjligheten att kommunen själv använder fordon i en bilpool kan undersökas återkommande för att följa utvecklingen.

Ställningstagande 16:

Ställa om kommunens fordonspark till att vara fossilbränsleoberoende.

För att kommunens fordonspark kan bli fos-silbränsleoberoende är byte till elfordon den mest sannolika vägen då det inte finns förnybara bränslen tillgängliga inom rimligt avstånd. Vid omställningen av fordonsparken behöver det tas hänsyn till krisberedskap och tekniska behov.
Krisberedskap kan kräva en riskspridning där inte alla fordon är beroende av samma ener-gikälla så att det alltid finns körbara fordon tillgängliga för att utföra krisrelevanta uppgifter.

Fokusområde 4: Samhällsplanering

Målbild

I den växande kommunen bor allt fler i närheten av välfungerande kollektivtrafik samt infrastruk-tur för gång och cykling. Fler har möjlighet att bo i Bollebygd utan att behöva äga en egen bil.

Ställningstagande 17:

Fortsätta med förtätning och nybyggnation i lägen som gynnar hållbart resande.

Genom att prioritera nybyggnation inom tätor-terna i enlighet med översiktsplanen och i närhet till välfungerande kollektivtrafik kan underlaget för kollektivtrafiken öka och fler kan få möj-lighet att resa utan att behöva äga en eller två bilar. Särskilt nya målpunkter för barn och unga såsom skolor och idrottsanläggningar kan med fördel lokaliseras så att en säker trafikmiljö för de som går eller cyklar kan skapas. Vid lokalise-ring av målpunkter för seniora invånare är det viktigt med hinderfria och korta gångavstånd.

Ställningstagande 18:

Se över hastighetsbegränsningar och deras efterlevnad.

Genom rätt hastighetsbegränsningar på rätt plats och med åtgärder för att öka begränsning-arnas efterlevnad ökar trafiksäkerheten samt miljöbelastning med buller och luftföroreningar minskar. På kommunala vägar faller åtgärder inom kommunens rådighet och sker i dialog med polisen där det behövs. I andra fall kan det krävas det samarbete och dialog med trafikver-ket.

Exempel på hastighetsdämpande åtgärder

Träd och planteringar

Upphöjda övergångsställen

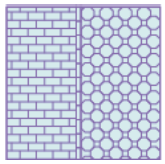

Varierande markbelägging

Foto från 2003 över del av Bollebygd tätort. I mitten syns Kungsbackavägen och högst upp i bilden syns Kullamotet.

Sida 63 av 790

Uppföljning och forsatt arbete

I följande kapitel förklaras hur mobilitetsplanen kan genomföras och följas upp utifrån organisationens förutsättningar. Det beskrivs dessutom hur planen kan hållas aktuell och revideras vid behov.

Verksamhetsplan och uppföljningsrapport

Nämnderna ansvarar för att inkludera ställ-ningstaganden och lämpliga åtgärder i sina årliga verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter. En samlad uppföljning tas fram minst en gång per mandatperiod. Ansvaret för den samlade uppföljningen ligger på kommunstyrelsen.

Handlingsplan

Vid behov kan särskilda handlingsplaner för områden tas fram, till exempel kan en handlings-plan för gång och cykel behövas för att kunna presentera en prioriterad utbyggnadsordning i förhandlingar med Trafikverket.

Uppdatering av mobilitetsplanen

Efter mobilitetsplanens politiska antagande kan mindre uppdatering av kartor, förutsättningar eller information förekomma för att hålla planen aktuell. Mobilitetsplanens fokusområden och ställningstaganden bör däremot endast uppda-teras vid revidering av mobilitetsplanen i sin helhet.

Ställningstaganden och fokusområden är politiskt antagna och revideringar av dessa ska därför förankras politiskt. Ny kunskap, teknikut-veckling, förändringar i den fysiska miljön eller nya nationella riktlinjer eller mål är exempel på företeelser som kan påverka behovet att uppda-tera mobilitetsplanen.

Indikatorer för den samlade uppföljningen:

» Andel fossilfria bilar i kommunens fordons-park, andelen bör öka

» Andel fossilfria resor inom skolskjuts; andelen bör öka

» Antal mil med bil per invånare, trenden bör vara en långsiktig minskning

» Klimatpåverkan från Bollebygds resor, trenden bör bidra till den regionala målsättningen om att minska utsläpp av växthusgaser med 80 procent från 1990 till 2030.

» ¥ntalet trafikolyckor, trenden bör vara en minskning av antalet olyckor

» ¥nvändning av närtrafik, trenden bör visa en ökad användningsgrad

» ¥ndelen gång, cykel och kollektivtrafik i resva-nundersökningar, trenden bör vara en ökning av alla dessa mobilitetssätt

» Utbyggnad av gång- och cykelbanor, trenden bör visa på en kontinuerlig ökning

» Fysisk aktivitetsnivå i befolkningen, aktivitets-nivån bör öka

» Fysisk aktivitetsnivå bland barn och unga, aktivitetsnivån bör öka

» Enkätundersökning bland invånare för att följa utveckling av hur mobiliteten upplevs

» Upplevd trygghet i trafikmiljöer kring skolor och fritidsverksamhet, bör öka

» Barns och ungas möjligheter att självständigt ta sig till skola och fritidsaktiviteter, bör öka

Resurser och ekonomi

Arbetet med fokusområden och ställningsta-ganden kräver resurser i form av investeringar, drift och underhåll och arbetstid. I vissa fall krävs också tillförsel av ny intern eller extern kompetens. Respektive nämnd ansvarar för att lyfta eventuella behov i den kommunala bud-getprocessen. Kommunfullmäktige tar beslut om budgeten och om att tillföra resurserna som behövs.

Referenslista

Bollebygds kommun. 2020. *Hållbarhetspolicy.* Tillgänglig via: www.bollebygd.se/kommunoch-politik/styrdokument/

Bollebygds kommun. 2020. *Miljöpolicy.* Tillgäng-lig via: www.bollebygd.se/kommunochpolitik/styrdokument/

Bollebygds kommun. 2022. *Vision Bollebygds kommun 2035.* Tillgänglig via: www.bollebygd.se/kommunochpolitik/visionbollebygd2035/

Bollebygds kommun. 2022. *Översiktsplan.* Boråsregionen. 2021. Tillgänglig via: www.bolle-bygd.se/byggaboochmiljo/samhallsplanering

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030. Till-gänglig via: www.borasregionen.se/var-verksam-het/regional-utveckling/

Boverket. 2023. *Graftskt material för ekosystem-tjänster.* Tillgänglig via: www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/plane-ringsfragor/ekosystemtjanster/

Folkhälsomyndigheten. u.å. Statistik och rappor-ter om barns och ungas rörelsevanor. Tillgänglig via: www.folkhalsomyndigheten.se

Naturvårdsverket. u.å. *Sveriges miljömål.* Tillgäng-lig via: www.sverigesmiljomal.se

Nationella vägdatabasen på karta (NVDB). Trafikverket. u.å. Tillgänlig via: nvdbpakarta.trafikverket.se/map

Statistiska centralbyrån (SCB). u.å. Statistikdata-basen: arbetspendling, bränsleförbrukning och körsträckor. Tillgänglig via: www.statistikdataba-sen.scb.se

SMHI. u.å. *Nationella emissionsdatabasen.* Tillgäng-lig via: www.smhi.se/data/luftkvalitet/nationel-la-emissionsdatabasen

Trafikanalys. u.å. *Fordon på väg.* Tillgänglig via: www.trafa.se/vagtrafik/fordon/

Transportstyrelsen. u.å. *Olycksdatabasen STRA-DA.* Tillgänglig via: www.transportstyrelsen.se/ sv/om-oss/statistik-och-analys/

United Nations Development Programme (UNDP). u.å. *Globala målen.* Tillgänglig via: www.globalamalen.se

Västra Götalandsregionen. 2019. *Miljömål 2030.* Tillgäglig via: www.vgregion.se/om-vgr/

Västra Götalandsregionen. 2023. *Resvaneunder-sökning i Västra Götaland.* Tillgänglig via: www.vgregion.se/regional-utveckling/

BOLLEBYGDS KOMMUN

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Mobilitetsplan för Bollebygd

Upprättad 2026-04-02

KS2025/274

BOLLEBYGDS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMRÅDSREDOGÖRELSE 1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING 2
HUR SAMRÅDET HAR BEDRIVITS 3
SAMMANFATTNING 3
Ändringar sedan samråd 3
Kvarstående synpunkter 4
YTTRANDEN 5
Kommunala nämnder 5
Socialnämnden 5
Teknik- och servicenämnden 5
Bygg- och miljönämnden 7
Utbildningsnämnden 7
Kommunala råd 9
Ungdomsrådet 9
Pensionärsrådet-SPF Seniorerna 10
Pensionärsrådet-PRO 13
Hållbarhetsrådet 14
Politiska partier 16
Liberalerna 16
Miljöpartiet 17
Sverigedemokraterna 19
Vänsterpartiet 22
MEDVERKANDE 23

BOLLEBYGDS KOMMUN

HUR SAMRÅDET HAR BEDRIVITS

Mobilitetsplanen har varit på remiss från 3 december 2025 till 28 februari 2026. Nämnder, råd och partier i kommunfullmäktige i Bollebygds kommun erbjöds möjlighet att inkomma med yttranden. Under remisstiden erbjöds två tillfällen för partirepresentanter att ställa frågor och få en presentation av innehållet i remissen. Två partier nyttjande dessa tillfällen.

Totalt har det skickats in yttranden från:

3 kommunala råd (pensionärsråd, hållbarhetsråd, ungdomsråd)

4 partier (V, MP, SD, L)

4 nämnder (BMN, TSN, UN, SN)

Under yttranden visas alla inkomna yttranden ihop med en kommentar om hur synpunkterna påverkar mobilitetsplanen. Alla synpunkter kan inte bemötas i detalj utan samrådsredogörelsen kommer följa med mobilitetsplanen för att få inspel och inspiration när planen omsätts till verklighet.

SAMMANFATTNING

De flesta remissinstanserna var positiva till mobilitetsplanens innehåll. Några instanser förslog tillägg och förtydligande. Ändringarna sammanfattas nedanför. Några synpunkter kunde inte bemötas med ändringar eller tillägg och även dessa listas nedanför.

Ändringar sedan samråd

- Tillgänglighetsanpassning av gång- och cykelbanor samt kollektivtrafikhållplatser lyfts tydligare i dokumentet.
- Planen omfattar alla invånare men olika mobilitetssätt passar olika målgrupper olika bra. Alla sätt kommer inte fungera för alla. Aspekten om digital och språklig tillgänglighet lyfts i ställningstaganden som avser mobilitetstjänster och kollektivtrafik.
- Uppföljningen och ansvarsfördelningen förtydligas. Ansvarsfördelning har lyfts ut från beslutsdokumentet och blev till en bilaga.
- Rubriksättningen kompletteras med ”kommun” så att dokumentet heter Mobilitetsplan för Bollebygds kommun
- Skolskjuts inkluderas i mobilitetsplanen och får ett eget ställningstagande; jämlik tillgång tas med som en aspekt.
- Trafiksäkerhet vid skolor tas upp som ett viktigt område
- Uppföljningsindikatorer kompletteras med förslagen
- Målgrupp unga för närtrafiksatsningar tas med.
- I bakgrundsbeskrivning ändras från Bollebygd till Bollebygds kommun.
- Brist på kollektivtrafik inom centralorten t.ex. till kyrkan tas med i förutsättningar
- Användning av seniorkort inkluderas i beskrivning av hur man får fler att använda befintligt kollektivtrafikutbud.
- Enkätundersökning inkluderas under uppföljning
- Befolkningstillväxtprogons och åldersfördelning läggs till under förutsättningar.

- Kopplingar till miljömål och globala mål har lagts till.
- Det förtydligas hur ställningstaganden ska bidra till att sänka tröskeln för användning av anropsstyrd kollektivtrafik.
- Det görs delvis tydligare där kommunen är beroende av en annan part för att genomföra åtgärder.
- Procentsiffrorna kring fördelning färdsätt förtydligas så att det inte saknas några procent.
- Rollfördelning avseende hastighetsbegränsningar beskrivs tydligare.
- Mikroplaster och hur deras uppkomst kan påverkas beskrivs i planen.
- Bollebygds relation till befintlig tågstation och eventuellt kommande tågstation tas med i mobilitetsplanen och får ett eget ställningstagande.
- Jämlikhet och jämställdhet tas upp under beskrivningen av förutsättningar.
- Beläggningen av pendelparkering tas med under förutsättningarna.
- Tungmetaller från vägtrafiken tas med i beskrivningen.
- Hänsyn i snöröjningen till vilka arbetsplatser eller resmål som prioriteras inkluderas i planen.
- Möjlighet att dela på kommunens tjänstebilar kan undersökas men inte planeras för i och med planen. Möjligheten lyfts in i ställningstagandet.
- Indikator om fordon/drivmedel i skolskjuts läggs till.
- Kapitlet om genomförande och uppföljning har förytligats.
- Det läggs till beskrivningar av trafiksituationen som gör det tydligare att mobilitetsplanen inte innebär att användning av bil motverkas. Bilens viktiga roll för mobiliteten, inte minst på landsbygden, beskrivs tydligare.

Kvarstående synpunkter

- Tillgänglighetsanpassning av bostäder, boenden och lokaler är en viktig aspekt för människors rörlighet. Vi anser inte att den formen av tillgänglighetsanpassning passar in i mobilitetsplanen.
- Målbilderna har inte försetts med årtal för när dessa ska vara uppfyllda. Det är just bilder och inte konkreta målsättningar. Generellt förhåller sig målbilderna till visionen som sträcker sig till 2035.
- Elbilars ekonomi i kommunal verksamhet beskrivs för tillfället som bättre än för bränslebilar där kalkylen tar hänsyn till högra inköpskostnader och lägre driftkostnader. Ju mer en bil körs desto mer fördelaktigt blir det för elbilen. Förutsättningarna kan ändras snabbt till det negativa eller positiva t.ex. när subventioner förändras eller när kris och krig påverkar bränslepriser eller leveranser. Kommunens verksamheter tar alltid hänsyn till ekonomin i sina beslut och därför lyfts denna aspekt inte med i dokumentet.
- Synpunkter som avser att hela planen borde ha en annan utgångspunkt och inriktning har inte kunnat arbetas in då de är för omfattande och inte är förenliga med uppdraget.

- Synpunkter som är på för stor detaljnivå har inte arbetats in i planen utan tas med som underlag för genomförandet av planen.

YTTRANDEN

Kommunala nämnder

Socialnämnden
Socialnämnden ställer sig inledningsvis positiv till att Bollebygds kommuns arbete med mobiliteten tydliggörs i ett samlat program. Samtidigt vill nämnden lyfta fram några grupper som bedöms riskera att exkluderas utifrån planens mål om önskad tillgänglighet

Personer med funktionsnedsättning och äldre med nedsatt rörlighet: Trots att planen syftar till ökad tillgänglighet utgår flera åtgärder från att invånare kan gå, cykla eller förflytta sig till hållplatser utan hinder. Avsaknaden av ett tydligt tillgänglighetsperspektiv gör att personer med rörelse-, kognitiva eller sensoriska svårigheter riskerar att inte kunna nyttja de planerade mobilitetslösningarna fullt ut.

Personer i socialt utsatta livssituationer och med låg digital kompetens: Flera föreslagna mobilitetslösningar kräver digital hantering, bokningssystem eller ekonomiska resurser. Personer med begränsad ekonomi, svaga språkkunskaper eller låg digital vana riskerar därför att inte kunna ta del av mobilitetstjänsterna, trots att planen syftar till att omfatta alla invånare.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Tillgänglighetsanpassning av gång- och cykelbanor samt kollektivtrafikhållplatser lyfts tydligare i dokumentet.
- Planen omfattar alla invånare men olika mobilitetssätt passar olika målgrupper olika bra. Alla sätt kommer inte fungera för alla. Aspekten om digital och språklig tillgänglighet lyfts i ställningstaganden som avser mobilitetstjänster och kollektivtrafik.

Teknik- och servicenämnden
Helhet
Mobilitetsplanen är väl avvägd och ger en tydlig gemensam riktning för mer hållbara resor i Bollebygds kommun. Den är samtidigt tillräckligt övergripande för att kunna anpassas efter kommande behov och budgetförutsättningar. Teknik- och servicenämnden har stora ansvar i den föreslagna planen men äger inte full rådighet då vissa åtgärder som kan krävas för att säkerställa följsamhet kan behöva beslut i kommunfullmäktige (budget).

Avgränsningar
Avgränsningen är rimlig och gör dokumentet hanterbart som styrning på strategisk nivå.

Förutsättningar

Förutsättningarna ger en bra nulägesbild och motiverar planens inriktning. Viss komplettering kan övervägas i form av en mer samlad bild av drift och underhåll då fler anläggningar och nya (GC)-vägar också innebär driftkostnader för teknik- och servicenämnden.

Fokusområden övergripande och ansvarsfördelning Fokusområden och målbilder fångar relevanta frågor för kommunen och ger en bra struktur för fortsatt arbete. Ansvarsfördelningen fungerar i huvudsak, och kan vid behov förtydligas i genomförandet så att samordning mellan kommunstyrelsen/fullmäktige och berörda nämnder blir enkel.

Fokusområde 1 Kollektivtrafik Inriktningen är relevant och ligger väl i linje med kommunens pendlingsförutsättningar. Det är positivt att knutpunkter och pendelparkeringar lyfts. Teknik- och serviceförvaltningen identifierar utmaningar i säkrandet av parkeringsplatser, något som specificeras som nämndens ansvarsområde. Sannolikt kostar en sådan investering mycket pengar och behöver äskas medel för. Teknik- och servicenämnden ser gärna att kommunstyrelsen ansvarar för kvantifiering av behovet.

Fokusområde 2 Gång och cykel Fokusområdet är väl motiverat och ger god grund för att stärka vardagsresor och folkhälsa. Ambitionsnivån kan fortsatt anpassas genom löpande prioriteringar.

Fokusområde 3 Elektrifiering och delning Planen beskriver en klok inriktning som skapar utrymme för stegvis utveckling i takt med teknik, efterfrågan och marknadsutbud.

Fokusområde 4 Samhällsplanering Kopplingen mellan bebyggelseutveckling och hållbara resval är tydlig och relevant för kommunens långsiktiga utveckling. Hastighetsfrågan är viktig.

Uppföljning

Uppföljningsdelen ger en tydlig utgångspunkt för att följa utvecklingen över tid. Det hade varit bra att tydliggöra vilken nämnd som är ansvarig för uppföljningen; är det teknik- och servicenämnden som ansvarar för de nyckeltal/indikatorer som berör de områden som nämnden är ansvarig för, eller sköts uppföljningen centralt? Var ska uppföljningen redovisas och med vilken periodicitet?

Övriga kommentarer och synpunkter

Det är positivt att planen betonar samverkan, kommunikation och successiv utveckling. Förvaltningen ser också värdet av att planen används som ett stöd i prioriteringar snarare än som en detaljerad åtgärdslista.

Uppskattning av resursbehov för teknik och serviceförvaltningen

Planen bedöms kunna medföra ett successivt resursbehov kopplat till investeringar i knutpunkter, gång och cykelmiljöer samt laddinfrastruktur där det är motiverat. Därutöver kan ett visst ökat behov uppstå för projektledning, samordning samt drift och underhåll, vilket bör hanteras inom ordinarie budgetprocess och utifrån kommunens samlade prioriteringar

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Förutsättningar kompletteras med en beskrivning av drift- och underhåll.
- Ansvaret i fokusområde 1 kompletteras med kommunstyrelsens ansvar att kvantifiera parkeringsplatser.

- Uppföljningen och ansvarsfördelningen förtydligas.

Bygg- och miljönämnden
Bygg- och miljönämnden ser positivt på det framtagna förslaget till mobilitetsplan. Planen utgör ett viktigt strategiskt styrdokument i kommunens långsiktiga arbete med att skapa ett hållbart samhälle. Den ligger väl i linje med kommunens arbete med en minskad klimatpåverkan, stärkt folkhälsa och en säkrare trafikmiljö, och bidrar därmed till ökat fokus i det fortsatta arbetet. I förslaget berörs Bygg- och miljönämnden särskilt av ställningstagande 14: Elektrifiera kommunens fordonsflotta, där elfordon ska väljas i första hand vid inköp eller leasing, förutsatt att tekniska behov och krisberedskap tillåter detta.

Bygg- och miljönämnden beslutar i ärenden utifrån översiktsplan, detaljplaner samt speciallagstiftning inom plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken. I denna roll hanterar nämnden bland annat frågor om kollektivtrafiknärhet, buller, miljöpåverkan och andra aspekter som har direkt koppling till mobilitetsplanens mål. De övriga ställningstaganden som framgår av planen berör nämndens verksamhetsområde på en övergripande nivå, där syftet med planen beaktas redan idag i både nämndens och förvaltningens arbete.

Mobilitetsplanens områden berör flera frågor där nämnden har ett betydelsefullt ansvar enligt PBL och miljöbalken. Nämndens tillsynsroll och stödjande funktion är viktiga bidrag till ett mer hållbart samhälle. Nämnden bedömer dock att inget ytterligare behov föreligger av resursförstärkning för egen del, vid ett genomförande av mobilitetsplanen. Nämnden vill framhålla vikten av att mobilitetsplanens ställningstaganden och behov beaktas i kommande planläggning samt strategiska arbete, exempelvis avseende ytor för mobilitetshubbar samt gång- och cykelvägar mm.

För att åstadkomma beteendeförändring, handlar det om att kunna ge en valmöjlighet, här är kommunens arbete för att skapa förutsättningarna grundläggande. Avslutningsvis anser Bygg- och miljönämnden att rubriksättningen för planen med fördel kan förtydligas genom att ordet ”kommun” läggs till i titeln.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Rubriksättningen kompletteras med ”kommun”

Utbildningsnämnden
Helhetsbedömning

Utbildningsförvaltningen bedömer att mobilitetsplanen utgör ett viktigt strategiskt styrdokument som på ett tydligt sätt kopplar mobilitet till folkhälsa, jämlikhet, miljö- och klimatmål. Planen är relevant för utbildningsnämndens verksamheter, då barns och ungas vardagsresor till och från förskola, skola, fritidshem samt kultur- och fritidsaktiviteter är en central del av deras livsvillkor.

Förvaltningen ser positivt på planens tydliga fokus på hållbara färdsätt såsom kollektivtrafik, gång och cykel, vilket är särskilt betydelsefullt för barn och unga som saknar egen tillgång till bil.

Avgränsningar

Mobilitetsplanen är avgränsad till privata personresor och tjänsteresor. Utbildningsförvaltningen vill dock framhålla att barns vardagsresor, inklusive resor till utbildning och fritidsaktiviteter, är ett område där mobilitetsfrågan får särskilt stor betydelse.

Förvaltningen bedömer att mobilitetsplanen med fördel kan samspela tydligare med kommunens arbete kring skolskjuts, trafiksäkerhet vid skolor samt barnkonsekvensanalyser i fysisk planering.

Förutsättningar

Förvaltningen instämmer i huvudsak i beskrivningen av nuläge och behov. Särskilt relevant för utbildningsnämndens verksamheter är beskrivningen av:

- begränsad tillgång till kollektivtrafik i delar av kommunen,
- barns och ungas ökade stillasittande och behov av vardagsmotion,
- skillnader i mobilitet beroende på bostadsort och hushållens tillgång till bil.

Dessa faktorer påverkar barns möjligheter till självständighet, delaktighet och jämlika uppväxtvillkor.

Fokusområden

Fokusområde 1: Kollektivtrafik

Utbildningsförvaltningen bedömer att kollektivtrafiken är avgörande för barns och ungas möjligheter att ta del av utbildning, kultur- och fritidsutbud, särskilt för elever i anpassad grundskola och för ungdomar utan tillgång till bil i hushållet.

Förvaltningen är positiv till ambitionen att:

- utveckla behovsanpassad kollektivtrafik och närtrafik,
- förbättra tillgängligheten för unga och äldre, även under kvällar och helger.

Fokusområde 2: Gång och cykel

Fokusområdet bedöms ha särskilt stor betydelse för utbildningsnämndens verksamheter. Säkra och sammanhängande gång- och cykelvägar till skolor, förskolor, fritidshem, idrottsanläggningar och bibliotek är en viktig förutsättning för barns trygghet, rörelse och självständighet.

Förvaltningen betonar vikten av:

- trafiksäkra skolmiljöer,
- prioriterad vinterväghållning och belysning kring skolor och fritidsanläggningar,
- cykelvänliga skolor och förskolor.

Fokusområde 3: Elektrifiering och delning

Utbildningsförvaltningen har inga principiella invändningar mot fokusområdet och ser positivt på att kommunens fordonsflotta successivt elektrifieras, även inom utbildningsverksamheterna där så är möjligt.

Fokusområde 4: Samhällsplanering

Förvaltningen bedömer att långsiktig samhällsplanering i kollektivtrafiknära och gång- och cykelvänliga lägen är central för att skapa hållbara och jämlika uppväxtmiljöer. Lokalisering av nya förskolor, skolor och fritidsanläggningar bör fortsatt ske med mobilitetsperspektivet som en integrerad del.

Uppföljning

Utbildningsförvaltningen tillstyrker föreslagna indikatorer men bedömer att uppföljningen även bör belysa barns och ungas perspektiv, exempelvis genom:

- upplevd trygghet i trafikmiljöer kring skolor och fritidsverksamhet,
- barns och ungas möjligheter att självständigt ta sig till skola och fritidsaktiviteter,
- utveckling av fysisk aktivitetsnivå bland barn och unga.

Resursbehov

Utbildningsförvaltningen bedömer att mobilitetsplanens genomförande kan medföra behov av:

- ökad samverkan mellan utbildningsförvaltningen och andra förvaltningar,
- vissa anpassningar av skol- och verksamhetsmiljöer (exempelvis cykelparkeringar och säkra angöringsytor),
- deltagande i informations- och beteendepåverkande insatser riktade till barn, unga och vårdnadshavare.

Eventuella kostnader eller investeringsbehov behöver hanteras inom ordinarie budgetprocess.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Skolskjuts inkluderas i mobilitetsplanen och får ett eget ställningstagande
- Trafiksäkerhet vid skolor tas upp som ett viktigt område
- Uppföljningsindikatorer kompletteras med förslagen

Kommunala råd

Ungdomsrådet
Hur upplever ni att det funkar att förflytta sig idag?

- Generellt bra. Bil, gång- och cykelvägar funkar bra.

- 2 km promenad för att komma till en hållplats. En farlig väg att gå på, där trafiken kör för fort.
- Buss från skola till Borås funkar bra, den kommer i tid. Har växt upp med samkörning, vilket underlättat logistiken för familjen och familjerna i närområdet.
- Åker främst skolskjuts och bil. Funderar på att börja cykla under sommarhalvåret men då behöver han gå upp en halvtimme tidigare på morgonen.

Övriga tankar och synpunkter:

Det finns bara en buss som är specialanpassad för personer med funktionsnedsättning, det borde finnas anpassade platser på de vanliga skolbussarna.

Skolskjutsen kan ta lång tid beroende på var man bor, många stop längs med vägen.

Bra att några bussar går oftare nu (avser bussen till Sandared)

Morgontåget från Rävlanda till Bollebygd kommer ofta sent.

Det upplevs dyrt att åka kollektivtrafiken (en del betalar själva för sina fritidsresor)

Närtrafik, finns men används inte i så stor utsträckning idag, alla känner inte till att det finns.

Lekplats nedanför Gadden (Tyftet), inte tillräckligt avspärrat, händer att fordon kör på GC-väg där.

På väg till Bollebygdskolan: Det blir konflikt mellan gående och cyklister på GC-banan eftersom man måste samsas om utrymmet. Det är dåligt skottat på GC-banan vilket innebär att den blir ännu smalare.

Säkrare cykelparkering vid skolan efterfrågas. Det sker sabotage av cyklar på dagtid. Det vore även bra om man kunde låna eller hyra lås till cyklarna (kanske på biblioteket). Annars om man har glömt låset till sin cykel är det andra ungdomar som tar/lånar cykeln och busar. Kanske även bra att kunna låna/hyra cykellampa.

Hade varit bra att kunna låsa in mopedhjälm vid pendelparkeringen.

Kommunen borde uppmuntra till att använda gång- och cykelvägar genom att initiera tävlingar (liknande på egna ben). Stegräknare, appar, vinstutlottningar.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Skolskjuts integreras i mobilitetsplanen; jämlik tillgång tas med som en aspekt.
- Målgrupp unga för närtrafiksatsningar tas med.
- Bra och kreativ lösning avseende cykellås. Skickas vidare till utbildningsnämnden.

Pensionärsrådet-SPF Seniorerna
Helhet – hur bedömer ni mobilitetsplanen som helhet?
SPF Seniorerna i Bollebygd anser att man gjort ett mycket bra, ambitiöst och gediget arbete med att ta fram denna Mobilitetsplan för vår kommun som täcker många aspekter.
Avgränsningar – är det något mer som borde vara med i

mobilitetsplanen?
Vi kan inte se att det finns några avgränsningar och att något mer område ska finnas med eller som vi saknar.
Förutsättningar – är rätt förutsättningar beskrivna? Saknas det någon beskrivning.
När det gäller förutsättningar så saknar vi äldreperspektivet. 20 % av Bollebygds befolkning består av personer över 65 år och för oss är det viktigt med väl fungerande kommunikation, trygghet och sociala mötesplatser i vårt närområde.
I bakgrunden står det om Bollebygd men det är viktigt att påpeka att det bör stå Bollebygds kommun då man annars tolkar det som centralorten Bollebygd.
Mycket fokus ligger på centralorten men viktigt att förstå är att Bollebygds kommun är stor och stora skillnader i kommunen vad gäller kommunikationer, trygghet och sociala mötesplatser.
Äldre som bor utanför centralorten är hänvisade till att ha egen bil för att kunna ta sig till service som finns i centralorten som vårdcentral, apotek, affärer och fritidsaktiviteter samt även till aktiviteter utanför kommunen t ex Sandareds badhus.
Även kommunikationen inom centralorten Bollebygd är begränsad p g a brist på kommunikationer – t ex att ta sig från centrum till Bollebygds kyrka och kyrkogård.
Fokusområden övergripande – målbilder, ställningstaganden – fångar dessa rätt frågor och områden eller saknas det något?
Mycket intressanta målbilder och tankar och när i tiden finns målen?
Fokusområde 1: Kollektivtrafik
Vi saknar fungerande kollektivtrafik även inom centralorten Bollebygd.
Många personer bor inom centralorten men har långt till centrum och har inte möjlighet att använda Närtrafik t ex Fjällastorp, Skräddargårdshöjd etc och medför att man måste använda bil.
Många som ska vidare med tåg och kommer från platser utanför centralorten måste ta bil till stationen och där finns det inte tillräckligt med parkeringsplatser då dessa tagits i anspråk av personer som arbetar i Bollebygds centrum. Bygga ett parkeringsdäck över befintlig parkering som finns idag?
Bättre information om möjligheter för att åka kommunalt både inom kommunen men även till andra kommuner och för oss äldre hur man använder sitt seniorkort som är en mycket bra förmån för oss äldre i kommunen.
Möjligheten att använda Närtrafik är bra men osäkert då man kanske ska vidare och har tid att passa.
Vi har även fått synpunkter på att man saknar någon typ av direktförbindelse till sjukhuset – äldre känner sig ofta otrygga för att byta buss vid centralstationen i Borås.
Kunskapen om Anropsstyrd kommunikation är mycket okänd i kommunen.
Fokusområde 2: Gång och cykel
För många äldre är det promenader som gäller och ofta med hjälp av

rollator och rullstol. Trottoarer behöver skötas för att underlätta för äldre med gånghjälpmedel och elrullstolar. Övergångsställen måste skötas och inte stora snövallar där man har svårigheter att ta sig över.
Förslaget med delad cykel- och gångbana för att äldre ska kunna gå säkert är ett bra förslag.
Fokusområde 3: Elektrifiering och delning
Vi är mycket positiva till delning där kommunen har någon typ av Bil-pool för de som inte önskar äga egen bil men ibland är beroende av att kunna använda bil för att t ex ta sig till återvinningsstation etc. Digitala hjälpmedel där man kan möjliggöra för samåkning.
Fokusområde 4: Samhällsplanering
För den äldre befolkningen i Bollebygds kommun behövs möteslokaler/samlingslokaler centralt i våra tätorter där man känner att man lätt kan ta sig och där man känner sig trygg.
Vid samhällsplanering av nya områden viktigt att samplanera med andra enheter i kommunen samt se till att det finns kommunikationsmöjligheter för både äldre och yngre.
Uppföljning – finns det fler eller bättre indikationer som bör användas i uppföljningen?
Använda digitala hjälpmedel vid uppföljning såsom enkät via SMS för att nå invånarna i kommunen.
Övriga kommentarer och synpunkter.
En viktig aspekt som våra medlemmar lyfter är att man ska känna sig trygg när man vistas i kommunen, promenerar eller besöker olika platser både dag- kvälls- och nattetid. Om man inte gör det så tar man bilen till olika evenemang.
Vi har tidigare i kommentarer lämnat förslag på åtgärder men det framkommer att övergångsställena vid Göteborgsvägen/Ballebovägen (två stycken) ligger alldeles för tätt och det blir otryggt att ta sig över dessa och samtidigt blir det stopp för trafiken då bilarna måste stanna för gående på två ställen med kort avstånd. Sikten kan vara skymd p g a större fordon.
Även övergångsstället utanför Vägkorset – Lyckebo – dålig sikt p g a hög häck.
Utanför Vägkorset – Utposten bildas vid regn en stor vattenpöl och går man där så blir man ofta nedskvätt då bilarna inte uppmärksammar vattenpölen.
Häckarna vid Busstorget/järnvägsstationen – den lilla parken. Man vet inte vad som döljer sig bakom häckarna och det känns otryggt för många.
Vi har en järnväg som går genom samhället och utmed Kungsbackavägen är det inget staket och rälsen går väldigt nära vägen. Vissa tåg går väldigt snabbt förbi och medför kraftiga vindar. Önskemål om någon typ av barriär mellan väg och järnväg.
Fler parksoffor i centrum och även på fler platser där många promenerar och där man kan vila benen t ex mellan Höga och Ekedalen, Emmabacken och någonstans mellan Emmabacken och lekplatsen i Pastelldalen samt, Rinnarundan etc

Torget i centralorten Bollebygd är ingen trygg och säker plats – finns det planer på att se över detta. Många tillbud och risker då det finns snöhinder, stressade bilister, cyklister och gångare som ska samsas och affärer som lockar.
Kommunikationen till Göteborg upplevs också som bristfällig vissa tider på dygnet och möjlighet att kunna gå på 100 bussen som går mellan Borås och Göteborg utmed riksväg 40 har kommit upp vid flera tillfällen vilket skulle underlätta då det ibland kan vara långt mellan turerna på kvällar när man kanske vill se någon teater eller bio i Göteborg.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- I bakgrundsbeskrivning ändras från Bollebygd till Bollebygds kommun.
- Brist på kollektivtrafik inom centralorten t.ex. till kyrkan tas med i förutsättningar
- Målbilder saknar årtal och men förhåller sig till visionen som siktar på 2035.
- Användning av seniorkort inkluderas i beskrivning av hur man får fler att använda befintligt kollektivtrafikutbud.
- Enkätundersökning inkluderas under uppföljning
- Synpunkter som avser konkreta lösningar i trafikmiljön tas som underlag för det fortsatta arbetet med mobilitetsplanen.

Pensionärsrådet-PRO
Helhet – Kommunen har bra pendlingsavstånd till Göteborg och Borås. Närheten till Landvetter

Avgränsningar – Kollektivtrafikens tillgänglighet. Fler parkeringsplatser/Parkeringsplan Vid nybyggnad bättre planering för parkeringsplatser-

Förutsättningar- Fattas befolkningstillväxt och prognoser. Åldersstrukturer Äldre/barn

Fokusområden – Bollebygd har en äldre befolkning och nya äldreboenden måste börja planeras. Framför allt behövs trygghetsboenden centrumrådet.

Kollektivtrafik – Bättre samordning med Västtrafik angående information om det olika sätt att åka kollektivtrafik. Det behövs åtgärder för att stärka kollektivtrafiken som ett alternativ till bilen

Gång och cykelvägar – Handikappanpassa övergångställen och markerna med färg övergångarna. (idag mycket dåligt markerat) Gång och cykelväg Hestrafors (många som cyklar till idrottsplatsen) Cykelväg till Ballasjön

Elektrifiering – Laddningsstationer vid Bollebygds station och Gästgivaretorget. Solceller vid kommande utbyggnad av kommunala byggnader.

Samhällsplanering – Bostadsutveckling av nya områden. Bevara natur och landskapets värden. Variation av upplåtelseformer -bostäder inom äldreomsorgen.

Uppföljning – Mäta om målen uppnås i planen

Övriga kommentarer – Enligt befolkningsstatistiken i kommunen blir fler över 65 år och mycket fler över 80 år. Stort behov av anpassning av bostäder och omsorgsplanering.

Utbildning av vårdpersonal inom äldrevården

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Befolkningstillväxtprogons och åldersfördelning läggs till under förutsättningar.
- Tillgänglighetsanpassning av bostäder, boenden och lokaler är en viktig aspekt för människors rörlighet. Vi anser inte att den formen av tillgänglighetsanpassning passar in i mobilitetsplanen.
- Synpunkter som avser konkreta lösningar i trafikmiljön tas som underlag för det fortsatta arbetet med mobilitetsplanen.

Hållbarhetsrådet

Hållbarhetsrådet ställer sig positiv till förslag på mobilitetsplan under beaktande av följande synpunkter:

Ekologisk hållbarhet

• Det är positivt att planen tydligt visar att vägtrafiken står för den största delen av utsläppen i kommunen. Hållbarhetsrådet ser att en minskning av biltrafiken också skulle bidra till flera av våra miljömål, bland annat ”Begränsad klimatpåverkan” och ”God bebyggd miljö”. Det vore bra om planen tydligare visar hur ställningstagandena hänger ihop med miljömålen. Ett exempel är att minskad biltrafik direkt bidrar till målet ”Begränsad klimatpåverkan”, men den kopplingen framgår inte i planen.

• Elektrifiering lyfts som ett fokusområde men planen beskriver inte hur kommunen kan underlätta omställningen för invånare och företag. Ett exempel är att det inte framgår hur kommunen vill göra det enklare att installera laddmöjligheter vid bostäder och verksamheter.

Social hållbarhet

• Planen beskriver att unga och äldre är särskilt beroende av kollektivtrafik (kap. 2, s. 3-4). Det vore bra om det tydligare framgår hur kommunen vill sänka trösklarna för att använda närtrafik och anropsstyrda lösningar eftersom många upplever att det är svårt att veta hur närtrafiken fungerar i praktiken. Ett exempel är att det inte framgår om kommunen vill arbeta mer med information eller stöd till användare.

• Jämlikhetsaspekten finns beskriven i bilagan men i planen blir den mer övergripande. Mobilitet är en viktig del av social hållbarhet, särskilt för personer som saknar bil eller körkort. Det skulle stärka planen om det tydligare framgår hur kommunen vill förbättra tillgängligheten för dessa grupper. Ett exempel är att det inte framgår hur kommunen vill underlätta resor till fritidsaktiviteter eller service för personer utan bil.

• Trygghet i trafikmiljöer, särskilt för barn och unga, nämns i samband med gång och cykel. Det vore bra att utveckla frågan om trygghet mer. Ett exempel är att det inte framgår hur kommunen vill arbeta med belysning, siktlinjer eller separering mellan gång- och cykeltrafik.

Övergripande och övriga synpunkter

• Planen är tydlig och lätt att följa men flera ställningstaganden är beroende av andra

aktörer såsom Västtrafik. Det vore bra att tydliggöra vad kommunen själv kan styra över och vad som ligger utanför vårt ansvar. Ett exempel är att kommunen inte kan besluta om fler avgångar men kan arbeta för att öka användningen av den trafik som redan finns.
• Uppföljningsdelen är viktig men de mått som används för att följa upp planen skulle vinna på en kort beskrivning av hur de ska följas upp och hur resultaten ska användas i styrningen. Ett exempel är att det inte framgår vem som ansvarar för att samla in data eller hur ofta uppföljningen ska göras.
• Det kan vara en god idé att tydligare visa hur fokusområdena ska prioriteras så att planen blir mer användbar i praktiken. Ett exempel är att det inte framgår vilka åtgärder som bör göras först eller vilka som kräver mest resurser.
• Fördelningen av mobilitetssätt anges i procentuella siffror. Det hade varit bra att beskriva varför siffrornas summa inte uppgår till 100 procent.
• I ställningstagande 14 anges att kommunen ska köpa in elbilar i första hand. Hur ser den ekonomiska aspekten ut, innebär ställningstagandet en merkostnad för kommunen. Detta skulle kunna beskrivas för ökad transparens.
• I ställningstagande 16 anges att kommunen ska se över efterlevnad av hastighetsbegränsningar. Här borde det förtydligas vad som är kommunens och polisens olika ansvar
• I bilagan beskrivs mikroplaster och partiklar från vägtrafik men det finns inget motsvarande ställningstagande i planen. Eftersom detta är en lokal miljöbelastning som påverkar både mark och vatten vore det bra om planen lyfter hur kommunen vill arbeta förebyggande. Ett exempel är att det inte framgår om kommunen vill minska slitage från vägtrafiken eller förbättra reningen av dagvatten.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Kopplingar till miljömål och globala mål har lagts till.
- Det förtydligas hur ställningstaganden ska bidra till att sänka tröskeln för användning av anropsstyrd kollektivtrafik.
- Det görs delvis tydligare där kommunen är beroende av en annan part för att genomföra åtgärder.
- Ansvarsfördelningen avseende uppföljningen förtydligas.
- Avseende prioritering är det svårt att göra en prioritering i ett dokument som ska kunna hålla över flera år. Förutsättningarna och möjligheterna kan ändras fort. Det är ansvarig genomförandeverksamhet som behöver prioritera.
- Procentsiffrorna kring fördelning färdsätt förtydligas.
- Rollfördelning avseende hastighetsbegränsningar beskrivs tydligare.
- Elbilars ekonomi i kommunal verksamhet beskrivs för tillfället som bättre än för bränslebilar där kalkylen tar hänsyn till högra inköpskostnader och lägre driftkostnader. Ju mer en bil körs desto mer fördelaktigt blir det för elbilen. Förutsättningarna kan ändras snabbt till det negativa eller positiva t.ex. när subventioner förändras eller när kris och krig påverkar bränslepriser eller leveranser. Kommunens verksamheter tar alltid hänsyn till ekonomin i sina beslut och därför lyfts denna aspekt inte med i dokumentet.

- Mikroplaster och hur deras uppkomst kan påverkas beskrivs i planen.
- Vissa synpunkter såsom avseende trygghet i trafiken är på för stor detaljnivå och inkluderas inte i mobilitetsplanen utan skickas med det färdiga dokumentet som inspiration inför framtagande av handlingsplaner.

Politiska partier

Liberalerna
Inledning

Liberalerna välkomnar att Bollebygds kommun tar fram en samlad mobilitetsplan med fokus på hållbart resande, tillgänglighet och minskad klimatpåverkan. Planen innehåller många viktiga och väl avvägda åtgärder inom gång, cykel, kollektivtrafik och samhällsplanering.
Samtidigt ser Liberalerna ett behov av att mobilitetsplanen stärks i en avgörande strategisk fråga: den långsiktiga rollen för Bollebygds tågstation och kommunens aktiva arbete för att säkerställa att tågstoppet består och utvecklas.
Tågstationens strategiska betydelse

Bollebygd är en tydlig pendlingskommun mitt i stråket mellan Göteborg och Borås. En stor andel av kommunens invånare är beroende av tillgången till regional kollektivtrafik för arbete, studier, service och fritid. I detta sammanhang är tågstationen kommunens viktigaste regionala mobilitetsnod.

Liberalerna menar att tillgången till tåg inte enbart är en trafikfråga, utan en fråga om:

• individers frihet att välja arbete och bostadsort,

• jämlik tillgång till arbetsmarknad och utbildning,

• kommunens långsiktiga attraktivitet och utvecklingskraft.

Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att mobilitetsplanen inte tydligare adresserar den strategiska risken att framtida regionala eller statliga infrastrukturbeslut kan leda till försämrad tågtrafik eller borttaget tågstopp i Bollebygd.

Kommunens roll och ansvar

Liberalerna är medvetna om att beslut om järnvägsinfrastruktur och tågtrafik fattas på regional och nationell nivå. Just därför är det avgörande att kommunen:

• har ett tydligt politiskt ställningstagande,

• arbetar aktivt och långsiktigt med påverkan gentemot region och stat,

• och tydligt kopplar samman samhällsplanering, bostadsutveckling och kollektivtrafik.

En mobilitetsplan bör inte enbart beskriva vad kommunen själv råder över operativt, utan även tydliggöra kommunens strategiska ambitioner i frågor där beslut fattas av andra nivåer.

Förslag till komplettering av mobilitetsplanen
Liberalerna föreslår därför att mobilitetsplanen kompletteras med:

1. Ett tydligt ställningstagande om att Bollebygds kommun ska verka för att befintlig tågstation behålls och utvecklas som en del av det regionala kollektivtrafiksystemet.

2. En beskrivning av kommunens påverkansarbete, exempelvis genom:

o dialog med Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Trafikverket,

o samverkan med angränsande kommuner i stråket Göteborg–Borås,

o koppling till kommunens översiktsplanering och befolkningsutveckling.

3. En tydligare koppling mellan tågstationen och planens övergripande mål, särskilt avseende:

o minskat bilberoende,

o hållbar samhällsplanering,

o tillgänglighet för unga, äldre och personer utan bil.

Avslutande synpunkt

Liberalerna ser mobilitetsplanen som ett viktigt styrdokument för Bollebygds framtida utveckling. För att planen fullt ut ska stödja sina egna mål om hållbarhet, tillgänglighet och fri rörlighet anser vi att tågstationens långsiktiga roll måste ges en tydligare och mer strategisk plats i dokumentet.
Utan ett sådant ställningstagande riskerar kommunen att stå svagare i framtida regionala infrastrukturdiskussioner, med konsekvenser för både invånarnas vardag och kommunens utvecklingsmöjligheter.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Bollebygds relation till befintlig tågstation och eventuellt kommande tågstation tas med i mobilitetsplanen och får ett eget ställningstagande.

Miljöpartiet
Helhet - hur bedömer ni mobilitetsplanen som helhet?

Miljöpartiet de gröna i Bollebygd ser mycket positivt på förslag på mobilitetsplan och ett helhetsgrepp kring ett hållbart resande. Vi vill lyfta några synpunkter i vårt yttrande.

Avgränsningar – är det något mer som borde vara med i mobilitetsplanen?

Vi saknar området upphandlade tjänster såsom skolskjuts och avfallshämtning. Kommunen har ett antaget klimatlöfte kring området och det beskrivs delvis i upphandlingspolicyn. Det hade varit önskvärt att ta med området i mobilitetsplanen som ska ta ett helhetsgrepp.

Förutsättningar – är rätt förutsättningar beskrivna? Saknas det någon beskrivning

Under förutsättningarna skulle jämlikhet och jämställdhet kunna beskrivas mer. Vilka i befolkningen använder vilka trafikslag mer än andra och liknande aspekter. Det har i andra sammanhang visats att till exempel kvinnor använder mer kollektivtrafik, gång och cykel.
Vägtrafik och parkering
Det är ofta fullt på pendelparkeringarna vid stationen. Den som ligger närmast Preem används som personalparkering för hemtjänsten.
Hälsa och miljö
Vägtrafiken orsakar även utsläpp av tungmetaller.

Fokusområden övergripande-målbilder, riktlinjer – fångar dessa rätt frågor och områden eller saknas det något?

Ja, det ser bra ut.

Fokusområden - Kommentarer och synpunkter avseende respektive fokusområde

o Fokusområde 1: Kollektivtrafik

o Fokusområde 2: Gång och cykel

Ställningstagande 8:

För att öka jämlik tillgång till mobilitet behöver vinterväghållning med mera underlätta för gång, cykel och kollektivtrafik. Det är också viktigt att se över vilka resmål som ligger först i prioriteringen utifrån samma aspekt. I det som kallas för feministisk snöröjning har det visat sig att arbetsplatser som har personal med hög andel kvinnor såsom skolor eller sjukhus inte var prioriterat på samma nivå som arbetsplatser med hög andel män.
I ställningstagande 8 står det att vinterväghållning av cykelbanor/trottoarer som används av barn och äldre skall prioriteras, men är det inte svårt att veta vilka just dessa är? Hur sker kartläggningen och vad krävs för att klassas som prioriterad? I grunden bör alla GC-banor vara prioriterade fast i olika grader. GC-banor som inte vinterväghålls bör skyltas.

o Fokusområde 3: Elektrifiering & delning

Vi saknar beskrivningen av hur kommunens tjänstebilar skulle kunna bidra till att initiera delningstjänster genom att några tjänstebilar är bilpoolsbilar som är tillgängliga för allmänheten på kvällar och helger.

Ställningstagande 13

Jättebra att detta uppmärksammas. Ett exempel för tjänster som kan informeras om är Skjutsgruppen som också arrangerar träffar.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Skolskjuts tas med i mobilitetsplanen då det är ett sätt att kunna resa för unga invånare. Avfallshämtning eller andra, upphandlade, tunga transporter berör inte invånarnas möjlighet till mobilitet och inkluderas inte i planen.

- Jämlikhet och jämställdhet tas upp under beskrivningen av förutsättningar.
- Beläggningen av pendelparkering tas med under förutsättningarna.
- Tungmetaller från vägtrafiken tas med i beskrivningen.
- Hänsyn i snöröjningen till vilka arbetsplatser eller resmål som prioriteras inkluderas i planen.
- Möjlighet att dela på kommunens tjänstebilar kan undersökas men inte planeras för i och med planen.

Sverigedemokraterna
Tillägg och inriktning för mobilitetsplanen enligt Sverigedemokraterna.

Sverigedemokraterna anser att mobilitetsplanen i sin nuvarande utformning i för hög grad präglas av ett ideologiskt synsätt där klimatmål, beteende styrning och minskat bilresande ges företräde framför tillgänglighet, valfrihet och kommunens geografiska förutsättningar. Planen uppvisar tydliga drag av den syn på mobilitet som länge förts fram av miljöpartistiskt håll, där bilresande betraktas som ett problem i sig snarare än som en nödvändig del av vardagen i en landsbygdskommun. För att mobilitetsplanen ska bli mer ändamålsenlig, realistisk och lokalt förankrad behöver följande inriktning tydligare tillföras:

1. Erkännande av bilens centrala roll

Bilen är för många invånare, särskilt på landsbygden, en nödvändig förutsättning för arbete, studier, service och fritidsliv. Mobilitetsplanen ska tydligt slå fast att bilresande är ett legitimt och normalt färdmedel, som inte ska motverkas genom planering, avgifter eller normerande mål. Framkomlighet, trafiksäkerhet, vinterväghållning och tillgång till parkering ska prioriteras. En fungerande bil- och vägtrafik är också central för näringslivets transporter, arbetspendling och kommunens attraktionskraft för företagsetableringar. Det blir motsägelsefullt att säga ja till elektrifiering men nej till bilen. Om problemet är utsläpp och bilarna blir utsläppsfria, då är det rimligt att också acceptera bilens roll i ett modernt samhälle, särskilt i en landsbygdskommun.

2. Starkare landsbygdsperspektiv
Planeringen måste i större utsträckning ta hänsyn till kommunens spridda bebyggelsestruktur och de begränsade alternativen till bil på landsbygden. Generella mål om minskat bilresande riskerar att slå orimligt hårt mot landsbygdsbor och bör därför undvikas.

3. Lokal klimatretorik i proportion till verkligheten
Bollebygds kommun består till stora delar av skogsmark, vilket innebär att kommunen också bidrar till koldioxidupptag genom sina naturliga kolsänkor, upptagen är större än utsläppen. Mot den bakgrunden bör mobilitetsplanen undvika att framställa transportfrågan som ett avgörande lokalt klimatproblem. Kommunens uppgift är att säkerställa fungerande transporter och samhällsservice. Inte att driva symbolpolitik eller förstärka alarmistiska tolkningar på lokal nivå.

4. Teknikneutral hållning

Kommunen bör vara mer teknikneutral i frågor om fordon och drivmedel. Fordonsinköp och infrastruktur ska även baseras på funktion, driftsäkerhet, krisberedskap och samhällsekonomisk effektivitet, inte politisk styrning mot enskilda tekniska lösningar. Ett robust transportsystem måste fungera även vid kriser, elbrist eller störningar i kollektivtrafiken. Privatbilism och väginfrastruktur är därför en del av kommunens beredskap

5. Minskad beteendestyrning
Kommunen ska inte bedriva stora kampanjer i syfte att påverka invånarnas privata resvanor. Mobilitetsplanen ska fokusera på fungerande infrastruktur och trygghet, inte på att normera livsstil.

6. Ökat fokus på samhällsekonomi och trygghet
Investeringar ska också prioriteras utifrån kostnadseffektivitet, trafiksäkerhet och faktisk nytta för kommuninvånarna. Trygghet i trafikmiljöer, vid hållplatser och knutpunkter ska ges hög prioritet.

7. Demografi och åldrande befolkning
För äldre och personer med begränsad rörlighet är bilen ofta en förutsättning för självständighet och livskvalitet.
Sammanfattningsvis anser Sverigedemokraterna att mobilitetsplanen ska präglas av valfrihet, realism, landsbygdsperspektiv och ansvarstagande gentemot skattebetalarna, snarare än ideologisk styrning av invånarnas resvanor.

DEL2

Synpunkter på den befintliga mobilitetsplanen. Nedan kommer exempel ur den som bör strykas eller formuleras om:

Kapitel 1, inledning

1 ”med så liten miljö- och klimatpåverkan som möjligt”

Motivering:

Normerar klimatmål över tillgänglighet, ekonomi och valfrihet

2 ”Nuläget innebär bland annat höga utsläpp av växthusgaser från vägtrafiken”

Motivering:

Ensidig problemformulering där biltrafik utmålas som problem i sig, utan lokal proportionalitet.

Kapitel 2, förutsättningar

3 ”Privatbilism medför generellt de största kostnaderna för parkeringar, väginfrastruktur, hälso- och miljöpåverkan.”

Motivering:

Ideologisk värdering av privatbilism. Saknar exempelvis jämförelse med kollektivtrafikens subventioner och kostnader.

4 ”Vägtrafiken är den största utsläppskällan av växthusgaser som bidrar till en ökande global uppvärmning.”

Motivering:

Global klimatretorik hör inte hemma i en lokal mobilitetsplan och saknar lokal relevans.

Kapitel 4 – Indikatorer

5 ”Klimatpåverkan från Bollebygds resor…”

”Andel fossilfria bilar…”

”inköp av bilar med förbränningsmotor bör bara ske i undantagsfall”

Motivering:

Vi anser det är för mycket klimatstyrning.

Fokusområde 4 – Målbild

6 ”Fler har möjlighet att bo i Bollebygd utan att behöva äga en egen bil.”

Motivering:

Bil ägande framställs som något negativt som ska motverkas. Bör formuleras om.

Om SD:s linje ska gälla bör dokumentet:

• inte styra riskbeteenden i så stor grad.

• inte normera bort bilism.

• inte använda klimatmål som överordnat styrmedel

• fokusera mer på framkomlighet, trygghet, ekonomi och valfrihet

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

- Avseende 1. Erkännande av bilens centrala roll: Mobilitetsplanen ska enligt uppdrag fokusera på det hållbara resandet och hur det kan utvecklas. Biltrafiken är som färdmedelsfördelningen beskriver norm för mobiliteten i Bollebygd idag. Så kommer det med stor sannolikhet vara även minst10 år framöver och så länge mobilitetsplanen sträcker sig. För att stärka det hållbara resandet behöver de mest hållbara resesätt stärkas vilket planen beskriver. Planen beskriver inte att biltrafik ska motarbetas just för att många invånare inte kan välja bort bilen i sin vardag. Då det uppenbarligen kan uppfattas på ett annat sätt läggs det till beskrivningar av trafiksituationen som gör det tydligare att mobilitetsplanen inte innebär att användning av bil motverkas.

- Avseende 2. Starkare landsbygdsperspektiv: minskad biltrafik är en indikator och inte en målsättning. Genom att arbeta för att den som har möjlighet att välja andra alternativ än bilen blir det bättre förutsättningar för den som måste använda bilen. T.ex. frigörs plats på vägen och parkeringar. En total minskning av biltrafik innebär inte att alla bidra till minskningen på samma sätt.

- Avseende 3. Lokal klimatretorik i proportion till verkligheten: Kommunen är undertecknare av Klimat2030 och har därmed ställt sig bakom regionens klimatmål om 80% minskade utsläpp jämfört med 1990. Bollebygd behöver också bidra till Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp 2045. Därför fokuserar även mobilitetsplanen på att reducera utsläppen från användningen av fossila bränslen.

- Avseende 4. Teknikneutral hållning: Ställningstagandet tar höjd för att krisberedskap och tekniska behov kan innebära avsteg från en generell elektrifiering. Ställningstagandet har ändrats till fossilfritt även om det i praktiken oftast innebär elektrifiering.

- Avseende 7. Demografi och åldrande befolkning: Pensionärsrådet har givits möjlighet att yttra sig. För äldre är det både viktigt att kunna ta bil och att kunna gå eller resa kollektivt. Planen syftar inte till att försämra möjligheten att resa med bil men främjar alternativen som passar de som inte vill eller kan ta bilen. Det har inte framförts några önskemål om att underlätta mer för bilresor för äldre.

Vänsterpartiet
Vi anser att planen i stort är bra dock har vi följande kommentarer på justeringar som vi önskar;

- <u>Kapitel 3, Fokusområden och Ställningstaganden.</u>
  Är ”ställningstaganden” en prioriteringslista? Det anser vi inte att de skall vara och därmed inte vara numrerade då det kan uppfattas så. Gör dessa till en punktlista för tydlighets skull.

- <u>Kapitel 3, Fokusområde 1: Kollektivtrafik, Ställningstagande nr 1.</u>
  I dialogen med Västtrafik framgår det att fokus skall ligga på närtrafiken och linjerna till och från Göteborg och Borås.
  Vi anser att fokus även skall innefatta dynamisk kollektivtrafik (Buss-on-Demand) eller vad vi väljer att kalla det. Närtrafik är inte det samma som dynamisk kollektivtrafik och med tanke på den spridning av bostäder som finns i kommunen, borde Bollebygd vara betjänt av en sådan lösning. Framför allt ur ett miljöperspektiv med också när det kommer till att höja servicenivån på transportmöjligheter för både vuxna och ungdomar att kunna välja ”aktiviteter” utan att först se över om det finns transportmöjlighet.

- <u>Kapitel 4, Indikatorer</u>
  Under ”*Andelen fossilfria bilar…….”* byt ut ordet *”bör”* mot *”skall”*.

Lägg till en indikator ”Andelen fossilfria fordon från underleverantörer” då vi har i avtal med skolbussar till exempel att det skall övergå till fossilfritt. Detta behöver också följas upp.

- Kapitel4, Resurser och Ekonomi
  Detta skall inte beskrivas här alls.

  Däremot bör det framgå vilka nämnder som är ansvariga och hur planen skall hanteras i budgetprocessen och inte enbart hur den skall följas upp.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar:

Numrering av ställningstaganden är till för enklare läsbarhet och för att kunna hänvisa till rätt ställningstagande. Det handlar inte om en prioritering vilket vi tror är tydligt i och med att numrering fortlöper över fokusområdena.

Bus on demand eller så kallad dynamisk kollektivtrafik finns med i ställningstaganden.

Indikator om fordon/drivmedel i skolskjuts läggs till.

Kapitlet om genomförande och uppföljning har förytligats.

MEDVERKANDE

BOLLEBYGDS KOMMUN

Mobilitetsplan för Bollebygds kommun, bilaga ansvarsfördelning

Bilaga tillhörande mobilitetsplanen för Bollebygds kommun. KS2025/274

I denna bilaga beskrivs ansvarsfördelningen för nämnderna för arbetet med genomförandet av ställningstaganden och uppföljningen av mobilitetsplanen för Bollebygds kommun. Ansvar för ställningstaganden innebär att inkludera ställningstaganden och lämpliga åtgärder i årliga verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter. Nämnderna ansvarar för att lyfta eventuella behov för att kunna genomföra mobilitetsplanen i den kommunala budgetprocessen.

Område/ställningstagande (ST)	**Ansvarig nämnd**
ST 1: Föra dialog och samarbeta med Västtrafik för att möte invånarnas behov av kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen
ST 2: Testa innovativa och dynamiska lösningar för kollektivtrafik för att möta glesbygdens behov av kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen
ST 3: Inspirera och locka fler till att använda det befintliga kollektivtrafikutbudet.	Kommunstyrelsen
ST 4: Kommunen som arbetsgivare underlättar för ökad användning av kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen
ST 5: Utveckla knutpunkter och pendelparkeringar för enkelt och tryggt byte från bil, cykel och moped till kollektivtrafik.	Behovsbedömning: kommunstyrelsen; utförande: teknik- och servicenämnden
ST 6: Behålla och utveckla den befintliga tågstationen och arbeta för ett nytt stationsläge vid den nya järnvägsförbindelsen Göteborg-Borås.	Kommunstyrelsen
ST 7: Utveckla en behovsanpassad, hållbar skolskjuts med jämlik tillgång.	Utbildningsnämnden
ST 8: Bygga ut infrastruktur för gång och cykling.	Strategiska val: kommunstyrelsen; utförande: teknik- och servicenämnden
ST 9: Skapa trygga cykelparkeringar vid kollektivtrafik.	Teknik- och servicenämnden
ST 10: Öka säkerhet och tillgänglighet på GC-banor.	Teknik- och servicenämnden
ST 11: Gör kommunens arbetsplatser och skolor samt förskolor cykelvänligare för personal och besökare.	Teknik- och servicenämnden
ST 12: Inspirera och locka fler till att gå eller cykla.	Kommunstyrelsen
ST 13: Uppmuntra och underlätta för publika laddstationer vid strategiska platser.	Kommunstyrelsen
ST 14: Underlätta för kommunens medarbetare att ladda elfordon under arbetstid.	Teknik- och servicenämnden
ST 15: Främja samåkning och bildelningstjänster.	Kommunstyrelsen
ST 16: Ställa om kommunens fordonspark till att vara fossilbränsleoberoende.	Alla nämnder
ST 17: Fortsätta med förtätning och nybyggnation i lägen som gynnar hållbart resande.	Kommunstyrelsen
ST 18: Se över hastighetsbegränsningar och deras efterlevnad.	Teknik- och serviceförvaltningen
Uppföljning och genomförande: Inkludera ställningstaganden och lämpliga åtgärder i årliga verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter. Lyfta eventuella behov för att kunna genomföra mobilitetsplanen i budgetprocessen.	Alla nämnder
Uppföljning: En samlad uppföljning tas fram minst en gång per mandatperiod	Kommunstyrelsen

Bilaga till Mobilitetsplan för Bollebygd: nuläge, behov och underlag

2026-04-22

Innehåll

1. Nuläge och behov 2
1.1 Demografi och geografi 2
1.2 Trafiksituationen 2
1.3 Användning av kollektivtrafik 10
1.4 Hälsa 13
1.5 Samhällsekonomi 17
1. 6 Jämlikhet 17
2.7 Miljö och klimat 18
2. Vision och styrning för mobiliteten i Bollebygd 20
2.1 Vision 20
2.2 Mål och styrning 20
3. Konsekvensbedömning 22

1. Nuläge och behov

1.1 Demografi och geografi

Nuläge:

Bollebygd är med cirka 9800 invånare år 2025 en mindre kommun som dock fortsätter att växa. Bollebygd ligger i närhet av och i direkt trafikförbindelse med de stora arbetsmarknadsområdena Borås och Göteborg. Många invånare pendlar till dessa arbetsmarknader med cirka 1830 pendlare till Göteborg och cirka till 960 Borås. Enligt statistiska centralbyrån (SCB) pendlar totalt 73 procent av de förvärvsarbetande utanför kommunen.

Bollebygd består av flera tätorter och många mindre bostadsområden på landsbygden. Från Bollebygd centrum är det cirka 1,7 mil norrut till Töllsjö, cirka 0,9 mil till Olsfors österut och 1,3 mil till Hultafors ännu längre österut. Drygt 3 500 invånare bor utanför någon av tätorterna.

Bollebygds kommun är den största arbetsgivaren med cirka 700 anställda med arbetsplatser i Bollebygd tätort samt Töllsjö och Olsfors. Det finns ett antal större arbetsgivare och industrier med ansamlingar i Bollebygd, Olsfors och mellan Bollebygd och Olsfors och Töllsjö.

Behov:

Bollebygd har stora behov av goda pendlingsmöjligheter för att ha tillgång till arbetsmarknader utanför kommungränsen.

För att kunna underlätta för kompetensförsörjning för näringslivet inom kommunens geografiska område behövs bättre möjligheter att nå arbetsplatserna med kollektivtrafik och cykel.

1.2 Trafiksituationen

Nuläge:

Bollebygd är beläget längs riksväg 40, som är en huvudväg genom kommunen. Trafiken på denna väg är relativt hög, vilket kan skapa flaskhalsar, särskilt under rusningstid eller vid trafikolyckor. På landsbygden är vägnätet och bebyggelsen mer utspritt, vilket gör det svårt att upprätthålla en effektiv kollektivtrafik.

Trafikolyckor

Nedan kan man se olycksstatistik på faktiska olyckor och hur detta utvecklats under de senaste 19 åren i Bollebygds kommun. De olyckor som är överrepresenterade är singelolyckor med motorfordon.

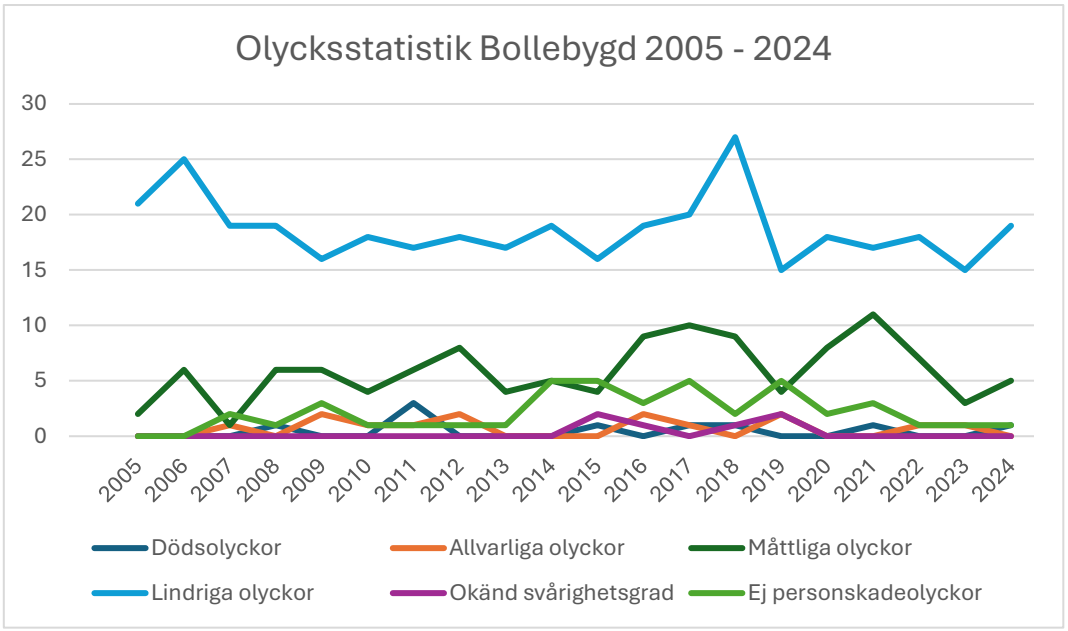
Olycksstatistik Bollebygd 2005 - 2024
30
25
20
15
10
5
0
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Dödsolyckor
Allvarliga olyckor
Måttliga olyckor
Lindriga olyckor
Okänd svårighetsgrad
Ej personskadeolyckor

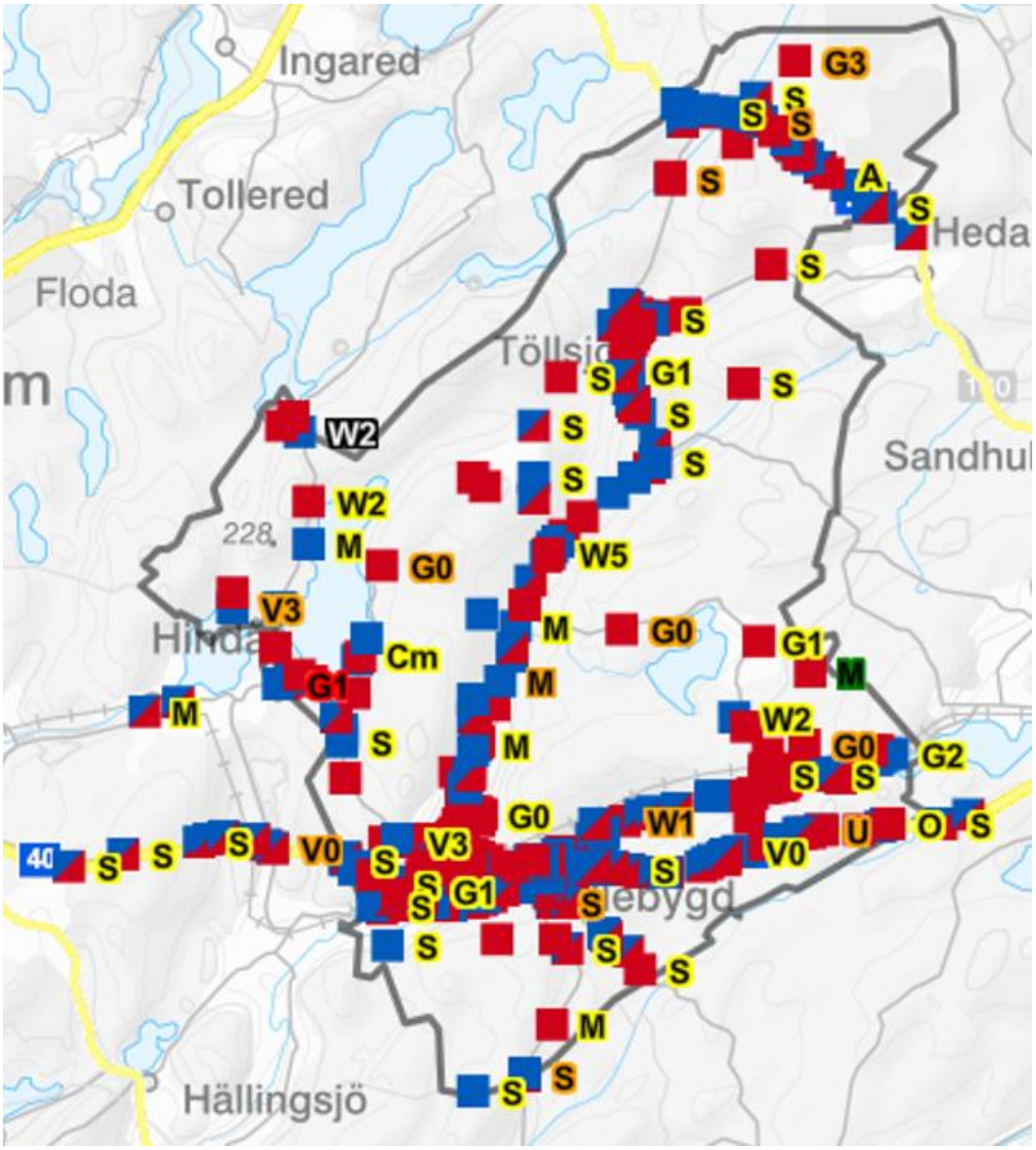
Ingared
Tollered
Floda
Töllsjö
Heda
Sandhul
Hällingsjö
228
40
G3
W2
W5
G0
G1
G2
V3
V0
W1
Cm
M
S
A
U
O

Teckenförklaring:

Inrapporterad av:

Polis

Sjukvård

Polis och sjukvård

- A: Avsvängande motorfordon
- S: Singel motorfordon
- M: Möte motorfordon
- G0: Fotgängare singel
- G1: Cykel singel
- G2: Moped singel
- O: Omkörning motorfordon
- S: Singel motorfordon
- U: Upphinnande motorfordon
- V0: Övrigt
- V3: Traktor/motorredskap
- W1: Rådjur/hjort
- W2: Älg

Trafikbelastning i Bollebygds kommun

Trafikbelastningen i Bollebygds kommun varierar under dygnets alla tider. Även under vissa perioder under året kan man se skillnader på belastning. Trafikverket har tagit fram en så kallad ”ÅDT”; årsmedeldygnstrafik (antal fordon per dygn i genomsnitt under året).

Man kan tydligt se att Bollebygds centrum är den mest trafikerade delen i kommunen.

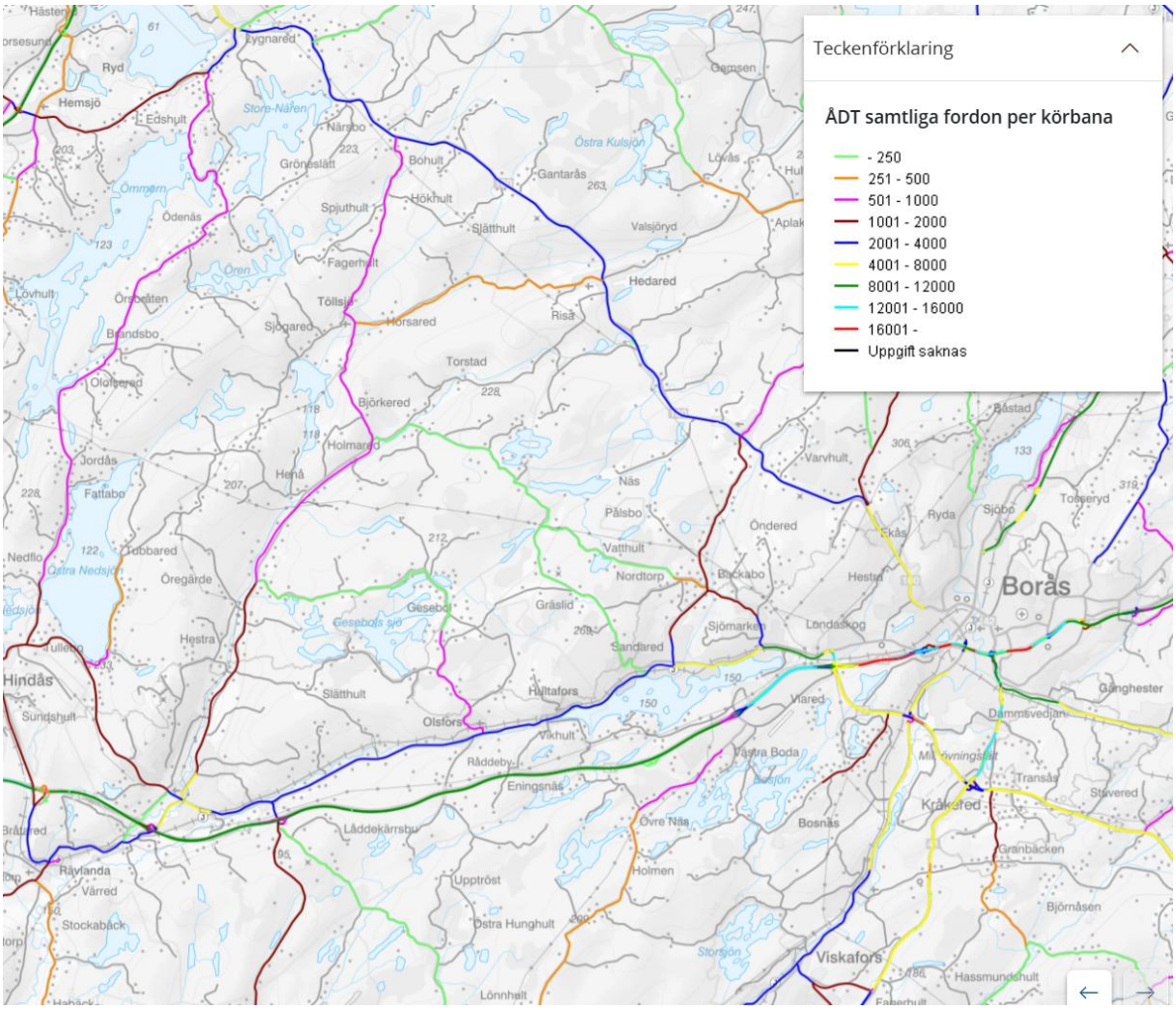
Teckenförklaring
ÅDT samtliga fordon per körbana
- 250
251 - 500
501 - 1000
1001 - 2000
2001 - 4000
4001 - 8000
8001 - 12000
12001 - 16000
16001 -
Uppgift saknas
Borås
Hindås
Viskafors
Kråkered
Sjöbo
Ryda
Fristad
Bosnäs
Sandared
Gånghester
Hedared
Torstad
Björkered
Holmared
Fattabo
Jordås
Brandsbo
Olofsered
Sjögared
Horsared
Töllsjö
Fagerhult
Spjuthult
Bohult
Gantarås
Östra Kulsjön
Valsjöryd
Slätthult
Hökhult
Närsbo
Grönaslätt
Edshult
Hemsjö
Ryd
Eygnared
Stora Nären
Ömmern
Ödenäs
Örsbäcken
Lövhult
Ören
Risa
Gemsen
Lövås
Aplak
Båstad
Varvhult
Tosseryd
Näs
Pålsbo
Önered
Vatthult
Nordtorp
Backabo
Hestad
Fkås
Londaskog
Sjömarken
Gräslid
Gesebol
Gesebols sjö
Hestra
Öregärde
Tubbared
Nedflo
Östra Nedsjön
Hulltafors
Olsfors
Slätthult
Sundshult
Vrå
Vrå
Vrå

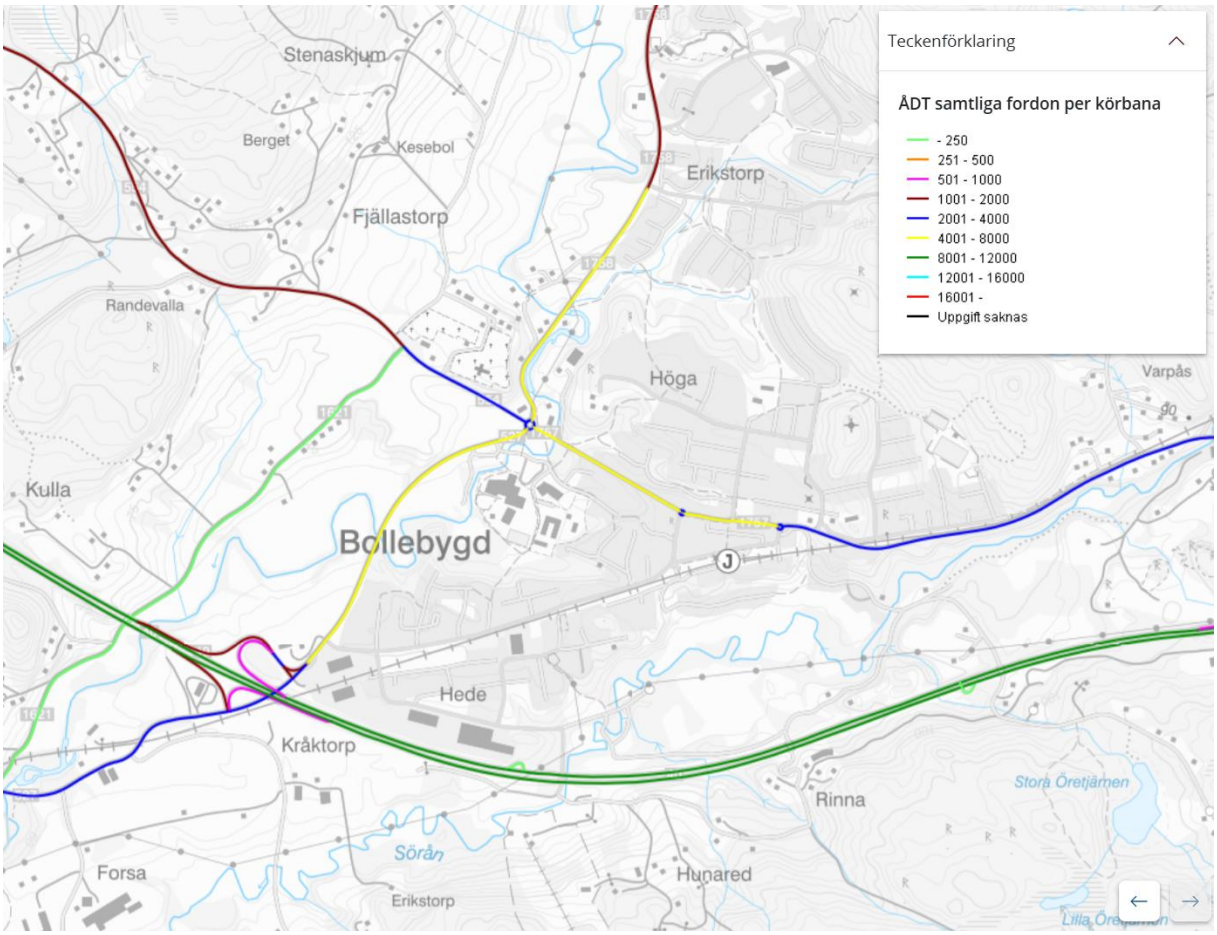

Parkeringsinventering i Bollebygd

En parkeringsinventering har genomförts år 2023 i Bollebygds kommun för att undersöka beläggningsgrad på olika parkeringsytor vid fyra olika tidpunkter under dagen:

- Morgon (07:30–09:00)
- Lunch (11:30–13:00)
- Eftermiddag (17:00–18:30)
- Kväll (20:30–22:00)

Inventeringen omfattade elva parkeringsytor i centrala Bollebygd, med totalt över 1 200 parkeringsplatser. Beläggningen har registrerats som andel upptagna platser vid varje tillfälle.

Resultat i korthet:

- Generell beläggning: Låg till måttlig beläggning noterades på de flesta ytor under samtliga tider.
- Högst beläggning: Parkeringsyta 5 (nära centrum) visade konsekvent hög beläggning, särskilt vid lunch och eftermiddag (över 60–80 %).
- Lägst beläggning: Ytor som 6 och 11 hade generellt låg beläggning (<10 %) under större delen av dagen.
- Tidsberoende variationer:

- Lunch och eftermiddag hade generellt högre beläggning än morgon och kväll.
- Kvällsbeläggningen var generellt mycket låg på de flesta platser.

Slutsatser:

- Det finns tillgänglig kapacitet på många av parkeringsytorna.
- En omfördelning av parkering eller bättre skyltning/information skulle kunna förbättra utnyttjandet.
- Parkeringsyta 4 och 5 kan övervägas för utökning eller särskild hantering vid hög belastning.

Figur 1. Kartunderlag för områden 1 Torget, 2 Centrumkärnan, 3 Kvarteret Lyckebo och 4 Stationsområdet

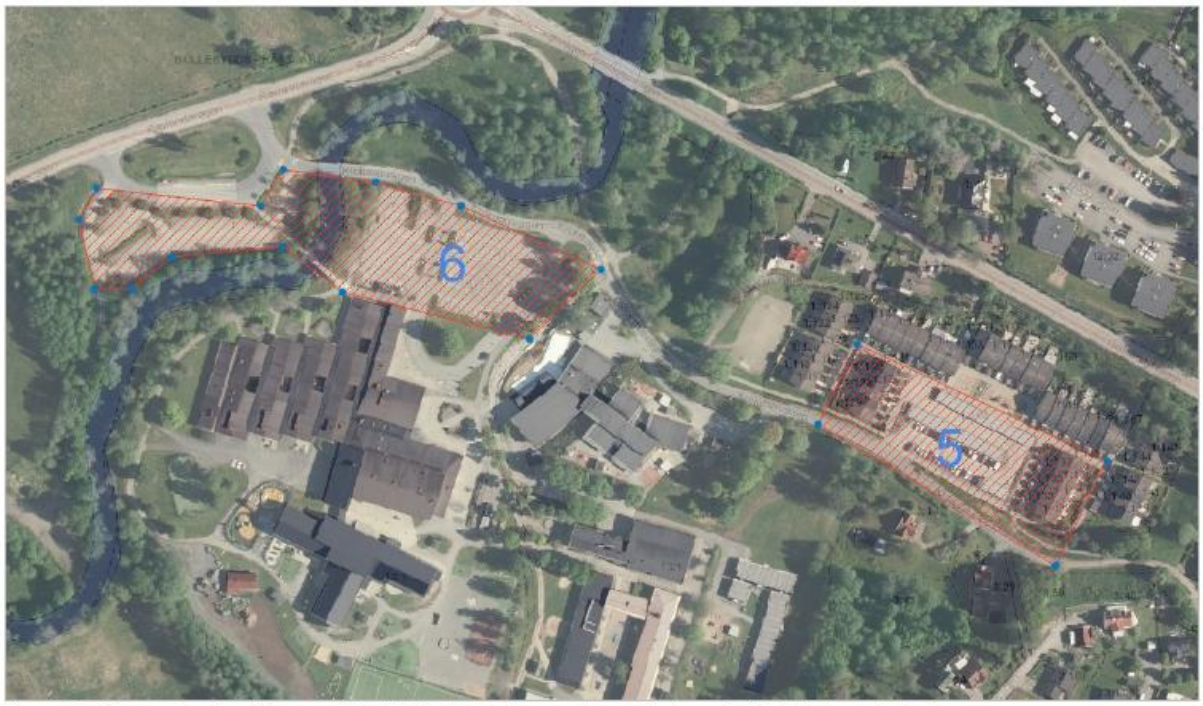

Figur 2. Kartunderlag för område 5 Krokdals bostadsområde och 6 Bollebygdsskolan

Figur 3. Kartunderlag för område 7 Biblioteket

Figur 4. Kartunderlag för område 8 Rinna verksamhetsområde

Figur 5. Kartunderlag för område 9 Gaddenskolan ,10 Eriksgårdens förskola och 11 Gaddenhallen

Behov:

För att minska olyckstalet bör man utreda hur det kommer sig att just vissa av dessa vägar är mer olycksdrabbade än andra och att aktivt arbeta för att göra åtgärder för att minska olyckor.

För att förbättra parkeringssituationen kan det behövas en översyn av skyltning och en parkeringsstrategi för bättre spridning.

Det skulle behövas uppföljande mätningar av parkeringssituationen till exempel under andra tider på året eller under evenemang.

1.3 Användning av kollektivtrafik

Nuläge

Enligt data från Miljöbarometern har det genomsnittliga antalet personer per fordon i kollektivtrafiken i Bollebygd varierat mellan 17,0 och 32,3 under perioden 2009–2023. Den högsta siffran, 32,3, noterades 2019, medan den lägsta, 17,0, registrerades 2021. Under 2023 var siffran 25,5 personer per fordon. Anledningen till den nedåtgående trenden från 2019 var den pågående pandemin av Covid19. Under åren 2022 och 2023 återhämtade sig resande med kollektivtrafik en hel del men har dock ännu inte kommit över högsta uppmätta nivån på 32,3.

Enligt en enkätundersökning som genomfördes bland kommunens invånare framgår att en stor andel av befolkningen använder bilen som främsta transportmedel. Kollektivtrafiken används främst av personer som bor i tätorten och de som pendlar till Göteborg eller Borås. För många på landsbygden är kollektivtrafik ett mindre aktuellt alternativ på grund av bristande tillgång och långa restider.

En resvanundersökning bland kommunens medarbetare 2025 visade att 75 procent tar i första hand bilen till arbetet, 12 procent åker kollektivt och 13 procent går eller cyklar.

Pendlingsmönster

Enligt SCB:s statistik från 2020 pendlar 1 833 personer från Bollebygd till Göteborgsområdet och 964 till Borås.

Samtidigt pendlar 603 personer in till Bollebygd från Borås och 412 från Göteborgsområdet.

Denna statistik omfattar endast arbetsresor och inkluderar inte studenter eller pendlingssätt, vilket innebär att den faktiska siffran kan vara högre.

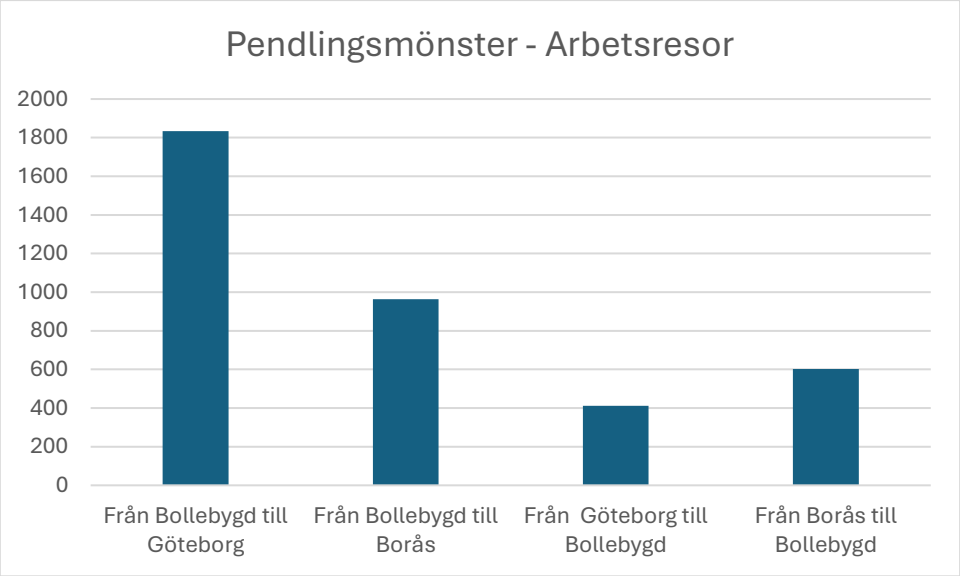

Bollebygd följer Västra Götalandsregionens mål att fördubbla kollektivtrafikresandet mellan 2010 och 2030.

Miljöbarometern visar att kommunen ligger i linje med detta mål, vilket innebär en positiv utveckling för hållbart resande.

- Bollebygd: Cirka 73 % av de förvärvsarbetande invånarna pendlar till arbete utanför kommunen.
- Sverige totalt: Enligt statistik från SCB är det vanligt att invånare arbetar i samma kommun som de bor i, särskilt i större städer där arbetsmarknaden är mer lokal.

Detta innebär att Bollebygd har en betydligt högre andel utpendlare jämfört med riksgenomsnittet.

Linjekarta Bollebygds kommun – närtrafik:

Tidsintervaller du kan resa inom

Måndag – fredag:	Lördag – söndag:
09:00–10:00	09:00–10:00
10:30–11:30	-
12:00–13:00	12:00–13:00
15:30–16:30	15:30–16:30
17:30–18:30	-
19:30–20:30	19:30–20:30
21:30–22:30	-

Närtrafikkarta

Område utan närtrafik

Närtrafikhållplats

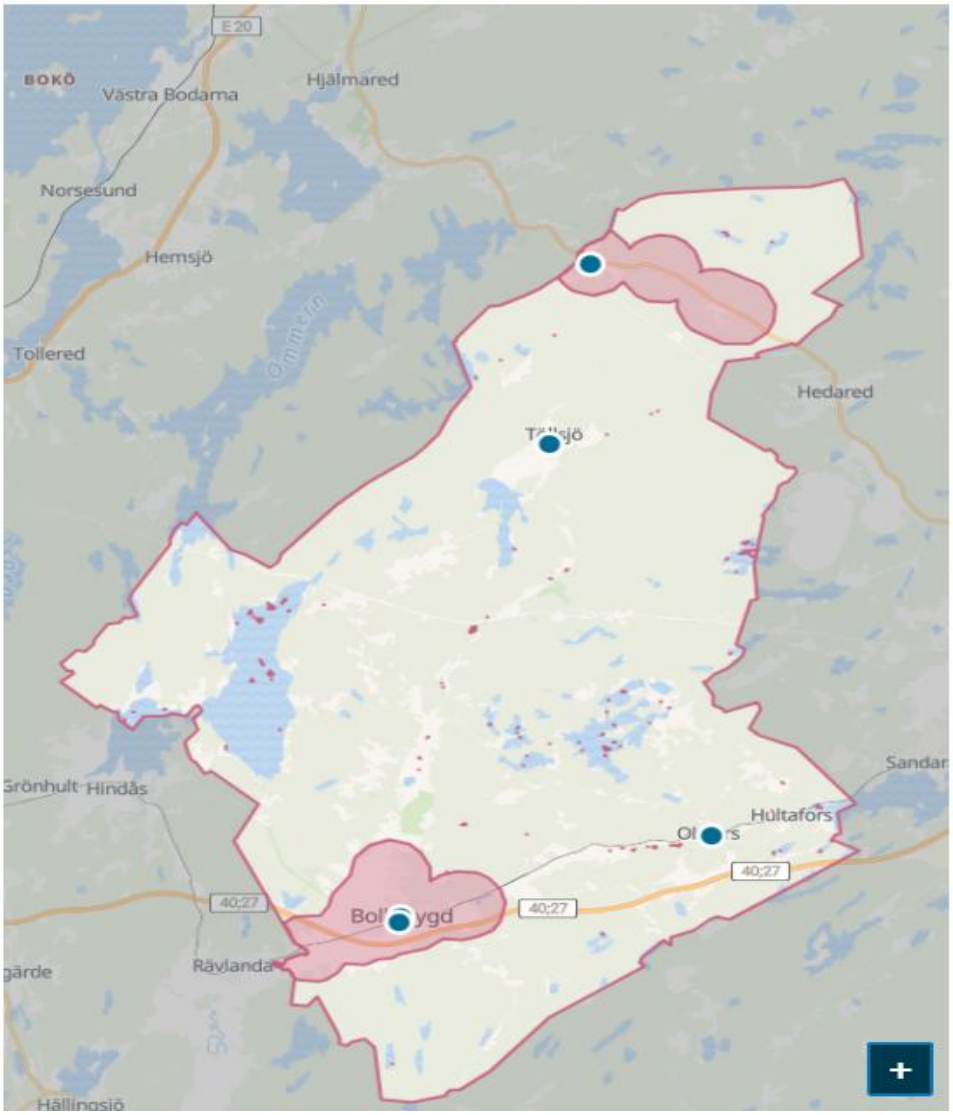

Närhet till kollektivtrafik

Enligt Koladas sammanställning har mindre än hälften av befolkningen i Bollebygd nära till kollektivtrafik med fasta avgångstider.

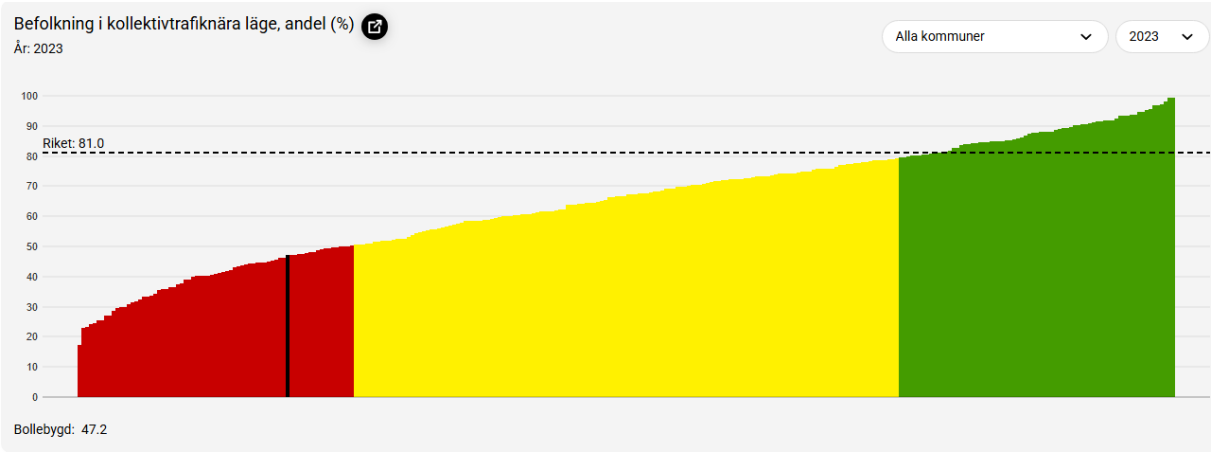

Behov:

Det finns en stor outnyttjad potential avseende kollektivtrafiken. Befintlig kollektivtrafik behöver användas i större utsträckning för att kunna motivera tätare turer och fler fasta linjer.

Bollebygds kommun som stor arbetsgivare behöver arbeta med att uppmuntra sina medarbetare att kunna ta kollektivtrafik till och från arbetet.

Kollektivtrafiken är viktig för Bollebygd som utpräglad pendlingskommun. Större andel kollektivtrafik bidrar också till att avlasta hård belastade trafikstråk som riksväg 40.

1.4 Hälsa

Nuläge:

Trafik utgör i allmänhet en källa till olika hälsorisker som buller, partiklar, kvävedioxid och trafikolyckor. Vissa former av mobilitet som gång eller cykling är däremot vara hälsofrämjande. I

Luftkvalité

Bollebygd är luftkvalitén generellt god jämfört med större städer visar rapporten från Luft i Väst.

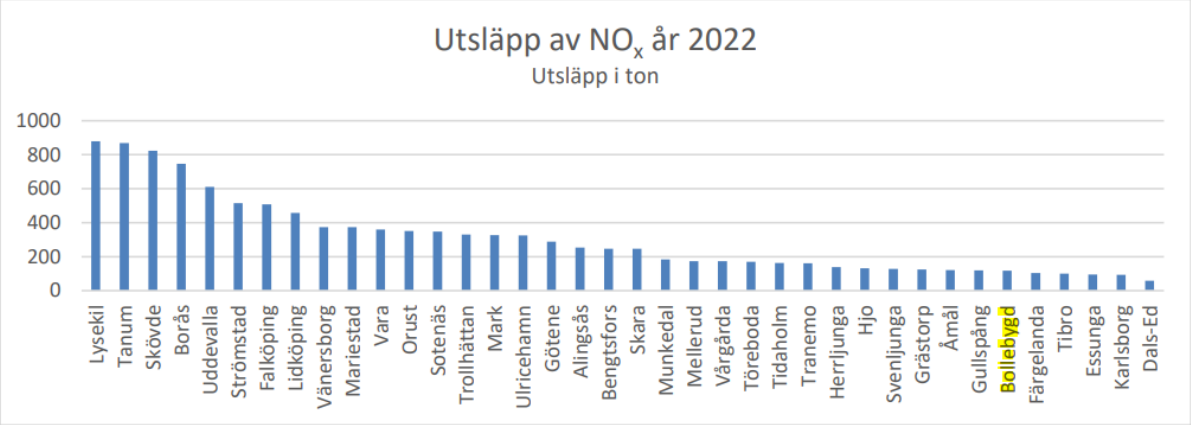

Figur 4 Utsläpp av kväveoxider i ton år 2022 i samtliga medlemskommuner. Siffrorna kommer från den nationella emissionsdatabasen hos SMHI.

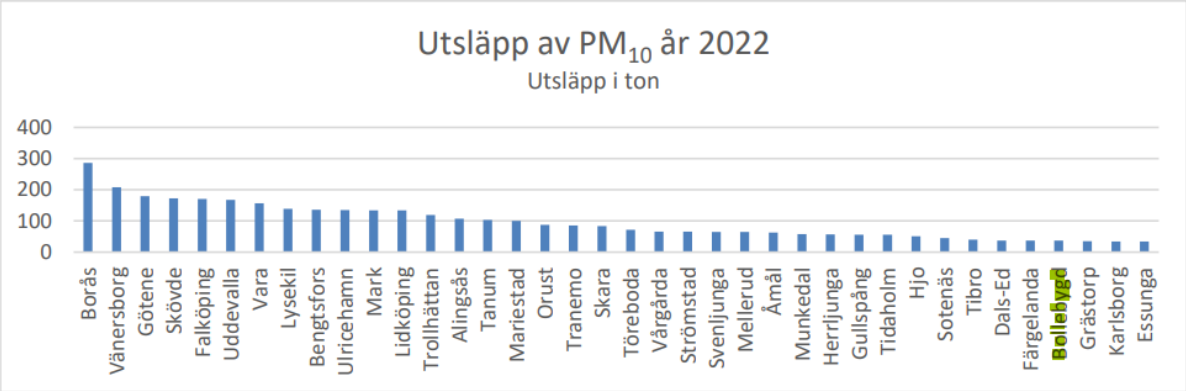

Figur 6 Utsläpp av PM_{10} i ton år 2022 per medlemskommun. Siffrorna kommer från den nationella emissionsdatabasen hos SMHI.

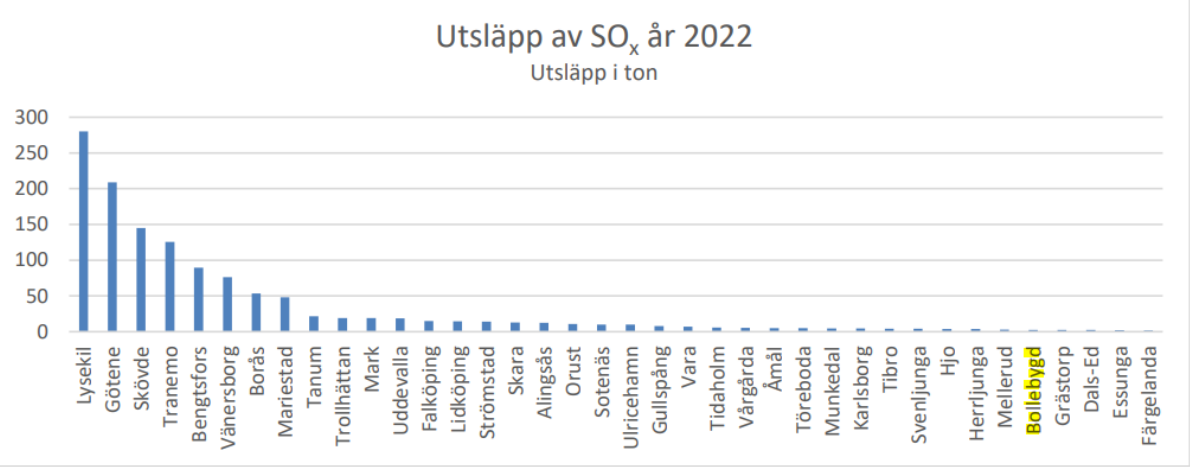

Figur 9 Utsläpp av svaveloxider i ton år 2022 per medlemskommun. Siffrorna kommer från den nationella emissionsdatabasen hos SMHI.

Buller

Bullersituationen är inte kartlagd för hela kommunen. Närhet till riksväg 40 och järnväg samt mer trafikerade vägar i tätorterna ger risk för bullerbelastning.

I Kolada finns mätetal för hur många personer som känner sig störda i sin sömn av buller och Bollebygd har en relativt låg nivå.

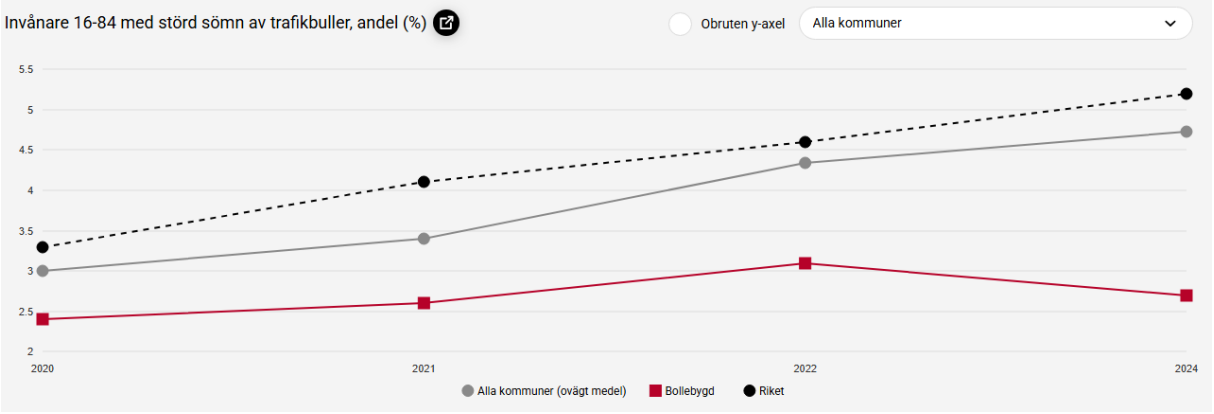

Fysisk aktivitet

Det finns en trend av att fler personer är stillasittande större delen av dagen. För lite rörelse leder lätt till försämrad hälsa eller ökar risken för olika sjukdomar och besvär. Enligt KOLADA ligger Bollebygd sämre till samt att trenden är negativ.

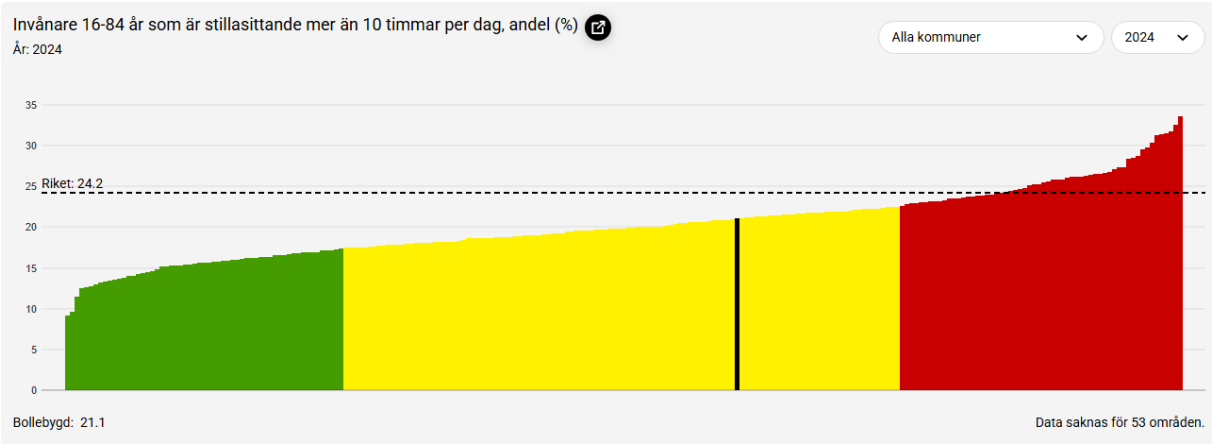

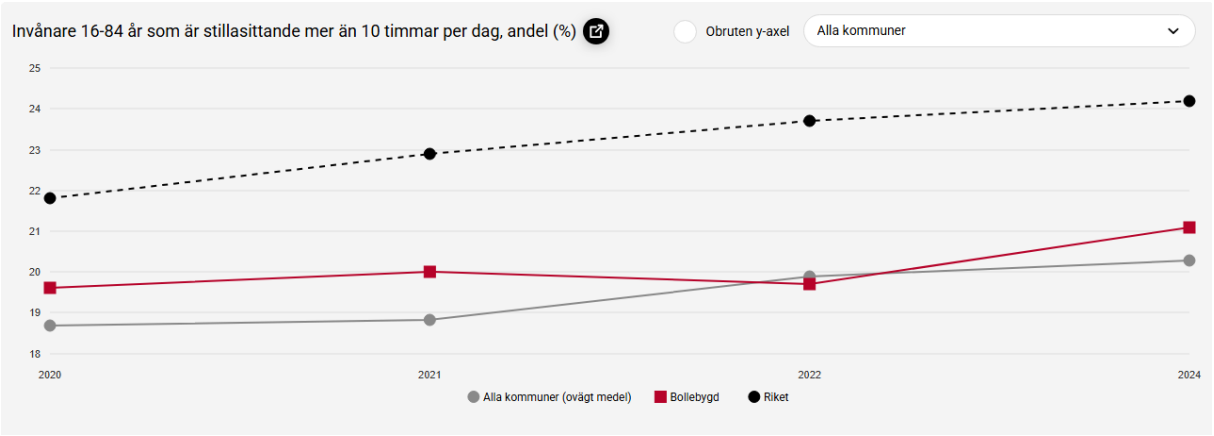

I övrigt är den fysiska aktivitetsnivån i samhället god.

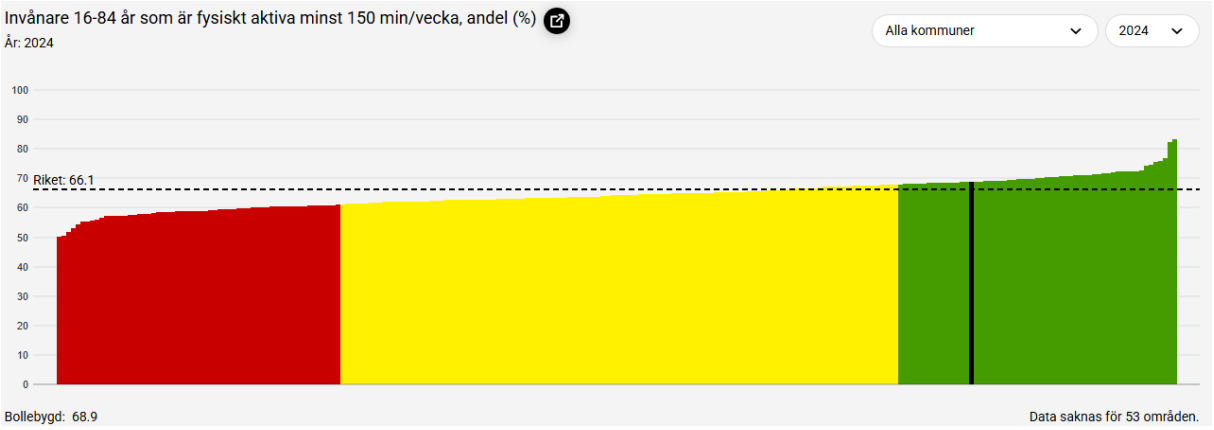

Ungas fysiska aktivitetsnivå

Enligt PEP-rapporten från Generation Pep rör sig barn i Sverige mindre än vad som är rekommenderat.

”Enligt de svenska rekommendationerna bör barn mellan 6-17 år ägna sig åt pulshöjande fysisk aktivitet i genomsnitt 60 minuter per dag, men idag är det få barn som når upp till detta.

Enligt Pep-rapporten 2024 är det bara två av tio barn som når den rekommenderade mängden fysisk aktivitet per dag.”

” Tittar vi på utvecklingen över tid så finns det rapporter om att barn idag är mer stillasittande än för bara 20 år sedan. En studie från Göteborgs Universitet kunde visa att mellan år 2000 och 2017 sjönk den fysiska aktiviteten, mätt i steg per dag, med 24 procent för 14-åriga flickor och med 30 procent för jämnåriga pojkar.”

Fetma

I Koladas sammanställning går det också att se att andelen invånare i Bollebygd med fetma har ökat över de senaste 20 åren. Även om fetma och fysisk aktivitet inte utesluter varandra är det ändå en indikator på att folkhälsan skulle kunna förbättras av mer vardagsmotion.

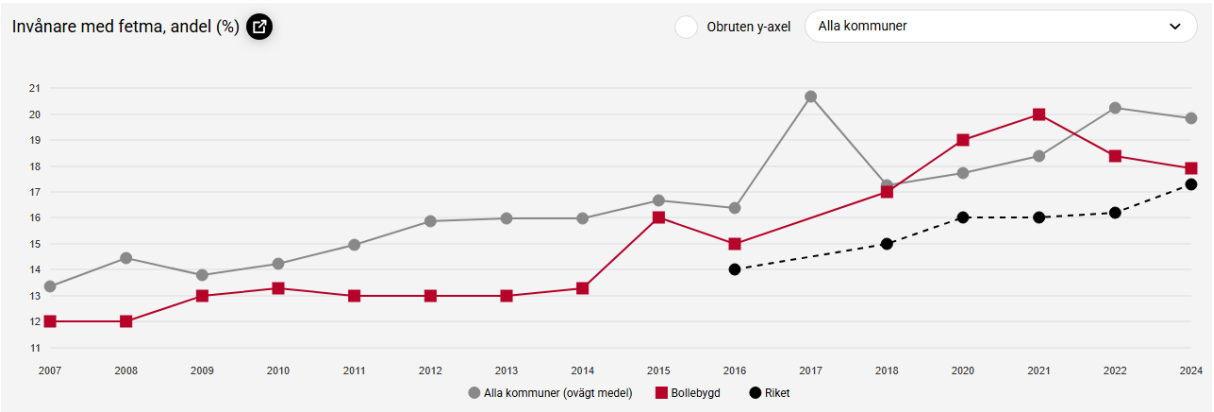

Behov:

För Bollebygd är det mest intressant att behålla den relativt goda luftkvalitén och förbättra bullernivåerna samt att främja rörelse och fysik aktivitet. Resor behöver flyttas från bil till

kollektivtrafik och i tätorterna behöver fler resor ske med gång och cykling. En särskild målgrupp är yngre.

1.5 Samhällsekonomi

Nuläge:

Mobilitet medför kostnader för individen och för samhället men kan också skapa positiva effekter. Ur ett samhällsperspektiv uppstår kostnader för infrastruktur med investeringar och underhåll, sjukvård för hälsoproblem orsakad av dålig luft, buller och olyckor. Trafikens utsläpp av mikroplaster och växthusgaser orsaker miljö- och klimatproblem som i sin tur orsakar samhället stora kostnader på längre sikt. På plussidan finns det samhällsekonomiska vinster eftersom människor kan ta sig till och från arbetet, gods kan transporteras och i viss mån kan rörelse främjas.

Ur ett Bollebygds-perspektiv är några faktorer extra intressanta.

Som pendlingskommun innebär personbils- och kollektivtrafik en stor samhällsekonomisk vinst. Människor kan ta sig till och från arbete.

För den lokala handeln är det avgörande att kunder kan ta sig till butiker från olika områden i Bollebygd och utifrån. Destinationsmål utanför centralorten är ännu mer beroende av kunders mobilitet. På detta område sker majoriteten av resorna idag med bil eller annat motorfordon.

Kostnader för sjukvård är svåra att direkt koppla till mobilitetsituationen. Generellt leder mer fysisk aktivitet till bättre hälsa och lägre samhällskostnader.

Kostnader för infrastruktur och vägunderhåll.

Behov:

Bibehålla goda pendlingsmöjligheter. Skapa överflyttning från bil till kollektivtrafik för mer effektivitet och lägra kostnad för infrastruktur. Med bättre kollektivtrafik har fler möjlighet att ta sig till och från arbete utanför kommunen.

Potentialen för ökad cykling och gång inom tätorterna eller till och från skola eller pendelparkering innebär en möjlighet att minska kostnader för hälso- och sjukvård.

Goda pendlingsförutsättningar ökar kommunens attraktionskraft och bidra till en befolkningstillväxt.

1. 6 Jämlikhet

Nuläge:

Mobilitet är viktigt för alla i ett samhälle men tillgängligheten ser olika ut. Alla har inte tillgång till en bil, kollektrafik nära sig eller vid tider som passar och säker infrastruktur för gång och cykel är begränsat till tätorterna. Det finns också grupper i samhället som av olika skäl har sämre förutsättningar att använda sig av olika mobilitetsformer. En mer jämlik mobilitet främjar mobilitetsformer som är tillgängliga för så många som möjligt, oberoende var man bor eller ekonomiska eller fysiska förutsättningar.

I Bollebygd är utmaningen att kollektivtrafiken geografiskt och tidsmässigt inte är tillgänglig för vissa delar av befolkningen. Avstånden är delvis stora vilket gör gång och cykling orimliga som alternativ. Bilberoendet skapar utmaningar för de som saknar ekonomiska eller fysiska förutsättningar. Inte minst äldre och yngre invånare kan bli begränsade i sin mobilitet.

I samtal med både ungdomsrådet och kommunala pensionärsrådet framkom att kollektivtrafik och att kunna förflytta sig utan bil var en mycket viktig fråga för båda grupper.

Behov:

Det finns båda ett behov av att göra de befintliga möjligheterna med närtrafik mer kända och att utveckla utbudet av behovsanpassad kollektivtrafik.

Det verkar finnas en hög tröskel för att använda anropsstyrd kollektivtrafik vilket leder till upplevelsen att det inte finns någon kollektivtrafik. Det behövs handledning och uppmuntran för att fler ska våga använda närtrafiken som redan finns.

Det finns potential att testa och utveckla mer behovsanpassad kollektivtrafik som till exempel kan ta sig över kommungränsen eller som är användbar i grupp till och från träningar eller liknande.

Grundläggande finns det också ett behov av att lära sig mer om målgruppens behov och hinder. Målgruppen består delvis av människor som av olika skäl inte hörs mycket i samhällsdebatten.

2.7 Miljö och klimat

Nuläge:

Vägtrafik orsakar belastningar för både klimat och miljö. Tillverkning av fordon och förbrukning av bränslen och el leder till utsläpp av växthusgaser, avfall och exploatering av naturområden. Fordonstrafiken leder också till spridning av gifter och mikroplaster från däck-, broms- och vägslitage. Generellt är gång, cykel och kollektivtrafik mer effektiva avseende resurs- och energianvändning och har därmed lägre eller mycket lägre miljö- och klimatpåverkan.

I Bollebygd står vägtrafiken för den största utsläppskällan av växthusgaser enligt nationella emissionsdatabasen. En del kan allokeras till riksväg 40 och genomfartstrafiken. Övrig miljöpåverkan saknar mätvärden men kan antas vara stå i relation till utsläpp av växthusgaser.

Elbilar

Elbilar har lägre klimatpåverkan och avger inga avgaser under drift men orsakar också buller och partiklar. I Bollebygd är majoriteten av bilar fortfarande bilar med förbränningsmotor som oftast drivs av bensin eller diesel. Nya bilar är ny oftast eldrivna men det kommer ta lång tid innan fordonsflottan huvudsakligen är oberoende av fossila bränslen.

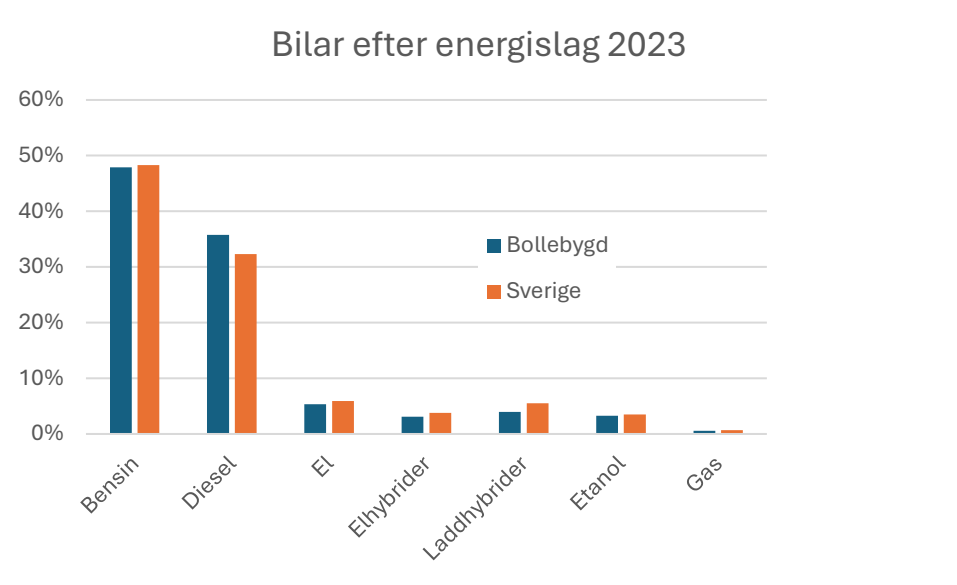

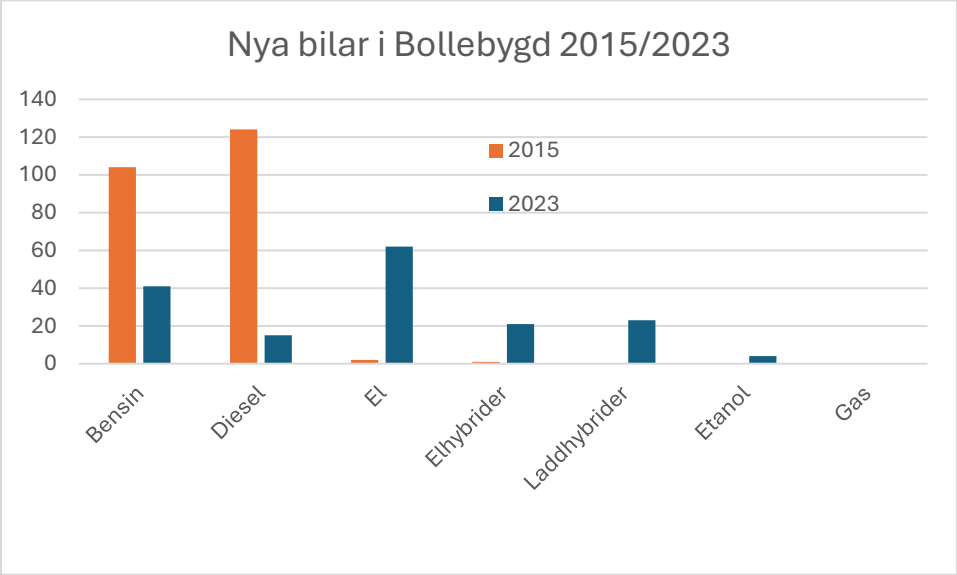

Källa: Trafa.se

Klimatpåverkan

I Bollebygd står biltrafiken för utsläpp av cirka 10 000 ton fossil koldioxid per år. Det är den största utsläppskällan av fossila växthusgaser i kommunen med stor marginal. Siffran är framräknad genom att titta på bilar registrerade i Bollebygd efter bränsleslag, genomsnittlig körsträcka per bil och år samt bränsleförbrukning per mil och koldioxidutsläpp för bränslet.

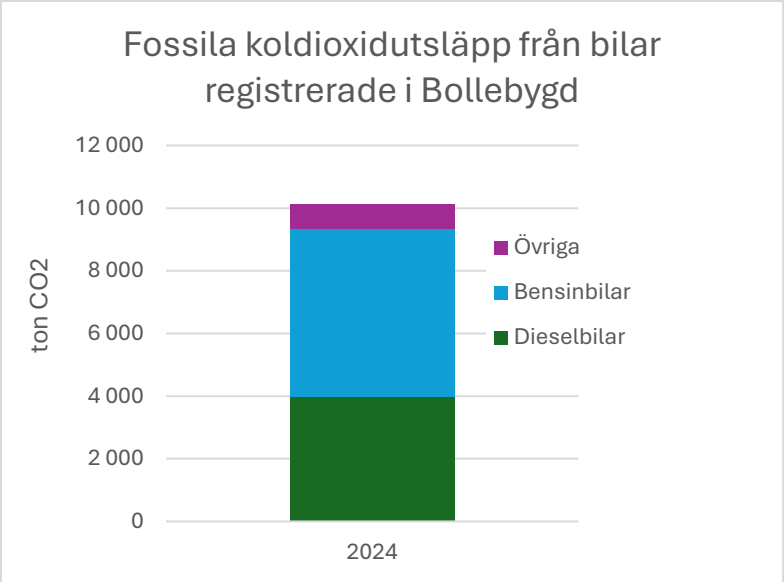

Källa: med statistik från Trafa.se och rus.se

Behov:

För att minska utsläpp av partiklar, avgaser, fossila växthusgaser och buller behöver biltrafiken minska totalt. Fler resor behöver ersättas med kollektivtrafik, gång och cykling. En övergång till elfordon kan minska trafikens klimatpåverkan och utsläpp av avgaser. En snabbare ökande elektrifiering behöver ske för att ersätta fler fossildrivna bilar.

2. Vision och styrning för mobiliteten i Bollebygd

2.1 Vision

Bollebygd ska vara en kommun där hållbar och effektiv mobilitet är tillgänglig för alla invånare. Genom att skapa en väl fungerande kollektivtrafik, förbättra infrastrukturen för gång och cykel samt främja alternativa transportsätt som elbilar och samåkning, ska Bollebygd bli en modell för hållbar mobilitet i mindre kommuner.

2.2 Mål och styrning

Kommunala mål och styrdokument:

Budgetmål, budget 2025-2027:

”När vi talar om upphandlingar sätter vi ribban högre. Fossilfria fordon är inget vi ska önska, det är något vi ska kräva och vi fortsätter bygga ut laddinfrastrukturen.”

”Kollektivtrafiken är inte bara en fråga om att förflytta människor från punkt A till B. Det handlar om rättvisa. Om varje människas rätt till rörlighet, till tillgång till arbete, utbildning och fritid – oavsett var man bor. Dialogen med regionen har intensifierats. Och vi fortsätter arbetet med att skapa fler turer, finansiera dem där det behövs, och kämpar för att ingen del av vår kommun lämnas efter. Olsfors, Hultafors och Töllsjö, de orter som länge varit försummade och där kollektivtrafiken idag är eftersatt ska stå i centrum för vår strävan”

Översiktsplan, som bland annat beskriver ambitioner att förtäta och att bygga nytt i kollektivtrafiknära lägen

Inköps- och upphandlingspolicy för Bollebygds kommun, som beskriver kommunen ambitioner att göra hållbara upphandlingar

Hållbarhetspolicy för Bollebygds kommun, som beskriver hur kommunen bör arbeta med de globala målen för hållbar utveckling där klimatpåverkan, jämlikhet, hållbara samhällen, hälsa och vatten och natur ingår.

Miljöpolicy för Bollebygds kommun, som beskriver hur kommunen bör arbeta med de nationella miljömålen där frisk luft, begränsad klimatpåverkan, giftfri miljö, och god bebyggd miljö är några av målen.

Program för publik laddinfrastruktur i Bollebygds kommun, som behandlar kommunens inställning till och arbete med publik laddinfrastruktur. Dokumentet kommer kunna ersättas med mobilitetsplanen.

Program för social hållbarhet (inte beslutat än), där barn och ungas levnadsvillkor tas upp

Regionala mål och styrning:

Klimat2030, regionalt klimatmål: Utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till 2030 från 1990-års nivå.

Klimat 20230, Kommuners klimatlöften: Bollebygds kommun har bland annat antagit löftena 12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle.;. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet.; 14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering.; 16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas.; 20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda

Miljöprogramsåtgärder från regionala miljöprogrammet: Bollebygds kommun har bland annat antagit åtgärderna BK9a - Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked); KL1 - Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle

Trafikförsörjningsprogrammet för Västra Götaland: Med mål om att ”Kollektivtrafiken ska utformas så att den är inkluderande och att resenärerna känner sig välkomna.”

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030: Målområden såsom Jämlikhet och öppenhet samt fossiloberoende och cirkulärt

Nationella mål och styrning:

Sveriges nationella klimatmål: Minskade utsläpp av växthusgaser för hela samhället till senast år 2045**;** Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Folkhälsopolitikens mål: En god och jämlik hälsa med målområden som t.ex. område 6. Levnadsvanor

Mål för transportpolitiken: Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Med fler mål för trafiksäkerhet och klimatpåverkan.

3. Konsekvensbedömning

Det finns många faktorer som påverkar resandeutvecklingen och flera av dessa ligger utanför kommunens rådighet. Kommunen har stora möjligheter att skapa förutsättningar för en ökad möjlighet att uppnå målbilderna. Konsekvensbedömningen utgår från situationen då målen har uppnåtts.

Förbättrad folkhälsa: Mer gång, cykel och kollektivtrafik leder till mer vardagsmotion vilket gynnar fysisk och mental hälsa. Färre bilresor genererar lägre utsläpp av partiklar och belastning genom buller. Personer utanför mobilitetsnorm har bättre tillgång till mobilitet och kan bättre delta i samhällets och privata aktiviteter och möten

Förbättrad samhällsekonomi: Fler personer har tillgång till mobilitet och kan ta sig till och från arbete och utbildning. Belastningen på infrastrukturen minskar med minskande bilanvändning. Bättre folkhälsa leder till lägre kostnader för sjukvård.

Miljö- och klimat: Utsläpp av växthusgaser, mikroplaster och tungmetaller minskar med minskande biltrafik och delvis med ökad grad av elektrifiering. Risken att få i sig skadliga ämnen via vatten och livsmedel minskar. Bollebygd bidrar till att regionala och nationella samt internationella klimatmål kan nås och den globala uppvärmningen kan begränsas.

Ökad attraktivitet: Bollebygds attraktivitet som bostadsort och som pendlingskommun i synnerhet ökar med bättre tillgänglighet till kollektivtrafik.

Kommunala resurser: För att uppnå målen behöver skattemedel och arbetstid avsättas för fokusområdena och åtgärder. Särskilt kommunstyrelsen och teknik- och servicenämnden påverkas av mobilitetsplanen. Insatserna behöver ses som långsiktiga investeringar i ovan nämnda förbättringar som leder till lägre kostnader för infrastruktur och vård- och omsorg samt ökade skatteintäkter på sikt. Respektive nämnd behöver lyfta behov av resurser för genomförande av mobilitetsplanen i den årliga budgetprocessen. I remissvaren från respektive nämnd kommer det gå att utläsa hur man bedömer det ökade resursbehovet utifrån nuläget.

7. Policy för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd (kf fattar slutligt beslut) KS2026/43

§78 KS2026/43

Policy informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till policy för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd, daterat 2026-04-16. I och med beslutet upphör informationssäkerhetspolicy för Bollebygds kommun, antagen 2022-05-05, § 49, att gälla (KS2022/63).

Ärendet

Bollebygds kommuns informationssäkerhets-, cybersäkerhets- och dataskyddspolicy beskriver kommunens övergripande viljeinriktning och principer för arbetet med att skydda information och personuppgifter. Policyn omfattar kommunens informationstillgångar, vilket inkluderar verksamhetens information samt resurser kopplade till informationshantering, såsom IT-system, data, medarbetare och teknisk infrastruktur.

Medarbetarna har en central roll i informationshanteringen genom att de tar emot, skapar, lagrar, använder, delar och avvecklar information i verksamheten. Alla kommunens verksamheter hanterar information om invånare, företag, organisationer och den egna verksamheten. Informationen ska hanteras på ett säkert och korrekt sätt eftersom den utgör en grund för tillit och förtroende för kommunen.

Policyn utgår från krav i gällande lagstiftning, bland annat den nya cybersäkerhetslagen och NIS2-direktivet. Efter att policyn antagits kommer den att konkretiseras genom riktlinjer för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd, som beslutas av kommunstyrelsen. Förvaltningarna ansvarar därefter för att ta fram rutiner som beskriver hur arbetet ska genomföras i respektive verksamhet.

Antagandet av policyn innebär i sig inga direkta ekonomiska konsekvenser. Arbetet med informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd förutsätter att organisationen avsätter både personella och ekonomiska resurser för att kunna bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete. Detta avser kompetensutveckling, framtagande av rutiner, riskanalyser samt utveckling och förvaltning av tekniska lösningar. Arbetet bedöms i huvudsak kunna genomföras inom befintliga ramar, men kan på sikt kräva prioriteringar i verksamheternas planering.

Information är en av kommunens mest grundläggande och värdefulla tillgångar, på samma sätt som medarbetare, lokaler och teknisk utrustning. Kommunens verksamheter är i hög grad beroende av att information hanteras korrekt och säkert. Informationen används för att fatta beslut, genomföra verksamhetens uppdrag och ge service till invånare, företag och organisationer. En stor del av den information som kommunen hanterar rör enskilda individer och kan vara både integritetskänslig och i vissa fall avgörande för människors trygghet och säkerhet. Om sådan information förloras, förändras eller blir tillgänglig för obehöriga kan det få allvarliga konsekvenser både för den enskilde och för kommunens verksamhet.

Informationssäkerhet syftar till att säkerställa att information är tillgänglig när den behövs, korrekt och skyddad från obehörig åtkomst. Ett systematiskt arbete med informationssäkerhet är därför en förutsättning för att kommunen ska kunna bedriva sin verksamhet på ett effektivt och rättssäkert sätt, värna den personliga integriteten samt upprätthålla invånarnas förtroende för kommunens verksamheter och tjänster.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till policy för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd, daterat 2026-04-16. I och med beslutet upphör informationssäkerhetspolicy för Bollebygds kommun, antagen 2022-05-05, § 49, att gälla (KS2022/63).

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Policy för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd
- Policy för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Fastställd: Kommunfullmäktige 2026-xx-xx § x

Gäller för: Bollebygds kommun

Dokumentansvarig:
Informationssäkerhetssamordnare

Dnr : **188956**

Policy för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd

Innehållsförteckning

Innehåll

Inledning 3
Bakgrund 4
Om personuppgiftshantering 5
Omfattning och principer 5
Riskhantering 6
Incidenthantering 6
Organisation, roller och ansvar 8
Uppföljning 9

Inledning

Denna policy redovisar Bollebygd Kommuns viljeinriktning och övergripande principer över informationssäkerhet, cybersäkerhet och personuppgiftshantering i kommunen. Policyn åskådliggörs i styrdokumentet Riktlinjer för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd.

Syftet med policyn är att klarlägga

- Mål
- Organisation, ansvar och roller
- Riktlinjer för områden av särskild betydelse

Information utgör en av de mest strategiska resurserna kommunen förfogar över. Alla verksamheter är beroende av tillförlitlig information där avbrott i tillgängligheten till den kan ge i allvarliga konsekvenser för medborgare, verksamheter och tredje part.

Kraven på informationssäkerhet utgår från kommunledningen och verksamhetens krav på funktion, relevans och legala krav, utöver detta även avtal och säkerhetskrav. Med lämplig, relevant och rätt informationssäkerhet kan en hög kvalitet och produktivitet uppnås i det dagliga arbetet. Det förebygger störningar, skapar kontinuitet och föreslår lämpliga åtgärder mot de risker som identifieras. Insatser utgår från verksamheternas behov och ska vara en del av kommunens totala riskhantering.

Kommunledningsgruppen fastställer vilka verksamhetsprocesser som är samhällsviktiga. Den information och de IT-system som stöder de informationsflödena ska på så sätt också betraktas som samhällsviktiga. Det medföljer en informationsklassning, risk-och sårbarhetsanalys, kontinuitetshantering som ska mynna ut och motsvara ett skydd som adresserar informationen och systemet som behandlas. Utgångspunkten är att informationsägaren ansvarar för att informationen hanteras på ett säkert och ändamålsenligt sätt

Kommunens förvaltningar ska i så stor utsträckning det är möjligt, följa etablerade standarder och vägledningar som baseras på Svensk Standard för Informationssäkerhet i enlighet med ISO/IEC 27000-serien.

Policyn ska, av chef eller motsvarande, kommuniceras till samtliga medarbetare och förtroendevalda. Den ska ingå i introduktionen vid nyanställning och vid nya uppdrag, samt när policyn revideras. Policyn ska vara känd och tillgänglig i sin aktuella version på kommunens intranät och på kommunens hemsida.

Avtal och överenskommelser får inte skrivas som åsidosätter kraven i denna policy.

Bakgrund

Information finns och behandlas i alla kommunens verksamheter, och som är beroende av att information är tillgänglig för rätt person vid rätt tidpunkt, att den är korrekt och riktig, och på så sätt utgör ett bra verksamhetsstöd, samt möjliggör för oss som organisation att uppfylla vårt uppdrag i samhället.

Det finns idag många hot mot våra informationstillgångar och för att säkerställa att informationen är skyddad finns det särskilda informationssäkerhetskrav som behöver uppfyllas. Informationssäkerhet avgränsas till skydd av informationstillgångar och tar sikte på nödvändig och adekvat nivå på sekretess, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

- Konfidentialitet: att information inte tillgängliggörs eller avslöjas till obehörig.
- Riktighet: att information är korrekt, aktuell och fullständig.
- Tillgänglighet: åtkomlighet för behörig person vid rätt tillfälle.
- Spårbarhet: härledning av utförda aktiviteter till en identifierad användare.

Delar av kraven kretsar kring medarbetares kunskap och vår organisationskultur kring informationssäkerhet. Det inkluderar utbildningar, övningar, processer och etablerade rutiner som stödjer ett säkert arbetssätt. Den delen betraktas som den mjuka sidan av informationssäkerheten och ställer krav på organisationens chefer att säkerställa att medarbetare genomför utbildningar, följer gemensamma processer och tillämpar säkerhetsrutiner i det dagliga arbetet.

Den del som kan betraktas som den administrativa säkerheten består av styrning, organisation, roller och ansvar, liksom regelverk, processer och systematik. En viktig del är också revision och uppföljning.

Den tekniska säkerheten beskrivs även som IT-säkerhet. Häri återfinns nätverk, servrar, arbetsstationer, hård-och mjukvara samt serverrum. Här finns även reservkraft, säkerhetskopior med mera.

Den sista delen är fysisk säkerhet, som till stor del hör ihop med den tekniska säkerheten. Den tar sikte på hur vi skyddar vår organisations materiel, system och personal rent fysiskt. Det innebär bland annat att kontrollera tillträde till lokaler, använda lås och larm samt se till att obehöriga inte får fysisk åtkomst till känslig utrustning. Fysisk säkerhet är en viktig del av informationssäkerheten och bidrar till att skydda informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

Om personuppgiftshantering

I många avseenden förekommer även personuppgifter i information som hanteras. Personuppgifter står under särskilt skydd och råder under särskilda bestämmelser enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) samt nationell kompletterande lag; Dataskyddslag. För personuppgifter gäller således särskilda regler för hantering. Inom ramen för informationssäkerhet är det viktigt att identifiera personuppgifter som särskilt skyddsvärda samt ändamålsenligt hanterade.

GDPR säger att personuppgifter bara får användas om det finns lagligt stöd för det. Det kan till exempel vara ett avtal, en lag eller att personen har sagt ja (gett sitt samtycke). Förordningen gäller oavsett om uppgifterna hanteras digitalt eller på papper, den är teknikoberoende. Medarbetare i Bollebygds Kommun som arbetar med personuppgifter måste veta hur man skyddar dem på ett säkert sätt, så att ingen obehörig kan komma åt dem.

Omfattning och principer

Policyn är normerande, stödjande och kontrollerande och gäller all verksamhet inom Bollebygds kommun och omfattar alla informationstillgångar som kommunen hanterar. Den beskriver hur vi ska arbeta för att skydda information på ett enhetligt och säkert sätt. Policyn ger vägledning i det

dagliga arbetet och tydliggör vilket ansvar olika roller har när det gäller att hantera information korrekt.

Den innebär att samtliga medarbetar, förtroendevalda, elever och inhyrd personal omfattas av policyn och dess tillhörande rutiner. Alltså, den gäller för alla som brukar kommunens informationstillgångar på ett sådant sätt att de kan påverka informationens sekretess, riktighet, och/eller tillgänglighet.

Informationstillgång definieras som all information, oaktat om den behandlas i ett IT-system, förekommer på ett utskrivet papper, i ett anteckningsblock som i ett samtal. Film, ljud och bild omfattas också av informationssäkerhetsbegreppet.

Det övergripande målet är enkelt uttryckt att rätt information ska vara tillgänglig för rätt person i rätt tid. Detta beskrivs mer detaljerat i Riktlinjer för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd.

Riskhantering

Kommunen har ett övergripande arbetssätt som utgår från en allriskansats och omfattar systematisk riskidentifiering, riskbedömning och riskhantering. Arbetet med informations- och cybersäkerhet är en central del av det systematiska säkerhetsarbetet och utformas i enlighet med kraven i NIS-2-direktivet, Dataskyddsförordningen (GDPR), CER-direktivet och annan väsentlig lagstiftning.

Målet är att stärka organisationens förmåga att förebygga, motstå, hantera och återhämta sig från incidenter som kan påverka informationssäkerheten, kontinuiteten i samhällsviktiga tjänster samt skyddet av personuppgifter. Riskhantering bedrivs kontinuerligt, integrerat i verksamhetsstyrningen och inom ramen för de mandat som respektive förvaltning besitter.

Mer detaljerad beskrivning av arbetssätt, roller och ansvar återfinns i tillhörande riktlinjer.

Incidenthantering

I kommunens finns det en dokumenterad process för hantering av informationssäkerhets- och personuppgiftsincidenter. Syftet är att möjliggöra

tidig upptäckt, korrekt rapportering, effektiv hantering och lärande efter incident. Processen omfattar bland annat:

- Intern rapportering enligt gällande rutin samt till närmsta chef, informationssäkerhetssamordnaren, IT-enhetschef och eventuellt dataskyddsombud.
- Bedömning av incidentens allvarlighetsgrad och påverkan.
- Rapportering till tillsynsmyndighet vid allvarliga incidenter i enlighet med NIS2 (inom 24 timmar) och GDPR (inom 72 timmar).
- Återställning av verksamhet och informationssystem.
- Dokumentation, analys och förbättringsåtgärder.

Mer detaljerade instruktioner och anvisningar återfinns i kommunens riktlinjer för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd.

Ledningssystem för informationssäkerhet (LISD)
Den samlade dokumentationen tillsammans med de processer som ingår i ett systematiskt informationssäkerhetsarbete, utgör ett ledningssystem för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd, (LISD).
Ledningssystemet bygger på standarden för ledningssystem för informationssäkerhet ISO/IEC 27001, GDPR samt dataskyddsförordningen.
Informationssäkerhetsarbetet är uppbyggt på samma sätt som andra former av systematiskt kvalitetsarbete. Det bygger på en tydlig och återkommande cykel där vi planerar, genomför, följer upp och förbättrar. Inom LISD innebär det att arbetet sker strukturerat och kontinuerligt, med löpande mätning, analys och justering av våra skyddsåtgärder. På så sätt säkerställer vi att informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd hela tiden utvecklas och håller rätt nivå över tid.

Efterlevnaden av informationssäkerhetspolicy, riktlinjer för informationssäkerhet och
riktlinjer för personuppgiftshantering ska regelbundet följas upp.

Informationssäkerhetssamordnare ska rapportera läge och status gällande informationssäkerhet till kommunstyrelsen där rapporteringen ska ske en gång per år. Om
särskilda skäl finns, som exempelvis allvarliga incidenter, brister eller behov, ska det
motivera ytterligare rapporteringar.

Organisation, roller och ansvar

Organisation, roller och fördelning av ansvar ska säkerställa att information och tjänster kan administreras och hanteras på ett sådant sätt att de under hela sin livstid bidrar till att stödja avsedd verksamhet och uppfylla informationssäkerhetspolicyns mål.

All information ska klassificeras utifrån verksamhetens krav på konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Den information som omfattas av sekretess enligt lag, är personuppgifter eller är relaterade till personuppgifter ska även klassas utifrån krav på spårbarhet. Det ska förtecknas vilken klassificering en informationsmängd har. All hantering, bearbetning och lagring av information skall motsvara kraven i dess klassning. Kommunfullmäktige är ytterst ansvarig för informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet och uttrycker sin viljeinriktning i denna policy.

Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna och följa upp kommunens informationssäkerhets- och dataskyddsarbete. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att utarbeta, förvalta och följa upp riktlinjer för informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd.

Varje nämnd med förvaltning ansvarar för informationsägarskapet inom ramen för sina verksamheter. Informationsägaren har det yttersta ansvaret för sin information och avgör vilken information som får hanteras, hur den ska hanteras och av vem den får hanteras. Enligt dataskyddsförordningen är det den som ansvarar för personuppgifterna som också har ansvaret. Det innebär att varje nämnd själv bär det fulla ansvaret för att all behandling av personuppgifter inom den egna verksamheten sker i enlighet med dataskyddsförordningens krav och grundprinciper.

Policyn för Informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd gäller för alla informationstillgångar och personuppgiftsbehandlingar i alla verksamheter inom kommunen. Policyn gäller för samtliga aktörer som kan komma att hantera kommunens information och personuppgifter.

Personer som hanterar information och personuppgifter ska ha kunskap om gällande regelverk för hur dessa får behandlas. De har själva ett ansvar för att informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskydd upprätthålls. Vid upptäckt av incidenter eller brister ska incidentrapportering ske enligt fastställd rutin.

Andra viktiga roller inom informations- och IT-säkerhetsarbetet är systemägare, objektägare, informationsägare och systemförvaltare. I de flesta fall är informationsägaren även riskägare, vilket betyder att personen eller funktionen ansvarar för att identifiera och hantera de risker som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser.

Uppföljning

Kommunstyrelsen och kommunledningsgruppen ska minst en gång per år informera sig om arbetet med informationssäkerhet, cybersäkerhet och dataskyddet. Denna uppföljning ska baseras på underlag med rekommendationer som tas fram av informationssäkerhets-samordnaren. Underlaget ska innefatta information om:

- Förändringar utanför kommunen som kan påverka informationssäkerheten
- Utbildning (status och behov)
- Inträffade incidenter
- Resultat från genomförda granskningar
- Aktuella och planerade säkerhetsåtgärder
- Rekommendationer till förbättringar
- Genomförda riskanalyser

Resultatet från denna uppföljning ska innefatta förslag till beslut om åtgärder för att förbättra informationssäkerheten samt tilldelning av resurser.

Uppföljning ska årligen genomföras för att kontrollera att tekniken fungerar utifrån de säkerhetskrav som finns, samt att regler efterlevs. Ansvarig för uppföljningen är kommunens informationssäkerhetssamordnare. Genomförandet kan delegeras.

Ifall misstanke om oegentlighet uppstår ska detta utan fördröjning anmälas till närmsta chef. I de fall regler inte följs kan följden bli disciplinära åtgärder. Om man kan förmoda att brott mot lag har begåtts lämnas information till brottsutredande myndighet.

8. Beslut om gemensamt dataskyddsombud för kommunens styrelse samt nämnder KS2026/108

§79 KS2026/108

Beslut om gemensamt dataskyddsombud för kommunens styrelse samt nämnder

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen utser Elin Forsgren till gemensamt dataskyddsombud enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) för kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, teknik- och servicenämnden samt valnämnden.

Ärendet

Kommunen har tidigare haft två utsedda dataskyddsombud som nu har avslutat sina uppdrag. Mot bakgrund av detta har Boråsregionen utsett ett nytt dataskyddsombud i enlighet med GDPR, som ställer krav på att offentliga myndigheter ska ha ett sådant ombud. Elin Forsgren har anställts av Boråsregionen som ett gemensamt dataskyddsombud för regionen och bedöms ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för uppdraget.

Enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) (artikel 37) ska varje personuppgiftsansvarig utse ett dataskyddsombud. I en kommun räknas normalt varje nämnd som en egen myndighet och personuppgiftsansvarig, eftersom de fattar självständiga beslut om behandling av personuppgifter. Samtidigt säger GDPR också att flera myndigheter får utse ett gemensamt dataskyddsombud. Det krävs inte att varje nämnd fattar ett eget beslut, så länge beslutet tydligt omfattar alla nämnder. Det ska vara klart dokumenterat att ombudet är utsett för

respektive nämnd. Mot denna bakgrund föreslås att kommunstyrelsen för styrelsen och nämnderna utser Elin Forsgren till gemensamt dataskyddsombud.

Gemensam finansiering för dataskyddsombud inom Boråsregionen innebär att Bollebygd får betala ca 110 tkr för första halvåret 2026.

Det ska finnas dataskyddsombud i kommunen eftersom det är ett lagkrav enligt GDPR. Det innebär att alla offentliga myndigheter, inklusive kommuner, måste ha ett dataskyddsombud. Syftet är att säkerställa att kommunen hanterar personuppgifter på ett lagligt, korrekt och säkert sätt. Dataskyddsombudet har en oberoende roll och ska bland annat:

- övervaka att verksamheten följer dataskyddsreglerna
- ge råd och stöd till verksamheten i dataskyddsfrågor
- utbilda och höja medvetenheten hos medarbetare
- vara kontaktpunkt mot tillsynsmyndigheten, i Sverige Integritetsskyddsmyndigheten

Dataskyddsombudet fungerar som en kontroll- och stödfunktion som bidrar till att minska risker, förebygga incidenter och stärka förtroendet hos invånare. För kommunen, som ofta hanterar känsliga personuppgifter inom exempelvis skola och socialtjänst, är denna funktion särskilt viktig.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen utser Elin Forsgren till gemensamt dataskyddsombud enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) för kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, teknik- och servicenämnden samt

valnämnden.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Beslut om gemensamt dataskyddsombud för kommunens styrelse samt nämnder
- IMY blankett-dataskyddsombud

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Kontaktuppgifter till dataskyddsombud

Använd den här blanketten för att anmäla kontaktuppgifter till en person som är dataskyddsombud för er verksamhet. Ett dataskyddsombud kan vara ombud för en eller flera personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträden. Ska ni anmäla samma dataskyddsombud för flera organisationer ska ni skicka in en blankett för varje organisation.

Gör så här:

Spara ner filen och öppna den i Adobe Reader och fyll sedan i blanketten med hjälp av de interaktiva fälten. Skicka därefter den ifyllda blanketten och tillhörande underlag per e-post till dataskyddsombud@imy.se.

Vi vill anmäla kontaktuppgifter till dataskyddsombud enligt:

- [x] **Dataskyddsförordningen**
- [ ] **Brottsdatalagen**

Kryssa för om anmälan av kontaktuppgifter till dataskyddsombudet gäller dataskyddsförordningen och/eller brottsdatalagen. Välj minst en av dem. Om det är olika personer som ska vara dataskyddsombud enligt dataskyddsförordningen respektive brottsdatalagen, fyll i en blankett för varje rättsområde.

Personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde

Organisationens namn

Bollebygds kommun

Skriv namnet så specifikt så att det går att identifiera den personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträdet, till exempel ”X-köpings kommun, socialnämnden”.

Organisationsnummer

212000-2973

Om organisationsnummer saknas ska ni lämna fältet tomt. Uppge inte personnummer för enskilda firmor.

Organisationens postadress

Ballebovägen 2 517 83 Bollebygd

E-postadress till organisationen

kommunen@bollebygd.se

Skriv en e-postadress till organisationen som vi kan använda för att bekräfta eventuella ändringar om dataskyddsombudets kontaktuppgifter, till exempel info@företaget.se.

Blanketten fortsätter på nästa sida ›

Dataskyddsombud

För- och efternamn

Elin Forsgren

Ni ska bara anmäla kontaktuppgifter till ett dataskyddsombud för varje personuppgiftsansvarig eller varje personuppgiftsbiträde. Om det finns flera dataskyddsombud i organisationen ska en av dem vara kontaktperson gentemot oss. Om dataskyddsombudet är en extern organisation ska en person hos dataskyddsombudet vara kontaktperson gentemot oss.

Telefonnummer

0702-349759

Skriv ett telefonnummer som vi enkelt och direkt kan nå dataskyddsombudet eller kontaktpersonen på.

E-postadress

dso@borasregionen.se

Skriv en e-postadress som vi enkelt och direkt kan nå dataskyddsombudet eller kontaktpersonen på.

Organisationsnamn och organisationsnummer

Boråsregionen - Sjuhärads kommunalförbund
Org.nr. 222000–1008

Anges endast om dataskyddsombudet finns utanför den egna organisationen.

När du har fyllt i formuläret och kollat att alla uppgifter stämmer kan du klicka på knappen här bredvid. Formuläret kommer då automatiskt sparas och bifogas i ett mejlutkast, redo att skickas in till oss. Dubbelkolla att allt ser rätt ut, och skicka mejlet till dataskyddsombud@imy.se.

Spara och skicka in

Har ni frågor?

Läs mer om dataskyddsombud på vår webbplats www.imy.se/dso

Läs om hur vi behandlar era personuppgifter på www.imy.se/behandling-av-personuppgifter

Kontakta oss

Skicka in den ifyllda blanketten per e-post eller brev till oss.

E-post: dataskyddsombud@imy.se
Telefon: 08-657 61 00
Adress:
Integritetsskyddsmyndigheten
Box 8114
104 20 Stockholm

Allmän handling

Innehållet i blanketten blir en allmän handling när den kommer in till oss. Om någon begär ut handlingen gör vi en sekretessprövning, det vill säga en prövning om alla uppgifter i handlingen får lämnas ut eller inte. Allmänna handlingar ska som huvudregel arkiveras i sin helhet.

9. Program för social hållbarhet i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2024/252

§80 KS2024/252

Program för social hållbarhet i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar program för social hållbarhet för Bollebygds kommun, daterat 2026-03-24.

Ärendet

I kommunstyrelsens verksamhetsplan och budget för 2023 fick kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en plan för social hållbarhet. I arbetet ska en del vara att fortsätta samordna och ta fram strategier för att utveckla integrationsarbetet. Efter omvärldsbevakning, remissrunda och dialog med förvaltningarna har fem utvecklingsområden ringats in för att utveckla Bollebygds kommuns sociala hållbarhet: Barn och ungas uppväxtvillkor / Äldres levnadsvillkor / Arbete och sysselsättning / Boende och närmiljö / Inflytande och delaktighet.

Syftet med programmet för social hållbarhet är att skapa en gemensam förståelse för begreppet social hållbarhet och ge en helhetsbild av lokala förutsättningar och utmaningar. Syftet med programmet är även att utgöra ett komplement till kommunens hållbarhetspolicy. Programmet syftar också till att belysa prioriterade områden för Bollebygds kommuns fortsatta arbete med social hållbarhet.

Kommunens näringslivsutvecklare har tillsammans med kommunens folkhälsostrateg hållit samman och drivit arbetet. Kommunledningsgruppen har

involverats i arbetet. En arbetsgrupp med representanter från förvaltningarna tillsattes och har bidragit med förvaltningarnas perspektiv i arbetet. Ytterligare underlag har inhämtats från skolans material ”Brobygget” där elever från Bollebygds grundskolor har fått svara på frågor om hur det är att vara ung i Bollebygd.

För att förankra programmet för social hållbarhet och för att säkerställa att olika målgruppers perspektiv tagits i beaktning har programmet skickats på remiss till de kommunala råden och facknämnderna. Nedan beskriv de justeringar som har gjorts efter inkomna synpunkter från respektive remissinstans;

Utbildningsnämnden godkänner yttrande över remiss. Dnr UN2024/310 § 14.
Teknik- och servicenämnden bifaller program för social hållbarhet. Dnr TSN2024/169 § 10. Nämnden hade förslag på förbättringsåtgärder. De justeringar som har gjorts i programmet är en uppdatering av källförteckningen och kortat ner bakgrunden som bestod av flera externa referenser.
Socialnämnden godkänner program för social hållbarhet. Dnr SN2025/82 § 7, dock med synpunkter. De justeringar som har gjorts är att följande områden har adderats i programmet: stöd till personer med skadligt bruk och beroende, våld i nära relationer, integration av nyanlända, anhörighetsperspektivet.
Bygg- och miljönämnden är positiv till arbetet med social hållbarhet tydliggörs i ett program. Nämnden har både ansvar och möjlighet att bistå i arbetet med att bedriva ett förebyggande och främjande arbete, detta sker genom exempelvis plan- och bygglagen och Miljöbalken. Dnr: BMN-2024-1379.
Ungdomsrådet godkänner program för social hållbarhet 2024-12-16. Dnr KS2024/21-7.
Föreningsrådet - inget yttrande har inkommit.

Hållbarhetsrådet bifaller program för social hållbarhet med beaktande av rådets bedömning. Synpunkter som inkom och som har justerats är dokumentets formalia. En komplettering inom barn och ungas uppväxtvillkor gällande att behoven av de fysiska och psykiska förutsättningarna kan se olika ut. De mål som förvaltningarna tar fram ska med fördel ha koppling till andra styrdokument och uppdrag samt kommunfullmäktiges övergripande mål och budget.
Facknämnderna uppmuntras att vid framtagande av målen ta hjälp av relevanta kompetenser inom kommunens organisation.
Kommunala pensionärsrådet (KPR) har besvarat remissen genom yttranden från SPF KS2024/252-12 och PRO KS2024/252-11. De justeringar som har gjorts i programmet är att äldres levnadsvillkor har lagts till som ett prioriterat målområde och äldreperspektivet har lyfts fram tydligare i programmet. Riskerna med ofrivillig ensamhet har belysts.
Efter omvärldsbevakning, remissrunda och dialog med förvaltningarna har fem prioriterade områden ringats in för att utveckla Bollebygds kommuns sociala hållbarhet: Barn och ungas uppväxtvillkor / Äldres levnadsvillkor / Arbete och sysselsättning / Boende och närmiljö / Inflytande och delaktighet.
Facknämnderna tar fram minst ett mål i sina verksamhetsplaner som kopplar till ett eller flera prioriterade områden i programmet.
Uppföljning av facknämndernas mål sker i nämndernas hel- och delårsrapporter och i kommunens hel- och delårsredovisning. Programmet för social hållbarhet följs upp årligen och revideras minst en gång per mandatperiod.

Facknämndernas arbete med att utveckla den sociala hållbarheten ska rymmas inom nämndernas årliga verksamhetsplan och budget.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar program för social hållbarhet för Bollebygds kommun, daterat 2026-03-24.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Antagande av program för social hållbarhet 2026
- Program för social hållbarhet Bollebygds kommun
- § 7 Remiss gällande program för social hållbarhet
- Remissvar - Program för social hållbarhet
- Remissvar KPR
- Yttrande PRO
- BMN-2024-1379 Protokollsutdrag
- BMN-2024-1379-4- Remissvar
- § 14 UN Remiss - Program för social hållbarhet UN2024_310
- Utbildningsnämndens yttrande över Remiss - Program för social hållbarhetUN2024_310
- Hållbarhetsrådets remissvar - Program för socialt hållbarhet
- § 10 TSN Remiss Program för social hållbarhet
- § 166 KS Program för social hållbarhet - beslut om remiss

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Fastställd: Kommunfullmäktige 2026-månad-dag § x

Gäller för: Samtliga nämnder
Dokumentansvarig: Kommundirektör

Dnr : **184446**

Program för social hållbarhet Bollebygds kommun

Program för social hållbarhet Bollebygds kommun 1
Syfte 4
Hållbar utveckling 4
Agenda 2030 5
Vision Bollebygds kommun 2035 5
Hållbarhetspolicy för Bollebygds kommun 6
Nulägesanalys 7
Prioriterade målområden 9
Barn och ungas uppväxtvillkor 9
Äldres levnadsvillkor 11
Arbete och sysselsättning 13
Boende och närmiljö 14
Inflytande och delaktighet 15
Styrning 16
Uppföljning 16
Bilaga 1 18
Bröllopstårtan och Donuten 18
Boråsregionens utvecklingsstrategi 19
Bilaga 2 21
Förslag på indikatorer med koppling till Agenda 2030/Globala målen 21
Bilaga 3. 22
Förslag på utvecklingsområden från förvaltningarna 22
Bilaga 4. 24
Att vara ung i Bollebygds kommun 24

Syfte

Skapa en gemensam förståelse för begreppet social hållbarhet och ge en helhetsbild av lokala förutsättningar och utmaningar. Syftet med programmet är även att utgöra ett komplement till kommunens hållbarhetspolicy.

Programmet för social hållbarhet syftar också till att belysa prioriterade områden för Bollebygds kommuns fortsatta arbete med social hållbarhet.

Hållbar utveckling

Begreppet hållbar utveckling används för att peka ut en önskvärd samhällsutveckling. Den vanligaste definitionen av begreppet kom med Brundtlandrapporten 1987 och lyder:

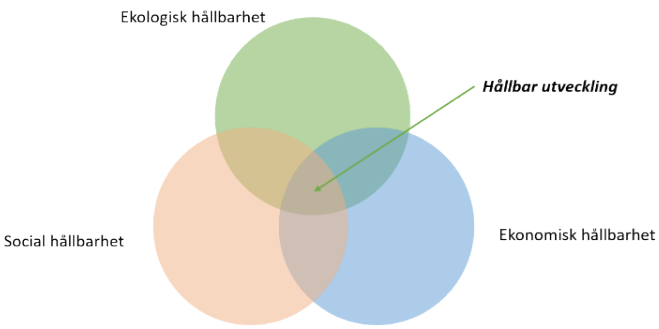

Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

En hållbar utveckling bygger på de tre hållbarhetsdimensionerna – social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet – vilka är ömsesidigt beroende av varandra och behöver ses i relation till varandra. Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. (Folkhälsomyndigheten 2022). Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget

Den ekologiska dimensionen innefattar allt som har med jordens ekosystem att göra och handlar om att minska miljöpåverkan och resursförbrukning. Den ekonomiska

dimensionen innefattar ekonomisk tillväxt och handlar om att skapa värden och hushålla med resurser.

Agenda 2030

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny utvecklingsagenda och globala mål för hållbar utveckling. Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling som syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringar och skapa fredliga och trygga samhällen.

Agenda 2030 är den mest ambitiösa planen för att skapa en hållbar utveckling som världen någonsin antagit. Världens ledare har lovat att uppnå de globala målen till år 2030. Alla länder har därmed tagit på sig ansvaret att skapa en mer rättvis, hållbar och bättre värld. Agendan tydliggör utgångspunkten för hållbar utveckling och behovet av samverkan mellan de tre hållbarhetsdimensionerna. (Svenska FN-förbundet 2023).

Vision Bollebygds kommun 2035

Bollebygd är en kommun under utveckling och tillväxt. Här bor 12 000 invånare.

Leva och bo i Bollebygds kommun

Här får du en by- och småstadskänsla. Det finns bostäder för alla och i hela kommunen. Närheten, oavsett om det är till stad, flygplats eller natur, är påtaglig.

Vi har vatten och luft av god kvalitet, vackra dalgångar och blandad skog. Kraften vi får från naturen ger oss livskvalitet. Detta bevarar vi för kommande generationer.

En av kommunens många fördelar är att alla känner alla. Det är enkelt att samtala med varandra – invånare, politiker och kommunens anställda. Kommunen genomsyras av öppenhet, tillgänglighet och delaktighet. Samtal och det goda mötet är förutsättningen för bra relationer och tryggheten i vår kommun.

Här lever vi tryggt och säkert. Närheten till varandra skapar tillit och samhörighet. Vi är engagerade och bryr oss om kommunens framtid.

Här finns mötesplatser, kultur och fritidsaktiviteter för alla. Kommunen stöttar och uppmuntrar civilsamhällets initiativ och dess engagerade ledare.

Här trivs vi och lever gott!

Arbeta och verka i Bollebygds kommun

Här finns goda förutsättningar för ett rikt näringsliv både på landsbygden och i tätorterna med kreativa och innovativa företagare. Kunskap, engagemang och entreprenörsanda skapar förutsättningar för en hållbar kommun där idéer utvecklas.

Våra skolor i toppklass utbildar framtidens företagare och medarbetare. Satsningar på hela utbildningskedjan lägger grunden för en kommun präglad av kunskap, innovation och kreativitet. Oavsett om du åker inom, till eller från kommunen kan du göra det på ett säkert och hållbart sätt. Utbyggda gång- och cykelvägar och en väl fungerande kollektivtrafik gör det enkelt ta sig till skola, arbete, aktiviteter och rekreation.

Bollebygd är en attraktiv kommun för besökare. Vår natur, närhet till sjöar och utbudet av aktiviteter erbjuder något för alla att uppleva och välkomnar gäster från när och fjärran.

I samverkan går vi framåt!

Hållbarhetspolicy för Bollebygds kommun

I Bollebygds kommuns hållbarhetspolicy framgår att hållbarhet ska vara en självklar del i kommunens arbete. Utgångspunkten för hållbarhetsarbetet är att genom lokala insatser bidra till en hållbar utveckling i kommunen och att uppnå de globala målen.

Hållbarhetspolicyn inkluderar de tre dimensionerna av hållbarhet; social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Ett socialt hållbart Bollebygd innebär ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever länge, med ett gott liv och god hälsa, utan

orättfärdiga skillnader, där människor är delaktiga i samhällsutvecklingen och känner tillit till varandra och till samhällets olika delar.

Definitionen av de tre hållbarhetsdimensionerna och Boråsregionens utvecklingsstrategi finns att läsa i bilaga 1.

Nulägesanalys

Det är angeläget att uppnå lika förutsättningar vad gäller en god uppväxtmiljö och jämlikhet i samhället. Det finns skillnader i förutsättningar mellan olika grupper i befolkningen. En grupp med sämre förutsättningar vad gäller levnadsvillkor är målgruppen med utländsk bakgrund. Kommunens arbete med att främja språkutveckling, möjlighet till arbete, tillgång till bostad och social inkludering för nyanlända är viktiga för att främja delaktighet och långsiktig social hållbarhet. En annan grupp som identifierats är exempelvis vuxna med bristande förmåga att navigera, tillgodogöra sig information samt bevaka sina rättigheter i samhället. Detta är något som kan påverka deras föräldraskap eller möjlighet till anställning. Kommunen har sett ett behov av ökat föräldraskapsstöd samt ett behov av ökat anhörigperspektiv i kommunens verksamheter. Målgruppen anhöriga är en stor målgrupp som är viktig då de har samhällsbärande funktioner. En utmaning är att kunna erbjuda de individer som av olika skäl står långt ifrån arbetsmarknaden sysselsättning/åtgärder samt möjligheter till progression. Vidare är det en svårighet att nå ut till alla grupper i befolkningen med de insatser som kommunen erbjuder. En del i det är det digitala utanförskapet där kommunen behöver arbeta för ökat inflytande och ökad delaktighet bland kommuninvånarna. Samverkan med civilsamhället är en nödvändighet för att lösa dagens och framtida samhällsutmaningar (SKR 2018). Ett starkt civilsamhälle möjliggör möten mellan människor vilket stärker det sociala kittet och tilliten i samhället. Bollebygds kommun har antagit riktlinjer för IOP (idéburet offentligt partnerskap) som en form för utökad samverkan med civilsamhället.

Kopplat till barn och unga behöver vi arbeta för att stärka känslan av sammanhang genom att exempelvis erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter och en inkluderande och trygg skolmiljö. Utbudet av kulturaktiviteter är begränsat. En utmaning är den ökande

psykiska ohälsan bland barn och unga vilket bland annat kan ge konsekvenser kopplat till fullföljda studier. Det finns även utmaningar kopplat till alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS). Ett återkommande faktum är att det är bristande möjligheter att ta sig till och från aktiviteter eller platser i kommunen om man inte är bilburen. Kollektivtrafiken i ytterområdena är eftersatt, vilket kan skapa ett utanförskap.

Stödet till personer med samsjuklighet – skadligt bruk och beroende, psykisk ohälsa och äldre med komplexa behov – behöver tydliggöras och stärkas. I dag finns en risk att äldre (vuxna) personer hamnar mellan stolarna, när psykiatrins insatser inte räcker till och socialtjänsten begränsas av lagstiftningen. En ambitionshöjning krävs för att bättre fånga upp och hantera dessa komplexa samhällsutmaningar. Det behövs tidiga insatser, till exempel gruppverksamhet, uppsökande arbete och en stärkt samverkan med berörda aktörer.

Vad gäller bostadsmarknaden, finns det ett underskott på bostäder, baserat på önskan om att bosätta sig i Bollebygd. Däremot finns ingen akut bostadsbrist, med hemlöshet som följd. Kommunen har ingen rådighet över lagstiftning och reglering på bostadsmarknaden men kan däremot bidra till ett stabilt bostadsbyggande över tid genom en god samhällsplanering (Program för bostadsförsörjning, Bollebygds kommun 2022). För att klara nutida och framtida demografiska utmaning, med en växande andel äldre, behövs framförallt bostäder som lockar de mer seniora grupperna. Det skulle också innebära att en större andel befintliga, och därmed mer prisvärda, boenden kommer ut på marknaden. Det är inom de äldre åldersgrupperna som den stora utmaningen ligger. Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att arbeta med en förstudie gällande ett nytt äldreboende. Att få till flyttkedjor är en viktig nyckel på bostadsmarknaden. Kommunen har färdigställt ett nytt LSS-boende under 2025. Vidare arbetar kommunen med att hitta hållbara boendelösningar till den målgrupp som behöver stödinsatser. Kommunen har arbetat för att stärka samverkan med grannkommuner kring varaktiga boendelösningar för våldsutsatta. Kommunen bedriver den lagstadgade verksamhet som krävs för att förebygga våld, men behöver utveckla det befintliga samarbetet ytterligare.

Tillit innebär att människor litar på varandra och på institutionerna i samhället. Det finns ett väldokumenterat samband mellan hög tillit och välfärdsindikatorer som god hälsa, låg kriminalitet och hög grad av trygghet (SKR 2021). I internationella jämförelser ligger Sverige tillsammans med de nordiska länderna samt Nederländerna i topp vad gäller människors tillit men det går att se att tilliten i Sverige har minskat något. Tilliten varierar mellan olika grupper i samhället. Exempelvis är tilliten lägre bland män än kvinnor och den är lägre bland ungdomar än bland äldre. Enligt enkätundersökningen ”Hälsa på lika villkor” (2022) har 28% av Bollebygds invånare (16–84 år) avsaknad av tillit till andra. I tider av ökad polarisering, växande social oro och brist på gemensamma berättelser riskerar tilliten mellan människor att påverkas negativt, speciellt bland utsatta människor och grupper (SKR 2021). Om tilliten minskar mellan människor, ökar betydelsen av att samhällets institutioner lever upp till medborgarnas förväntningar. Ledarskapet och det offentliga agerandet från politiska företrädare och myndighetspersoner har stor betydelse för hur tillit och förtroende utvecklas eller tar skada.

Prioriterade målområden

Utifrån nulägesanalysen och omvärldsbevakningen har Bollebygds kommun valt ut fem prioriterade områden i det fortsatta arbetet med social hållbarhet:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Äldres levnadsvillkor
- Arbete och sysselsättning
- Boende och närmiljö
- Inflytande och delaktighet

Barn och ungas uppväxtvillkor

Utbildning

Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå, individers möjligheter att få ett arbete och god hälsa. En kvalitativ, tillgänglig och likvärdig utbildning är därför central för att kunna uppnå jämlika livsvillkor. Kunskap och färdigheter utvecklas under hela

livet. Förskolan, skolan och vuxenutbildningen har ett särskilt uppdrag att främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt skapa en livslång lust att lära. Barn och elever ska, med hänsyn till individuella behov, ges det stöd och den stimulans som krävs för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska enligt lagstiftningen sträva efter att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen oavsett bakgrund, ekonomiska förutsättningar, kön eller val av skola. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar i syfte att barn och elever aktivt ska kunna medverka i demokratin.

Barn och unga kan vara anhöriga till familjemedlemmar med särskilda behov. Det är en målgrupp som behöver särskilt stöd i form av kontakt med rätt insatser, bli sedda, och bemötta utifrån enskilda behov. Föräldrar och andra vuxna kring barn med särskilda behov behöver information, vara delaktiga och betraktas som en resurs utifrån deras erfarenheter och kunskaper om den enskilde individen.

Meningsfull fritid

Fritiden har stor betydelse för det informella lärandet och individers utveckling av kompetenser och färdigheter i alla åldrar. Kommunen har en viktig roll att tillsammans med civilsamhällets aktörer skapa goda förutsättningar för livslångt lärande, ett rikt kulturliv, samt meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter. Barn och ungas behov kan se olika ut utifrån fysiska och psykiska förutsättningar vilket gör att utbudet behöver vara varierande för att passa olika målgrupper.

Civilsamhällets aktörer är betydande när det gäller integration och att få människor med olika bakgrund att mötas kring gemensamma intressen. Deltagande i föreningsaktiviteter kan förbättra förutsättningarna för exempelvis nyanlända personer att komma in i det svenska samhället.

Levnadsvanor

Levnadsvanor är ett viktigt område för att uppnå jämlik hälsa under hela livet. En bra start i livet, en trygg boendemiljö, möjlighet till försörjning samt goda arbetsvillkor är exempel på faktorer som ökar förutsättningarna för individen att göra hälsosamma

val. Samtidigt är en god hälsa på många sätt en förutsättning för utbildning, arbete och försörjning. Hälsosamma vanor är med andra ord nära sammankopplat med de andra prioriterade områdena i program för social hållbarhet som syftar till att skapa jämlika livsvillkor. Levnadsvanor baseras på inlärda beteenden som ofta grundas i unga år. Barn och unga är därför en viktig målgrupp. Skolan är en arena som når de flesta barn och unga och har en unik potential som arena för ett hälsofrämjande och förebyggande arbete. Arbetet med hälsosamma vanor genom hela livet omfattar framförallt ökad fysisk aktivitet, psykisk hälsa, kost och goda matvanor och arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

Äldres levnadsvillkor

Sverige har liksom många andra länder en åldrande befolkning och den åldersgrupp som förväntas öka mest framöver är den äldsta (Folkhälsomyndigheten 2025). Att antalet och andelen äldre i befolkningen ökar får effekter på folkhälsan i stort. Det är positivt att vi får möjlighet att leva fler år, men det finns mycket som tyder på att antalet friska år inte ökar i samma utsträckning. Det innebär bland annat att fler personer lever med demens och andra kroniska sjukdomar som är vanliga bland äldre. Psykisk ohälsa är också vanligt bland äldre. Även om vi håller oss friska allt högre upp i åldrarna, är det fler som lever med sjukdom och funktionsnedsättningar om det finns många äldre i befolkningen. I och med detta är det fler personer som stödjer och hjälper sin äldre närstående. Medarbetare som möter dessa personer behöver ha anhörigperspektivet i åtanke. Anhöriga ska ses som en resurs utifrån sin kunskap och erfarenhet kring sin närstående. Medarbetare behöver också vara uppmärksamma på anhörigas egna psykiska och fysiska hälsa.

Psykisk ohälsa bland äldre

Tiden efter arbetslivet kan medföra särskilda risker för psykisk ohälsa och suicid (Folkhälsomyndigheten 2022). Exempelvis genom ökad ensamhet, kroppsliga krämpor och sociala och psykologiska omställningar. Forskning visar att äldres psykiska ohälsa mer sällan fångas upp i tid. Vidare beskrivs hur äldre inte alltid själva söker hjälp för psykisk ohälsa när de skulle behöva. Det finns även andra faktorer som

påverkar den psykiska hälsan, varav de flesta berör alla åldersgrupper. Det innebär att även äldre personer med låg utbildningsnivå och svag ekonomisk ställning löper större risk för att drabbas av psykisk ohälsa, liksom de som bor i socioekonomiskt utsatta områden och på särskilda boenden. Sannolikheten för depressiva symtom och ångest är dessutom högre ju mer socialt isolerad en person är. Ogifta och ensamboende personer har en förhöjd risk att drabbas av psykisk ohälsa i jämförelse med de som är gifta eller sammanboende. Det behövs insatser för att stärka välbefinnandet bland äldre och identifiera riskfaktorer och symtom på psykisk ohälsa. Viktiga områden är att öka kunskaper om psykisk ohälsa bland äldre och deras anhöriga och bland de aktörer som möter äldre, samt att öka fokus på faktorer som kan förebygga psykisk ohälsa.

Digital teknik för social delaktighet bland äldre

Statistiken visar att människor deltar mindre i sociala och kulturella aktiviteter ju äldre de blir, och det innebär ökad risk för ensamhet i form av social isolering. (Folkhälsomyndigheten 2025). Ensamhet är också en av de vanligaste orsakerna till försämrad livskvalitet hos äldre personer 65–80 år. Samtidigt är skyddsfaktorer för psykisk hälsa att känna sig delaktig, ha ett socialt nätverk och få social stimulans. Digitala verktyg och kommunikationskanaler skapar möjligheter att vara socialt delaktig utan att behöva ta sig från hemmet. Men att vara digitalt delaktig kan vara en utmaning för just äldre, och i dag lever ca 400 000 äldre personer i digitalt utanförskap. Det kan vara självvalt, men även hänga samman med att tekniken har utvecklats snabbt och att tillgången till teknik och digital kompetens varierar. Den forskning som finns tyder på att utbildning i och användning av dator och internet kan minska ensamheten bland äldre personer. Här har kommunen en viktig roll i att främja digital delaktighet för alla invånare och minska ojämlikheter i hälsa. Att kunna använda internet via en dator, surfplatta eller telefon är i dag en förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället.

Främja hälsan bland äldre

Social gemenskap och stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor och meningsfullhet i vardagen är exempel på faktorer som kan främja livskvaliteten och förebygga psykisk ohälsa hos målgruppen. Hälsofrämjande aktiviteter är viktiga, både för de äldre som

bor på vård- och omsorgsboende och för de som bor hemma. En investering i hälsosamt åldrande, där insatserna inriktas på att främja och bevara hälsan, ökar tillgången på arbetskraft och minskar risken för att människor pensioneras i förtid. Det finns många vetenskapliga belägg för att hälsofrämjande och förebyggande insatser även upp i höga åldrar har positiva effekter på hälsan och livskvaliteten.

Samverkan med civilsamhället

Viktiga delar i det förebyggande arbetet som bidrar till social hälsa och kan motverka ensamhet är mötesplatser för äldre och samverkan med föreningslivet (SKR 2022). När äldre personer får goda förutsättningar att delta aktivt i samhällslivet kan ensamhet, psykisk ohälsa, känslor av utanförskap och meningslöshet motverkas och äldres resurser tas tillvara. Genom utvecklad samverkan med civilsamhället kan också nya typer av insatser för social gemenskap och trygghet för äldre erbjudas. Pensionärsföreningar, studieförbund och andra civilsamhälles-organisationer bidrar redan på många olika sätt, men har också perspektiv och kompetenser som kan användas för utveckling. Proaktiva sociala insatser som främjar delaktighet i samhället och ett gott livsinnehåll är värdefulla både för individen och för samhället. Här finns stora möjligheter för kommuner och regioner att arbeta mer tillsammans med civilsamhället. För att kunna tillgodose behovet hos målgruppen äldre bör kommunen använda de äldres kunskap och livserfarenhet genom att efterfråga deras kompetens i de samverkansgrupperingar som redan finns exempelvis kommunala pensionärsråd.

Arbete och sysselsättning

Sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. (Folkhälsomyndigheten 2022). Det förutsätter rimliga arbetsvillkor och en god arbetsmiljö. Förvärvsarbete är för de flesta människor den viktigaste källan till försörjning och en grund för människors identitet och sociala liv. Arbete har också stor betydelse för möjligheten till delaktighet och inflytande i samhället. Sambandet mellan arbetslöshet och utbildningsnivå är mycket tydligt – ju högre utbildning desto lägre arbetslöshet. Oavsett utbildningsnivå är arbetslösheten betydligt högre för utrikes än inrikes födda, för äldre samt för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. Unga som varken arbetar eller studerar har särskilt

svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Arbetsintegrationen behöver vidareutvecklas inom hela kommunen för att stärka möjligheterna för individer att nå arbete eller meningsfull sysselsättning. Välfungerande kommunikationer kan underlätta och främja arbetsliv och studier, samt bidra till att företag etablerar sig i kommunen.

En annan aspekt som kan påverka möjligheten till eget arbete och sysselsättning är anhörigskapet. Det kan handla om att man tar hand om en närstående och därmed inte har möjlighet att arbeta i den mån man önskar.

Boende och närmiljö

Utgångspunkten för hur social hållbarhet kopplar an till en hållbar stadsutveckling handlar om hur den fysiska miljön i kommunen kan stärka en jämlik, trygg och attraktiv livsmiljö. Hur städer och bostadsområden är utformade påverkar hur vi arbetar, lever, umgås och förflyttar oss. Goda boendemiljöer har tillgång till grönområden, platser för fysisk aktivitet och rekreation, utbildning, service, kommunikationer och kultur. Det innebär samtidigt miljöer fria från hälsoskadliga faktorer som buller och dålig luftkvalitet. Miljöer som stimulerar till möten och sociala sammanhang skapar även förutsättningar för en ökad upplevd trygghet. Hållbar stadsutveckling kan bidra till att bygga bort segregation och strukturella skillnader inom och mellan grupper och olika delar av staden. Integrationen för nyanlända i kommunen behöver utvecklas vidare, särskilt med anledning av att varaktiga boendelösningar i samverkan med fastighetsförmedlare i nuläget saknas. Det kvarstår även ett behov av att stärka samverkan med fastighetsförmedlare för att säkerställa varaktiga boendelösningar. En hållbar stadsutveckling innebär också att det finns hållbara system för förflyttning som exempelvis binder ihop tätort och landsbygd.

Sedan 2020 är det lag att arbeta utifrån barnkonventionen. Det innebär att all offentlig verksamhet ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv. Inom samhällsplanering är det angeläget att beakta barnperspektivet för att skapa en hållbar närmiljö. Kommunen har en viktig roll när det gäller att samverka med civilsamhället och främja förutsättningarna för andra aktörers initiativ till

hälsofrämjande aktiviteter och friluftsliv. Genom civilsamhället kan det skapas möten mellan människor, som främjar integration och skapar en känsla av delaktighet i samhället.

Bostaden är en viktig plats för återhämtning, vila och rekreation. Den som inte har rimligt goda boendeförhållanden har svårt att klara övriga delar av livet, såsom till exempel utbildning och arbete, som i sin tur har stor betydelse för hälsan. Kommunen behöver erbjuda särskilda boendeformer för service och omvårdnad för de målgrupper som behöver särskilt stöd. När stödinsatser sätts in blir det också något som förbättrar levnadsvillkoren för anhöriga.

Inflytande och delaktighet

De mänskliga rättigheterna stärker människors möjlighet till delaktighet och inflytande. Så som de mänskliga rättigheterna definieras berör de alla delar av en människas liv och har sin grund i principen om alla människors lika värde. Begreppet jämlikhet innebär lika rättigheter och möjligheter för alla människor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Att arbeta för jämlikhet innebär att anpassa verksamheterna på ett sådant sätt att de motsvarar människors olika behov och förutsättningar.

Delaktighet är ett uttryck för demokrati och är en av de viktigaste hörnstenarna i ett hållbart samhälle. Tilltron till demokratin och samhällsinstanser samt känslan av att kunna påverka sina livsvillkor och samhällets utveckling är större hos resursstarka personer. Att öka delaktigheten handlar om att ge utrymme för allas röster – att hitta fungerande former för dialog, medskapande och återkoppling.

En god kunskap hos förtroendevalda, medarbetare och medborgare om de mänskliga rättigheterna är avgörande, ur ett främjande perspektiv, men också för att inte diskriminera eller kränka de mänskliga rättigheterna. Kommunen har även möjlighet att uppmuntra och stödja andra aktörers initiativ, exempelvis föreningslivet, när det gäller former för inkludering och delaktighet.

Styrning

Facknämnderna tar fram minst ett mål i sina verksamhetsplaner som kopplar till ett eller flera prioriterade områden i programmet. Målet/målen kan med fördel ha koppling till andra styrdokument och uppdrag samt kommunfullmäktiges övergripande mål och budget. Facknämnderna uppmuntras att vid framtagande av målen ta hjälp av relevanta kompetenser inom kommunens organisation. Bifogat i bilaga 2 finns förslag på indikatorer som går att följa över tid via Kolada och som syftar till att utgöra ett stöd vid framtagandet av mål. De valda indikatorerna har en koppling till Agenda 2030.

Uppföljning

Uppföljning av nämndernas mål sker i nämndernas hel- och delårsrapporter och i kommunens hel- och delårsredovisning. Programmet för social hållbarhet följs upp årligen och revideras minst en gång per mandatperiod.

Källförteckning

Folkhälsomyndigheten (2022). *Folkhälsopolitiken målområden, målområde 3 av 8.* Folkhälsopolitikens målområden. Målområde 3: Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö (folkhalsomyndigheten.se) (Hämtad 2024-05-23).

Folkhälsomyndigheten (2022). *Faktorer som påverkar den psykiska hälsan hos äldre personer.* Faktorer som påverkar den psykiska hälsan hos äldre personer — Folkhälsomyndigheten

(Hämtad 2025-04-22)

Folkhälsomyndigheten (2022). *Hälsosamt åldrande.* Hälsosamt åldrande — Folkhälsomyndigheten (Hämtad 2025-04-22).

Folkhälsomyndigheten (2022). *Mötesplats social hållbarhet. Vad är social hållbarhet för oss? Vad är social hållbarhet för oss? - Mötesplats social hållbarhet* (Hämtad 2025-02-21).

Folkhälsomyndigheten (2025). *Hur hänger livsvillkor och hälsa ihop?* Hur hänger livsvillkor och hälsa ihop? — Folkhälsomyndigheten (Hämtad 2025-04-22).

Folkhälsomyndigheten (2025). *Digital teknik för social delaktighet bland äldre.* Digital teknik för social delaktighet bland äldre — Folkhälsomyndigheten (Hämtad 2025-04-22).

Svenska FN-förbundet, (2023). *Globala målen för hållbar utveckling.* Globala målen för hållbar utveckling - Svenska FN-förbundet (Hämtad 2024-05-28).

Kolada (2023) Jämföraren - Kolada (Hämtad 2024-05-23).

SKR, Sveriges kommuner och landsting (2018). *Civilsamhället som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspartner.* Positionspapper Civilsamhället som utvecklingskraft

SKR Sveriges kommuner och landsting (2022). *Leva livet ut! Hälsa, vård och omsorg till äldre – så ställer vi om för att möta framtiden. Leva livet ut!* (Hämtad 2025-04-22).

Sveriges Kommuner och Regioner (2021) *Vägval för framtiden 4* (Hämtad 2024-04-16)

Västra Götalandsregionen (2023). *Hållbarhet- för varje människa och för vår planet. www.vgregion.se/om-vgr/hallbarhet* (Hämtad 2024-05-15).

Bilaga 1

I den här bilagan kan du läsa mer om modellerna för de tre hållbarhetsdimensionerna samt Boråsregionens utvecklingsstrategi.

Bröllopstårtan och Donuten

De globala målen framställs ofta som 17 likvärdiga mål trots att några är mer avgörande och grundläggande för en hållbar utveckling. Stockholm Resilience Center har istället föreslagit att presentera målen som en trebottnad tårta där de ekologiska målen är botten, mittenlagret de sociala målen och toppen de ekonomiska målen. Utan en stabil botten finns inget att bygga resterande tårtlager på.

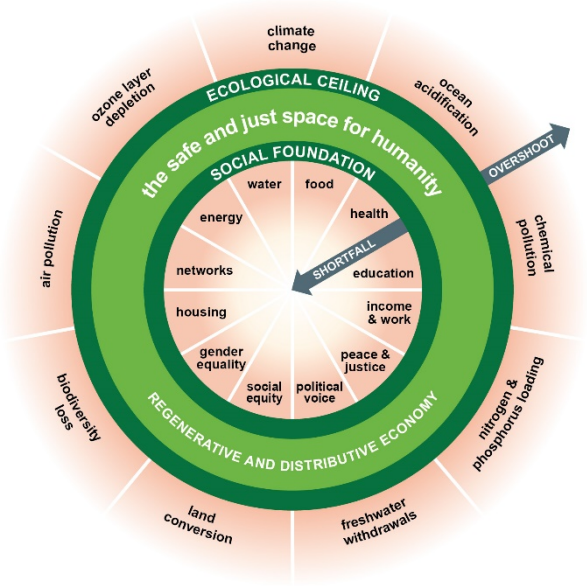

Ett annat sätt att presentera målen i relation till varandra är likt en donut. I den så kallade Donutekonomin behöver ekonomin förhålla sig till donutens två sidor/gränser: de yttre planetära/ekologiska gränserna och de inre sociala gränserna.

Figur Kate Raworth 2012

Boråsregionens utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategin består av fem fokusområden. Nedan listas dessa områden samt önskvärda effekter inom varje område. Detta program knyter starkt an till område 3 men det går även att se kopplingar till övriga områden tex när det gäller arbetsmarknad, kompetensförsörjning och hållbara boendemiljöer.

1. En innovativ och konkurrenskraftig delregion
    - Goda förutsättningar för att ta oss an gemensamma utmaningar genom kontinuerliga samverkansplattformar
    - Fler företag startas upp och växer i delregionen
    - Livskraftiga företag som ligger i framkant inom innovation och hållbarhet

2. Strategisk kompetensförsörjning
    - Sjuhärad kännetecknas av ett utbildningssystem som anpassar sig efter arbetsmarknadens behov
    - Sjuhärads arbetsmarknad har tillgång till arbetskraft med rätt kompetens och invånarna har goda möjligheter till egen försörjning

- Sjuhärads arbetsgivare lockar till sig kompetens genom att erbjuda attraktiva arbetsplatser

3. En socialt hållbar delregion
    - God och jämlik hälsa för alla inom Sjuhärad
    - Invånarna har goda möjligheter till egen försörjning och en jämlik samhällsservice oberoende av bostadsort
    - Barnets bästa beaktas i alla lägen

4. En cirkulär och hållbar framtid
    - Resurser används effektivt och uttaget av icke förnybara resurser är begränsat
    - En delregion med mindre miljö- och klimatpåverkan
    - Sjuhärad präglas av en välmående miljö med rik natur, rent vatten och ren luft

5. Hållbar samhällsplanering
    - Sjuhärad präglas av en fungerande infrastruktur och är en attraktiv delregion att leva och verka i
    - Sjuhärads invånare har god tillgång till attraktiva och hållbara boendemiljöer
    - Sjuhärad har ett sömlöst och sammanhållet transportsystem

Bilaga 2

Förslag på indikatorer med koppling till Agenda 2030/Globala målen

För att kunna följa utvecklingen av den sociala hållbarheten i Bollebygd över tid har ett antal indikatorer valts ut, som finns i Kolada och har tydlig koppling till målen i Agenda 2030.

Mål 1 Ingen fattigdom

Förslag på indikator:

Nyckeltal Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%) Kolada)

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Förslag på indikatorer:

- Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%).
- Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%).
- Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%).
- Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år)

Mål 4 God utbildning för alla

Förslag på indikatorer:

- Barn 3-5 år inskrivna i förskola, andel (%).
- Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)
- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%).
- Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år.
- Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Förslag på indikatorer:

- Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)

- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)
- Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Förslag på indikatorer:

- Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)
- Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)
- Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)
- Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förslag på indikatorer:

- Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)
- Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Bilaga 3.

Förslag på utvecklingsområden från förvaltningarna

En arbetsgrupp med representanter från varje förvaltning har deltagit i framtagandet av programmet för social hållbarhet. Representanterna har fört dialog i sina respektive förvaltningar och identifierat nedanstående områden som angelägna att arbeta vidare med för utvecklad social hållbarhet i kommunen. Bilaga 3 kan utgöra stöd och inspiration för facknämnderna vid deras framtagande av utvecklingsmål.

- Familjecentralen innebär stora möjligheter att arbeta med social hållbarhet via den verksamheten (tex föräldraskapsstöd)
- Det kommunala återbruket vilket innefattar såväl ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.
- Vikten av att ingå i ett sammanhang genom aktiviteter eller genom att erbjuda mötesplatser. Det bör finnas mötesplatser för olika målgrupper såsom barn och unga samt äldre. Det vore positivt att främja möten över generationer

genom gemensamma arenor att samverka på. Mötesplatser har stor betydelse för att människor ska komma in i samhället.

- Kommunen kan stärka den sociala hållbarheten genom att initiera projekt och samverka med andra parter exempelvis civilsamhället.
- Kommunen kan stärka den sociala hållbarheten genom att vara en attraktiv arbetsgivare
- Fortsatt samverkan mellan skola och näringsliv, via exempelvis framtidsdagen
- Aktivt arbete riktat mot barn och unga för att främja ungas politiska intresse, samt att ta del av ungas åsikter och inspel via exempelvis ungdomsrådet och demokratiprocessen.
- Kommunen erbjuder en säker demokrati med hög insyn och möjlighet för invånarna att påverka.
- Kommunen bistår med hjälp i de politiska valen för den målgrupp som behöver stöd på grund av exempelvis sjukdom eller ålder. Det går att rösta med bud, och kommunen kan erbjuda ambulerande röstmottagning.
- Fortsatt arbeta med trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldsförebyggande arbete i enlighet med lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete
- Fortsatt arbete med drogförebyggande åtgärder
- Utveckla samverkan AME/DV för ökade sysselsättningsmöjligheter för olika målgrupper
- Uppsökande verksamhet IFO myndighet/ÄO
- Skapa en hållbar riktlinje för boendekontrakt för IFO/FNs målgrupper, i samverkan med Bollebo
- Kommunen arbetar aktivt med att öka användningen av välfärdsteknik.
- Kommunen har god samverkan mellan region och hälso- och sjukvårdsaktörer, genom exempelvis Närvårdssamverkan och förebyggande hälsobesök.
- Vissa målgrupper i samhället kan behöva stöttning med hanteringen av de digitala verktygen. Temat lyfts i olika sammanhang, såsom äldremässan, via föreningar, samt i samverkan med studieförbund.
- Strukturerade arbetssätt kring volontärarbete.

Bilaga 4.

Att vara ung i Bollebygds kommun

I Bollebygds kommun finns en mångårig tradition där kommunens elever träffas för att lära känna varandra inför att de sedan ska stråla samman på högstadiet. Dagen kallas för Brobygget.

I november 2024 samlades 140 elever från årskurs 5 i samtliga grundskolor från Bollebygds kommun. Under träffen fick de svara på frågor om att vara ung i Bollebygds kommun. Fyra politiker från kommunfullmäktige bidrog med frågor till övningen; Emma Isfeldt, Peter Gregorics, Anneli Lindström, Fredrik Olofsson.

Näringslivsutvecklare och folkhälsostrateg har tagit del av materialet från övningen och sammanställt det och valt ut de delar som kopplar an till programmet för social hållbarhet, enligt nedan.

Fråga 1: Kommer du att bo i Bollebygd när du blir vuxen? Vad vill du i så fall att det ska finnas här?

Elva grupper har besvarat frågan om de kommer bo i Bollebygd varav 4 svarar nej, 5 svarar kanske och 2 svarar ja.

Eleverna har svarat att de önskar att följande ska finnas; fler lekplatser, ett badhus, fler butiker och ett köpcentrum, fler restauranger, en fritidsgård för årskurs 5-6, större utbud av sporter i Töllsjö, en stor godisaffär.

Fråga 2: Vad är det bästa med att bo i Bollebygds kommun?

Att det känns tryggt att bo här.

Fråga 3: Vill du bo kvar i Bollebygd när du blir Vuxen? Om inte, var vill du bo?

Fem svarar nej och skriver att de vill bo i Stockholm, Kroatien, Göteborg eller Borås. De önskar fler köpcenter, fler jobb och mer att göra.

Två svarar att de vill bo kvar i Bollebygd för att de vill bo nära sina familjer.

Fråga 4: Vad saknas i skolan?

Eleverna svarar att de önskar Tacos på fredagar istället för soppa. På Gadden har de önskevecka vilket efterfrågas av de andra skolorna.

Fråga 5: Vad saknas i Bollebygd som rör din fritid?

Eleverna efterfrågar; en stor godisaffär, en fritidsgård för mellanstadiet, fler mataffärer och fler bussar som åker till Bollebygd, en skatepark, Dreamhack-events och McDonalds.

Fråga 6: Om du, när du blir vuxen, bor kvar i Bollebygd, var tror du att du skulle föredra att arbeta - i Bollebygd eller utanför Bollebygd (exempelvis Borås eller Göteborg) och i så fall varför?

Samtliga (14) svarar att de vill arbeta utanför Bollebygd. Några anger att de vill arbeta i Göteborg eller i Borås. Exempel på vad eleverna vill arbeta med är; veterinär, jobba på sjukhus, astronom, göra youtube-filmer, fotbollsproffs, lärare, läkare, jobba med bilar. Vissa av dessa arbeten finns inte i Bollebygd. Någon skriver att det finns möjlighet att få högre lön på andra orter samt ett roligare utbud av aktiviteter/saker att göra.

Fråga 7: Om du var politiker för en dag vad skulle du göra då?

Eleverna svarar: bygga ett köpcenter samt erbjuda godare skolmat.

Fråga 8: Vad skulle kommunen kunna göra för att du och dina kompisar på er fritid hellre skulle välja att vara ute än att sitta hemma och exempelvis spela Tv-spel eller surfa på mobilen?

Eleverna svarar att de önskar ett köpcenter, spela fotboll, simhall, matbutik i Olsfors, fritidsgård för mellanstadiet, nöjespark, snabbmatsställen, en skatepark och en innepulkabana.

Fråga 9: Vad är det bästa med skolan?

Att man kan få jobb, att träffa kompisar och att lära sig saker.

Fråga 10: Vad tycker du saknas där du bor för att du och dina kompisar under er fritid skulle tycka att det är ännu bättre att bo i Bollebygds kommun (Bollebygd, Töllsjö, Olsfors och Hultafors)?

Eleverna tycker att det saknas: ett badhus, en ishall, en skatebana, en fritidsgård, affärer och snabbmatsrestauranger. I Olsfors önskas fler butiker, en mataffär och en kiosk. Töllsjö efterfrågar en bättre skolgård.

Fråga 11: Förutom dina föräldrar vilken annan vuxen känner du förtroende för?

Släktingar, syskon och lärare.

Fråga 12: Vad tycker du vuxna ska bli bättre på?

Några elever svarar att vuxna är tillräckligt bra och försöker skydda barnen. Några elever uppger att vuxna kan bli bättre på att lyssna och förstå.

10. Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område (kf fattar slutligt beslut) KS2026/107

§34 Miljöbalkstaxa 2026 – BMN-2026-270

Beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige att anta upprättat förslag på taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens-, lagen om foder och animaliska biprodukter-, lagen om sprängämnesprekursorer- och strålskyddslagens område. Den nya taxan träder i kraft 1 augusti 2026 och ersätter tidigare antagen taxa inom miljöbalkens område samt tillhörande bilagor, KF §162, KS2022/229–8, 2022-12-07.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden för varje kalenderår (avgiftsår) därefter får besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad före avgiftsåret.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden får besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Ärendet

Den nuvarande taxan för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område togs fram i sin grundform år 2013 och antogs av kommunfullmäktige samma år. Taxebestämmelserna har vid ett par tillfällen reviderats men bilagorna 1–3 har samma innehåll som vid antagandet. Efter det har stora förändringar i lagstiftningen skett vilket gör att taxan är i stort behov av översyn och en mer omfattande revidering. Utöver prövning och tillsyn enligt miljöbalken omfattar taxan även prövning och tillsyn enligt lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om sprängämnesprekursorer och strålskyddslagen.

Den befintliga taxan utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) tidigare modell för en riskbaserad taxa. År 2018 presenterade SKR en ny modell för behovsstyrd taxa. Till skillnad från tidigare modell fokuserar den behovsstyrda modellen på övergripande processer och arbetssätt, såsom hur behovsutredning, tillsynsplanering och tillsynsfinansiering hänger samman. Modellen möjliggör även en tydlig jämförbarhet mellan kommuner som använder sig av samma modell. Förvaltningen föreslår därmed en övergång till en ny taxa baserad på SKR:s behovsstyrda modell.

Taxan består av fyra delar:

- Taxebestämmelser

- *Bilaga 1* = Avgifter för prövning och anmälan samt viss tillsyn. Avgiftsnivåer används.

- *Bilaga 2* = Fasta årliga avgifter (förskottsbetalning) för C- och H-verksamheter.

- *Bilaga 3* = Timavgifter (efterskottsbetalning) för U- och UH-verksamheter.

Bilaga 1 motsvarar i stort befintlig bilaga 1. Förändringen utgörs främst av att avgiftsnivåer har införts och att åtgärder har lagts till eller tagits bort beroende på ändrad lagstiftning eller ett förändrat behov inom tillsynen.

Bilaga 2 anger fasta årliga avgifter för anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter. De verksamheter som omfattas av bilagan ska betala en fast årlig avgift motsvarande ett lågt, normalt eller högt behov av tillsyn. Den tillsynstid som anges i bilagan ska utvärderas regelbundet och justeras om behovet bedöms vara förändrat.

Bilaga 3 anger verksamheter som saknar en fastställd prövningsnivå. De verksamheter som omfattas av bilagan betalar i efterskott baserat på den faktiska nedlagda handläggningstiden i ärendet. Icke- anmälningspliktiga branscher som bedöms ha ett behov av regelbunden tillsyn kan lyftas från bilaga 3 till bilaga 2.

Med den föreslagna övergången till en ny taxa föreslås även en justerad timavgift. Bortsett från indexuppräkningar justerades timavgiften för miljötillsynen senast 2022. Redan då konstaterades att avgiften var låg i jämförelse med övriga kommuner inom Sjuhärad. Då avgiften ska spegla förvaltningens kostnader för tillsynen är det viktigt att den anpassas till rådande förutsättningar. Enligt den beräkning som utförts med SKR:s mall för handläggningskostnad per timme bör timavgiften höjas från 1233 kr/h till 1379 kr/h. Det motsvarar en höjning på 11,8%, vilket bedöms leda till en bättre kostnadstäckning för miljötillsynen.

Taxan med tillhörande bilagor ska årligen ses över och justeras utifrån ny lagstiftning, ändrat behov eller i övrigt ändrade förutsättningar. Då taxan ska styras av tillsynsbehovet får behovsutredningen en viktigare roll kopplat till taxan och dess utveckling framåt.

Ekonomiska förutsättningar

Det är i nuläget osäkert hur stor del av verksamheten som kan avgiftsfinansieras då analysen bakåt är svår. Under det senaste året har tillsynstid prioriterats mot struktur och handläggarstöd vilket inte är debiterbar tid. Bygg- och miljönämndens verksamhet står även inför betydande förändringar när nya handläggare anställs. Nya inspektörer möjliggör en utökad tillsyn, men kostnadstäckningen beror till stor del på inom vilket område tillsynen prioriteras.

Det är därför viktigt att genomföra en djupare analys av balans mellan taxa och budget för verksamhetsområdet över tid och därefter justera timavgiften. Bygg- och miljöförvaltningen bedömer att den föreslagna timavgiften är en rimlig utgångspunkt till grund för framtida utvärdering. Den föreslagna avgiften ligger även i en likvärdig nivå i förhållande till avgifter i närliggande kommuner.

Bedömning

Det bedöms nödvändigt för bygg- och miljönämnden att uppdatera taxan för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område på grund av ändrad lagstiftning och ändrat behov. SKR:s nya modell för behovsstyrd taxa är väl beprövad och har införts i flera kommuner. Den är enkel att använda och skapar en tydlighet mot både verksamhetsutövare och kommuninvånare. Den nya modellen bedöms även effektivisera det interna arbetet och möjliggöra en mer effektiv tillsyn.

Barn bedöms inte påverkas av beslutet.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige att anta upprättat förslag på taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens-, lagen om foder och animaliska biprodukter-, lagen om sprängämnesprekursorer- och strålskyddslagens område. Den nya taxan träder i kraft 1 augusti 2026 och ersätter tidigare antagen taxa inom miljöbalkens område samt tillhörande bilagor, KF §162, KS2022/229–8, 2022-12-07.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden för varje kalenderår (avgiftsår) därefter får besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad före avgiftsåret.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden får besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

Titel	Datum
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område, bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse	2026-03-18
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område, taxa	2026-03-18
Beräkningsunderlag timavgift	2026-03-18
Förändringar i bilaga 1	2026-03-25
Taxa inom miljöbalkens område, KF 2022-12-07, § 162. (bifogas inte men är tillgänglig via hemsidan under ”Taxor och avgifter”).	2022-12-07

Taxebilaga 1 (BMN2013-179-12)	2013-12-12

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Styrdokument

Fastställd: Kommunfullmäktige XX-XX-XX § x

Giltighetstid: Från 2026-08-01

Gäller för: Bollebygds kommun

Dokumentansvarig: Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: XX

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område

Miljöbalk (1998:808)

Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Strålskyddslag (2018:396).

Innehållsförteckning

Inledande bestämmelser 2
Delegation m.m. 3
Timavgift 3
Avgifter för ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag 4
Avgifter för anmälningsärenden 4
Avgift för återkommande och regelbunden tillsyn 5
Avgifter i särskilda fall 6
Extraordinär tillsynsavgift 6
Tillkommande avgift i särskilda fall 6
Allmänna bestämmelser om fasta avgifter och tilläggsavgifter 6
Avgift för tillsyn i övrigt 7
Avgifter för kontroll och annan offentlig verksamhet 7
Gemensamma bestämmelser 7
Nedsättning av avgift 7
Avgiftens erläggande 7
Verkställighetsfrågor och överklagande 8
Bilagor 9
Förkortningar 9
Taxebilaga 1 – Avgifter för prövning och anmälan samt viss tillsyn 10
Taxebilaga 2 – Fast årlig avgift (förskottsbetalning) 20
Taxebilaga 3 – Timavgift (efterskottsbetalning) 27

Taxebestämmelser

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område m.fl.

Denna taxa träder i kraft den 1 augusti 2026. Äldre taxor tillämpas på ärenden som rör ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag eller anmälningar som kommit in till kommunen före denna dag.

Taxan består av fyra delar:

1. Taxebestämmelser (paragrafer) 1–36§
2. Taxebilaga 1 innehåller avgifter eller grund för avgifter för verksamheter eller åtgärder som saknar fastställd prövningsnivå.
3. Taxebilaga 2 innehåller verksamhetskoder och antal tillsynstimmar för verksamheter eller åtgärder med en fastställd prövningsnivå enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).
4. Taxebilaga 3 innehåller verksamhetskoder för verksamheter och åtgärder som saknar fastställd anmälnings- och tillståndspliktig nivå enligt miljöprövningsförordningen, miljöbalken, förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:808), samt verksamhetskoder för verksamheter eller åtgärder med en fastställd prövningsnivå som inte bedöms ha frekvensstyrt behov av tillsyn.

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Bollebygds kommuns kostnader för prövning, tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet enligt miljöbalken, bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-förordningar och bestämmelser som genomför EU-direktiv inom miljöbalkens tillämpningsområde eller marknadskontrollagstiftningen inom miljöbalkens tillämpningsområde, bland annat vad gäller naturvård och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, avfall och producentansvar.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bland annat enligt 26 kap. 22 § andra stycket miljöbalken för undersökningskostnader och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

Taxan gäller även avgifter för Bollebygds kommuns kostnader för handläggning och tillsyn enligt Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Strålskyddslag (2018:396).

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag.

2. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan av verksamhet eller åtgärd.

3. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat, och inte kräver utredning.

2. Handläggning som föranleds av att beslut av nämnd enligt miljöbalken, bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-bestämmelser inom miljöbalkens tillämpningsområde, överklagas.

3. Upprättande av ansökan och utförande av talan om utdömande av vite.

4 § Beslut om avgift eller beslut om nedsättning eller efterskänkning av avgift enligt denna taxa fattas av Bygg- och miljönämnden.

5 § Enligt 27 kap. 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala en avgift enligt denna taxa, eller ersättning enligt 26 kap. 22 § andra stycket miljöbalken, skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas.

Delegation

6 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämda med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Bygg- och miljönämnden får även besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Timavgift

7 § Vid tillämpning av denna taxa är timtaxan 1379 kronor per hel timme handläggningstid. Timavgiften i ett ärende beräknas genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

8 § I de fall avgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid kommunen har använt för handläggning och andra åtgärder i ärendet, såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, besiktningar, provtagningar och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av ärendet.

9 § Timavgift tas ut för varje nedlagd halv timme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut. För

inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan 19:00 och 07:00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timtaxan.

Avgifter för ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag

10 § Avgift för prövning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag ska betalas antingen som fast avgift genom tillämpning av den avgiftsnivå som anges i taxebilaga 1 eller i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Avgift för prövning ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som ansökningen avser.

11 § Om det i ett beslut om tillstånd föreskrivs att en anordning inte får tas i bruk förrän den har besiktigats och godkänts av nämnden ingår kostnaden för en sådan besiktning i den fasta avgiften. Kan anordningen inte godkännas vid den besiktningen och besiktning därför måste ske vid ytterligare ett tillfälle, tas timavgift ut för den ytterligare handläggningstiden.

12 § Avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag ska erläggas av sökanden.

13 § Avgift för prövning ska erläggas även om ansökan avslås. Avgift tas inte ut för en ansökan som återkallas innan handläggning av ärendet har påbörjats.

14 § I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av kommunen är sökanden i förekommande fall även skyldig att ersätta kommunens kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av kommunen och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelser i ärenden om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

15 § Utöver avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag, kan avgift komma att tas ut för annan handläggning avseende den verksamhet eller åtgärd som prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgifter för anmälningsärenden

16 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd ska betalas i form av en fast avgift som motsvarar den för verksamheten eller åtgärden föreskrivna avgiftsnivån för årlig tillsyn i taxebilaga 2. För anmälan av verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av sådan avgift ska avgiften för handläggning av anmälan i stället betalas enligt de grunder som i förekommande fall anges i taxebilaga 1 och annars i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Avgift med anledning av handläggning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser. Om en anmälan omfattar flera anmälningspliktiga miljöfarliga

verksamheter ska full avgift betalas för den punkt som medför den högsta avgiften med tillägg av 25 procent av den eller de avgifter som anges för övriga miljöfarliga verksamheter.

Avgift för handläggning av anmälan av anmälningspliktig ändring av C-verksamhet eller avloppsanordning ska betalas i form av timavgift.

Avgift tas inte ut för en anmälan som återkallas innan handläggning av ärendet har påbörjats.

17 § Avgift för handläggning av anmälan ska betalas av den som driver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

I ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckningen C i miljöprövningsförordningen är denne i förekommande fall även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelse i ärendet.

För animaliska biprodukter är det den som befattar sig med foder eller animaliska biprodukter vilkas verksamheter är föremål för kontroll som är avgiftsskyldiga.

För sprängämnesprekursorer (taxebilaga 4) är det ekonomiska aktörer som tillhandahåller sprängämnesprekursorer till enskilda som är avgiftsskyldiga.

För strålskyddslagen (taxebilaga 4) är avgiftsskyldig är den som

1. driver solarieverksamhet, tillhandahåller solarium eller annan verksamhet som omfattas av Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om anmälningsplikt.
2. är fastighetsägare till en bostad eller lokal som allmänheten har tillträde till och som omfattas av skyldigheten att optimera strålskyddet i fråga om radon.

18 § Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift komma att tas ut för annan handläggning avseende den verksamhet eller åtgärd som anmälan avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för återkommande och regelbunden tillsyn

19 § Med återkommande tillsyn avses planerad tillsyn över miljöfarlig verksamhet eller åtgärder med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H).

20 § Med regelbunden tillsyn avses planerad tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan (”U” och ”UH”).

21 § För återkommande tillsyn över sådan verksamhet eller åtgärd med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H), ska en fast årlig avgift betalas enligt vad som framgår av taxebilaga 2.

Den årliga avgiften ska tas ut motsvarande den högsta avgiften som verksamheten omfattas av inom verksamhetsgruppen.

För verksamheter med två eller flera verksamhetskoder ska avgiften för verksamheterna läggas samman. Avgiften från verksamhetsgruppen med det högst angivna timantalet i taxebilaga 2 ska ingå i beräkningen med sitt fulla värde. Om summan överstiger 125 procent av det fulla beloppet för den högsta avgiften, ska den del som överstiger 125 procent inte ingå i tillsynsavgiften.

22 § För regelbunden tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan (”U” och ”UH”) och som anges i bilaga 3 ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

23 § För verksamheter som tillståndsprövats ska avgiften bestämmas med utgångspunkt ifrån vad som anges i tillståndsbeslutet i fråga om produktionsvolym eller liknande.

Avgifter i särskilda fall

Extraordinär tillsynsavgift

24 § För verksamheter som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. Sådan avgift tas ut för ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften och denna tillsyn är föranledd av att verksamhetsutövaren bryter mot villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller om det skett en olycka eller större driftstörning som kan medföra risk för skada eller olägenhet av större betydelse för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken.

Extraordinär tillsynstid beräknas som timavgift enligt 7–9 §§ och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

Tillkommande avgift i särskilda fall

25 § Timavgift enligt 7–9 §§ ska även betalas för kommunens arbete med anledning av

1. beslut om sådana villkor av mindre betydelse som prövningsmyndigheten med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåtit till den kommunala tillsynsmyndigheten att besluta om, eller
2. tillsynsmyndighetens arbete med anledning av omprövning av tillstånd eller villkor enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

Allmänna bestämmelser om fasta avgifter och tilläggsavgifter

26 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter att det att beslut om tillstånd till verksamhet meddelats eller anmälan skett eller – i de fall tillstånd eller anmälan inte krävts – verksamheten har påbörjats. För tillsyn som sker dessförinnan tas timavgift ut.

Fast årlig avgift ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

27 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärd som föranleder avgiften. Avgift för tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Avgift för tillsyn i övrigt

28 § Avgift för tillsyn i övrigt, även för handläggning med anledning av underrättelser eller information, ska betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxebilaga 1.

29 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten, vidtar åtgärd eller i annat fall kan anses ha gett upphov till olägenheter som föranleder tillsynsåtgärden. Avgift för tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Avgifter för kontroll och annan offentlig verksamhet

30 § När kontrollförordningen (EU) 2017/625 är tillämplig ska avgift för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden för kontrollen multipliceras med timtaxan. Sådan avgift tas bara ut om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

31 § För kommunens handläggning inom miljöbalkens tillämpningsområde som avser marknadskontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxebilaga 1.

Gemensamma bestämmelser

Nedsättning av avgift

32 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

Avgiftens erläggande

33 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Bollebygds kommun. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Verkställighetsfrågor och överklagande

34 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken.

35 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

36 § Enligt 19 kap. 1 § miljöbalken överklagas kommunal nämnds beslut om avgift till länsstyrelsen. Beslut om avgift för marknadskontroll överklagas dock till allmän förvaltningsdomstol.

Enligt 31 § lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter överklagas kommunal nämnds beslut om avgift hos länsstyrelsen.

Enligt 17 § Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer överklagas kommunal nämnds beslut om avgift hos länsstyrelsen.

Enligt 10 kapitlet 2 § Strålskyddslag (2018:396) överklagas kommunal nämnds beslut om avgift hos allmän förvaltningsdomstol.

Bilagor

Förkortningar

AF = Avfallsförordning (2020:614)

FB = Förordning om bekämpningsmedel (2014:425)

FFV = Förordning om fluorerande växthusgaser (2016:1128)

FMH = Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:889)

FO = Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252)

FVV = Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter

FFAB = Förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter

LFAB = Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

LSP = Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer

MB = Miljöbalk (1998:808)

MPF = Miljöprövningsförordning (2013:251)

MTF = Miljötillsynsförordning (2011:13)

NFSB = Föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (2015:3)

NFSV = Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering

av växtskyddsmedel (2015:2)

NFS 2021:10 = Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10)

SSL = Strålskyddslag (2018:396)

Prövningsnivåer

C = Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter.

U = Ej anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter.

H = Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.

UH = Ej anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.

Taxebilaga 1 – Avgifter för prövning och anmälan samt viss tillsyn

Avgiftsnivå	Timmar
Avgiftsnivå 1	1 h
Avgiftsnivå 2	2 h
Avgiftsnivå 3	3 h
Avgiftsnivå 4	4 h
Avgiftsnivå 5	6 h
Avgiftsnivå 6	8 h
Avgiftsnivå 7	10 h

Beskrivning	Lagrum	Avgift
AVGIFTER FÖR MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD		
Prövning av ansökan		
Ansökan om tillstånd till inrättande av en avloppsanordning för ett hushåll (1–5 personekvivalenter) som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till.	13 § FMH	Avgiftsnivå 6
Ansökan om tillstånd till inrättande av en avloppsanordning för två till fem hushåll (6–25 personekvivalenter) som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till.	13 § FMH	Avgiftsnivå 7
Ansökan om tillstånd till inrättande av en avloppsanordning för fler än fem hushåll (26–200 personekvivalenter) som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till.	13 § FMH	Timavgift
Ansökan om tillstånd till inrättande av en avloppsanordning i form av en sluten tank som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till.	13 § FMH	Avgiftsnivå 5
Ansökan om tillstånd till anslutande av en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning.	13 § FMH	Avgiftsnivå 4
Omprövning av tillstånd till inrättande av avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, när arbetet med anläggningen inte har påbörjats inom två år.	13 § FMH	Avgiftsnivå 3
Ansökan om tillstånd till inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten, eller grundvatten inom vattenskyddsområde och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	17 § FMH	Avgiftsnivå 3
Handläggning av anmälan		
Anmälan om miljöfarlig verksamhet.	9 kap 6 §, 1 kap 10 § MPF	Timavgift
Anmälan om ändring av miljöfarlig verksamhet, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	1 kap 11 § MPF	Timavgift
Anmälan om inrättande av en avloppsanordning utan vattentoalett, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § FMH	Avgiftsnivå 4

Anmälan om inrättande av en avloppsanordning utan vattentoalett men med ansluten oljeavskiljning och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § FMH	Avgiftsnivå 7
Anmälan om ändring av en avloppsanordning och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	14 § FMH	Timavgift
Anmälan om inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	17 § FMH	Avgiftsnivå 2
Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygieniska behandlingar som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta på grund av användningen av skalpeller, akupunkturnålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg. Verksamhet som omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar är inte anmälningspliktig.	38 § FMH	Timavgift
Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet med bassängbad för allmänheten, eller som på annat sätt används av många människor.	38 § FMH	Timavgift
Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet som utgörs av förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola, sameskola eller internationell skola.	38 § FMH	Timavgift
Tillsyn		
Annan miljöfarlig verksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller timavgift enligt taxebilaga 3.	26 kap 3 § 3 st MB, 2 kap 31 § p 1 MTF	Timavgift
Byggnader, lokaler och anläggningar som kräver särskild uppmärksamhet och som som inte omfattas av avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller taxebilaga 3; 1. byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen, 2. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, 3. samlingslokaler där många människor brukar samlas, 4. hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad, 5. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor, 6. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling och där verksamheten inte endast omfattar	26 kap 3 § 3 st MB, 45 § FMH	Timavgift

estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar , 7. lokaler för förvaring av djur.		
Tillsynsbesök av avloppsanläggning dimensionerad för < 25 personekvivalenter, avgift per inspektion	9 kap 7 § miljöbalken	Avgiftsnivå 3
Förbud att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanläggning	9 kap 7 § miljöbalken	Avgiftsnivå 2
Föreläggande om åtgärd av bristfällig avloppsanläggning	9 kap 7 § miljöbalken	Avgiftsnivå 2
Tillsyn av avloppsanläggning som föranleds av klagomål, att en ny anläggning är felaktigt anlagd eller att en kontrollrapport inte har lämnats in	9 kap 7 § miljöbalken	Timavgift
Tillsynsbesök större avloppsanläggning dimensionerad för > 25 men <200 personekvivalenter	9 kap 7 § miljöbalken	Timavgift
Uppföljning av förelägganden och förbud för små avloppsanläggningar som inte har följts	9 kap 7 § miljöbalken	Timavgift
Radon i bostäder och lokaler för allmänna ändamål.	26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Annan hälsoskyddsverksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
AVGIFT FÖR KEMISKA PRODUKTER OCH BIOTEKNISKA ORGANISMER		
LAGRING AV BRANDFARLIGA VÄTSKOR		
Tillsyn		
Information innan installation påbörjas eller hantering inleds av brandfarliga vätskor eller spillolja i cistern ovan eller i mark som rymmer mer än 1 m^3 vätska (inom vattenskyddsområde hantering av mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spillolja) med tillhörande rörledningar. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt MB.)	1 kap 1 § och 3 kap 1 § NFS 2021:10, 2 kap 31 och 32 §§ MTF	Avgiftsnivå 2
Information om cistern som tagits ur bruk. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt MB.)	1 kap 1 § och 7 kap 1 § NFS 2021:10, 2 kap 31 och 32 §§ MTF	Avgiftsnivå 1
Övrig tillsyn av hantering av brandfarliga vätskor och spillolja. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt MB.)	1 kap 1 § NFS 2021:10, 26 kap 3 § MB, 2 kap 31 och 32 §§ MTF	Timavgift
FLUORERADE VÄXTHUSGASER		
Tillsyn		

Underrättelse och samråd innan installation eller konvertering sker av sådan utrustning som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas eller mer, om valet av utrustning och köldmedium inte behandlas inom ramen för en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap MB.	14 § FFV, 2 kap 31 och 32 §§ MTF	Avgiftsnivå 1
Rapport om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 3.3 andra stycket och 4.1-4.3 i EU-förordningen om f-gaser.	15 § FFV, 2 kap 31 och 32 §§ MTF	Avgiftsnivå 2
Övrig tillsyn av fluorerade växthusgaser, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 och 32 §§ MTF	Avgiftsnivå 3
OZONNEDBRYTANDE ÄMNEN		
Tillsyn		
Utrustning i motorfordon, flyg och tåg som innehåller kontrollerade ämnen.	Förordning (EU) nr 517/2014, förordning (EG) nr 1005/2009, 2 kap 31 § p 6 MTF	Timavgift
Verksamhet där ozonnedbrytande ämne används för laboratorie- och analysarbeten som betraktas som viktiga enligt bilagan till Kommissionens förordning (EU) nr 291/2011 , som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordning (EG) 1005/2009, förordning (EG) nr 291/2011, 2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift
VÄXTSKYDDSMEDEL		
Prövning av ansökan		
Ansökan om särskilt tillstånd till yrkesmässig användning av växtskyddsmedel 1. inom idrotts- och fritidsanläggningar, 2. vid planerings- och anläggningsarbeten, 3. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och 4. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.	2 kap 40 och 40 a §§ FB	Timavgift
Ansökan om tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom ett vattenskyddsområde som har inrättats före den 1 januari 2018 eller där föreskrifterna inte har ändrats efter den 1 januari 2018.	6 kap 1 och 2 §§ NFSV, 2 kap 36 § 2 st FB och 7 kap 22 § MB	Timavgift

Ansökan om dispens från förbudet att använda växtskyddsmedel 1. på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slåtter eller bete, 2. på skolgårdar eller gårdar till förskolor eller på lekplatser som allmänheten har tillträde till, 3. i parker eller trädgårdar eller andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till, 4. inom koloniträdgårdsområden eller i växthus som inte används yrkesmässigt, 5. på tomtmark för bostadshus eller på krukväxter i hemträdgårdsmiljö, eller 6. på växter inomhus utom i produktionslokaler, lagerlokaler och liknande lokaler.	2 kap 37 och 39 §§ FB	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel.	2 kap 41 och 41a §§ FB	Timavgift
Tillsyn		
Underrättelse vid olyckor då en större mängd växtskyddsmedel läckt ut eller kan befaras läcka ut.	9 kap 1 § NFSV, 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 st p 2b MTF ...	Timavgift
Underrättelse om vattentäkt, grundvatten eller en sjö eller ett vattendrag befaras bli förorenat av växtskyddsmedel.	9 kap 3 § NFSV, 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 st p 2b MTF ...	Timavgift
Övrig tillsyn av växtskyddsmedel, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift
BIOCIDPRODUKTER		
Prövning av ansökan		
Ansökan om undantag från bestämmelserna om information och underrättelse i 4 kap 1-3 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3). Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	1 kap 1 § och 4 kap 4 § NFSB	Timavgift
Tillsyn		
Underrättelse i samband med spridning av biocidprodukt på en plats som allmänheten har tillträde till, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	1 kap 1 § och 4 kap 2 § NFSB, 2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift

Övrig tillsyn av biocidprodukter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	NFSB, 2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift
PCB		
Prövning av ansökan		
Anökan om dispens från kravet om avlägsnande av PCB-produkt i byggnader och anläggningar och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	17 b § förordningen (2007:19) om PCB m.m.	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan om avlägsnande av fogmassa eller halkskyddad golvmassa enligt 17, 17 a eller 17 b § förordning (2007:19) om PCB m.m. och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	18 § förordningen (2007:19) om PCB m.m.	Timavgift
Tillsyn		
Övrig tillsyn av PCB-varor och PCB-produkter som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordningen (2007:19) om PCB m.m., 26 kap 3 § 3 st MB, 2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift
KOSMETISKA PRODUKTER		
Tillsyn		
Kosmetiska produkter, de uppgifter som enligt artiklarna 24, 25.1, 25.5 första stycket, 26, 27.1 och 27.5 i förordning (EG) nr 1223/2009 ska skötas av behörig myndighet, samt rådgöra med Läkemedelsverket innan åtgärder vidtas enligt artikel 27.1 i förordningen.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 34 § MTF	Timavgift
Marknadskontroll i fråga om kosmetiska produkter med fullgörande av de uppgifter som anges i 1 kap 5 § 3 st p 1 i miljötillsynsförordningen genom att inrätta lämpliga förfaranden enligt artikel 18.2 i förordning (EG) nr 765/2008 för att a) följa upp klagomål och rapporter om risker relaterade till produkter som omfattas av harmoniserad gemenskapslagstiftning, b) bevaka olyckor och hälsoskador som dessa produkter misstänks ha orsakat, c) kontrollera att korrigerande åtgärder har vidtagits, d) följa upp vetenskaplig och teknisk kunskap i säkerhetsfrågor.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 35 § 1 st MTF, artikel 18.2 förordning (EG) nr 765/2008	Timavgift
ÖVRIGT AVSEENDE KEMISKA PRODUKTER		

Tillsyn		
Primärleverantörers hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor som inte innebär utsläppande på marknaden, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 32 § MTF	Timavgift
Hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap MB, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden	2 kap 31 § p 5 MTF	Timavgift
Övrig tillsyn av kemiska produkter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	1 kap 19 och 20 §§, 2 kap 32 § samt 2 kap 19 § p 7-9, p 11-14, p 16, p 17, p 19 MTF, 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
AVGIFT FÖR VISS ÖVRIG VERKSAMHET		
ÄRENDEN OM ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER ENLIGT 2 KAP MILJÖBALK (1998:808)		
Tillsyn		
Hushållning med energi samt användning av förnyelsebara energikällor, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
I verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift i taxebilaga 2, utnyttja möjligheterna att 1. minska mängden avfall, 2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, 3. minska de negativa effekterna av avfall, och 4. återvinna avfall.	2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Övrig tillsyn över att MBs hänsynsregler efterlevs, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 2-4 §§ MB 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
ÄRENDEN ENLIGT 7 OCH 12 KAP MILJÖBALK (1998:808)		
Prövning av ansökan		
Ansökan om dispens från strandskyddsföreskrifter.	7 kap 18 c § MB	Avgiftsnivå 6
Ansökan om dispens från strandskyddsföreskrifter där frågan om tomtplatsavgränsning sedan tidigare är utredd.	7 kap 18 c § MB	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter	Timavgift
Ansökan om tillstånd till åtgärd som är förbjuden för att den strider mot syftet med det tilltänkta skyddet av ett område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap 24 §.	7 kap 24 § MB	Timavgift

Ansökan om dispens eller undantag från föreskrifter för natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § MB, 9 § FO m.m.	Timavgift
Ansökan om nya eller ändrade villkor i ett beslut om tillstånd eller dispens avseende natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § MB, 9 § FO m.m.	Timavgift
Ansökan om dispens från förbudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön i ett biotopskyddsområde.	7 kap 11 § 2 st MB, 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § MTF	Timavgift
Ansökan om undantag från bestämmelserna i 23 §, 23 a §, 23 b §, 24 § p 2 och p 3, 25 §, 26 §, 26 a §, 26 c §, 28 a §, 28 b § och 28 d § i jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2015:21 om omständighet har uppstått som verksamhetsutövaren varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	36 § föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2015:21), 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § p 7 MTF	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde som kräver anmälan enligt föreskrifter meddelade för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter	Timavgift
Anmälan för samråd av en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i MB och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.	12 kap 6 § MB	Timavgift
Tillsyn		
Naturreservat, kulturreservat, naturminnen, biotopskyddsområden, vattenskyddsområden som kommunen har beslutat om, djur- och växtskyddsområden som kommunen har meddelat föreskrifter om, område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap 24 § MB, strandskydd utom det som länsstyrelsen har tillsyn över när det gäller väg- och järnvägsanläggningar.	2 kap 9 § MTF	Timavgift

Verksamhet som berörs av föreskrifter i fråga om 1. begränsningar av antalet djur i ett jordbruk, 2. försiktighetsmått för gödselhanteringen, och 3. växtodlingen och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	12 kap 10 § MB, 2 kap 32 § MTF	Timavgift
Tillsyn av skyddade områden enligt 7 kap MB som har beslutats av länsstyrelsen, om länsstyrelsen har överlåtit uppgiften att utöva tillsyn.	1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § MTF	Timavgift
Övrig tillsyn av skötsel av jordbruksmark och annan markanvändning i jordbruket och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 8 § p 7 samt 1 kap 19 och 20 §§ MTF eller 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
ÄRENDEN OM VERKSAMHETER SOM ORSAKAR MILJÖSKADOR ENLIGT 10 KAP MILJÖBALK (1998:808)		
Handläggning av anmälan		
Anmälan om att vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada.	10 kap 1 § MB, 28 § FMH	Timavgift
Tillsyn		
Underrättelse om upptäckt av en förorening på en fastighet och föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.	10 kap 11 § MB	Timavgift
Underrättelse om upptäckt av en överhängande fara för att en verksamhet eller åtgärd medför en allvarlig miljöskada.	10 kap 12 och 14 §§ MB	Timavgift
Underrättelse om upptäckt av att en allvarlig miljöskada har uppstått.	10 kap 13 och 14 §§ MB	Timavgift
Föroreningsskador som inte omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 2 kap. 29 § första stycket 3 miljötillsynsförordningen.	2 kap 31 § p 3 MTF, 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Andra miljöskador enligt 10 kap. 1 § MB, om skadorna har orsakats av en verksamhet eller åtgärd som den kommunala nämnden har tillsynsansvaret för.	2 kap 31 § p 4 MTF, 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
ÄRENDEN ENLIGT 15 KAP MILJÖBALK (1998:808)		
Prövning av ansökan		
Ansökan om dispens från förbudet att hantera avfall när kommunen ska ansvara för en viss hantering av avfall.	15 kap 25 § p 1 MB	Timavgift
Ansökan om tillstånd från en fastighetsinnehavare att på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall även om ett sådant tillstånd inte krävs.	15 kap 25 § p 2 MB	Timavgift
Ansökan om befrielse från skyldighet att lämna avfall till kommunen enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	9 kap 2 § AF	Avgiftsnivå 2
Ansökan om utsträckt hämtningsintervall enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	9 kap 2 § AF	Avgiftsnivå 2

Ansökan om kompostering av latrin, slam och egen hantering av utsorterad urin enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	9 kap 2 § AF	Avgiftsnivå 3
Ansökan om dispens avseende bygg- och rivningsavfall från kravet om utsortering i 3 kap. 10 § avfallsförordningen och från kravet att brännbart avfall ska sorteras ut och förvaras skilt från annat avfall i 3 kap. 12 § avfallsförordningen	3 kap 15 § AF	Timavgift
Övriga ansökningar	9 kap 1-2 §§ AF	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan från fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare att på fastigheten själv kompostera eller på annat sätt behandla annat avfall än trädgårdsavfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 §MB	5 kap 15 § AF	Timavgift
Övriga anmälningar enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering.	9 kap 1 och 2 §§ AF	Timavgift
Tillsyn		
Avfallshantering, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
ÄRENDEN ENLIGT STRÅLSKYDDSLAG (2018:396)		
Tillsyn		
Tillsyn av solarier	8 kap 2§ SSL	Timavgift
Tillsyn av radon i bostad eller allmän lokal	8 kap 2§ SSL	Timavgift
ÄRENDEN ENLIGT LAG (2014:799) OM SPRÄNGÄMNESPREKURSORER		
Tillsyn		
Tillsyn och handläggning	6§ LSP	Timavgift
ÄRENDEN ENLIGT LAG (2006:805) OM FODER OCH ANIMALISKA BIPRODUKTER		
Tillsyn		
Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktion (kadaverhantering)	12§ LFAB och 12§ FFAB	Timavgift
Anvisning vid nedgrävning av döda djur och slaktbiprodukter	12§ LFAB och 12§ FFAB	Avgiftsnivå 2
Hantering av animaliska biprodukter inom livsmedelsverksamhet	12§ LFAB och 12§ FFAB	Timavgift
Övrig befattning med animaliska biprodukter	12§ LFAB och 12§ FFAB	Timavgift

Taxebilaga 2 – Fast årlig avgift (förskottsbetalning)

Ver. kod	Nivå	Timmar	Beskrivning
Djurhållning			
1.20	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion			
1.30	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Berg, naturgrus och andra jordarter			
10.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 4 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
10.40	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 4 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
10.50	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 4 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
10.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 4 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Råpetroleum, naturgas och kol			
11.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 4 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Slakterier			
15.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Livsmedel och foder av animaliska råvaror			
15.50	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.65	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 6 a § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Rökeri			
15.80	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror			
15.101	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.115	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 10 a § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Kvarnprodukter			

15.125	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 11 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Livsmedel och foder av kombinerade råvaror			
15.151	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.155	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 14 a § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Mjölkprodukter			
15.180	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Annan livsmedelstillverkning			
15.200	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 19 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.220	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 21 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.240	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 23 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.260	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 25 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.280	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 27 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
15.310	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 5 kap. 28 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Textilvaror			
17.30	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 6 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Päls, skinn och läder			
18.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 7 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Trävaror			
20.10	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
20.30	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
20.40	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
20.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
20.80	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
20.90	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.

20.91	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 8 kap. 11 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Fotografisk och grafisk produktion			
22.10	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 10 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
22.20	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 10 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
22.40	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 10 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Läkemedel			
24.40	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 12 kap. 40 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
24.41	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 12 kap. 41 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Annan kemisk tillverkning			
24.44	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 12 kap. 44 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
24.46	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 12 kap. 46 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
24.47	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 12 kap. 47 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Gummi- och plastvaror			
25.11	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 13 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
25.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 13 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
25.50	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 13 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Glas, glasvaror och keramiska produkter			
26.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
26.40	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
26.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 8 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Cement, betong, kalk, krita och gips			
26.100	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
26.110	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 13 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
26.120	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 14 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.

Andra mineraliska produkter			
26.150	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
26.160	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
26.180	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 14 kap. 20 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Stål och metall			
27.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 15 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
27.140	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 15 kap. 18 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning			
28.25	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 16 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
28.40	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 16 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
28.71	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 16 kap. 7 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
28.90	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 16 kap. 9 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
28.95	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 16 kap. 10 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Elektriska artiklar			
31.30	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 17 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
31.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 17 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Motorer, turbiner och reaktorer			
34.10	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 18 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
34.20	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 18 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Motorfordon			
34.40	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 18 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Maskinell bearbetning			
34.80	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 18 kap. 8§ miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Förbrukning av organiska lösningsmedel			

39.30	C	18	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 19 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar.
39.35	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 19 kap. 5 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
39.50	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 19 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Hantering av bränslen och andra kemiska produkter			
39.70	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 20 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
39.90	C	6	För en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 20 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Anaerob biologisk behandling			
40.02	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen			
40.20	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 6 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Förbränning			
40.60	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 11 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
40.70	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 12 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Vindkraft			
40.100	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 15 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Värme- och kylanläggningar			
40.110	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 16 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
40.120	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 21 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Fordonsservice och drivmedelshantering			
50.10	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 23 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
50.20	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 23 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Laboratorier			
73.10	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 25 kap. 1 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Tankrengöring			

74.20	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 26 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Rening av avloppsvatten			
90.16	C	18	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 28 kap. 4 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 18 timmar.
Förbränning			
90.230	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 17 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Deponering			
90.281	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 19 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
90.341	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 26 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Återvinning av farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet			
90.391	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 29 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Biologisk behandling			
90.171	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 31 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Animaliskt avfall			
90.251	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 33 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Uppgrävda massor			
90.370	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 37 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Konvertering av smittförande avfall			
90.382	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 38 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Avvattning			
90.375	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 39 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Mekanisk bearbetning och sortering			
90.110-1	C	3	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 41 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 3 timmar.
90.110-2	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 41 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
90.110-3	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 41 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
90.80	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 43 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.

Elavfall			
90.90	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 44 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Uttjänta fordon			
90.120	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 46 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Förberedelse för återanvändning			
90.29	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 47 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Lagring som en del av att samla in avfall			
90.40	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 49 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
90.60	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 51 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Lagring av blandat bygg- och rivningsavfall, lättfraktion och stoft			
90.351	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 56 b § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande			
90.430	C	9	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 29 kap. 70 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 9 timmar.
Verksamhetsgrupp skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar			
92.20	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 30 kap. 2 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
92.30	C	6	För en verksamhet som är anmälningspliktig enligt 30 kap. 3 § miljöprövningsförordningen är tillsynstiden 6 timmar.
Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter			
38 § FMH, punkt 1	H	6	För hygienisk behandling med risk för blodsmitta eller annan smitta, tatuerare, är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 1	H	3	För hygienisk behandling med risk för blodsmitta eller annan smitta, fotvård, är tillsynstiden 3 timmar.
38 § FMH, punkt 1	H	6	För hygienisk behandling med risk för blodsmitta eller annan smitta, övriga (dock inte estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar), är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 2	H	6	För bassängbad för allmänheten eller som på annat sätt används av många människor är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 3	H	6	För skolor är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 3	H	6	För förskolor är tillsynstiden 6 timmar.
38 § FMH, punkt 3	H	3	För fritidsverksamheter är tillsynstiden 3 timmar.

Taxebilaga 3 – Timavgift (efterskottsbetalning)

Bransch	Verksamhet	Ver. kod	Nivå	Avgift
JORDBRUK	Djurhållning		U	Timavgift
	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion		U	Timavgift
	Övriga jordbruks- och trädgårdsföretag		U	Timavgift
FISKODLING OCH ÖVERVINTRING AV FISK			U	Timavgift
UTVINNING, BRYTNING OCH BEARBETNING AV TORV, OLJA, GAS, KOL, MALM, MINERAL, BERG, NATURGRUS OCH ANNAT	Berg, naturgrus och andra jordarter		U	Timavgift
	Råpetroleum, naturgas och kol		U	Timavgift
	Annan utvinningsindustri		U	Timavgift
LIVSMEDEL OCH FODER	Slakterier		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av animaliska råvaror		U	Timavgift
	Rökeri		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av vegetabiliska råvaror		U	Timavgift
	Kvarnprodukter		U	Timavgift
	Livsmedel och foder av kombinerade råvaror		U	Timavgift
	Mjölkprodukter		U	Timavgift
	Annan livsmedelstillverkning		U	Timavgift
	Foder av animaliska och vegetabiliska råvaror		U	Timavgift
TEXTILVAROR			U	Timavgift
PÄLS, SKINN OCH LÄDER			U	Timavgift
TRÄVAROR			U	Timavgift
MASSA, PAPPER OCH PAPPERSVAROR			U	Timavgift

FOTOGRAFISK OCH GRAFISK PRODUKTION			U	Timavgift
KEMISKA PRODUKTER	Annan kemisk tillverkning		U	Timavgift
GUMMI- OCH PLASTVAROR			U	Timavgift
MINERALISKA PRODUKTER	Glas, glasvaror och keramiska produkter		U	Timavgift
	Cement, betong, kalk, krita och gips		U	Timavgift
	Andra mineraliska produkter		U	Timavgift
STÅL OCH METALL			U	Timavgift
METALL- OCH PLASTYTBEHANDLING, AVFETTNING OCH FÄRGBORTTAGNING			U	Timavgift
METALLBEARBETNING	Motorer, turbiner och reaktorer		U	Timavgift
	Motorfordon		U	Timavgift
	Maskinell bearbetning		U	Timavgift
FÖRBRUKNING AV ORGANISKA LÖSNINGSMEDEL			U	Timavgift
HANTERING AV BRÄNSLEN OCH ANDRA KEMISKA PRODUKTER			U	Timavgift
GAS- OCH VÄTSKEFORMIGA BRÄNSLEN, EL, VÄRME OCH KYLA	Förbränning		U	Timavgift
	Vindkraft		U	Timavgift
	Värme- och kylanläggningar		U	Timavgift
VATTENFÖRSÖRJNING			U	Timavgift
FORDONSSERVICE OCH DRIVMEDELSHANTERING			U	Timavgift
HAMNAR OCH FLYGPLATSER	Annan trafikinfrastruktur		U	Timavgift
LABORATORIER			U	Timavgift
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD			U	Timavgift
RENING AV AVLOPPSVATTEN			U	Timavgift
AVFALL	Återvinning för anläggningsändamål	90.141	C	Timavgift

	Förbränning		U	Timavgift
	Deponering		U	Timavgift
	Biologisk behandling		U	Timavgift
	Mekanisk bearbetning och sortering		U	Timavgift
	Lagring som en del av att samla in avfall		U	Timavgift
SKJUTFÄLT, SKJUTBANOR OCH SPORTANLÄGGNINGAR			U	Timavgift
TEXTILTVÄTTERIER			U	Timavgift
ÖVRIGA MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER			U	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER			U	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Bostäder m.m.	45 § FMH, punkt 1	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Undervisning, vård m.m.	45 § FMH, punkt 2	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Samlingslokaler m.m.	45 § FMH, punkt 3	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Hotell m.m.	45 § FMH, punkt 4	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Idrottsanläggningar, camping, bad m.m.	45 § FMH, punkt 5	UH	Timavgift
EJ ANMÄLNINGSPLIKTIGA HÄLSOSKYDDSVERKSAMHETER	Lokaler för hygienisk behandling	45 § FMH, punkt 6	UH	Timavgift
	Lokaler för förvaring av djur	45 § FMH, punkt 7	UH	Timavgift

BOLLEBYGDS KOMMUN
Bygg- och miljöförvaltningen
Emilia Stenbäck | Miljöinspektör
0734647128 | byggochmiljo@bollebygd.se

2026-03-25

Dnr: BMN-2026-270

Bygg- och miljönämnden

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige att anta upprättat förslag på taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens-, lagen om foder och animaliska biprodukter-, lagen om sprängämnesprekursorer- och strålskyddslagens område. Den nya taxan träder i kraft 1 augusti 2026 och ersätter tidigare antagen taxa inom miljöbalkens område samt tillhörande bilagor, KF §162, KS2022/229–8, 2022-12-07.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden för varje kalenderår (avgiftsår) därefter får besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad före avgiftsåret.

Bygg- och miljönämnden beslutar även föreslå kommunfullmäktige att bygg- och miljönämnden får besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Ärendet

Den nuvarande taxan för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område togs fram i sin grundform år 2013 och antogs av kommunfullmäktige samma år. Taxebestämmelserna har vid ett par tillfällen reviderats men bilagorna 1–3 har samma innehåll som vid antagandet. Efter det har stora förändringar i lagstiftningen skett vilket gör att taxan är i stort behov av översyn och en mer omfattande revidering. Utöver prövning och tillsyn enligt miljöbalken omfattar taxan även prövning och tillsyn enligt lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om sprängämnesprekursorer och strålskyddslagen.

Den befintliga taxan utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) tidigare modell för en riskbaserad taxa. År 2018 presenterade SKR en ny modell för behovsstyrd taxa. Till skillnad från tidigare modell fokuserar den behovsstyrda modellen på övergripande processer och arbetssätt, såsom hur behovsutredning, tillsynsplanering och tillsynsfinansiering hänger samman. Modellen möjliggör även en tydlig jämförbarhet mellan kommuner som använder sig av samma modell. Förvaltningen föreslår därmed en övergång till en ny taxa baserad på SKR:s behovsstyrda modell.

Taxan består av fyra delar:

- Taxebestämmelser
- *Bilaga 1* = Avgifter för prövning och anmälan samt viss tillsyn. Avgiftsnivåer används.
- *Bilaga 2* = Fasta årliga avgifter (förskottsbetalning) för C- och H-verksamheter.
- *Bilaga 3* = Timavgifter (efterskottsbetalning) för U- och UH-verksamheter.

Bygg- och miljöförvaltningen
Emilia Stenbäck | Miljöinspektör
0734647128 | byggochmiljo@bollebygd.se

Bilaga 1 motsvarar i stort befintlig bilaga 1. Förändringen utgörs främst av att avgiftsnivåer har införts och att åtgärder har lagts till eller tagits bort beroende på ändrad lagstiftning eller ett förändrat behov inom tillsynen.

Bilaga 2 anger fasta årliga avgifter för anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter. De verksamheter som omfattas av bilagan ska betala en fast årlig avgift motsvarande ett lågt, normalt eller högt behov av tillsyn. Den tillsynstid som anges i bilagan ska utvärderas regelbundet och justeras om behovet bedöms vara förändrat.

Bilaga 3 anger verksamheter som saknar en fastställd prövningsnivå. De verksamheter som omfattas av bilagan betalar i efterskott baserat på den faktiska nedlagda handläggningstiden i ärendet. Icke- anmälningspliktiga branscher som bedöms ha ett behov av regelbunden tillsyn kan lyftas från bilaga 3 till bilaga 2.

Med den föreslagna övergången till en ny taxa föreslås även en justerad timavgift. Bortsett från indexuppräkningar justerades timavgiften för miljötillsynen senast 2022. Redan då konstaterades att avgiften var låg i jämförelse med övriga kommuner inom Sjuhärad. Då avgiften ska spegla förvaltningens kostnader för tillsynen är det viktigt att den anpassas till rådande förutsättningar. Enligt den beräkning som utförts med SKR:s mall för handläggningskostnad per timme bör timavgiften höjas från 1233 kr/h till 1379 kr/h. Det motsvarar en höjning på 11,8%, vilket bedöms leda till en bättre kostnadstäckning för miljötillsynen.

Taxan med tillhörande bilagor ska årligen ses över och justeras utifrån ny lagstiftning, ändrat behov eller i övrigt ändrade förutsättningar. Då taxan ska styras av tillsynsbehovet får behovsutredningen en viktigare roll kopplat till taxan och dess utveckling framåt.

Ekonomiska förutsättningar

Det är i nuläget osäkert hur stor del av verksamheten som kan avgiftsfinansieras då analysen bakåt är svår. Under det senaste året har tillsynstid prioriterats mot struktur och handläggarstöd vilket inte är debiterbar tid. Bygg- och miljönämndens verksamhet står även inför betydande förändringar när nya handläggare anställs. Nya inspektörer möjliggör en utökad tillsyn, men kostnadstäckningen beror till stor del på inom vilket område tillsynen prioriteras.

Det är därför viktigt att genomföra en djupare analys av balans mellan taxa och budget för verksamhetsområdet över tid och därefter justera timavgiften. Bygg- och miljöförvaltningen bedömer att den föreslagna timavgiften är en rimlig utgångspunkt till grund för framtida utvärdering. Den föreslagna avgiften ligger även i en likvärdig nivå i förhållande till avgifter i närliggande kommuner.

Barnkonsekvensanalys

Barn bedöms inte påverkas av beslutet.

Bygg- och miljöförvaltningen
Emilia Stenbäck | Miljöinspektör
0734647128 | byggochmiljo@bollebygd.se

Bedömning

Det bedöms nödvändigt för bygg- och miljönämnden att uppdatera taxan för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område på grund av ändrad lagstiftning och ändrat behov. SKR:s nya modell för behovsstyrd taxa är väl beprövad och har införts i flera kommuner. Den är enkel att använda och skapar en tydlighet mot både verksamhetsutövare och kommuninvånare. Den nya modellen bedöms även effektivisera det interna arbetet och möjliggöra en mer effektiv tillsyn.

Beslutsunderlag

Titel	**Datum**
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område, bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse	2026-03-18
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område, taxa	2026-03-18
Beräkningsunderlag timavgift	2026-03-18
Förändringar i bilaga 1	2026-03-25
Taxa inom miljöbalkens område, KF 2022-12-07, § 162. (bifogas inte men är tillgänglig via hemsidan under ”Taxor och avgifter”).	2022-12-07
Taxebilaga 1 (BMN2013-179-12)	2013-12-12

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN
Bygg- och miljöförvaltningen

Ann-Charlotte Lind
Förvaltningschef

Emilia Stenbäck
Miljöinspektör

BOLLEBYGDS KOMMUN

Rapport
2026-03-18

Bygg- och miljöförvaltningen
Emilia Stenbäck | Miljöinspektör
0734647128 | byggochmiljo@bollebygd.se

Beräkningsunderlag timavgift

Beräkning av tillsynstid

Tillsynstid *Här anger du den totala tiden som är avsatt för miljötillsyn som finns i er myndighets behovsutredning.*	
Planerad tillsyn	4 998
Händelsestyrd (icke-periodisk) tillsyn	
Administration knuten till tillsyn	
Summa tillsynstid	**4 998**

Vid beräkningen antas en effektiv tillsynstid om 800 timmar/handläggare i linje med antagen behovsutredning.

Enligt behovsutredningen är 85% av tillsynstiden debiterbar och kan därmed bidra till finansieringen av verksamheten.

Ange antal årsarbetskrafter inom miljötillsynen	
Antalet årsarbetskrafter inom miljöområdets tillsyn	7,35
Tillsynstid	4 998
Tillsynstid per handläggare	680 tim

800 timmar * 0,85 = 680 timmar debiterbar tid/handläggare.

Detta är den totala tillsynstiden per år som förs över till nästa steg	→
Tillsynstid enligt ovan	**4 998**

I beräkningen görs antagandet om 16 årsarbetskrafter på förvaltningen, vilket inkluderar två nya inspektörer för vilka rekrytering pågår.

Förvaltningens kostnader

Ange totalt antal årsarbetskrafter på förvaltningen	**16,00**

Gemensam kostnad	**Kostnader i belopp**	**Kostnader per handläggare**
Nämndens kostnader Nämndens kostnader för tillsynens myndighetsarbete	650 000	**40 625**
Lokalkostnader och utrustning I punkten ingår förvaltningens lokalkostnader och utrustning avseende tillsynen. Denna ruta fylls i om miljötillsynen delar lokaler med övriga förvaltningen. Hela förvaltningens kostnad ska ingå här.	287 000	**17 938**
IT-utrustning I punkten ingår förvaltningens IT-utrusning. Förvaltning, drift och utveckling av IT-system omfattas. I detta ingår också den avskrivningskostnad som systembyggnaden medför efter att systemet tagits i drift. Denna rad avser IT-system som tillsynsen delar med övriga förvaltningen.	258 000	**16 125**
Övriga förvaltningskostnader	1 172 000	
Summa (kronor):	**2 367 000**	**74 688**

Detta är de kostnader per handläggare som förs över till nästa steg →

Summa för *Nämndens kostnader*	**40 625**
Summa för *Lokalkostnader och utrustning*	**17 938**
Summa *IT-utrustning*	**16 125**

Miljötillsynens kostnader

Antal årsarbetskrafter inom miljötillsynen	10,00

Kostnad	Miljötillsynens andel av förvaltningens kostnader per handläggare	Miljötillsynens egna kostnader	Total kostnad
Löner Miljöinspektörernas och övriga lönekostnader för personer som direkt medverkar i den offentliga kontrollen. Exempelvis inspektörernas chef & övrig administrativ personal. inklusive PO-tillägg		7 005 779	**7 005 779**
Nämndens kostnader Nämndens kostnader för tillsynens myndighetsarbete	**40 625 * 10 = 406 250**		**406 250**
Lokalkostnader och utrustning I punkten ingår kontrollens lokalkostnader och utrustning. **Den rad används enbart om miljöområdet har helt avgränsade lokalkostnader.**	**17 938 * 10 = 179 375**		**179 375**
IT-utrustning I punkten ingår förvaltningens IT-utrusning för kontrollen. Förvaltning, drift och utveckling av IT-system omfattas. I detta ingår också den avskrivningskostnad som systembyggnaden medför efter att systemet tagits i drift. **Denna ruta avser tillsynens egna IT-system.**	**16 125 * 10 = 161 250**		**161 250**
Kontorsmaterial och skyddsutrustning Avser datorer, telefoner, i-pads, böcker, tryckmaterial, kontorsmaterial, tidningar, elektronisk media, prenumerationer, laboratoriematerial, arbetskläder, skyddsmaterial etc. till tillsynspersonal.		35 000	**35 000**
Transportmedel och kommunikation Drivmedel, fordonsskatt, leasing/hyra av bilar, trängselskatt, övriga kostnader för transportmedel som kontrollen budgetar/faktureras för. Här ingår också porto, telefoni, IT- och datakommunikation som kontrollen budgeterar/faktureras för.		67 000	**67 000**
Utbildning Kostnader för förvaltningens utbildning av den personal som medverkar/utför tillsyn , med undantag för den utbildning som krävs för att erhålla den kompetens som krävs för att vara anställd hos de behöriga myndigheterna.		150 000	**150 000**
Övriga myndighetskostnader		104 000	**104 000**
Summa tillsynskostnader			**8 108 654**

Miljötillsynens kostnader

En procentsats som kommer behöva utvärderas framöver. Antagandet om 15% har fastställts utifrån största möjliga kostnadstäckningsgrad.

Kommunbidrag Andelanslagsfinsiering/kommunbidrag av kostnader (%)			**15%**
Summa anslag			**1 216 298**
Summa			**6 892 356**

Detta är miljötillsynens kostnader som förs över till nästa steg	→
Summa tillsynskostnader enligt ovan	**8 108 654**
Skattefinansiering	**1 216 298**
Taxafinansierade kostnader enligt ovan	**6 892 356**

Resultat timavgift

Antal årsarbetskrafter	7,35	*Från fliken "Beräkning av handläggningstid"*
Tillsynstid	**4 998 tim**	*Från fliken "Beräkning av handläggningstid"*
Miljötillsynens totala kostnader	8 108 654 kr	*Från fliken "Miljötillsynens kostnader"*
Skattefinansiering	1 216 298 kr	*Från fliken "Miljötillsynens kostnader"*
Summa kostnader	**6 892 356 kr**	*Från fliken "Miljötillsynens kostnader"*

Timavgift miljötillsyn(kr/tim)

Kostnader: 6 892 356 kr = **1 379 kr/tim**
Kontrolltid: 4 998 tim

Resultatet av modellen ger följande timavgift	
Timavgift miljötillsyn(kr/tim)	**1 379 kr**

Ny timavgift för miljötillsynen

1379 kronor/timme

11. Buagärde 1:10 Markbyte KS2025/259

§82 KS2025/259

Buagärde 1:10 Markbyte

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår ansökan om markbyte för fastigheterna Buagärde 1:2 och Buagärde 1:10.

Ärendet

Tord Arvidsson, representant för fastigheten Buagärde 1:10, inkom 2025-10-06 med en begäran till Bollebygds kommun om markbyte. Sökande önskar byta del av kommunens mark (7,3 ha) inom Buagärde 1:2 mot (7,3 ha) mark belägen inom Buagärde 1:10.

I samband med att frågan inkommit har Plan- och exploateringsenheten tagit fram en värdering av fastigheterna. Värderingen påvisar att del av kommunens fastighet Buagärde 1:2 är värderat till ca 900 000 kr och del av fastigheten Buagärde 1:10 är värderat till ca 350 000 kr. Vid ett eventuellt byte ska en mellanskillnad betalas.

Företaget Buaskogen Adventure AB har i dagsläget ett arrendeavtal på del av fastigheten Buagärde 1:2 med en årlig avgift om ca 27 000 kr per år. Avtalstiden är satt till 2030 och förlängs med 5 år i taget om avtalet inte sägs upp. Vid ett eventuellt markbyte kommer kommunen förlora framtida arrendeavgifter. Kommunens fastighet består av certifierad skog där kommunen frivilligt har avsatt en del av skogen för naturvårdsändamål. Certifieringen kräver

att minst fem procent av skogen ska vara avsatt för naturvård, i dagsläget har kommunen avsatt cirka fjorton procent. Ett markbyte skulle innebära en minskning av den avsatta skogen för naturvård, men kravet om minst fem procent kommer fortsatt att uppfyllas.

Ett genomförande av markbytet skulle innebära att kommunen förlorar framtida arrendeintäkter från Buaskogen Adventure AB. Den mark inom Buagärde 1:10 som erbjuds i utbyte består till största del av ungskog, vilken för närvarande inte genererar några intäkter utan tvärtom medför skötselkostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att ansökan om markbyte bör avslås. Skälen är att kommunen skulle:

- förlora framtida arrendeintäkter,
- få större skötselkostnader på grund av ungskogen,
- minska sin andel certifierad skog avsatt för naturvård.

Sammantaget bedöms markbytet inte vara förenligt med kommunens ekonomiska intressen eller långsiktiga mål för naturvård och skogsförvaltning.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen avslår ansökan om markbyte för fastigheterna Buagärde 1:2 och Buagärde 1:10.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Buagärde 1:10 Markbyte

– Värdering skogsmark Buagärde

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Värdeutlåtande/-bedömning

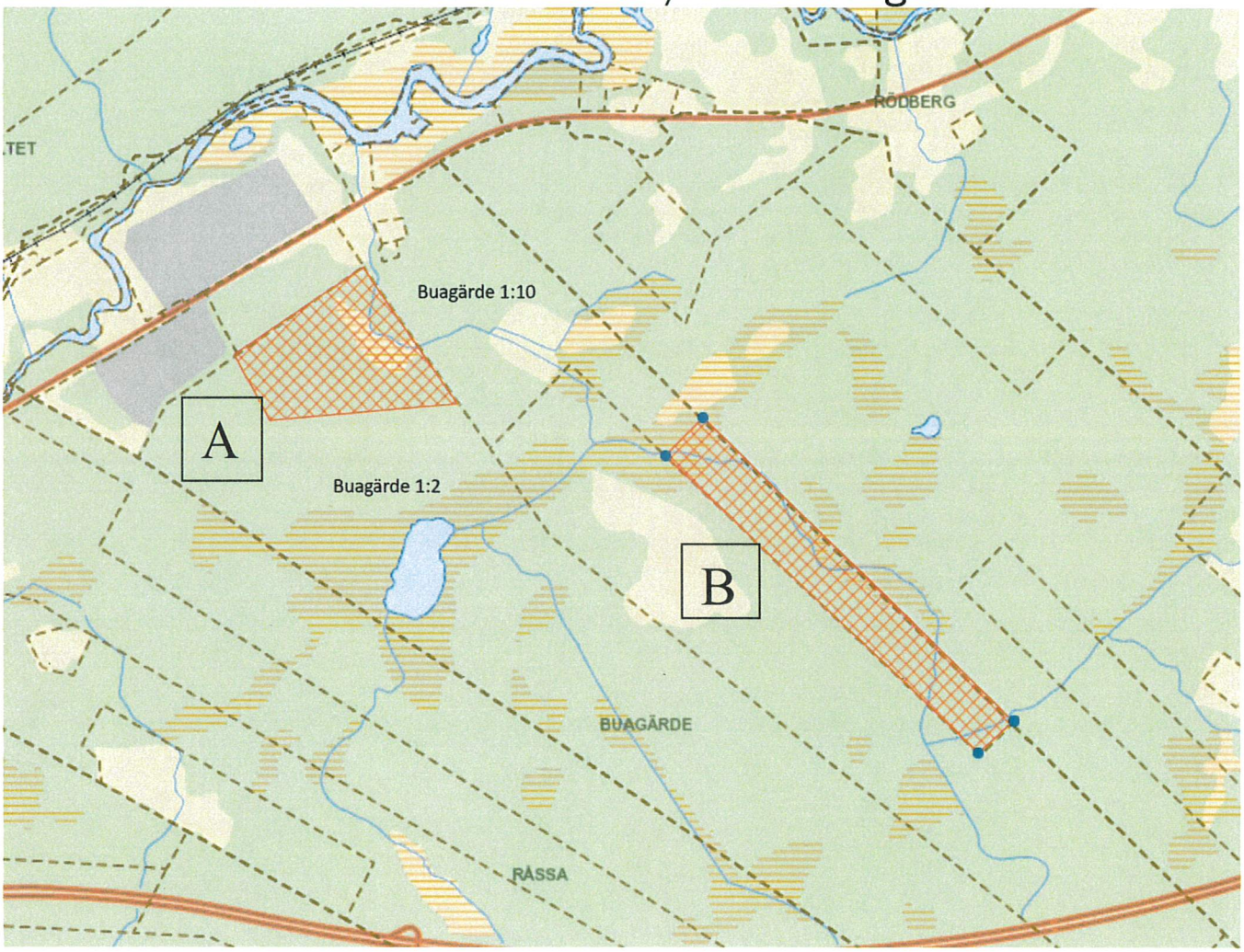

De värderade markområdena är markerade med orange fält i kartbilden ovan.

Värderingsobjekt	Område av Buagärde 1:2 (A) och område av Buagärde 1:10 (B) Kommun: Bollebygd Typ: Skogsmark
Värderingsändamål	Bedömning av markområdenas marknadsvärde inför ett eventuellt markbyte.
Uppdragsgivare	Bollebygds kommun genom Caroline Bergström

Nedan följer en beskrivning av varje markområde var för sig.

Besiktning

Värderingsområdena har besiktigats i fält. Som underlag till värdeutlåtandet har använts fastighetsuppgifter från Infotrader och skogliga uppgifter från en sammanställning av Skogshubben och utdrag ur skogsbruksplan upprättad av SÖDRA för område A. Allt underlag är hämtat från offentliga uppgifter såsom skogliga grunddata och gjorda avverkningsanmälningar. Se bifogat underlag. Uppgifterna om fastigheterna har inhämtats från uppdragsgivare, kartmaterial, besiktning, fastighetsregistret och taxeringsuppgifter.

Nedan följer en beskrivning av område A och ett bedömt marknadsvärde. Därefter en beskrivning av område B och ett bedömt marknadsvärde.

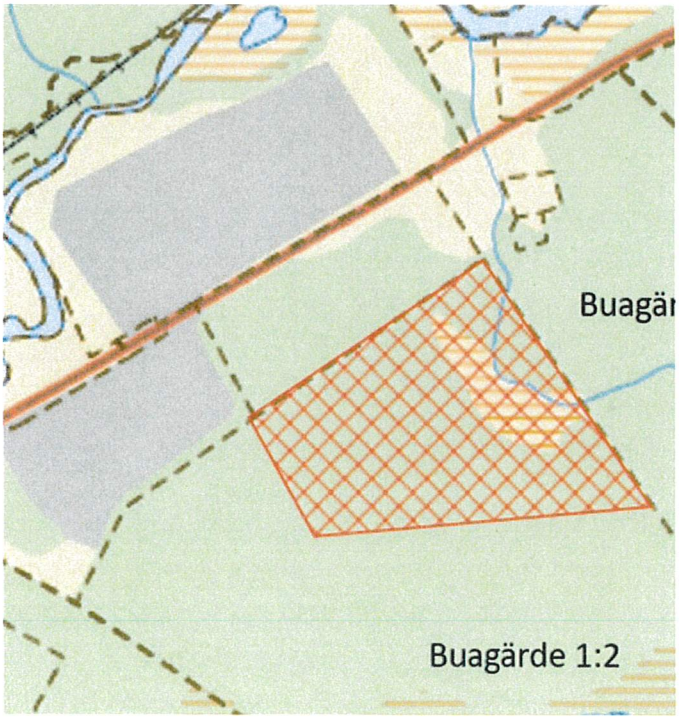

Område A, Bollebygd Buagärde 1:2

Beskrivning

Fastigheten ägs av Bollebygds kommun. Värderingsobjektet består av ca 7,3 hektar mark belägen strax söder om gamla landsvägen mellan Bollebygd och Olsfors. Området saknar eget taxeringsvärde. Som underlag för värderingen har skogsbruksplan från Bollebygds kommun använts, samt stödmätningar i fält utförda december 2025. Se bifogade kartor

Skogsmark

Skogsmarken omfattar enligt upprättad skogsbruksplan ca 712 m³sk efter att tillväxt om 3 år lagts till. I värderingsobjektet ingår även ca 0,8 hektar myrmark. Dock bedöms avdelning 8 i skogsbruksplanen, efter besök i fält, vara fel registrerad vad gäller virkesförråd. Vid värderingstillfället görs bedömningen att virkesförrådet är högre än vad som anges i planen. Det har även gjorts en jämförelse med offentliga uppgifter via Skogshubben. Enligt Skogshubbens rapport har det värderade markområdet ett totalt virkesförråd om ca 1 200 m³sk. Efter jämkning av dessa två uppgifter och besök i fält används i denna värdering ett virkesförråd för området som helhet om totalt 1000 m³sk. Skogen består av både yngre och äldre områden. Den röjningsskog som finns i området är nyligen röjd, precis enligt skogsbruksplanens föreslag. Överlag är det granmarker med medelbonitet. Avdelning fem i skogsbruksplanen har registrerat höga naturvärden enligt skogsstyrelsen tjänst skogliga grunddata. Området bedöms vara ca 1 hektar och de höga naturvärdena gör att en tänkt köpare måste räkna med att visa högre hänsyn i området än vid normalt skogsbrukande. Se bifogad karta. Värderingområdet har god tillgänglighet med en grusväg i närheten av dess södra gräns.

Jakträtten är skriftligen upplåten ytterligare ca 4 år från värderingstillfället. Fastighetsägaren har dock enligt avtal rätt att säga upp nyttjanderätten vid överlåtelse av marken.

Exploatering

Stora delar av området ligger inom Utvecklingsområde i Bollebygds kommuns översiktsplan. För området anges följande förslag på ändrad användning:

Ändrad användning

FÄ1 – Rinnaområdet, Grönkullemotet och utmed Boråsvägen

En möjlighet att skapa ett sammanhängande verksamhetsområde från Rinnaområdet, Grönkullemotet och vidare österut utmed Boråsvägen. Utbyggnaden förutsätter detaljplanering.

Här finns flera bristfälliga avlopp längs med Sörån och det är positivt med anslutningar till det kommunala ledningsnätet. Strandskydd inom delar.

Värdering

Det värderade området utgör som skogsmark en attraktiv enhet. Det finns ett virkesförråd med skog i varierande ålder och utan betungande skogsvårdsåtgärder och med möjligheter till avverkning och framtida virkesintäkter. Vad gäller möjlighet till exploatering krävs detaljplan. Detta är en lång process och utgången oviss. Det är möjligt att någon del av markområdet i framtiden kommer kunna användas för verksamheter men det är vid värderingstillfället mycket svårt att bedöma omfattningen, tidsåtgången och kostnaden för detta. I värderingen sätts därför inget särskilt marknadsvärde för en eventuell exploatering i framtiden men det bedöms påverka marknadsvärdet något positivt. Med stöd av ovanstående uppgifter bedöms priset per m³sk för området till ca 850 kr vilket motsvarar 138 000 kr/hektar skogsmark.

Resultat

Bedömt marknadsvärde: 900 000 kr

Varav:
Skogsmark: 900 000 kr

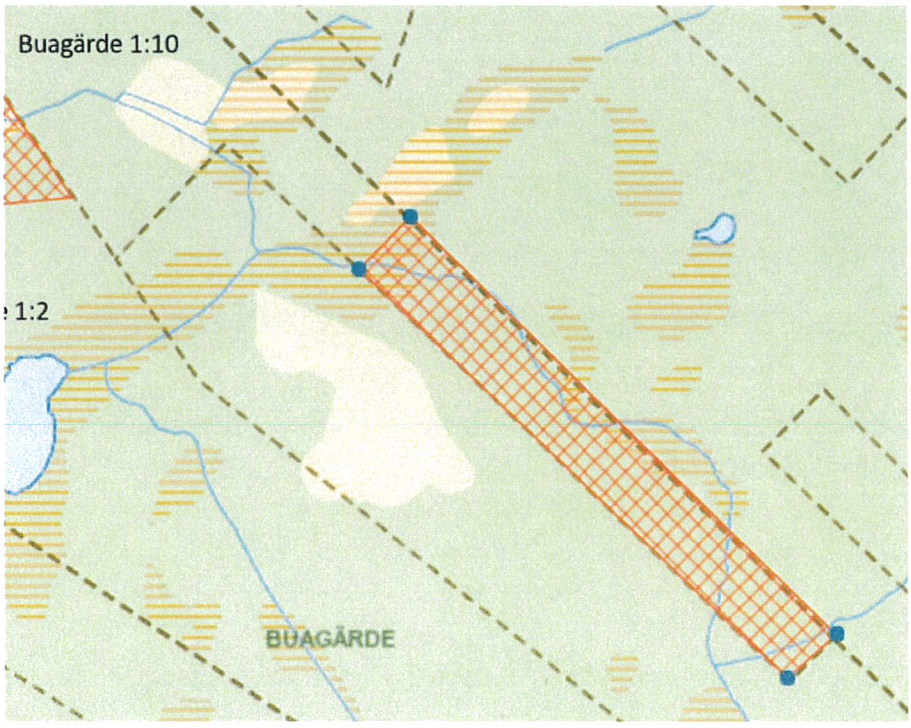

Område B, Bollebygd Buagärde 1:10

Beskrivning

Fastigheten ägs av Tord Örjan Andersson. Värderingsobjektet består av ca 7,3 hektar mark belägen i den syd östra delen av fastigheten Buagärde 1:10, mellan gamla och nya riksvägen. Området angränsar plats där Massoptimering väst AB bedriver verksamhet på Bollebygds kommuns mark. Området saknar eget taxeringsvärde. Som underlag för värderingen har rapport från Skogshubben använts, samt stödmätningar i fält utförda december 2025. Se bifogade kartor

Skogsmark

Skogsmarken bedöms med stöd av Skogsrapporten vara ca 5,9 hektar, 0,8 hektar bedöms vara myrmark och 0,6 hektar ledningsgata och övrig mark. Virkesförrådet uppgår till ca 270 m^2sk. Skogen består huvudsakligen av röjningsskog och yngre gallringsskog på marker med något lägre bonitet än genomsnittet för området. Området saknar direkt anslutning till bilväg och sträcker sig som ett långsmalt skifte i nordväst – sydöstlig riktning. Se bifogade kartor.

Inga uppgifter finns om jaktupplåtelser eller andra nyttjanderättsavtal.

Värdering

Det värderade området utgör som skogsmark ett lämpligt tillköp för en intilliggande mark granne. För övriga spekulanter bedöms området som mindre intressant på grund av ägo figuren och bristen på tillgänglighet till väg. Virkesförrådet är lågt och det kommer ta lång tid innan det kommer komma intäkter från skogliga åtgärder på området. Med stöd av ovanstående uppgifter bedöms priset per m^3sk för området till ca 1300 kr vilket motsvarar 59 000 kr/hektar skogsmark.

Resultat

Bedömt marknadsvärde: 350 000 kr

Varav:
Skogsmark: 350 000 kr

Kommentarer

Ovanstående värdebedömning bygger på att värderingsobjektet bjuds ut på en öppen marknad.
Ett marknadsvärde motsvarar det genomsnittsvärde som skulle uppstå vid ett stort antal upprepade försäljningar av en fastighet på en fri och öppen marknad under normala omständigheter. Vid ett enskilt försäljningstillfälle kan priset däremot hamna såväl över som under det bedömda marknadsvärdet. Allt beroende på de speciella förhållanden som råder vid varje specifikt försäljningstillfälle.

Inga bygglov eller andra särskilda exploateringsvärden är åsatta värderingsobjektet. Påbörjad förädling av marken i form av exempelvis detaljplanläggning skulle öka marknadsvärdet.

Information som innefattas i detta värdeutlåtande har insamlats från källor som bedömts vara tillförlitliga. Information som erhållits från uppdragsgivare eller ombud till denne har förutsatts vara korrekta och endast kontrollerats genom en rimlighetsbedömning. Vidare förutsätts ingen information av relevans ha utelämnats av uppdragsgivare.

En förutsättning för denna värdebedömning är att värderingsobjektet ej är i behov av sanering eller har någon annan miljöbelastning till följd av historisk verksamhet som kan innebära framtida påföljder. Eventuell framtida sanering eller miljöbelastning skulle minska marknadsvärdet.

För den skog belägen på område B finns det för närvarande ingen skogsbruksplan. En noggrann inventering i samband med upprättande av en skogsbruksplan skulle kunna påverka marknadsvärdet.

Uppdragstagarens underskrift

Göteborg den 15 december 2025

Johan Jonsson
Jägsmästare
Skogsekonom

Bilagor

Del av skogsbruksplan
Kartmaterial
Rapporter från Skogshubben.

Bilagor.

Kartbild från skogsbruksplan. Det värderade område A ungefärligt markerat med röda streck.

Upprättad år: 2022

Utskriftsdatum: 2022-09-21

SÖDRA

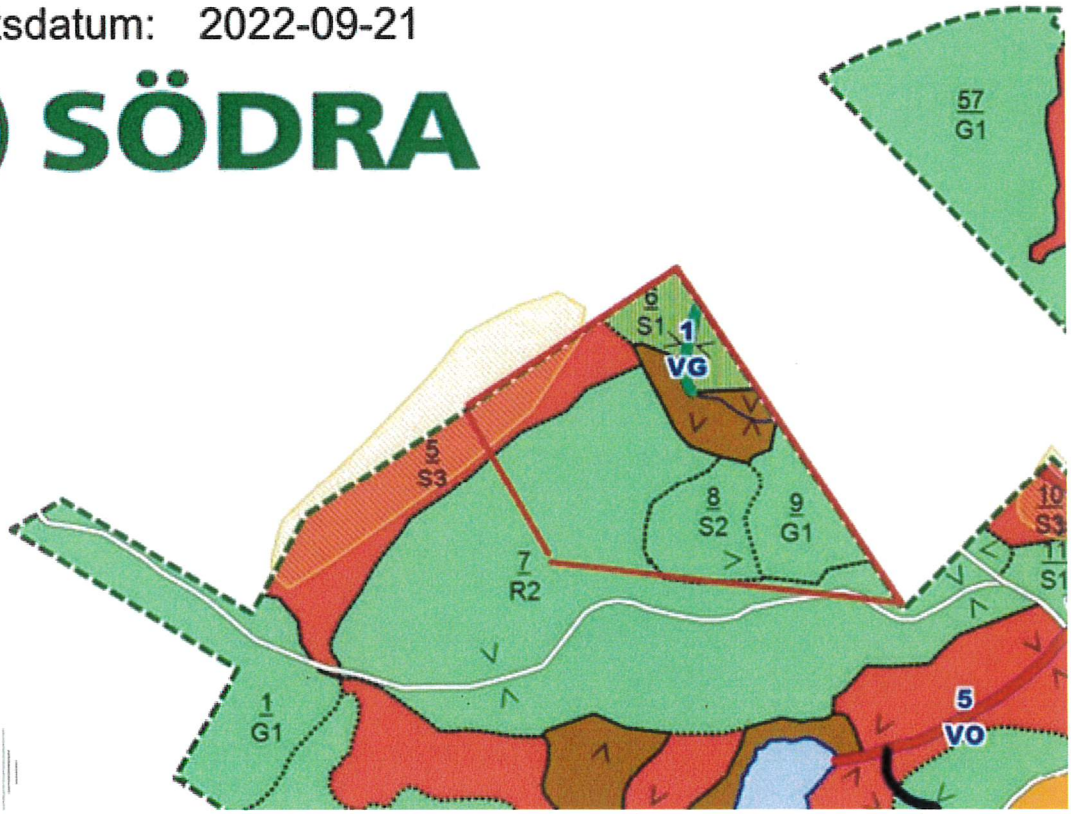

Utdrag ur skogsbruksplan.

Avd nr	Areal ha (-) [Skikt]	Ålder år	Hkl Skikt	SI	Virkesförråd m3sk ha	Virkesförråd m3sk avd	Mål-klass	Trädslag T G L Å C	Med diam cm	Beskrivning	Åtgärd Alternativ	A n g	Uttag inkl tillväxt %	Uttag inkl tillväxt m3sk	Löp tillv m3sk per ha
										Olikåldrigt					
5	2,7	125	S3	G28	301	815	NO,b	10 90 0 0 0	36	Naturvård	Ingen åtgärd				3,3
	(-0)									Registrerat naturvärde					
										Branter					
										Blockigt					
										Luckigt					
6	0,8	62	S1	G28	190	147	K ,b	20 70 10 0 0	22	Buaskogen	Ingen åtgärd				6,7
										Friluftsområde					
7	11,7	8	R2	G28	8	91	PG	10 60 30 0 0	0	Norra delen något äldre	Röjning	22-23	10		0,2
	(-0,3)														
Generell Kommentar:		Del av avdelningen är utarrenderad till Buaskogen.													
8	1,2	130	S2	G26	10	12	PG	10 90 0 0 0	36	Gränsar mot Buaskogen	Föryngringsavverkning	22-23	90	12	2,9
	(-0)										Markberedning (Följd)	22-23			
											Plantering (Följd)	22-23			
											Återväxtkontroll (Förberedande)	24-27			
											Röjning (Följd)	28-32	10		
9	1	55	G1	G28	160	163	PG	0 100 0 0 0	22	Gränsar mot Buaskogen	Ingen åtgärd				8

Registrerat högt naturvärde markerat med orange fält. Varav röd markerat inom det värderade området.

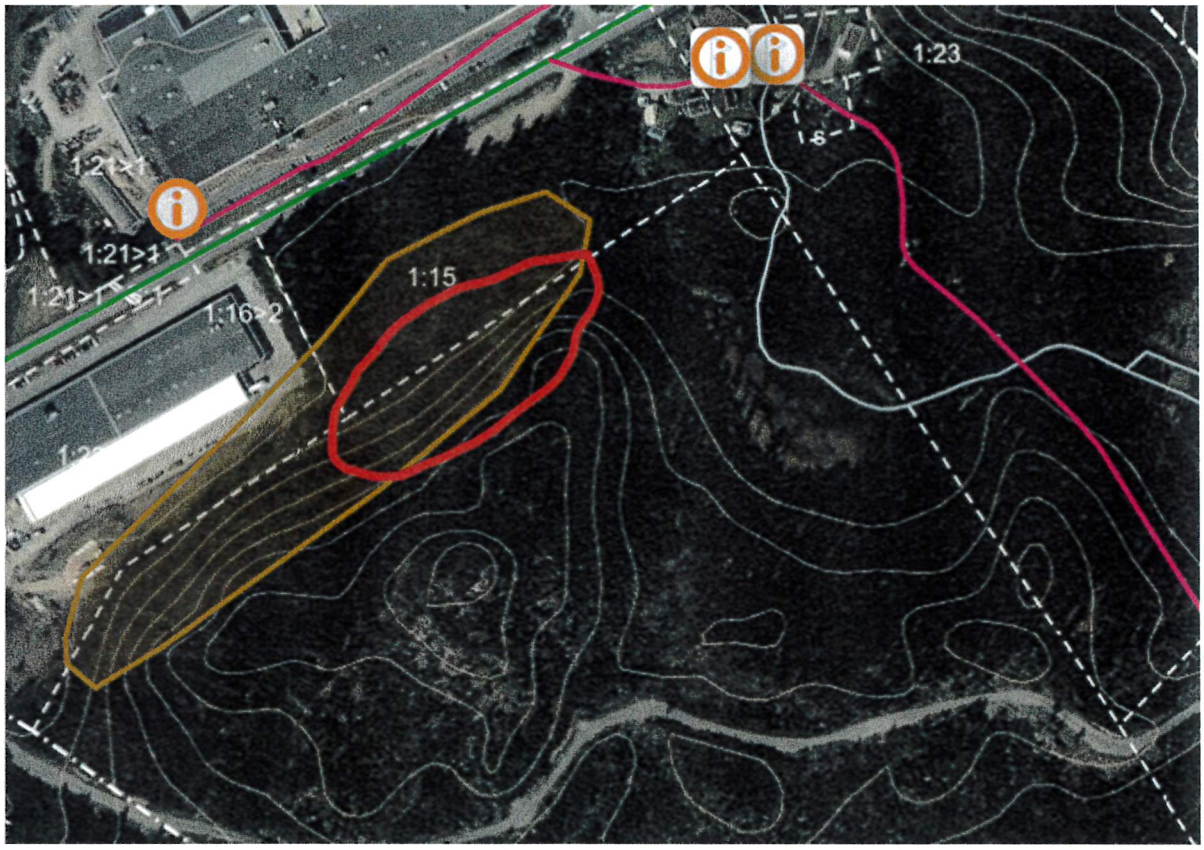

Utdrag ur Översiktsplan för Bollebygds kommun. Röd markerat område visar var område A är beläget.

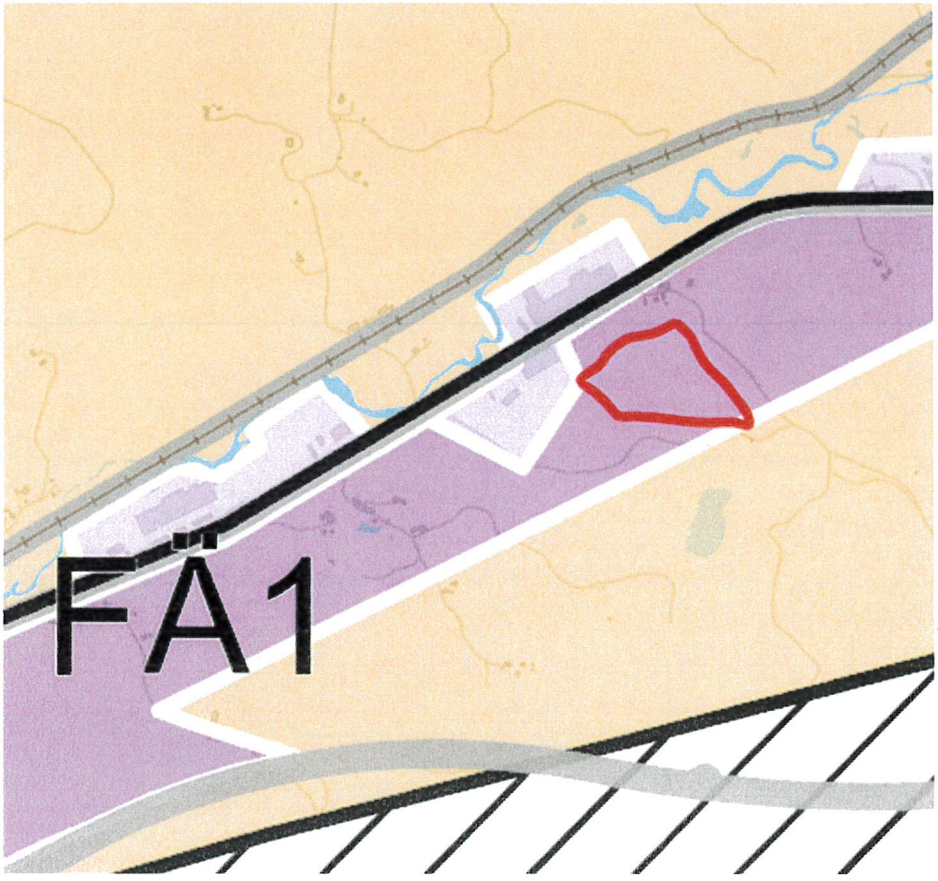

Område B markerat med rött.

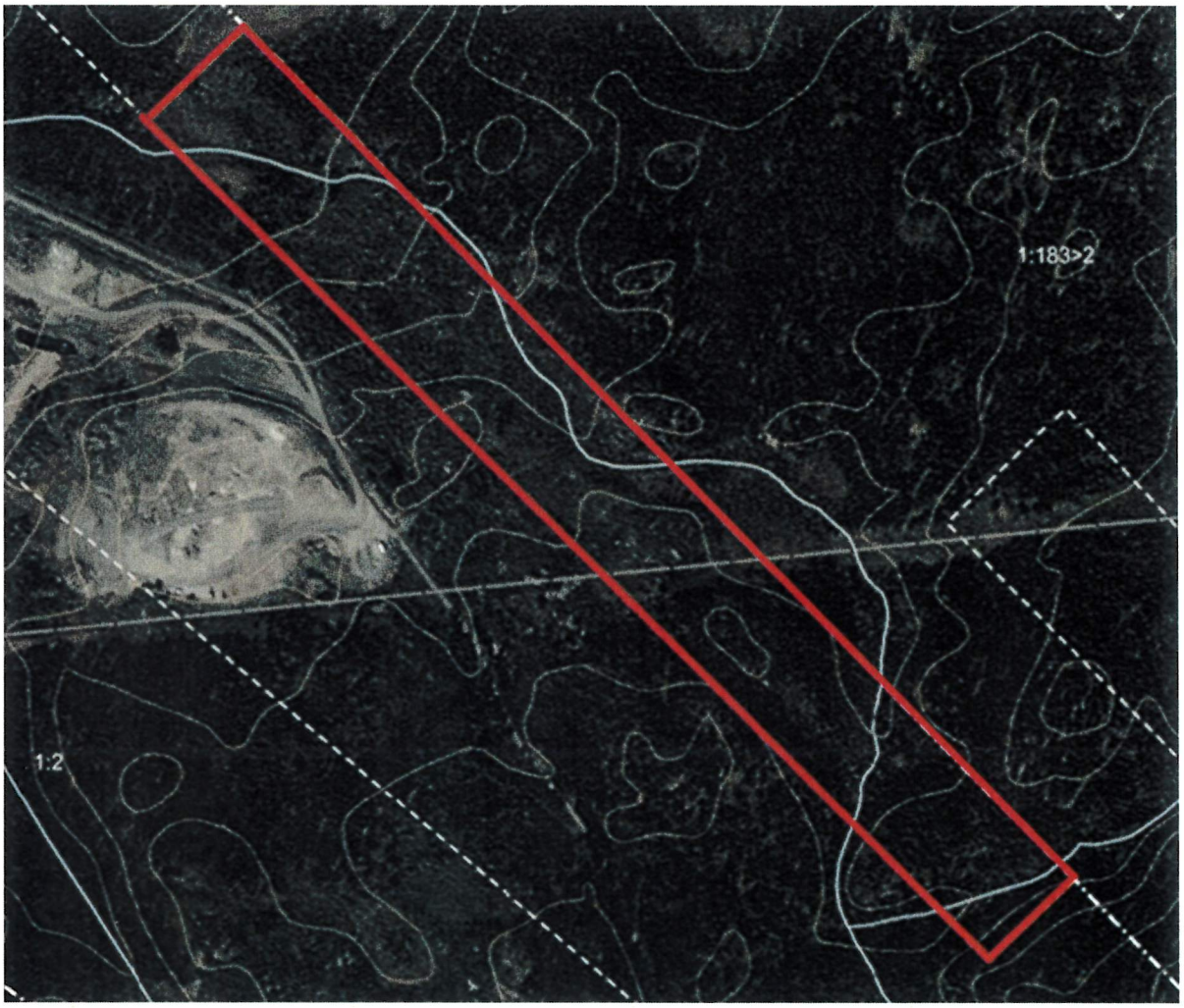

12. Kommunhus etapp 1, förstudie (kf fattar slutligt beslut) KS2025/260

§88 KS2025/260

Kommunhus etapp 1, förstudie

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar att inleda förstudie i enlighet med projektdirektiven med tillägg att utreda möjligheten med ytterligare funktion.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om investeringsbudget på 4,0 mnkr för förstudie och projektering.

Ärendet

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram projektdirektiv avseende kommunhus etapp 1. Kommunen förvärvade 2023 fastigheten på Göteborgsvägen 19, samt intilliggande fastighet, som ett strategiskt inköp i syfte att på sikt bygga ett nytt kommunhus. Kommunstyrelsen beslutade 2026-01-27 att ansöka om rivningslov för Göteborgsvägen 19 samt att inrikta projektdirektivet på nyproduktion av kontorslokaler för individ- och familjeomsorgens verksamheter.

En behovsbeskrivning är genomförd i tre delar där huvuduppdraget avser socialförvaltningens myndighet som idag är placerad i kommunhuset i huvudsak våning 1. De andra funktionerna som utretts är Socialförvaltningens ledning och stab med nuvarande placering i kommunhuset våning 3 samt IFO resurs som i dagsläget är placerad på Köpmansvägen.

I enlighet med gällande detaljplan är det möjligt att tillskapa ca 900 kvm BTA utmed Göteborgsvägen. Behoven enligt behovsbeskrivningarna uppgår till 675 kvm för socialförvaltningens myndighetsutövning, 490 kvm för socialförvaltningens ledning och stab samt ungefär lika mycket för IFO resurs.

En nyckeltalsberäkning över antalet personer tyder på att dessa ytor är väl tilltagna och det bör därmed vara möjligt att under förstudien minska ytbehovet och därmed inrymma myndighetsutövning och ytterligare en funktion.

Förvaltningens bedömning är att fortsatt uppdrag ska inriktas på att ta fram en förstudie med huvudförslag att inrymma myndighetsutövningen samt med möjlighet att inrymma en ytterligare funktion. Investeringsutgiften för myndighetsutövningen uppskattas till ca 17 mnkr och ytterligare funktion till ca 12 mnkr utifrån behovsbeskrivningarna. Driftskostnaden beräknas utifrån dessa investeringsutgifter till ca 1,0 mnkr om året för myndighet och ca 0,6 mnkr för ytterligare funktion. Beslut om investeringsbudget för produktion fattas av kommunfullmäktige efter genomförd förstudie och projektering då också bättre kalkyler har upprättats.

I samband med inflytt frigörs yta i kommunhuset som kan nyttjas av bygg- och miljöförvaltningen, plan- och exploateringsenheten samt utbildningsförvaltningen som idag är placerade i externa hyreskontrakt. Årshyran för dessa lokaler uppgår till ca 0,6 mnkr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i delen om investeringsbudget.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att inleda förstudie i enlighet med projektdirektiven med tillägg att utreda möjligheten med ytterligare funktion. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om investeringsbudget på 4,0 mnkr för förstudie och projektering.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Kommunhus etapp 1, förstudie
- Projektdirektiv Göteborgsvägen 19, 2026-04-16

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Projektdirektiv - Kommunhus etapp 1- Göteborgsvägen 19

1. Projektets bakgrund och syfte

Bakgrund: Kommunen förvärvade 2023 fastigheten på Göteborgsvägen 19, samt intilliggande fastighet, som ett strategiskt inköp i syfte att på sikt bygga ett nytt kommunhus. I samband med arbetet med Lokalresursplanen har det under en längre tid framkommit att ett högt prioriterat behov inom socialförvaltningen är en långsiktig och ändamålsenlig lokallösning för individ- och familjeomsorgen (IFO). Tidigare har alternativa lokallösningar utretts, men dessa har bedömts innebära omfattande anpassningskostnader och därmed inte varit ekonomiskt eller verksamhetsmässigt hållbara på sikt.

Genom åtgärden ges också möjlighet att frigöra ytor i kommunhuset som i sin tur kan nyttjas för att samla fler delar av kommunen och gå ur externa hyreskontrakt vilket kommer ge årliga besparingar för kommunen.

I pågående behovsanalys ingår även en översyn av övriga delar av socialförvaltningen, med fokus på möjligheter till samlokalisering och effektivare lokalutnyttjande i den nya byggnaden.

Syfte: Skapa ändamålsenliga lokaler för framförallt individ- och familjeomsorgen, men även övriga delar av socialförvaltningen om fler funktioner kan rymmas i den nya byggnaden. Lokalerna ska stärka verksamhetens förutsättningar avseende säkerhet, sekretess och arbetsmiljö, inklusive översyn av skalskydd och mötes- och samtalsfunktioner.

2. Kopplingar till andra kommunala projekt och mål

Projektet har en tydlig koppling till Lokalresursplanen. Nybyggnationen av nytt kontorshus för socialförvaltningen möjliggör frigör även ytor i kommunhuset vilket i sin tur kan möjliggöra att fler kommunala behov kan tillgodoses.

3. Projektets mål och vision

- Projektmål: Att uppföra ett nytt kontorshus för Bollebygds kommun som säkerställer ändamålsenliga, säkra och sekretessanpassade lokaler för individ- och familjeomsorgen, samt möjliggör samlokalisering av Socialförvaltningens verksamheter i den mån det ryms inom fastställd budget utan att kompromissa med funktion eller kvalitet.
- Vision: *Att skapa en modern, trygg och hållbar arbetsplats som stödjer Socialförvaltningens viktiga uppdrag – där funktionella och säkra miljöer bidrar till*

kvalitet i mötet med invånare och en effektiv samverkan mellan verksamheter.

4. Projektets omfattning

- Fysiska gränser: Projektet omfattar framförallt ytan där byggnaden på Göteborgsvägen 19 står, men även anslutande ytor av fastigheten Flässjum 1:32 kommer behöva nyttjas.
- Avgränsningar: Den nya byggnaden ska placeras så att en framtida länk till ett kommande kommunhus etapp 2 ska möjliggöras. Planen är att kommunhus etapp 2 ska ligga där gymmet ligger idag.

5. Tidsramar och milstolpar (uppskattning)

Nedan presenteras en möjlig tidplan. Projektet är dock avhängt att en politisk inriktning för projektet beslutas.

- Startdatum: 2027-11
- Slutdatum**:** 2029-06
- Milstolpar:
  Upphandling förstudie – maj 2026
  Upphandling projektering - december 2026
  Upphandling totalentreprenör – augusti 2027
  Rivning – november 2027
  Produktionsstart – april 2028
  Överlämning verksamheten – juni 2029

6. Budget och finansiering (Schablonmässig)

- Projektbudget:
  Projektbudget för nybyggnad för individ- och familjeomsorgen har beräknats till mellan 15-20 mkr. Ska fler delar av socialförvaltningens verksamhet rymmas i byggnaden behöver budgeten justeras.
- Finansieringskälla: Investeringen kommer från kommunala medel

7. Projektorganisation

- Projektägare**:** Strategisk fastighet
- Projektledare**:** Josephine Sjöblom
- Verksamhet**:** Socialförvaltningen
- Inblandade parter**:** Arkitekt, konstruktör, VVS-konsult, brand, El, Lås/passage, tillgänglighetskonsult, ingenjör, hiss-leverantör etc.

8. Kravspecifikation och funktionella krav

- Byggtekniska krav**:** BBR29 och EKS12
- Användarkrav: Byggnaden ska följa socialförvaltningens sekretess- och säkerhetskrav
- Miljökrav**:** Kommunens hållbarhetskrav ska uppnås. Projektet ska arbeta med återbruk.

9. Riskhantering

- Identifiering av risker**:**
  1. Byggnation centralt i kommunen med mycket trafik intill fastigheten. Många ”ögon” på projektet.
  2. Närhet till flera byggnader med pågående verksamhet.
- Åtgärder och strategier**:**
  1. Viktigt med löpande information utåt och strategier för så liten störning av trafiken som möjligt.
  2. Nära kommunikation mellan kommunens projektledare och intilliggande verksamheter.

10. Kommunikation och samarbete

- Kommunikationsplan**:** All kommunikation till kommunen går via kommunens projektledare. Projektledare skickar löpande information till berörda intressenter. Projektledaren tar slutgiltiga beslut utifrån ekonomisk synpunkt och andra viktiga delar/områden som kan påverka tidplanen samt kvalitét. Större beslut tas upp till politiken.
- Viktiga intressenter**:** Befintlig verksamhet i byggnaden (begravningsbyrån), närliggande verksamheter, kommunens förvaltningar. Kommunens verksamheter ansvarar för att ta fram sin behovsframställan och att arbeta med verksamhetsperspektivet i samverkan med fackliga. Bifogat utkast på planritning revideras efter de behov som framkommer i behovsframställan från verksamheterna.

11. Upphandling och avtal

- Upphandlingsstrategi**:** Avrop på ram-avtala av konsulter till projektering av FFU. Upphandling av totalentreprenör till produktion.

12. Kvalitetssäkring och uppföljning

- Kvalitetskontroller**:** Uppdraget ska kvalitetsgranskas samt följa gällande Bollebygds kommun interna processer. Projektledarens egenkontroller ska vara väl genomarbetade. Uppföljning och rapportering**:** Uppföljning görs genom projekterings- och byggmöten löpande under projektets gång, samt med hjälp av interna processer och projektledarens checklistor. Rapportering görs löpande till politiken.

13. Slutrapport och överlämning

- Slutdokumentation**:** Vi projektets avslut ska relationshandlingar lämnas över, egenkontroller, drift- och underhållsinstruktioner, garantier osv. I samråd med förvaltaren behöver man se över vad som ska laddas upp internt.
- Överlämning**:** Vid överlämning till kommunen ska en teoretisk och praktisk driftgenomgång hållas av entreprenören till berörda parter inom kommunen. Detta kommer att ske strax slutet av projektet innan slutbesiktningen. Överlämning till fastighet enligt interna rutiner.

14.Bilagor

Bilaga 1. Uppskattad yta och budget

Parameter	Värde	Yta/pers/rum	Total yta	Kommentarer
Antal kontrosplatser	30,00			
Samtidighetsfaktor (hur många på plats samtidigt, %)	100,00			
Antal cellkontor 1 pers	4	9	36	
Antal cellkontor 2 pers	13	15	195	
Antal cellkontor fler än 2 pers (skriv hur många i kommentarfält)				
Antal platser i öppet landskap	0,00	13,00	0,00	
Antal mötesrum	5,00			**Ett stort 12 platser, ett mellan 8 platser och två minst 6 platser samt ett mötesrum för barn**
Mötesrum 12 platser	1,00	30,00	30,00	
Mötesrum 8 platser	1,00	20,00	20,00	
Mötesrum 6 platser	3,00	16,00	48,00	**varav ett mötesrum för barn**
Reception?	JA	20	20	
Totalt kontor och mötesytor			**349,00**	
Lunchrum	25,00	2,00	50,00	För 20 personer
Toaletter medarbetare och besökare	4		20	minst 3 st till medarbetare varav 1 RWC(RWC=7 kvm, vanlig = 3 kvm) + 1 st besökare som är RWC
Förråd+arkivrum	2	8	16	
Väntrum	2	10	20	
Totalt biytor			**126**	
Totalt kontor+biytor			**475**	
Kommunikation / cirkulation (% av subtotal)	35% av totalytan		166	
Teknik & drift (% av subtotal)	7% av totalytan		33	
Total BTA nytt kontor			**675**	

Övrigt (viktig information som påverkar hur stor yta byggnaden behöver vara)

Lunchrum, toaletter för medarbetare och besökare, Arkiv (beroende på utvecklingen av E-arkiv), reception, två separata väntrum på grund av skyddsärenden. behöver kunna gå in och ut på olika ställen. Larm och skalskyddsamt flyktvägar måste finnas . Insynsskydd där det behövs. Yta för aktskåp, även skrivare, fax behöver finnas.

Rimligt spann BTA nytt kontor 600kvm-800kvm
Kostnad/kvm 25000kr/kvm

Totalkostnad nybyggnation litet kontor:
15 mkr - 20 mkr

13. Lokalresursplan 2027-2036 för Bollebygds kommun KS2026/97

§86 KS2026/97

Lokalresursplan 2027-2036 för Bollebygds kommun - beslut om remiss

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen skickar förslag på lokalresursplan 2027–2036 på remiss till facknämnderna, som ska yttra sig om förslaget senast 2026-08-31.

Ärendet

Lokalresursplanering en grundbult för att effektivt hantera kommunens tillväxt och möta behovet av kommunal service över tid. Uppdraget omfattar en årlig samordning av verksamhetsplanering samt planering av kommunens lokalanvändning. Syftet med lokalresursplanen är att erhålla en överskådlig och samlad plan för både nuvarande och framtida lokaler, samt att få gemensam förståelse för verksamheternas kommande behov. Bollebygds kommun ska sträva efter att ha lämpliga lokaler som stödjer, utvecklar och främjar verksamheternas mål. Lokalerna som kommunen har till sitt förfogande bör vara funktionella, hälsosamma och säkra; samtidigt som hänsyn tas till finansiell påverkan. Lokalresursplanen utarbetas av kommunens lokalstrateg som får stöd av lokalgruppen. Lokalresursplanen lämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med budgetarbetet för politisk hantering och beslut. Planen är ett strategiskt dokument och ligger till grund för kommunens långsiktiga investeringsplanering. Planen revideras årligen i samband med budgetprocessen.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen skickar förslag på lokalresursplan 2027–2036 på remiss till facknämnderna, som ska yttra sig om förslaget senast 2026-08-31.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Lokalresursplan 2027-2036
- Lokalresursplan 2027-2036

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Lokalresursplan 2027-2036
Bollebygds kommun

Innehållsförteckning

Inledning 3

1. Förändring från föregående LRP 4

2. Det strategiska arbetet 4

3. Befolkningsprognos 5

3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen 7

4. Roller, ansvar och organisering 8

5. Lokalresursplan – processer 11

6. Nämnderna och deras lokalbehov 12

6.1 Utbildningsnämnden 12

6.2 Socialnämnden 19

6.4 Kommunstyrelsen & Bygg- och miljönämnden 25

6.5 Kontorsplatser och mötesrum 26

7. Analys samt behov av revidering 27

8. Bilagor 30

Bilaga 1 – Befolkningsprognos (trendbaserad) 30

Bilaga 2 – Status för projekt i långsiktig investeringsplan (exkl. VA) 36

Bilaga 3 – Processkarta för kommunal nybyggnation & större ombyggnation 37

Inledning

Lokalresursplanen (LRP) är en central del av kommunens strategiska planering och bidrar till en välfungerande process genom att främja samsyn och transparens i den framtida utvecklingen. Dokumentet ger en översikt över kommunens behov av lokaler samt en inriktning för det långsiktiga fastighetsstrategiska arbetet. Genom långsiktig och aktiv lokalplanering kan kommunen säkerställa att verksamheterna har nödvändiga lokalresurser vid rätt tidpunkt, på ett kostnadseffektivt sätt. Förstudier, lokaliseringsutredningar, byggbar mark och antagna detaljplaner är avgörande för långsiktig planering. För att skapa en tydlig framtidsutveckling behöver LRP samordnas med andra kommunala styrdokument, som planprioritering, bostadsförsörjningsprogram och översiktsplan. Strategisk planering på alla nivåer krävs för att möta behoven i LRP och driva projekten framåt. Planen revideras årligen i budgetprocessen för att hållas aktuell.

Förändringar i behovet mellan åren beror främst på förändringar i befolkningsprognosen eller förändringar i det strategiska arbetet. I samband med att kommunens demografi förändras, påverkas också behovet av lokaler. Med hänsyn till detta och för att säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande behöver kommunen vara flexibel och tänka långsiktigt för att kunna anpassa lokaler efter verksamheternas

behov. Detta förutsätter en tydligt utformad och lättförståelig process som främjar dialog och samverkan mellan nämnderna och de förtroendevalda. En av de största utmaningarna är att kunna anpassa, utöka eller minska lokaler i takt med att verksamheternas behov förändras, samtidigt som man håller kostnaderna rimliga och bevarar kvaliteten.

Om det konstateras behov av lokaler som inte kan lösas inom det befintliga beståndet och som överstiger ca 12-15 mkr, ska detta lyftas i LRP där investeringsbehoven samlas och utgör underlag till den långsiktiga investeringsplanen.

1. Förändring från föregående LRP

I föregående års Lokalresursplan lades fortsatt fokus på att upprätthålla en tydlig och igenkännbar struktur i syfte att underlätta förståelsen av innehållet. I årets plan har detta arbete fortgått, med ambitionen att ytterligare stärka kontinuiteten och göra informationen lättillgänglig och överskådlig för läsaren.

För att ytterligare underlätta förståelsen för den strategiska processen samt byggprocessen togs föregående år en förenklad processkarta fram för kommunal ny- och ombyggnation. Under året har denna processkarta vidareutvecklats i samverkan mellan Strategisk fastighet och Plan- och exploateringsavdelningen, i syfte att stärka och tydliggöra kommunens processer för lokalplanering samt ny- och ombyggnation.

2. Det strategiska arbetet

Lokalgruppen, som under lokalstrategens ansvar har till uppgift att kontinuerligt följa upp kommunens behov av verksamhetslokaler, träffas fortsatt en gång per kvartal i anslutning till kommunledningsgruppen (KLG). I lokalgruppen ingår samtliga

förvaltningschefer samt fastighetschef. Syftet är att säkerställa att planen uppdateras löpande och är väl förankrad i organisationen.

Utöver detta har Strategiska fastighetsenheten, bestående av projektledare bygg, lokalstrateg och ekonomichef, en löpande uppföljning av samtliga projekt i planen, i nära samarbete med plan- och exploateringsavdelningen.

I en mindre kommun som Bollebygd kan förändringar i befolkningsprognosen få stor påverkan på kommunens ekonomi. På kort tid kan behovet av olika insatser växla från att vara brådskande till mer avvaktande – och tvärtom. Detta gör det utmanande att fatta långsiktiga och hållbara beslut utan att äventyra den ekonomiska stabiliteten. För att minska risken för ekonomiska bakslag är det därför viktigt att beslut grundas på breda, noggrant genomarbetade analyser och att flexibla lösningar prioriteras.

Bollebygd förväntas växa i invånarantal även om utvecklingen under 2025 var negativt. Utifrån framförallt ett lägre flyttnetto har kommunens prognos justerats ned från en ökning på 47 personer per år till 22 personer per år. Tillväxten sker inte jämnt utan påverkas i hög grad av planerade byggprojekt och den övergripande ekonomiska situationen. En annan betydande faktor att ta hänsyn till, utöver tidigare planering, är utvecklingen av räntor och byggkostnader. De senaste årens förändringar har ökat den ekonomiska osäkerheten kring nya projekt, särskilt eftersom många entreprenörer har påverkats ekonomiskt.

3. Befolkningsprognos

De befolkningsprognoser som presenteras i denna plan är trendbaserade, vilket innebär att de bygger på tidigare utveckling när det gäller födslar, dödsfall och

flyttmönster. För att öka träffsäkerheten tas även hänsyn till planerade bostadsbyggnationer, eftersom tillgången på nya bostäder i hög grad påverkar möjligheten till inflyttning och därmed befolkningens utveckling.

De senaste årens uppföljning visar att prognoserna i grunden fångar utvecklingens riktning, men att träffsäkerheten påverkas starkt av antaganden om flyttnetto och bostadsbyggande. Utfallet för 2025 visar på en tydlig avvikelse, där ett svagare flyttnetto än förväntat resulterade i en lägre befolkningsutveckling än prognosticerat. Sammantaget indikerar detta att prognoserna tenderar att överskatta tillväxten när inflyttning och byggtakt bedöms för optimistiskt.

Förseningar i bostadsbyggandet dämpar fortsatt befolkningstillväxten, särskilt i de åldrar där invånarna bildar familj och får barn. Prognosen visar en minskning av antalet barn i förskoleåldern med cirka 40 barn mellan 2025 och 2029, vilket är en viktig utgångspunkt i planeringen. Samtidigt behöver denna utveckling tolkas i ljuset av bostadsbyggandet, då förändringar i byggtakten snabbt kan påverka inflyttningen och därmed efterfrågan på förskole- och skolplatser. Planeringen bör därför baseras på en samlad bedömning där både prognosens utveckling och den faktiska samt planerade byggnationen vägs in. Äldreomsorgens behov påverkas i mindre utsträckning, eftersom flyttströmmarna i de äldre åldersgrupperna är relativt begränsade.

I Bollebygd kommer, precis som för riket i stort, antalet personer över 80 år öka kraftigt under kommande år. Behovet av äldreomsorg kommer att förändras och om tio år förväntas Bollebygds kommun att ha drygt 200 fler invånare som är över 80 år.

Befolkningens förväntade utveckling 2027–2036

Under 2025 minskade folkmängden i Bollebygds kommun med 18 personer, från 9 802 till 9 784 invånare. Orsaken till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på -26 personer och ett födelsenetto på 12 personer. Under prognosperioden 2026–2035 prognostiseras folkmängden i Bollebygds kommun öka med 226 invånare, från 9 784 till 10 010 personer. Jämför man det med prognosperioden i föregående års befolkningsprognos så beräknades befolkningen i Bollebygd öka med 471 personer mellan 2025-2034.

Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 40 personer per år och födelsenettot -18 personer per år.

Totalt ger detta en positiv förändring med 22 personer per år. Antalet barn som föds förväntas vara 78 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 96 personer. Detta medför en befolkningsförändring med -18 personer per år.

Sammanfattningsvis väntas Bollebygds befolkning växa långsammare än tidigare prognoser visade, med en genomsnittlig årlig ökning på 22 personer under perioden 2026–2035, där flyttnettot bidrar positivt medan födelseöverskottet inte räcker för att fullt ut kompensera för antalet avlidna

3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen

Befolkningsprognosen är en central faktor i kommunens lokalplanering och långsiktiga resursfördelning. En ökning av befolkningen innebär vanligtvis ökad efterfrågan på infrastruktur och tjänster, medan en minskning ofta leder till behov av anpassningar och omprioriteringar. Genom att analysera födelsenetto, flyttnetto och

åldersstruktur kan kommunen bättre förutse framtida behov och identifiera möjliga risker. För att säkerställa att lokalplaneringen är hållbar, effektiv och väl anpassad till behoven är det därför viktigt att ta hänsyn till befolkningsprognosens effekter på lång sikt och de konsekvenser dessa kan ha för den lokala samhällsutvecklingen. Genom att lägga grunden för arbetet med LRP på en pålitlig befolkningsprognos skapas förutsättningar för en väldimensionerad, flexibel och hållbar planering.

4. Roller, ansvar och organisering

Kommunstyrelsen har det övergripande kommungemensamma ansvaret för att samordna kommunens förvaltningar samt övergripande ansvar för kommunens strategiska lokalresursplanering. Under kommunstyrelsen ligger Strategisk fastighet och Plan- och exploatering (PLEX), vilket innebär att kommunstyrelsen ansvarar för både projektledningen av de investeringar som beslutas i LRP och för planarbetet som säkerställer tillgången på byggbar mark.

Teknik- och servicenämnden Förvaltar kommunens fastigheter och ytor. Större åtgärder görs genom reinvesteringar men nämnden ansvarar inte för genomförandet av projekten som beslutas i LRP. Nämnden upplåter lokaler åt kommunens verksamheter och svarar för den operativa planeringen i samverkan med nyttjande verksamheter. Nämnden ansvarar även för in- och uthyrning av externa lokaler.

Alla nämnder med lokalnyttjande verksamheter ansvarar för att redovisa sina lokalbehov. Nyttjande verksamheter ska delta aktivt i kommunens lokalresursplanering, söka möjligheter att effektivisera lokalanvändningen och medverka till att utrymmen kan avvecklas eller frigöras för annan användning.

Nämnderna beskriver behovet av ny- eller ombyggnation. För att lyfta ett behov ska analyser som bygger på underlag utifrån statistik och/eller befolkningsprognos finnas. Behov förmedlas genom nämndernas representanter i Lokalgruppen.

Lokalgruppen har, under lokalstrategens ansvar, till uppgift att kontinuerligt följa upp kommunens behov av verksamhetslokaler. Medlemmarna i gruppen ska löpande hålla sig informerade om respektive nämnds behov av lokaler, bland annat sett till befolkningsutveckling, samlad statistik och erfarenhet av utfall över tid. Nämnderna analyserar och beskriver behovet av verksamhetslokaler inför revidering av LRP.

Bollebygds kommun ska genom samverkan tillhandahålla ändamålsenliga och resurseffektiva verksamhetslokaler samt upprätthålla en balans mellan lokalbehov och det tillgängliga lokalbeståndet i form av egna och inhyrda lokaler. Kommunen ska i huvudsak äga de fastigheter som långsiktigt behövs för kärnverksamheterna, under förutsättning att det är mest ekonomiskt fördelaktigt. Det kan också ha betydelse att äga om en fastighet har ett kulturhistoriskt värde, strategiskt läge eller liknande. Undantag kan göras för fastigheter där det finns särskilda skäl. Fastigheter, lokaler och andra resurser som ägs eller disponeras av Bollebygds kommun är gemensamma resurser. Vid förändringar i innehav eller användning ska kommunnyttan sättas före intresset hos enskild verksamhet. Det åligger samtliga verksamheter att bidra till en effektiv lokalanvändning och medverka till att utrymmen kan frigöras för annan användning eller avveckling. Fastigheter, lokaler och bostäder som inte behövs långsiktigt för Bollebygds kommuns verksamheter ska avvecklas, undantag kan till exempel vara om fastigheten har ett kulturhistoriskt värde.

Varje verksamhet inom Bollebygds kommun ansvarar för verksamheten som bedrivs i lokalen och betalar för sin lokalanvändning via internhyra. Internhyrorna är självkostnadsbaserade och utformade så att hyresgrundande kostnader kan särskiljas. Fastighetsenheten ansvarar med stöd av ekonomiavdelningen för beräkning av internhyrorna.

5. Lokalresursplan – processer

Processen nedan illustrerar framtagande av LRP:

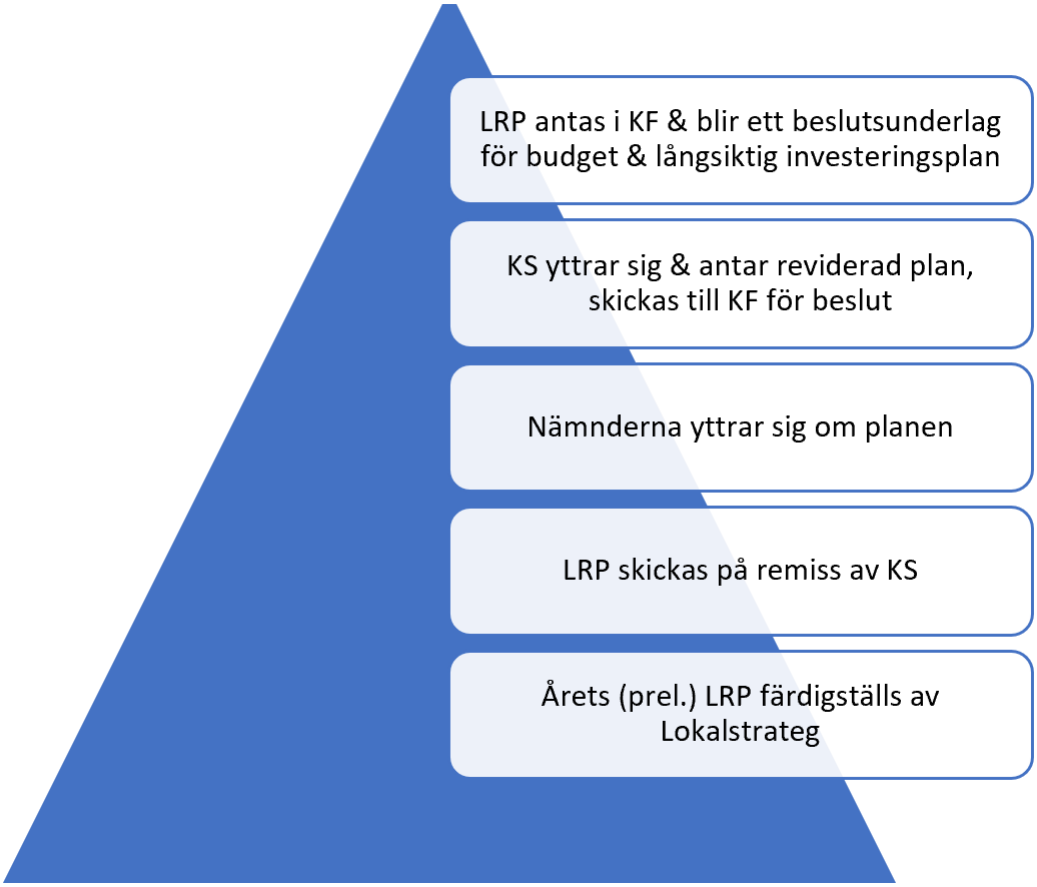

Lokalresursplanen beskriver varje facknämnds behov av verksamhetslokaler ur ett tioårsperspektiv utifrån analys av statistik och befolkningsprognos.

Efter processen för antagandet av planen lämnas den över till Kommunstyrelsen för verkställighet i linje med processkartan för kommunal nybyggnation & större

ombyggnation(bilaga 3). Skarpa ekonomiska kalkyler tas fram först efter att lokalisering och inriktning har beslutats, och dessa ligger sedan till grund för beslut om projektets inkludering i kommunens investeringsbudget. Kostnader för utredningar i tidiga skeden (då utförandet fortfarande inte är specificerat) bör tas på driften och inte som ett investeringsprojekt.

6. Nämnderna och deras lokalbehov

6.1 Utbildningsnämnden

I slutet av 2025 hade Bollebygds kommun 9 784 invånare, varav 620 barn var i förskoleåldern (0–5 år) och 1 297 elever i grundskolan (6–15 år). Antalet barn i förskoleåldern har minskat med 43 barn jämfört med slutet av 2024. Den trendbaserade befolkningsprognosen visar att barnunderlaget för förskolan förväntas fortsätta minska med 38 barn fram till 2030, medan den totala förändringen fram till 2035 beräknas bli en minskning med 7 barn i samma åldersgrupp.

Under samma period (2025-2030) prognostiseras antalet barn och unga mellan 6 och 15 år minska med ca. -109 st och den totala förändringen till 2035 prognostiseras till -164 st. Tas hänsyn till de byggplaner som finns för perioden kan antalet yngre barn, främst i förskoleåldern antas öka mer än den trendbaserade prognosen indikerar. De senaste årens ekonomiska påfrestningar för hushållen, i kombination med en orolig

omvärld används som förklaringar till ett lägre barnafödande och sedermera en utmaning för rikets skolor att bibehålla en kvalitativ verksamhet med ett minskat elevunderlag.

Som en konsekvens av att befolkningsprognosen för åldersgrupperna som Utbildningsnämnden bedriver sin verksamhet för har förändrats, har även lokalbehovet förändrats. Kommunen står inför en utmaning i att balansera det prognostiserade behovet med ett effektivt nyttjande av befintliga verksamhetslokaler, vissa skolor och förskolor, som exempelvis i Töllsjö, upplever redan idag en överkapacitet i sina lokaler och kommunen behöver se över hur dessa ytor kan optimeras eller avvecklas. Som ett resultat av detta har man även beslutat om att avveckla Ekdalens förskola efter sommaren 2026.

Olsfors förskola, skola & bibliotek

Under hösten 2025 påbörjades planarbetet på fastigheterna intill Örelundskolan. Byggnaderna som tidigare legat på fastigheterna revs under sommaren 2025 till förmån för en förbättrad trafiksituation, bibliotek och skollokaler. Man har även under våren 2026 gått ut med en medborgarenkät till Olsforsborna samt Örelundskolans och Söråns förskolas upptagningsområde för att uppmärksamma de tankar och behov som denna målgrupp ser på platsen. I samband med arbetet och utvecklingen av området kommer även möjligheten till en ny fullstor idrottshall att utredas.

En tidigare föreslagen utbyggnad av Söråns förskola i Olsfors med en ytterligare hemvist har under året utvärderats utifrån aktuella behov. Analysen visar att det idag inte finns något behov av fler platser, och med hänsyn till befolkningsprognosens

indikationer på ett minskat antal förskolebarn bedöms det inte motiverat att genomföra en utbyggnad av förskolan i nuläget.

Se bild nedan för föreslagen placering:

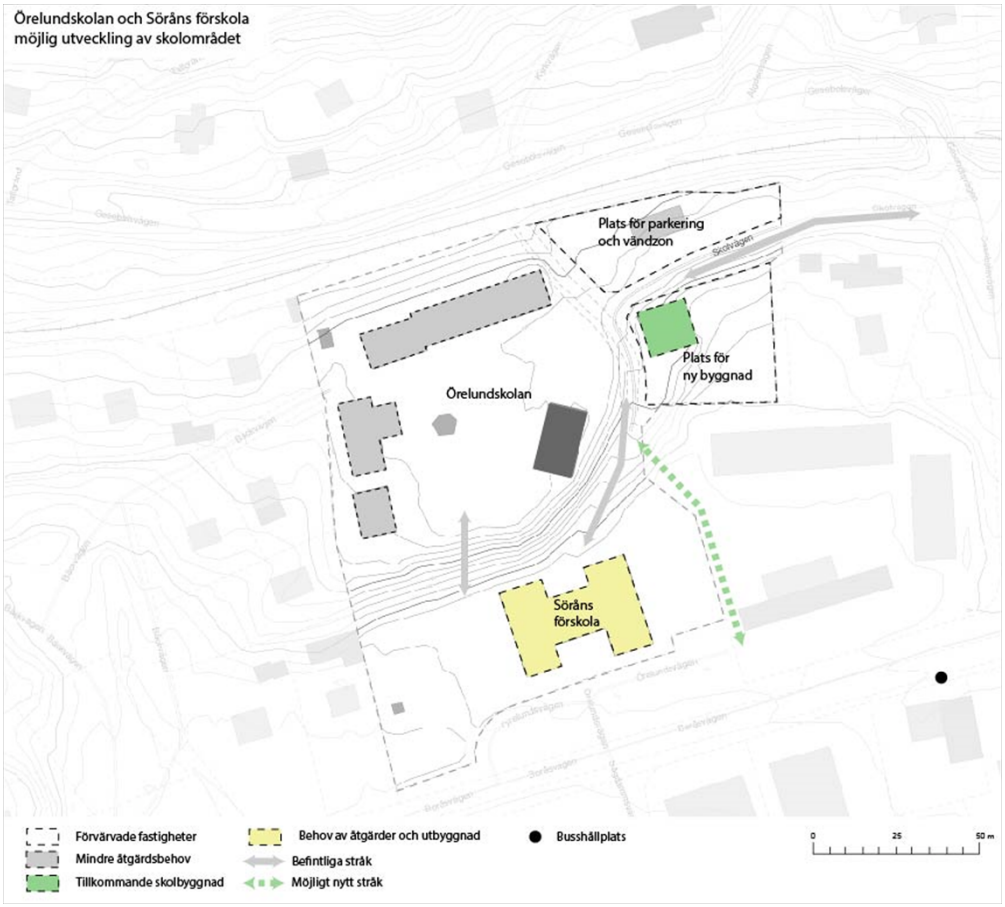

Ny högstadieskola centralort

Kommunfullmäktige fattade under 2024 beslut om lokalisering av en ny 7–9-skola. Under våren 2026 genomförs upphandling av totalentreprenör för projektet, och byggnationen beräknas stå klar till vårterminen 2029.

Vid utgången av 2024 uppgick antalet barn i högstadieåldern i Bollebygd till 425. Vid slutet av 2025 hade antalet minskat med 14 barn till 411. På kort sikt bedöms dock förändringen vara marginell, och elevunderlaget kan i stort sett betraktas som stabilt.

Byggnationen utgör den första etappen i utvecklingen av skolområdet. I denna fas flyttar elever i årskurs 7–9 till den nya byggnaden, vilket frigör den nuvarande högstadiebyggnaden. Denna tas därefter successivt i bruk och byggs om i etapper för att anpassas till verksamhetens behov. Verksamheten utreder i detta sammanhang hur omflyttning ska ske inom befintliga och ombyggda lokaler, och inom ramen för detta arbete pågår en initial översyn för att identifiera vilka verksamheter som mest ändamålsenligt kan inrymmas i lokalerna.

Som en del av den fortsatta etapputvecklingen planeras även rivning av de längor där F–3 och fritidshem idag är lokaliserade, då dessa har uppnått sin tekniska livslängd. Vidare kommer förskolan Nolåns moduler att avvecklas i samband med att det tidsbegränsade bygglovet löper ut. För en fördjupad beskrivning av Nolåns förskola hänvisas till avsnittet om förskola i centralorten.

Se bilder nedan för situationsplan med placering av ny högstadiebyggnad samt illustrationsritning:

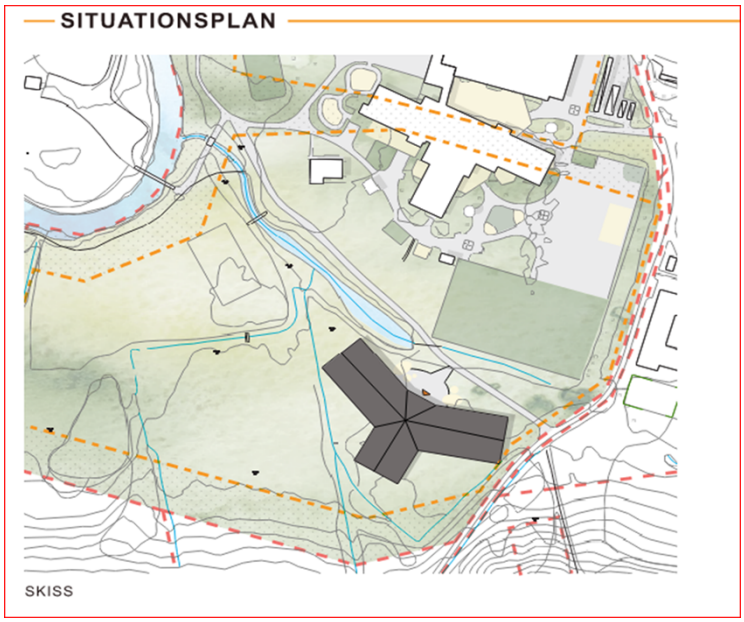

Illustrationsritning ny 7-9 skola.

Förskola centralort

Den planerade nya förskolan i Bollebygd har ursprungligen syftat till att ersätta Nolåns förskola. Förskolan består idag av tillfälliga moduler med ett tidsbegränsat bygglov till och med 2028, men med eventuell möjlighet till förlängning till 2033. Verksamheten vid Nolån bedöms till hösten omfatta cirka 60 barn, vilket ligger inom förskolans kapacitet på 67 platser. I denna bedömning ingår även att Ekdalens förskola, motsvarande två avdelningar, har avvecklats utan att det påverkar kapacitetsläget vid Nolån.

Samtidigt visar befolkningsprognosen på ett minskat antal barn i förskoleåldern, med en förväntad nedgång om cirka 40 barn under de kommande fyra åren. Mot denna bakgrund bedöms behovet av en ny förskola i nuläget som osäkert. Det kan därför

finnas ett värde i att avvakta med beslut om nybyggnation och i stället följa utvecklingen av barnantalet. Vid ett fortsatt minskat behov kan Ekdalens tidigare lokaler utgöra ett alternativ för förskoleverksamhet. Om behovet av förskoleplatser skulle öka kraftigt, exempelvis till följd av ökad bostadsbyggnation, behöver det finnas förutsättningar för en relativt snabb etablering av nya lokaler.

Det finns ett politiskt beslut om att lokalisera en ny förskola till Södra Fjällastorp det finns dock ännu inte någon detaljplan för området vilket gör att det enbart går att göra begränsade förberedande arbete inom ramen för en förstudie. I takt med arbetet med detaljplan fortskrider kommer arbetet med förstudie intensifieras, en lämplig tidpunkt för att intensifiera arbetet är efter samrådet.

Det finns även möjlighet att inom skolområdet bygga inom befintlig detaljplan, vilket minskar ledtiderna, och ytor kan frigöras i samband med att nuvarande F–3-verksamhet avvecklas. Därtill finns möjlighet att upphandla en konceptförskola via Adda, där projektering redan är genomförd. En sådan lösning förutsätter dock att den planerade allaktivitetshallen lokaliseras till annan plats, exempelvis Prästängen.

Allaktivitetshall

Arbetet med en allaktivitetshall har påbörjats men befinner sig fortfarande i ett tidigt skede. Inledningsvis har en illustration över Bollebygdskolans område tagits fram i samband med förstudien för den nya högstadieskolan. Den ursprungliga placeringen inom skolområdet är dock beroende av genomförandet av flera andra projekt, vilket påverkar både genomförbarhet och tidplan.

Dialog med föreningslivet har inletts, och i dessa samtal har det framkommit att behovet av en fullstor idrottshall är akut samt att tidplanen för en placering inom skolområdet ligger för långt fram i tiden. Mot denna bakgrund har en alternativ lokalisering utretts.

En möjlig placering på fastigheten Prästängen har identifierats, där det bedöms finnas förutsättningar att genomföra detaljplanearbete för byggnation av en allaktivitetshall. En sådan lokalisering skulle kunna korta projektets ledtid med cirka två år jämfört med en etablering inom skolområdet, där beroenden till andra etapper annars riskerar att fördröja genomförandet.

Skiss på ytanspråket för allaktivitetshall på fastigheten Prästängen.

Töllsjö idrottshall

I budget 2025–2027 gavs ett uppdrag att utreda möjligheterna att tillskapa fullstora

idrottshallar i Töllsjö och Olsfors. För Olsfors bedömdes förutsättningarna för en utbyggnad av befintlig idrottshall som begränsade, men alternativa lösningar för en fullstor idrottshall kommer att utredas vidare i samband med utvecklingen av skolområdet vid Örelundskolan.

För Töllsjö bedömdes förutsättningarna för en till- och ombyggnation av idrottshallen som mer gynnsamma. Under hösten 2025 avsattes budget för projektet, och under våren 2026 slutfördes upphandlingen av en samverkansentreprenad. Byggstart beräknas kunna ske under senhösten 2026.

6.2 Socialnämnden

Socialnämnden, till skillnad mot utbildningsnämnden, kan med större säkerhet titta på data i den trendbaserade befolkningsprognosen och dra konkreta slutsatser utifrån den. De medborgare som Socialnämnden bedriver sin verksamhet för är inte lika flyttbenägna och påverkas inte alls i samma utsträckning av nybyggnation av den art som planeras i kommunen. Samtidigt har svängningar i prognosen på lång sikt inte varit särskilt höga.

Andelen personer som är över 80 år i Bollebygds kommun kan antas öka med cirka 200 personer till år 2034.

Boendeformer för äldre

I Bollebygds kommun finns idag ett särskilt boende – Bollegården – med 73 platser exklusive korttidsplatser (8 rum). Enligt föregående års lokalresursplan bedömdes behovet av ytterligare platser uppgå till cirka 25.

Behovet av platser kan beräknas utifrån flera olika metoder, exempelvis demografisk utveckling, nyttjandegrad samt förändrade arbetssätt inom vård och omsorg. I de fördjupade analyser som genomförts varierar resultaten mellan olika beräkningssätt, där ett 20-tal platser bedöms som det mest sannolika. Vissa metoder indikerar till och med ett lägre behov, medan andra pekar på ett högre antal. De metoder som visar på ett högre behov bedöms dock som mindre sannolika, mot bakgrund av hur efterfrågan på särskilda boendeplatser historiskt har utvecklats.

Sammantaget innebär detta att det är svårt att fastställa en exakt prognos för det framtida behovet av särskilt boende, men den samlade bedömningen pekar på att det mest sannolika behovet ligger i nivå med ett 20-tal platser.

Samtidigt pekar analysen på två viktiga motverkande faktorer: historiska data visar att efterfrågan på särskilda boendeplatser inte alltid ökar i samma takt som antalet äldre, delvis till följd av insatser i ordinärt boende och utvecklingen mot Nära vård. Samtidigt väntas andelen äldre i de högre åldersgrupperna (85+) öka kraftigt, vilket driver upp behovet av mer omfattande vårdinsatser. Även om kommunen under flera år har arbetat med omställningen till Nära vård, ligger effekterna till stor del fortfarande fram i tiden, och bristen på historiska jämförelsedata försvårar möjligheten att fullt ut bedöma dess påverkan. Sammantaget innebär detta att planeringen behöver vara flexibel och scenariobaserad – både vad gäller antal platser och hur lokaler kan utformas och användas.

Utifrån ovanstående förutsättningar har tre alternativa scenarier identifierats och analyseras vidare. Ett alternativ är ett nytt boende om cirka 100 platser, vilket skulle

innebära att Bollegården avvecklas som särskilt boende. Ett annat alternativ är ett nytt boende om cirka 60 platser, där delar av Bollegården avvecklas som boende och i stället kan nyttjas för andra ändamål. Det tredje alternativet innebär en tillbyggnad av Bollegården med cirka 20–25 platser.

De olika scenarierna speglar den osäkerhet som framkommit i behovsanalysen, där det mest sannolika behovet bedöms motsvara ett 20-tal platser samtidigt som både lägre och högre utfall inte kan uteslutas. Den samlade analysen visar att tillbyggnadsalternativet är det mest kostnadseffektiva, medan alternativet med cirka 60 platser bedöms mest ändamålsenligt ur ett verksamhetsperspektiv och ger goda förutsättningar för moderna och anpassade lokaler. Alternativet med cirka 100 platser innebär de största investeringskostnaderna men kan samtidigt ge långsiktiga stordriftsfördelar.

Socialförvaltningen bedömer att alternativet med 60 nya platser möjliggör en omstrukturering av befintliga verksamheter, där korttidsplatser och demensinriktade platser samlas i den nya byggnaden, samtidigt som somatisk vård i större utsträckning kan bedrivas i nuvarande lokaler.

Vidare betonar verksamheten särskilt behovet av att prioritera platser med inriktning mot demens (kognitiv svikt), då efterfrågan inom detta område redan idag är hög och förväntas öka ytterligare på både kort och lång sikt.

Strategisk fastighet har tillsammans med Bollebo utrett möjligheten att omvandla de delar av Bollegården, som i ett sådant scenario skulle friställas, till trygghetsboende. Bedömningen är dock att de ombyggnationer som krävs för att skapa ändamålsenliga och attraktiva bostäder skulle medföra mycket höga kostnader, vilket i sin tur skulle resultera i hyresnivåer som inte bedöms vara marknadsmässigt möjliga att bära. Mot denna bakgrund pågår i stället ett arbete med att utreda alternativa kommunala användningar av lokalerna.

Socialnämnden har även tidigare lyft att behovet av platser i särskilt boende påverkas av fler faktorer, såsom utvecklingen av det allmänna bostadsbeståndet, tillgång till korttidsplatser och insatser som möjliggör att äldre kan bo kvar hemma längre. Därför har nämnden också betonat vikten av att komplettera med andra boendeformer, till exempel trygghetsboenden, för att kunna möta behovet på ett effektivt sätt.

Under året har en lokaliseringsutredning genomförts i syfte att identifiera en lämplig placering för ett nytt särskilt boende. Utredningen har resulterat i att fastigheten benämnd ”Rävarberget” bedöms vara det mest lämpliga alternativet. För att säkerställa fastighetens förutsättningar har en dagsljusutredning genomförts, där även ytor och exploateringsmöjligheter har analyserats. Bedömningen är att fastigheten har tillräcklig kapacitet för att rymma såväl ett boende om cirka 60 platser som en framtida utbyggnad upp till cirka 120 platser.

Denna lokalisering förespråkas av såväl verksamheten som kommunens pensionärsråd, vilket ytterligare stärker bedömningen av platsens lämplighet ur både verksamhets- och brukarperspektiv.

Sammanfattningsvis bedöms behovet av särskilda boendeplatser vara svårbedömt, men den samlade analysen pekar på att det mest sannolika är ett tillskott om ett 20-tal platser inom en tioårsperiod. De tre scenarier som utreds – tillbyggnad av befintligt boende samt nybyggnation av cirka 60 respektive 100 platser – är samtliga fortsatt under utredning och kommer att ligga till grund för vidare ställningstaganden i kommande planerings- och beslutsprocess.

Lokaler för hemtjänst och hemsjukvård

Med ökad andel äldre behövs också fler medarbetare inom verksamheten. Med det följer ett större behov av personalutrymmen, förråd och kontor. Hemtjänsten har idag sina lokaler på Stationsvägen vilket fungerar på kort sikt men innebär utmaningar om personalstyrkan utökas. Detta innebär stora utmaningar då prognosen indikerar ett

ökat antal individer i behov av vård i hemmet. Även hemsjukvården behöver alltså utökas i takt med en ökande andel äldre i befolkningen. De båda verksamheterna har ett nära samarbete, vilket innebär att det vore en fördel att förlägga respektive verksamhets hemvist i anslutning till varandra, detta är därför något som med fördel bör ses över i samband med arbetet med nytt äldreboende.

Träffpunkt för äldre lyfts också som en viktig fråga som bör tas hänsyn till när en långsiktig lösning för hemtjänstens och hemsjukvårdens lokaler planeras. Om ett trygghetsboende skulle tillskapas menar Socialnämnden att det vore önskvärt att nämnden hyr in sig i fastigheten. Det skulle kunna möjliggöra att samlokalisera hemtjänst, hemsjukvård, träffpunkt och övrig förebyggande verksamhet.

Boende för personer inom funktionsstöd

I kommunens verksamhet inom funktionsnedsättning finns två typer av bostäder med särskild service; gruppboende och serviceboende.

En **servicebostad** är en boendelösning enligt LSS eller SoL för personer som har behov av stöd i sin vardag men inte i samma utsträckning som personer med behov av gruppbostad. Serviceboende i Bollebygds kommun är organiserat med satellitlägenheter i centralorten där socialnämnden hyr majoriteten av Bollebo och sedan hyr ut i andrahand till de boende. I nuläget finns det 15 lägenheter och verksamheten har nått sin maxkapacitet. Behovet av ytterligare verksamhetslokal och lägenheter är alltså stort. Ett alternativ för att tillgodose behovet hade varit att förvaltningen tecknar avtal med en privat aktör som bygger lägenheter, men det förutsätter att ett lämpligt projekt planeras.

Individ- och familjeomsorg

Ett högt prioriterat behov inom socialförvaltningen är en långsiktig och ändamålsenlig lokallösning för individ- och familjeomsorgen (IFO). Tidigare har alternativa lokallösningar utretts, men dessa har bedömts innebära omfattande anpassningskostnader och därmed inte varit ekonomiskt eller verksamhetsmässigt hållbara på sikt.

Strategisk fastighet har därför fått i uppdrag att rikta det tidigare beslutade projektdirektivet och tillhörande behovsanalys för kommunhus etapp 1 mot IFO:s framtida lokalbehov. I samband med detta har beslut fattats om att ansöka om rivningslov för byggnaden på Göteborgsvägen 19, som är den fastighet som avser kommunhus etapp 1. På platsen planeras i stället uppförande av ett nytt kontorshus anpassat för IFO:s verksamhet.

I pågående behovsanalys ingår även en översyn av övriga delar av socialförvaltningen, med fokus på möjligheter till samlokalisering och effektivare lokalutnyttjande i den nya byggnaden. Parallellt kvarstår behovet av att stärka verksamhetens förutsättningar avseende säkerhet, sekretess och arbetsmiljö, inklusive översyn av skalskydd och mötes- och samtalsfunktioner.

6.3 Teknik- och servicenämnden

Teknik- och serviceförvaltningen har i huvudsak sina administrativa arbetsplatser lokaliserade till Råssa. De behov av kontorsarbetsplatser och funktionella lokaler som identifierades i föregående lokalresursplan kvarstår dock. Detta innebär fortsatt ett

underskott av kontorsarbetsplatser, vilket leder till att verksamheter med potentiella samordningsvinster behöver vara geografiskt splittrade. Exempelvis har enheterna för måltid och lokalvård sina kontor på Bollebygdskolan, och flera funktioner inom förvaltningens stab saknar egna permanenta arbetsplatser.

Behovet av att samlokalisera ledningsgruppen samt att tillskapa fler mötesrum genom en utbyggnad av kontorslokalerna på Råssa kvarstår således. Vissa medarbetare har även fortsatt sina arbetsplatser i den tidigare 7–9-skolan, vilket under ombyggnation kan kräva tillfälliga lösningar, men där nämnden förespråkar en mer permanent placering på Råssa.

Teknik- och servicenämnden vidhåller dessutom inriktningen från föregående års lokalresursplan att förvaltningen även fortsättningsvis bör nyttja Hembygdsvägen 5 för materialförvaring och värdesäkring av maskiner som det mest ändamålsenliga nyttjandet.

En möjlig framtida förändring är det nyligen lyfta förslaget om att bygga en allaktivitetshall på fastigheten Bollebygds prästgård 1:5. Förslaget innebär dock en utmaning för Teknik- och servicenämnden, som idag använder fastigheten för förvaring av materiell, maskiner och avfallskärl. Detta skapar behov av ersättningslokaler i motsvarande storlek, varav delar bör placeras centralt i Bollebygd för att underlätta för parkenheten och effektivisera verksamheten.

6.4 Kommunstyrelsen & Bygg- och miljönämnden

Plan- och exploateringsenheten samt Bygg- och miljöförvaltningen är idag placerade i externt hyrda lokaler på Köpmansvägen 8. Lokalerna präglas av trångboddhet, brist på mötesrum samt en upplevd lyhördhet, vilket påverkar arbetsmiljön negativt. Bygg-

och miljöförvaltningen förväntas dessutom växa med två personer under 2026. Nuvarande lösning har betraktats som tillfällig i avvaktan på Kommunhus etapp 1 på Göteborgsvägen 19. Den aktuella fastigheten utreds dock för andra ändamål och bedöms i nuläget inte utgöra en långsiktig lösning för verksamheternas lokalbehov.

Därtill är verksamhetslokalerna inte anpassade för att ta emot besökare, vilket riskerar att påverka uppfattningen om förvaltningens tillgänglighet negativt.

Samtidigt pågår en översyn av kommunhuset i syfte att uppnå ett mer effektivt lokalutnyttjande. Detta skulle kunna frigöra ytor, exempelvis på Köpmansvägen, och därigenom bidra till att minska trångboddheten för de verksamheter som är lokaliserade där.

6.5 Kontorsplatser och mötesrum

Översynen av kommunhuset är ett arbete till följd av den nyttjandegrad man ser i kommunhuset. Många kontorsplatser står ofta tomma till följd av det distansavtal som personalen i kommunstyrelsen har, vilket ger ett ineffektivt nyttjande av kommunens kontorsplatser.

Samtliga nämnder i kommunen upplever en brist på mötesrum, särskilt större mötesrum. I tidigare lokalresursplan lyftes en ombyggnation av fastigheten på Göteborgsvägen 19 som en möjlig lösning, genom att anpassa byggnaden för mötesverksamhet. Under året har dock en fördjupad besiktning av byggnadens skick genomförts. Den visar att de åtgärder som krävs för att säkerställa en långsiktigt hållbar standard, i kombination med en ombyggnation, skulle innebära så höga

kostnader att investeringen inte bedöms som motiverad. Därtill begränsar byggnadens förutsättningar möjligheten att skapa tillräckligt stora och ändamålsenliga mötesrum.

Mot denna bakgrund planeras i stället en ny byggnad på platsen, vilken primärt ska tillgodose Individ- och familjeomsorgens behov, samt eventuellt även andra delar av socialförvaltningen.

Denna inriktning, i kombination med den pågående översynen av kommunhusets lokaler, bedöms skapa förutsättningar för att frigöra ytor som kan omdisponeras till fler och mer ändamålsenliga mötesrum samt ett ökat antal arbetsplatser.

7. Analys samt behov av revidering

Analysen av föregående lokalresursplan, i kombination med uppföljning av genomförda och pågående projekt, visar att de övergripande bedömningar som tidigare gjorts i huvudsak kvarstår. Samtidigt har vissa förutsättningar förändrats, inte minst till följd av en justerad befolkningsprognos och en ökad osäkerhet kopplad till byggkostnader och genomförbarhet.

Arbetet med att tydliggöra processer, roller och ansvar inom lokalresursplaneringen har fortsatt och utvecklats under året. Genom samverkan mellan Strategisk fastighet, plan- och exploateringsavdelningen samt övriga berörda verksamheter har strukturen för såväl planerings- som genomförandeprocesser stärkts. Detta har bidragit till ökad transparens, förbättrad framförhållning och en tydligare koppling mellan behov, prioritering och genomförande.

Samtidigt visar analysen att flera av de utmaningar som identifierades i föregående plan kvarstår. Detta gäller särskilt behovet av att anpassa lokalbeståndet till förändrade demografiska förutsättningar, där minskande barnkullar och en ökande andel äldre ställer krav på flexibilitet och omställningsförmåga. I flera fall innebär detta att behov behöver hanteras genom omdisponering, effektivisering eller avveckling av befintliga lokaler, snarare än genom nyproduktion.

Osäkerheten i befolkningsutvecklingen, i kombination med beroendet av bostadsbyggandets faktiska genomförande, innebär att planeringen i högre grad behöver vara scenariobaserad och successivt anpassas utifrån aktuellt läge. Detta gäller särskilt inom utbildningsverksamheten, där prognoserna på kort tid kan förändras, men även inom äldreomsorgen där behovsbilden påverkas av flera samverkande faktorer.

En viktig utveckling är den stärka kopplingen mellan lokalresursplanen och kommunens investeringsplan. Genom en mer systematisk uppföljning av projekt, med ökad tillförlitlighet i tidplaner och kostnadsbedömningar, skapas bättre förutsättningar för prioritering och resursfördelning. Den löpande dialogen mellan projektledning, kommunledning och förtroendevalda bidrar till en ökad förståelse för projektens förutsättningar och de avvägningar som behöver göras.

Mot bakgrund av ovanstående bedöms behovet av revidering främst avse anpassningar till förändrade demografiska förutsättningar, fortsatt utveckling av arbetssätt och prioriteringar samt en ökad betoning på flexibilitet i planeringen. Lokalresursplanen behöver därmed fortsatt utgöra ett levande styrdokument, där

uppföljning och omprövning är en integrerad del av processen, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv lokalförsörjning.

8. Bilagor

Bilaga 1 – Befolkningsprognos (trendbaserad)

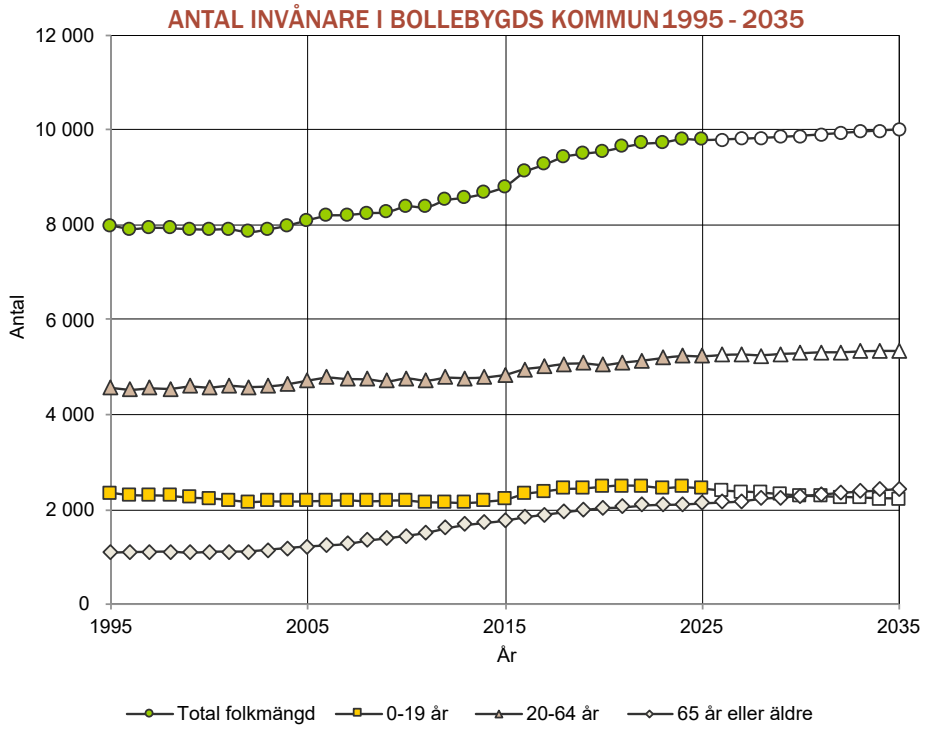

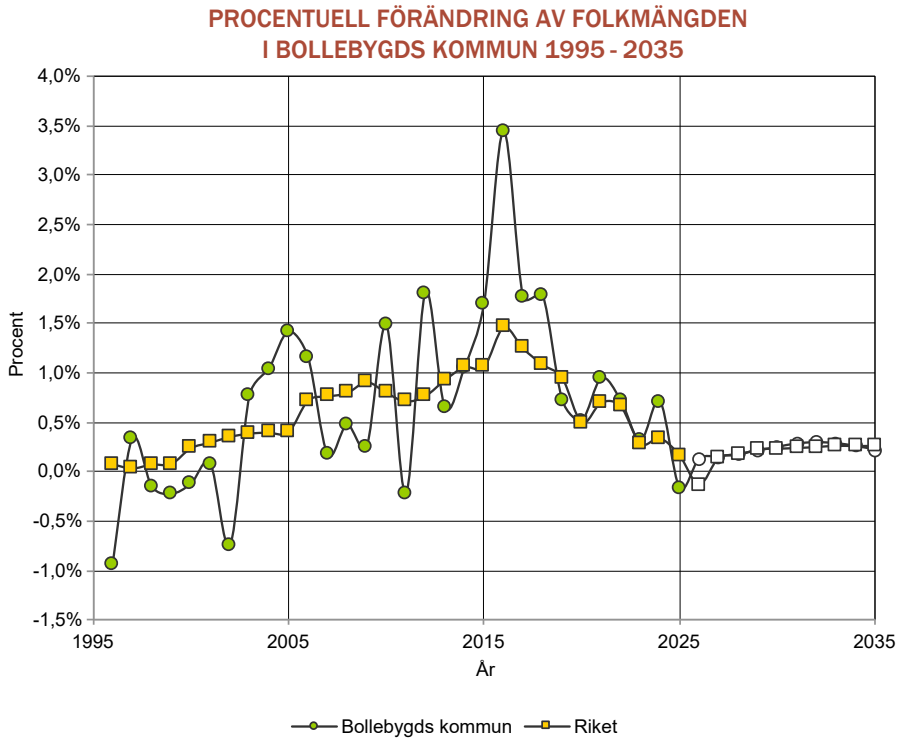

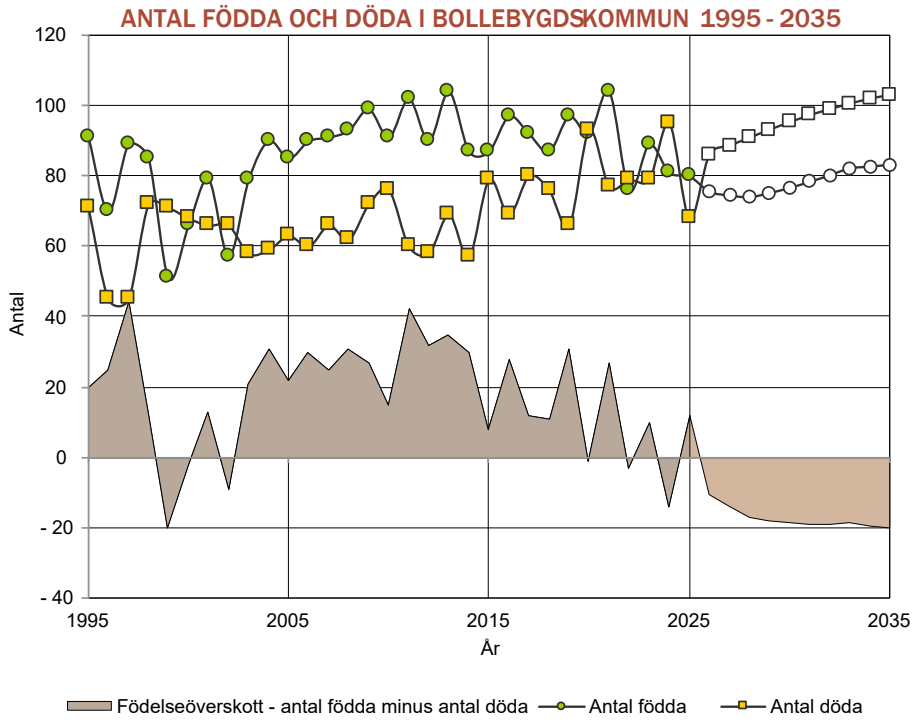
ANTAL FÖDDA OCH DÖDA I BOLLEBYGDS KOMMUN 1995 - 2035
120
100
80
60
40
20
0
- 20
- 40
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
Födelseöverskott - antal födda minus antal döda
Antal födda
Antal döda

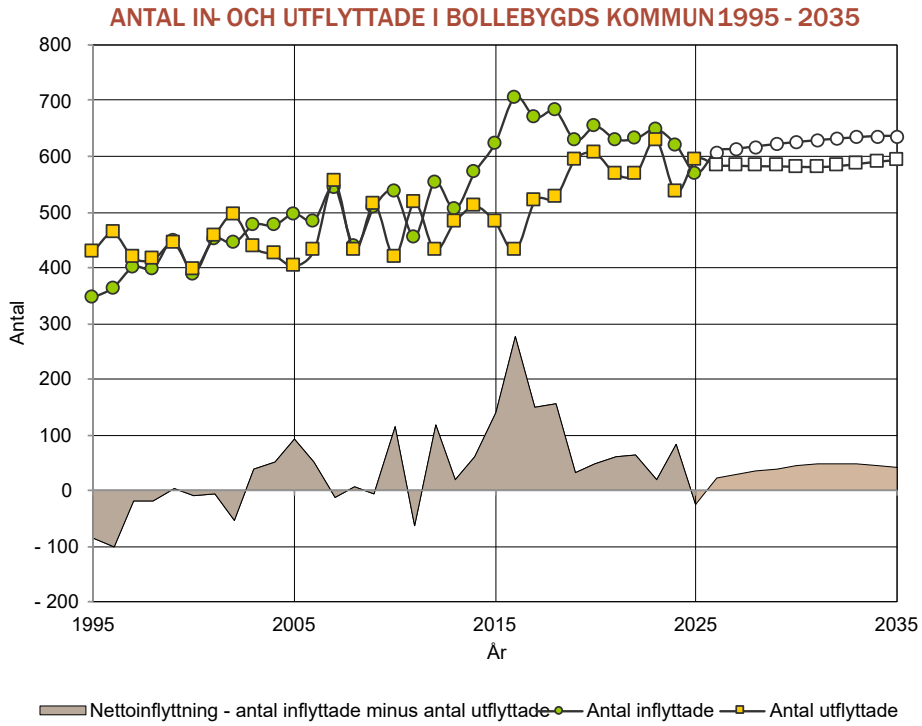
ANTAL IN- OCH UTFLYTTADE I BOLLEBYGDS KOMMUN 1995 - 2035
800
700
600
500
400
300
200
100
0
- 100
- 200
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
Nettoinflyttning - antal inflyttade minus antal utflyttade
Antal inflyttade
Antal utflyttade

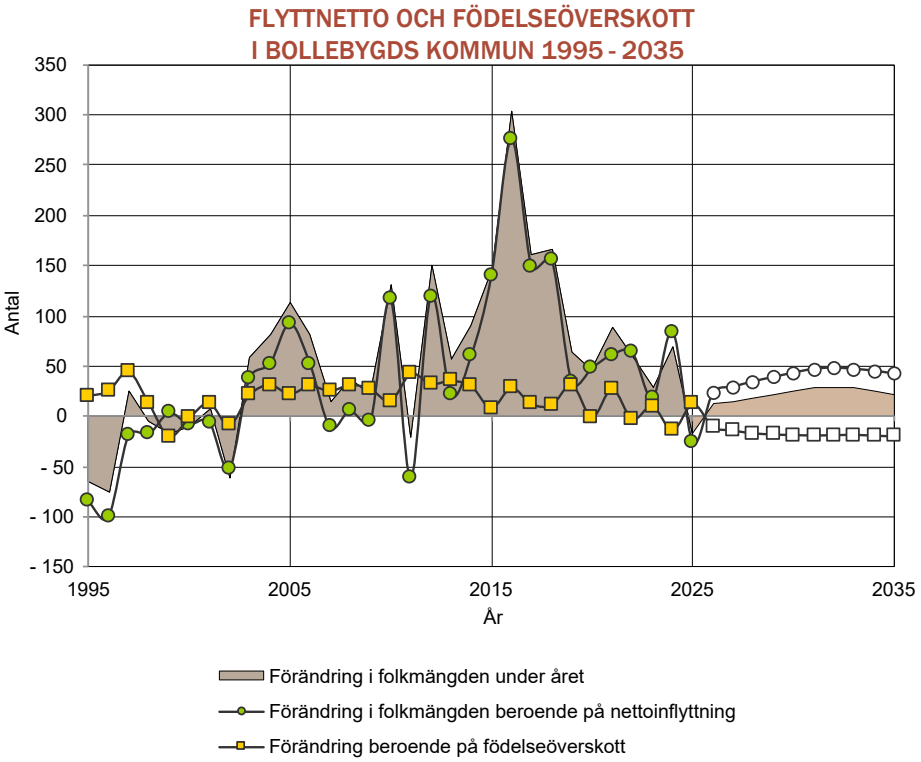
FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT
I BOLLEBYGDS KOMMUN 1995 - 2035
350
300
250
200
150
100
50
0
- 50
- 100
- 150
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
Förändring i folkmängden under året
Förändring i folkmängden beroende på nettoinflyttning
Förändring beroende på födelseöverskott

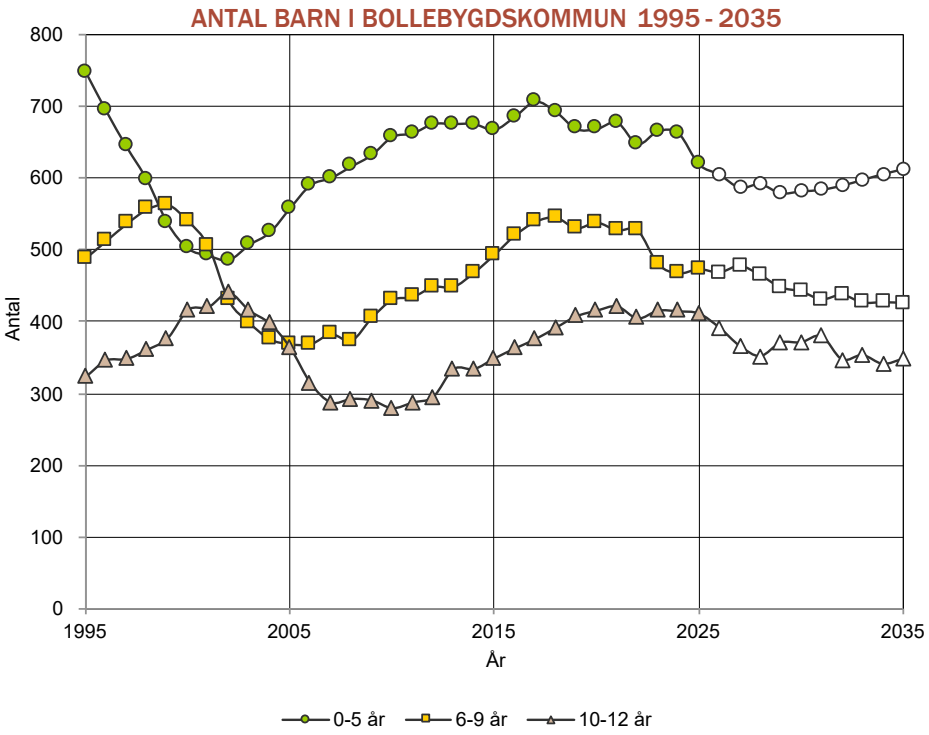
ANTAL BARN I BOLLEBYGDSKOMMUN 1995 - 2035
800
700
600
500
400
300
200
100
0
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
0-5 år
6-9 år
10-12 år

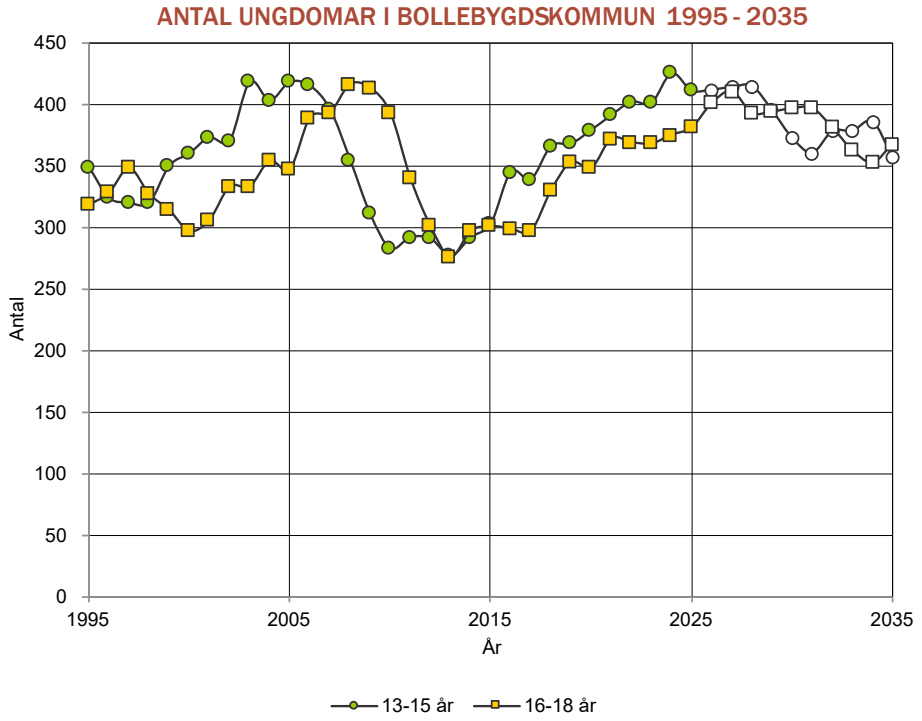
ANTAL UNGDOMAR I BOLLEBYGDSKOMMUN 1995 - 2035
450
400
350
300
250
200
150
100
50
0
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
13-15 år
16-18 år

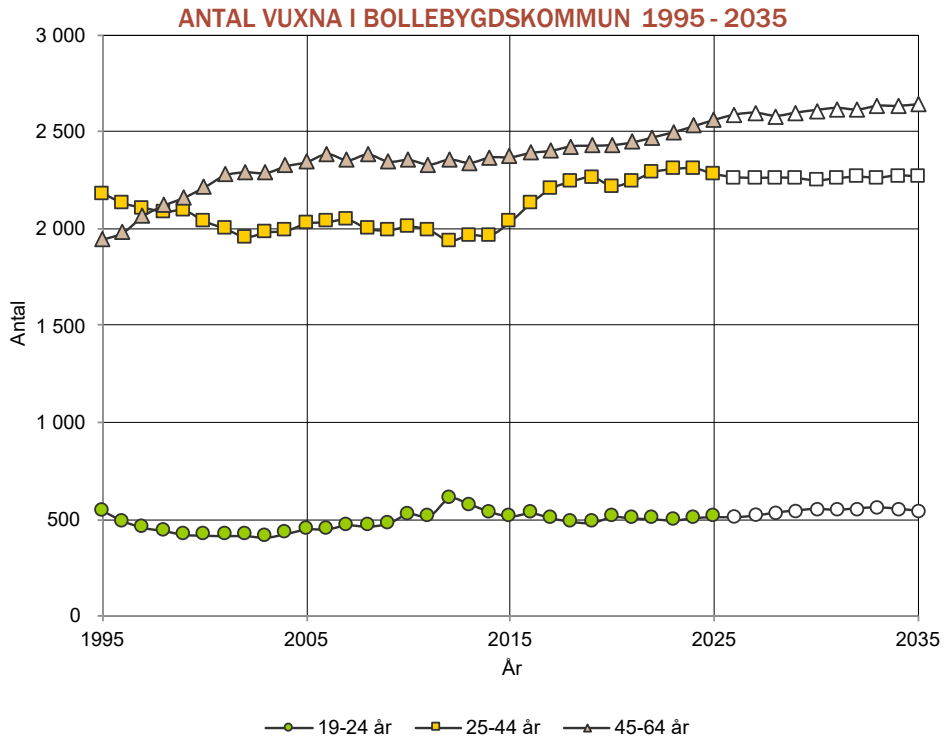
ANTAL VUXNA I BOLLEBYGDSKOMMUN 1995 - 2035
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
19-24 år
25-44 år
45-64 år

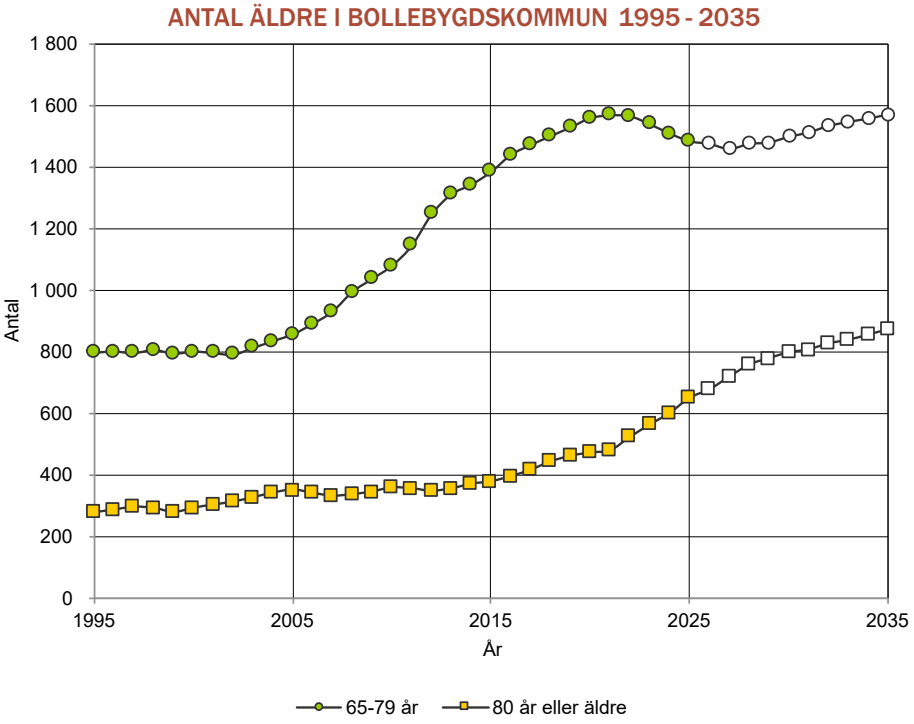
ANTAL ÄLDRE I BOLLEBYGDSKOMMUN 1995 - 2035
1 800
1 600
1 400
1 200
1 000
800
600
400
200
0
Antal
1995
2005
2015
2025
2035
År
65-79 år
80 år eller äldre

Bilaga 2 – Status för projekt i långsiktig investeringsplan (exkl. VA)

Status för projekt i långsiktig investeringsplan

Uppdaterad 2026-04-10

Under behovsframställan
Förstudie
Projektering
Detaljplan
Byggnation

* Redan beslutade investeringar

Nämnd	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Inom 10 år	Status	Prel. Beräknad totalkostnad (mnkr.)
Kommunstyrelsen/övergripande									**Kommunstyrelsen**	**80**
Kommunhus etapp 1									Beslut om inriktning motnyproduktion kontorshus för individ- och familjeomsorgen, kostnad redovisas under Kontor IFO.	X
Nytt Kommunhus									Mark inköpt, behöver behovsframställan och detaljplaneändring.	80
Socialnämnden									**Socialnämnden**	**140**
Kontor IFO									Tidplan följer "kommunhus etapp 1" då inriktning är att denna etapp kommer utgöra kontor för att lösa individ- och familjeomsorgens behov av lokaler.	20
Särskilt boende									Utredning kring scenarier pågår, och beslut om val av alternativ krävs för det fortsatta arbetet.	120
Kontor hemsjukvård & hemtjänst, Träffpunkt för äldre									Behöver hitta en inriktning snarast. Eventuellt i kombination med särskilt boende.	X
Gruppbostad LSS, traditionell									Specificeras ytterligare framöver. Socialnämnden utreder.	X
Serviceboende satellitlägenheter									Avvaktar möjlighet att hyra t.ex. en trappuppgång i hyreshus av privat bostadsutvecklare.	X
Utbildningsnämnden									**Utbildningsnämnden**	**550**
Skola/bibliotek/parkering Olsfors									Behovsbeskrivninge och projektdirektiv klart, detaljplanearbete pågår.	40
Ny förskola centralort									Finns planuppdrag. Följer tidplanen för särskilt boende.	70
Ny skola etapp 1 (ny 7-9 byggnad)*									Projektet pågår och planerad byggstart är HT2026	220
Ny skola etapp 2 (ombyggnation bef. 7-9)									(Preliminärt) etappvis ombyggnation	120
Allaktivitetshall skolområdet									Detaljplaneändring krävs för byggnadshöjd. Byggnation kan påbörjas först när F-3 längor är rivna.	100
Allaktivitetshall Prästängen										X
Uppdrag i budget									**Uppdrag i budget**	**43**
Fullstor idrottshall Töllsjö									Projekt utförs som partnering, investeringsmedel tilldelat projektet och entreprenör upphandlad under våren 2026. Byggnation väntas kunna påbörjas under slutet 2026.	43
Fullstor idrottshall Olsfors									Uppdrag från politiken att undersöka möjligheten till utbyggnad av befintlig idrottshall i Olsfors till likvärdig storlek som nuvarande idrottshall i Töllsjö. Möjligheter ses över mer i samband med projektet skola/bibliotek/parkering Olsfors	X
									Total långsiktig investeringsplan	**813**
									Varav redan beslutade investeringar	**263**

Förstudie
Projektering
Detaljplan
Byggnation

Bilaga 3 – Processkarta för kommunal nybyggnation & större ombyggnation

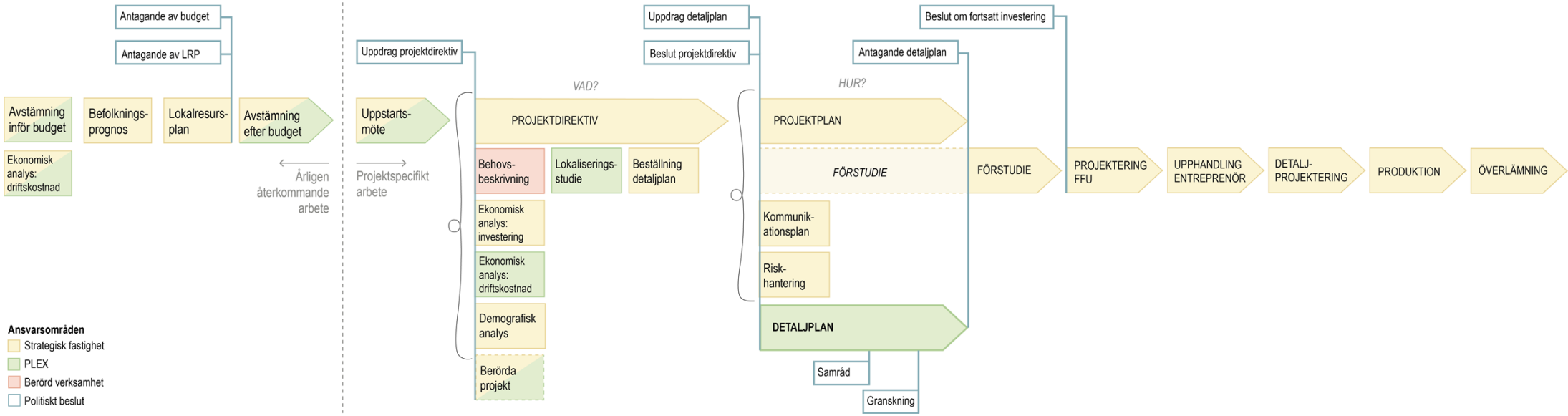

14. Svar på medborgarförslag om aktivitetshus för pensionärer KS2025/166

§87 KS2025/166

Svar på medborgarförslag om aktivitetshus för pensionärer

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat då man bedömer att det i dagsläget inte finns någon kommunal byggnad där detta kan inrymmas, men att man tar med sig förslaget i pågående arbete med nytt äldreboende.

Ärendet

Gun Svensson Gustavsson föreslår i medborgarförslag daterat 2025-06-10 att det inrättas ett aktivitetshus/lokal för pensionärer. Förslagsställaren menar att många pensionärer gärna vill ha en lokal där man kan samlas och prata och fika. Det finns även ett behov av möteslokal för t ex SPF ´s möten. Förslagsställaren föreslår också att lokalen kan användas av ungdomar som en träffpunkt.

I dagsläget ser kommunstyrelsen inte att det finns någon kommunal byggnad/lokal där denna typ av verksamhet kan bedrivas. Dock pågår ett arbete med nytt äldreboende där möjligheten till ett aktivitetshus för pensionärer kan ses över i arbetet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat då man bedömer att det i dagsläget inte finns någon kommunal byggnad där detta kan inrymmas, men att man tar med sig förslaget i pågående arbete med nytt äldreboende.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på medborgarförslag Aktivitetshus för pensionärer
- Medborgarförslag om aktivitetshus för pensionärer_Bortredigerad

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Från: [redacted]
Till: Funktionsadress Kommunstyrelsen
Ärende: Aktivitetshus
Datum: den 10 juni 2025 13:30:36

[Du får inte e-post ofta från [redacted]. Läs om varför det här är viktigt på https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification]

Hej Jag med många andra pensionärer vill gärna ha en lokal där vi kan samlas och prata o fika Även för våra SPF möten som vi idag har i skolan Där kökspersonalen har det väldigt svårt att arbeta Där finns inga ytor där dom kan göra smörgåsar o brygga kaffe (Dom får inte utnyttja skolans nya kök) Det behöver ligga central så alla kan ta sig dit Vi vill oxå att ungdomarna skall kunna vara där o träffas o spela lite spel Mvh Gun Svensson Gustavsson [redacted]

15. Styrmodell Bollebygds kommun inkl riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) samt god ekonomisk hushållning (GEH) (kf fattar slutligt beslut) KS2026/96

§85 KS2026/96

Styrmodell för Bollebygds kommun inkl riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) samt God ekonomisk hushållning (GEH)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige fastställer styrmodell för Bollebygds kommun inklusive riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt resultatutjämningsreserv. Kommunfullmäktige upphäver sitt beslut 2023-10-19, § 109 om styrmodell för Bollebygds kommun.

Ärendet

I samband med uppdatering av nya riktlinjer för chefsskap i Bollebygds kommun finns ett behov att förtydliga att riktlinjen är en viktig del av kommunens styrmodell. Det finns även sedan tidigare behov av att föra in den befintliga riktlinjen för god ekonomisk hushållning samt riktlinjer för resultatutjämningsreserv i styrmodellen istället för tidigare hantering där de varit en del av budgetbeslutet. På så sätt skapas en sammanhållen styrmodell som inkluderar de viktigaste riktlinjerna för kommunens styrning från kommunfullmäktige till chefer och medarbetare. Utöver ovanstående förändringar föreslås även tillägg avseende projektredovisning samt hantering av intäkter och kostnader avseende skogsbruk.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer styrmodell för Bollebygds kommun inklusive riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt resultatutjämningsreserv. Kommunfullmäktige upphäver sitt beslut 2023-10-19, § 109 om styrmodell för Bollebygds kommun.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Styrmodell Bollebygds kommun
- Styrmodell för Bollebygds kommun

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Fastställd: Kommunfullmäktige 2026-XX-XX, § XXX

Gäller för: Samtliga nämnder

Dokumentansvarig: Ekonomichef

Dnr :

Styrmodell för Bollebygds kommun

Inklusive riktlinje för god ekonomisk hushållning samt resultatutjämningsresev

1. Syfte

Kommunens samlade styrmodell består av detta dokument inklusive de övergripande riktlinjerna för God Ekonomisk Hushållning (GEH), resultatutjämningsreserv (RUR) samt riktlinjer för chefsansvar.

Kommunens styrmodell beskriver ansvarsfördelning och roller avseende fastställande och uppföljning av mål, gemensamma begrepp, principer för mål, tidplan m.m. Den gäller för hela kommunen och omfattar alla nivåer från kommunfullmäktige till enskild medarbetare. Styrmodellen bidrar till att skapa helhetsperspektiv, samordning mellan nämnder samt ökad transparens i kommunens budget- och uppföljningsprocess.

De ekonomiska styrprinciperna visar ansvarsfördelning och spelregler för kommunens ekonomistyrning och syftar till att klargöra ansvar och befogenheter i budgetprocessen och vid budgetuppföljning och rapportering.

2. Grundläggande principer för styrmodellen

Kommunfullmäktige bedriver styrning genom att besluta om kommunens vision, övergripande mål, mål för god ekonomisk hushållning, driftbudgetramar samt investeringsbudget för styrelse och nämnder. Utöver detta utövar kommunfullmäktige styrning genom olika styrdokument som riktlinjer och policydokument.

Vision och övergripande mål beslutas i samband med ny mandatperiod och fastställs årligen i samband med att budgeten beslutas. Kommunfullmäktige kan utöver det fastställa mål på nämndnivå. Nämnderna bryter ner de övergripande målen i nämndmål som nämnderna utarbetar. Nämnderna ska i verksamhetsplaner meddela hur man tar sig an arbetet med att uppfylla de övergripande målen som kommunfullmäktige beslutat om, vilken metod/arbetssätt som kommer att användas, hur man tänker mäta måluppfyllelsen samt vad som ska ha uppnåtts för att målet ska betraktas som uppfyllt. På förvaltningsnivå (tjänstepersoner) förs styrningen vidare nedåt i organisationen med hjälp av enhetsplaner samt medarbetarplaner.

Nämnderna återrapporterar till kommunfullmäktige avseende måluppfyllelse, nyckeltalens utveckling, utveckling av verksamhetens volym samt ekonomiskt utfall

och årsprognos. Rapporteringen till kommunfullmäktige sker i form av delårsrapport per augusti samt uppföljningsrapporter per februari, april och oktober, samt årsredovisning.

För att kommunfullmäktige ska få en samlad bild av måluppfyllelse använder nämnderna en kommungemensam analysmodell samt gemensamma mallar för rapportering.

3. Rollfördelning i kommunens styrning och uppföljning

En viktig faktor för att få styrning och uppföljning att fungera optimalt i kommunen är en tydlig rollfördelning mellan politiker och tjänstepersoner som baseras på deras olika uppdrag.

Samspelsrelationen mellan politik och tjänstepersoner är viktig för organisationens förmåga att realisera politiken och för politiken att fatta bra beslut. Relationen bygger på ömsesidig tillit och respekt för varandras uppdrag.

Den politiska nivån arbetar med frågor om ***vad*** som ska uppnås och ***när*** i tid detta ska ske. Verksamheten, tjänstepersoner, svarar upp mot detta genom att beskriva ***hur*** uppdraget ska utföras och av ***vem/vilka***.

Den politiska nivån

- Politiken ansvarar för att formulera vision, upprätta mål och ge uppdrag till verksamheten.

- Politiken sätter ramarna för finansiering samt styr vart resurserna ska riktas och när.

- Politiken beslutar om kvalitetsnivåer respektive kvantiteter samt för uppföljning, utvärdering och omprövning.

- Politiken ansvarar för att utveckla demokratin och för dialog med medborgarna.

- Politiken ska ha respekt för tjänstepersoner/medarbetarnas kompetens och integritet och inte ingripa eller ändra i tjänstepersonernas/medarbetarnas tjänsteskrivelser.

Tjänstepersonsnivå

- Förvaltningschef är ytterst ansvarig tjänsteperson på sin förvaltning och beslutar om förvaltningens organisering. I förvaltningen kan det finnas flera chefsnivåer där respektive nivå svarar inför överordnad nivå.

- Tjänsteperson beslutar och ansvarar för hur målen ska uppnås och vem/vilka som ska utföra uppdragen.

- Tjänstepersoner verkställer politikens beslut och utarbetar strategier och aktiviteter för att nå målen.

- Tjänstepersoner ansvarar för att föra en dialog med medarbetare, medborgare och brukare.

- Tjänstepersoner ansvarar för att följa upp, rapportera och föra dialog med den politiska nivån avseende kvalitetsnivåer, resursförbrukning, mål och uppdrag.

3.1 Gränslandet mellan ansvarsområdena

Om det finns ett behov eller en osäkerhet från någon part understryks behovet av dialog. I dialogen pratar man om de frågor där det inte är självklart eller tydligt vem som har ansvaret eller om frågor som har betydelse för det gemensamma uppdraget.

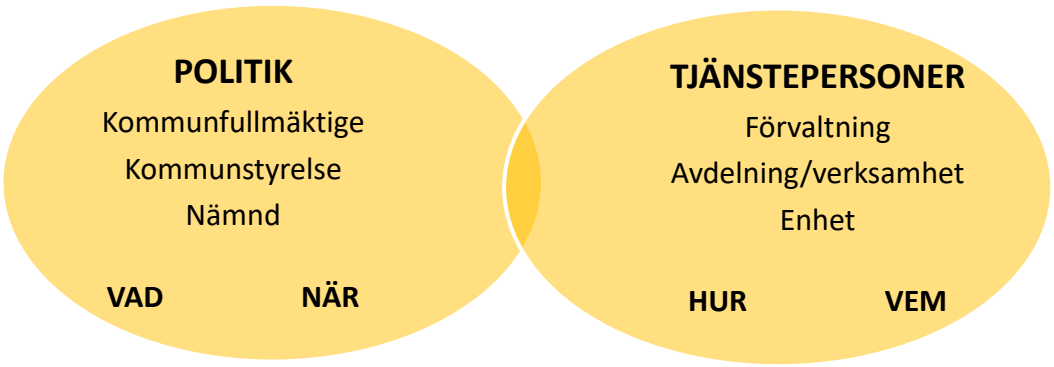

4. Vem gör vad i den politiska organisationen?

Kommunfullmäktige ska besluta:

- i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen
- om vision, mål, policys och riktlinjer för verksamheten
- om tilldelning av ekonomiska medel i driftbudgetramar, investeringsbudget, exploateringsbudget samt mål för god ekonomisk hushållning
- om kommunens skattesats
- om nämndernas organisation och verksamhetsformer
- om val av ledamöter och ersättare i nämnder, kommunala bolag, stiftelser och beredningar
- om val av revisorer
- om grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
- om årsredovisning och ansvarsfrihet
- om folkomröstning i kommunen
- om extra val till kommunfullmäktige

Nämnderna och kommunstyrelsen ska:

- Förbereda/handlägga kommunfullmäktiges beslut i olika ärenden
- Ansvara för att kommunfullmäktiges beslut verkställs
- Genom att beställa, leda och följa upp se till att uppdraget verkställs och att detta sker i enlighet med nämndmål, budgetram, lagar, policys och andra styrdokument
- Redovisa till kommunstyrelse och kommunfullmäktige hur de har fullgjort sina uppgifter

Kommunstyrelsen ska utöver ovan:

- Leda och samordna skötseln av kommunens angelägenheter
- Ha uppsikt över de andra nämnderna
- Föra en dialog med nämnderna samt uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning
- Begära in de yttranden som man bedömer behövs från nämnder, beredningar och anställda i kommunen
- Sköta kommunens ekonomiska förvaltning

5. Vision och målnivåer

5.1 Vision

Visionen talar om var kommunen vill befinna sig vid en fastställd framtida tidpunkt. Visionen är grunden för styrningen av kommunen. Den ska ge energi i det dagliga arbetet och fungera som en ”gummisnodd” som drar organisationen mot målet. Visionen är grunden för styrningen av kommunen och har en bred politisk förankring. Den fastställs av kommunfullmäktige och kan omprövas vid ny mandatperiod.

5.2 Övergripande mål

Med utgångspunkt i visionen ska övergripande mål formuleras. De övergripande målen bör vara begränsade till antalet och fastställs av kommunfullmäktige. De gäller under mandatperioden. Kommunfullmäktige fastställer även kommunens finansiella mål. Kommunfullmäktige kan utöver det fastställa mål på nämndnivå. Vad som nedan anges för nämndmål ska även gälla för mål på nämndnivå som kommunfullmäktige fastställt.

5.3 Mål på nämndnivå

Utifrån de övergripande målen formulerar nämnderna nämndmål. Nämndmålen gäller för ett år i taget och kan kompletteras med nyckeltal. Eftersom målen är ettåriga bör de syfta till att visa på vilka områden som nämnderna vill prioritera, det innebär att målen ska ses som en viljeyttring. Målen ska vara specifika, realistiska, tidsatta och mätbara. Nämndmålen bör lämpligen inte vara fler än tre stycken per övergripande mål och nämnd. Varje nämnd ska beskriva hur man tar sig an sina nämndmål (metod, arbetssätt, styrtal etc) och hur de ska följas upp, det vill säga vad som ska ha åstadkommits för att nämndmålen ska betraktas som uppnådda.

Nämnd kan vidare besluta om egna mål utöver de som kommunicerats med kommunstyrelsen. Detta kan gälla områden där nämnden önskar se en förändring i inriktning och/eller ambitionsnivå.

En rekommendation är att minimera antalet mål eftersom det kan vara svårt att fokusera på förändringar inom många områden samtidigt. Ett alternativ kan istället vara att välja ut egna ”nämndnyckeltal”.

5.4 Mål på enhetsnivå

Mål på enhetsnivå tas fram av enheten när nämndmålen fastställts. Dessa ska vara tydligt kopplade mot nämndmålen. Mål på enhetsnivå gäller normalt för ett år i taget.

5.5 Mål på medarbetarenivå

Mål på individnivå är en överenskommelse mellan chef och medarbetare. Målen tas fram i medarbetarsamtal/målsamtal och fastställs i en medarbetarplan. De ska ha en tydlig koppling till målen på enhetsnivå.

Flödesmodell

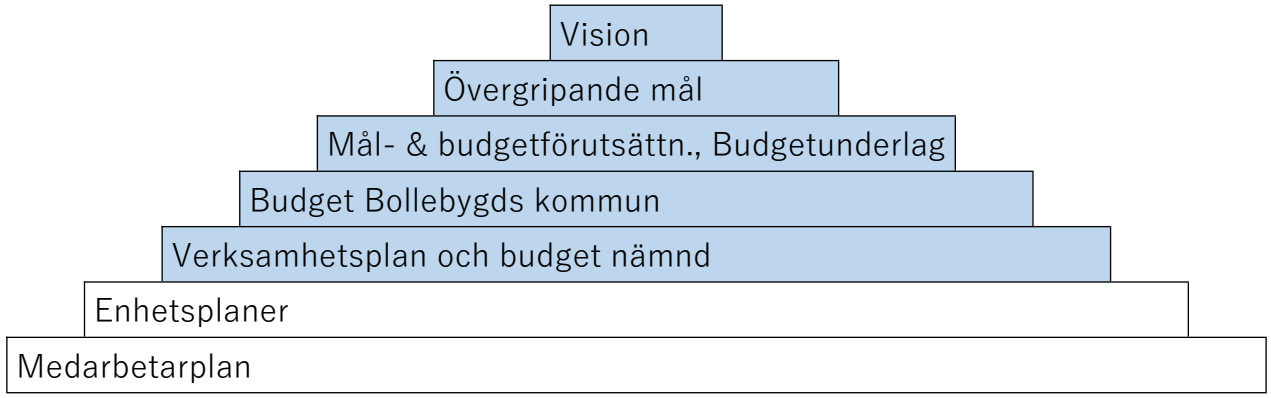

(blå=politisk nivå, vit=tjänstepersonsnivå)

6. Mål och budget

För att samtliga partier i kommunfullmäktige ska få en insyn i de ekonomiska förutsättningar och budgetarbetet utses en budgetberedning som består av en deltagare för varje parti som är representerat i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande har motsvarande roller i budgetberedningen. Övriga deltagare utses av respektive parti.

Budgetberedningen medverkar i samband med budgetdagar och i andra sammanhang där mål och budget, eller bokslut, bereds.

6.1 Budgetprocessen

Kommunens budgetprocess inleds med de preliminära ramar som antas av kommunfullmäktige i samband med mål och budget föregående år.

I samband med delårsrapporten efter april, dvs i maj månad, kan kommunstyrelsen besluta om att justera nämndernas preliminära ramar i de fall

förutsättningarna som legat till grund för de preliminära ramarna avviker negativt med mer än 1 %.

Fram till april förbereds och analyseras kommunens budgetförutsättningar av kommunens tjänstepersoner där en så stor grad av delaktighet från så många medarbetare som möjligt ska genomsyra arbetet. Analyser och rekommenderade åtgärder presenteras på en budgetkonferens i maj. Därefter tar den politiska beredningen vid.

Senast augusti antar respektive nämnd ett budgetunderlag som beskriver de konsekvenser som nämnderna ser blir följden av de preliminära ramarna samt hur nämnderna hittills har tagit sig an de mål som blivit föremål för dialog med kommunstyrelsen.
Budgetunderlaget presenteras i samband med budgetdagarna i september där även uppdaterad finansiell och annan relevant information presenteras vid möte med budgetberedningen, nämndernas presidier och förvaltningschefer.

6.2 Kommunfullmäktiges budget

Kommunfullmäktige fastställer övergripande mål och finansiella mål för kommunen samt mål avseende god ekonomisk hushållning.

Under september-oktober utarbetas heltäckande budgetförslag av partiernas företrädare. Majoritetens förslag till mål och budget samt preliminära ramar för de nästkommande två årens verksamhet presenteras i samband med utskicket till kommunstyrelsens sammanträde i oktober. Partier representerade i kommunfullmäktige, samt ordinarie ledamöter som inte ingår i majoriteten, kan lämna egna fullständiga budgetförslag inför beredningen i kommunstyrelsen eller direkt inför beslut i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutar i november varje år en budget avseende det kommande räkenskapsåret samt preliminära ramar för nämnderna för de nästkommande två åren.

Nämndernas budgetram fastställts utifrån politiska prioriteringar, effekter av lokalt eller nationellt fattade beslut samt målgruppsförändringar. Den av kommunfullmäktige beslutade budgeten per nämnd anges på nämndnivå. I de fall nämnd tilldelas budget för visst ändamål, förväntas nämnden i samband med bokslutet redogöra för hur dessa medel använts. Nämnden har inte mandat att använda specificerade budgettillskott till andra ändamål än de som kommunfullmäktige beslutat.

6.3 Nämndernas verksamhetsplan och budget

Verksamhetsplan och budget för nämnd baserat på den av kommunfullmäktige beslutade budgeten upprättas årligen och beslutas av nämnden senast i januari följande år. I dokumentet tydliggörs nämndens prioriteringar genom att den tilldelade budgetramen fördelas på olika verksamheter eller enheter.

Nämnderna ska i sin tilldelade budgetram skapa ett utrymme för oförutsedda händelser och förändrade volymer. Tilldelad budgetram utgör gränsen för resursutnyttjande för respektive nämnd och är överordnad beslut om servicenivåer och kvalitetsutfästelser.

Verksamhetsplanen ska även innehålla de mål som nämnden avser att föra dialog om med kommunstyrelsen och övriga nämnder.

6.4 Indexering

Indexering innebär att förväntade kostnads- och intäktsökningar hanteras genom justering av nämndernas ramar. Som utgångspunkt används prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som publiceras av Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Det finns möjlighet till differentierade index beroende på olika förutsättningar för vissa kostnads- och intäktsslag. Förvaltningarna ska därför inför budgetarbetet om meddela kostnader och intäkter avviker från PKV och hänvisa till andra bättre lämpade index.

6.5 Förändringsuppdrag

I budgeten kan nämnderna tilldelas ett förändringsuppdrag vilket innebär att krav på effektivisering av befintlig verksamhet. Förändringskravet kan vara generellt eller differentierat, d.v.s. påverka verksamheter i olika grad.

6.6 Ofördelad budget

I de fall kommunstyrelsen hanterar en budget för ofördelade medel ska denna kunna användas till följande:

- Till åtgärder som initialt kräver en insats som överstiger nämndens budget men på sikt kan leda till lägre kostnader
- Annan oförutsedd händelse som lett till omfattande kostnader för nämnden

Ansökan om att få nyttja medel ur den ofördelade budgeten ska lämnas till kommunstyrelsen. Ekonomiavdelningen utreder om ansökan uppfyller något av de kriterier som anges ovan och lämnar därefter ett yttrande till kommunstyrelsen inför beslut. Beslut om nyttjande av ofördelad budget innebär en justering av nämndens budgetram för innevarande år.

6.7 Investeringar

Investeringsbudgeten beslutas av kommunfullmäktige. Uppföljning av investeringsanslag sker i uppföljningsrapport per april och oktober samt i delårsrapporten.

Inför beslut om investering ska även konsekvenser av investeringen eller utebliven investering utvärderas, såsom anslutande kostnader och intäkter. Det vill säga hur beslut i investeringsbudgeten påverkar driftsbudgeten på kort och lång sikt.

Investeringsbudgeten fördelas till de nämnder som ansvarar för att utföra investeringen. Varje nämnd erhåller ett reinvesteringsanslag och därtill budgetposter för av fullmäktige beslutade större strategiska investeringsprojekt. På nämndsnivå fördelas reinvesteringsanslaget till nämndens enheter. Vid behov kan nivån på reinvesteringsanslaget justeras mellan åren och därmed också driftsbudget för kapitalkostnader och internränta. Som regel ersätts nämnderna med budget för kapitalkostnader för nya investeringsprojekt. På samma vis minskas budget om en större anläggningstillgång blir färdigavskriven eller såld.

Som stöd för framtagandet av investeringsbudget finns lokalresursplanen samt exploateringsplanen (se nästa sida).

Vid exploateringar över flera år ska en helhetsbild över projektet presenteras.

Överföring av kommunfullmäktiges beviljade investeringsanslag kan ske mellan åren om det finns särskilda skäl, beslut sker av kommunfullmäktige i samband med behandlingen av årsredovisningen. Särskilda skäl kan till exempel vara att ett projekt har senare- eller tidigarelagts. Outnyttjat reinvesteringsanslag överförs inte mellan år.

6.7.1 Exploateringsplan

Varje exploateringsprojekt ska ha en ekonomisk plan som anger planerade intäkter och kostnader fördelat på olika områden. Planen ska ligga till grund för årets exploateringsbudget. Vid behov kan planen behöva revideras utifrån ändrade förutsättningar. Överskott från exploateringsverksamheten redovisas på finansförvaltningen

6.7.2 Lokalresursplan

Lokalresursplanen beskriver bland annat de behov och prioriteringar som finns avseende kommunens verksamhetslokaler. Antagandet av lokalresursplanen innebär inte i sig att medel reserveras för ett visst ändamål utan ska ses som ett underlag för den prioritering som sker av investeringsbudgeten.

6.8 Skogsbruksplan

Kostnader och intäkter avseende skogsbruk ska särredovisas. Inför varje år upprättas en ekonomisk plan för intäkter och kostnader hänförliga till skogsskötseln i form av en skogsbruksbudget. Överskott från skogsverksamheten redovisas på finansförvaltningen.

6.9 Projektredovisning

Vid större projekt ska kostnaden för egen arbetstid redovisas på projekt för att det ska vara möjligt att utvärdera projektens totala kostnad. I huvudsak redovisas kostnaden på driftsprojekt, men redovisning av egen nedlagd tid på investeringsprojekt kan också ske i enlighet med redovisningsrekommendationer och kommunens investeringsriktlinje. Kostnadsredovisning av såväl drifts- som

investeringsprojekt sker i ett kommungemensamt verktyg. Driftsprojekt kan även kostnadsredovisas genom kontofördelning i kommunens lönesystem.

6.10 Lönerörelsen

Här reserveras medel kommuncentralt för den kommande lönerörelsen. Det innebär ökade möjligheter för kommungemensamma omfördelningar och ett effektivare sätt att säkra att index för löner inte används för annan verksamhet än vad som avsetts. Utgångspunkten är att utrymmet fördelas efter genomförd lönerevision där kommunstyrelsens arbetsutskott även bedömer vilken nivå av det avsatta utrymmet som behövs användas innevarande budgetår för att åstadkomma önskvärda satsningar.

7 Uppföljning och rapportering

7.1 Dokument för kommunikation av resultat

Nämndernas återkoppling till kommunfullmäktige består i måluppfyllelse, nyckeltalens utveckling, verksamhetens volym, ekonomiskt utfall och prognos samt redogörelse av eventuella uppdrag.

Kommunstyrelsen leder och samordnar rapporteringen och har mandat att besluta om riktlinjer för uppföljningen.

Följande uppföljningsdokument tas fram för att säkerställa återkopplingen uppåt i organisationen:

7.2 Årsredovisning

Årsredovisningens innehåll och form regleras genom lagar och normering. Utgångspunkten för årsredovisningen är att den i huvudsak ska följa normeringen som finns och att den inte ska innehålla övriga fria delar, dessa beskrivs i stället i respektive nämnds årsrapporter eller andra rapporteringar.

I årsredovisningen redovisas bland annat kommunstyrelsens och nämndernas arbete med nämndmål, mål för god ekonomisk hushållning och nyckeltal till kommunfullmäktige. Arbetet med eventuella uppdrag från kommunfullmäktige redovisas.

I årsredovisningen sammanställs kommunens och Stiftelsen Bollebygds hyresbostäders (Bollebo) ekonomiska redovisning. Denna analyseras och slutsatser dras avseende det gångna året.
Årsredovisningen godkänns av kommunfullmäktige normalt i april/maj men absolut senast juni.

Årsredovisningen ska som huvudregel endast tas fram i digital form.

7.3 Nämndernas årsrapport

Nämndernas årsrapport ska ses som respektive nämnds årsredovisning och beskriver bland annat nämndens ekonomiska resultat, verksamhetsvolymer, arbete med kommunfullmäktiges och egna mål samt de uppdrag som givits av kommunfullmäktige. Årsrapporten för samtliga nämnder görs i en gemensam mall för att underlätta en kommungemensam analys. Syftet är dels att ge en fördjupning i nämndens verksamhet under året och att vara inspel till kommunens årsredovisning.

Nämndens årsrapport upprättas av förvaltningschef, godkänns av nämnd samt skickas till kommunfullmäktige som information (meddelande).

7.4 Delårsrapport

Även delårsrapportens innehåll är reglerad i lagar och genom normering. I delårsrapporten redovisas kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsvolymer, ekonomiskt utfall samt prognos för helåret. Positiva och negativa avvikelser från kommunfullmäktige- samt nämndmål ska särskilt omnämnas.

Delårsrapporten upprättas per augusti och godkänns av kommunfullmäktige i oktober.

7.5 Kommunens uppföljningsrapport

Kommunstyrelsen sammanställer kommungemensam uppföljningsrapport efter februari, april och oktober till kommunfullmäktige avseende ekonomiska resultatet och prognos för helåret.

Rapporten innehåller en analys av budgetavvikelser och större kostnadsförändringar jämfört med föregående år som sker i samverkan med nämnderna.

Av praktiska skäl och för att kunna ge en uppdaterad och aktuell bild till kommunfullmäktige kan prognoser för nämnderna användas som fortfarande är under beredning och inte är beslutade. Det innebär dock inte att kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige fastställer nämndens prognos, utan den fastställs av respektive nämnd i samband med att nämndens uppföljningsrapport antas.

7.6 Nämndernas uppföljningsrapport

Uppföljningsrapporterna för nämnderna görs i en kommungemensam mall och innehåller minst ekonomiskt utfall och prognos för helåret samt relevanta volym- och nyckeltal.

Uppföljningsrapporterna sammanställs per februari, april samt oktober. Rapporterna upprättas av förvaltningschef och beslutas av nämnden samt informeras till kommunfullmäktige (meddelande).

Uppföljningsrapporten ses på så sätt som en del av förvaltningschefens ansvar att hålla nämnden informerad om ekonomi och verksamhet enligt kapitel 3.

Genom nämndernas uppföljningsrapporter får även kommunfullmäktige information om verksamheten och nämnderna har därför stor möjlighet att själva påverka innehållet utöver den gemensamma mallen.

Nämndernas uppföljningsrapporter är även ett viktigt underlag för fullgörandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Kommunstyrelsen kan därför uppdra till nämnderna att redovisa ytterligare information som bedöms nödvändig. Detta görs genom att den kommungemensamma mallen kompletteras med efterfrågad information.

7.7 Övriga uppföljningar

Kommunstyrelsens arbetsutskott kan vid behov utöver de fastställda rapporttillfällena begära särskilda uppföljningar med nämndernas presidier.

Nämnden ska vid varje sammanträde informeras om aktuell ekonomisk ställning, som protokollförs, detta sker genom att respektive förvaltningschef rapporterar om ekonomin och indikatorer kopplade till av fullmäktige prioriterade mål. Protokollet delges kommunstyrelsen.

Uppföljningar på enhetsnivå görs inom respektive förvaltning. Frekvens och innehåll fastställs av förvaltningschef.

8 Budgetavvikelser

Det är naturligt att det hela tiden sker större eller mindre budgetavvikelser på olika nivåer i kommunens organisation vilket innebär behov av anpassningar för att nå en budget i balans. I första hand hanteras dessa så nära verksamheten som möjligt och enbart i de fall en chefsnivå inte har beslutsmandat bör det lyftas till nästa nivå i organisationen. I de fall underskott prognosticeras för hela nämnden ska effekten av vidtagna åtgärder rapporteras i kommande uppföljningsrapporter.

I de fall underskottet överskrider det högsta av 1 % av nämndens budgetram eller 1 mnkr ska förutom ovan även en bedömning göras över hur budgetavvikelser och åtgärder påverkar nämndens möjlighet att hålla budget och bedriva verksamheten nästkommande år. Även
kommunstyrelsens arbetsutskott ska informeras. Om det bedöms ändamålsenligt kan då kommunstyrelsens ordförande ta initiativ till dialog mellan arbetsutskottet och nämndens presidium för att skapa en samsyn om nämndens utmaningar. Resultatet av dialogen delges hela kommunstyrelsen i enlighet med riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Detta innebär dock inte att nämndens ansvar för att bedriva verksamheten inom beslutad budget upphör.

Förvaltningschefen är skyldig att i protokollet uppmärksamma nämnden i fråga om förslag som bedöms leda till underskott jämfört med budget. Detta protokollsutdrag ska anmälas till kommunstyrelsen för kännedom.

På motsvarande sätt ska förväntade budgetavvikelser inom investeringsbudgeten rapporteras till berörd nämnd samt till kommunstyrelsens arbetsutskott. I de fall ett enskilt projekt med en budget över 5,0 mnkr förväntas överskrida tilldelad budget med mer än 10 % ska återredovisning ske till kommunfullmäktige.

Bilaga 1, Övergripande riktlinjer

Enligt kommunallagen ska kommuner:

- ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer
- besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen

I de fall kommunen avser inrätta en resultatutjämningsreserv ska riktlinjen även omfatta hanteringen av denna.

Riktlinje för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet ”god ekonomisk hushållning”:

”Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar:”

Genom att formulera tydliga mål har de förtroendevalda möjlighet att staka ut den politiska färdriktningen. För att kunna följa upp om verksamheten är effektiv eller inte krävs att det av nämnderna formuleras mål som är tydliga och mätbara. De mål som anges för verksamheten ska stå i relation till de ekonomiska resurser som ställs till förfogande.

I mål och budget beslutar kommunfullmäktige om såväl mål för verksamheten som finansiella mål. De finansiella målen sätts utifrån kommunens långsiktiga investeringsplan och begränsar verksamhetens omfattning samt det tillgängliga investeringsutrymmet.

Utöver dessa mål ska kommunens verksamhet bedrivas så att hemmaplanslösningar eftersträvas utifrån ett långsiktigt socialt och ekonomiskt försvarbart perspektiv.

I samband med årsredovisningen utvärderas kommunens mål och en analys utifrån de finansiella målen genomförs. God ekonomisk hushållning råder då merparten av målen uppfylls och den finansiella analysen visar på en god finansiell ställning.

Riktlinje för resultatutjämningsreserv (RUR)

Avsättning

Sedan bokslutet för år 2023 får inte medel reserveras till RUR till följd av en förändring i kommunallagen. Dock får medlen som kvarstår i resultatutjämningsreserven får användas fram till 2033. Därför har de delarna i riktlinjen som rör avsättning till RUR tagits bort.

Användning

Medel från RUR kan användas om båda dessa kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar)

- Balanskravsresultatet är negativt

Beslut om planerad användning av medel från RUR fattas i samband med antagande av mål och budget. Vid behandlingen av årsredovisningen fastställs eventuell användning av medel.

16. Årsredovisning 2025 för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) (kf fattar slutligt beslut) KS2026/105

§95 KS2026/105

Årsredovisning 2025 för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Stiftelsen Bollebygds hyresbostäders årsredovisning för 2025.

Ärendet

Ändamålet med Stiftelsens verksamhet är att inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen i kommunen. Stiftelsen ska ha ett varierat utbud av bostäder i små områden med trivsamma gårdsmiljöer. Bollebygds kommun har en positiv befolkningsutveckling men efterfrågan på bostäder har minskat. Totalt förvaltar Stiftelsen 413 lägenheter och 13 lokaler. Därutöver ägs och förvaltas ett äldreboende som i sin helhet hyrs av Bollebygds kommun. Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) har upprättat årsredovisning för 2025. Enligt revisionsberättelsen har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning. Enligt stiftelsens stadgar ska kommunfullmäktige före juni månads utgång fatta beslut om man kan godkänna årsredovisningen.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Stiftelsen

Bollebygds hyresbostäders årsredovisning för 2025.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025 för stiftelsen Bollebygds hyresbostäder
- Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder årsredovisning år 2025

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Årsredovisning 2025

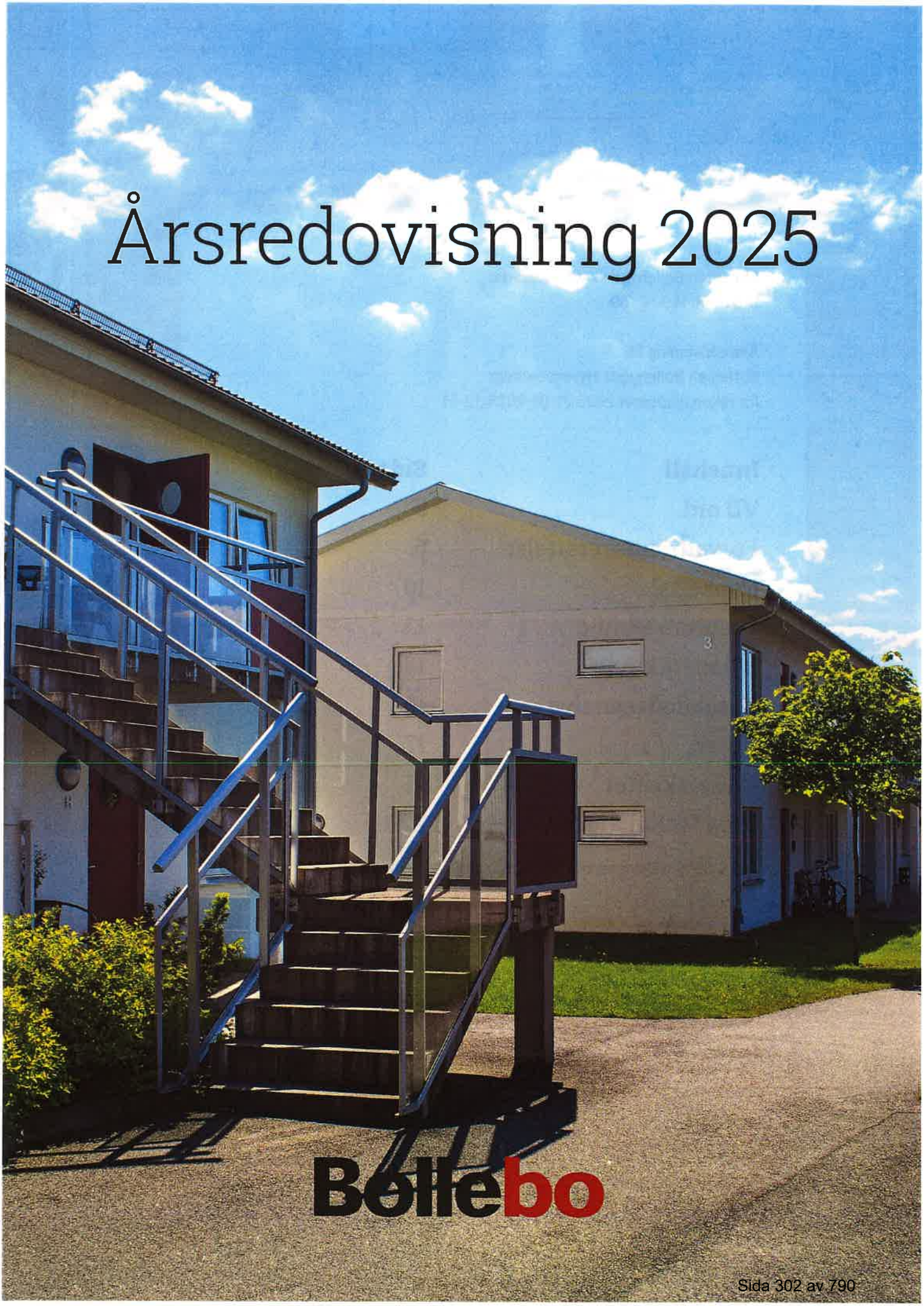

Bollebo

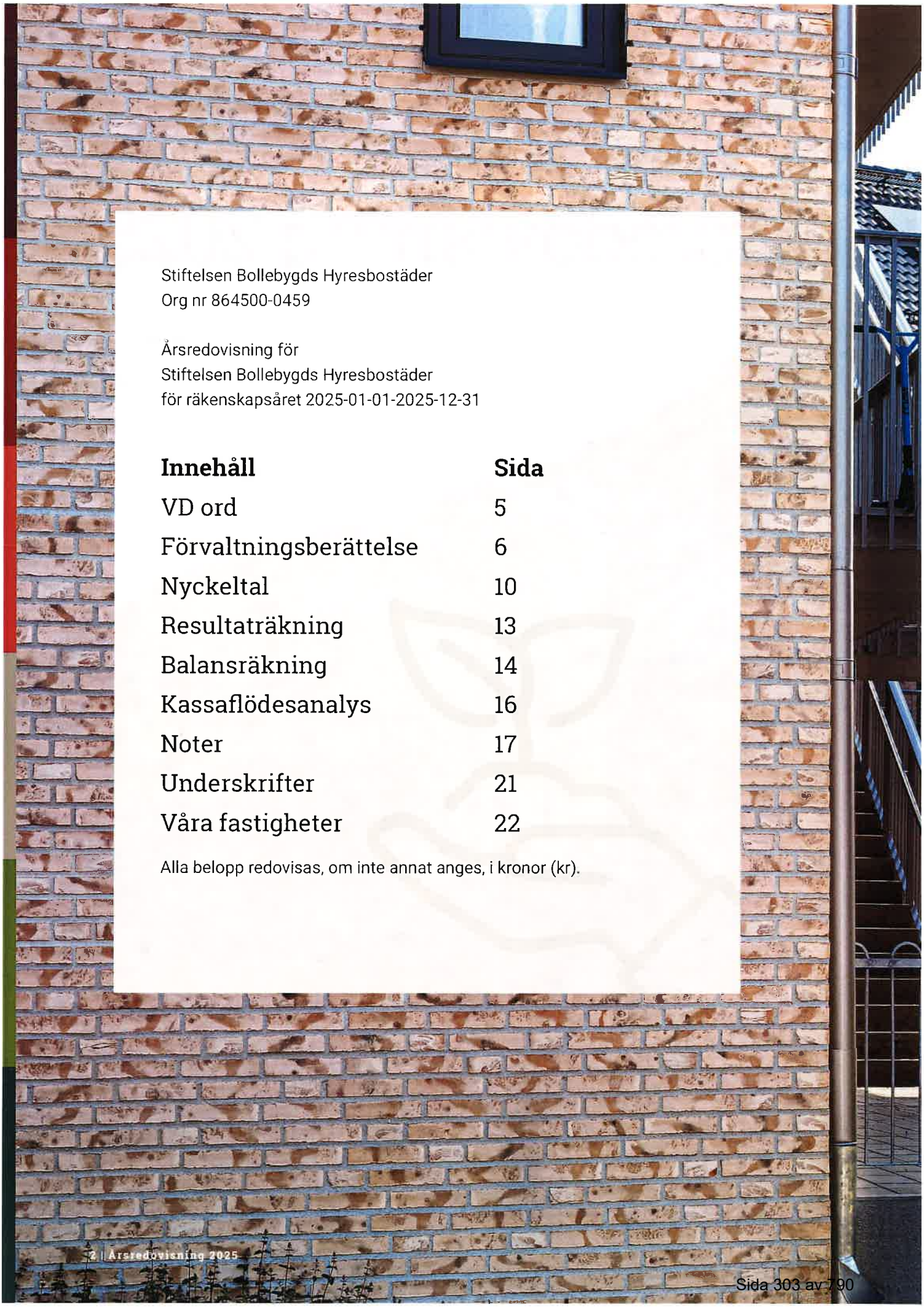

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder
Org nr 864500-0459

Årsredovisning för
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder
för räkenskapsåret 2025-01-01-2025-12-31

Innehåll	**Sida**
VD ord	5
Förvaltningsberättelse	6
Nyckeltal	10
Resultaträkning	13
Balansräkning	14
Kassaflödesanalys	16
Noter	17
Underskrifter	21
Våra fastigheter	22

Alla belopp redovisas, om inte annat anges, i kronor (kr).

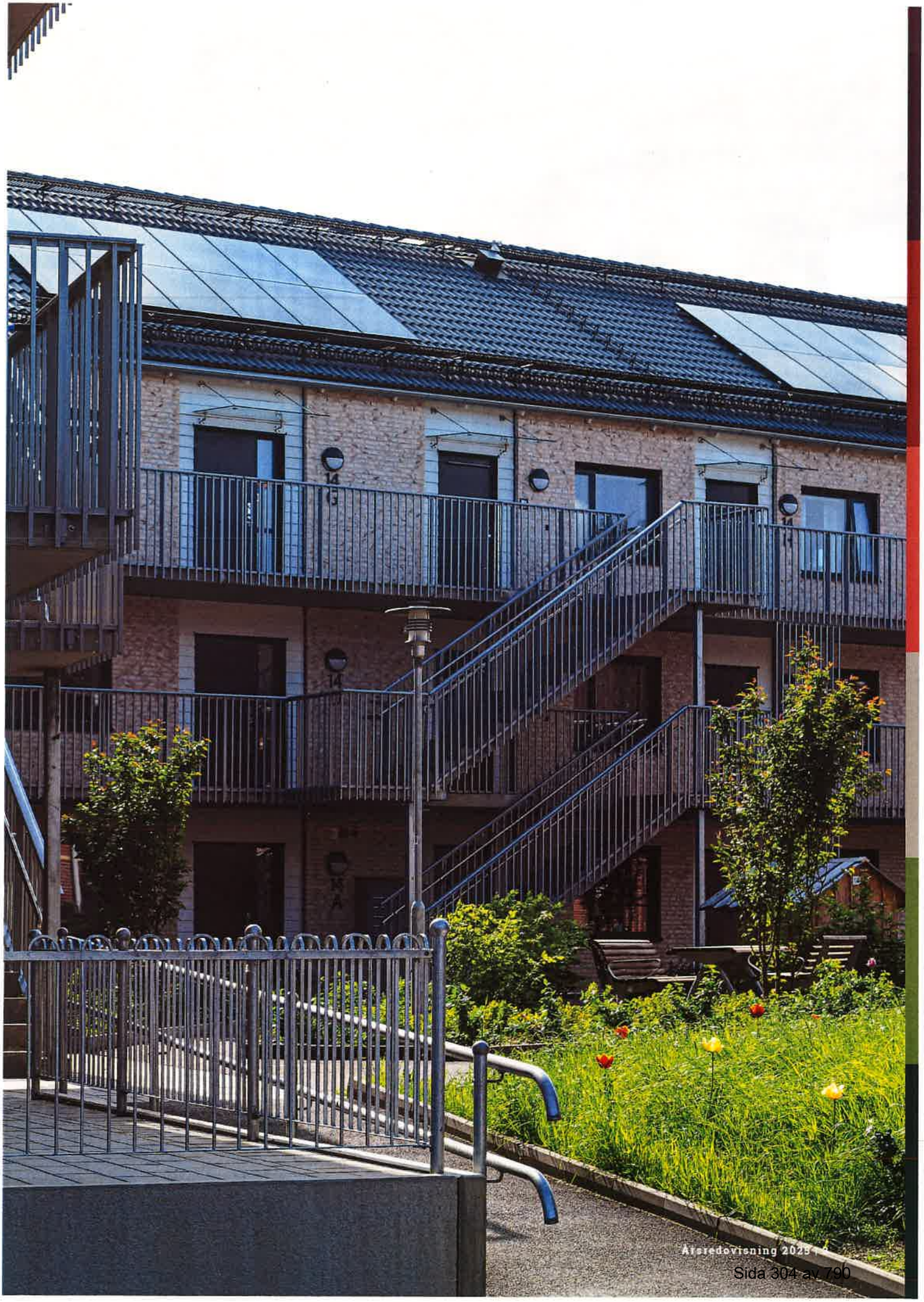

Utveckling, samarbete och hållbara steg framåt

VD ORD – 2025 har varit ett år med både förändring och utveckling för stiftelsen. Vi verkar i en tid där ekonomin och omvärld fortsatt påverkar både hushåll och företag, samtidigt som kraven på bra bostäder till rimlig kostnad är höga. Mot den bakgrunden har vi under året arbetat vidare med att utveckla verksamheten på ett stabilt och långsiktigt sätt.

Under året har vi haft uppskattade möten med våra hyresgäster genom träffar med korvgrillning på två av våra bostadsområden. Dessa tillfällen har gett oss möjlighet att samtala om viktiga frågor som brandsäkerhet, avfall och återvinning, energianvändning samt säker laddning och hantering av elbatterier. Mötena har bidragit till både ökad kunskap och en bättre dialog med hyresgästerna.

FOKUS PÅ ENERGIEFFEKTIVISERING

Vi har fortsatt vårt arbete med energieffektivisering genom att byta ut äldre belysning mot moderna och energisnåla LED-armaturer. Samtidigt har vi investerat i ett nytt system för energiuppföljning, kopplat upp fler fastigheter och installerat temperaturgivare. Det ger oss bättre kontroll över energianvändningen och är ett viktigt steg för att minska både kostnader och miljöpåverkan.

TID ATT SKAPA VÄRDE

Ett stort och viktigt arbete under året har varit bytet av fastighetssystem. Införandet har tagit mycket tid och krävt stora insatser från organisationen, men det nya systemet ger oss nu bättre stöd i det dagliga arbetet. Det skapar bättre förutsättningar för ett automatiserat och effektivare arbetssätt. På så sätt kan vi fokusera på mer värdeskapande arbetsuppgifter.

Vi har även slutfört upphandlingen av stamrenoveringen på Odens väg 18. Projektet är en viktig del av vårt långsiktiga arbete med att säkerställa fastigheternas funktion och kvalitet samt att skapa hållbara och moderna bostäder.

STÄRKT SAMARBETE I NÄTVERKET

Inom nätverket BoNät har en organisationsförändring genomförts under året. Syftet är att stärka samarbetet, tydliggöra ansvar och skapa bättre förutsättningar för gemensamt utvecklingsarbete inom bland annat hållbarhet, arbetsmiljö och kvalitet.

RUSTADE FÖR FRAMTIDEN

Sammanfattningsvis har 2025 varit ett år där vi, trots vissa utmaningar, har tagit flera viktiga steg framåt. Genom dialog med hyresgästerna, satsningar på energieffektivisering, utveckling av våra system och planering för framtida underhåll står vi bättre rustade inför kommande år. Vårt fokus är fortsatt att erbjuda trygga, hållbara och attraktiva bostäder.

Förvaltningsberättelse

VD och styrelsen för Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder avger härmed följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01-2025-12-31. Stiftelsens säte är Bollebygds kommun. Här följer information om styrelse med mera.

STYRELSE
Tillträdande styrelse utsedd av Bollebygds kommun, är vald för tiden 2023-01-01 – 2026-12-31

LEDAMÖTER
Ann-Sofie Aiazzi (M) ordförande
Eivor Carlsson (KD) vice ordförande
Beatrice Ekelund (S)
Ralph Utbult (S)
Sören Rasmussen (SD)

ERSÄTTARE
Stefan Hederdal (M)
Tomas Ridell (V)
Peter Krahl-Rydberg (MP)
Ewa Fröjd (SD)
Cecilia Carlhson (KD)

ORDINARIE REVISORER
Gustaf Albin, auktoriserad revisor Ernst & Young AB,
Göran Nordh (FR)

REVISORER ERSÄTTARE
Emelie Strömberg,
auktoriserad revisor Ernst & Young AB,
Jan-Åke Andersson (S)

ORGANISATIONSANSLUTNING
Företaget är anslutet till Sveriges Allmännytta, och Fastighetsbranschens Arbetsgivarorganisation, FASTIGO samt i Husbyggnadsvaror HBV.

Lägenhetsfördelning			
	Bostäder	**Särskilt boende**	**Totalt**
1 rok	29	81	110
2 rok	193	2	195
3 rok	142	-	142
4 rok	49	-	49
Summa	413	83	496

Ändamålet med Stiftelsens verksamhet är att inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen i kommunen. Den kommunala kompetensen innebär bland annat att verksamheten skall bedrivas utan vinstsyfte. Detta hindrar emellertid inte att Stiftelsen drivs med vinst som används till att konsolidera Stiftelsen och höja dess soliditet.

AFFÄRSIDÉ

Stiftelsen skall ha ett varierat utbud av bostäder i små områden med trivsamma gårdsmiljöer. Valmöjligheter avseende standard och servicegrad ska erbjudas kunderna. Förvaltningen ska ske miljömedvetet och nära kunden.

MARKNADEN

I Bollebygds kommun finns totalt cirka 4 145 (Kolada 2024) hushåll. Kommunen har en positiv befolkningsutveckling men efterfrågan på bostäder har minskat.

FASTIGHETSBESTÅNDET

Totalt förvaltar Stiftelsen 413 lägenheter och 13 lokaler.

Därutöver ägs och förvaltas ett äldreboende som i sin helhet hyrs av Bollebygds kommun. Den totala bostadsytan, exklusive äldreboendet uppgår till 28 899 kvadratmeter och lokalytan uppgår till 1 039 kvadratmeter. Äldreboendets yta uppgår totalt till 8 278 kvadratmeter.

Stiftelsens fastighetsbestånd består av ett tiotal bostadsområden med varierande antal lägenheter. Flertalet lägenheter är markbostäder, typ radhusboende. Utav beståndet finns 351 lägenheter i Bollebygd, 40 lägenheter i Olsfors och 22 lägenheter i Töllsjö.

Kråktorp 1:14 Av de avstyckade enheterna återstår en att avyttra.

Lägenhetsbeståndet fördelat efter byggnadsår:	
1937	1 st
1963-1985	163 st
1986-1993	186 st
2003-2010	35 st
2012-2015	74 st
2020	24 st
2021	13 st

NYBYGGNATION

Rivning och nybyggnation av fastigheten på Vinkelvägen 9-37 har inte genomförts som planerat under året. Lägenheterna i området har under året varit uthyrda till 55%.

HYRESUTVECKLING

Den 1 mars 2025 höjdes hyrorna för bostäder med i snitt 5 %.

VÄSENTLIGA LOKALHYRESKONTRAKT

Två större hyreskontrakt är tecknade med Bollebygds kommun med en total årshyra på 10 865 tkr.

UTHYRNING

Hyresbortfall på grund av outhyrt uppgår till 808 tkr (varav 2 tkr avser outhyrda garage). Bortfallet påverkas av den planerade rivningen av Vinkelvägen 9-37 som inte varit full uthyrt.

BOKFÖRT VÄRDE

Fastigheternas bokförda värde uppgick per den 31 december 2025 till 236 580 tkr. Av totalt bokfört värde hänför sig 47 366 tkr till Bollegårdens äldreboende.

Förändringar i eget kapital (tkr)			
	Grundfond	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**
Belopp vid årets ingång enligt fastställd balansräkning	1 000	55 966	220
Omföring av föregående års resultat	-	220	-220
Årets resultat	-	-	-2 414
	1 000	**56 186**	**-2 414**

Samtliga fastigheter är försäkrade till fullvärde.

LÅN OCH FINANSIERING

Under år 2025 har 59 000 tkr av stiftelsens lån löpt ut och detta belopp har satts om i nya lån. Låneskulden uppgår därför oförändrat till 271 000 tkr. Kommunal borgen för 299 000 tkr är beviljad.

NEDSKRIVNING AV FASTIGHET

Fastigheten Töllsjö 1:65 har efter värdering av extern part skrivits ned med -6 007 tkr.

UNDERHÅLL

Stiftelsens inriktning på verksamheten är att ha hög servicenivå och väl underhållna fastigheter. Företaget tillämpar hyresgäststyrt lägenhetsunderhåll (HLU). Årets underhållskostnader uppgår till totalt 6 849 tkr varav 671 tkr avser Bollegårdens äldreboende.

MILJÖARBETE

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder är sedan 2001 certifierade enligt ISO 14001. Vi bedriver ett aktivt miljöarbete som syftar till, att ur miljösynpunkt på bästa möjliga sätt hushålla med resurser, för att bidra till en långsiktig hållbar utveckling.

MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Följande delar av stiftelsens verksamhet är kontrollpliktiga:

- Större kyl och frysanläggningar (Bollegårdens äldreboende)
- Drift av större värmepumpar på Vinkelvägen 1-7.
- Drift av större värmepumpar på Boråsvägen 35 i Olsfors.

EKONOMI

Genomsnittsräntan år 2025 var 2,43% (2,16% år 2024). Borgensavgiften har under året höjts till 0,57% enligt avisering från Bollebygds kommun (0,44% år 2024). Den genomsnittliga underhållskostnaden under den kommande femårsperioden bedöms vara 9-10 miljoner kronor per år.

OMVÄRLDSFAKTORER

Den ekonomiska och geopolitiska oron påverkar marknaden och ställer ökade krav på beredskap och säkerhet, vilket även får konsekvenser för stiftelsens verksamhet. Räntorna har stabliserats men finansieringskostnaderna är fortsatt stigande vilket drabbar stiftelsens ekonomi.

Bygg- och underhållskostnader har stabiliserats men är på en hög nivå, vilket förhindrar genomförandet av underhåll och investeringar enligt plan. Hushållens ekonomi är fortsatt ansträngd, vilket påverkar hyresgästernas betalningsförmåga. Eftersom utrymmet för hyreshöjningar är begränsat blir det en utmaning att balansera ekonomin och säkerställa en långsiktigt hållbar förvaltning. Dessa faktorer skapar betydande utmaningar för stiftelsen framöver.

STIFTELSENS STADGAR

Några ändringar av Stiftelsens stadgar har inte gjorts

Nyckeltal flerårsöversikt

	2025	2024	2023	2022
Nettoomsättning (tkr)	51 535	49 442	47 318	44 951
Resultat efter finansiella poster (tkr)	-1 257	257	3 955	5 343
Balansomslutning (tkr)	291 850	290 419	292 513	318 257
Justerat eget kapital (tkr)	59 565	61 661	61 409	58 154
Soliditet (%)	20,41%	21,23%	20,99%	18,27%
Antal bostäder	496	496	497	496
Area bostäder i m²	32 504	32 504	32 702	32 576
Lokaler	13	13	13	12
Area lokaler i m²	5 712	5 712	5 712	5 544
Outhyrt, bostäder	594	232	187	22
Vakansgrad (%)	1,5%	0,6%	0,5%	0
Hyresbortfall bostäder (tkr)	646	291	234	67
Hyresbortfall lokaler (tkr)	162	159	159	31
Genomsnittlig hyra bostäder, kr/m²/år (exkl. äldreboendet)	1 388	1 317	1 251	1 204

1. **Nettoomsättning –** Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.
2. **Resultat efter finansiella poster –** Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före bokslutsdispositioner och skatt.
3. **Balansomslutning –** Stiftelsens samlade tillgångar.
4. **Justerat eget kapital –** Eget kapital plus 79,4 % av obeskattade reserver.
5. **Soliditet (%) –** Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen.

Resultaträkning

	Not	2025	2024
Rörelseintäkter, lagerförändring m.m.	1		
Hyresintäkter	2	51 535 420	49 441 598
Övriga intäkter		1 584 953	245 750
Summa rörelseintäkter, lagerförändring m.m.		**53 120 374**	**49 687 348**
Rörelsekostnader			
Direkta fastighetskostnader	3	-24 742 890	-26 937 856
Övriga externa kostnader		-3 265 881	-2 622 285
Personalkostnader	4	-5 610 083	-5 882 531
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5, 6	-15 068 960	-8 998 791
Förlust avyttring fastighet		0	-320 417
Summa rörelsekostnader		**-48 687 814**	**-44 761 880**
Rörelseresultat		**4 432 560**	**4 925 468**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		584 697	772 114
Räntekostnader och liknande resultatposter		-6 274 676	-5 440 635
Summa finansiella poster		**-5 689 979**	**-4 668 521**
Resultat efter finansiella poster		**-1 257 419**	**256 947**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		0	510 000
Förändring av överavskrivningar		-399 175	-550 177
Summa bokslutsdispositioner		**-399 175**	**-40 177**
Resultat före skatt		**-1 656 594**	**216 770**
Skatt på årets resultat		-756 975	3 262
Årets resultat		**-2 413 569**	**220 032**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
Tillgångar	1		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader & Mark	5	236 579 829	250 908 109
Inventarier, verktyg och installationer	6	2 922 862	3 027 553
Pågående nyanläggning och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	7	4 688 690	2 556 129
		244 191 381	**256 491 791**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	8	40 000	40 000
		40 000	**40 000**
Summa anläggningstillgångar		**244 231 381**	**256 531 791**
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Råvaror och förnödenheter		255 980	407 840
		255 980	**407 840**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		204 210	147 662
Övriga fordringar		1 287 146	459 323
Skattefordran		285 381	1 057 852
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 164 826	1 207 192
Summa kortfristiga fordringar		**2 941 564**	**2 872 029**
Kassa och bank		44 421 058	30 607 705
Summa omsättningstillgångar		**44 421 058**	**30 607 705**
Summa tillgångar		**291 849 983**	**290 419 365**

	Not	2025-12-31	2024-12-31
Eget kapital och skulder	1		
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Grundfond		1 000 000	1 000 000
		1 000 000	**1 000 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		56 185 841	55 965 809
Årets resultat		-2 413 569	220 032
		53 772 272	**56 185 841**
Summa eget kapital		**54 772 272**	**57 185 841**
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar		1 768 938	1 369 763
Periodiseringsfonder		4 267 000	4 267 000
Summa obeskattade reserver		**6 035 938**	**5 636 763**
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	9	161 000 000	158 000 000
Summa långfristiga skulder		**161 000 000**	**158 000 000**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	9	56 000 000	59 000 000
Leverantörsskulder		4 110 338	3 728 259
Skuld till Bollebygds kommun		1 608 218	1 238 231
Övriga skulder		430 817	518 974
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		7 892 399	5 111 297
Summa kortfristiga skulder		**70 041 772**	**69 596 761**
Summa skulder och eget kapital		**291 849 983**	**290 419 365**

Kassaflödesanalys

	2025	2024
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	4 432 560	4 925 468
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar	15 068 960	8 998 791
Bokförd förlust vid avyttring av anläggningstillgångar	0	320 417
	19 501 520	**14 244 676**
Erhållen ränta m.m.	584 697	772 114
Erlagd ränta	-6 274 676	-5 440 635
Betald skatt	15 496	-759 541
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**13 827 037**	**8 816 614**
Förändring i rörelsekapital		
Ökning(-)/minskning av varulager	151 860	-184 109
Ökning(-)/ minskning av fordringar	-842 006	-18 701
Ökning(+)/ minskning av kortfristiga skulder	3 445 011	-2 354 226
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**16 581 903**	**6 259 578**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-2 768 550	-2 048 217
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	2 000 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-2 768 550**	**-48 217**
Finansieringsverksamheten		
Ökning(+)/ minskning av skulder till kreditinstitut	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**0**	**0**
Förändring av likvida medel	**13 813 353**	**6 211 361**
Likvida medel vid årets början	**30 607 705**	**24 396 344**
Likvida medel inklusive kortfristiga placeringar vid årets slut	**44 421 058**	**30 607 705**

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar – Årsredovisningen har upprättas i enlighet med Bokförings-nämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Anläggningstillgångar – Materiella och immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet med avdrag för beräknat restvärde om detta bedöms vara väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	
Byggnader	25-50 år
Markanläggningar	20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-12 år
Inventarier, verktyg och installationer	5 år

Not 2. Hyresintäkter

	2025	2024
Bostäder	44 944 136	42 943 876
Lokaler	5 801 322	5 714 669
Garage, P-platser	789 962	783 053
Summa hyresintäkter netto	**51 535 420**	**49 441 598**

Not 3. Direkta fastighetskostnader

	2025	2024
Reparationer	1 065 359	1 227 190
Underhåll	6 849 150	10 951 561
Fastighetsskatt	538 549	533 213
Skötselkostnader		
Uttagsskatt	358 929	450 562
Övrigt	4 287 718	2 922 346
Förbrukning		
Vatten	3 574 213	2 685 573
El	1 651 823	1 784 359
Renhållning	664 554	674 067
Värmekostnader	5 055 395	5 051 759
Försäkringskostnader	697 200	657 226
Summa direkta fastighetskostnader	**24 742 890**	**26 937 856**

Not 4. Anställda, löner och andra ersättningar m.m.

	2025	2024
Medelantalet anställda	8	9
Löner och andra ersättningar	3 891 570	4 105 533
Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	1 607 245	1 649 793
* I pensionskostnader ingår pensionsförsäkringspremie	*(414 375)	*(376 523)

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter och övriga anställda:

	2025	2024
Styrelse	168 209	153 273
Övriga anställda	3 723 361	3 952 259

Not 5. Byggnader, markanläggning och mark

	2025-12-31	2024-12-31
Byggnader och markanläggning		
Ingående anskaffningsvärden	399 029 077	400 727 568
Årets anskaffningar	385 015	144 078
Årets avyttring	0	-1 842 569
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**399 414 092**	**399 029 077**
Ingående avskrivningar	-161 770 931	-153 268 885
Årets avskrivningar	-8 706 379	-8 722 384
Årets avyttring	0	220 338
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-170 477 310**	**-161 770 931**
Årets nedskrivningar	-6 006 916	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-6 006 916**	**0**
Utgående redovisat värde	**222 929 866**	**237 258 146**
Mark		
Ingående anskaffningsvärden	**13 649 963**	14 286 402
Årets anskaffningar	**0**	61 747
Årets avyttring	**0**	-698 186
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**13 649 963**	**13 649 963**
Totalt planenligt restvärde för fastigheterna	**236 579 829**	**250 908 109**

Utgående ackumulerade anskaffningsvärden har minskats med erhållna offentliga bidrag uppgående till 18 209 085 kr (18 209 085 kr).

Not 6. Inventarier, verktyg och installationer	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	9 193 522	7 402 711
Årets anskaffningar	250 974	1 842 392
Försäljningar/utrangeringar	0	-51 581
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**9 444 496**	**9 193 522**
Ingående avskrivningar	-6 165 969	-5 941 413
Försäljningar/utrangeringar	0	51 581
Årets avskrivningar	-355 665	-276 137
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-6 521 634**	**-6 165 969**
Utgående redovisat värde	**2 922 862**	**3 027 553**

Utgående ackumulerade anskaffningsvärden har minskats med erhållna offentliga bidrag uppgående till 70 000 kr (70 000 kr).

Not 7. Pågående nybyggnation	2025-12-31	2024-12-31
Ingående nedlagda kostnader	2 556 129	2 556 129
Under året nedlagda kostnader	2 132 561	0
Utgående nedlagda kostnader	**4 688 690**	**2 556 129**

Not 8. Andra långfristiga värdepappersinnehav	2025-12-31	2024-12-31
HBV, insatskapital	40 000	40 000
Summa andra långfristiga värdepappersinnehav	**40 000**	**40 000**

Not 9. Långfristiga skulder

Långivare	Kapitalskuld	Bundet till år	Ränta
Kommuninvest	5 000 000	2026	Fast
Kommuninvest	29 000 000	2026	Fast
Kommuninvest	22 000 000	2026	Fast
Kommuninvest	20 000 000	2027	Fast
Kommuninvest	21 500 000	2027	Fast
Kommuninvest	25 000 000	2028	Fast
Kommuninvest	30 000 000	2028	Fast
Kommuninvest	14 000 000	2029	Fast
Kommuninvest	12 000 000	2029	Fast
Kommuninvest	38 500 000	2030	Fast
Summa fastighetslån	**217 000 000**		

Lån som förfaller inom 12 månader	56 000 000
Lån som förfaller inom 12 - 72 månader	161 000 000

Not 10. Eventualförpliktelser

	2025-12-31	2024-12-31
Fastigo, garantiförbindelse	72 713	80 124

Bollebygd den 25 mars 2026

Ann-Sofie Aiazzi, Ordförande

Eivor Carlsson, Vice ordförande

Beatrice Ekelund

Ralph Utbult

Sören Rasmussen

Heléne Persson Alsin , VD

Vår revisionsberättelse har avgivits den 1/4 2026

Gustaf Albin Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB

Göran Nordh, Förtroendevald revisor

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäders fastigheter 2025-12-31 (i tkr)

Fastighet	Nybygg-nadsår	Area byggnad	Anskaffn. värde	Bokfört restvärde	Tax.värde totalt
Flässjum 3:105	1964	1 638	1 543	28	9 393
Ny värmepump	2017		906	755	
Örlid 1:111	1965	1 218	2 318	363	9 398
Flässjum 4:97	1966	3 522	3 639	66	28 800
	1972	1 746	6 842	1 967	15 297
	2015		164	0	
	2021		36	82	
Ny innergård	2022		1 123	922	
Laddstolpar till elbilar	2022		80	68	
Apparatskåp styr- reglerutrustning	2025		106	102	
	2003	1 128	12 198	6 654	13 997
	2010		3 595	1 426	
	2020	1 557	36 402	32 008	25 448
Flässjum 4:98	1963	623	357	183	4 369
	2003	376	4 593	2 511	4 685
Töllsjö Stom 1:61	1974	522	848	462	3 135
Flässjum 3:120	1970	1 513	2 028	217	12 439
Örlid 1:35	1980	1 671	4 564	982	13 106
Laddstolpar till elbilar	2023		104	93	
Flässjum 3:139	1991	2 476	26 769	10 437	26 304
Flässjum 1:87	1991	1 176	16 343	6 450	11 996
Laddstolpe till elbilar	2017		52	29	
Flässjum 3:86 S-hus	1993	7 541	62 128	22 722	
Sprinkler	2004		1 151	539	
C-hus och storkök	2009	737	16 237	8 406	
A- och B-hus	2010		18 821	10 449	
C-hus markanläggning	2010		454	252	
A- och B-hus	2011		2 644	1 497	
Solcellsanläggning	2018		406	341	
Sinnenas trädgård	2018		2 006	1 719	
Sinnenas trädgård markanl.	2018		1 338	858	
Avgasare till värmesystemet	2022		46	32	
Luftvärmepumpar	2023		329	274	
Kylanläggning för kök i restarurang	2025		81	80	
Släcksystem för stekbord	2025		68	67	
Apparatskåp styr- reglerutrustning	2025		130	130	

Fastighet	Nybygg-nadsår	Area byggnad	Anskaffn. värde	Bokfört restvärde	Tax.värde totalt
Kråktorp 1:14	1993	3 417	36 740	15 517	33 000
Laddstolpar till elbilar	2022		188	157	
Kråktorp 1:23	1993	72	797	328	1 930
Kråktorp 1:25	1993	308	5 015	2 767	4 939
Flässjum 2:58		1 258	7 210	3 097	11 935
Flässjum 3:167	2012	1 084	23 160	16 964	16903
Laddstolpar till elbilar	2022		41	33	
Flässjum 12:93	2015	3 515	76 902	61 296	56 400
Töllsjö 1:65	2021	823	27 175	18 000	12 541
Töllsjö 1:34, mark			381	381	380
Flässjum 2:49	1937	294	5 006	4 866	362
SUMMA		**38 215**	**413 065**	**236 580**	**316 757**

Bollebo

Revisionsberättelse

Till styrelsen och verkställande direktören i Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder, org.nr 864500-0459

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder för år 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Den andra informationen består av "VD har ordet" och fastighetsförteckning (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen och verkställande direktören om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder för år 2025.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna och verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder de auktoriserade revisorerna professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Borås den 1/4 2026

Gustaf Albin
Auktoriserad revisor
Ernst & Young AB

Göran Nordh
Förtroendevald revisor

17. Årsredovisning 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund (kf fattar slutligt beslut) KS2026/90

§91 KS2026/90

Årsredovisning 2025 Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund. Förbundsdirektionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Ärendet

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har översänt årsredovisning 2025, till medlemskommunerna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för förbundsdirektionen. Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 391 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2024. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om knappt 500 tkr, vilket beror på budgeterat överskott samt ej utnyttjad buffert. Navet science center uppvisar ett negativt resultat om knappt 200 tkr, jämfört med ett budgeterat negativt resultat om 440 tkr. I april tog Direktionen beslut om ny finansieringsmodell för Navet, vilket möjliggör långsiktig stabilitet både när det gäller drift och investeringar. Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2026.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund. Förbundsdirektionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund
- Protokollsutdrag årsbokslut 2025
- Årsbokslut Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2024 inkl bilagor
- Revisionsberättelse Sjuhärads kommunalförbund 2025

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

§ 10 Årsbokslut 2025 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Diarienummer: 2026/SKF0107

Beslut

Årsbokslut 2025 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund godkänns och översänds tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna samt Delregional nämnd södra för prövning av ansvarsfrihet

Sammanfattning

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 391 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2024. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om knappt 500 tkr, vilket beror på budgeterat överskott samt ej utnyttjad buffert.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om knappt 200 tkr. Navet budgeterade ett negativt resultat om 440 tkr. I april 2025 tog Direktionen beslut om ny finansieringsmodell för Navet, vilket möjliggör långsiktig stabilitet både när det gäller drift och investeringar.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2026.

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 688 tkr i förhållande till lagd budget, vilket är i paritet med utfallet.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och landsting ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
    - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
    - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2025 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 6 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 13 471 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet generellt god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumenten samt den enkät som besvarats av 143 deltagare i förbundets nätverk där 94 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2025 är 27 av 28 uppfyllda och ett delvis uppfyllt. Även driftverksamheterna uppvisar god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Expedieras till
Medlemskommunerna
Delregional nämnd södra

Årsbokslut 2025

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Innehåll

1. Politisk representation 4
   1.1 Direktion 4
   1.2 Revisorer 4
2. Förvaltningsberättelse 5
   2.1 Organisation 5
      2.1.1 Syfte och strategiskt mål 5
      2.1.2 Grunduppdrag 5
      2.1.3 Styrdokument 6
      2.1.4 Finansiering 6
   2.2 Händelser av väsentlig betydelse 7
   2.3 Ekonomiskt resultat 7
      2.3.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet 7
   2.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 8
   2.5 Balanskravsresultat 8
   2.6 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder 8
   2.7 Investeringsredovisning 9
   2.8 Intern kontroll 9
   2.9 Väsentliga personalförhållanden 9
   2.10 Förväntad utveckling 10
3. Räkenskaper 13
   3.1 Resultaträkning total 13
      3.1.1 Resultaträkning Förbundskansli 13
      3.1.2 Resultaträkning Administration 14
      3.1.3 Resultaträkning Regional utveckling 14
      3.1.4 Resultaträkning Välfärdsutveckling 15
      3.1.5 Resultaträkning Business Region Borås 15
      3.1.6 Resultaträkning Dataskyddsombud 16
      3.1.7 Resultaträkning Medarbetarcentrum 16
      3.1.8 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege Sjuhärad 17
      3.1.9 Resultaträkning Navet science center 17
      3.1.10 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 18
   3.2 Balansräkning 18
   3.3 Noter 19
   3.4 Kassaflödesanalys 24
   3.5 Driftredovisning 25

4. Måluppfyllelse 26
4.1 Strategiskt mål 26
4.2 Grunduppdrag 26
4.3 Mål och uppdrag 2025 29
4.4 Intressebolag 41

Bilagor
1. Uppföljning internkontrollplan 2025
2. Årsrapport Driftverksamheter
3. Årsrapport Navet science center

1. Politisk representation

1.1 Direktion

Direktionen är förbundets beslutande organ och tillika förbundsstyrelse. Direktionen hade sex sammanträden under 2025.

Ordförande	Ulf Olsson (S)	Borås Stad	
1e vice ordförande	Annette Carlson (M)	Borås Stad	
2e vice ordförande	Ulf Dahlberg (S)	Marks kommun	
Ledamot	Ulf Rapp (S)	Bollebygds kommun	
Ledamot	Mats Palm (S)	Herrljunga kommun	
Ledamot	Johan Björkman (M)	Svenljunga kommun	
Ledamot	Driton Bilalli (S)	Tranemo kommun	
Ledamot	Wiktor Öberg (M)	Ulricehamns kommun	
Ledamot	Bengt Hilmersson (C)	Vårgårda kommun	
Ersättare	Daniel Persson (SD)	Bollebygds kommun	
Ersättare	Helena Ruderfors (C)	Borås Stad	
Ersättare	Helena Ishizaki (KD)	Borås Stad	Tom 250511
Ersättare	Niklas Arvidsson (KD)	Borås Stad	From 250512
Ersättare	Gunnar Andersson (M)	Herrljunga kommun	
Ersättare	Tomas Ekberg (M)	Marks kommun	
Ersättare	Patrik Harrysson (S)	Svenljunga kommun	
Ersättare	Niklas Gardewik (M)	Tranemo kommun	
Ersättare	Ruza Källström (S)	Ulricehamns kommun	
Ersättare	Tony Willner (S)	Vårgårda kommun	
Adjungerad	Tobias Carlsson (L)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Jeanette Qvist (S)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Arthur Thiry (V)		
Adjungerad	Mikael Levander (NU)		
Adjungerad	Anna Svalander (L)		

1.2 Revisorer

Förbundet ska revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås, Mark och Ulricehamn utser vardera en revisor. Borås Stads revisor är sammankallande. Dessutom kan övriga medlemskommuner om de så önskar utse vardera en revisor.

Boris Preijde (M)	Borås Stad	
Marijke Hallencreutz (M)	Marks kommun	
Olof Qvist (SD)	Ulricehamns kommun	
Göran Nordh (FR)	Bollebygds kommun	
Jonny Gustafsson (-)	Herrljunga kommun	
Bengt Melkersson (C)	Tranemo kommun	
Weine Eriksson (S)	Vårgårda kommun	Tom 250423

2. Förvaltningsberättelse

2.1 Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter. De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Välfärd och Kompetens (VoK) arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundets medlemmar ingår även i VästKom, som på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen inom de hälso- och sjukvårdsfrågor som har ett tydligt länsperspektiv samt tillhörande digitalisering.

Förbundet utser Sjuhärads representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

2.1.1 Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är ***Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.***

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande. Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

2.1.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär samt fördelar utvecklingsmedel enligt överenskommelse med Västra Götalandsregionen.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer. I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

2.1.3 Styrdokument

Verksamheten grundar sig på förbundsordningen. Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan Sjuhärad 2024-2027. Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt delregionala och länsgemensamma styrdokument. Övriga verksamheter har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

2.1.4 Finansiering

Verksamheten finansieras via medlemsavgifter från medlemskommunerna samt via bidrag för tillväxtsatsningar från Västra Götalandsregionen. Utvecklingsmedel och projektmedel utgör de största intäktsposterna för förbundet. Merparten av dessa delas sedan ut till externa parter för olika projekt och utvecklingsarbeten enligt fastställd modell.

Business Region Borås, Dataskyddsombudsverksamheten, Medarbetarcentrum och Navet science center finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i den interna redovisningen. Detta gäller även Vård- och omsorgscollege Sjuhärad och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Utöver ovanstående bedriver förbundet en rad projekt där finansiering sker i särskild ordning.

Verksamhet	**Finansiering**
Basverksamhet	Medlemsavgift 41 kr/invånare, Varberg 11 kr/invånare. Total intäkt ca 10 150 tkr. Ingen uppräkning till 2025 till följd av minskad befolkningsutveckling.
Utvecklingsmedel samt projekt	Förbundet erhåller, enligt beslutad överenskommelse, medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel. Medlen betalas ut från miljö- och regionutvecklingsnämnden (9 000 tkr) samt kulturnämnden (2 050 tkr). Medlemskommunerna motfinansierar dessa medel med 37 kr/invånare, totalt 8 480 tkr. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och används för att ge stöd till projekt som främjar hållbar regional utveckling och tar sig an aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategi 2024–2027 och Klimat- och miljöstrategin 2030. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter.
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare. Ingen uppräkning till 2025 till följd av minskad befolkningsutveckling.
Dataskyddsombud	Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 142 tkr per deltagande kommun samt en rörlig avgift om 6,86 kr/invånare. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Vård- och omsorgscollege	Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Uppräkning enligt PKV, dock ingen uppräkning till 2025 enligt särskilt beslut.
Navet science center	Medlemsavgift, Skolverket, Västra Götalandsregionen, sålda tjänster, temporära projektmedel. Uppräkning skolavtal 2,5 %.
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 6 kr/invånare (50 %), Delregional nämnd södra 50 %, temporära projektmedel. Ingen uppräkning till 2025 till följd av minskad befolkningsutveckling.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Under 2025 har förbundet flyttat fram positionerna som samverkansplattform för Sjuhärads bästa på flera områden, såväl inom regional utveckling som inom välfärdsutveckling.

Med målet att stärka transportinfrastrukturen och förbättra kommunikationerna mellan våra kommuner, inom och utom länets gränser, har arbetet inom stråksamverkan förstärkts genom aktiva insatser inom stråken Borås – Värnamo och Borås – Göteborg. Ambitionen med insatserna är att utöka vår arbetsmarknadsregion, öka möjlighet och tillgänglighet för persontransporter på väg och järnväg samt underlätta och öka attraktiviteten i stråken ur ett näringslivsperspektiv.

Energifrågorna har fortsatt haft en hög prioritet och genom den regionala energiöverenskommelsen som tecknats mellan samtliga kommuner i regionen har arbetet intensifierats ytterligare med ambitionen om att utarbeta en målbild energi för Sjuhärad.

Under året har Business Region Borås haft ett starkt fokus på proaktivt, samordnat och strategiskt näringslivsfrämjande arbete. Arbetet har i hög grad möjliggjorts genom den regionala satsningen västsvenska etableringar för grön omställning, som både stärkt kapaciteten och fördjupat samarbetet mellan delregionerna i Västra Götaland. Samtliga kommuner presenterar nu sina etableringsområden på en gemensam plattform vilket underlättar för eventuella nyetableringar till vårt område.

Funktionen finansieringslots för kultur har resulterat i att över 33 000 tkr sökts för att utveckla kulturprojekt i Sjuhärad. Den delregionala lotsen har bidragit till att skapa förutsättningar för entreprenörskap och idéutveckling som leder till regional utveckling med extern finansiering.

Inom välfärdsområdet har året präglats av framtagande av nya samverkansavtal inom ett antal viktiga områden samt samverkan kring implementering av ny lagstiftning. Viktiga samverkansavtal som hanterats under året är nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt processen att utveckla former för samverkan inom naturbruksutbildningarna. Arbetet har skett med hög delaktighet från samtliga kommuner i Sjuhärad. Inom välfärdsområdet har året i hög grad även präglats av Västra Götalandsregionens beslut att avbryta implementeringen av Millenium som nytt vårdinformationssystem. Beslutet, som tagits väl emot av samtliga kommuner i Sjuhärad, har inneburit att ett mellankommunalt arbete inletts för att klarlägga vilka alternativ kommunerna har samt vilka krav som kan ställas vid ett kommande skifte av informationssystem.

En viktig milstolpe har varit det gemensamma projektet kring införande av E-arkiv Sjuhärad där upphandling genomförts och implementering skett under hösten i sju av våra åtta medlemskommuner. Ytterligare exempel på väl fungerande samverkan mellan kommunerna i Sjuhärad är det samarbete som byggts upp kring gemensam digitalisering.

Att förbundets roll som samverkansplattform är stark, bekräftas av den enkät som skickats ut till 22 nätverk och där 94 % av de svarande anger att de är nöjda med nätverkssamarbetet.

2.3 Ekonomiskt resultat

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 391 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2024. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om knappt 500 tkr, vilket beror på budgeterat överskott samt ej utnyttjad buffert.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om knappt 200 tkr, jämfört med ett budgeterat negativt resultat om 440 tkr. I april tog Direktionen beslut om ny finansieringsmodell för Navet, vilket möjliggör långsiktig stabilitet både när det gäller drift och investeringar.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2026.

2.3.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 688 tkr i förhållande till lagd budget, vilket är i paritet med utfallet.

2.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
   - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
   - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2025 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 6 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 13 471 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumenten samt den enkät som besvarats av 143 deltagare i förbundets nätverk där 94 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2025 är 27 av 28 uppfyllda och ett delvis uppfyllt. Även driftverksamheterna uppvisar god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.5 Balanskravsresultat

Kommunalförbundet redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2025 om 391 tkr. Förbundet får inte använda resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr	
Årets resultat enligt resultaträkningen	391
Reducering realisationsvinster	0
Balanskravsresultat	391

2.6 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts som i årsbokslut 2024.

2.7 Investeringsredovisning

Då kansliet planerar en större ombyggnation av kontorslokalerna under 2026 har inga anpassningar gjorts under året. De planerade investeringarna på Navet flyttas till 2026.

Projekt	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Anpassning av lokal, kansliet	250 tkr	0 tkr	-250 tkr
Utställning samt belysning, Navet	1 800 tkr	0 tkr	-1 800 tkr

2.8 Intern kontroll

Uppföljning av intern kontrollplan för 2025 är genomförd och redovisas i bilaga 1. Beslut om intern kontrollplan 2026 fattades av Direktionen 2025-12-05.

2.9 Väsentliga personalförhållanden

Det faktum att förbundet endast har 53 anställda innebär att enstaka personer kan leda till stora svängningar i mätningarna.

	2023	2024	2025
Antal anställda, åa	**49,0**	**54,4**	**52,8**
Sjukfrånvaro total i %	**3,3**	**2,0**	**2,2**
Män	*2,9*	*1,1*	*0,6*
Kvinnor	*3,5*	*2,3*	*2,8*
Sjukfrånvaro 1-14 dgr i % av total sjukfrånvaro	**52,8**	**74,4**	**64,3**
Män	*43,5*	*60,7*	*100*
Kvinnor	*55,5*	*13,7*	*61,8*
Sjukfrånvaro över 15 dgr i % av total sjukfrånvaro	**9,2**	**17,1**	**18,3**
Män	*0*	*0*	*0*
Kvinnor	*11,9*	*17,1*	*19,6*
Sjukfrånvaro över 60 dgr i % av total sjukfrånvaro	**38**	**8,6**	**17,4**
Män	*56,5*	*0*	*0*
Kvinnor	*32,5*	*8,6*	*18,6*
Sjukfrånvaro 29 år och yngre	**2,0**	**0**	**3,0**
Män	*1,6*	*0*	*1,7*
Kvinnor	*2,2*	*0*	*3,7*
Sjukfrånvaro 30-49 år	**2,6**	**2,4**	**2,1**
Män	*6,3*	*0,4*	*1,1*
Kvinnor	*1,8*	*1,9*	*2,3*
Sjukfrånvaro 50 år och äldre	**4,2**	**1,8**	**2,2**
Män	*1*	*0,2*	*0,3*
Kvinnor	*5,8*	*1,7*	3,3
Medianlön för tillsvidareanställda, kr/månad	**46 250**	**47 700**	**50 000**
Män	*50 800*	*48 875*	51 600
Kvinnor	*45 800*	*46 000*	49 125
Tillsvidareanställda med heltidsanställning i %	**92**	**93**	**98**
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i %	**98**	**99**	**99**

2.10 Förväntad utveckling

Samhället står inför utmaningar som geopolitisk osäkerhet, demografiska förändringar, förlust av biologisk mångfald och negativa effekter av klimatförändringar, vilka har stor påverkan på såväl offentlig verksamhet som på det privata näringslivet. Detta kan hindra en god utveckling i Sjuhärad och Västsverige. Dessa utmaningar hanteras bäst i samverkan där förbundet, i sin roll som samverkansplattform, kan bidra till att olika aktörer arbetar tillsammans. Aktuella områden är kompetensförsörjning, energiplanering, hållbar samhällsplanering och välfärdens utmaningar.

För att stärka Sjuhärads position och skapa goda förutsättningar för långsiktig utveckling behöver förbundet intensifiera påverkansarbetet under 2026. Att i dialog med andra aktörer gemensamt driva Sjuhärads frågor med större kraft; regionalt, nationellt och internationellt. Ett prioriterat arbete under 2026 är att bygga starka samarbeten över länsgränser och därigenom ta tillvara de möjligheter som ges när vi agerar tillsammans. För att lyckas med dessa ambitioner måste det ske en uppväxling av resurser; både genom ökad extern finansiering och genom att bättre nyttja Sjuhärads samlade kompetens.

En innovativ och konkurrenskraftig delregion

Västsveriges och Sjuhärads ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser. För att behålla länets ledande position inom forskning, innovation och utveckling krävs snabbhet och stärkta satsningar. Världsläget påverkar företagens vilja att investera, expandera och etablera sig, vilket innebär ett fortsatt fokus på att stödja tillväxtkraften i befintligt näringsliv.

Västra Götaland är Sveriges industriregion. Att satsa på industrins gröna omställning är avgörande för konkurrenskraften, för att bevara jobben samt för att minska klimatpåverkan. Utmaningarna kräver nya arbetssätt mellan regionen, förbunden och kommunerna. Nyckelfaktorer som rätt kompetens, tillräcklig energiförsörjning och robusta cirkulära värdekedjor är centrala för att lyckas med omställningen. De regionala samverkansprojekten för att trygga energiförsörjningen och främja västsvenska etableringar i den gröna omställningen fortsätter under kommande år.

Strategisk kompetensförsörjning

Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökande medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor, samtidigt som många saknar arbete. Det är nödvändigt att främja kompetensomställning och livslångt lärande; att verka för olika möjligheter till lärande och utbildning som kan möta arbetslivets behov, teknologiska skiften och demografiska förändringar. Detta är grundläggande för att säkra framtidens arbetskraft, stärka konkurrenskraften och därmed attraktionskraften.

En cirkulär och hållbar framtid

Förutsättningarna för en cirkulär och hållbar framtid i Västsverige bygger på samverkan mellan företag, offentliga aktörer och akademi, tillgång till finansiering och stöd, utveckling av cirkulära affärsmodeller samt utbildning och verktyg som stärker kompetensen i regionen. Att minska den negativa klimatpåverkan och stoppa förlusten av biologisk mångfald är utmaningar som kräver samverkan. Ny lagstiftning inom ekodesign, producentansvar för textil och bindande mål för minskat matsvinn till 2030 påverkar både kommuner och näringsliv.

Kommunerna har en strategiskt viktig roll för att klimat- och miljömål ska uppnås och för att bygga motståndskraft mot framtidens utmaningar. Förbundet är ett stöd i kommunernas arbete att öka resurseffektiviteten, bli fossilfria och skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Genom regionala och lokala projekt arbetar förbundet och kommunerna tillsammans för att säkra energiförsörjningen, ställa om transporterna till fossilfria alternativ och öka den cirkulära omställningen.

Hållbar samhällsplanering

En samordnad planering för fysisk infrastruktur, transport, hållbar markanvändning och bebyggelse är viktig för att göra Västra Götaland robust och konkurrenskraftigt. Utvecklingsbehoven för transportinfrastruktur är fortsatt stora, särskilt för järnväg och kollektivtrafik. De demografiska förändringarna påverkar förutsättningarna för arbetskraft, service och bostadsförsörjning.

Aktuella behov i Sjuhärad handlar om att öka beredskapen, säkra transporter och energiförsörjning samt bygga robusta samhällen. Samhällsplaneringen måste bidra till motståndskraft i energiplanering, livsmedelssystem och samhällsviktiga funktioner för att möta klimatförändringar och nya säkerhetsutmaningar. Förbundet arbetar med sammanhängande grönstruktur, klimatanpassning och robust vattenhantering för att stärka både ekosystem och människors välbefinnande.

Tillsammans arbetar förbundet och kommunerna för en hållbar och robust samhällsutveckling där samplanering i gränslandet mellan kommunerna är avgörande för att binda samman orter och skapa ett fungerande vardagsliv. Genom stråksamverkan över kommun- och länsgränser skapas gemensamma lösningar för transportinfrastruktur, kollektivtrafik och strategisk markanvändning som stärker regionens tillväxt, sammanhållning och hållbara utveckling.

Kultursamverkan

Kulturlivet i Sverige står inför stora utmaningar sett till finansiering, inkludering och tillgänglighet. Kultursamverkansmodellen är under översyn och utveckling.

En regional kunskapsöversikt visar att kommunalförbundens roll och arbete upplevs centrala för kommunerna i regionen. Förbunden fungerar som viktiga aktörer för delregional samverkan och har en dubbel funktion; dels som mötesplatser, dels som stöd i det praktiska arbetet och förmedlare av den lokala politikens behov.

En halvtidsutvärdering av Kulturplan Sjuhärad 2024–2027 ska genomföras under 2026. Syftet med utvärderingen är att analysera i vilken utsträckning målen hittills uppfyllts, vilka områden som är på god väg att nås samt vilka som fått mindre fokus och kan behöva prioriteras under den återstående perioden.

Regional utveckling

En aktualiserad version av den regionala utvecklingsstrategin antas i början av 2026 med tre nya kraftsamlingar; Industrins gröna omställning, Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering samt Framtidsrusta barn och unga. Ändringarna kommer att omhändertas i revideringen av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad som pågår parallellt och arbetssätt kopplat till de nya kraftsamlingarna kommer att utarbetas.

En ny överenskommelse för delregionala utvecklingsmedel och samverkan ska tecknas mellan Västra Götalandsorganisationen och kommunalförbunden under 2026. Den sätter ramarna för hanteringen av det delregionala utvecklingsarbetet och flernivåsamverkan under åren 2027-2031.

Det pågår även två statliga utredningar som kommer att påverka inriktningen och förutsättningarna för det regionala utvecklingsarbetet framåt; dels SVESAM – Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling, dels Utredning av kultursamverkansmodellen.

Sociala välfärdens omställning

Den sociala välfärden står inför en omfattande omställning där välfärdens strukturer ska anpassas till nya behov. Socialtjänsten ska vara lätt att nå, jämlik och jämställd, förebyggande och kunskapsbaserad. En central del i sociala välfärdens omställning handlar om att bygga och bevara tillit till välfärden. I det nationella konceptet Lärprocess Framtidens socialtjänst som startar 2026, får kommunerna stöd att driva förändring i linje med nya socialtjänstlagen.

Målet med omställningen till god och nära vård är att vården ska ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande och innebär ett personcentrerat förhållningssätt. Detta leder till att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet, vilket ställer förändrade krav på den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Under 2026 kommer kommunerna att ta ställning till ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal i Västra Götaland som går i linje med omställningen till nära vård.

Förändrad demografi leder till utmaningar och behovet att säkra den sociala välfärdens

kompetensförsörjning är stort. Behovet av nya arbetssätt ökar och digitalisering är ett område som måste utvecklas.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. Livsvillkoren för barn och unga är ojämlika och påverkas av socioekonomisk bakgrund samt var de växer upp. Utvecklingen går åt fel håll med en fortsatt stor andel barn som inte klarar skolan. Tillsammans behöver vi kraftsamla för att framtidsrusta barn och unga.

Den ökande psykiska ohälsan bland befolkningen ställer nya krav på verksamheterna, vilket medför ett större behov av samordning och samverkan. Som utgångspunkt i fortsatt arbete är den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention. Under året kommer även beslut att tas om den nationella samsjuklighetsutredningen.

Förbundets roll inom välfärdens område är att stödja kommunerna genom att skapa forum för samverkan. Genom att inspirera, facilitera och omvärldsbevaka bidrar förbundet till utvecklingen av den sociala välfärden.

3. Räkenskaper

3.1 Resultaträkning total

Tkr	2025	2024	Not
Verksamhetens intäkter	48 018	43 028	1
Verksamhetens kostnader	-84 146	-80 743	2
Avskrivningar	-720	-674	
Verksamhetens nettokostnader	-36 848	-38 389	
Förbundsbidrag, Förbundskansli	1 462	1 272	3
Förbundsbidrag, Administration	712	0	4
Förbundsbidrag, Regional utveckling	12 964	11 397	5
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	1 592	3 462	6
Medlemsavgifter, BRB	1 243	1 452	7
Medlemsavgifter, DSO	2 333	2 418	8
Medlemsavgifter, MC	2 217	2 540	9
Medlemsavgifter VO-college	813	971	10
Medlemsavgifter, Navet	9 200	8 841	11
Medlemsavgifter, NVS	2 218	2 345	12
Finansiella intäkter	2 521	4 228	13
Finansiella kostnader	-36	-26	14
Resultat före extraordinära poster	391	511	
Extraordinära intäkter	0	0	
Extraordinära kostnader	0	0	
Årets resultat	**391**	**511**	

3.1.1 Resultaträkning Förbundskansli

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	1 492	45
Verksamhetens kostnader	-4 949	-4 713
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-3 457	-4 668
Förbundsbidrag, Förbundskansli	1 462	1 272
Finansiella intäkter	2 521	4 228
Finansiella kostnader	-34	-11
Resultat före extraordinära poster	492	821
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**492**	**821**

3.1.2 Resultaträkning Administration

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter*	8 394	8 567
Verksamhetens kostnader*	-8 960	-7 614
Avskrivningar	-59	-77
Verksamhetens nettokostnader	-625	875
Förbundsbidrag, Administration	712	0
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	87	875
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**87**	**875**

*Inkl. interna poster om 8 869 tkr

3.1.3 Resultaträkning Regional utveckling

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	15 645	19 926
Verksamhetens kostnader	-28 605	-31 142
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-12 960	-11 216
Förbundsbidrag, Regional utveckling	12 964	11 397
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	3	182
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**3**	**182**

3.1.4 Resultaträkning Välfärdsutveckling

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	7 667	290
Verksamhetens kostnader	-9 254	-3 752
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 587	-3 462
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	1 592	3 462
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	5	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**5**	**0**

3.1.5 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	2 243	2 440
Verksamhetens kostnader	-3 486	-3 892
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 243	-1 452
Medlemsavgifter, BRB	1 243	1 452
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**0**	**0**

3.1.6 Resultaträkning Dataskyddsombud

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-2 333	-2 418
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 333	-2 418
Medlemsavgifter, DSO	2 333	2 418
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**0**	**0**

3.1.7 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	689	655
Verksamhetens kostnader	-2 906	-3 195
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 217	-2 540
Medlemsavgifter, MC	2 217	2 540
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**0**	**0**

3.1.8 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-813	-971
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-813	-971
Medlemsavgifter, VO-college	813	971
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**0**	**0**

3.1.9 Resultaträkning Navet science center

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	17 479	15 965
Verksamhetens kostnader	-26 213	-25 561
Avskrivningar	-661	-596
Verksamhetens nettokostnader	-9 395	-10 192
Medlemsavgifter, Navet	9 200	8 841
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-2	-15
Resultat före extraordinära poster	-197	-1 366
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**-197**	**-1 367**

3.1.10 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr	2025	2024
Verksamhetens intäkter	3 278	2 474
Verksamhetens kostnader	-5 496	-4 818
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 218	-2 345
Medlemsavgifter, NVS	2 218	2 345
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**0**	**0**

3.2 Balansräkning

Tkr	2025	2024	Not
Anläggningstillgångar	3 465	4 185	
Maskiner och inventarier	2 953	3 673	15
Värdepapper	512	512	16
Omsättningstillgångar	110 089	113 827	
Kortfristiga fordringar	8 876	7 272	17
Fordringar hos Borås stad	101 211	106 549	18
Kassa och bank	2	6	
Summa tillgångar	**113 554**	**118 012**	
Eget kapital	13 471	13 080	19
Därav årets resultat	391	511	
Därav resultatutjämningsreserv	0	0	
Avsättningar	2 902	6 841	
Andra avsättningar	2 902	6 841	20
Skulder	97 181	98 092	
Kortfristiga skulder	97 181	98 092	21
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**113 554**	**118 012**	

3.3 Noter

Tkr	2025	2024
1 Verksamhetens intäkter		
Statsbidrag	8 207	3 838
MRU NAVET	2 657	2 657
MRU DRUM	9 000	9 000
KN DRUM	2 050	2 050
MRU Fossilfri Boråsregion	0	335
MRU LUMP	0	289
MRU Digitaliseringsstrateg	438	34
MRU Västsvenska etableringar för grön omställning	843	649
MRU Strategiskt kompetensförsörjning	469	0
MRU Strategiskt kompetensförsörjning förstudie	75	0
MRU Fullföljda studier	2 878	1 984
MRU DG7 Kunskapsnod fullföljda studier	426	0
VGR Tekniktrappan	982	1 166
VGR Socialt hållbart föräldrastöd- ABC	989	1 006
VGR SamBio	85	223
VGR Suicid prevention välfärd	0	1 528
VGR Samsjuklighet välfärd	0	675
Nollning av projektkostnader genom tidigare utbetalade medel	-3 408	-8 025
EU-bidrag	576	2 086
Övriga intäkter	19 651	17 280
Summa	48 018	43 028
2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag till projekt/verksamheter	12 428	10 789
Personalkostnader	45 340	47 662
Material och tjänster	26 259	22 185
Revisionskostnader	118	107
Summa	84 146	80 743
3 Förbundsbidrag, Förbundskansli		
Bollebygd	132	105
Borås	1557	1 237
Herrljunga	128	103
Mark	479	381
Svenljunga	146	116
Tranemo	161	129
Ulricehamn	340	272
Varberg	250	197
Vårgårda	169	133
Medfinansiering projekt VEGO	0	-800
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2024*	0	-600
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2025**	-1 900	0
Summa	1 462	1 272

*Projekt 503
**Projekt 2003, 4004, 477, 503

4 Förbundsbidrag, Administration	**2025**	**2024**
Bollebygd	83	0
Borås	978	0
Herrljunga	80	0
Mark	301	0
Svenljunga	92	0
Tranemo	101	0
Ulricehamn	214	0
Varberg	157	0
Vårgårda	106	0
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2025**	-1 400	0
Summa	712	0

**Projekt 2003, 4004, 477, 503

5 Förbundsbidrag, Regional utveckling		
Bollebygd	550	518
Borås	6003	6 106
Herrljunga	534	506
Mark	1875	1 879
Svenljunga	601	574
Tranemo	659	635
Ulricehamn	1345	1 340
Varberg	192	297
Vårgårda	691	657
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2024	0	-1 115
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2025	608	0
Överskott 2024 GA	756	0
Överskott 2025 GA	-850	0
Summa	12 964	11 397

6 Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling		
Bollebygd	82	136
Borås	969	1 603
Herrljunga	80	133
Mark	298	493
Svenljunga	91	151
Tranemo	100	167
Ulricehamn	212	352
Varberg	156	256
Vårgårda	105	172
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2025**	-500	0
Summa	1 592	3 462

**Projekt 2003, 4004, 477, 503

7 Medlemsavgifter, Business Region Borås	**2025**	**2024**
Bollebygd	58	58
Borås	688	688
Herrljunga	57	57
Mark	212	212
Svenljunga	64	65
Tranemo	71	72
Ulricehamn	150	151
Vårgårda	75	74
Överskott 2023	0	649
Överskott 2024	574	-574
Överskott 2025	-706	0
Summa	1 243	1 452

8 Medlemsavgifter, Dataskyddsombud		
Bollebygd	209	204
Borås	929	907
Herrljunga	207	203
Mark	384	375
Svenljunga	216	211
Tranemo	224	219
Ulricehamn	314	307
Vårgårda	228	222
Överskott 2023	0	342
Överskott 2024	572	-572
Överskott 2025	-951	0
Summa	2 333	2 418

9 Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum		
Borås	1 724	1 682
Mark	626	611
Svenljunga	186	181
Tranemo	210	205
Överskott 2023	0	291
Överskott 2024	429	-429
Överskott 2025	-959	0
Summa	2 217	2 540

10 Medlemsavgifter, Vård- och omsorgscollege		
Bollebygd	34	34
Borås	399	399
Herrljunga	33	33
Mark	123	123
Svenljunga	37	38
Tranemo	41	41
Ulricehamn	87	88
Vårgårda	43	43
Fakturerat SÄS och Närhälsan	111	118
Överskott 2023	0	380
Överskott 2024	325	-325
Överskott 2025	-421	0
Summa	813	971

11 Medlemsavgifter, Navet science center	**2025**	**2024**
Bollebygd	123	0
Borås	6 955	6 772
Herrljunga	204	202
Mark	831	817
Svenljunga	246	235
Tranemo	270	264
Ulricehamn	570	551
Summa	9 200	8 841

12 Medlemsavgifter, Närvårdssamverkan		
Bollebygd	58	58
Borås	688	688
Herrljunga	57	57
Mark	212	212
Svenljunga	64	65
Tranemo	71	72
Ulricehamn	150	151
Vårgårda	75	74
Fakturerat HSNK	1 375	1 377
Överskott 2023	0	1 934
Överskott 2024	2 342	-2 342
Överskott 2025	-2 875	0
Summa	2 218	2 345

13 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter kortfristiga fordringar	2 521	4 228

14 Finansiella kostnader		
Räntekostnader	36	26

15 Maskiner och inventarier		
Ingående balans	3 673	3 409
Investeringar	0	938
Avskrivningar	-720	-674
Utgående balans	2 953	3 673

16 Värdepapper		
Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512

17 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	4 100	3 117
Interimsfordringar	4 776	4 155
Summa	8 876	7 272

18 Fordringar hos Borås Stad		
Internbanken	101 211	106 549

19 Eget kapital		
Ingående eget kapital	13 080	12 569
Årets resultat	391	511
Utgående eget kapital	13 471	13 080

20 Andra avsättningar	**2025**	**2024**
Bidrag till statlig infrastruktur	1 402	5 341
Medfinansiering socionomutbildning	1 500	1 500
Summa	2 902	6 841

Sjuhärads kommunalförbund har i december 2014 beslutat att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Indexuppräkning tillkommer från 2017.

	Upplösning tkr 2013 års prisnivå	Index	Utbetalning
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0
2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351
2021	0	1 270	4 717
2022	0	1 361	2 244
2023	0	-1 972	1 346
2024	0	0	3 151
2025	0	0	3 938
Summa	15 000	3 150	16 747
Återstående skuld	1 402		

21 Kortfristiga skulder		
Semesterlöneskuld	1 808	2 338
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	78 777	72 635
Beslutade projekt	7 206	8 304
Pensioner individuell del, inkl. löneskatt	1 639	1 260
Leverantörsskulder	2 342	8 192
Preliminär skatt	654	646
Arbetsgivaravgift	825	787
Övriga löneskatter	2 102	1 998
Moms mm	1 827	1 930
Summa	97 181	98 092

Interna poster på 8 869 tkr för 2025 och 7 332 tkr för 2024 har exkluderats från resultaträkningen.

Debetposter om 4 tkr för 2025 och 36 tkr för 2024 på kortfristiga skulder har flyttats till kortfristiga fordringar.

3.4 Kassaflödesanalys

Tkr	2025	2024
Den löpande verksamheten		
Årets resultat före extraordinära poster	391	511
Justering för av- och nedskrivningar	720	674
Justering för gjorda avsättningar	-3 938	-1 651
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	-2 827	-466
Minskning av varulager	0	0
Minskning/ökning kortfristiga fordringar	3 734	-9 971
Minskning/ökning kortfristiga skulder	-911	11 363
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-4	926
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	0	-938
Finansieringsverksamheten		
Minskning av långfristig skuld		
Minskning av långfristiga fordringar	0	0
	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-4	-13
Årets kassaflöde		
Likvida medel vid årets början	6	19
Likvida medel vid årets slut	2	6
	-4	-13

3.5 Driftredovisning

Tkr	Utfall 2024*	Utfall 2025*	Budget 2025	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	50 360	56 887	123 114	-66 227
Verksamhetens kostnader	-88 075	-93 015	-164 637	71 622
Avskrivningar	-674	-720	-785	65
Verksamhetens nettokostnader	-38 389	-36 848	-42 308	5 460
Förbundsbidrag, Förbundskansli	1 272	1 462	3 452	-1 990
Förbundsbidrag, Administration	0	712	2112	-1 400
Förbundsbidrag, Regional utveckling	11 397	12 964	12 359	605
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	3 462	1 592	2 092	-500
Medlemsavgifter, BRB	1 452	1 243	1 375	-132
Medlemsavgifter, DSO	2 418	2 333	2 711	-378
Medlemsavgifter, MC	2 540	2 217	2 746	-529
Medlemsavgifter VO-college	971	813	908	-95
Medlemsavgifter, Navet	8 841	9 200	9 323	-123
Medlemsavgifter, NVS	2 345	2 218	2 750	-532
Finansiella intäkter	4 228	2 521	2 500	21
Finansiella kostnader	-26	-36	-20	-16
Resultat före extraordinära poster	511	391	0	391
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat	**511**	**391**	**0**	**391**

*Inkl. interna poster på 8 869 tkr för 2025 och 7 332 tkr för 2024

4. Måluppfyllelse

4.1 Strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.* Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.

Måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter och bedömningen är att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

4.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

De fastställda styrdokumenten Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan Sjuhärad beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Förbundet företräder medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer. Enligt verksamhetsplanen ska det löpande grunduppdraget följas upp enligt nedan.

	Uppföljning 31 december
Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030	Utvecklingsstrategi för Sjuhärad lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad. Strategins fem fokusområden är: En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning, En socialt hållbar delregion, En cirkulär och hållbar framtid samt Hållbar samhällsplanering. Arbete pågår enligt plan inom alla områden, vilket beskrivs i nedanstående måluppfyllelse. En halvtidsutvärdering av utvecklingsstrategin har genomförts, vilken kommer att resultera i en reviderad utvecklingsstrategi för Sjuhärad som ska antas våren 2026 (se 4.3). Som en del i arbetet har en extern utvärdering av de delregionala utvecklingsprojekten 2021-2024 genomförts med syfte att kartlägga hur projekten bidragit till att nå de regionala och delregionala målen i strategierna samt vilka resultat, effekter och kvalitativa synergieffekter projekten bidragit till i det regionala utvecklingsarbetet i Sjuhärad. Utvärderingen visar att medlen fördelats i enlighet med strategidokumentens målområden med särskild tyngdpunkt på kunskap, innovation och konkurrenskraft. Resultaten visar att insatserna bidragit till kompetens-utveckling, innovation och stärkt entreprenörskap i regionen. 625 företag har deltagit i kompetenshöjande insatser, 305 företag och entreprenörer har tagit del av innovationsstöd och drygt 2 300 individer har deltagit i aktiviteter som främjar entreprenörskap. Projekten har ofta involverat flera kommuner och haft ett tydligt Sjuhäradsperspektiv, i linje med strategins ambitioner. Enkäten visar att majoriteten av projektägarna bedömer att insatserna inte

	hade genomförts utan finansiering från Boråsregionen, vilket understryker medlens betydelse som katalysator för regional utveckling. Rekommendationen är att förbundet fortsätter sitt nuvarande arbetssätt, men ökar proaktiviteten kring vilka konkreta resultat som ska uppnås med de insatser som finansieras. Förbundet bör införa ett tydligare portföljperspektiv i utvecklingsarbetet, där projekt ses som delar av en större helhet som bidrar till övergripande mål. Förutom förbundets arbete som drivs i samverkan med kommunerna, drivs även 24 externa projekt, varav nio förstudier, som beviljats delregionala utvecklingsmedel för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i utvecklingsstrategin. Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras är i linje med strategins syfte och intentioner.
Kulturplan Sjuhärad 2024-2027	Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2024–2027. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi. Kulturplan Sjuhärad har sex prioriteringar för samverkan: Barn och ungas rätt till kultur, Kulturskola, Bibliotek, demokrati och läsfrämjande, Kultur och samhällsbygge, Kultur och lokal utveckling, Kultur och lokalt engagemang. En intern halvtidsutvärdering av den delregionala kulturplanen har genomförts. Underlaget utgör en del av det material som kommer att användas av extern konsult vid vidare utvärdering av kulturplanen under våren 2026. Förutom förbundets arbete som drivs i samverkan med kommunerna, drivs fyra externa projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel för att bidra till de sex prioriteringarna i Kulturplan Sjuhärad.
Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell	Miljö- och regionutvecklingsnämnden samt kulturnämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan. De projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel följs regelbundet upp genom rekvisitioner halvårsvis. I slutet av varje år lämnar förbundet en redovisning av pågående utvecklingsprojekt samt processledartjänster inom den regionala utvecklingsstrategin till Västra Götalandsregionen som sedan årligen presenterar DRUM-projektens resultat och effekter för Direktionen. En extern utvärdering av effekt och resultat av de delregionala utvecklingsmedel som beviljats medel 2021–2024 har genomförts, se ovan. Uppföljning och utlysning av medel har genomförts enligt plan och utan avvikelser. VGR redovisade en uppföljning av DRUM 2024 på Direktionen i september. Utvärderingen av delregionala utvecklingsprojekt 2021-2024 presenterades för beredning Hållbar regional utveckling Sjuhärad i november.
Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget.	143 personer svarade på den enkät som skickades ut till 22 av förbundets nätverk, vilket motsvarar 64 % svarsfrekvens, jämfört med 63 % föregående år. Följande fråga ställdes: *I vilken utsträckning är du nöjd med nätverket i sin helhet?* 45 % svarade *I mycket hög grad* och 49 % *I hög grad.* Detta kan jämföras med 42 % respektive 53 % föregående år. Sammantaget är deltagarna mycket nöjda med förbundets nätverk och bedömningen är att förbundet uppvisar ett bra resultat när det gäller uppdraget att vara en samverkansplattform och verka för samordning och utveckling.

Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer	Enligt förbundsordningen kan Direktionen besluta att förbundet ska svara för drift av verksamheter. Dessa finansieras av kommunerna separat och har specifika uppdrag och planer. Måluppfyllelse för följande driftverksamheter presenteras i bilagan Årsrapport Driftverksamheter: Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Navet science center redovisas separat till följd av verksamhetens omfattning. Måluppfyllelsen är god.

Sammanfattande bedömning

Det löpande grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter. Både intern verksamhet och externa aktörer arbetar tillsammans mot uppsatta inriktningar och effekter. Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras inom ramen för Utvecklingsstrategi Sjuhärad är i linje med strategins syfte och intentioner, vilket också bekräftas av den externa utvärderingen. Detsamma gäller arbetet inom kulturområdet där den delregionala kulturplanen förankrats i nätverk och grupperingar och förbundet ses som en tillgång och resurs i kultursamverkansarbetet.

Gällande enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdsområdet, vilket kommenteras nedan. Den enkät som skickades ut i slutet av året visar att 94 % av deltagarna är mycket nöjda med förbundets nätverk och att uppdraget som samverkansplattform uppnås.

Driftverksamheternas omfattning och uppdrag skiljer sig åt, vilket framgår av redovisningen. Måluppfyllelsen är generellt god och arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.

Bedömningen är att grunduppdraget utförs med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

4.3 Mål och uppdrag 2025

Utifrån den nulägesbeskrivning som presenteras i verksamhetsplanen sattes följande mål och uppdrag för 2025:

Enhet Regional utveckling	
Mål/uppdrag	**Uppföljning 31 december**
En innovativ och konkurrenskraftig delregion	
Marknadsföra delregionen genom ett gemensamt erbjudande i det investeringsfrämjande arbetet	Under året har kommunerna utvecklat sina lokala värdeerbjudanden, som togs fram inom den utbildning i business attraction management, BAM, alla kommuner deltog i under hösten 2024. Ett delregionalt värdeerbjudande har utarbetats och förankrats inom näringslivschefs-nätverket. Arbetet har lett till ökad insikt om betydelsen av värdeerbjudande – både för det interna arbetet i kommunerna och externt gentemot investerare och övriga intressenter. Parallella riktade insatser inom batterivärdekedjan, Lockryd samt internationella sammanhang och ambassadbesök har stärkt Västsveriges synlighet som etableringsregion, se även Business Region Borås uppföljning. Sammantaget bedöms aktiviteterna ha haft önskvärd effekt, Målet är uppfyllt.
Stödja kommunerna att stärka sin offertberedskap genom utbildning och samarbete	I utvärderingen av BAM-satsningen, se ovan, framkom att det finns ett intresse för årliga träffar för etableringsteamen; både för att säkerställa att arbetet lever vidare och som ett tillfälle för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning. Det pågår löpande arbete med Business Swedens verktyg SiteFinder för att marknadsföra lediga siter i Sjuhärad; i dagsläget 43 stycken. Under året har kommunerna svarat på hälften av Business Swedens förfrågningar och skickat in lämpliga siter, vilket är en utveckling från tidigare år. Metoden har även använts för förfrågningar som inkommit från andra håll; exempelvis från innovationsstödssystemet eller direkt från bolag. Arbetet har även lett till identifiering av nya etablerings-möjligheter, inklusive industriell symbios i komplexa ärenden. Aktiviteterna har lett till ökad offertberedskap och målet är uppfyllt.
Stärka samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen	På eventet Sjuhärads smörgåsbord 2.0 träffade näringslivscheferna de aktörer i innovationsstödssystemet som stöttar företag i tillväxtfas. Alla kommuner deltog samt 11 aktörer. Eventet var mycket uppskattat av samtliga deltagare och de kontakter som knöts har lett till olika typer av samarbeten. Med stöd av urvalsverktyget Tillväxtradarn, resultatet av ett delregionalt utvecklingsprojekt, har matchningen mellan företag i tillväxtfas och innovationsstödsystemet effektiviserats. Inom ramen för VEGO-samarbetet har det genomförts ett gemensamt möte med IUC-bolagen i Västra Götaland i syfte att utveckla gemensamma arbetssätt kopplat till etablerings- och expansions-förfrågningar. Arbetssättet/verktyget Exportboost har tetats tillsammans med Exportcenter Väst med syfte att stärka samverkan mellan innovationssystem och företag. Genom en kombination av mötesplatser, gemensamma utvecklingsinsatser, metodtester och operativ samordning har samarbetet mellan innovationsstödsystemet, kommunerna och företagen stärkts både strukturellt och i praktisk tillämpning. Arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt fördjupning och långsiktig samverkan kommande år. Målet är uppfyllt.

Öka graden av proaktivt arbete kopplat till potentiella expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv	Inom ramen för Business Swedens satsning Expand & Retain har ett antal företagsbesök genomförts vilka resulterat i flera konkreta processer, där Business Region Borås haft en tydlig samordnande roll. Långsiktiga dialoger har bidragit till att säkra och vidareutveckla befintliga verksamheter. Identifierade kompetensbehov inom plastindustrin har lett till en ansökan om YH-utbildning som beviljades och som kommer att starta 2026, se nedan. Sammantaget bedöms aktiviteterna ha haft tydlig effekt. Målet är uppfyllt.
Strategisk kompetensförsörjning	
Skapa branschforum genom samverkan i Kompetensrådet	Fyra branschforum har träffats under året och ytterligare ett är planerat till våren 2026. Branschforum är en prioriterad fråga för Kompetensrådet, deltagande aktörer är positiva och viljan att fortsätta arbeta tillsammans är stor. Aktiviteterna har lett till utökad dialog och förståelse mellan branscher och utbildningsaktörer. Branschforumen är dessutom förberedelser inför VGR:s branschdialoger, som genomförs i syfte att förse Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan med underlag för dimensionering av utbildningar. Målet är uppfyllt.
Stärka kommunerna i utvecklingen av samverkan skola-arbetsliv, SSA	SSA-nätverket, med representanter från kommunerna, har lett till erfarenhetsutbyte och en inventering av vad som görs i respektive kommun samt en samsyn mellan kommunerna hur arbetet kan bedrivas framåt. Flera insatser har initierats i kommunerna under året med inspiration av varandra. Strukturen för SSA-arbetet har blivit tydligare i samtliga kommuner. En förstudie om APL-platser har genomförts tillsammans med övriga delregioner. Förstudien var underlag till ett större regionalt projekt, där en av kommunerna i Sjuhärad valt att delta. Dialog pågår fortsatt med andra insatser, såsom projektet Tekniktrappan som drivs av Navet science center. Frågan har lyfts till regional nivå, där yrkesattraktion blivit en fråga för gemensamma insatser i regionen. Målet är uppfyllt.
Utveckla strukturer för samarbete med yrkesutbildningsaktörer samt högskolan	En inventering av de aktörer som bedriver yrkeshögskoleutbildningar i Sjuhärad har genomförts under året. YH-utbildningar är ett prioriterat område för Kompetensrådet under 2026, vilket innebär ett större fokus på frågan framöver. Ett utvecklat samarbete har även skett på regional nivå, vilket synliggjort fördelningen av utbildningar inom Västra Götaland. En arbetsgrupp har bildats för att stärka YH i regionen; både när det gäller antal utbildningar och inriktningen på dem, samt den geografiska fördelningen. Förståelsen har ökat för de olika delregionernas förutsättningar för utbildningar, både på gymnasie- och YH-nivå. I samarbete med Högskolan i Borås har ett koncept utarbetats för att stärka kopplingen mellan högskolan, kommunerna och deras näringsliv. Ett 40-tal personer deltog på en dag som innehöll nätverksmöjligheter och dialog, workshopinslag, presentationer och rundvandring i labbmiljöer. Dagen var uppskattad och ledde till att både företag och den kommunala organisationen fick ökad insikt och förståelse för hur samarbeten kan se ut. Ett par konkreta kontakter etablerades. Vid ett företagsbesök under våren identifierades ett behov av en viss kompetens inom plasttillverkning. En undersökning gjordes bland andra företag i branschen och totalt 20 företag valde att skriva en avsiktsförklaring och stötta en ansökan om YH-utbildning. Ansökan beviljades och Borås är en av tre utbildningsorter i Sverige där utbildningen kommer att starta under 2026. Målet är uppfyllt.

En cirkulär och hållbar framtid	
Skapa en framåtsyftande och samordnad energiplanering över kommungränser som integreras i kommunala samhällsplaneringen	Arbetet sker inom ramen för projektet Krafttag i Väst – Elsa; en samverkan mellan samtliga kommunalförbund, VGR, Länsstyrelsen och Energikontor Väst. Kommunbesök genomfördes under våren för att kartlägga kommunernas arbete med energiplanering. Genom dialog har kunskap och erfarenheter delats mellan kommunerna. Förbundet har bidragit med stöd såsom granskning, bollplank och framtagande av statistik och flera av kommunerna i Sjuhärad börjar bli klara med sina energiplaner. Då samhällsplanerare ofta är involverade i arbetet, finns tydliga kopplingar till den kommunala samhällsplaneringen. En mer aktiv dialog gällande energi sker nu i fler områden än bara energiplanen; fjärrvärme och ledningsgator diskuteras allt oftare i samband med översikts- och detaljplaner. Projektet ElSa har därmed bidragit till att regional energiplanering integreras med kommunal samhällsplanering. Flera webinarier har arrangerats och under hösten har arbetet med att ta fram en målbild energi för Sjuhärad påbörjats genom dialog och workshops med politik och tjänstepersoner. Detta arbete kommer att fortsätta under första delen av 2026. Målet är uppfyllt.
Stimulera omställningen till ett fossiloberoende samhälle genom kunskapshöjande insatser inom utbud av arbetsmaskiner	Arbetet sker inom ramen för projektet GreenFleets, där samverkan bland annat sker med Fyrbodals kommunalförbund, vilket innebär att 22 kommuner är målgrupp. Under året har flertalet kunskapshöjande insatser skett, bland annat genom webinarier, med totalt ca 200 deltagare, och rapporter. Ett fokusområde har varit upphandlingar och resulterat i stärkta krav och marknadsdialoger. Under hösten anordnades arbetsmaskinsmässor i Vårgårda och Trollhättan, där ett 20-tal utställare presenterade utbudet av elektriska arbetsmaskiner. Kontakter knöts och två kommuner har valt att testa några av de maskiner som ställdes ut. Mässan gav nya insikter och kunskaper samt kontakter med näringslivet. Målet är uppfyllt.
Stimulera omställningen och samverkan till ett cirkulärt och hållbart samhälle med fokus på matsvinn, engångsartiklar och bygg- och rivningsmaterial	Resurssmart kommun Sjuhärad är ett treårigt samverkansprojekt med syfte att minska matsvinn, använda färre engångsartiklar samt öka källsorteringen i kommunala verksamheter. Fem kommuner deltog från start, vilket under året utökats till 21 verksamheter från samtliga åtta kommuner. Under året har drygt 15 workshops genomförts i de olika kommunerna och samtliga verksamheter har fått stöd i att testa konkreta åtgärder. Ett strukturerat och enhetligt workshopkoncept för källsortering har tagits fram samt ett koncept för mätning och kommunikation av matsvinn. Nya arbetssätt har integrerats och verksamheterna uppvisar bra resultat. En tematräff kring cirkulärt byggande och cirkulära massor med miljöstrategiska nätverket samt avfallsplanenätverket har genomförts och genom olika aktiviteter har vi fått bättre överblick över pågående initiativ och behov i medlemskommunerna. Förbundet deltar i projektgruppen i projektet Cirkulär Upphandling Väst som fokuserar på plastartiklar och återbruk i byggnader, där även två kommuner deltar. I november anordnades Cirkulära dagen för tjänstepersoner i Sjuhärad. 120 personer deltog och fick inspiration kring hur upphandling och inköp kan användas som strategiska verktyg för att främja cirkulära flöden, återbruk och hållbara lösningar. Studiebesök på temat cirkulärt byggande har arrangerats vilket lett till att flera kommuner visat intresse för cirkulärt och hållbart byggande i kommande projekt. Målet är uppfyllt.

Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030 med fokus på klimatlöften 2024-2026	Frågan diskuteras löpande i nätverket för miljöstrateger för kunskap och erfarenhetsutbyte. Inom projekten GreenFleets, Krafttag i Väst- ElSa och Resurssmart kommun Sjuhärad har aktiviteter genomförts som bidrar till kommunernas genomförande av klimatlöftena, på samma sätt som arbetet med den gemensamma avfallsplanen. Genom GreenFleets samlas Sjuhärads fordonsansvariga, upphandlare och miljöstrateger regelbundet för att ge stöttning i genomförandet av klimatmålen 16,17 och 18. Under våren presenterades guiden Återbruk inom och mellan kommuner och en arbetsgrupp med fokus på cirkulära möbler har startat. Under hösten genomfördes ett seminarium kring biogasproduktion, där lantbrukare i Tranemo kommun var målgrupp. Flera kommuner anser att det stöd de får genom de olika projekten och inom ramen för arbetet med avfallsplanen bidrar till genomförandet av klimatlöftena. Målet är uppfyllt.
Hållbar samhällsplanering	
Öka samverkan kring strategisk samhällsplanering inom grönblå stråk	Under året har det genomförts ett flertal aktiviteter för att öka samverkan mellan olika aktörer; studiebesök på Regionens Hus med samhällsplanerarnätverket, dialogmöte mellan samhällsbyggnadschefer och Länsstyrelsen samt mellan samhällsbyggnadschefer och näringslivschefer. Dialog med Region Halland och yttrande kring deras Regionala fysiska plan samt dialog med Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen kring bostadsförsörjning. Representanter från VGR och samtliga kommuner har påbörjat arbetet med att ta fram demografiska scenarier för Sjuhärad. Det stärker den strategiska planeringsförmågan i regionen kopplat till framtida behov. Intervjuer har genomförts med 15 personer för att kartlägga hur grönblå planering bedrivs i Sjuhärad och vilka aktörer som är involverade; en viktig grund för vidareutveckling av strategisk grönblå planering. En bred nätverksträff har genomförts för samtliga nätverk inom samhällsplanering, miljö, kultur, avfall, infrastruktur och kollektivtrafik. Detta har skapat ökad helhetssyn och tvärsektoriell samverkan, vilket är centralt för utvecklingen av sammanhängande grönblå stråk. Resultat från projektet Grönstrukturer i Sjuhärad har presenterats på delregionala träffar, för Länsstyrelsen samt en fransk delegation. Att projektets resultat fått ökad synlighet och legitimitet, stärker förutsättningarna för fortsatt implementering och samverkan. Möjligheter till ökad visualisering av gemensam data på karta har identifierats av digitaliseringssamordnare och GIS-koordinatorer; arbetet fortsätter under 2026. Detta lägger grunden för mer användarvänligt och datadrivet planeringsstöd. Aktiviteterna har haft god effekt. Förbundets roll som mötesplats och möjliggörare för dialog har stärkts och dialogerna mellan kommunerna, Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har skapat bättre förståelse för varandras roller och uppdrag samt kunskap om vad som är på gång framöver. Målet är uppfyllt.
Kartlägga förutsättningarna för utveckling och samverkan i stråket Borås - Värnamo	En nulägesanalys är genomförd och ett kommunikationsmaterial om stråket är framtaget. Detta har möjliggjort bättre kommunikation för att lyfta stråket, dess förutsättningar och betydelse. Ett dialogmöte är genomfört med tjänstepersoner från kollektivtrafikhuvudmännen Västtrafik och Jönköpings länstrafik samt kommunerna för att diskutera länsöverskridande resande. Det har varit ett önskemål under lång tid och resulterade i viktiga insikter.

	Ett politiskt informationsmöte genomfördes i augusti, där även Västra Götalandsregionen och Region Jönköpings län deltog. Mötet satte ljus på stråkets arbete och alla enades om att en samlad röst är viktig för att nå resultat. Vidare lyftes frågan om gemensamma politiska skrivningar för att få till ökat hållbart resande i stråket. Ett resultat av mötet är att en politisk gruppering som arbetar för stråket och dess prioritering är utsedd, vilket stärker möjligheterna till påverkan. I januari 2026 genomförs ett dialogmöte med representanter från näringsliv och besöksnäring samt handelskammaren i Västra Götaland och region Jönköping utifrån följande frågeställningar: Hur kan vi tillsammans verka för att stärka stråket, Vilka behov finns och vilka gemensamma aktiviteter kan vi göra? Genomförda aktiviteter har lyft stråket i en bredare krets och flera aktörer har visat intresse för arbetet. Detta är dock ett långsiktigt arbete som kräver uthållighet. Målet är uppfyllt.
Samordna prioriteringar av inspel till regional transportinfrastrukturplan	Nätverket inom infrastruktur med representanter från samtliga kommuner har haft stor roll i arbetet. VGR har genomfört dialogmöten med tjänstepersoner inom kommunalförbunden och politiskt har frågan diskuterats på beredningen hållbar regional utveckling Sjuhärad vid ett flertal tillfällen. En politisk samsyn har uppnåtts om fördelning av medel för tillkommande utrymme inom Boråsregionen och beslut togs av Direktionen i september, vilket avslutade en lång process. Målet är uppfyllt.
Samordna remissyttranden för Trafikförsörjnings-programmet och Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor	En väl fungerande och inarbetad process där kommunerna inkommer med yttranden, som sammanställs till ett gemensamt yttrande för hela delregionen. Beslut togs i Direktionen i februari. Målet är uppfyllt.
Kultursamverkan	
Genomföra de prioriterade målområdena i den delregionala kulturplanen	Nätverken inom kulturområdet, exempelvis bibliotekschefer, kulturchefer och kultursamordnare, ansvarar för måluppfyllelse inom respektive område. En intern halvtidsutvärdering av den delregionala kulturplanen genomfördes under den så kallade Sjuhäradsdagen tillsammans med samtliga tjänstepersons- och politiska nätverk inom kulturområdet. Underlaget utgör en del av det material som kommer att användas av extern konsult vid vidare utvärdering av kulturplanen under våren 2026. Utvärderingen kommer att visa prioriteringar kring kulturplanens fortsatta arbete till och med 2027. Ett samverkansforum för folkbildningsfrågor mellan kulturchefsnätverket och representanter från studieförbund har startats upp, vilket lett till fördjupad förståelse för förutsättningarna i Sjuhärad. En gemensam plan har tagits fram med prioriterade områden i det fortsatta arbetet. Samverkan med nätverk inom samhällsplanering har lett till gemensamma projektansökningar med fokus på gestaltad livsmiljö och New European Bauhaus, NEB. Youngspace är ett gemensamt projekt mellan kommunerna och Science Park Borås om barn och ungas påverkan på platsutveckling. Kontakter och nätverk har skapats, både mellankommunalt och internationellt. Målen för internationalisering och barn och ungas rätt till kultur har stärkts med hjälp av projektet. Gemensamma träffar mellan kommuner och civilsamhälleorganisationer har bidragit till att lyfta frågan om kultur som besöksnäring.

	På kulturchefernas initiativ har en kartläggning genomförts hur ett delregionalt arbetssätt kring barn och ungas rätt till kultur i skolan kan se ut; Kulturträd Sjuhärad. Målet är uppfyllt.
Stärka förutsättningarna för att fler kulturaktörer i Sjuhärad ska söka utvecklingsmedel	Genom funktionen finansieringslots kultur har ansökningar om totalt 33 000 tkr möjliggjorts. Arbetssättet med coachning för kulturaktörer och kunskapshöjande insatser, exempelvis vid föreningsträffar, används nu strategiskt. Sju större utbildningsinsatser om stöd har genomförts. Aktiviteterna har stärkt aktörernas långsiktiga kapacitet att söka medel. Förstärkning av samverkan inom regionen har skett genom ett nystartat nätverk för finansieringslotsar. Strategiskt arbete kring kreativa och kulturella branscher, KKB, har genomförts i samverkan med VGR. Internationella kontakter är tagna, med fokus på framtida utbyte och nätverksträffar med nordiska och baltiska samarbetsparters. Detta kommer att möjliggöra för kommuner att delta i Intereg-Europé. De internationella insatserna har breddat perspektiven och ökat relevansen för målet genom att skapa nya arenor för samarbete och utveckling. Målet är uppfyllt.
Utlysa medel för kulturprojekt 2025-2027	En utlysning för kulturprojekt genomfördes under perioden december 2024 - februari 2025. Ett projekt och en förstudie beviljades medel i linje med den delregionala kulturplanen. Då antalet sökande var lågt kommer en analys och översyn att genomföras samt dialog med det kulturpolitiska nätverket och kulturchefsnätverket kring hur utvecklingsmedel ska riktas framöver för att nå önskad effekt. Resultatet från halvtidsutvärderingen kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet samt en ny utlysning. Målet är uppfyllt.
Övergripande	
Samordna kommunernas svar på remissen om reviderad utvecklingsstrategi för Västra Götaland	Under våren genomfördes besök i alla kommuners kommunledningar samt workshops i utvalda delregionala chefsnätverk för att samla in synpunkter på förslaget till aktualiserad utvecklingsstrategi för Västra Götaland. Ett samlat yttrande från samtliga kommuner sammanställdes och beslutades av Direktionen i september. Alla kommuner har även skickat in egna yttranden som komplement. Slutgiltigt beslut kring den regionala strategin kommer att tas av regionfullmäktige i februari 2026. Vårens aktiviteter bedöms ha ökat den kommunala förankringen samt höjt kunskapen om värdet av det gemensamma regionala utvecklingsarbetet. Under hösten presenterades en sammanställning av de mest förekommande synpunkterna i remissvaren. Den nya kraftsamlingen *Framtidsrusta barn och unga* har skapat stort engagemang och uppfattningen är att det breddade perspektivet bättre speglar de utvecklingsbehov länet står inför jämfört med den tidigare kraftsamlingen *Fullföljda studier*. Kraftsamlingen beskrivs som relevant, välmotiverad och i linje med den nya socialtjänstlagen. Målet är uppfyllt.
Tillsammans med kommunerna formulera en reviderad version av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2026-2030	I samband med kommunturnén och workshoparna under våren, se ovan, samlades även synpunkter in gällande den delregionala utvecklingsstrategin för Sjuhärad. Direktionens strategidagar hade temat *Med utblick mot 2045* och resulterade i fem målbilder, en per fokusområde. Genomförd kommunturné, dialoger med nätverken och politikens framarbetade målbilder har resulterat i ett välarbetat underlag till det fortsatta arbetet. Resultatet av den externa utvärderingen av de delregionala utvecklingsmedlen, se ovan *uppföljning grunduppdrag,* är ett bra underlag inför politiska dialoger hur medlen ska fördelas under kommande

	programperiod. Den reviderade utvecklingsstrategin kommer att färdigställas under våren 2026, efter att den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland antagits i februari. Kommunerna har varit delaktiga i arbetet och det har inkommit många bra synpunkter. Uppdraget pågår och kommer att slutföras under våren 2026.
Utlysa medel till förstudier inom regional utveckling	En öppen utlysning genomfördes under februari och mars. Fem förstudier beviljades medel till en summa av 500 tkr inom ramen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan Sjuhärad. Målet är uppfyllt.
Gemensam digitalisering Sjuhärad	Under våren bildades ett delregionalt digitaliseringsforum; Gemensam digitalisering i Sjuhärad. Gruppen arbetar på tre nivåer – regionalt, delregionalt och med externa aktörer – och har identifierat fem fokusområden med tillhörande mål. Under året har forumet bidragit till ökad samverkan, stärkt informationssäkerhet och mer effektiva arbetssätt i kommunerna. Sjuhärads perspektiv har lyfts in i relevanta nationella och regionala digitaliseringsarenor och kommunerna har fått tydlig förankring och återkoppling från de olika nätverken. Operativt arbete i kommunerna har bland annat omfattat gemensamma initiativ inom Handslaget samt utveckling av gemensamma krav vid IT-upphandlingar. Parallellt har kompetenshöjande insatser inom AI genomförts för medarbetare, vilket stärker kommunernas förutsättningar för fortsatt digital utveckling. Arbetet har varit framgångsrikt och det finns en tydlig riktning framåt. I december beviljades fortsatta projektmedel från VGR för att det delregionala och regionala arbetet kring digitalisering ska fortlöpa under kommande år. Arbetet är särskilt aktuellt i Sjuhärads kommuner utifrån den nationella digitaliseringsstrategin som kom sommaren 2025 och lagändringen NIS2 vid årsskiftet 2025/2026 som har fokus på informationssäkerhet. Målet är uppfyllt.

Sammanfattande bedömning enhet regional utveckling

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2024 formulerades 21 specifika mål och uppdrag för 2025; områden och frågor där förbundet såg behov av extra fokus och utveckling. Under året tillkom satsningen gemensam digitalisering i Sjuhärad. Bedömningen är att 21 mål är uppfyllda under året och att ett är delvis uppfyllt.

Under 2025 har förbundet flyttat fram positionerna som samverkansplattform för Sjuhärads bästa på flera områden inom regional utveckling. Det har skett inom kultursamverkan, infrastruktur, samhällsplanering, kollektivtrafik, investeringsfrämjande samt inom miljöområdet. Förbundet har även breddat det mellanregionala arbetet över regiongränserna inom stråksamverkan, en positiv riktning som kräver både långsiktighet och uthållighet - men det finns en tydlig vilja och en samsyn av värdet av fortsatt samverkan.

Det regionala samarbetet har stärkts ur ett västsvenskt perspektiv och Sjuhärads position har stärkts internationellt inom kultur, investeringsfrämjande och miljöområdet. Kultursamverkan har stärkts genom breddad tvärsektoriell samverkan och utvecklingsinsatser för kulturaktörer. Internationaliseringen har intensifierats genom nya kontakter och planerade samarbeten i nordisk-baltisk kontext.

En politisk samsyn har uppnåtts under våren om förbundets fördelning av medel till den regionala transportinfrastrukturplanen. En process som pågått länge och som tack vare det starka förtroendet för förbundet och det goda samarbetsklimatet mellan förbundet och kommunerna resulterat i ett gemensamt remissyttrande om prioriteringar.

Västra Götalandsregionens kulturnämnd har genomfört en regional kunskapsöversikt i syfte att belysa och tydliggöra det regionala perspektivet inom kultursamverkansmodellen. Resultatet visar att

kommunalförbundens roll och arbete upplevs som centrala för kommunerna i regionen. Förbunden fungerar som viktiga aktörer för delregional samverkan och har en dubbel funktion; dels som mötesplatser där kommunernas behov kan fångas upp och legitimitet skapas genom politikernas delaktighet, dels som stöd i det praktiska arbetet. Det finns ett stort förtroende för kommunalförbunden som nära samarbetspartners, men dialogen mellan regionen och kommunerna kan utvecklas.

Det regionala samarbetet inom kompetensområdet har lett till att regionen och kommunalförbunden numera arbetar med samlad kraft för att gemensamt öka antalet utbildningar inom vuxenutbildningen. Vårens inventering av utbildningar i Sjuhärad har lett till en insikt om vilka aktörer som är verksamma inom vuxenutbildningen och vilka insatser som krävs för att öka andelen utbildningar i vår delregion. En regional grupp har bildats för att stärka yrkeshögskoleutbildningen och åstadkomma en mer rättvis fördelning, både när det gäller antal utbildningar och inriktningen på dem, samt den geografiska fördelningen. Under våren har ett koncept utformats för att knyta kommunerna närmare akademin.

Arbetet med revideringen av den regionala utvecklingsstrategin och turnén till alla kommuner har lett till ökad förståelse för det regionala utvecklingsarbetet. Turnén bidrog till att synliggöra förbundets roll gentemot kommunerna som helhet och har lett till att kommunernas kunskap om flernivåsamverkan och dess möjligheter ökat. En effekt är att kommunerna vill delta aktivt i utvecklingsarbetet och ser potentialen i regional samverkan. De delregionala utvecklingsprojektens resultat och effekter för Sjuhärads utveckling har synliggjorts genom dialogmöten mellan projektägarare och ansvarig beredning. Projektens mål, syfte och Sjuhäradsperspektiv har blivit tydliga för politiken på ett tillfredställande sätt och det har synliggjorts att projekten leder till bra resultat för alla kommuner.

Sammantaget visar bokslutet för 2025 på ett regionalt utvecklingsarbete med tydliga effekter, stärkt samordning och goda förutsättningar för fortsatt långsiktig utveckling i Sjuhärad

Enhet Välfärdsutveckling	
Övergripande mål för enhetens grunduppdrag	• Tillsammans är Sjuhärads kommuner redo att möta framtidens välfärdsutmaningar • Förbundet är kommunernas förstahandsval av arena för samverkan inom välfärden
Mål/uppdrag	**Uppföljning 31 december**
Nära vård	
Ett modernt hälso- och sjukvårdsavtal är framtaget där Sjuhärads behov tagits tillvara	Förbundet har varit delaktig i flera olika grupperingar under framtagandet av nytt hälso- och sjukvårdsavtal och förslaget skickades ut på remiss under våren. Förbundet anordnade delregionala remissmöten för att nå enighet i sakfrågor samt för att stärka kommunerna inför sina respektive remissvar. Samordningen och enigheten vad gäller synpunkter har lett till större påverkansmöjlighet vid justeringar och att Sjuhärads behov tagits tillvara. Samtliga Sjuhäradskommuner har skickat in remissvar och ett slutgiltigt avtalsförslag beslutades på delregional nivå under oktober och skickades därefter till respektive kommun för beslut under hösten och våren 2026. Arbetet med framtagandet av nytt hälso- och sjukvårdsavtal har varit en välfungerande process och förslaget är modernt och framåtsyftande. Under 2026 fortsätter arbetet med att stödja kommunerna i implementeringen av avtalet. Uppdraget att ta fram ett avtal är slutfört.
Omställning ny socialtjänstlag	
Sjuhärad har en plan för gemensamt, långsiktigt arbete kring omställningen till ny socialtjänstlag	Samverkan kopplad till den nya socialtjänstlagen bedrivs dels i de ordinarie chefsnätverken, dels i det specifika SoL- nätverket med uppdrag att bidra till att omställningen till den nya socialtjänstlagen ska vara effektiv och jämlik i Sjuhärad. SoL-nätverket har träffats månadsvis under året, vilket lett till att kommunerna fått förutsättningar att planera sin egen omställning med kunskap och erfarenheter från hela Sjuhärad. Socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli och samtliga Sjuhäradskommuner har tack vare god samverkan varit förberedda och genomfört förändringar och justeringar. Nätverken planerar fortsatt samarbete för att uppnå likriktning i Sjuhärad i samband med större förändringar. Workshops har genomförts i tre chefsnätverk för att identifiera lämpliga samverkansområden. Arbetet har synliggjort gemensamma utmaningar samt tydliggjort skillnader i arbetssätt och lokala förutsättningar. Träffarna har stärkt samverkan och kommunerna har lärt av varandra. Det har bidragit till ökad samsyn kring omställningens komplexitet. Nätverken har skapat förutsättningar för ett mer samordnat och strategiskt arbete på längre sikt, anpassat till respektive kommuns kontext. Det har varit utmanande att uppnå likriktning utifrån respektive kommuns organisatoriska förutsättningar och prioriteringar, samtidigt som arbetet bedöms skapa goda förutsättningar för ökad samsyn och gradvis likriktning över tid. Det långsiktiga arbetet stärker möjligheten till mer samordnade arbetssätt i takt med att omställningen fortskrider. Socialchefsnätverket och samhällbyggnadschefsnätverket har haft en gemensam workshop vilket ledde till erfarenhetsutbyte och kunskapshöjning gällande varandras uppdrag. Utifrån workshopen har en arbetsgrupp bildats för att möjliggöra samverkansinitiativ framöver. Omställningen av socialtjänsten är en stor utmaning som kräver långsiktigt arbete. Sex kommuner i Sjuhärad kommer att delta i SKR:s lärprocess framtidens socialtjänst under 2026-2028. Syftet med lärprocessen är att stödja kommunerna att utveckla en mer förebyggande, tillgänglig, jämlik och jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst i linje med nya socialtjänstlagen. Processen bygger på en metod där socialtjänstens ledningsfunktioner jämför och lär av varandra. Uppdraget som formulerades inför 2025 är slutfört.

Kompetensförsörjning	
Sjuhärad har ett välfungerande forum som arbetar strategiskt tillsammans med kompetensförsörjning inom välfärdsområdet	Nätverket har tagit viktiga steg mot att utvecklas till en strukturerad och samarbetsinriktad arena. Deltagarna har fått gemensam förståelse för nätverkets uppdrag, mål och arbetsformer, vilket skapat en tydligare riktning och ökat engagemang. Den kommunikationsplan som upprättats har bidragit till transparens och förankring i kommunernas förvaltningsledningar och chefsnätverk, vilket stärker nätverkets legitimitet, trovärdighet och genomslagskraft framåt. En workshop i början av året resulterade i tre fokusområden: *Utveckling av karriärmodell och differentieringsmetodik, Kunskapsunderlag för hållbar schemaläggning* samt *Inhämtning av fakta kring kommunernas förhållningssätt till vuxenutbildningar och vård- och omsorgsprogrammet.* Genom att enas om gemensamma fokusområden och skapa en strukturerad arbetsprocess har nätverket tagit viktiga steg mot ett mer strategiskt och samordnat kompetensförsörjningsarbete. Under våren genomfördes omvärldsanalys och erfarenhetsutbyte gällande karriärmodell. Arbetet har resulterat i en gemensamt förankrad projektplan för utveckling av en karriärmodell för undersköterskor i äldreomsorgen i Sjuhärad. Karriärvägsmodellen beskrivs som ett strategiskt verktyg för att möta kompetensförsörjningsutmaningarna inom äldreomsorgen. Genom att kombinera differentiering av arbetsuppgifter med tydliga karriärvägar skapas både verksamhetsnytta och ökat värde för medarbetarna, samtidigt som yrkets attraktivitet och långsiktiga hållbarhet stärks. Projektplanen innehåller förslag på organisationsstruktur, ansvarsfördelning och genomförande. På sikt förväntas karriärmodellen bidra till ökad attraktivitet för yrket, bättre matchning mellan kompetens och uppdrag samt stärkta möjligheter att behålla och utveckla medarbetare inom äldreomsorgen. Arbetet med karriärmodell var ett första test av nätverkets arbetsformer och övriga identifierade fokusområden kommer att hanteras framöver. Det gemensamma forskningsprojektet med FoU-enheten fortsatte under året och cirka 120 undersköterskor i fyra kommuner deltog genom individuella intervjuer, fokusgrupper och workshopar för att identifiera faktorer som påverkar kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Syftet var att koppla samman verksamhet och forskning och projektet har uppmärksammats i media. Under hösten presenterades resultaten på FoU Välfärds konferens i Stockholm och ett avslutande seminarium planeras under 2026. Samarbetet mellan FoU-enheten, förbundet och kommunerna har stärkts. Målet är uppfyllt.
Digitalisering	
Sjuhärads kommuner har ett delregionalt forum för att gemensamt omhänderta välfärdens digitalisering	Efter dialog under hösten 2025 valde socialcheferna att avsluta digitaliseringsnätverket välfärd. Arbetet fortsätter inom ramen för satsningen Gemensam digitalisering Sjuhärad, som arbetar med digitalisering ur ett bredare perspektiv. Se uppföljning enhet regional utveckling. Målet är uppfyllt.
Fullföljda studier	
Destination gymnasiet Sjuhärad är etablerat och bidrar till godkända betyg i matematik för elever i åk 9 i alla Sjuhärads kommuner	Under våren förankrades Destination Gymnasiet Sjuhärad genom att projektledarna träffade skolchefer, verksamhetschefer, utvecklingsledare och rektorer i samtliga Sjuhäradskommuner för att sprida information och skapa intresse och engagemang för insatsen. Sju av åtta kommuner valde att delta. I nästa steg fördes dialog med lärare och övrig skolpersonal för att informera om vad insatsen innebär samt rekrytera deltagare. Inledningsvis var uppskattningen att 50 elever skulle delta under hösten 2025, intresset har dock varit stort i

	kommunerna och antalet platser utökades. Med hjälp av lärarna i kommunerna rekryterades coacher som utbildats för att säkerställa god kompetens och likvärdighet i hur studiecoachningen bedrivs. Under höstterminen har 78 elever fått coachning i matematik. Genomförd utvärdering visar på hög nöjdhetsgrad bland både elever och vårdnadshavare, där 100 % av vårdnadshavarna anger att de rekommenderar Destination gymnasiet. 61 % av eleverna har uppnått godkända betyg under höstterminen, varav 21 % gjort en betygshöjning. Samverkan med kontaktpersonerna på skolorna har ökat förståelsen kring inskrivna elevers behov och status. Några elever har valt att avsluta coachningen, vilket dock inte berott på missnöje med programmet utan andra faktorer. När en inskriven elev avslutar, finns möjlighet att erbjuda en annan elev plats. Destination gymnasiet Sjuhärad är etablerat och bidrar till att eleverna når kunskapsmålen i matematik. Målet är uppfyllt.
Psykisk hälsa	
Sjuhärad har en struktur där frågor rörande psykisk hälsa omhändertas och samordnas delregionalt och regionalt	Under våren utarbetade kommunalförbunden och VGR en länsgemensam organisation för att omhänderta frågor rörande psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland bestående av politisk styrning och fyra grupperingar. En behovsinventering i form av workshopar och dialogmöten har genomförts med nyckelpersoner från samtliga Sjuhäradskommuner. Inventeringen mynnade ut i en rapport som beskriver flera olika perspektiv på hur kommunala verksamheter kan stärka sitt arbete med att främja den psykiska hälsan och motverka psykisk ohälsa i samverkan. Rapporten har presenterats för socialchefsnätverket och tas om hand i det nätverk för psykisk hälsa och suicidprevention som startat upp i Sjuhärad. Resultatet av behovsinventeringen har även varit underlag för framtagandet av en länsgemensam handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention, tillsammans med liknande inventeringar i övriga kommunalförbund och inom VGR. Målet är uppfyllt. Omställningsarbetet har dock endast påbörjats och är ett långsiktigt arbete som kommer att pågå framöver.

Nätverksarbete
Inom enhet välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken och i början av året genomfördes en workshop med samtliga välfärdsnätverk med syfte att utveckla samverkan inom och mellan nätverken. Under dagen genomfördes övningar som ökade kunskapen om varandras nätverk och dialog kring utveckling av samverkansformerna. Utifrån resultatet har socialchefsnätverket tagit fram gemensamma ramar och riktlinjer för nätverken. Förbundet har även tagit fram en struktur för bryggmöten där information förmedlas mellan nätverken. Nedan följer exempel på uppdrag och gemensamma arbeten inom ramen för nätverken.

Millennium
Arbetet efter VGR:s pausbeslut gällande Millennium fortgår genom att det tillsatts en temporär arbetsgrupp med uppdrag att kartlägga kommunernas vägval framåt. Uppdraget är att klarlägga möjliga alternativ för kommunerna att hantera sitt informationsutbyte fristående från VGR:s beslut om systemstöd.

Personal- och kompetensförsörjning
Arbetet med de nationella yrkesresorna tar form; en insats som riktar sig till flera yrkesgrupper inom socialtjänsten. *Yrkesresan Barn och unga* pågår sedan 2023 och under våren bildades ett nätverk med representanter från alla kommuner för att planera och samordna genomförandet av *Yrkesresan Funktionshinder.* Samtliga kommuner påbörjade utbildningsinsatsen i oktober och över 700 personer har ett konto i lärportalen. Under året har beslut tagits att även yrkesresorna *Äldre* samt *Skadligt bruk och beroende* ska lanseras under 2026.

Beslut har tagits om en ny omgång av uppdragsutbildning Grunden 2025/2026, en uppskattad utbildning för baspersonal med högt deltagande som ger god kompetensutveckling.

Utifrån ett identifierat behov att gemensamt utbilda yrkesverksamma familjehemssekreterare i att handleda familjehem fick Högskolan i Borås ett uppdrag att ansvara för en utbildning som startade under hösten med 17 deltagare från fyra kommuner.

Förbundet har ett delregionalt samordningsansvar för VFU för Sjuhäradskommunerna. Möten har hållits i det delregionala samverkansforumet mellan kommuner, Västra Götalandsregionen och Högskolan i Borås. Arbetet syftar till att möjliggöra samverkan mellan parter och förbättra omhändertagandet av VFU-studenter och har under året lett till utveckling av introduktionen för studenterna samt en utveckling av studentenkäten. Studenter på akademiska vårdutbildningar rankar sina praktikplatser varje år. I år fick Högskolan i Borås för första gången högst betyg i landet och utsågs till ”Årets lärosäte 2025”. En bekräftelse på att arbetet har positiv effekt.

Under året har möten skett med övriga kommunalförbund och Göteborgs universitet med syfte att öka möjligheten för kommunerna att få fler arbetsterapeut- och fysioterapeutstudenter. Planeringsarbete har påbörjats för att även samordna VFU för dessa grupper. Arbetet fortsätter under 2026.

Vårgårda kommun och Högskolan i Borås planerar att starta en kommunal utbildningsenhet vård- och omsorg, KUVO, under hösten 2026. Avtal har skrivits och förberedelsearbete pågår. Övriga kommuner följer arbetet.

Suicid
Under året har det suicidpreventiva nätverket arbetat med att ta fram en delregional rutin för efterlevandestöd vid suicid. Ansvarig arbetsgrupp består av två representanter från nätverket samt representanter från psykiatrin på SÄS, kommunernas socialtjänst och elevhälsa, vårdcentraler, polis, ambulans, spes Västra krets samt Svenska kyrkan. Bland annat har en större workshop genomförts, där representanter från kommun, region, blåljusverksamheter och civilsamhälle bjöds in för att komma med synpunkter på rutinen. Rutinen ska beslutas under våren 2026.

Med anledning av att flera av kommunernas lokala handlingsplaner för suicidprevention löper ut har det förts samtal i nätverket om hur dessa ska revideras. Då även den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention löpt ut, kommer kommunerna att förlänga sina lokala handlingsplaner och avvakta med större revideringar till de länsgemensamma handlingsplanerna är på plats.

En konferens genomfördes på Suicidpreventiva dagen den 10 september.

Hälso- och sjukvårdens beredskap
Information och dialog har förts under hösten om ny lagstiftning gällande hälso- och sjukvårdens beredskap. Ett gemensamt utvecklingsarbete har identifierats som kommer att genomföras under 2026.

Sammanfattande bedömning enhet välfärdsutveckling

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2024 formulerades sex specifika mål och uppdrag för 2025. Bedömningen är att samtliga uppfyllts under året. Inom enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdens område och de handlingsplaner nätverken tagit fram.

Under 2025 har enhet välfärdsutveckling arbetat samlat med att stödja Sjuhärads kommuner inom grunduppdraget, med fokus på samverkan, strategisk utveckling och gemensamma lösningar. Arbetet har bedrivits genom delregional samordning, länsgemensamma strukturer och nätverk inom välfärdsområdet. Enheten har haft en aktiv roll i omställningen till nära vård genom representation i arbets- och styrgrupper, samordning av remissarbete samt dialog- och erfarenhetsutbyte, vilket har bidragit till ökad samsyn och stärkt kommunernas gemensamma påverkansmöjlighet.

Arbetet med omställningen till ny socialtjänstlag har bedrivits genom chefs- och specialistnätverk med fokus

på gemensam kunskapsuppbyggnad och identifiering av områden där samverkan ger mervärde. Inom kompetensförsörjning har ett nytt delregionalt nätverk etablerats och utvecklats till en strategisk samverkansarena, vilket bland annat resulterat i ett gemensamt projekt för utveckling av karriärmodell för undersköterskor.

Enheten har även haft en samordnande roll inom psykisk hälsa, fullföljda studier, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och digitalisering. Arbetet med psykisk hälsa har lett till etablerade nätverk och en länsgemensam samverkansstruktur. Destination Gymnasiet Sjuhärad har etablerats som en gemensam insats för fullföljda studier. Samordningen av VFU har vidareutvecklats i samverkan med region och lärosäten. Inom digitalisering har inriktningen justerats mot nya samverkansformer, då tidigare arbetssätt inte bedömts vara tillräckligt ändamålsenliga.

Sammantaget bedöms enhet välfärdsutvecklings arbete under året i hög grad bidragit till de två övergripande målen för grunduppdraget. Genom strukturerad samordning, aktiv representation och ett utvecklat nätverksarbete har Sjuhärads kommuner stärkts i sin gemensamma förmåga att möta framtidens välfärdsutmaningar. Arbetet har präglats av långsiktighet, kunskapsdelning och en tydlig ambition att gå från analys till handling, vilket särskilt syns inom kompetensförsörjning, nära vård och omställningen till ny socialtjänstlag. Att flera gemensamma initiativ nu går in i genomförandefas visar på ökad mognad i den delregionala samverkan.

Enheten har även tydligt positionerat förbundet som en central och relevant arena för samverkan. Kommunerna har i hög grad använt Boråsregionen som plattform för dialog, samordning och gemensam påverkan; delregionalt och länsgemensamt. Detta har ökat förbundets legitimitet och stärkt rollen som förstahandsval för samverkan inom välfärdsområdet. Nätverken har utvecklats från informationsforum till mer strategiska och i vissa fall operativa strukturer, vilket bidrar till ökad genomslagskraft.

Samtidigt synliggör arbetet vissa utmaningar. Skillnader i kommunernas organisatoriska förutsättningar, prioriteringar och mognadsgrad har i flera processer försvårat snabb likriktning och gemensamt genomförande. Vissa områden har också behövt skjutas fram i tid eller prioriteras om, exempelvis inom digitalisering och delar av kompetensförsörjningsarbetet. Dessa utmaningar bedöms dock vara en naturlig del av komplex samverkan och hanteras genom successiv utveckling av former, tydligare styrning och mer fokuserade arbetsformer. Sammantaget visar året att enheten lagt en stabil grund för fortsatt samverkan och ökad effekt kommande år.

4.4 Intressebolag

Förbundet är delägare i Gryning Vård AB samt Mediapoolen AB. Förbundet har under året hållit sig informerad om verksamheten i de båda bolagen genom löpande skriftlig och muntlig information samt deltagande vid ägarsamråd.

Avvikelser följs upp inom en 6-månadersperiod efter att internkontrollen genomförts.
Avrapportering görs till Direktionen i samband med årsbokslut.

Granskningsområde	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Frekvens	Kontrollansvarig	Resultat av granskning
Ekonomi och administration					
1. Räkenskapsinformation	Kontroll att räkenskapsinformation förvaras på rätt sätt	Genomgång enligt informations-hanteringsplanen	1 g/år	Ekonomiansvarig	Utan anmärkning
2. Redovisning	Kontroll av bokförda poster	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonomiansvarig, projektekonom	Utan anmärkning
	Kontroll av leverantörsfakturor och kontering	5 stickprov	2 ggr/år	Projektekonom	
	Kontroll att utbetalning skett med korrekta uppgifter och underlag	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonomiansvarig, projektekonom	
3. Fakturering	Kontroll att fakturering skett med korrekta uppgifter och underlag	5 stickprov	2 ggr/år	Projektekonom	Utan anmärkning
4. Moms och skatter	Kontroll att rapportering skett på rätt sätt, att avstämning finns upprättad och att inbetalning skett	1 stickprov	2 ggr/år	Projektekonom	Utan anmärkning
5. Drift eller investerings-redovisning	Kontroll att inventarieköp bokats på inventariekonto och uppfyller kraven på inventarie	Kontroll av bokförda inventariekostnader	2 ggr/år	Ekonomiansvarig	Utan anmärkning
6. Attesträtt	Kontroll att beslutattest skett av rätt person	5 stickprov	1 g/år samt löpande	Administrativ chef	Kontrolleras löpande i systemet för fakturahantering.
	Kontroll att beslut och sakgranskning skett av olika personer	5 stickprov	1 g/år samt löpande	Administrativ chef	Stickprov utan anmärkning

7. Löner	Kontroll att rätt utbetalning skett till rätt person Kontroll mot avtalad lön	Genomgång av lönelista 1 månad Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år 2 ggr/år	Administrativ chef Administrativ chef	Utan anmärkning
8. Arvoden och reseräkningar	Kontroll att rätt utbetalning skett till rätt person Kontroll mot avtalade ersättnings-belopp	Genomgång av lönelista 1 månad Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år 2 ggr/år	Administrativ chef Administrativ chef	Utan anmärkning
9. Företagskort	Kontroll att utställda kontokort är aktuella och används på rätt sätt	Genomgång av fakturor	Månadsvis	Ekonomiansvarig	Utan anmärkning
10. Representation	Kontroll av kontering, syfte och deltagare	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonomiansvarig	Utan anmärkning
11. Handkassa	Kontroll att handkassan är korrekt	Kontroll att kontanter stämmer med bokfört belopp	3 ggr/år	Ekonom Navet	Utan anmärkning
12. Behörighetsrutiner IT	Kontroll att behörigheter är korrekta och aktuella för person/period	Kontroll av aktuella användarkonton	2 ggr/år	Administrativ chef, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
13. Mobiltelefoner	Kontroll att aktuell förteckning av mobiltelefoner finns samt att telefonavgifter är rimliga i förhållande till tänkt användning	Genomgång av fakturor	Månadsvis	Ekonomiansvarig	Utan anmärkning
14. Tillträdeskontroll till lokaler	Kontroll att rätt personer har tillgång till lokalerna	Kontroll och genomgång av nycklar och larmkoder	1 g/år	Administratör, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning

Styrdokument och rutiner					
15. Delegationsordning	Kontroll att delegationsordningen är aktuell	Kontroll av aktualitet	1 g/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
16. Avtalshantering	Kontroll att undertecknande av avtal sker i enlighet med gällande delegation	5 stickprov	2 ggr/år samt löpande	Administrativ chef	Utan anmärkning
17. Inköp och upphandling	Kontroll att gällande rutiner för inköp och upphandling är kända och efterlevs	Stickprovsgranskning av dokumentation, kontroll och attest	1 g/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
18. Kris och säkerhet	Kontroll att telefonlista till anhöriga finns och är aktuell	Kontroll och revidering av telefonlista	1 g/år	Administratör, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
19. Medarbetare/kompetens	Kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv	Riskanalys	1 g/år	Förbundsdirektör Verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
20. Systematiskt arbetsmiljö-arbete	Kontroll att arbetsmiljö-almanackan följs	Granskning av rutiner och genomförande	1 g/år	Skyddskommittén	Utan anmärkning

Årsrapport Driftverksamheter

Bilaga till Årsbokslut 2025

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Inledning

Enligt förbundsordningen kan Direktionen ta beslut om att förbundet ska ansvara för drift av verksamheter. I dagsläget har förbundet följande driftverksamheter:

- Business Region Borås
- Dataskyddsombud
- Medarbetarcentrum
- Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
- Navet science center
- Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Ekonomiskt finansieras och nyttjas driftverksamheterna olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i förbundets övergripande budget. Vård- och omsorgscollege Sjuhärad och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Driftverksamheternas verksamhet varierar i storlek och inriktning och därmed även deras målstruktur.

Navet science center redovisas separat till följd av omfattningen på verksamheten.

Business Region Borås

Under 2025-2026 fokuserar verksamheten på fyra huvudområden med underliggande fokusområden; Samverkan för en stark region, Kartläggning och kunskap, Förutsättningar för start och tillväxt samt Investera och etablera.

Under perioden pågår satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO, ett samarbete mellan de fyra etableringsfrämjarna i Västra Götaland; Business Region Borås, Business Region Göteborg, Business Region Skaraborg och Business Region Väst. Arbetet leds och finansieras av Västra Götalandsregionen med medfinansiering av Tillväxtverket.

Parterna vill stärka de proaktiva investeringsfrämjande verksamheterna i regionen, för fler och strategiskt hållbara investeringar och etableringar inom den gröna omställningen. Satsningen kommer att pågå till och med sista december 2026 och arbetet utgår från fyra arbetspaket:

- Industristruktur och värdekedjor – analys och planering
- Ökad offertberedskap – samspel med kommuner och andra intressenter
- Expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv
- Investeringsfrämjande – marknadsbearbetning

Mål och uppdrag 2025	
Mål och uppdrag	**Uppföljning 31 december**
Marknadsföra delregionen genom ett gemensamt erbjudande i det investeringsfrämjande arbetet	Under året har kommunerna utvecklat sina lokala värdeerbjudanden, som togs fram inom den utbildning i business attraction management, BAM, alla kommuner deltog i under hösten 2024. Ett delregionalt värdeerbjudande har utarbetats och förankrats inom näringslivschefsnätverket. Arbetet har lett till ökad insikt om betydelsen av värdeerbjudande – både för det interna arbetet i kommunerna och externt gentemot investerare och övriga intressenter. Utvecklingen av siten i Lockryd, Svenljunga, samt en aktiv närvaro i batterivärdekedjans utveckling har varit prioriterade områden. Löpande dialog har förts med Business Sweden och BRB har även besvarat flera förfrågningar kopplade till utländska elintensiva direktinvesteringar. Deltagande har skett vid internationella sammanhang kopplade till batterivärdekedjan, bland annat Nordic Battery Days med program i Japan. För att öka intresset för Västsverige som etableringsregion genomfördes besök vid amerikanska, franska och japanska ambassaderna i Stockholm. Syftet var att synliggöra Västra Götalands styrkor och förutsättningar för utländska företag att etablera sig och bli en del av regionens näringslivsekosystem. Aktiviteten har bidragit till stärkta relationer och skapat förutsättningar för framtida studiebesök och delegationsresor. Resan genomfördes gemensamt av aktörerna inom VEGO. Sammantaget bedöms aktiviteterna ha haft önskvärd effekt. Målet är uppfyllt.
Stödja kommunerna att stärka sin offertberedskap genom utbildning och samarbete, exempelvis formandet av etableringsteam	I utvärderingen av BAM-satsningen, se ovan, framkom att det finns ett intresse för årliga träffar för etableringsteamen; både för att säkerställa att arbetet lever vidare och som ett tillfälle för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning. Det pågår löpande arbete med Business Swedens verktyg SiteFinder för att marknadsföra lediga siter i Sjuhärad; i dagsläget 43 stycken. BRB har hittat en aktiv form för att effektivt svara på etableringsförfrågningar från Business Sweden. Metoden har även använts för förfrågningar som inkommit från

	andra håll, såsom från innovationsstödsystemet, från bolag direkt eller via våra delregionala kollegor/business regions. Antalet case från innovations-stödsystemet har ökat. Bolagen är ofta av start-up-karaktär, men med en systemroll i en värdekedja, vilket är spännande. I samband med en etableringsförfrågan från Business Sweden med komplexa krav identifierades initialt begränsade lokaliseringsmöjligheter. Genom fördjupad dialog med lokala företag och kartläggning av restströmmar identifierades dock nya möjligheter. I ett utvecklingsområde med närhet mellan processindustri, energiaktörer och jordbruk framkom potential för industriell symbios, bland annat genom restvärme, gas- och energiflöden samt biogena resurser. Detta har synliggjort förutsättningar för ett framtida cirkulärt industrikluster där samverkan och resurseffektivitet kan stärka områdets attraktionskraft för ny industri. Offertberedskapen har stärkts och målet är uppfyllt.
Stärka samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen	På eventet Sjuhärads smörgåsbord 2.0 träffade näringslivscheferna de aktörer i innovationsstödssystemet som stöttar företag i tillväxtfas. Alla kommuner deltog samt 11 aktörer. Eventet var mycket uppskattat av samtliga deltagare och de kontakter som knöts har lett till olika typer av samarbeten. Inom ramen för VEGO-samarbetet har det genomförts ett gemensamt möte med IUC-bolagen i Västra Götaland i syfte att utveckla gemensamma arbetssätt kopplat till etablerings- och expansionsförfrågningar. Arbetssättet/verktyget Exportboost har tetats tillsammans med Exportcenter Väst med syfte att stärka samverkan mellan innovationssystem och företag. Tillväxtradarn, se nedan, har använts som ett urvalsverktyg för att stärka effektivt innovationsstöd. Vid företagsbesök identifieras behov som sedan kan kanaliseras till rätt aktör inom innovationsstödssystemet. Genom en kombination av mötesplatser, gemensamma utvecklingsinsatser, metodtester och operativ samordning har samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen stärkts både strukturellt och i praktisk tillämpning. Arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt fördjupning och långsiktig samverkan kommande år. Målet är uppfyllt.
Implementera arbetssättet för att identifiera potentiella tillväxtföretag inom projektet Företagsrevitalisering	I januari genomfördes en workshop i Tillväxtradarn; det verktyg som utvecklats inom projektet och som är en urvalsmetod för att hitta företag i tillväxt. Syftet är att kunna erbjuda företagen rätt stöd i det skede de befinner sig. Genom att arbeta med Tillväxtradarn får näringslivsenheten i respektive kommun ett bra underlag att utgå ifrån vid företagsbesök och en möjlighet att se till att bolaget kommer i kontakt med rätt aktör i innovationsstödssystemet. Kommunen har sedan en fortsatt dialog och följer upp att samarbetet fungerar. Arbetet följs på träffarna med näringslivscheferna. Tillväxtradarn har implementerats som ett gemensamt arbetssätt och beslut har fattats om att fortsätta använda verktyget efter projektslut. Metodiken används som stöd i kommunernas företagsdialoger. Arbetssättet är därmed integrerat i ordinarie verksamhet. Målet är uppfyllt.
Öka graden av proaktivt arbete kopplat till potentiella expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv,	Inom ramen för Business Swedens satsning Expand & Retain har ett antal företagsbesök genomförts vilka resulterat i flera konkreta processer, där BRB haft en tydlig samordnande roll. Långsiktiga dialoger har bidragit till att säkra och vidareutveckla befintliga verksamheter. Identifierade kompetensbehov inom plastindustrin har lett till en ansökan om YH-utbildning som beviljades och som kommer att starta 2026. Målet är uppfyllt.

Vara en aktiv part i arbetet med omställningen till en cirkulär textilvärdekedja	Beredningen hållbar utveckling Västra Götaland, BHU, har tagit beslut om det västsvenska materialsystemet. Delregioner, innovationsaktörer, ideell second hand och näringslivet har varit delaktiga i processen och Science Park Borås kommer att ha en betydande roll i arbetet framåt. Skapandet av ett cirkulärt system i Västra Götaland som behåller en större volym av insamlat kvalitetsmaterial stärker textil cirkulär konkurrenskraft, innovationer och affärsutveckling i Sverige. Den 6 juni presenterades Sustainable Textiles & Fashion i den nordiska paviljongen under Världsutställningen i Osaka, Japan. Textilhögskolan i Borås var avsändare, genom regeringsuppdraget Textile & Fashion 2030. BRB har haft en avgörande roll i arbetet som ledde fram till möjligheten att delta. Deltagandet på världsutställningen i Osaka skapar förutsättningar för framtida investeringar och samarbeten i hela Västra Götaland. Business Swedens affärsområde Bioeconomy & Circular Materials möttes i Borås i september med deltagare från 12 regioner i Sverige. Att Business Sweden förlägger sin workshop kring cirkulära material i Borås, skapar ett bra tillfälle för Sjuhärad att stärka sin position inom cirkulär ekonomi och hållbar utveckling - och textil. En gruppering med Borås, Mark och Ulricehamns kommuner har initierats för att se hur vi kan stärka utvecklingsarbetet i det textila fältet tillsammans. Syftet är att fånga upp vad som händer inom området; lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Ett nationellt värdeerbjudande är under framtagande; ett samarbete mellan BRB, VGR och Science Park Borås. Boråsregionen och BRB är en samarbetspartner i den regionala plattformen Textile Movement. Som en del av det operativa arbetet i sk. "spetsar" har BRB arbetat för att lyfta vikten av ett gemensamt investeringsfrämjande arbete. Detta har lett till att arbetsområdet Investering, Etablering och Attraktion lagts till. Målet är uppfyllt.
Stärka samarbetet mellan Kompetensrådet, kommunerna och företagen	Det är kontinuerlig representation från näringslivschefsnätverket på Kompetensrådets möten och kompetensförsörjning var temat på ett av näringslivschefernas möten under hösten. På nätverksdagen i september valde näringslivscheferna kompetensförsörjning som en prioriterad fråga att arbeta med tillsammans över kommungränserna och det är även en av de två mest prioriterade frågorna för BRB 2026 och framåt. I november arrangerade BRB och Högskolan i Borås en gemensam arenaträff med fokus på kompetensförsörjning. Träffen vände sig till Sjuhärads kommuner och företag och syftade till att stärka samverkan mellan akademi, kommuner och näringsliv kring gemensamma kompetensutmaningar. Cirka 40 deltagare medverkade. I DoTank Center möttes näringslivets behov, relevanta utbildningsinsatser och aktuell forskning genom presentationer, dialog och workshopinslag, kompletterat med rundvandring i Högskolans labbmiljöer Kompetensförsörjning har etablerats som en gemensam prioriterad fråga i Kompetensrådet, näringslivschefsnätverket och i samverkan med akademin. Genom möten, gemensamma prioriteringar och arenaträffar har samarbetet stärkts, men behov kvarstår av mer strukturerade former för långsiktig samverkan. Målet är uppfyllt.

Analys måluppfyllelse

Under året har Business Region Borås gjort tydliga förflyttningar inom samtliga målområden, med ett stärkt fokus på proaktivt, samordnat och strategiskt näringslivsfrämjande arbete. Arbetet har i hög grad möjliggjorts genom den regionala satsningen VEGO, som både stärkt kapaciteten och fördjupat samarbetet mellan delregionerna i Västra Götaland.

Inom det investeringsfrämjande arbetet har kommunernas lokala värdeerbjudanden utvecklats och ett delregionalt värdeerbjudande tagits fram och förankrats. I kombination med riktade insatser kopplade till batterivärdekedjan, utvecklingen av Lockryd samt internationella sammanhang – inklusive ambassadbesök i Stockholm – har detta bidragit till ökad synlighet och tydlighet kring Västsverige och Sjuhärad som etableringsregion.

Offertberedskapen i kommunerna har stärkts genom förbättrade arbetssätt för SiteFinder och hantering av etableringsförfrågningar via Business Sweden samt samordning i komplexa etableringsärenden. Arbetet har inte enbart ökat effektiviteten i pågående ärenden, utan även lett till identifiering av nya etablerings-möjligheter, bland annat genom industriell symbios. Att kommunernas offertberedskap har stärkts syns tydligt genom att vi snabbt har kunnat svara på de förfrågningar som kommit och att vi lämnat förslag på möjlig verksamhetsmark till hälften av de förfrågningar Business Sweden skickat ut under året. Även om delar av arbetet fortsätter in i 2026, har årets insatser tydligt höjt den gemensamma kapaciteten.

Samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen har utvecklats både genom gemensamma mötesplatser och mer operativ samverkan. Aktiviteter som Sjuhärads smörgåsbord 2.0, möten med IUC-bolagen samt metodtester tillsammans med Exportcenter Väst har bidragit till ökad samsyn kring roller, arbetssätt och erbjudanden gentemot företag i tillväxt. Implementeringen av Tillväxtradarn som gemensamt verktyg har ytterligare stärkt kopplingen mellan företagsdialoger och innovationsstöd. Sammantaget har detta lagt en stabil grund för långsiktig samverkan.

Arbetet med Expand & Retain har under året resulterat i flera konkreta och långsiktiga processer som bidragit till att både säkra och vidareutveckla befintliga verksamheter i regionen. Identifierade kompetensbehov har även lett till konkreta utbildningsinsatser i form av en beviljad YH-utbildning inom plastindustrin.

Inom området cirkulär textilvärdekedja har Business Region Borås tagit en tydlig ledande roll. Genom värdekedjearbete inom VEGO, samverkan i Textile Movement, internationella kontakter och värdskap för Business Swedens regionala träff har regionens position stärkts regionalt, nationellt och internationellt. Arbetet har resulterat i nya strukturer för samverkan och förbättrade förutsättningar för framtida investeringar.

Kompetensförsörjning har under året etablerats som en gemensamt prioriterad fråga i flera centrala forum, inklusive Kompetensrådet, näringslivschefsnätverket och i samverkan med Högskolan i Borås. Arenaträffen i november bidrog till fördjupad dialog mellan akademi, kommuner och näringsliv. Samtidigt kvarstår behov av mer formaliserade och långsiktiga strukturer för samverkan.

Sammanfattningsvis visar 2025 års arbete på en tydlig mognad i Business Region Borås arbetssätt, med ökad samverkan, tydligare roller och större genomslag. Resultaten har påverkat inriktningen framåt, där fokus för 2026 ligger på att fördjupa etablerade samarbeten, stärka strukturer för kompetensförsörjning och fortsätta utveckla det proaktiva investeringsfrämjande arbetet till nytta för kommunerna och regionens långsiktiga utveckling.

Dataskyddsombud

Medlemskommunerna har gått samman om en gemensam dataskyddsfunktion. Syftet med verksamheten är att bevaka en rättssäker och korrekt hantering av den personliga integriteten. Målet är att kommunmedlemmar och kommunalt anställda ska känna sig trygga med hur deras personliga uppgifter hanteras.

Mål och uppdrag 2025	
Mål och uppdrag	**Uppföljning 31 december**
Fortsätta att leverera en proaktiv och professionell DSO-tjänst efter framtagen modell	Vi har genomfört den årliga granskningsomgången samt stöttat i arbetet med incidenthantering, konsekvensbedömningar och utredningar. Insatserna har lett till ökad förståelse och höjd kvalitet i dataskyddsarbetet samt bidragit till upprätthållandet av ett systematiskt arbetssätt med integritetsfrågorna. Målet är uppfyllt.
Genom informationsinsatser bidra till att öka kunskapen hos beslutsfattarna i kommunerna om utmaningar kring hanteringen av kommande EU-regelverk	Informationsspridning har skett via nyhetsbrev och i samband med träffar med politiska grupperingar. Det finns utmaningar i att nå rätt nivå i beslutskedjan och därmed skapa full förståelse för frågor kopplat till dataskydd samt behov av nödvändiga aktiviteter. Målet är uppfyllt.
Marknadsföra och genomföra relevanta utbildningar inom dataskydd	De utbildningar som erbjuds framgår av nyhetsbreven. En digital grundutbildning har genomförts för ca 70 deltagare samt en fördjupningsutbildning. Målet är uppfyllt.
Stötta verksamheterna i att integrera dataskyddsarbetet i det dagliga arbetet genom att bidra med metoder och arbetssätt	Kommunerna erbjuds en väl genomarbetad metod för granskningar, utbildningar, rådgivningar och information. Under året har granskning genomförts, omfattande rådgivning getts, kommunrapport överlämnats och utbildningar hållits, vilket förhoppningsvis skapar struktur och grund för dataskyddsarbetet. Målet är uppfyllt.
Bedriva omvärldsbevakning och egen kompetensutveckling som hjälper till att stötta kommunernas och bolagens behov	I uppdraget ingår att följa rättsutvecklingen och ny kunskap inom arbetsfältet. Omvärldsbevakning leder till ny kunskap som delges kommunerna i form av tips och råd. Målet är uppfyllt.

Mätetal	**Uppföljning 31 december**
Alla verksamheter (ca 75) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgång	74 av 75 granskningar är genomförda. Svar saknas från en organisation. Målet är uppfyllt.
Alla åtta kommuner ska under året ha genomfört en genomgång med Mognadsmatrisen	Alla åtta kommuner har genomfört mognadsmatrisen. Målet är uppfyllt.
Stötta verksamheterna med råd i både enkla och mer komplexa frågor och utredningar	Alla inkomna ärenden under året har hanterats i tid. Målet är uppfyllt.
Besöka nätverk och personalträffar/APT för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågor	Deltagit i ett flertal träffar, exempelvis Digital Arena och AI-labbet i Borås. Målet är uppfyllt.

På uppdrag arrangera utbildningar samt publicera minst tre nyhetsbrev. Genomföra två fasta grundutbildningar i webbinarieform.	Två grundutbildningar samt en fördjupningsutbildning i GDPR genomförda. Två nyhetsbrev publicerade. Målet är uppfyllt.
Stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenter	Drygt 40 inrapporterade personuppgifts-incidenter är hanterade. Målet är uppfyllt.
Finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden och information. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom fem arbetsdagar	DSO har hanterat ärenden, frågor och rådgivningar under året inom angiven tid. Målet är uppfyllt.
Organisera och kontinuerligt inhämta nyheter och kunskap genom omvärldsbevakning samt deltagande i relevanta nätverk och utbildningar	Omvärldsbevakning är en mycket viktig del av uppdraget och DSO har under året deltagit i möten, nätverksträffar och utbildningar samt tagit del av diverse rapporter, domslut och artiklar. Målet är uppfyllt.
Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget	Utvärdering och analys av verksamheten är genomförd och låg till grund för planeringen av 2026. Målet är uppfyllt.
Enkätundersökning gällande DSO-verksamheten	Utvärderingen har skett genom dialog i kommunchefsgruppen. Målet är uppfyllt.

Analys måluppfyllelse

Med den ökade förståelse och höjda kvaliteten i dataskyddsarbetet i kommunerna har dataskyddsombuden upprätthållit ett systematiskt arbetssätt med integritetsfrågorna, vilket ökar följsamheten till GDPR. Rapporteringen till respektive ledningsgrupp har i år ersatts med en kommunövergripande rapport som lämnats till respektive kommunstyrelseförvaltning, vilket förhoppningsvis bidrar till ökad förståelse på högsta nivå.

Det är en utmaning att nå beslutsfattarna för att skapa förståelse för frågorna kring ny lagstiftning som har beroende till GDPR, exempelvis AI-förordning, Öppna datalagarna, Cybersäkerhetslagar. Arbetet fortsätter för att underlätta för kommunerna i sitt förberedelsearbete. Att man aktivt har börjat avropa de olika utbildningspaketen i GDPR visar på att erbjudandet är rätt och ligger väl i tiden samt att kommunernas generella GDPR-kunskap ökar.

Medarbetarcentrum

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalrörlighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär.

Mål och uppdrag 2025	
Mål och uppdrag	**Uppföljning 31 december**
Bidra till personalrörlighet	Reflekterande samtal och jobbmatchning är genomförda enligt plan. 36 förändringar har gett en personalrörlighet.
Bidra till ökad kompetens hos cheferna i medlemskommunerna	Ledarskapsutbildningen är avslutad. Alla deltagare har angett att de är nöjda och har fått ökad kompetens.
Bidra till sunda arbetsplatser	Coachande samtal och gruppuppdrag är utförda. Nöjda medarbetare, chefer och arbetsgrupper. Många av dessa är referenser idag.
Kontinuerlig dialog med medlemskommunerna kring behov på insatser	Dialog med HR-avdelningar samt chefer och deras arbetsgrupper, exempelvis på APT. Dialogen har bidragit till deltagare i våra ledarutvecklingsprogram och skapandet av ett nytt program för potentiella chefer. Den har också lett till fler gruppuppdrag och chefscoachningar.
Ökat antal medlemskommuner	Ulricehamns kommun är ny medlem från 2026.
Marknadsföra vad Medarbetarcentrum kan erbjuda medlemskommuner	Marknadsföring har skett genom att nyhetsbrev och informationsblad skickas ut kontinuerligt. Hemsidan hålls uppdaterad och verksamhetspresentationer sker löpande. Det har skett en ökad användning av tjänsterna.

Mätetal	**Uppföljning 31 december**
90 % ska vara nöjda med det reflekterande samtalet	100 % nöjda med samtalet
90 % av deltagarna på ledarskapsprogrammet ska ange att de kan rekommendera utbildningen till annan	100 % nöjda och kan rekommendera andra att gå utbildningen
Kortare uppdrag: 90 % av cheferna ska vara nöjda med insatsen Längre uppdrag: gruppens upplevda prestation ska ha ökat	Alla är nöjda med de kortare insatserna. Hos de grupper som mätts, har gruppernas prestation och välmående ökat
Ökat nyttjande av Medarbetarcentrums tjänster	Det har skett en ökad efterfrågan på tilläggsuppdragen
Ökat antal medlemskommuner	En ny medlemskommun from 2026
Ökad kännedom om Medarbetarcentrums verksamhet och ökat användande av tjänsteutbudet	Åtta nyhetsbrev och två omgångar informationsutskick

Analys måluppfyllelse

Grunduppdragen gällande jobbmatchning och reflekterande samtal ger resultat och positiva effekter kontinuerligt. Totalt har 36 medarbetare meddelat en positiv förändring under året.

Alla som svarat på enkäten om det reflekterande samtalet är nöjda. Exempel på kommentarer är att medarbetarna känner ett gott, varmt och tryggt bemötande, att coacherna lyssnar och ger feedback, att man fått bra coachning gällande CV, att coacherna inspirerar och peppar till att våga, att coacherna är proffsiga samt att Medarbetarcentrums databas/matchningstjänst ger en bra möjlighet till personalrörlighet.

Ledarutvecklingsprogrammet har gett positiva effekter. Några svar från ledare/chefer;

- Programmet har gett mer kunskap och verktyg för ledarskapet. Ökad självinsikt och självkännedom och det har tydliggjorts skillnaden mellan chefs- och ledarrollen. Tid för reflektion har varit värdefull och viktig
- Positivt att få ta del av varandras vardag, utmaningar och framgångar - det ger perspektiv och bra input. Men jag har även reflekterat på egen kammare på ett annat sätt än tidigare. Jag har lagt mycket större fokus på min roll som ledare än jag gjort tidigare. Och fått positiv respons från gruppen på det
- De coachande samtalen bidrog till att jag avsatte tid till att fundera på vad jag lärt mig och hur jag behöver utvecklas för att bli en bättre ledare. Jag fick ett ovärderligt stöd av coachen och tog mig tid att skriva ned mina tankar och hur jag behöver gå vidare med kunskapen

Sammanfattningsvis känner deltagarna en ökad trygghet som chef och mer mod att våga prova och träna på ledarskapet.

De grupputvecklingsinsatser som avslutats har bidragit till att stärka gruppernas arbetsmiljö och att prestation och välmående i arbetsgrupperna ökat.

Dialog under året har lett fram till att Ulricehamns kommun är medlem i Medarbetarcentrum from 2026.

Bedömningen är att samtliga mål är uppfyllda och att Medarbetarcentrum har en verksamhet med unika tjänster som är uppskattade av medarbetarna.

Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Vård- och omsorgscollege är en organisation för certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att samverka kring kompetensförsörjningsfrågor inom vård- och omsorgsbranschens gymnasiala yrkesgrupper, exempelvis undersköterska. Samverkan sker på regional och lokal nivå inom kommuner och Västra Götalandsregionen. Samtliga kommuner i Sjuhärad deltar i samverkan.

Regionala mål VOC Sjuhärad 2025-2029	
Öka andelen medarbetare med relevant kompetens	Regional processledare för vård- och omsorgscollege har deltagit i nätverket för kompetensförsörjning i Sjuhärad som beslutat att ett av de fokusområden man ska arbeta med är en gemensam karriärmodell, bland annat för undersköterskor. Socialchefsnätverket har beslutat om implementering av en karriärvägsmodell för undersköterskor och arbetet inleds under 2026. Se även enhet välfärdsutveckling. En nationell marknadsföringsinsats är påbörjad som kommer att pågå under minst tre år. Dialog har påbörjats regionalt kring ytterligare marknadsföringsinsatser.
Öka antalet antagna och elever som fullgör sin vård- och omsorgsutbildning	Det genomförs många aktiviteter för att hålla god kvalitet i samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsgivare som tar emot elever på arbetsplatsförlagt lärande, APL. För att ytterligare utveckla detta har ett nätverk för huvudhandledare startats; flera kommuner saknar idag huvudhandledare. Arbetet fortsätter under kommande år.
Utveckla och kvalitetssäkra praktik, APL/LIA-platser	Till följd av att mer marknadsföring riktat mot ungdomar kommer att genomföras de närmaste åren, kommer antagligen behovet av APL/LIA-platser öka, framför allt inom regionens verksamheter (Södra Älvsborgs sjukhus samt primärvården). Beslut om att samla rektorer från samtliga skolor, studierektorer från Södra Älvsborgs sjukhus samt primärvården fattades under året. Syftet är att se om det går att effektivisera processen kring APL/LIA så att fler av de möjliga platser som finns används.
Stödja och inspirera språkutvecklande arbetssätt i verksamheterna	Utbildningen av språkombud har minskat i Sjuhärad, dels på grund av viss behovsmättnad, dels som ett resultat av en osäkerhet hur den kommande lagen kring språkkrav kommer att påverka äldreomsorgen. Ytterligare en faktor är att Skolverket upphandlat aktörer för att arbeta språkutvecklande i kommunerna.

Verksamhet och uppdrag 2025	**Uppföljning 31 december**
Initiera samverkan mellan kommunerna kring modell för karriärvägar/yrkestrappa samt lönekriterier kopplade till denna	Regional processledare för vård- och omsorgscollege har deltagit i nätverket för kompetensförsörjning i Sjuhärad som beslutat att ett av de fokusområden man ska arbeta med är en gemensam karriärmodell, bland annat för undersköterskor. Socialchefsnätverket har beslutat om implementering av modellen som till stor del bygger på det arbete som gjorts inom Göteborgsregionen, GR. Arbetet inleds under 2026. Se även enhet välfärdsutveckling. Målet är uppfyllt.

Initiera/undersöka möjligheten för anställningsgaranti, körkortsbidrag till elever och/eller bidrag till busskort	Frågan har inte prioriterats, se även analysen nedan, och målet är inte uppfyllt.
Stärka samverkan mellan utbildningsanordnare och verksamheter i syfte att öka andelen utbildade handledare	I Sjuhärad finns idag ca 500 utbildade handledare inom primärvård, specialistvård och socialtjänst. Ett visst behov av att utbilda ytterligare handledare har uppstått under året, utbildningar genomförs regelbundet utifrån verksamheternas behov. Tre huvudhandledare har utbildats. Målet är uppfyllt.
Fortsatt utveckling av regional stödstruktur för språkutvecklande arbetsplatser och språkombud	Ett behov av att stötta och öka språkombudens kompetens har uppdagats. Nätverk för språkombud har startats som kommer att träffas två gånger per år i varje lokalt college. Insatsen “prata om jobbet” fortsätter att spridas på flera enheter. VO-College nationellt har under året strukturerat en stor mängd material på webbplatsen ”spraketpajobbet.se” för att stödja organisationer att bli mer språkutvecklande. Målet är uppfyllt.
Kvalitetsutveckling av stödstruktur för validering	Frågan har inte prioriterats av deltagarna och målet är inte uppfyllt.
Marknadsföringsinsatser	Det finns stora behov att genomföra marknadsföringsinsatser med fokus på både ungdomar och vuxna. Arbete för att ta fram strategi och insatser pågår både nationellt inom Vård och omsorgscollege och lokalt i Sjuhärad. En nationell marknadsföringskampanj via sociala medier, riktad mot ungdomar, startades i oktober och kommer att pågå under minst tre år. Dialog har påbörjats regionalt kring ytterligare marknadsföringsinsatser. Målet är uppfyllt.
Vård- och omsorgsambassadörsutbildning	Behovet av ambassadörer är i nuläget mättat, ingen utbildning har genomförts.

Analys måluppfyllelse

Vård- och omsorgscollege har målsättningen att öka antalet elever inom vård och omsorg, med extra fokus på gymnasieelever. De senaste åren har antalet elever som söker och slutför gymnasieutbildningen ökat, vilket är positivt. Behovet av utbildad personal i verksamheterna är dock större än vad som utbildas. Den nationella marknadsföringskampanjen ökar sannolikheten för att fler elever kommer att söka till vård- och omsorgsutbildningar framåt. Antalet APL/LIA platser är i balans, men ett ökat elevantal kommer att kräva fler platser och det arbetet påbörjades under 2025. Sedan målen formulerades har mer fokus lagts på ökad marknadsföring för utbildningen jämfört med att locka med exempelvis körkortsbidrag. Målet att undersöka möjligheten med körkortsbidrag eller bidrag till busskort har därför inte uppfyllts.

Under 2026 kommer en ambitionshöjning att påbörjas med fokus på att attrahera fler elever och fortsätta att ha en hög kvalitet på arbetet med APL/LIA.

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg omfattar kommunal primärvård, socialtjänst och skola i Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samt regional hälso- och sjukvård i Södra Älvsborg. Närvårdssamverkan Södra Älvsborg arbetar genom samverkan för att vården och omsorgen ska vara god och fungera sömlöst för den enskilde.

Närvårdskontoret har i uppdrag att koordinera, stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden samt följa upp samverkan inom olika grupper. Närvårdskontorets medarbetare har ett opartiskt förhållningssätt gentemot huvudmännen.

Uppföljning av verksamheten görs via enkät två gånger per år, i augusti och december. Målvärdet är att samtliga frågor ska besvaras med ja till minst 95 procent.

Fokusområden 2025
• Få alla i Närvårdssamverkan att ta ett genuint ansvar för samverkan • Få alla i Närvårdssamverkan att se sin roll i helheten

Mål 2025	**Uppföljning 31 december**
Ge förutsättning för värdeskapande möten	Aktiviteter: skicka kallelser i tid, bereda ärenden väl, skriva tydliga protokoll, göra tydliga informationsbrev, skriva tydliga mötesanteckningar. Av de som svarat på utskickad enkät har 100 % svarat ja på frågor om aktuella aktiviteter, vilket ger förutsättningar för värdeskapande möten.
Professionalitet i de aktiviteter där Närvårdskontoret har ansvar	1. Närvårdskontorets personal ska vara professionella 2. Närvårdskontorets personal ska vara tillgängliga 3. Närvårdskontorets personal ska stötta ordföranden för uppdragsgrupperna 4. Närvårdskontorets personal ska ge bra handledning till projekt- och processledare Av de som svarat på utskickad enkät har 100 % svarat ja på frågorna förutom fråga 1 där 96 % svarat ja. Detta innebär att det finns en professionalitet i de aktiviteter där Närvårdskontoret har ansvar.

Analys måluppfyllelse

Svarsfrekvensen är fortsatt låg. Enligt svaren som inkommit är måluppfyllelsen god och tillfredsställande. De arbetssätt som Närvårdskontoret arbetar utifrån förefaller vara väl anpassade till beställarnas önskemål och krav. Åtgärder för att öka svarsfrekvensen behöver göras och dialog förs på vilket sätt svar ska inhämtas. Fortsatt dialog kommer att ske med projekt- och processledare för att tillgodose deras behov av handledning.

Verksamhets-berättelse

Navet science center 2025

NAVET

Verksamhetsberättelse 2025

2025 var ett år då flera viktiga pusselbitar föll på plats för Navet. Under året uppgick antalet besök på eller av Navet till 73 416, vilket är det högsta antalet hittills.

Under våren 2025 lanserade regeringen en nationell STEM-strategi för att stärka Sveriges långsiktiga kompetensförsörjning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. Strategin markerar en tydlig förflyttning från kortsiktiga insatser till ett mer uthålligt och samordnat arbete, där tidiga insatser, likvärdig tillgång till lärande och samverkan mellan skola, akademi, näringsliv och samhällsaktörer lyfts som avgörande framgångsfaktorer.

Särskilt betydelsefullt för Navet var att science centers tydligt lyfts i strategin som en del av den struktur som behöver bära genomförandet. Det bekräftar den roll Navet sedan länge har i Sjuhärad som regional arena för upplevelsebaserat lärande, tidig inspiration och långsiktig kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom STEM.

Under året tog STEM-strategin också form i regionala sammanhang. Västra Götalandsregionen arrangerade ett rundabordssamtal under Almedalsveckan med fokus på hur den nationella STEM-strategin kan omsättas i praktiken. Samtalet betonade regionernas roll, behovet av långsiktiga strukturer och science centers betydelse för tidiga insatser, breddat deltagande och kompetensförsörjning.

Parallellt omsattes dessa frågor i konkreta lokala initiativ. I september arrangerade Navet tillsammans med Mediapoolen en STEM-dag i Borås för inspiration, kunskapsutbyte och samverkan. Under hösten bidrog Navet också till det nationella samtalet genom en gemensam skrivelse till utbildnings- och integrationsministern, där science centers roll i genomförandet av STEM-strategin och behovet av långsiktigt statligt stöd tydliggjordes.

Som en avslutande och tydlig signal om fortsatt prioritering fattade miljö- och regionutvecklingsnämnden under hösten beslut om en särskild STEM-satsning från och med 2026, där ytterligare medel avsätts för att stärka science centers arbete med att omsätta den nationella STEM-strategin i Västra Götaland.

Under 2025 tog Navet fram en ny strategisk plan för perioden 2026–2030. Den nya strategiska planen utgår från Navets uppdrag som science center och konkretiserar hur verksamheten ska bidra genom tidiga insatser, likvärdig tillgång till lärande och långsiktig samhällsnytta. På så sätt skapar planen en tydlig koppling mellan nationella och regionala STEM-ambitioner och Navets fortsatta utveckling.

Verksamhetsberättelsen är utformad efter verksamhetsområdena i Navets affärsplan 2022–2025:

- Navet skola och förskola
- Navet kompetens
- Navet mötesplats
- Navet utvecklingsarena
- Navet drift

Hållbarhet

Hållbar utveckling är en grundpelare i Navets uppdrag och genomsyrar hela verksamheten. Som science center har Navet en särskild roll i att stärka kunskap, förståelse och handlingskraft kring naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling, områden som är avgörande för att möta samtidens klimat- och samhällsutmaningar.

Navets hållbarhetsarbete utgår från ett integrerat synsätt där ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet inte behandlas som separata spår, utan som sammanlänkade perspektiv i styrning, planering och genomförande. Hållbarhet är därmed en del av Navets ordinarie verksamhet och kommer till uttryck i såväl strategiska prioriteringar som i det dagliga mötet med barn, unga, pedagoger och allmänhet.

Den ekologiska hållbarheten tar i Navets verksamhet främst formen av indirekt påverkan. Genom utställningar, skolprogram, utbildningar och projekt bidrar Navet till ökad förståelse för klimatförändringar, naturresurser, biologisk mångfald och människans påverkan på miljön. Samtidigt arbetar Navet internt för en resurseffektiv och långsiktigt hållbar drift, bland annat genom mer hållbara materialval, långsiktig planering av utställningar och systematiskt arbete med lokaler och teknik.

Den sociala hållbarheten är central i Navets uppdrag. Verksamheten präglas av ett kompensatoriskt och inkluderande arbetssätt där målet är att alla barn och unga i Sjuhärad, oavsett bakgrund eller förutsättningar, ska få tillgång till inspirerande och meningsfullt lärande. Detta tar sig uttryck i arbetet med likvärdighet, tillgänglighet, universell utformning, bemötande och breddat deltagande, samt särskilda insatser för grupper som traditionellt är underrepresenterade inom STEM-områden.

Den ekonomiska hållbarheten handlar om att säkerställa en robust och långsiktigt hållbar verksamhet som möjliggör kvalitet, utveckling och stabilitet över tid. Genom tydliga strukturer för styrning, uppföljning och finansiering skapar Navet förutsättningar för att bedriva en verksamhet som är både effektiv och motståndskraftig i en föränderlig omvärld.

Navets hållbarhetsarbete följs upp inom ramen för den ordinarie verksamhetsuppföljningen. Hållbarhetsplanen är integrerad i verksamhetsplanen. I verksamhetsberättelsen redovisas genomförande, resultat och effekter. Prioriteringar och utvecklingsområden framåt konkretiseras i kommande verksamhetsplaner. Fördjupade rutiner, ansvarsfördelning och formella krav redovisas i Navets hållbarhetshandbok.

På detta sätt är hållbarhet både ett förhållningssätt, ett kvalitetskrav och en drivkraft i Navets arbete för ett mer kunskapsbaserat, inkluderande och hållbart samhälle.

Tillgänglighetsarbete

Under 2024 gjordes en genomlysning av Navets tillgänglighetsarbete med målet att skapa en än mer inkluderande verksamhet, där fler människor kan delta och ta del av våra erbjudanden, oavsett förutsättningar. Arbetet resulterade i en tillgänglighetspolicy vilken syftar till att förbättra mötet med våra besökare utifrån bemötande, digitalt samt fysiskt.

Under 2025 har Navets arbete med att implementera tillgänglighetspolicyn resulterat i följande aktiviteter:

- En riktad utbildningsinsats för guiderna med fokus på bemötande och information om Navets tillgänglighetspolicy har genomförts.
- En checklista kring framtagande av nya skolprogram har implementerats av enheten Pedagogik och lärande, i vilken tillgänglighet lyfts fram som en viktig aspekt.
- Det rörliga material som presenteras på Navet samt på Navets sociala medier textas i allt större utsträckning.
- Utlåningsmaterial i form av taktila hjälpmedel, såsom fidget toys, timers och hörselkåpor, för att stödja fokus, minska stress och skapa en mer inkluderande miljö för våra besökare har tagits fram. Hjälpmedlen används flexibelt utifrån individuella behov och bidrar till ökad delaktighet i utställningen.

Navet skola och förskola

Navets förskole- och skolverksamhet ska bidra till inspiration, lust att lära och nyfikenhet hos barn och elever. Det sker genom besök från skolklasser i huset, uppsökande/mobila lektioner, digitala lektioner, lektioner baserad på utomhuspedagogik samt genom att låna ut undervisningsmaterial som kan användas självständigt av lärare och elever i klassrummet. Även andra typer av skräddarsydda, riktade arbetssätt kan användas. I dialog med kommunal förvaltning eller bolag kan särskilda uppdrag genomföras under längre perioder.

Målgrupperna är elever i förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola, fritidshem samt riktade insatser för målgrupper inom vuxenutbildningen. Sjuhärads kommuner är det primära upptagningsområdet men Navets tjänster nyttjas även av andra kommuner i Västra Götaland och i viss mån nationellt. Sommaren 2025 tecknade Navet skolavtal med Bollebygds kommun till allas stora glädje. Avtalet har inneburit att Navet träffat både skolelever och lärare på Navet och i Bollebygd under höstterminen.

Under 2025 har Navet mött 21 541 elever och förskolebarn, en ökning med 22% jämfört med 2024.

2025 har andelen elever i åldern 5–19 år som besökt eller besökts av Navet uppgått till följande: Borås Stad 54%, Marks kommun 30%, Svenljunga kommun 64%, Tranemo kommun 92%, Ulricehamns kommun 38%, Herrljunga kommun 76% och Bollebygd 34% (avtal sedan halvårsskiftet). Därtill har Navet mött elever från totalt 18 kommuner som inte har skolavtal med Navet, från Sollefteå kommun i norr till Tomelilla kommun i söder.

Skolverksamheten har varit i extra fokus i verksamhetsplanen under 2025. Exempel på prioriterade insatser har varit att göra en genomlysning av alla program med avseende på kvalitet och aktualitet mm. Detta arbete påbörjades under pedagogernas uppstartsdagar i januari 2025 och har pågått vidare under året. Extra fokus på skolkommunikation har också genomsyrat året, särskilt prioriterat har varit att försöka nå ut till alla skolor på ett likvärdigt sätt. Navet återupptog konceptet med att ta fram och distribuera planscher till alla skolor och förskolor i Sjuhärad, något som gav effekten att vårens bokningar kom i gång ovanligt tidigt och våren blev mer eller mindre fullbokad redan i första delen av vårterminen. I samband med terminsstart, både höstterminen och vårtermin, har Navet bjudit in till Öppet hus för att lärare ska kunna ta del av Navets utbud.

Under 2025 har ett antal nya skolprogram utvecklats och lanserats i Navets ordinarie utbud av skolprogram:

- Eken – en nyckel till mångfald är ett mobilt skolprogram där eleverna genom en escape box får utforska ekosystemet runt en ek och lära sig mer om biologisk mångfald och hållbar utveckling. Programmet riktar sig till klasser i åk 4–6. Programmet har tagits fram inom ramen för ett av de projekt Navet deltar i – SamBio, se mer nedan.
- Biologisk mångfald och skogsbruk är ett utomhusskolprogram för gymnasiet där eleverna gör ett antal fältundersökningar för att ta reda på hur biologisk mångfald och skogsbruk kan balanseras i en skog. Även detta program är framtaget inom ramen för SamBio.
- Elektriska kretsar och magnetiska fält är ett program som utvecklats, uppdaterats och återlanserats i samband med den nya El och magnetism-avdelningen som färdigställdes under året. Programmet riktar sig till klasser i åk 4–6.
- För klasser i åk 1–3 har ett skolprogram med utbildningsmaterialet LEGO® Education SPIKE™ tagits fram. Utbildningsmaterialet är heltäckande för teknikutbildning för åk 1–6 och därmed en god investering för Navet. Materialet är kreativt, roligt och lärorikt och eleverna lär sig att bygga fysiska konstruktioner samt programmera dessa konstruktioner till att röra sig och utföra uppgifter. Eleverna får konstruera både enligt instruktioner och genom att använda fantasin. Att eleverna känner till Lego sedan tidigare gör att deras engagemang och lärförmåga ökar och intresset för programmen har varit högt under höstterminen. Programmet har tagits fram inom ramen för ett av Navets projekt – Tekniktrappan, se mer nedan.
- Även för åk 4–6 har ett skolprogram med utbildningsmaterialet LEGO® Education SPIKE™ tagits fram.
- För åk 7–9 har teknikprogrammet *Skapa något helt unikt – med laser* tagits fram. Provklasser fick ta del av och komma med input till upplägget i programmet och det erbjuds sedan höstterminen som ett mobilt program i Navets programutbud. Programmet är ett kreativt och skapande program där eleverna får prova på digital design och sedan skära ut sin produkt med laserskärare. Även detta program har tagits fram inom ramen för Tekniktrappan.
- Varför piper det? är ett mobilt skolprogram kring programmering och elektriska kretsar där elever i åk 7-9 får konstruera ett larm som piper när en kylskåpsdörr står öppen. Programmet har utvecklats och erbjudits mobilt under 2025, inom ramen för Tekniktrappan.
- Ytterligare ett skolprogram som utvecklats och erbjudits under 2025 är ett program om evolution, anpassning och biologisk mångfald. Programmet är ett mobilt program som riktar sig till åk 1–3, där eleverna får fundera och diskutera några av livets stora frågor. Med hjälp av provklasser och diskussioner med lärare har målgrupp och innehåll justerats och från vårterminen 2026 finns programmet i Navets programutbud för åk 2–6.

Under året har flera exempel på roliga inslag ägt rum. Ett sådant exempel under vårterminen 2025 var Navets gästspel på Alfons Åberg Kulturhus i Göteborg. Två av Navets pedagoger besökte Alfons Åbergs kulturhus med skolprogrammet Tundas fysikcirkus. Tre förskolegrupper samt ca 40 allmänhetsbesökare fick ta del av skolprogrammet som har fokus på yngre barns utforskande av fysik. Pedagogerna fick under besöket ta del av Alfons Åbergs kulturhus teaterprogram, möta deras skådespelare, övrig personal samt studenter vid Chalmers, vilket resulterade i ett fint kollegialt lärande inom Västra Götaland. Alfons

Åbergs kulturhus gästspelade på Navet på motsvarande sätt i december 2025. Då fick två lågstadieklasser under förmiddagen samt allmänhetsbesökare på Navet på eftermiddagen vara med på programmet *Rymden med Alfons Åberg*, ett uppskattat program med astronomi, sång och interaktivitet. Dialog pågår för att dessa ömsesidiga gästspel ska bli till ett stående inslag.

Under året har flera arrangemang för gymnasieklasser genomförts. I början av höstterminen mötte Navet alla elever i årskurs 1 på teknikprogrammet samt eleverna på International Baccalaureate Diploma Programme på Sven Eriksonsgymnasiet i Borås. De deltog i två olika kick off-aktiviteter med fokus på teknik och matematik.

På Nobeldagen arrangerades ytterligare ett upplägg i samarbete med Högskolan i Borås. Samtliga gymnasieklasser i Sjuhärad bjöds in till Nobelföreläsningar som hölls av forskare från högskolan. Intresset var stort, närmare 300 elever och lärare från fem gymnasieskolor i Borås Stad och Marks kommun deltog.

Under hösten har Navet agerat testbädd inom ramen för projektet Eco Loco, ett projekt som drivs av Navets branschkollegor på 2047 i Borlänge och som finansieras av Allmänna Arvsfonden och Sparbanken Bergslagen. Projektet har tagit fram ett spel med både digitala och analoga inslag kring de konflikter som kan uppstå vid en samhällsomställning. Navet mött 4 högstadie- och gymnasieklasser som fick prova och utvärdera spelet.

Mobila skolprogram – uppsökande verksamhet

Navet har under året mött elever i samtliga Sjuhäradskommuner genom mobila skolprogram, både inomhus och utomhus. Särskilt populärt har teknikprogrammet *De fem mäktiga* och kemiprogrammet *Det brinner!* varit.

Det brinner! innebär att ett provisoriskt labb byggs upp i respektive kommun och Räddningstjänsten kör dit en utbränd container där eleverna får uppleva ett rum där det brunnit och även leta efter ledtrådar. Syftet med *"Det brinner!"* är att ge eleverna en fördjupad förståelse för både naturvetenskapliga och samhälleliga aspekter av bränder. Genom att anta rollen som kriminaltekniker får eleverna möjlighet att utforska och analysera bevismaterial som hittats i samband med en fiktiv brand. De använder olika kemiska analyser för att identifiera orsakerna bakom branden och undersöka potentiella brott. Efter det praktiska arbetet deltar eleverna i ett rollspel i form av en rättegång, där de diskuterar och reflekterar över de juridiska och etiska konsekvenserna av att anlägga eller oavsiktligt orsaka en brand. Det leder till en djupare insikt i både rättssystemet och de allvarliga samhällskonsekvenserna av sådana händelser. Reaktionerna efter programmet har varit mycket positiva, både från elever och lärare. *Det brinner!* har under 2025 genomförts i Ulricehamn och Tranemo där alla åk 5-klasser i de respektive kommunerna deltog samt i Bollebygd där alla åk 7-klasser deltog.

I början av höstterminen träffade också Navet alla elever i årskurs 2 i Vårgårda kommun. Navet åkte under två dagar runt och träffade alla klasserna utomhus i anslutning till respektive skola och hade ett matematikprogram.

Digitala skolprogram

Under året har Navet fortsatt att utveckla sina digitala skolprogram för att på distans nå fler elever inom Sjuhäradskommunerna. Genom att använda plattformar som Zoom och

Microsoft Teams kan vi möta elever live medan de befinner sig i sina klassrum, vilket gör det möjligt för skolor i vårt närområde att delta utan att behöva resa till Borås. De digitala skolprogrammen fungerar som ett komplement till Navets fysiska skolprogram.

Under både vår- och höstterminen genomfördes ett antal tillfällen med matematik för förskolan digitalt, ett program som också är en del av Ulricehamns kommuns Navettrappa – ett grepp som ska tillgängliggöra Navets skolprogram på ett likvärdigt sätt för alla skolor och förskolor i kommunen.

För äldre elever har Navet erbjudit det digitala programmet *Escape room – Kistans mysterium.* Det har, förutom att ha varit en del av Navets ordinarie programutbud, också erbjudits via Vetenskapsfestivalen i Göteborg. Tack vare festivalen har klasser från Alingsås, Onsala, Göteborg, Skärholmen, Gunnilse, Västra Frölunda, Kungsbacka, Mölndal, Sjöbo, Tomelilla, Åkersberga, Sävedalen, Lillhärdal, Lerum, Lund och Ramsele tagit del av programmet.

Under 2025 arrangerade Navet tillsammans med Ung Företagsamhet Älvsborg (UF) ett Skolhackathon i Minecraft för första gången i Sjuhärad. Målsättningen var att engagera 10 klasser, men intresset var glädjande nog rekordstort och totalt anmälde sig 49 klasser.

Skolhackathon är ett spännande koncept där eleverna får känna delaktighet i samhällsfrågor och samtidigt lära sig mer om innovation, demokrati och entreprenörskap. Hackathonet syftar dessutom till att stimulera kreativitet, problemlösning och digital kompetens hos eleverna genom en lärmiljö de känner igen och uppskattar. Skolhackathon är också ett bra sätt att bredda det digitala utbudet till skolor som har svårt att ta sig till Navet. Hackathonet genomfördes under höstterminen 2025 med regionfinal i januari 2026. Vinnarna kommer representera Sjuhärad/Älvsborg i riksfinalen den 3 februari 2026. Första omgången av Skolhackathon har varit väldigt lärorikt både för eleverna och lärarna, men också för oss på Navet. Många problem kopplat till den digitala plattformen och hur den fungerar i olika kommuners IT-miljöer har dykt upp och lösts med gemensamma krafter och vi hoppas på att kunna använda dessa erfarenheter i kommande uppsättningar av Skolhackathon.

SamBio

SamBio är ett västsvenskt projekt finansierat av Västra Götalandsregionen som syftar till att öka kunskapen om biologisk mångfald. Tillsammans med diverse institutioner vid Göteborgs universitet, parker, museer och science centers har de olika parterna skapat elevprogram som nu erbjuds till målgrupper runtom i Västra Götaland. Ett exempel på detta är Navets skolprogram *Eken – en nyckel till mångfald* som sedan vårterminen 2025 varit en del av Navets programutbud. Programmet är ett mobilt skolprogram som riktar sig till åk 4–7 och är utformat som en escape-box med uppdrag, lås och nycklar som leder till en förståelse för ekologiska samband och biologisk mångfald.

Ömsesidiga gästspel har genomförts tillsammans med Botaniska trädgården i Göteborg, en av samarbetsparterna för projektet. Navet har gästat Botaniska med sina skolprogram och Botaniska har gästat Navet med sina.

Inom ramen för SamBio har Navet också arbetat fram ett skolprogram för gymnasiet. Övningarna handlar om biologisk mångfald i produktionsskog och för att presentera programmet för lärarna har tillfällen med lärargenomgång erbjudits. Lärare från tre gymnasier har genomgått utbildningen. Skolprogrammet blir ett nytt och relevant

erbjudande i och med den nya läroplanen GY25 där naturkunskap har blivit en obligatorisk kurs för fler program. I början av höstterminen träffade Navet alla elever i åk 1 på teknikprogrammet på Sven Eriksonsgymnasiet i Borås och höll en heldag med inriktning på natur utifrån skolprogrammet.

Navet fick frågan från Västra Götalandsregionen om att delta i trippelkonferensen Från Bryssel till Borås, en konferens som innehöll den nationella miljömålskonferensen, en internationell miljökonferens samt en västsvensk EU-konferens om cirkularitet. Navet har jobbat mycket med elever och biologisk mångfald genom åren och hade precis tagit fram en övning om *möjligheten för biologisk mångfald i produktionskog.* Dessa övningar användes i ett av studiebesöken som arrangerades under konferensen. Studiebesöket som var i en skog utanför Borås hade inte bara dessa övningar som innehåll utan även Skogsstyrelsen och Södra var med och lyfte olika aspekter av skogsbruk från skogsbruksåtgärder till storpolitiska beslut och hur det påverkar ner till den enskilde markägaren.

Navet har under året också deltagit i och bidragit till ett par kompetensutvecklingstillfällen inom ramen för Sambio: en för grundskollärare med föreläsningar och workshops om uteundervisning på Naturhistoriska museet i Göteborg och en för högstadie- och gymnasielärare, Ämnets dag i biologi i Göteborg.

Experimentlådor

Som ett komplement till skolprogram erbjuder Navet experimentlådor där elever får möjlighet att arbeta laborativt och praktiskt i klassrummet. Lådorna är utformade så att de ska inspirera till ett nyfiket, självständigt och naturvetenskapligt arbetssätt och innehåller uppgifter som riktar sig direkt till eleverna och kompletteras med information och inspiration till ansvarig pedagog. Lådorna bidrar med laborativt material till lärarna och deras undervisning, något skolorna har visat ett behov av då de ofta har en tajt budget.

Under 2025 har Navet erbjudit experimentlådor via bokningssystemet, så att lärare själva kan boka dem. Detta har fungerat utmärkt, särskilt då lådorna även kan skickas via Internposten till skolor/förskolor i Borås. Detta har varit mycket lyckat och efterfrågan på lådorna ökar i Borås Stad. Utmaningen framöver är att få skolor utanför Borås att boka lådorna mer. Lådorna kan bokas av Navets samtliga avtalskommuner, men de skolor som ligger utanför Borås Stad behöver själva hämta och lämna lådorna på Navet.

Tekniktrappan

Projektet Tekniktrappan drivs i samverkan med IUC Sjuhärad med finansiering från bla Västra Götalandsregionen. Under Tekniktrappan 2025–2027 har fokus flyttats från en aktivitetsbaserad strategi till en mer långsiktig samverkansstrategi. Arbetet har främst handlat om att stärka och utveckla befintliga mötesplatser och nätverk mellan skola och näringsliv för att främja kompetensförsörjningen inom teknik i Sjuhärad. Inledningsvis var målsättningen att själva etablera nya mötesplatser, men eftersom flera kommuner redan hade påbörjat detta arbete skulle insatserna riskera att bli överflödiga.

Framåt planeras att samla aktörer från Borås Stads teknikgymnasier och Högskolan i Borås för att gemensamt arrangera en fortbildningsdag inom teknik. Syftet är att bygga en hållbar samverkanskultur genom hela utbildningskedjan – från förskola till högskola – där vi stärker lärarnas kompetens och samverkar kring eleverna. På så sätt kan vi bidra till att fler barn och unga väljer teknikutbildningar i framtiden.

En viktig insats är att samla alla teknikaktörer till en gemensam uppstartsdag och etablera former för arbete som möjliggör långsiktiga effekter. För att säkerställa att innehållet blir både relevant och attraktivt har Navet och Tekniktrappan skapat en referensgrupp med tekniklärare. Gruppen är i dagsläget liten, och det har varit en utmaning att nå ut till fler lärare som vill engagera sig. Trots detta har gruppen redan bidragit med värdefulla insikter som används i planeringen av kommande aktiviteter.

I linje med regeringens lansering av en nationell STEM-strategi har Tekniktrappans syfte blivit än mer aktuellt, vilket har gett projektet god medvind under det första halvåret. Vi ser en tydlig vilja till samverkan, och för första gången har aktörer som tidigare betraktat varandra som konkurrenter börjat förstå värdet av att samarbeta. Detta skapar helt nya möjligheter att etablera långsiktiga strukturer för samarbete.

Drömstaden

Drömstaden är ett kunskapsprojekt inom hållbar utveckling som Navet driver i samarbete med Borås Energi och Miljö AB. Det riktar sig till klasser i åk 5 i Borås Stad. Läsåret 2024/2025 var 9:e året med Drömstaden. I projektet får klasserna göra uppdrag på vilka de får individuell feedback från Navet, delta i utomhusprogram med Navet och åka på studiebesök till Sobacken. Den kunskap de får med sig ska de sedan i slutet av våren använda för att drömma och fantisera fram sin Drömstad.

I årets upplaga var det många klasser som anmälde sig, men tyvärr var några klasser tvungna att hoppa av i halvtid av olika orsaker och till slut var det 8 klasser som lyckades genomföra utbildningen, vilket är lite färre än vad det brukar vara. Under våren 2025 genomfördes en lite större genomlysning av de 40 uppdragen, vilken främst gick ut på att göra innehållet i texterna något enklare och kortare för att göra det mer tillgängligt för fler. Även en del innehåll i övningarna ändrades, då hållbar utveckling är ett väldigt dynamiskt område där ständig uppdatering behövs. Höstterminen 2025 startade ett något mindre antal klasser än vad vi tidigare sett. Orsaken till detta är inte klar, men vår uppfattning är att det redan är många andra utvecklingsprocesser som är igång i skolorna och att hållbar utveckling inte är det mest aktuella området för många. Detta kan avspegla sig i antalet anmälda klasser.

Navet kompetens

Navet ska bygga kompetens för att rusta Sjuhärad för samtidens och framtidens utmaningar. Som en del i det genomförs kompetensutveckling i form av fortbildning på Navet, på berörd arbetsplats, utomhus eller digitalt. Det finns både skräddarsydda insatser och generella, allmänna erbjudanden. Den främsta målgruppen är pedagoger inom förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola och fritidshem i Sjuhärad, men även pedagoger från andra kommuner har möjlighet att köpa Navets olika kompetensutvecklingar. Under 2025 har Navet mött 1 145 lärare och förskollärare i olika kompetensutvecklingsinsatser.

En insats inom ramen för Navet kompetens som varit en succé, dels under höstterminen 2024 och med avslutning i januari 2025 och dels under höstterminen 2025 och med avslutning i januari 2026, är den universitetskurs som Göteborgs universitet erbjuder i samverkan med Navet. Det är en kurs som stärker yrkesverksamma förskolepedagoger inom ämnena fysik och teknik. Varje höstttermin utbildas ca 20 pedagoger. I januari var två av Navets pedagoger med och såg studenternas examinerande presentationer. En ny omgång av kursen med 17 deltagare startade under höstterminen 2025 med avslutande examination i januari 2026.

Kursutvärderingen har visat att studenterna uppskattar kursen. Studenterna uttrycker att kursen varit inspirerande, rolig och lärorik. Lärarnas engagemang uppskattas. Träffarna på Navet framhålls, särskilt att kursen inleddes med en heldag på Navet. Det ses som väldigt positivt att träffarna på Navet har innehållit så många praktiska övningar som varit lätta att direkt applicera i den egna barngruppen.

Andra större kompetensutvecklingsinsatser som kan nämnas är dels att Navet träffade alla fritidspedagoger i Ulricehamns kommun och hade kompetensutveckling i naturvetenskap och teknik, dels att Navet varit del av Herrljungas matematiksatsning genom att träffa alla F-9-lärare i Herrljunga som undervisar i matematik under en dag som planerades och genomfördes tillsammans med Högskolan i Borås.

En annan målgrupp för Navet kompetens är medarbetare på t ex kommunala bolag och förvaltningar i Sjuhärad, dvs vuxna utanför skolans värld. Under 2025 har Navet haft en hållbarhetsutbildning för personal i Svenska kyrkan, Ulricehamns pastorat, där Navet mötte 90 personer och bjöd in till praktiska övningar och diskussioner i hållbarhetsfrågor, särskilt med tonvikt på skogen och skogsnäringen och biologisk mångfald – ett högaktuellt ämne för Svenska kyrkan.

AI-utbildningar

Under vårterminen 2025 påbörjade Navet arbetet med att ta fram koncept för kompetensutveckling inom AI riktade till lärare i Navets avtalskommuner: en variant för lärare som undervisar i åk F-6 och en variant för lärare som undervisar i åk 7–9 samt gymnasiet. Utbildningarna började erbjudas hösten 2025, med tre öppna tillfällen där enskilda lärare kunde anmäla sig. Erbjudande om att boka in sin skola vid ett annat tillfälle fanns också. Kompetensutvecklingarna tar avstamp i Johan Falks rapport till Föreningen Svenska Science Centers, i vilken Johan lyfter fram fyra centrala områden för skolan att förhålla sig till i AI. De fyra områdena är AI-verktyg för elever, vad eleverna får lära sig om vad AI är, AI-verktyg för lärare samt systemeffekter på skolan. Med teoretiska och praktiska moment syftar kompetensutvecklingen till att få lärare att prova på och diskutera frågor kring AI. Kompetensutvecklingen var mycket uppskattad och flera skolor bokade in kompetensutvecklingen för sina lärare vid andra tillfällen under hösten. Under våren 2026 kommer utbildningen återigen erbjudas som öppna tillfällen.

STEM-dagen

I slutet av september bjöd Navet tillsammans med Mediapoolen in pedagoger från förskola till gymnasium, skolledare, utvecklare och politiker till en STEM-dag med anledning av den nationella STEM-strategin som antogs av regeringen i februari 2025. Dagen syftade till att ge inspiration för att väcka och stärka intresset för STEM-ämnen hos barn och elever, att ge en

översikt av STEM-strategin nationellt, regionalt och lokalt och att visa upp de resurser Navet erbjuder i form av skolprogram, material och utbildningar som hjälper skolor och förskolor att arbeta med STEM-ämnen. I samband med dagen höll Mediapoolen sin årliga teknikdag.

STEM-dagen var mycket välbesökt och planeras bli ett årligt återkommande arrangemang.

Navet mötesplats

Vetenskapligt kapital (science capital) är ett begrepp som beskriver den samlade mängden erfarenheter, kunskaper, attityder, nätverk och förebilder som en individ har i relation till naturvetenskap, teknik och matematik (STEM). Det handlar både om faktiska kunskaper och om känslan av tillhörighet och relevans: att se STEM som ”något för mig”. Forskning visar att individer med högt vetenskapligt kapital i högre grad intresserar sig för STEM och har bättre förutsättningar att lyckas i skolan. Genom att bland annat erbjuda Navet som ett besöksmål för allmänhet, event och konferenser för vuxna och yrkesverksamma samt meningsfulla fritidsaktiviteter så som kollon för barn och unga stärker Navet det vetenskapliga kapitalet i samhället. Under 2025 mötte Navet ca 73 500 personer i verksamheten, varav ca 22 500 utgör barn och lärare på skolprogram och kompetensutveckling.

Besöksmålet

Totalt hade Navet 73 416 besökare 2025. Vad gäller allmänheten har Navet sedan år 2022 ökat antalet allmänbesökare med 75%. Besökstalen har under de senaste åren stabiliserats och kundnöjdheten är fortsatt mycket hög med ett betyg på 4,8 av 5 på Google. Årets mål har varit att bibehålla antal besökare och betyg, att fortsätta professionalisera det interna arbetet samt att utöka Navets utbud av shower, aktiviteter och kollon.

För att nå dessa mål har Navet fortsatt att stärka sin kommunikation mot allmänheten. Marknadsföringen har drivit besökare till besöksmålet samtidigt som upplevelsen väl på plats har motsvarat, och ofta överträffat, besökarnas förväntan. ”Fantastiskt för barn att få upptäcka och uppleva” och ”KANONBRA!” lyder några kommentarer Navet mottagit under hösten.

Under 2025 har Navet identifierat en viktig informationslucka hos målgruppen allmänbesökare: få känner till vad ett science center faktiskt är. För att tydliggöra besöksmålet för målgruppen har Navet därför under hösten börjat addera benämningen ”experimentmuseum” eller ”vetenskapsmuseum” som komplement till namnet Navet science center. Genom att addera ordet museum skapas en tydligare förförståelse om vad Navet är hos möjliga besökare. Förändringen har tagits emot väl av både besökare, samarbetsparter och medarbetare.

Interna arbetet

Under 2025 har Navets arbetsgrupp för besöksmålet stärkt sitt arbete genom fler gemensamma möten, tydligare struktur och arbetsfördelning. Ett årshjul har tagits fram som blivit ett viktigt planeringsverktyg för hela verksamheten. Det tydliggör viktiga dagar kopplade till Navets uppdrag, underlättar resursplanering och synliggör perioder med lägre aktivitet där utbudet kan stärkas. Genom årshjulet får verksamheten bättre överblick, kan undvika krockar och arbeta mer långsiktigt med både personal- och kommunikationsplanering. Året avslutades med en rekrytering av en projektledare för Navet Publikt som ska fortsätt arbetet med att professionalisera besöksmålsarbetet.

Utökat utbud

Navet har en viktig roll i att stärka det vetenskapliga kapitalet i samhället. För att lyckas med det behöver Navets erbjudanden och utbud hålla en hög vetenskaplig nivå och pedagogisk kvalitet. Samtidigt behövs en frekvens och en kvantitet i det Navet erbjuder. Öppettider och besökskapacitet är därför avgörande för hur långt Navets uppdrag når ut.

Vid ett besök på Navet på Navet finns det mycket att upptäcka och utforska på egen hand. Under loven och vid speciella dagar kan tillfälliga aktiviteter erbjudas. Under årets sportlov kunde besökarna välja att bygga sin egen fågelholk eller att vara med vid dissektion av ett hjärta. Fågelholksbygget genomfördes tillsammans med representanter från Naturskyddsföreningen och Borås Fågelklubb. Aktiviteten möjliggjordes tack vare sponsring av material från Holgers Stugmaterial AB. Navets policy är att alla aktiviteter och erbjudanden skall ingå i entrébiljetten.

För att kunna öka utbudet har Navet under 2025 kompetensutvecklat guiderna. Med rätt stöd och utbildning kan guiderna nu självständigt, utan medverkan av ordinarie pedagoger, genomföra aktiviteter och shower med bibehållen kvalitet. Detta har i sin tur gjort det möjligt att öka kapaciteten vid såväl kollon som pop up-aktiviteter.

Sommaren bjöd på en uppskattad nyhet: Experimentkiosken. Guiderna bemannade kiosken som höll öppet samma tider varje dag. Här kunde besökarna beställa kemiexperiment och experimentera tillsammans efter tydliga instruktioner. Aktiviteten blev mycket uppskattad och visar tydligt att satsningen på att kompetensutveckla och involvera guiderna stärker Navets förmåga att erbjuda ett brett och kvalitativt utbud.

Förutom experimentkiosken, som nu blivit ett permanent inslag i Navets utbud, har guiderna under året genomfört flera uppskattade shower. Bland annat påsklovets ”Fru Ek gasar in våren” på temat Biologisk mångfald, en kemishow under höstlovet och en eldaktivitet med effektfulla experiment under jullovet. Dessa inslag har skapat fler möjligheter till lärandeupplevelser och gjort att Navet kunnat erbjuda ett mer varierat program under perioder med högre besökstal.

Andra exempel på program och aktiviteter som bidrar till besöksmålets bredd och djup är *Upptäckbart på Navet* och *Natt på Navet*.

Upptäckbart på Navet är en aktivitet för barn i åldern 3–6 år och medföljande vuxen, där de gemensamt får utforska naturvetenskap och teknik. Genom praktiska moment och samtal som tar barnens frågor på allvar, bidrar aktiviteten till att stärka det vetenskapliga kapitalet tidigt i livet. Under ledning av en pedagog tas barnens erfarenheter tillvara och deras egna, frågor ges utrymme och svar. I Navets inspirerande miljö får barnen stöd att förstå naturvetenskapliga begrepp och koppla dem till sin vardag.

Natt på Navet är en årligt återkommande aktivitet som skiljer sig från den ordinarie verksamheten. När huset stänger förvandlas Navet till en upplevelse fylld av mysterier, där besökarna leds genom utställningar och bakom kulisserna för att lösa ett gemensamt uppdrag. Besökarna möter vetenskapsmän och -kvinnor som visar experiment och delar ut ledtrådar. Med ljus- och ljudeffekter skapas en mystisk och magisk stämning. Aktiviteten har blivit ett uppskattat inslag i Navets utbud och bidrar till att stärka intresset för naturvetenskap på ett lekfullt och minnesvärt sätt.

Om inte besökaren kommer till Navet…

… så kommer Navet till besökaren. Navet vill också möta sin publik där de befinner sig, på stadsfestivaler, områdesdagar och liknande evenemang för att bidra med roliga och lärande STEM-aktiviteter som en del av folkfesten. Genom att vara på plats i olika sammanhang når Navet nya målgrupper och stärker rollen som en öppen och tillgänglig aktör i staden.

Vid till exempel Vattendagen i Borås stadspark mötte Navet många, framför allt barnfamiljer, genom aktiviteter där smådjur håvades upp ur Viskan och studerades i luppar och mikroskop. Nytt för året var samarbetet med kommunbiologerna, vilket gav mervärde för båda parter och markerade starten på ett framtida samarbete kring biologisk mångfald. Evenemanget belyste också en aktuell fråga: hur Borås Stad kan förbättra funktionaliteten hos strömmande vatten i ljuset av EU:s kommande naturrestaureringslag. Arbetet med vattendrag rymmer flera målkonflikter, bland annat kopplade till energiproduktion och kulturvärden, vilket gör en fortsatt dialog särskilt viktig.

ForskarFredag har sitt ursprung i EU-initiativet Researchers Night, ett initiativ som vill öppna forskningen för allmänheten. I Sverige sker detta ofta genom samarbeten mellan science centers och lärosäten, där möten mellan forskare och unga står i fokus. För Navet erbjuder ForskarFredag ett fint tillfälle för samarbete med Högskolan i Borås. Tillsammans bidrar verksamheterna till att göra forskning tillgänglig för allmänheten och särskilt verka för att stärka ungas vetenskapliga kapital. 2025 fanns pedagoger från Navet och forskare från Högskolan i Borås på höstmarknaden i Borås. Besökande allmänhet fick på årets tema som var ”Jorden under våra fötter”, utforska och möta forskning på nära håll genom att utforska jord med lupp och lära sig om seismiska vågor. Aktiviteten var utformad för sänka tröskeln till forskarvärlden och bidrar till att väcka intresse för naturvetenskap och teknik.

Konferenser

Konferenser är fortsatt en viktig del av Navets verksamhet, både som intäktskälla och för att lokalerna ska nyttjas när skola eller allmänhet inte är på plats. Årets mål har varit att konceptualisera konferensutbudet för att skapa en tydligare Navetkänsla med genomtänkta produkter, inramning och aktiviteter samt öka merförsäljningen. Under 2025 har Navet därför tydligare presenterat lokalerna på hemsidan med bilder och information om utrustning och kapacitet. Samtidigt har man investerat i ny utrustning såsom whiteboards, blädderblockställ och serveringsdetaljer för att stärka helhetsupplevelsen. Som ett led i att utveckla merförsäljningen lyfter Navet också fram möjligheten att kombinera möten med aktiviteter i utställningarna, såsom teambuilding med konferensgrupper, något som både berikar besöket och skapar en unik upplevelse.

Ett exempel värt att nämna är när RISE valde att fira att meterkonventionen fyllde 150 år på Navet i maj med 300 deltagare. Konferenssamarbetet öppnade sedan upp för vidare samarbete mellan Navet och RISE. Ett annat exempel på viktigt och roligt konferensuppdrag var när Trafikverket valde att lägga sitt första samrådsmöte om den nya järnvägen mellan Borås och Göteborg på Navet.

Sammantaget har insatserna under året stärkt Navetkänslan i konferensutbudet och lagt en god grund för ökad merförsäljning framåt.

Lånekort

Det är viktigt för Navet att sänka trösklar och tillgängliggöra vetenskap för alla. Därför lanserade Navet under 2024 lånekort och under 2025 har projektet fortlöpt. Lånekorten finansieras framför av Borås Stad, Marks kommun samt två lokala företag i Svenljunga.

Lånekorten möjliggör att familjer kan besöka Navet kostnadsfritt. Korten administreras av familjecentraler/mötesplatser i respektive kommun och det är kommunerna själva som avgör vilka familjer som ska få tillgång till kortet. I genomsnitt används korten av nära en familj per vecka, vilket inneburit att över 550 familjer kunnat besöka Navet kostnadsfritt 2025. Därtill har ett antal personer med LMA-kort kunnat besöka Navet kostnadsfritt.

Framåt hoppas Navet kunna engagera fler aktörer ur näringslivet i konceptet och på sikt underlätta transport till och från Navet för lånekortsinnehavare. Detta för att ytterligare sänka trösklarna för fler besökare att ta del av Navet och det vetenskapliga kapitalet som Navet bidrar till.

Kollo

Navet har under flera år samarbetat med Ericsson AB och erbjudit programmeringskollon under skollov för att ytterligare stärka det vetenskapliga kapitalet och bidra till att barn har en meningsfull fritid. Två nivåer har utarbetats, med en grundkurs och en fortsättningskurs.

För tredje året i rad erbjöd Navet tillsammans med Bostäder i Borås AB och Ro-Gruppen ”Byggkollo” – ett sommarkollo. Kollot är en del av det tidigare nämnda projekt Tekniktrappan som Navet driver tillsammans med IUC. Årets upplaga byggde på erfarenheter från tidigare år och några nya inslag testades, framför allt förflyttningen från att bygga i trä till att programmera med Lego Spike.

Många barn och unga kan emellertid inte komma till Navet på kollo. Därför var det både roligt och viktigt att under våren kunna testa ”Svenljunga science club”. Under fyra veckor träffades en grupp på 12 tjejer en gång i veckan under 90 minuter på en mindre skola i södra delen av kommunen för att testa praktiska övningar kopplat till teknik och naturvetenskap. Det handlade om både programmering, att koppla/bygga elektriska kretsar och att skapa smycken med laserskärare. Flera av tjejerna uttryckte att de vågade komma till träffarna just för att det bara var för tjejer. Under hösten genomfördes konceptet i norra delen av Svenljunga samt centralorten. Tjejerna har fortsatt fått arbeta med teknik i form av programmering och laserskärning men även med kemi genom att tillverka eget smink.

Navet utvecklingsarena

Navet är både projektägare och projektpartner i flertalet projekt, både regionala, nationella och internationella. Inom ramen för verksamhetsområde Utvecklingsarena har fokus legat på genomförande av pågående projekt, följa upp de projekt som löper mot sitt slut, analysera resultat samt undersöka behov och förutsättningar för fortsättning.

Socialt hållbart föräldraskapsstöd

Projektet *Socialt hållbart föräldraskapsstöd i Borås* som letts av Navet under tre år 2023–2025 med sociala investeringsmedel från Västra Götalandsregionen som finansiering, avslutades vid årsskiftet.

Sammantaget har projektet uppnått både kvalitativa och kvantitativa mål och lagt en stabil grund för fortsatt förvaltningsövergripande samverkan kring föräldraskapsstöd i Borås. Projektet har visat att strategisk samverkan, tydlig samordning och ett lösningsorienterat arbetssätt är avgörande för att nå familjer som annars riskerar att hamna utanför befintliga välfärdsinsatser.

Borås stad har genom projektet stärkt sin förmåga att erbjuda ett mer samordnat, jämlikt och långsiktigt föräldraskapsstöd till utlandsfödda föräldrar i åldern 6-12 år. En målgrupp som tidigare haft begränsad tillgång till stödinsatser har därmed kunnat nås i högre utsträckning.

Deltagande föräldrar har upplevt stärkt trygghet i sin föräldraroll, ökad delaktighet och lägre trösklar till fortsatt deltagande i stadens olika aktiviteter och stödinsatser.

Navet har samtidigt utvecklat sitt tillgänglighetsarbete och befäst rollen som en neutral och inkluderande mötesplats för fler familjer. Barnens deltagande i lärandeaktiviteter har stärkt intresset för naturvetenskap och teknik och därmed bidragit till ökat vetenskapligt kapital.

SciCo

Navet har från december 2022 till maj 2025 medverkat i projektet SCI-CO+. Projektets syfte har varit att stärka vetenskapskommunikation i science centers och museer genom att utveckla och sprida metoder för digitala, elevaktiva upplevelser. Projektet samlade sju europeiska parter; förutom Navet ett science center i Portugal, samt universitet i Irland, Italien och Rumänien. Slutkonferensen hölls i Neapel i maj 2025. Under projekttiden bidrog Navet med innehåll till kurser för vetenskapskommunikation, samt bidrag till SCI-CO+-boken på samma tema. Navet stod under projektet även värd för en delkonferens i juni 2024.

DG7 – Destination Gymnasiet Sjuhärad

Under 2025 har Navet, tillsammans med Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad, etablerat DG7 – Destination Gymnasiet Sjuhärad, en modell för extramatematik riktad till niondeklassare. Beslutet att testa modellen fattades av Västra Götalandsregionen i december 2024 och redan i januari startade arbetet med att förankra och förbereda satsningen i alla åtta kommuner.

Efter ett omfattande förankringsarbete med att etablera kontaktpersoner, presentera konceptet och rekrytera både familjer och mattecoacher genomfördes under våren. Responsen blev mycket positiv: totalt 87 elever anmälde intresse att gå på extramatte på söndagar, många fler än de 50 som var målet. 13 mattecoacher fördelade på fem kommuner stöttar eleverna i matte varje söndag.

En omfattande dialog och förankring genom möten med utvecklingsledare, pedagoger, samordnare, rektorer och skolchefer samt med Högskolan i Borås och Nationellt Centrum för Matematikutbildning vid Göteborgs universitet har genomförts under året. Resultatet är projektet Mattekraft som kommer att arbeta både förebyggande med tidiga insatser, fortsatt utveckling av Destination Gymnasiet, nya spetserbjudanden för särskilt intresserade elever samt kompetensutveckling och skolprogram inom matematik. Projektet har beviljats medel från Länsförsäkringar Älvsborg och Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. En ansökan om medfinansiering är dessutom inskickad till Västra Götalandsregionen.

Navet drift

Ekonomi

Verksamheten gick in i 2025 med ett budgeterat underskott. I början av året reviderades intäktsprognoserna dock ner, samtidigt visade sig att projektmedlen från Skolverket blev lägre än förväntat. Ledningen vidtog därför genast åtgärder för att minska kostnader, samtidigt bidrog hela organisationen aktivt för att stärka intäktssidan med nya uppdrag och samarbeten. Genom återhållsamhet i inköp, lägre personalkostnader och en god ekonomisk styrning kunde verksamheten redovisa ett resultat som var bättre än både budget och tidiga prognoser.

Ökad finansieringsgrad

Direktionen för Boråsregionen gav i samband med sitt beslut om verksamhetsplan och budget för 2024 kansliet i uppdrag att se över den långsiktiga finansieringen av Navet science center gällande drift och investeringar. Trots en stadig tillväxt med kraftigt stigande intäkter är verksamheten ansträngd ur ett ekonomiskt perspektiv. Detta beror i huvudsak på att grundfinansieringen på grund av omvärldsfaktorer inte täcker de löpande kostnaderna samt att Skolverket minskat sitt bidrag till verksamheten. Navet har också varit verksamt i nuvarande lokaler i Simonsland i cirka 20 år, vilket innebär ett ökat behov av reinvestering i lokalerna, men också ett ökat långsiktigt investeringsbehov i syfte att erbjuda attraktiva och ändamålsenliga utställningsmiljöer för Navets målgrupp. En arbetsgrupp bestående av ekonomichefer från medlemskommuner, Boråsregionens kansliet och Navet arbetade under 2024 med att analysera situationen. Slutsatserna presenterades i en utredning. Sammantaget visade utredningen att trots det faktum att Navet expanderat sin verksamhet och ökat sina intäkter, förelåg problem med att hantera framför allt reinvestering och nyinvestering i lokaler och nya utställningsmiljöer. Underlaget låg sedermera till grund för Direktionens beslut i april om att avtalskommunerna att från och med verksamhetsår 2026 höjer finansieringsgraden till Navet. Det nya beslutet innebär att Navet from 2026 kommer att kunna omhänderta den ökade efterfrågan med fortsatt god kvalitet och erbjuda attraktiva och ändamålsenliga utställningsmiljöer.

Nya samarbetsavtal

RISE Mätteknik

Under 2025 har ett nytt samverkansavtal tecknats mellan Navet och RISE Mätteknik med syftet att stärka barns och ungas vetenskapliga kapital samt öka intresset för studier och yrken inom naturvetenskap, teknik och matematik. Avtalet skapar en gemensam ram för långsiktigt samarbete som ger RISE möjlighet att bidra med kompetens, innehåll och närvaro i utställningar, temadagar, lärarfortbildning och publika aktiviteter. Samverkan ska bidra till att synliggöra RISE som arbetsgivare och kunskapsresurs samt bidra till livslångt lärande och genomförandet av Sveriges nationella STEM-strategi.

Borås Fågelklubb

Navet och Borås fågelklubb har under 2025 inlett ett samarbete där ett antal skolor erbjuds att delta varje år. De deltagande skolorna får ett antal fågelholkar, tillverkade av Borås fågelklubb, som sätts upp i skolans närmiljö. Med Navets pedagoger som stöd får eleverna en

introduktion till både fågelliv och en metod för regelbundna holkkontroller, och därefter tar de själva vid. Den data som samlas in kan sedan användas i undervisningen. Tanken är att projektet ska bli en återkommande tradition på skolan. Från vårterminen 2026 kommer tre skolor per år att erbjudas att delta.

Intern administration

Under hösten 2024 sjösattes en ny övergripande struktur för Boråsregionens administrativa funktioner. Målet var att dela upp och gruppera om för att rätt frågor ska hanteras i rätt forum. Bland annat bildades gruppen Upphandling och Inköp, med mål att se över rutiner och regler kring inköp och upphandling. Gruppen har haft gemensamma möten men mindre enheter har formats för att arbeta mer detaljerat och verksamhetsnära. Resultatet är mycket gott och har bland annat lett till att samarbetet mellan Navet och kommunalförbundets kansli har ökat, att kunskapsnivån i verksamheten höjts, kontakter knutits till Borås Stads avdelning Koncerninköp samt att rutiner som tydliggjort inköps- och upphandlingsförfaranden har skapats.

En annan grupp i den nya strukturen arbetar med ekonomi. Gruppen arbetar med löpande ekonomiadministrativa frågor, men har även en plan för ärenden med lite längre tidshorisont. Möten med systemleverantör har genomförts för att utnyttja ekonomisystemets funktioner för att förbättra, förenkla och säkra ekonomiarbetet i en slimmad organisation. En översyn och ändring av Navets projektredovisning har genomförts och kommer från och med 2026 gälla för alla nya projekt som ingås.

Navet är nu helkund hos Borås Stad vad gäller IT, både infrastruktur och tjänsteköp ligger nu med support från Dataservice. Internt har arbetet med att strukturera Navets dokumenthantering och datalagring fortsatt. En extern översyn av Navets SharePoint-struktur har gjorts och ett arbete för att bygga om behörighetsstruktur har beställts och genomförs under hösten. Detta arbete påverkas och följer även Boråsregionens nya Informationshanteringsplan.

Ny Strategisk plan 2026–2030

Under 2025 beslutade Direktionen att anta en ny Strategisk plan för Navet science center för perioden 2026–2030. Planen ersätter tidigare affärsplan och utgör ett långsiktigt styrdokument som kompletteras med årliga verksamhetsplaner och uppföljning.

Den föregående affärsplanen 2022–2025 innebar ett tydligt skifte där Navet, utöver sitt kärnuppdrag gentemot skolan, öppnade upp verksamheten för fler besökare, stärkte konferensverksamheten och ökade tillgängligheten. Under perioden har antalet besökare nästan fördubblats, öppettiderna utökats och Navet har stärkt sin position som regional mötesplats för lärande och vetenskap.

Arbetet med den nya strategiska planen byggde på en samlad analys av perioden 2022–2025 samt dialog med medarbetare, ägare, skolhuvudmän och samverkanspartners. Analysen visade att den övergripande inriktningen ligger fast, men att verksamheten behöver en tydligare struktur, skarpare mål och en långsiktigt hållbar finansiering för att möta ökade förväntningar och en växande efterfrågan.

Den nya planen tydliggör Navets uppdrag genom två kärnverksamheter – Navet Skola & Kompetens och Navet Publikt – samt tre tvärgående områden: Utställningar & Lokaler, Projekt & Samverkan och Verksamhetsstöd. Planen innebär också en fortsatt ambitionshöjning för den publika verksamheten och ett tydligt fokus på kvalitet, likvärdighet och långsiktig samhällsnytta.

Genom den strategiska planen positioneras Navet tydligare i relation till den nationella STEM-strategin och de regionala prioriteringarna. Planen skapar en stabil grund för Navets fortsatta utveckling som science center och regional aktör för kompetensförsörjning, bildning och hållbar utveckling i Sjuhärad och Västra Götaland.

Kommunikation

Att kommunicera Navets verksamhet är A och O för att nå ut med dess erbjudanden. Navet har flera målgrupper: verksamma inom skola och kommun, allmänhetsbesökare och företag.

För att nå ut med information till skolor har man under 2025 distribuerat planscher med information om skolprogrammen till alla skolor i avtalskommunerna och efterfrågan på programmen har därmed ökat. Nyhetsbrev skickas ut med jämna mellanrum med aktuell information om verksamheten, även sociala medier används i viss utsträckning för att kommunicera Navets skolprogram och annat relevant.

Fortsatt arbetar Navet för att synliggöra och tydliggöra verksamheten, både lokalt och med geografisk spridning. Detta genom att optimera marknadsföring, fortsatt förankra varumärket och göra information om verksamheten tillgänglig för alla.

Att vi når fler, både inom närområdet och med geografisk spridning syns bland annat i följarantal och statistik från sociala medier. Antalet följare ökar successivt i respektive kanal samtidigt som antalet visningar, alltså hur många gånger sociala medie-användare ser våra inlägg, sticker i väg. På Facebook hade Navet till exempel under perioden november-december 76 282 visningar, en ökning på över 100% jämfört med föregående period.

Linkedin: 1308 följare, 133 nya följare under 2025 jämnt fördelat över året.

Facebook: 3500 följare, 99 nya följare under 2025.

Instagram: 2639 följare, 60 nya följare under november-december.

Utställningarna

I början av året påbörjades byggnationen av en helt ny utställning om el och magnetism. I utställningen bjuds både stora och små, barn och vuxna in till att upptäcka detta område. Pedagogiska illustrationer i storformat varvas med stationer för fysiskt upptäckande och fördjupande texter.

Navets olika avdelningar och rum har länge haft inofficiella/interna namn. Det har inte varit tydligt vilka avdelningar som har hetat vad eller varför. Avdelningsnamn som utgår från ett användarperspektiv har tagits fram och kommuniceras i texter och via kartor på hemsidan och på Navet. Under 2026 kommer kommunikationen förstärkas med fysiska skyltar vid respektive avdelning. Avdelningsnamn som Ekologica och Humana ger besökarna en

föraning om avdelningarnas innehåll inför ett besök och underlättar även besökarnas orientering i huset.

Att Navet ska få en ny utställning om vatten har länge legat på önskelistan och 2025 gick arbetet över i en mer intensiv fas av idégenerering och fördjupning i ämnet. Utställningen tas fram i bred samverkan tillsammans med bland annat Borås Energi och Miljö AB, Uponor AB, Voice of the Ocean och Länsförsäkringar Älvsborg. I utställningen kommer besökare få följa vattnets kretslopp i allt från att hoppa ner som en regndroppe ner i vattentäkten Öresjö till att spolas ned i avloppsrör under marken i Borås. Vattnets resa går vidare via Viskan och allt dess liv till att till slut landa i havet. Allt görs med ett lokalt perspektiv för att göra innehållet angeläget. En större yta i utställningen kommer rymma en bassäng fylld med möjligheter till fysikaliska experiment.

I projektet Upplev som Navet genomför tillsammans med Borås energi och Miljö, Högskolan i Borås, Borås science park och Borås stad får unga röster och perspektiv komma till tals när det kommer till vattenfrågan. Unga personer 15-18 år rekryterades som vattenambassadörer och fick bland annat ge sin syn på vattenfrågan, se hur vatten renas, lära sig om viskans betydelse och liv, göra rent vattenlås. Framförallt fick de skapa idéer på hur vi kan få Boråsare att spola rätt och hur vi kan få dem att uppskatta viskan och livet däri än mer. Projektet ger värdefulla insikter om vilka frågor som är viktiga för våra unga medborgare. Idéer ger avtryck hos alla verksamheter delaktiga i projektet.

Avslutande ord

Sammantaget har 2025 varit ett år präglat av både utveckling och förankring. Navet har stärkt sin skolverksamhet, breddat sitt publika erbjudande, utvecklat nya samarbeten och samtidigt tagit viktiga strategiska beslut för kommande år. Antalet besökare fortsätter att öka, samtidigt som kvalitet, tillgänglighet och långsiktighet varit vägledande i arbetet.

Den nationella STEM-strategin, regionala satsningar och den nya strategiska planen 2026–2030 tydliggör att Navets uppdrag är mer relevant än någonsin. Genom att kombinera upplevelsebaserat lärande, samverkan och kunskapsförmedling bidrar Navet till att stärka det vetenskapliga kapitalet i regionen och skapa förutsättningar för framtidens kompetensförsörjning.

Med stärkt finansiering, nya partnerskap och kommande investeringar i utställningar står Navet väl rustat inför nästa utvecklingsfas.

RAPPORT 2025

Granskning av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds Årsredovisning 2025

2026-03-24

Samuel Kaufman
Anna Duong
Aleksandra Popovic

BORÅS STAD

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

1.1 Syfte och revisionsfrågor 3

1.2 Revisionskriterier 3

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse 3

1.4 Metod 4

1.5 Projektorganisation 5

1.6 Beslut 5

2 Granskningsresultat 6

2.1 Årsredovisning 6

2.2 Förvaltningsberättelse 6

2.3 Redovisningsprinciper 7

2.4 Resultaträkning 7

2.4.1 Ekonomiskt resultat 7

2.4.2 Stickprov 7

2.5 Balansräkning 7

2.6 Kassaflödesanalys 7

2.7 Drift- och investeringsredovisning 8

2.8 Balanskrav 8

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed 8

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning 8

2.11 Måluppfyllelse 9

2.11.1 Specifika bevakningsområden 12

2.12 Fördjupade granskningar 12

2.13 Intern kontroll 12

3 Sammanfattande bedömning 13

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med god redovisningssed?
    - Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
    - Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär bl.a. att tillämpliga ISA, ISAE och ISRE har följts. Standarden beskriver förutsättningar och tar hänsyn till den kommunala särarten samt de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa.[1]

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap. kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret)

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om de uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

Granskningen är genomförd med en kontrollmålsmetodik och systemstödet Hogia Audit. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan åren 2024 och 2025 har utförts. Totalt har en genomgång av 103 stickprov genomförts. Stickprov har delvis bearbetats med hjälp av AI.[2]

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av moms- och skatteredovisning utförts. Avstämning har genomförts med tjänstepersoner vid Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund. Tjänstepersoner vid Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har tillställts rapportutkast för faktagranskning.

[1] Standard för kommunal räkenskapsrevision, SKR, Skyrev och FAR, senast ändrad genom FAR N 2025:48, träder i kraft 1 januari 2025, https://extra.skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/standardforkommunalrakenskapsrevision.92968.html

[2] Klang.ai

1.5 Projektorganisation

Samuel Kaufman är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Duong och Aleksandra Popovic vid Revisionskontoret.

1.6 Beslut

Projektplanen för granskningen beslutades av revisorerna för Sjuhärads kommunalförbund den 27 oktober 2025.

2 Granskningsresultat

Nedan avrapporteras de iakttagelser och granskningsresultat som framkommit vid granskning av förbundets årsredovisning.

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året. Revisionskontoret bedömer att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer inte den ordning som anges i lagstiftningen.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av fokusområden, uppdrag och mål. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2025.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen i huvudsak ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.3 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § ska resultaträkning i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster. Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund redovisar ett överskott på 391 tkr för perioden 2025-01-01 – 2025-12-31 jämfört med budget (budget 2025 var ett nollresultat). Resultatet för förbundskansliet redovisar ett överskott om ca 492 tkr som beror bl.a. på budgeterade överskott och ej utnyttjad buffert.

2.4.2 Stickprov

Revisionskontoret har genomfört 103 stycken stickprov av konton i resultaträkningen som har stora avvikelser mellan åren 2024 och 2025. Vid granskning av delårsbokslutet genomfördes ett större stickprov av cirka 57 verifikationer. Konton som har granskats är främst konton i kontoklass 4-6. Konton som berörs av granskningen är: tjänsteköp (inkl. konsulter), programvaror, resekostnader, hotellkostnader, reklam, förtäring, inköp av varor i butik, Inköp av material till underhåll av projekt, mobiltelefon samt arbetskläder/utrustning m.fl. Därutöver har samtliga kreditkortsfakturors verifikationer under en månad granskats. Granskningen visar att det inte förekommer några större avvikelser i de stickprov som genomfört.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller kommunalförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är i huvudsak uppställd enligt LKBR och omfattar tillräckliga noter. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning och årets resultat enligt balansräkningen stämmer överens med resultaträkningen. Revisionskontorets samlade bedömning är att balansräkningen i allt väsentlighet ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

2.6 Kassaflödesanalys

Enligt 8 kap. 1 § LKBR ska kassaflödesanalysen redovisa kommunens eller kommunalförbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.7 Drift- och investeringsredovisning

Enligt 10 kap 1-2 §§ LKBR ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens eller kommunalförbundets investeringsverksamhet.

Förbundets har budgeterat 2 050 tkr i investeringar under år 2025, anpassning av lokaler, kansliet (250 tkr) och utställning och belysning, Navet (1 800 tkr). Utfallet för år 2025 är 0 tkr. Enligt årsredovisningen uppger förbudet att kansliet planerar en större ombyggnation av kontorslokalerna under 2026 har därmed inga anpassningar gjorts under året. De planerade investeringarna på Navet flyttas till 2026.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds drift- och investeringsredovisning är uppställd enligt RKR 14 Drift- och investeringsredovisning. Drift- och investeringsredovisningen överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.8 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Revisionskontoret noterar att balanskravsutredningen i årsredovisningen redovisar ett positivt resultat om 391 tkr.

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2025 beslutat om två finansiella mål;

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna

2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 6 mnkr.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisningen har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår båda målen under året. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.11 Måluppfyllelse

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds målarbete
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen har beslutat om det övergripande strategiska målet; *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i*.

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande*.

Förbundet har två beredningsgrupper, *Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7)* och *Välfärd och Kompetens*. Beredningsgrupperna arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet drygt 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan Sjuhärad 2024-2027.

Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Förbundet uppger i budget och verksamhetsplan för 2025 att grunduppdraget följs upp genom:

- Uppföljning av Utvecklingsstrategi Sjuhärad 2021-2030
- Uppföljning Kulturplan Sjuhärad 2024-2027 Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell
- Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget
- Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer

Mål och uppdrag i verksamhetsplan och budget 2025
Utifrån förbundets verksamhetsplan och budget 2025 har mål formulerats i syfte att nå förbundets övergripande målsättning. Målen och dess uppföljning delas in under följande enheter:

- Uppföljning av Grunduppdrag
- Regional utveckling
- Välfärdsutveckling

För de olika driftverksamheterna, Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad Navet Science Center och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg, presenteras uppföljning av verksamhetsmål och indikatorer men som en bilaga till årsredovisningen.

Förbundet redogör i årsredovisningen för uppföljningen av grunduppdraget med en samlad bedömning om att de aktiviteter som genomförts och planeras inom ramen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad är i linje med strategins syfte och intentioner.

Vad gäller resultatet för enkäten framgår att 94 % av respondenterna stämmer i hög och mycket hög grad in i påståendet att de är nöjda med förbundets nätverk i sin helhet. Vilket är en smärre försämring mot resultatet för 2024 då resultatet var 95 %. Svarsfrekvensen var 64 %.

Förbundet gör bedömningen att grunduppdraget utförts med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

Regional utveckling
För den enheten Regional utveckling har förbundet ställt upp 22 mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att 21 av målen är uppnådda och att ett av målen delvis har nåtts.

Det mål som inte uppnåtts under året är:

- **Tillsammans med kommunerna formulera en reviderad version av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2026-2030**
  Den reviderade utvecklingsstrategin kommer att färdigställas under våren 2026, efter att den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland antagits i februari. I årsredovisningen uppger förbundet att arbetet med nulägesanalysen påbörjades under hösten och slutförs under våren 2025.

Välfärdsutveckling
Förbundet har formulerat två övergripande mål som avser enhetens grunduppdrag.

- Tillsammans är Sjuhärads kommuner redo att möta framtidens välfärdsutmaningar
- Förbundet är kommunernas förstahandsval av arena för samverkan inom välfärden

För enheten Välfärdsutveckling har förbundet ställt upp sex mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att samtliga sex mål är uppnådda.

av sex mål

Förbundet bedömer att enhet välfärdsutvecklings arbete under året i hög grad bidragit till de två övergripande målen för grunduppdraget.

Sammanfattningsvis konstateras att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund i budget och verksamhetsplan för 2025 har fastställt ett övergripande strategiskt mål, 21 mål för enheten regional utveckling och sex mål för enheten välfärdsutveckling. Enheten välfärdsutveckling har även två övergripande mål som avser grunduppdraget.

Utöver detta har förbundet följt upp de strategier och planer som styr förbundet samt genomfört en nöjdhetsenkät för deltagare i förbundets nätverk.

Förbundet har i årsredovisningen redovisat vad de gjort för att närma sig sitt övergripande strategiska mål och förbundet gör bedömningen att måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter. Förbundet gör bedömningen att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

Kommunalförbundet har också redogjort för de olika enheternas måluppfyllelse samt om de når målen under verksamhetsåret.

Sammantaget är måluppfyllelsen för 2025:

av 28 mål

Förbundet uppnår inte ett av de 28 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2025.

För de olika driftverksamheterna i förbundet presenteras uppföljningen av verksamhetsmål och indikatorer som en bilaga till årsredovisningen.

2.12 Specifika bevakningsområden

Efter att Västra Götalandsregionen i februari 2025 meddelade att införandet av journalsystemet Millennium pausats på obestämd tid har frågan fortsatt behandlas inom ramen för den regionala samverkan mellan kommunerna i länet. När regionen därefter fattade beslut om att stoppa projektet avslutades införandet formellt.

I anslutning till detta bildades en arbetsgrupp med representation från förbundsdirektörer och kommundirektörer i Västra Götaland samt från VästKom. Arbetsgruppen har haft fokus på att identifiera kommunernas behov av informationsöverföring mellan regionens och kommunernas verksamheter. Arbetet syftar till att tydliggöra vilka behov kommunerna har inför att regionen presenterar en framtida lösning för vårdens verksamhetssystem och att skapa ett underlag för ett eventuellt kommunalt ställningstagande. Enligt uppgift från förbundet har delavstämningar genomförts med kommunerna och den politiska nivån har löpande informerats genom VästKoms arbetsutskott.

Förbundet uppger vidare att man i nuläget inväntar besked från regionen om den fortsatta inriktningen för regionens verksamhetssystem för hälso- och sjukvården.

2.13 Fördjupade granskningar

Förbundet har under 2025 inte varit föremål för någon fördjupad granskning.

2.14 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har en plan för intern kontroll för 2025 som antagits av Direktionen 6 december 2024. Direktionen har tillsammans med övriga förbundet genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund uppger i årsredovisningen att arbetet med intern kontroll har fortlöpt enligt fastställd plan med en avvikelse.

Uppföljning av intern kontrollplan för 2025 redovisades vid direktionens sammanträde 27 februari 2026.

Förbundet har även en aktuell delegationsordning samt en aktuell attestordning.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Granskningen har genomförts i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2025.

Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. För helåret 2025 redovisas ett överskott på 391 tkr jämfört med budget. Balanskravet är uppfyllt.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisning 2025 har en skrivning om god ekonomisk hushållning som innefattar två finansiella mål. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår båda de finansiella målen under 2025. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Kommunalförbundet har i *”Verksamhetsplan och budget 2025 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund”* beslutat om ett övergripande strategiskt mål samt 28 enhetsmål för förbundets verksamheter. Uppföljning av verksamhetsspecifika mål och indikatorer presenteras i bilagor till årsredovisningen. Förbundet uppnår inte ett av de 28 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattningsvis kan Revisionskontoret konstatera att Sjuhärads kommunalförbund har redovisat vad de gjort för att uppnå det övergripande målet och de uppställda enhetsmålen.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för årsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att förbundet i årsredovisning 2025 redogör för måluppfyllelsen i förhållande till Direktionens fastställda mål bedömer Revisionskontoret att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2026-03-24

Andreas Ekelund
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Samuel Kaufman
Kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

Revisionskontoret

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

BORÅS STAD

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Revisorerna i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Till samtliga medlemskommuner i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Revisionsberättelse för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund år 2025

Vi, av respektive fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund (organisationsnummer 222000-1008) av dess Direktion. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Vårt ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig.

Vi har granskat årsredovisningen för januari – december 2025. Kommunallagen ställer krav på att det både för ekonomin och verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att kunna uttala oss om huruvida Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har en god ekonomisk hushållning har vi granskat resultat- och balansräkning per den 31 december 2025. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och God revisionssed i kommunal verksamhet. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Till revisionsberättelsen bifogas det sakkunnigas biträdets yttrande samt granskningsrapport för 2025.

Avseende verksamheten konstaterar vi att förbundet inte uppnått ett av 28 beslutade enhetsmål för 2025. Vi bedömer att förbundet i sin uppföljning av enhetsmål för 2025 anger rimliga förklaringar till varför målen inte uppnåtts.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet bedöms som uppfyllt. Förbundet uppnår båda de finansiella målen under 2025.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som Direktionen fastställt. Förbundet bedömer i sin årsredovisning att målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts avseende 2025. Vi ser ingen anledning att göra en annan bedömning.

Vi bedömer att verksamheten i förbundet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för år 2025 för Direktionen samt enskilda ledamöter i densamma.

Vi åberopar bifogade bilagor.

Borås den 24 mars 2026

Boris Preijde

Marijke Hallencreutz

Olof Qvist

Göran Nordh

Bengt Melkersson

Jonny Gustafsson

Bilagor:

Rapport - Granskning av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund årsbokslut 2025
Sakkunniga biträdets yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning samt noter

18. Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) (kf fattar slutligt beslut) KS2026/98

§94 KS2026/98

Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) och att ansvarsfrihet beviljas för förbundsdirektionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Förbundsdirektionen har 2026-03-20, § 32, beslutat att fastställa årsredovisning och verksamhetsuppföljning för år 2025 samt att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning och verksamhetsuppföljning till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen. Direktionen beslutade även att inte återställa det negativa balanskravsresultatet med hänvisning till att synnerliga skäl enligt kommunallagen 11 kap. 13 § föreligger. Av revisionsberättelsen framgår att revisionen tillstyrker att fullmäktige i medlemskommunerna beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma för år 2025. Årets resultat visar ett underskott med 4 mnkr med en omsättning under året på 235,9 mnkr. Det är förbundets uppfattning att medlemsbidragen och övriga ekonomiska medel används på ett effektivt sätt och att SÄRF därmed uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning, med utgångspunkt från en underfinansierad budget. Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat om 3,9 mnkr. Förbundet har en stark ekonomisk ställning och fattade redan i budget 2025 beslut om en

underfinansierad budget samt att anföra att synnerliga skäl föreligger enligt kommunallagen 11 kap. 13 § . Underskottet behöver därför inte återställas. Verksamheten under 2025 har genomförts enligt beslutat handlingsprogram och verksamhetsplan. Uppföljning av årets verksamhet visar att under 2025 har de uppsatta målen blivit nådda till 94 %.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) och att ansvarsfrihet beviljas för förbundsdirektionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)
- § 32 Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025
- SÄRF årsredovisning 2025
- Revisionsberättelse
- Uppföljning SÄRF Internkontrollplan 2025
- Uppföljning verksamhetens mål 2025

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

PROTOKOLLSUTDRAG **Sida 1 av 2**
DIREKTIONEN
Sammanträdesdatum
2026-03-20

§ 32
Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2025 (Dnr. 2026-000200)
Årsredovisning för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har utarbetats. I ärendet ingår även rapporterna Uppföljning av verksamhetens mål 2025 och Uppföljning av Internkontrollplan 2025.

Verksamheten under 2025 har genomförts enligt beslutat handlingsprogram och verksamhetsplan. Uppföljning av årets verksamhet visar att under 2025 har de uppsatta målen blivit nådda till 94 %.

Årets resultat visar ett underskott med 4,0 Mnkr med en omsättning under året på 235,9 Mnkr. Verksamheten har hög budgetföljsamhet och endast en avvikelse mot budget med +0,96 %. Resultatet jämfört med den underfinansierade budgeten (-6,0 Mnkr) visar på en resultatförbättring med 2,0 Mnkr. Resultatförbättringen beror på ej budgeterade intäkter från försäljning av anläggningstillgångar, lägre avskrivningar, lägre personal- och lokalkostnader. Detta har kunnat kompensera för ökade kostnader för material och tjänster där den ej budgeterade kostnaden för provtagning och andra konsulttjänster kopplade till PFAS har tillkommit med 1,2 Mnkr.

Det är förbundets uppfattning att medlemsbidragen och övriga ekonomiska medel används på ett effektivt sätt och att SÄRF därmed uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning, med utgångspunkt från en underfinansierad budget.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat om 3,9 mnkr. Förbundet har en stark ekonomisk ställning och fattade redan i budget 2025 beslut om en underfinansierad budget samt att anföra att synnerliga skäl föreligger enligt Kommunallagen 11 kap. 13§. Underskottet behöver därför inte återställas.

Direktionen beslutar enhälligt

att inte återställa det negativa balanskravsresultatet med hänvisning till att synnerliga skäl enligt Kommunallagen 11 kap. 13§ föreligger

att fastställa årsredovisning och verksamhetsuppföljning för år 2025

att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning inkl. rapporterna till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen

att förklara paragrafen omedelbart justerad

Rose-Marie Liljenby Andersson
ordförande

Daniel Persson

Justeringen tillkännagiven på SÄRFs och medlemskommunernas anslagstavlor 2026-03-23.

Rätt utdraget betygar:

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

ÅRSREDOVISNING

2025

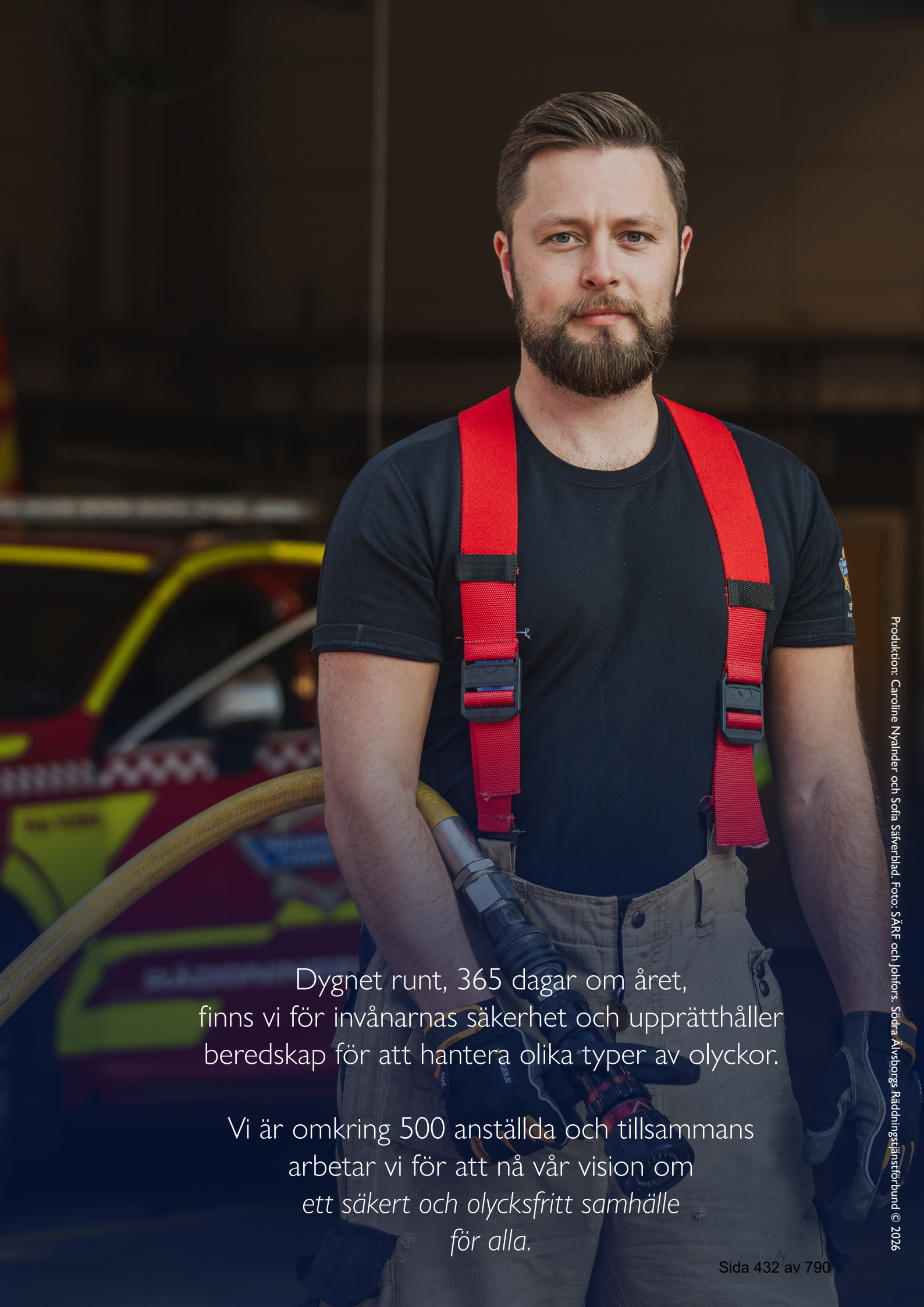

Dygnet runt, 365 dagar om året,
finns vi för invånarnas säkerhet och upprätthåller
beredskap för att hantera olika typer av olyckor.

Vi är omkring 500 anställda och tillsammans
arbetar vi för att nå vår vision om
ett säkert och olycksfritt samhälle
för alla.

Produktion: Caroline Nyalnder och Sofia Säfverblad. Foto: SÄRF och Johfors. Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund © 2026

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING 4
1.1 Förbundsledningen har ordet 5
1.2 Uppdrag och mål 6
2. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 8
2.1 Verksamhetsutveckling 8
2.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 11
2.3 Händelser av väsentlig betydelse 12
2.4 Förväntad utveckling 18
2.5 Väsentliga personalförhållanden 20
2.6 Styrning och uppföljning av verksamheten 24
2.7 God ekonomisk hushållning 24
2.8 Ekonomisk ställning 25
2.9 Balanskravsutredning 25
3. FINANSIELLA RAPPORTER 26
4. NOTER 28
5. DRIFTSREDOVISNING 30
6. INVESTERINGSREDOVISNING 31

Från vänster: Lennart Haglund, Bengt Göran Persson, Daniel Persson Peter Branshöj, AnnSofi Tureson, Ulf Sjösten, Rose-Marie Liljenby Andersson, Ulf Rapp, Johan Josefsson, Johan Björkman, Torsten Lindh.

FÖRBUNDSDIREKTIONEN

BORÅS 2026-03-20

Förbundsdirektionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund 2023-2026 avlämnar denna årsredovisning.

FÖRBUNDSDIREKTIONEN

Rose-Marie Liljenby Andersson (S), Ordförande, Borås
Ulf Sjösten (M), Borås
Ulf Rapp (S), Bollebygd
AnnSofi Tureson (S), Mark
Johan Björkman (M), Svenljunga
Lennart Haglund (C), Tranemo
Johan Josefsson (M), Ulricehamn

ERSÄTTARE

Petra Vainonpää (S), Borås
Bengt Göran Persson (KD), Borås
Daniel Persson (SD), Bollebygd
Peter Branshøj (M), Mark
Niklas Gardevik (M), Tranemo
Torsten Lindh (S), Svenljunga
Per-Ola Johansson (S), Ulricehamn

TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE I:

Bollebygds kommun
Borås Stad
Marks kommun
Svenljunga kommun
Tranemo kommun
Ulricehamns kommun

FÖRBUNDSLEDNINGEN HAR ORDET

2025 har passerat och Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, SÄRF, har genom 2 210 räddningsinsatser, förebyggande och rådgivande arbete både mot brand och andra olyckor bidragit till ett säkrare samhälle för våra cirka 210 000 invånare.

För att ha en stark och robust organisation i höjd beredskap och krig så krävs en stark och robust organisation i vardagen. I skrivande stund har det passerat fyra år sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina inleddes. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har vid årsskiftet blivit Myndigheten för civilt försvar, MCF. Myndigheten uppmanar räddningstjänster såväl som kommuner att fortsätta bygga det civila försvaret för att bidra till totalförsvaret. Räddningstjänsten och är väsentlig del av det civila försvaret och myndigheten menar att totalförsvaret ska prägla alla delar av kärnverksamheten.

Flera myndigheter, bland annat Säkerhetspolisen och Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, har släppt sina årsrapporter som tyvärr visar att det säkerhetspolitiska läget inte går åt rätt håll. Utöver ett alltmer försämrat omvärldsläge har SÄRF upplevt en höst där det gängkriminella våldet gjort sig påmint. Detta har getts i utryck av att vi tillsammans med andra myndigheter fått hantera explosiva varor vid flera tillfällen. De många sprängningarna runt om i landet har också resulterat i att vi fått större krav från staten kring tillsyn och tillstånd för brandfarliga- och explosiva varor.

Räddningstjänsten måste alltså klara av att hantera beredskap för hela hotskalan, från vardagen till krig och allt däremellan. Det gäller att nu och fortsatt kunna hålla flera bollar i luften. Allt detta samtidigt som ekonomin för offentlig verksamhet är tuff och att vi fortsatt måste jobba hårt och vara noggranna med att beskriva det behov vi har för att fortsätta vara en modern, ändamålsenlig och likvärdig räddningstjänst för våra invånare.

I tider som detta är det viktigt att inte glömma av att även arbeta med de mjuka värdena. SÄRF:s operativa personal har genom MCF fått en utbildning kring krigets kontext för att ha en möjlighet att mentalt förbereda sig för om det värsta skulle hända. SÄRF har även gjort satsningar på personalen i övriga personalkategorier. Bland annat genom en föreläsning från försvarsmakten kring omvärldsläget.

Kopplat till de mjuka värdena har SÄRF under 2025 också tagit fram en ny värdegrund med nya värdeord som vi med stolthet kan säga är framtagna av vår egen personal för vår egen personal. En värdegrund är inte bättre än vad vi gör den. Under 2026 ska vi fortsätta utveckla oss som organisation med värdengrunden i ryggen.

Rose-Marie Liljenby Andersson
Ordförande

Andreas Leandersson
Förbundsdirektör

”Räddningstjänsten måste alltså klara av att hantera beredskap för hela hotskalan, från vardagen till krig och allt däremellan”.

UPPDRAG OCH MÅL

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, SÄRF, ansvarar för räddningstjänst och förebyggande verksamhet i sex kommuner: Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Förbundet bildades 1995 och Marks kommun anslöt 2010.

SÄRF arbetar för ett säkert och olycksfritt samhälle, för alla och är en räddningstjänst i tiden, för framtiden.

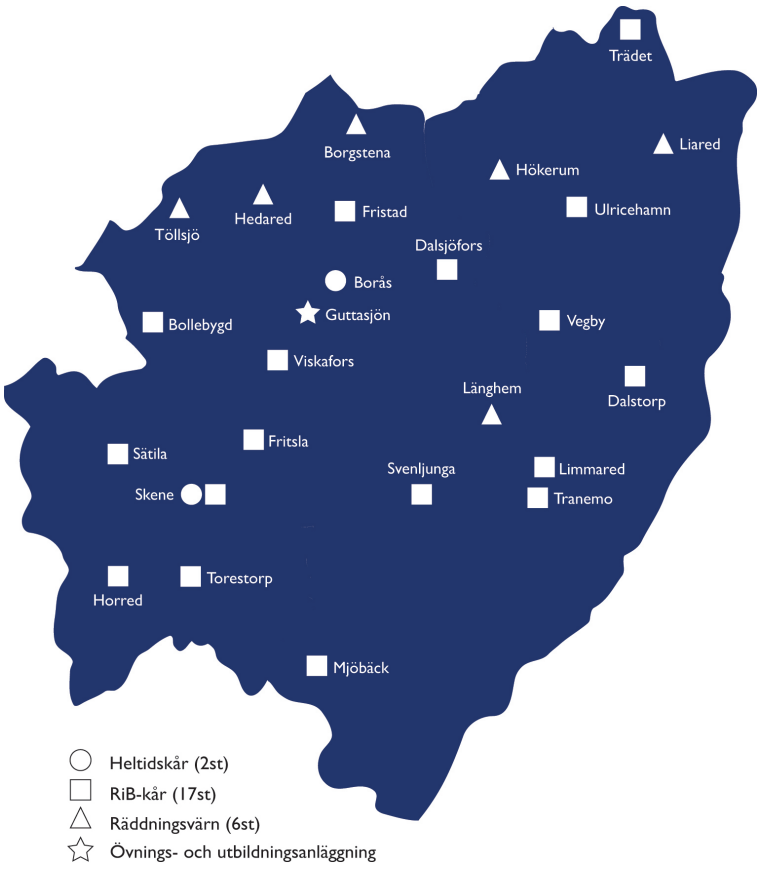

INFORMERA

Genom information, utbildning och kommunikation förebyggs oönskade händelser för ett säkrare samhälle.

STÖDJA

Invånare och medlemskommuner stödjs i skyddet mot olyckor och kriser.

HANTERA

Genom insatser vid risker, olyckor och kriser räddas och skyddas människor, egendom och miljö.

UTVECKLA

Den egna förmågan utvecklas ständigt och SÄRF deltar aktivt i utvecklingen av samhällets kris- och säkerhetsarbete.

RÄDDNINGSTJÄNSTUPPDRAGETS OLIKA DELAR

Uppdraget innebär att identifiera risker för att förhindra och begränsa konsekvenserna av oönskade händelser, förbereda och genomföra räddningsinsatser, uppföljning och erfarenhetsåterföring av inträffade händelser samt att delta i samhällets krishantering.

Organisationen är anpassad för att driva och stödja räddningstjänsuppdragets olika delar.

FÖREBYGGA

Genom tillsyn, information, rådgivning och utbildning tillgodoses lagstiftningens krav på skydd och säkerhet i samhället på lokal nivå.

Arbetet bygger på en kontinuerlig och nära samverkan med invånare, näringsliv och medlemskommuner.

I samverkan med kommunerna utformas risk- och sårbarhetsanalyser. SÄRF medverkar i samhällsplanering, utbildar och ger råd och information till samverkande myndigheter näringsidkare och allmänheten.

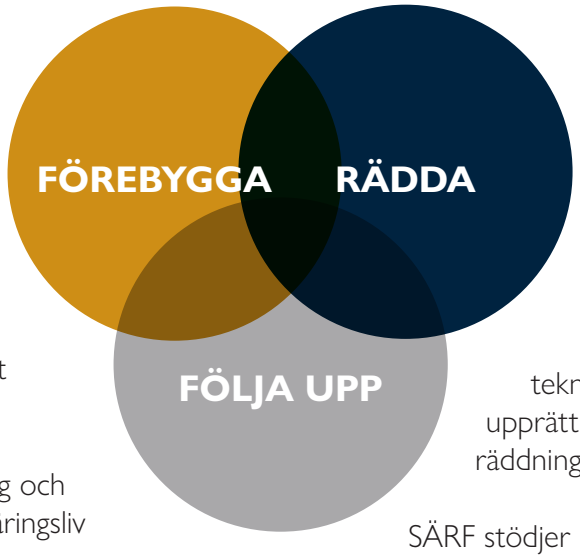

RÄDDA

Beredskapen pågår dygnet runt, året runt för att utföra räddningsinsatser. Arbetet innebär utveckling och bibehållande av kompetens, metoder tekniska resurser för upprätthållande av effektiv räddningstjänstförmåga.

SÄRF stödjer medlemskommunerna i kris och katastrofer med resurser och kompetens i samverkan.

FÖLJA UPP

För att ständigt utveckla verksamheten i takt med samhällets förändrade riskbild identifieras, dokumenteras och analyseras risker, tillbud och olyckor. Att ständigt lära oss av det inträffade och genom att tillvarata erfarenheter, såväl förebyggande som insatsoperativt höjs och omvärderas förbundets kapacitet.

FRÅN NATIONELLA MÅL TILL AKTIVITETER

Med utgångspunkt i förbundets problembild, förbundsordningen och de nationella målen i Lag om skydd mot olyckor, LSO, pågår ett långsiktigt visionsarbete med strategiska inriktningar. Ett handlingsprogram med säkerhetsmål för perioden 2024 och tills vidare är styrande för verksamheten.

Handlingsprogrammets säkerhetsmål omsätts i ettåriga prestationsmål i verksamhetsplanen som följs upp årligen.

Ta del av samtliga säkerhetsmål i Handlingsprogrammet.

VERKSAMHETSUTVECKLING

BEFOLKNINGS- OCH OMRÅDESUTVECKLING

SÄRF är ett förbund som sträcker sig över en stor geografisk yta, 90x90 kilometer, och utgörs främst av skog och landsbygd.

Senaste befolkningsmätningen är i samma nivå som föregående år, vilket innebär drygt 210 000 invånare.

Inom förbundet finns vissa riskkällor som skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, egendom och miljö. Det finns tio verksamheter som klassas som farlig verksamhet och genom området går ett flertal leder för farligt gods. Relativt låg andel farligt gods transporteras dock via järnväg i förbundet.

Närmare 20 procent av befolkningen bor på orter med färre än 200 invånare. En olycka som inträffar i glesbygd riskerar att ta längre tid att upptäcka och för räddningstjänsten att komma fram till. Invånare i glesbygd bör därmed ha en högre grad av egen förmåga att själva agera, hantera och begränsa olyckor.

RÄDDNINGSTJÄNST UNDER HÖJD BEREDSKAP

Räddningstjänsten behöver förstärkas med personal och materiel för att hantera uppgifter under höjd beredskap samt tillkommande uppgifter enligt kap 8 LSO. Sedan januari 2024 är civilplikten aktiverad för personer med relevant kompetens och erfarenhet inom räddningstjänst. Dessa personer utgör en resurs som kan omhändertas för att snabbt få till en personalförstärkning.

Myndigheten för civilt försvar, MCF, har identifierat att det finns behov av att stärka upp räddningstjänstens arbete med planering och utbildning inför höjd beredskap och krig. I varje län finns av MCF utsedda räddningstjänstorganisationer dit de repetitionsutbildade civilpliktiga knyts. I Västra Götaland är SÄRF och Räddningstjänsten Storgöteborg, RSG, värdorganisationer. Till varje värdorganisation för civilplikten kopplas planerings- och utbildningsresurser som har till uppgift att stödja egen organisation och länets övriga räddningstjänstorganisationer i planering och utbildning inför räddningstjänst under höjd beredskap, RUHB. MCF finansierar genom överenskommelser, 2025-2028, motsvarande en och en halv personell resurs med placering i SÄRF.

EFFEKTIVISERINGSÅTGÄRDER

2025 har varit ett tufft ekonomiskt år för offentlig verksamhet och SÄRF är inget undantag. Krav på effektiviseringsåtgärder ledde till en utredning kring den operativa förmågan. Utredningen presenterades och direktionen fattade beslut om minskad bemanning på stationerna i Fritsla, Sätila och Trädet. För Fritsla innebar det omvandling av organisationsformen från räddningstjänstpersonal i beredskap till räddningsvärnspersonal. Effektiviseringen medförde en besparing på cirka 2,5 mnkr.

Utredningen föreslog även minskning av bemanning på stationen i Limmared. På grund av gällande avtal med ett företag i Limmared samt med Tranemo kommun kommer förslaget att behandlas vidare.

Det har varit knappt med tid för genomförande av förändringarna och anpassning av förmåga för den nya bemanningen på de olika stationerna. Trots att förutsättningarna inte har varit optimala har samarbetet fungerat väl med berörd personal.

ÖVERGRIPANDE LEDNING

Räddningstjänsten ska enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor säkerställa förmåga att leda och samordna räddningsinsatser. Många av landets räddningstjänster ingår idag i räddningsledningssystem och räddningsregioner som ett led i att uppfylla lagkravet.

SÄRF de senaste åren utvecklat förbundets övergripande ledning. Under 2024 driftsattes Räddningsledningssystem Älvsborg, ett gemensamt system för SÄRF och Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, AVRF. Räddningsledningssystem Älvsborg är i sin tur en del av Räddningsregion Västra Götaland, RRVG, där totalt fyra räddningsledningssystem ingår. I praktiken innebär det att ett ledningssystem bistår en annan del av räddningsregionen vid behov. Samverkansmodellen ger en ökad samlad förmåga och uthållighet för att klara större och komplexa räddningsinsatser.

Under 2025 har ett större projekt, för att ytterligare utveckla och hitta former för framtidens gemensamma ledning med övriga organisationer i RRVG och södra Halland, pågått. Arbetet kommer att fortlöpa 2026.

ARBETSTIDER

För SÄRF, liksom många andra räddningstjänster, innebar förändringarna gällande dygnsvila 2023 att arbetstidssystem och scheman behövde anpassas för schemabunden operativ personal. Arbetstidsreglerna har medfört begränsade möjligheter att på ett flexibelt sätt kunna använda personal för andra verksamhetsuppgifter än de operativa.

Ett omfattande arbete har bedrivits partsammansatt för att se över olika schemaalternativ och bedöma hur dessa påverkar förmåga, verksamhet och arbetsmiljö. Detta arbete har fortgått under 2025.

SYSTEMUTVECKLING

För att vara en räddningstjänst i tiden för framtiden krävs kontinuerlig uppgradering av hårdvara och system, inte minst kopplat till säkerhet. Under 2025 har införandet av ett nytt lönesystem krävt mycket resurser.

Befolkningen
håller sig stadigt på
210 000
invånare i SÄRF:s
medlemskommuner.

Soliditet
vid årsskiftet
2025/2026
30,8%

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

ÄGARFÖRHÅLLANDEN

SÄRF är ett kommunalförbund som består av Borås Stad samt kommunerna Bollebygd, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn, som finansieras till största delen med skattemedel. Medlemsbidraget 2025 var 201,5 Mnkr. Det innebär en bidragsfinansiering av verksamheten med 84,1% och kostnaden per invånare var 972 kr. Resterande verksamhet finansieras genom intäkter från myndighetsutövning och avtalstjänster.

PENSIONSFÖRPLIKTELSER

En anställd inom räddningstjänst med huvudsaklig tjänstgöring i utryckning har tidigare haft rätt till SAP-R (Särskild avtalspension inom Räddningstjänst) från 58 år om vissa kriterier är uppfyllda.

I det nya avtalet från och med 2023 finns tre förändringar:

• Nyanställda (som inte tidigare haft anställning inom Räddningstjänst) har inte rätt till SAP-R utan får i stället 2 136 kr/månad utbetalt som ett lönetillägg alternativt som en extra avsättning till tjänstepension.

• Heltidsanställda brandmän som redan ingick i SAP-R den 2023-01-01 fick välja att kvarstå i pensionsavtalet alternativt få 2 136 kr/månad utbetalt som ett lönetillägg eller som en extra avsättning till tjänstepension.

• Den som har uppfyllt kraven för SAP-R vid 58 års ålder kan lämna önskemål om att frysa sin/fördröja sitt uttag av SAP-R och i stället få en extra pensionsavsättning på 12%.

Förbundet utgick för 2025 med en beräknad pensionsålder på 59,5 år.

RISKER

SÄRF har vid utgången av 2025 Eget kapital på 63,4 Mnkr och en soliditet på 30,8 % vilket garanterar en långsiktig och stabil verksamhet som klarar stora händelser. Det egna kapitalet ska täcka den Ansvarsförbindelse som ligger utanför balansräkningen samt förbundets risker.

2025 års kostnad per invånare

972 kr

SÄRF genomförde under året

3st

kompetens-höjande övningar i huseldning

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

TOTALFÖRSVAR OCH RÄDDNINGSTJÄNST UNDER HÖJD BEREDSKAP

Under 2025 har den utbildningsresurs som tillsatts genom MCF haft i uppdrag att skapa medvetenhet inom området ”Krigets kontext”. Utbildningen har riktat sig till brandmän och befäl inom SÄRF och övriga räddningstjänster i Västra Götaland. Utbildningens innehåll bestod av erfarenheter från kriget i Ukraina, vad räddningstjänst under höjd beredskap och krig innebär, mental förberedelse samt reflektioner och gruppdiskussioner.

Inför 2026 har instruktörer som ska hålla i utbildningar på temat ammunitions- och minhantering utbildats. Under hösten fick en av SÄRF:s instruktörer möjlighet att delta på en studieresa till Ukraina i MCF:s regi. Bland annat besöktes fronten i Charkiv.

FÖRÄNDRAD LAGSTIFTNING

Förändringar i LSO 2022 medför fortsatt ett ökat krav på tillsyner för landets räddningstjänster.

Prioriteringar har genomförts under året för att SÄRF ska nå upp till kraven. Tillsyner har genomförts på planerade objekt samt där SÄRF fått kännedom om oegentligheter i brandskydd.

Ytterligare förändringar har skett i nationellt byggregelverk där nya föreskrifter trädde i kraft 1/7 2025. Interna utbildningsinsatser har hållits för att personal ska vara förberedd på de omfattande ändringar som de nya föreskrifterna medför. SÄRF besöker årligen ett antal medlemskommuner, enligt löpande schema, för att diskutera frågor kopplat till brandskydd i byggreglerna och risker i kommunerna.

Den största förändringen i det förebyggande uppdraget har uppkommit på grund av det ökade antalet illegala sprängningar som skett i Sverige och som medfört att lagen om brandfarliga och explosiva varor ändrats. SÄRF registrerar sedan 2024 uppgifter kopplade till tillstånd för brandfarliga och explosiva varor i ett nationellt register samt har sedan sommaren 2025 administrerat anmälningar av användning av explosiv vara. Flertalet nya föreskrifter avseende lagen har även remitterats räddningstjänsten och dessa förväntas träda i kraft under 2026.

OLYCKSUTREDNING

Under 2024 genomförde SÄRF ovanligt många livräddande insatser vid bränder i boendemiljö. En olycksutredning med fokus på dessa insatser genomfördes under 2025. Utmärkande för händelserna var att de drabbade hade en nedsatt utrymningsförmåga, social eller psykisk sårbarhet eller bristande stödinsatser. Bland utredningens rekommendationer lyfts behovet av riktade förebyggande insatser för sårbara grupper, minskade sekretesshinder mellan myndigheter och en fortsatt satsning på den kommunala räddningstjänsten.

UTBILDNING

SÄRF bedriver såväl intern som extern utbildning. Den interna utbildningen riktar sig främst till SÄRF:s operativa personal och gäller såväl grund- som vidareutbildning. Den externa utbildningsverksamheten utgörs i stor utsträckning av utbildning i brandskydd och hjärt- och lungräddning. SÄRF utbildar anställda i fem av sex medlemskommuner i brandkunskap. I samverkan med tre gymnasieskolor, Sven Eriksonsgymnasiet i Borås, Marks gymnasieskola och Tranemo gymnasieskola, bedrivs räddningstjänstutbildning.

Förbundets utbildning- och övningsanläggning, Guttasjön, är till stor del platsen för olika utbildningsgenomföranden. Metodutveckling i form av olika försök och tester hålls också på fältet.

FLAMMYS BRANDSKOLA

Under hösten lanserades en satsning på brandutbildning för elever i årskurs 2 med ett erbjudande till samtliga grundskolor inom förbundet. I utbildningsmaterialet återkommer Flammy, Brandskyddsföreningens maskot, som är populär bland målgruppen. Syftet är att stärka elevernas kunskap om brandskydd i hemmet och i skolan samt att bygga förtroende mellan individen och räddningstjänsten. Hittills har utbildare från heltid, RiB och räddningsvärn mött 82 klasser med nyfikna barn.

CIVILFÖRSVARS-ANLÄGGNING

Som ett led i att utöka Guttasjöns utbildning- och övningsområde har SÄRF skrivit avtal med Borås Stad om att hyra Bockabyn. Bockabyn byggdes upp som en kulisstad för att öva strid i bebyggelse när Försvarmaktens infanteriregemente 15 var stationerat i Borås. 1997 överfördes Bockabyn till Borås Stad sedan regementet avvecklats.

Anläggningen skapar möjligheter att stärka totalförsvaret genom att flera olika aktörer kan öva och utbilda. Den lämpar sig väldigt väl för att genomföra övning och utbildning i RUHB. Under hösten togs säkerhetsbestämmelser fram för att minimera tillbud och skador.

PFAS

PFAS är ett samlingsnamn för över 10 000 flourerande ämnen. Det återfinns bland annat i stekpannor, impregnering, kläder och brandskum. PFAS bryts inte ner och kan därför ligga kvar i skog och mark under mycket lång tid.

I äldre brandskum fanns ofta PFAS i stora koncentrationer. PFAS-haltigt släckskum användes av landets räddningstjänster främst under 80- och 90-talet. Så gjordes även i samband med övning och utbildning på anläggningen vid Guttasjön. Efter forskningsrapporter om miljö- och hälsorisker med PFAS minskade användningen av skum successivt. Idag är det skum som används mer miljövänligt och används ytterst restriktivt.

SÄRF har under året arbetat tillsammans med inhyrda konsulter för att genomföra en fullständig provtagning av marken i och runt anläggningen vid Guttasjön. Den färdiga rapporten, som visar höga halter av PFAS i området, lämnades i slutet av 2025 över till Miljöförvaltningen i Borås Stad. SÄRF följer noga utvecklingen på nationell liksom lokal nivå. Förbundet ser att ansvarsfrågan bör utredas närmare och ställer sig även frågande till om sanering kommer att vara möjlig i närtid sett till bristen på beprövade saneringsmetoder.

FASTIGHETER

I syfte att få en liktydighet i SÄRF:s hyresavtal togs beslut om att säga upp alla hyresavtal i slutet på 2023. Tillsammans med medlemskommunerna arbetades nya, uppdaterade hyresavtal fram under 2024. Under årets första månader signerades de nya avtalen. För att arbeta närmare medlemskommunerna och möta de nya hyresavtalen har SÄRF infört en samordningsorganisation med särskilda uppdrag mot förbundets stationer och övningsfält.

ROBUSTA SYSTEM

SÄRF följer utvecklingen gällande cyberhot och arbetar kontinuerligt med att höja cybersäkerheten och förmågan att möta framtida hot. Arbete med att byta ut och uppgradera hårdvara och system vad gäller utlarmning, kommunikation och navigation, ihop med åtgärder för att stärka säkerheten, har genomförts. Under året har flertalet större projekt initierats i syfte att bygga robusthet med redundans för kritiska teknik- och IT-system. Arbetet kommer att fortgå under lång tid framöver.

FORDON OCH MATERIEL

Fortsatt materielutbyte har skett under året. Stationerna i Horred, Sätila och Vegby tilldelades nya larmställ enligt plan för utbyte av utrustning. SÄRF fick möjlighet att beställa utrustning till civilpliktiga som är krigsplacerade hos förbundet. Ett större inköp av materiel gjordes, vilket bekostades av MCF.

SÄRF har en investeringsbudget för att kontinuerligt kunna byta ut äldre materiel och fordon. Under året beställdes bland annat nya släckbilar. En långsiktig plan för bland annat fordonsflottan finns för att öka investeringstakten för hela förbundet.

FÖREBYGGANDE ARBETE I SIFFROR

LSO		LBE	
Tillsyn LSO 2:2	161	Tillsyn LBE	18
Tillsyn 2:4	1	Tillstånd explosiv vara	36
Sotningsförelägganden	2	Tillstånd brandfarlig vara	48
Egensotning tillstånd	37	Anmälan föreståndare	12
Ansökan låta annan sota	8	och deltagare exp. vara	
		Anmälan om sprängning	74
		eller tillfällig förvaring	

Remisshantering		Övrigt	
Planärende	23	Sakkunnigutlåtande	11
Byggärenden	167	Olycksutredning	1
Serveringstillstånd	46	Övriga remisser	12
Polistillstånd	159	**Totalt antal ärenden**	**816**

METOD- OCH FÖRMÅGEUTVECKLING

Under året har tre huseldningar genomförts. På så sätt har operativ heltidspersonal och RiB-personal fått möjlighet att öva och utveckla sin förmåga under verklighetslika förhållanden. Då flera stationer har få skarpa larm med rökdykning är möjligheten till övningar där olika släckmetoder kan testas mycket värdefulla för att upprätthålla förmågan. I samband med huseldningar har samverkan skett med forskningsinstitutet RISE samt Göteborgs Universitet som genomfört olika former av tester.

I GOD SAMVERKAN

SÄRF deltar kontinuerligt i nätverk för att informations- och erfarenhetsutbyte med liknande organisationer. Det rör exempelvis samarbete med övriga räddningstjänstorganisationer i närområdet liksom räddningstjänster med jämförbar storlek och riskbild.

Under våren hölls större samverkansövningar med polis och ambulanssjukvård vid ett antal tillfällen. Syftet var att stärka den gemensamma förmågan vid händelser med pågående dödligt våld.

Varm rökövning för den operativa heltidspersonalen i Borås hölls under hösten i ett nytt övningshus hos Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, AVRF. I samband med övningen gavs möjlighet till samverkan mellan medarbetare från de båda förbunden.

Ett större projekt för att hitta former för gemensam ledning med övriga organisationer i Räddningsregion Västra Götaland och södra Halland har pågått. Mer om projektet finns att läsa på sida 18.

AKTIV SAMHÄLLSAKTÖR

SÄRF:s personal har deltagit vid över 60 lokala evenemang runtom i förbundet 2025. Dessa evenemang utgör bra tillfällen att nå ut med olycksförebyggande budskap liksom information om räddningstjänstens verksamhet till allmänheten.

Under året utbildade SÄRF

82st

klasser med elever i årskurs 2

SÄRF har arrangerat ett tiotal egna event under året, bland annat välbesökta öppet hus på heltidsstationerna i samband med påsklovet. Grupper av både yngre och äldre personer har haft möjligheten att boka in studiebesök på stationerna i Borås och Skene. I år enligt ett nytt koncept med fasta datum där personal informerat om brandskydd i hemmet, visat fordon och materiel samt svarat på nyfikna frågor. Vuxenutbildningens elever har utgjort den största delen av besökarna.

Vid flera tillfällen har ungdomar som kör A-traktor och EPA bjudits in till lokala brandstationer med syfte att nå målgruppen med information om trafiksäkerhet samt få tillfälle att berätta mer om räddningstjänstens arbete. Med fokus på framtida rekrytering bjöds gymnasieungdomar även in till Borås brandstation under våren. SÄRF:s förhoppning är att så frön inför framtida yrkesval och berätta mer om de olika kompetenser som räddningstjänsten har behov av nu och framöver.

KOMMUNIKATION

SÄRF har fortsatt hög närvaro på sociala medier. Innehållet utgörs av olycksförebyggande budskap, verksamhetsinformation och information om SÄRF som arbetsgivare. En stor del av förbundets innehåll består av film. Digital annonsering sker i högre utsträckning än tidigare, och sen januari 2025 i egen regi, vilket har visat sig vara kostnadseffektivt.

Vid årets rekryteringskampanjer för brandmän, RiB liksom heltid, har personal medverkat i kampanjmaterialet. Personalen är personer som de sökande får möta under rekryteringsprocessen och i kontakten med SÄRF. Målsättningen med detta är att skapa igenkänning och genom att tydligt beskriva rekryteringsprocess och anställningstester skapa intresse för yrket och för SÄRF som arbetsgivare, och på så vis stärka arbetsgivarvarumärket.

Olycksförebyggande inslag har bland annat bestått av filmer där brandmän beskriver en händelse de larmats till, däribland en drunkningsolycka och en lägenhetsbrand. Kampanjerna har främst annonserats digitalt, men också kompletterats med annonsering i lokalpress samt utomhusreklam. För sommarens kampanj med fokus på vikten av att använda flytväst prisades SÄRF med två förstaplatser på den lokala reklamgalan Din Bästa Sida.

SKADEHÄNDELSER I SÄRF 2016-2025

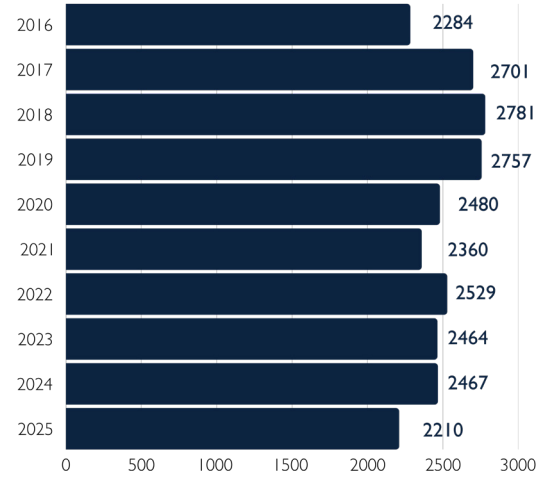

ANTAL VANLIGT FÖREKOMMANDE HÄNDELSER 2023-2025

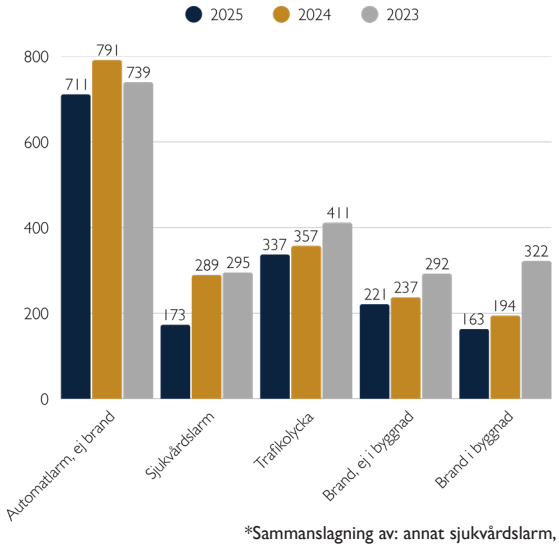

*Sammanslagning av: annat sjukvårdslarm, hjärtstoppslarm, annan hjälp till ambulans

ANTAL INSATSER PER MEDLEMSKOMMUN 2023-2025

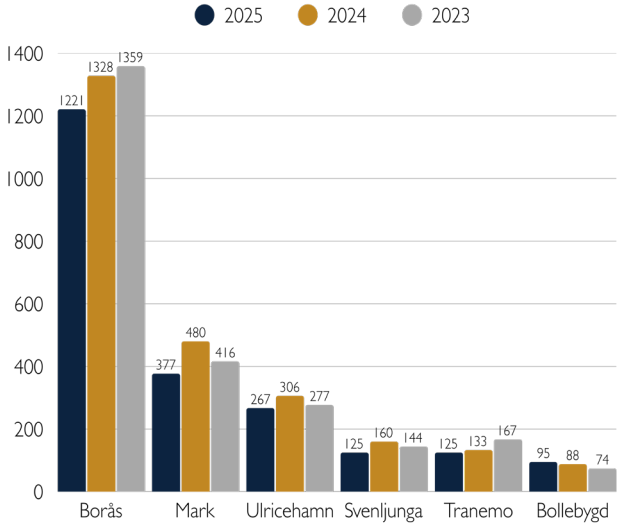

ANTAL INSATSER PER TUSEN INVÅNARE I RESPEKTIVE KOMMUN

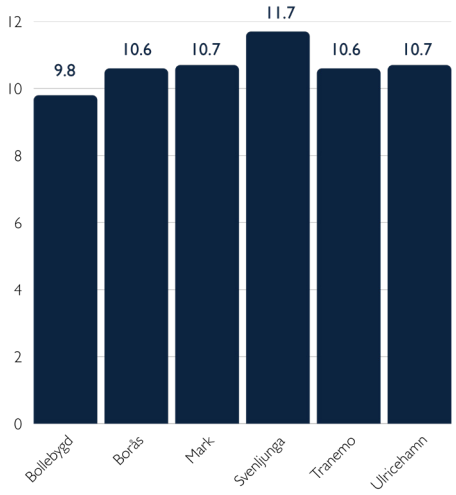

ANTAL TRAFIKOLYCKOR 2023-2025

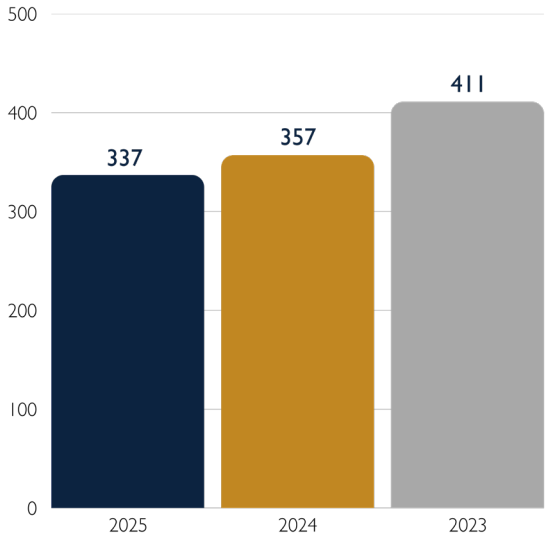

ANTAL BOSTADSBRÄNDER 2023-2025

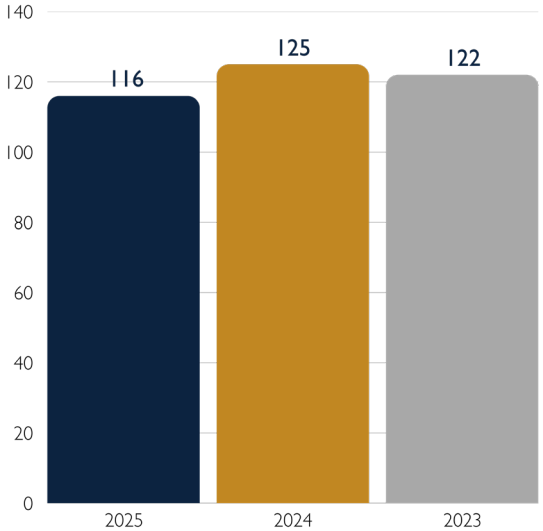

EN AV ÅRETS HÄNDELSER

Det var en söndagskväll i juni, strax efter kl. 19, som larmet gick på Borås brandstation. En ung pojke hade försvunnit i vattnet i Ramnasjön.

- Vi var på stationen när det vakthavande befälet ropade ut att han hade medlyssning på en drunkning och att det var en ung person. Då ilade vi ut till brandbilarna. När det framkom att det var ett barn kom vi iväg ännu fortare om möjligt, säger brandman och räddningsdykare Petter Gahm.

- Det gick rasande fort ut, fortsätter han.

Yttre befäl, som var först på plats, började att intervjua vittnen. Dykarna var snabbt i vattnet.

- Vi får information att personen skulle vara tio meter ut. Jag går ner under ytan och börjar söka.

- När jag kommer några meter ut säger dykledaren att han tycker att tio meter är lite väl långt ut för en så ung person, och säger att vi ska söka mer mot land.

Snart fick Petter syn på pojken som befann sig på fyra meters djup och drog upp honom till ytan. Personalen hjälptes åt att bära pojken till den väntande ambulansen. Från det att larmet kom till att pojken var uppe på land tog det mindre än sju minuter.

Efter några dygn på Södra Älvsborgs Sjukhus kunde pojken komma hem, fullt frisk.

- Det är sällan ett drunkningslarm den här utgången. Det är väldigt häftigt att få vara med om.

Det var många saker som fungerade väldigt bra vid insatsen.

- En duktig chaufför som gjorde att vi tog oss fram snabbt, bra magkänsla hos dykledaren, bra kommunikation mellan alla inblandade. Det var en fantastiskt bra insats, alla de små kugghjulen i maskineriet passade helt perfekt.

- Dyklarm är ju något av en sällanhändelse men vi övar på det så pass mycket att vi är väldigt duktiga på det.

För insatsen belönades personalen med utmärkelsen Livräddaren Guld, i kategori Yrke, av Svenska Livräddningssällskapet, SLS. Utmärkelsen delas ut för att sprida goda exempel och informera om simkunnighet och vattensäkerhet.

SLS besökte Borås brandstation i september för att dela ut utmärkelsen och för att spela in en film om händelsen. Scanna QR-koden nedan för att ta del av filmen.

Insatsen har uppmärksammats av flera medier, lokala liksom nationella, och de involverade medarbetarna har ställt upp i flertalet intervjusammanhang. Det har dels handlat om att berätta om händelsen, dels om att beskriva vikten av att räddningsdykare är en del av räddningstjänstens kompetens. Det har även arrangerats ett möte med pojken, hans mamma och delar av personalen som ryckte ut den där junikvällen.

– Jättemäktigt. Det är sällan vi får träffa personer efteråt som vi har hanterat på ett larm, avslutar Petter.

Vill du se filmen?
SCANNA QR-KODEN

Petter Gahm
Brandman och räddningsdykare

På bilden från vänster: Patrik Bohman, Petter Gahm, Jonas Carlberg, Jonas Johannesson, Christer Dyrfelt, Marcus Aronsson, och David Dalqvist. Deltog i insatsen gjorde även Erik Werner Norving, Tobias Steen, Ellinor Larsson och Sonny Landin.

FAKTARUTA
DYKORGANISATION

SÄRF är en av få räddningstjänster i Sverige som har räddningsdykare. Dykorganisationen är placerad på Borås brandstation. Det finns minst två utbildade räddningsdykare och en dykledare i tjänst dygnet runt. Dykövningar genomförs en gång i veckan, året runt.

Under 2025 har SÄRF:s dykare larmats vid elva tillfällen. Det händer också att förbundets räddningsdykare larmas ut till angränsande kommuner som saknar kompetensen.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

EN FÖRÄNDERLIG OMVÄRLD

SÄKERHETSLÄGET

Händelseutvecklingen i omvärlden kännetecknas av osäkerhet och snabba förändringar. En orolig omvärld fortsätter att påverka svensk säkerhet och den samlade hotbilden mot Sverige är fortsatt allvarlig. Främmande makt agerar oförutsägbart och förnekbart vilket gör att hoten är svårbedömda. Detta bidrar till en större komplexitet än tidigare.

I september 2025 fattade generaldirektören för MCF och Sveriges överbefälhavare beslut om Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030. Dokumentet utgör grunden för Sveriges planering och utveckling av totalförsvaret de kommande åren. Utgångspunkterna riktar sig till alla aktörer som deltar i totalförsvarsförberedelserna och beskriver vad aktörerna bör utgå ifrån i sin planering, förberedelse och utveckling för att kunna agera effektivt vid krigsfara och krig.

CIVILT FÖRSVAR OCH HÖJD BEREDSKAP

Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen är ett prioriterat område inom det civila försvaret under försvarsbeslutsperioden 2025–2030. Den planeringsresurs som tillsatts genom MCF ska stödja SÄRF och länets samtliga räddningstjänster med planering avseende höjd beredskap. SÄRF fortsätter utveckla planeringen under 2026 och framåt gällande robusthetshöjande åtgärder avseende förberedelser för mottagande av tillkommande resurser, lokal riskanalys och hotbild, kontinuitetshantering, krigsorganisation och säkerhetsskydd. Den utbildningsresurs som tillsatts genom MCF ska koordinera utbildning för SÄRF och länets samtliga räddningstjänster, under 2026 inom ammunition- och minhantering.

Arbetet med RUHB syftar till att säkerställa SÄRF:s beredskap att agera under höjd beredskap och fokus ligger på att återuppta och stärka förmågan att skydda samhället vid hot och risker i en föränderlig omvärld. Detta sker i samverkan med såväl medlemskommunerna som andra berörda aktörer. Arbetet är dynamiskt och kommer därför att behöva utvecklas och uppdateras i enlighet med aktuella inriktningar för civilt försvar och höjd beredskap. SÄRF följer fortsatt utvecklingen av det nationella arbetet kring civilt försvar och RUHB.

RISKER OCH MÖJLIGHETER

PFAS

PFAS, per- och polyflourerande alkylsubstanser, är ett samlingsnamn för över 10 000 syntetiska ämnen. PFAS återfinns idag i allt ifrån stekpannor till funktionskläder. Historisk fanns PFAS även i brandskum.

Äldre brandskum innehållande PFAS hade en god effekt för släckning av exempelvis oljebränder. Släckning med skum, innehållande PFAS, utvecklades och var en nationell strategi från 1980-talet och framåt. På såväl nationell- som kommunal nivå arbetar idag myndigheter ihop för att kartlägga spridningen av PFAS i mark och miljö. SÄRF följer noga utvecklingen, inte minst gällande ansvarsfrågan och hur den kommer att bedömas framåt.

Medlemskommuner inom förbundet har hört av sig till SÄRF via dialog alternativt föreläggande om provtagning/kartläggning. Det gäller för områden som tidigare använts för övning och utbildning med brandskum. Arbetet med kartläggning och provtagning förväntas pågå under lång tid framöver.

LAGEN OM BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR

Efter ökningen av illegala sprängningar i Sverige mellan 2021-2024 tillsattes en utredning för att lämna förslag på mer ändamålsenlig tillståndsprövning och effektiv tillsyn för hantering av explosiva varor. Detta ledde till förändringar i Lagen om brandfarliga och explosiva varor under 2024 och 2025, samt nya och skärpta föreskriftskrav. Under kommande år ser SÄRF att skärpningen i föreskrifterna gällande både tillsyn och tillstånd för brandfarliga och explosiva varor framförallt kommer påverka förbundets förebyggande avdelning. Tillsynstakten behöver ökas samtidigt som administrationen av tillstånden tar mer tid i anspråk, så även under 2025.

ÖVERGRIPANDE LEDNING

Ett projekt inom samverkan i Räddningsregion Västra Götaland, RRVG, och södra Halland har pågått under 2025 med slutredovisning i början av 2026. Syftet har varit att utveckla och förbättra övergripande ledning i medverkande ledningssystem. Det kan komma att bli aktuellt att det inom RRVG skapas två ledningssystem där Fyrbodal, Halmstad samt Älvsborg ingår i det ena och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg och Skaraborg ingår i det andra.

Under 2026 kommer arbetet med skapande av de nya ledningssystemen fortgå i olika arbetsgrupper med målet att driftsätta dem under mars 2027.

I stort innebär förändringen att de tre ledningscentralerna i det nya ledningssystemet kommer verka som en ledningscentral med gemensamt vakthavande befäl och vakthavande räddningschef. För att kunna bibehålla den lokala kompetensen kommer de nuvarande ledningscentralerna vara bemannade med ett larm- och ledningsbefäl vardera. När det nya systemet är i drift kommer det hantera ca 11 000 larm per år och täcka en region med över 700 000 invånare.

Förändringen förväntas dessutom åtgärda de anmärkningar som uppkom vid tillsynen som MCF genomfört på respektive ledningssystem.

Samverkans-
övningar Napus
under våren 2025

8st

2025 var personalomsättningen **10,8%** för heltidsanställd personal i SÄRF (9,2%).

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

ORGANISATION

SÄRF har en ny organisation från och med 2025-01-01, se modell till höger.

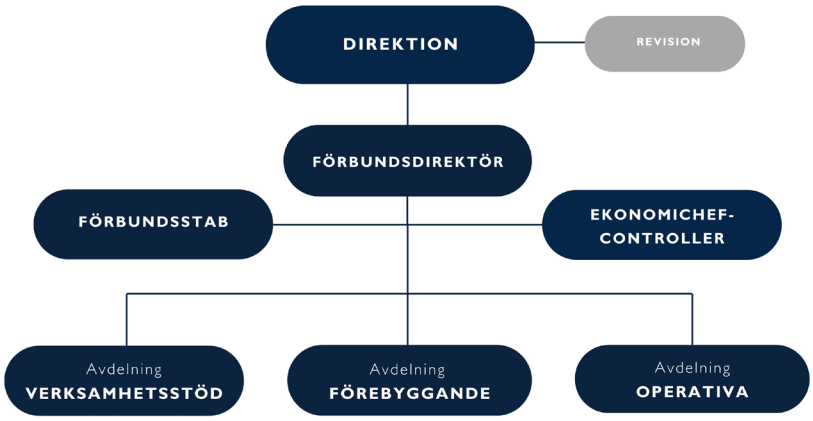

BEMANNING

Året har inneburit flera förändringar i förbundets bemanning. Förbundsdirektör Jill Jingbrant har gått i pension och efter en extern rekryteringsprocess har Andreas Leandersson tillträtt tjänsten fr. o m 2025-09-01. Uppkommen vakans som avdelningschef inom operativa avdelningen och följdverkningar av detta har tillfälligt bemannats genom interna lösningar. Uppstart av rekryteringar planeras till våren 2026.

Extern rekrytering för ny avdelningschef till den förebyggande avdelningen har genomförts med tillträde 2025-09-01.

En vakans som enhetschef inom avdelning verksamhetsstöd har under året tillfälligt bemannats med interna lösningar. Extern rekryteringsprocess är genomförd och tillträde sker i mars 2026.

HELTIDSSTATIONER

Under hösten 2024 genomfördes en rekryteringsprocess för brandmän till förbundets heltidsstationer i Borås och Skene. Detta resulterade i att tre brandmän tillsvidareanställdes under 2025.

Den rekryteringsprocess som gjordes under hösten 2025 innebär att tre brandmän tillträder tillsvidareanställningar i januari 2026 och ytterligare tre brandmän kommer att inleda sina anställningar i maj 2026. Individerna som anställs utgörs av båda könen. Vid denna rekryteringsprocess användes en förändrad modell för fysiska tester. Bemanningen vid heltidsstationerna utökas för att möjliggöra en övergång till fem skiftlag under 2026.

RIB-STATIONER

Räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB, är en betydande del av SÄRFs totala beredskap. Årligen genomförs två rekryteringsprocesser under vår och höst.

SÄRF använder en modell med praktik som en av åtgärderna för att underlätta rekrytering till stationerna. Detta innebär att intresserade personer får möjlighet att prova på arbetet under en begränsad period och därefter förhoppningsvis söka och bli aktuella för anställning. Av de 21 som nyanställdes under året hade 12 personer tidigare prövat arbetet som praktikant.

Som en följd av effektiviseringskrav har åtgärder genomförts som kommer att innebära förändrad bemanning för ett antal stationer fr. o m 2026-01-01. Bemanningen vid stationen i Trädet ändras till en styrkeledare och en brandman och bemanningen vid stationen i Sätila ändras till en styrkeledare och två brandmän. Dessa förändringar har genomförts genom naturlig avgång. RiB-stationen i Fritsla kommer fr. o m 2026-01-01 att förändras till ett räddningsvärn.

RÄDDNINGSVÄRN

SÄRF:s räddningsvärn utgör en viktig resurs i förbundet. Ett räddningsvärn består av omkring tio personer som bor och ofta även arbetar på orten. De står frivilligt till förfogande för att användas för en första insats vid bränder och andra slags olyckor.

ARBETSTID

Det centrala kollektivavtalet Allmänna bestämmelser, AB, som gäller inom kommunala verksamheter, förändrades fr. o m 2023-10-01 i de regler som gäller för dygnsvila. För SÄRF, liksom många andra räddningstjänster, innebar förändringarna att arbetstidssystem och schema behövde förändras för schemabunden operativ personal. De förändrade arbetstidsreglerna har inneburit stora svårigheter att flexibelt göra förändringar i arbetstid för att kunna använda personal för andra verksamhetsuppgifter än de operativa.

Inom SÄRF har ett omfattande arbete bedrivits partsammansatt för att se över olika schemaalternativ och bedöma hur dessa påverkar förmåga, verksamhet och arbetsmiljö. Detta arbete har fortgått även under 2025.

De centrala parterna träffade under hösten 2023 en överenskommelse som bland annat innebar att räddningstjänster kan söka dispens från regelverket. SÄRF har under 2024 och 2025 fått tre dispensansökningar behandlade av Arbetstidsnämnden. I nuläget har SÄRF dispens för att förlägga arbete med 24 timmarspass under sommarperiod, under helger och storhelger samt enstaka tillfällen under kortare perioder för övning/utbildning och då det råder kompetensbrist. Resterande dagar är arbetstiden förlagd i operativa dagpass och nattpass.

ARBETSMILJÖ

SÄRF:s uppdrag är förenat med risker som behöver omhändertas med tydliga rutiner och systematiska åtgärder. Det systematiska arbetet sker i samverkan mellan arbetsgivare och medarbetare i den dagliga kontakten, genom utvecklingssamtal, på arbetsplatsträffar samt genom samverkan på övergripande nivå i Arbetsmiljökommittén.

SÄRF använder sedan 2025-01-01 IA-systemet för anmälan av tillbud och arbetsskador. Under året anmäldes 33 tillbud och 18 arbetsskador. En arbetsskada har anmälts till Arbetsmiljöverket.

Skyddsronder har genomförts och utmynnat i åtgärdsplaner som följs upp kontinuerligt. Skyddsronder dokumenteras via IA-systemet.

JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD

SÄRF är en räddningstjänst för alla men likt flertalet räddningstjänster är SÄRF underrepresenterat avseende kvinnor och utlandsfödda medarbetare. Sedan 2024 är förbundet en HBTQI-certifierad verksamhet och arbetet för att vara en trygg och inkluderande arbetsplats fortsätter. Under 2026 kommer fler medarbetare att utbildas inom HBTQI+ för att medvetandegöra och bryta invanda mönster.

En intern arbetsgrupp med representanter för olika yrkesgrupper har särskilt i uppdrag att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsfrågor. Under året har gruppen slutfört sitt arbete med att förändra de fysiska anställningstesterna vid rekrytering av personal till heltidsstationerna. Den nya modellen, där en momentbana ersätter tidigare fysiska tester, användes för första gången vid höstens rekrytering. I återkoppling från sökande framgår att många ser positivt på förändringen. Det var även fler kvinnliga sökanden jämfört med tidigare år vilket SÄRF ser som mycket positivt.

Förbundet har ett lokalt nätverk för kvinnliga anställda. Syftet är att värna de kvinnliga medarbetarna samt skapa förutsättningar, fysiska som psykosociala, för att kvinnor ska trivas på SÄRF:s arbetsplatser och på sikt bli fler. Under året har en rutin för nätverket utarbetats och en samordnare utsetts. Två fysiska träffar har hållits.

SÄRF är medlem i Nätverket för Jämställd Räddningstjänst, NJR, och Kvinnor inom räddningstjänsten, KIR. Vid KIR:s årliga nätverksträff, denna gång i Halmstad, deltog över 20 av SÄRF:s medarbetare från olika yrkeskategorier.

VÄRDEGRUND

Hösten 2024 genomfördes medarbetardagar med all heltidsanställd personal samt stationsansvariga för RiB- och räddningsvärn. Syftet var bland annat få in underlag för en ny värdegrund. En arbetsgrupp har därefter bearbetat materialet och presenterade under hösten 2025 SÄRF:s nya värdegrund. Med utgångspunkt i ETT SÄRF är förbundets värdeord Engagemang, Trygghet och Tydlighet. Arbete med förankring i verksamheten och formulering av ny vision sker under 2026.

VÄRDEGRUND

ENGAGEMANG

Det sitter i hjärtat, inte i titeln

Vi ser möjligheter, tar initiativ och driver utveckling – för oss själva, för varandra och för en starkare räddningstjänst. Genom att lära, förebygga och rädda bidrar vi till stabilitet i vardag som i kris – idag och för kommande generationer.

TRYGGHET

Mod att möta, styrka att stå kvar

I med- och motgång står vi stadigt. Med kunskap, mod och gemenskap byggs förtroende, tillit och styrka.

TYDLIGHET

Riktning i orden, kraft i stegen

Dialog föder förståelse, förståelse bygger relationer. Genom att dela kunskap, lyssna aktivt och kommunicera öppet blir vi ETT SÄRF där alla räknas. Med struktur och enkla vägar för samarbete utvecklas en organisation som fungerar idag – och imorgon.

ANTAL ANSTÄLLDA

Antalet anställda inklusive tidsbegränsat anställda uppgick 2025 -12-31 till 515 personer, 43 kvinnor och 472 män. Fördelning per personalgrupp enligt nedan:

Personalgrupper	2025	2024	2023
Heltidsanställd operativ personal, ledning och stödfunktioner	151	150	147
Räddningstjänstpersonal i beredskap fördelade på 17 stationer	292	290	281
Personal i räddningsvärn fördelade på sex stationer	72	68	62
Totalt	515	508	490

PERSONALSTATISTIK

Antal anställda, sjukfrånvaro samt medelålder innefattar alla anställda (tillsvidareanställda, vikarier, visstidsanställda). Avgångar, nyanställda och personalomsättning omfattar endast tillsvidareanställningar.

	2025	2024	2023
Borås och Skene heltidskårer samt dagtidspersonal			
Antal anställda	151	150	147
varav kvinnor	23	21	22
varav män	128	129	125
Avgångar under året	11	10	5
Nyanställda under året	10	12	6
Personalomsättning (%)	10,8	9,2	3,6
Sjukfrånvaro (%)	1,99	1,95	5,84
Medelålder Borås heltidskår	42	43	43
Skene heltidskår	44	44	44
Dagtidspersonal	48	47	48
RiB-personal			
Antal anställda	292	290	281
varav kvinnor	15	15	17
varav män	277	275	264
Avgångar under året	22	12	22
Nyanställda under året	21	6	11
Personalomsättning (%)	6,6	4,4	7,4
Sjukfrånvaro (%)	2,45	2,52	6,02
Medelålder	44	44	44
Värnpersonal			
Antal anställda	72	68	62
varav kvinnor	5	3	2
varav män	67	65	60
Avgångar under året	0	1	3
Nyanställda under året	4	7	2
Medelålder	49	49	50
Personalomsättning (%)	0,0	2,6	5,9
Arbetsskador och tillbud för samtliga personalgrupper			
Anmälda arbetsskador	18	11	6
Anmälda tillbud	33	27	19

SJUKFRÅNVARO FÖRDELAT PER ÅLDERSGRUPP OCH LÅNGTIDSSJUKA

Statistiken omfattar heltidsanställd operativ personal samt dagtidspersonal. I statistiken ingår inte räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB, eller personal vid räddningsvärn. Sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid. Långtidssjuka, 60 dagar och mer, anges i procent av den totala sjukfrånvaron. Fördelning av sjukfrånvaro för kvinnor och män samt åldersgruppen 29 och yngre redovisas inte av integritetsskäl.

Ålder	Sjuk %	varav Långtidssjuk %
29 år eller yngre	-	-
30-49 år	1,18	0,0
50 år eller äldre	3,50	72,18
Samtliga åldersgrupper	**1,99**	**40,55**

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETEN

MÅLUPPFÖLJNING

Direktionen fastställde 2024-12-13 verksamhetsplanen för 2025 som övergripande beskriver hur SÄRF avser att arbeta under året för att uppnå handlingsprogrammets fyraåriga säkerhetsmål. Säkerhetsmålen syftar till att ge styrning till organisationen och delas upp i årliga prestationsmål och om de uppfylls anses säkerhetsmålen uppfyllda.

Totalt har förbundet nått 94 % i måluppfyllelse för prestationsmål 2025. Sammanfattningsvis kan konstateras att förbundet under året har arbetat med samtliga prestationsmål. På grund av resursbrist har utförandet av ett fåtal aktiviteter behövt planeras om.

För detaljer kring uppföljning av mål hänvisas till rapporten ”Uppföljning av verksamhetens mål 2025”.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Kommunallagen anger att direktionen ska tillse att kontrollen är tillräcklig och att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det vill säga att de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer

Förbundsdirektören ansvarar för konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll och ska årligen rapportera till direktionen hur den interna kontrollen fungerar.

De verksamhetsansvariga cheferna inom SÄRF ska följa regler och anvisningar om intern kontroll, och informera övriga anställda om innebörden. De ska verka för att arbetsmetoderna bidrar till en god intern kontroll.

INTERNKONTROLLPLAN 2025

Förbundet har genomfört en risk- väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten genom att ringa in de rutiner och processer som är viktiga att följa upp. Förbundets metod för riskhantering och internkontroll omfattar identifiering och värdering av risker samt framtagande av åtgärdsplaner.

För årets uppföljning hänvisas till rapporten ”Uppföljning Internkontrollplan 2025”.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

God ekonomisk hushållning är att klara balansgången mellan uppsatta mål, beslutad förmåga, god arbetsmiljö, hög säkerhet och en ekonomi i balans.

Det finansiella målet för 2025 är resultatet av en underfinansierad budget på -6,0 Mnkr som uppfyllts genom ett negativt resultat på -4,0 Mnkr.

Årets prestationsmål har uppfyllts till 94 % avvikelsen beror på att ett projekt med inriktning att kunna erbjuda samtliga medlemskommuner FABIS, har varit vilande under 2025, då operativ personal inte haft tillräckligt med tid för att utföra uppgiften, samt att antalet NATEV och nya föreskrifter LBE har tagit stor del av personalresurserna på förebyggande avdelningen i anspråk.

Förbundet har fortsatt arbetat med effektivisering vilket resulterat i hög budgetföljsamhet för kärnverksamheten. Total avvikelse mot budget är +0,96 % vilket beror på intäkter från försäljning av anläggningstillgångar, samt att lägre avskrivningar, personal- och lokalkostnader har kunnat kompensera för de ökade kostnaderna för material och tjänster där den ej budgeterade kostnaden för provtagning och andra konsulttjänster kopplade till PFAS har tillkommit med 1,2 Mnkr

Det är förbundets uppfattning att medlemsbidragen och övriga ekonomiska medel används på ett effektivt sätt och att SÄRF därmed uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning, med utgångspunkt från en underfinansierad budget.

EKONOMISK STÄLLNING OCH BALANSKRAVSUTREDNING

ÅRETS RESULTAT

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgår till minus 4,0 Mnkr på en omsättning som uppgår till 235,9 Mnkr (232,0 Mnkr för 2024).

Balanslikviditeten har minskat, medan rörelsekapitalet har ökat, se kassaflödesanalys. Eget kapital uppgår till 63,4 Mnkr och ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för Pensionsutfästelse före 1998 på 10,4 Mnkr samt förbundets risker.

% och Mnkr	2025	2024	2023	2022
Balanslikviditet *(Oms. tillgång/kortfristig skuld i %)*	275%	309%	313%	368%
Rörelsekapital *(Oms. tillgång - kortfristig skuld)*	82,9	82,3	80,5	81,4
Soliditet *(Eget kapital/tillgångar)*	31%	34%	36%	34%
Soliditet inkl. Ansvarsförbindelse	26%	28%	30%	27%

BERÄKNING AV BALANSKRAVSRESULTAT

	Belopp i Mnkr
Ingående balanskravsresultat från 2024	0
Årets resultat 2025	**-4,0**
Reducering av Jämförelsestörande poster	0,6
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**-3,9**
Balanskravsresultat	**-3,9**

BALANSKRAVS-UTREDNING

Enligt Kommunallagen 11 Kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl.

Förbundet använder inte Resultatutjämningsfond (RUR) då denna är avsedd för utjämning av skatteintäkter.

Uppgift om årets balanskravsresultat ska redovisas i Årsredovisningen och ska rensas från poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat om 3,9 mnkr. Direktionen beslutar i samband med att de tar beslut om årsredovisningen att inte återställa det negativa balanskravsresultatet. Direktionen hänvisar i beslutet till att synnerliga skäl enligt 11 kap. 13§ kommunallagen föreligger. Detta eftersom förbundet har en stark ekonomisk ställning. Underskottet behöver därför inte återställas.

RESULTATRÄKNING, TKR

	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter	1	34 418	32 086
Verksamhetens kostnader	2	-229 028	-219 649
Avskrivningar	3	-10 678	-8 891
Verksamhetens nettokostnader		**-205 288**	**-196 454**
Medlemsbidrag	4	201 516	200 315
Generella statsbidrag och utjämning		0	0
Verksamhetens resultat		**-3 772**	**3 861**
Finansiella intäkter	5	2 459	3 974
Finansiella kostnader	6	-2 724	-6 638
Resultat efter finansiella poster		**-4 037**	**1 197**
Extraordinära poster		0	0
Resultat efter extraordinära poster		**-4 037**	**1 197**

BALANSRÄKNING, TKR

	Not	2025	2024
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	7	75 243	76 439
Summa Anläggningstillgångar		**75 243**	**76 439**
Omsättningstillgångar			
Fodringar	8	10 550	10 583
Kassa och bank	9	119 905	111 110
Summa Omsättningstillgångar		**130 454**	**121 693**
Summa Tillgångar		**205 698**	**198 132**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		-67 417	-66 221
Årets resultat		4 037	-1 197
Summa eget kapital		**-63 380**	**-67 418**
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	10	-94 807	-91 356
Skulder			
Kortfristiga skulder	11	-47 511	-39 358
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**-205 698**	**-198 132**

KASSAFLÖDESANALYS, TKR

	Not	2025	2024
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		-4 037	1 197
Justering för ej likviditetspåverkande poster	13	18 317	23 497
Övriga likviditetspåverkande poster		-4 189	-3 957
Poster som redovisas i annan sektion	14	-545	-562
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**9 546**	**20 175**
Förändring av kortfristiga fodringar		36	17 450
Förändring av kortfristiga skulder		8 150	1 666
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**17 732**	**39 291**
Investeringsverksamheten			
Anskaffning av materiella anläggningstillgångar		-9 538	-18 944
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		601	562
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-8 937**	**-18 382**
Kassaflöde från finansieringverksamheten		**0**	**5**
Årets kassaflöde		**8 795**	**20 914**
Likvida medel vid årets början		**111 110**	**90 196**
Likvida medel vid årets slut		**119 905**	**111 110**

NOTER, TKR

Not 1 Verksamhetens intäkter	2025	2024
Automatiska brandlarm	13 330	13 508
Myndighetsutövning	3 116	3 562
Uppdragsutbildning	4 539	5 303
Avtal	4 644	4 264
Bidrag och kostnadsersättning från staten	5 866	2 213
Uthyrning lokaler, fordon	1 360	1 651
Teknisk service	510	408
Övrigt	366	615
Realisationsvinst	687	562
Summa	**34 418**	**32 086**

Not 2 Verksamhetens kostnader	2025	2024
Löner och arvoden	155 832	150 984
Pensioner	18 043	21 548
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	14 666	14 698
Materiel	16 118	11 285
Tjänster	24 369	21 134
Summa	**229 028**	**219 649**

Not 3 Avskrivningar	2025	2024
Avskrivningar maskiner och inventarer	10 678	8 891
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	0	0
Summa	10 678	8 891

Not 4 Medlemsbidrag	2025	2024
Bollebygd	11 631	11 535
Borås	104 372	103 620
Mark	34 232	34 065
Svenljunga	12 538	12 514
Tranemo	13 532	13 502
Ulricehamn	25 211	25 079
Summa	**201 516**	**200 314**

Not 5 Finansiella intäkter	2025	2024
Ränteintäkter	2	29
Ränta från Borås Stads Internbank	2 457	3 945
Summa	**2 459**	**3 974**

Not 6 Finansiella kostnader	2025	2024
Ränta pensionsavsättning	2 710	6 631
Övriga finansiella kostnader	14	7
Summa	**2 724**	**6 638**

Not 7 Anläggningstillgångar	2025	2024
Ingående anskaffningsvärde	202 255	187 933
Omklassificeringar under året	9 537	18 944
Försäljningar och utrangeringar	-1 358	-4 622
Utgående anskaffningsvärde	**210 434**	**202 255**
Varav pågående investeringar	*6 260*	*3 690*
Ingående ackumulerade avskrivningar	125 816	121 547
Försäljningar och utrangeringar	-1 303	-4 622
Årets avskrivningar enligt plan	10 678	8 891
Ugående ackumulerade avskrivningar	**135 191**	**125 816**
Summa	**75 243**	**76 439**

Not 8 Kortfristiga fordingar	2025	2024
Kundfodringar	4 002	3 867
Övriga kortfristiga fodringar	1 050	1 099
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 497	5 617
Summa	**10 549**	**10 583**

Not 9 Kassa och bank	2025	2024
Koncernkonto	119 905	111 110

Not 10 Avsättningar för pensioner	2025	2024
Ingående avsättningar till pensioner inkl löneskatt	91 356	80 706
Nyintjänad pension	4 264	5 973
Ränte- och basbeloppsuppräkning	2 710	6 631
Årets utbetalningar	-4 189	-3 957
Övrig post	-8	-75
Förändring löneskatt	674	2 078
Summa	**94 807**	**91 356**

Not 11 Kortfristiga skulder	2025	2024
Leverantörsskulder	21 151	9 601
Moms	801	2 936
Personalens skatter, avgifter och avdrag	5 767	4 012
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	11 784	11 355
Upplupna pensionskostnader	6 510	8 157
Övriga kortfristiga skulder	8	2 588
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 490	709
Summa	**47 511**	**39 358**

Not 12 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar	2025	2024
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	11 757	10 101
Årets utbetalningar	-1 335	-1 550
Ränte- och basbeloppsuppräkning	473	801
Övrig post	-474	2 405
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	**10 421**	**11 757**

REDOVISNINGSPRINCIPER

Not 13 Justering för ej likviditetspåverkande poster	2025	2024
Avskrivningar	10 678	8 891
Gjorda avsättningar för pensioner	7 639	14 606
Summa	**18 317**	**23 497**

Not 14 Poster som redovisas i annan sektion	2025	2024
Realisationsresultat vid försäljningar av anläggningstillgångar	-562	-545

Not 15 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	2025	2024
Sakkunnigt biträde	55	49
Förtroendevalda revisorer	27	42
Räkenskapsrevision	55	50
Summa	**137**	**141**

Avskrivningstider enligt plan på anskaffningsvärdet	
Höjdfordon	18 år
Övriga stora fordon	14 år
Personbilar/Båtar/Maskiner	7/10 år
Räddningsmateriel	7/10 år
Radioutrustning	5 år
Elektronik/Kameror/Datorer	3 år

ALLMÄNNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunalförbundet tillämpar Kommunallagen, KL, Lagen om Kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

VÄRDERINGSPRINCIPER

Intäkter och kostnader

Periodisering av inkomster och utgifter har gjorts enligt god redovisningssed.

Fakturor överstigande 5 tkr exklusive moms har periodiserats.

Pensionskostnader

Förbundets pensionskostnader utgörs dels av under året utbetalda pensioner och pensionspremier, dels av årets förändring av kapitalvärdet av utgående och utfästa framtida pensioner.

Värdering av pensionsförpliktelserna är gjord enligt den av SKR antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser, RIPS 23.

Särskild avtalspension inom Räddningstjänst, SAP-R, är beräknad på pensionsålder 59,5 år.

Värdet av utfästa pensionsåtaganden redovisas under rubriken avsättningar.

Pensionsutfästelser före 1997-12-31 redovisas som ansvarsförbindelse.

Fordringar och Skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Avsättning har gjorts för bedömda förlustrisker. Skulder har tagits upp till nominella värden.

Investering

En investering anses föreligga när tillgången är anskaffad för stadigvarande bruk, tillgången har en ekonomisk livslängd på minst 3 år och anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp exkl. moms.

Avskrivningar

Förbundet tillämpar komponentavskrivning av sina tillgångar. Enligt RKR 11:4 ska avskrivningarna spegla hur tillgångars värde successivt förbrukas och då måste skillnader, i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång, beaktas. Förväntas skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter vara väsentlig, ska tillgången delas upp på dessa och respektive komponent skrivas av separat.

Förbundets befintliga anläggningstillgångar och de som har aktiverats under året med värde som uppgår till väsentligt belopp består av räddningsfordon. Fordonen har i sin helhet samma förbrukning och nyttjandeperiod och förbundets bedömning är att varje fordon består av en komponent.

VERKSAMHETENS INTÄKTER OCH KOSTNADER

Verksamhetens intäkter avviker mot budget avseende avtal med -1,0 Mnkr samt att det finns intäkter på +4,0 Mnkr som ej budgeterats avseende försäljning av anläggningstillgångar och ersättningar från MCF som utbildning samt ersättning för utrustning till civilplikten.

Verksamhetens kostnader avviker totalt mot budget med +1,7 Mnkr och består främst av minskade personalkostnader och förbrukningsavgifter för lokaler samt att det finns kostnader som ej budgeterats för utrustning till civilplikten och tjänster för PFAS.

Vidare finns avvikelse på avskrivningar med +0,8 Mnkr då budgeterade investeringar på 16,3 Mnkr är påbörjade men kommer att slutföras först under 2026.

Personalkostnader inklusive pension utgör 72,5% (75,5%) av förbundets totala kostnader och tillsammans med lokalkostnader för förbundets 24 brandstationer är det 77,7% (81,0%), det är en personalintensiv verksamhet i ett stort geografiskt område.

MEDLEMSBIDRAG

Medlemskommunerna ersätter förbundet genom bidrag för att utföra uppdraget enligt gällande handlingsprogram. Medlemsbidraget är förbundets största intäkt och uppgår till 201,5 Mnkr vilket är en höjning från 2024 med 0,6%. Detta innebär en bidragsfinansiering av verksamheten på 84,0% (86,6 %). Kostnad för Räddningstjänst per invånare inom förbundet är 2025 972 kr (966kr).

Mnkr	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	34,4	31,0	3,4	32
Verksamhetens kostnader	-211,0	-209,3	-1,7	-198,1
Pensionsförpliktelser	-18,0	-17,1	-0,9	-21,5
Avskrivning	-10,7	-11,5	0,8	-8,9
Nettokostnader	**-205,3**	**-206,9**	**1,6**	**-196,5**
Medlemsbidrag	201,5	201,5	0,0	200,3
Finansiella intäkter	2,5	2,7	-0,2	4
Finansiella kostnader	-2,7	-3,3	0,6	-6,6
Årets resultat	**-4,0**	**-6,0**	**2,0**	**1,2**

Budgetsäkerhet

%	2025	2024	2023	2022
Budgetavvikelse Årets resultat *(exkl. medlemsbidrag)*	+0,96	+2,0	+6,0	+2,5

Verksamhetens kostnader 2025

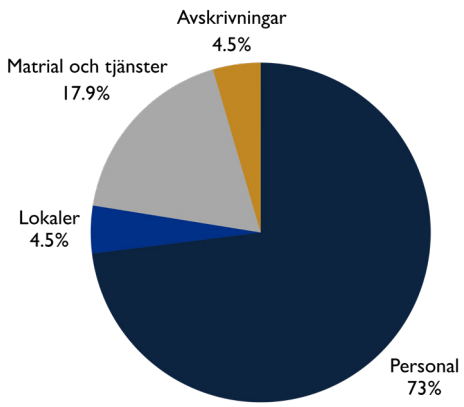

Pensionskostnader

inkl. Löneskatt

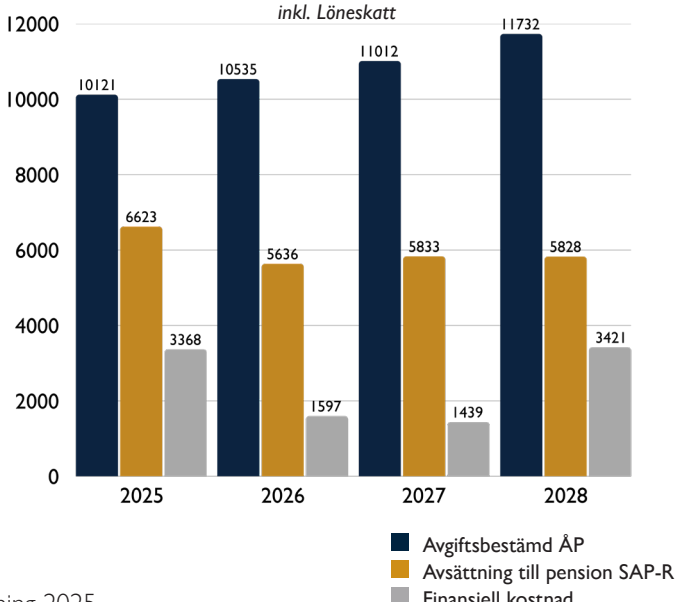

ÅRETS INVESTERINGAR

Årets investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken och har uppgått till 7,1 Mnkr (19,7 Mnkr).

Årets investeringar avviker mot budget men dessa kommer att genomföras under 2026 varav inköp av två släckbilar, en transportbil och fler motorsprutor mm är påbörjade och ingår med 17,7 Mnkr i kvarstående investeringar 2025-12-31.

Investeringar i Mnkr

	Pågående 2025-01-01	Budget 2025	Färdigställda 2025	Kvarstående 2025-12-31
Släck/Räddningsbil	0	10	0	10
Motorsprutor (Räddningsutrustning)	2,2	0,9	-1,4	3,9
Räddningsconatiner	2	0	-0,5	1,5
Räddningsutrustning	2,7	5,2	-1,2	6,7
Terräng-, person- och transportbilar	3	6,5	-2,5	7,0
Säkerhet (master passage)	0	1,7	0	1,7
IT, Teknik, Utbyte Rakel	1,2	4,6	-1,1	4,7
IT, Teknik	5,2	3,4	-0,4	8,2
SUMMA	**16,3**	**32,3**	**-7,1**	**43,7**

Mnkr	2025	2024	2023	2022
Avskrivningar	10,7	8,9	8,0	7,3

RÄDDNINGS TJÄNSTEN

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

FÖLJ OSS
raddningSARF

BESÖKSADRESS Olovsholmsgatan 12, 506 34 Borås
Telefon 033-17 29 00 | serf@serf.se | www.serf.se

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Revisorerna i SÄRF

Till Kommunfullmäktige i:
Bollebygds Kommun
Borås Stad
Marks Kommun
Svenljunga Kommun
Tranemo Kommun
Ulricehamns Kommun

Revisionsberättelse för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund år 2025

Vi, av respektive fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (organisationsnummer 222000-0810) av dess Direktion. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Vårt ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig.

Vi har granskat årsredovisningen för januari – december 2025. Kommunallagen ställer krav på att det både för ekonomin och verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att kunna uttala oss om huruvida Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har en god ekonomisk hushållning har vi granskat resultat- och balansräkning per den 31 december 2025. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och God revisionssed i kommunal verksamhet. Granskning har utförts i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision.* Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Till revisionsberättelsen bifogas de sakkunnigas granskningsrapport som utgör en sammanfattning av granskningen.

Avseende verksamheten konstaterar vi att förbundet inte uppnått 4 av 18 beslutade prestationsmål för 2025. Vi bedömer att förbundet i sin uppföljning av prestationsmål för 2025 anger rimliga förklaringar till varför målen inte nåtts.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, God redovisningssed och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet bedöms inte vara uppfyllt. Resultatet för 2025 är ett underskott om 4,0 mnkr.

Enligt kommunallagen 11 kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Av förbundets

budget framgår vilka synnerliga skäl som åberopas för att fatta beslut om en underfinansierad budget 2025. Möjligheten att underbalansera budgeten skall användas med restriktivitet och normalt sett endast något enstaka år. Vi kan konstatera att förbundet har haft en underfinansierad budget under flera år. Vi bedömer med utgångspunkt i ovanstående att Direktionen behöver upprätta balanserade budgetar kommande år i enlighet med kommunallagen.

Vi noterar att ett nollresultat inte uppnås men att budgetmålet för 2025 överträffas. Balanskravet är inte uppfyllt och Direktionen åberopar synnerliga skäl för att inte reglera balanskravsresultatet inom tre år. Bedömningen av vad som utgör synnerliga skäl avgörs bland annat av vad som är god ekonomisk hushållning utifrån vad som är förutsättningarna i förbundet. Mot denna bakgrund av att förbundet saknar riktlinjer för god ekonomisk hushållning blir det svårt att bedöma huruvida synnerliga skäl föreligger eller inte. Förbundet har över tid byggt upp ett avsevärt eget kapital. Det finns dock inte tydliga beslut av Direktionen att detta gjorts i syfte att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Förbundet bedömer i sin årsredovisning att målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts avseende 2025. Förbundet saknar beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I sådana riktlinjer ska både finansiella som verksamhetsmässiga mål framgå som är av vikt för god ekonomisk hushållning. Avsaknaden av riktlinjer och mål gör det svårt att bedöma om förbundet har en god ekonomisk hushållning. Detta i synnerhet då budgeten är underfinansierad och det saknas ställningstagande från Direktionen om hur stort det egna kapitalet ska vara för att ha en god ekonomisk hushållning. Direktionen behöver enligt vår bedömning besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna behöver innefatta både verksamhetsmässiga och finansiella mål och perspektiv.

I granskningen framkommer avvikelser i form av upprättande av negativa budgetar, avsaknad av riktlinjer för god ekonomisk hushållning och tydliga beslut av Direktionen avseende syftet med det egna kapitalet. Detta medför enligt vår bedömning att väsentliga styrprinciper för förbundets ekonomi saknas. Direktionen behöver därför ta initiativ mot en tydligare styrmodell för förbundets finansiering.

Vi rekommenderar Direktionen att se över sina hyresavtal, detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing. Vi noterar att en sådan process har initierats av förbundet under 2025.

Vi bedömer att verksamheten i förbundet har skötts på ett ändamålsenligt sätt. Från ekonomisk synpunkt bedöms förbundet skötts på ett tillfredsställande sätt med utvecklingsområden. Direktionen behöver upprätta balanserade budgetar till kommande år i enlighet med kommunallagen, besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och ta initiativ mot en tydligare styrmodell för förbundets finansiering. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för år 2025 för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogade bilagor.

BORÅS 2026-03-24

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Revisorerna i SÄRF

Till Kommunfullmäktige i:
Bollebygds Kommun
Borås Stad
Marks Kommun
Svenljunga Kommun
Tranemo Kommun
Ulricehamns Kommun

Nils-Gunnar Blanc
Ordförande

Marijke Hallencreutz
Vice ordförande

Malin Lidén

Bengt-Olof Magnusson

Göran Nordh

Nils Gösta Sjörén

Bilagor

Rapport avseende granskning av årsredovisning 2025, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sakkunniga biträdets yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning samt noter

Revisionskontoret

RAPPORT 2025

Granskning av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning 2025

2026-03-24

Stefan Sjöblom
Anna Sandström
Aleksandra Popovic

BORÅS STAD

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
1.1 Syfte och revisionsfrågor 3
1.2 Revisionskriterier 3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse 3
1.4 Metod 3
1.5 Projektorganisation 4
1.6 Beslut 4
2 Granskningsresultat 5
2.1 Årsredovisning 5
2.1.1 Förvaltningsberättelse 5
2.2 Redovisningsprinciper 6
2.3 Balanskrav 6
2.4 Resultaträkning 6
2.4.1 Ekonomiskt resultat 7
2.4.2 Stickprov 8
2.5 Balansräkning 8
2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed 8
2.6.1 Drift- och investeringsredovisning 8
2.6.2 Kassaflödesanalys 9
2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR 9
2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning 10
2.8 Måluppfyllelse 10
2.9 Särskilda bevakningsområden 11
2.10 Intern kontroll 14
2.11 Övriga iakttagelser 15
2.11.1 Internbanken i Borås Stad 15
3 Sammanfattande bedömning 16

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med God redovisningssed?
- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär bl.a. att tillämpliga ISA, ISAE och ISRE har följts. Standarden beskriver förutsättningar och tar hänsyn

till den kommunala särarten samt de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa.[1]

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att upplysning lämnats om borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser SÄRF).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret).

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och systemstödet Hogia Audit. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan åren 2024 och 2025 har utförts. Stickprov har delvis bearbetats med hjälp av AI.[2]

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av anläggningsreskontran samt moms- och skatteredovisning utförts. En redogörelse av pensionsavsättning och prognos har avhandlats. Avstämning har skett med förbundets ekonomiavdelning. Intervjuade har tillställts rapportutkast för faktagranskning.

1.5 Projektorganisation

Stefan Sjöblom är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Sandström och Aleksandra Popovic vid Revisionskontoret Borås Stad.

1.6 Beslut

Projektplanen för granskningen har beslutats av de förtroendevalda revisorerna 27 oktober 2025.

---

1 Standard för kommunal räkenskapsrevision, SKR, Skyrev och FAR, senast ändrad genom FAR N 2025:48, träder i kraft 1 januari 2025, https://extra.skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/standardforkommunalrakenskapsrevision.92968.html

2 Klang.ai

2 Granskningsresultat

Nedan avrapporteras de iakttagelser och granskningsresultat som framkommit vid granskning av förbundets årsredovisning.

2.1 Årsredovisning

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.[3]

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse.

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.1.1 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) 11 kap ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden. Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s årsredovisning i allt väsentligt följer den uppställning som anges i 11 kap i LKBR.

[3] LKBR, 1 kap. 3§

Revisionskontoret noterar att väsentliga personalförhållanden gällande sjukfrånvaro för kvinnor respektive män är undantagna från redovisning av integritetsskäl enligt 11 kap. § 6 LKBR.[4]

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen innehåller en sammanställning av mål och uppdrag och att framställningen i allt väsentligt är deskriptiv. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2025.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har i sin rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse[5] lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

SÄRF redovisar en avstämning av balanskravet i enlighet med RKR R15 i förvaltningsberättelsen. Förbundets underskott för året uppgår till cirka -4,0 mnkr och det finns inget negativt historiskt resultat att beakta då ingående balanskravsresultat från 2024 uppgick till 0,0 mnkr. En balanskravsjustering har gjorts gällande jämförelsestörande poster på 0,6 mnkr och reducering av samtliga realisationsvinster om minus 0,5 mnkr. Balanskravsresultatet blir därmed -3,9 mnkr för SÄRF 2025.[6] Direktionen åberopar i årsredovisningen synnerliga skäl för att inte återställa underskottet under de kommande tre åren. Det synnerliga skälet är förbundets starka finansiella ställning.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § LKBR ska resultaträkningen i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen följer i huvudsak lagstiftningens uppställning. I uppställningen har förbundet bytt ut posten skatteintäkter mot medlemsbidrag. För att förtydliga redovisningen i resultaträkningen kan man komplettera med andra poster och delposter enligt LKBR 5 kap 3§, vilket förbundet numera gjort.[7]

---

4 Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning 2025, beslutad 4 mars 2026, sid. 23

5 https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2024/07/RKR-R15-Forvaltningsberattelse_maj-2024.pdf

6 SÄRF årsredovisning 2025, sid 25

7 Eriksson, Haglund, Tagesson, ”Kommunal bokförings- och redovisningslag”, 2019, sid 66-67

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) redovisar ett underskott på cirka 4,0 mnkr för perioden 1 januari 2025 till 31 december 2025. Budgeten för 2025 är underfinansierad med 6,0 mnkr (underfinansierad budget med 2,5 mnkr år 2024).[8] Därför blir skillnad mot budget ett positivt utfall om 2,0 mnkr.

Förbundets förklaring till budgetavvikelserna är att intäkter avviker mot budget avseende avtal med ett negativt resultat om 1,0 mnkr samt att det finns ökade intäkter på 4,0 mnkr som ej budgeterats avseende försäljning av anläggningstillgångar. Intäkterna har även påverkats av ersättningar gällande utbildning från Myndigheten för civilt försvar (MCF) samt ersättning för utrustning till civilplikten. Förbundet berättar vidare att verksamhetens kostnader visar positiv avvikelse mot budget med 1,7 mnkr och består främst av minskade personalkostnader och förbrukningsavgifter för lokaler. Därutöver finns det kostnader som ej budgeterats för utrustning till civilplikten och tjänster för PFAS som påverkat resultatet. Vidare finns en positiv avvikelse på avskrivningar med 0,8 mnkr då budgeterade investeringar på 16,3 mnkr är påbörjade men kommer att slutföras först under 2026.[9]

Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2025 till 63,4 mnkr (år 2024: 67,4 mnkr). Eget kapital ska täcka den ingående ansvarsförbindelse som finns för pensionsutfästelse före 1998 på 10,4 mnkr (2025) samt förbundets risker.

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsbidrag enligt beslutad rambudget och kostnad för pension enligt KPA:s prognos. Förbundet förväntas inte generera något överskott utan målet är nollresultat varje enskilt år. Förbundet konstaterar i budget 2025 att kostnader för materiel, hyror och värme samt pensionsutfästelse före 1998 är högre än vad som beräknades i budgetramen då SKR:s prognos för PKV[10] användes. Med hänvisning till förändrad kostnadsbild föreslås att Direktionen anför synnerliga skäl att utnyttja förbundets goda soliditet som kommer från tidigare positiva budgetavvikelser och beslutar att underskottet tas mot eget kapital.

Revisionskontoret noterar att förbundet har lagt en minusbudget om 6,0 mnkr för räkenskapsåret 2025. Enligt kommunallagen 11 kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Av förbundets budget framgår vilka synnerliga skäl som åberopas för att fatta beslut om en underfinansierad budget 2025:

”Med hänvisning till förändrad kostnadsbild föreslås att Direktionen anför synnerliga skäl att utnyttja förbundets goda soliditet som kommer från tidigare positiva budgetavvikelser och beslutar att underskottet på 6,0 mnkr tas mot eget kapital.” [11]

Synnerliga skäl kan vara att tillfälligt utnyttja en god soliditet om förbundets egna kapital klarar att täcka budgeterat underskott för 2025, men det innebär en försämring av förbundets ekonomiska ställning. Möjligheten att underbalansera budgeten skall användas med restriktivitet och normalt sett endast något enstaka år. Att konsekvent underbalansera budgetarna är inte heller förenligt med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen.[12] Revisionskontoret kan konstatera att förbundet har haft en underfinansierad budget åren 2020 till 2025.

---

8 SÄRF, Verksamhetsplan och Internbudget 2025, diarienr 2024–000420, beslutad av Direktionen 2024-12-13, sid. 8.

9 Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning 2025, beslutad 4 mars 2026, 2026-03-20, sid 30.

10 Prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

11 Ibid.

12 https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/god-ekonomisk-hushallning-i-kommuner-och-landsting_GR03105/html/

SÄRF har genomfört effektiviseringar under år 2025. Krav på effektiviseringsåtgärder ledde till en utredning kring den operativa förmågan. Utredningen presenterades och Direktionen fattade beslut om minskad bemanning på stationerna i Fritsla, Sätila och Trädet. För Fritsla innebar det omvandling av organisationsformen från räddningstjänstpersonal i beredskap till räddningsvärnspersonal. Effektiviseringen medförde en besparing på cirka 2,5 mnkr.[13]

Revisionskontorets uppdrag är att bedöma om årsredovisningens ekonomiska resultat är förenligt med Direktionens beslut om finansiella mål och om verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål. Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat inte uppnås även om budgetmålet för 2025 överträffas.

2.4.2 Stickprov

Revisionskontoret har genomfört cirka 60 stycken stickprov (60 stycken 2024) av ca 10 konton i resultaträkningen som har stora avvikelser mellan åren 2024 och 2025. Vid granskning av delårsbokslutet gjordes ett större stickprov av cirka 140 verifikationer på 22 konton. Konton som har granskats är främst konton i kontoklass 4–7. Konton som berörs av granskningen är kommunikationsradio, upplupna löner, logi och representation för anställda, övriga inventarier, skyddsutrustning, uppvaktningar och minnesgåvor samt konsulter m.fl. Därutöver har samtliga kreditkortsfakturors verifikationer under en månad granskats. Granskningen visar att det inte förekommer några större avvikelser i de stickprov som genomförts.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap 2 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa förbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s balansräkning i huvudsak är uppställd i enlighet med 6 kap 2 § LKBR och omfattar tillräckliga noter.

2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet och dokumenterats i programmet Kommunresurs.

2.6.1 Drift- och investeringsredovisning

Revisionskontoret har granskat drift- och investeringsredovisningen i SÄRF. Förbundets investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken och har uppgått till 7,1 mnkr (19,7 mnkr). Årets investeringar avviker mot budget. Dessa kommer enligt förbundet att genomföras under 2026 varav inköp av två släckbilar, en transportbil och fler motorsprutor med mera är påbörjade och ingår med 17,7 mnkr i kvarstående investeringar per den 31 december 2025.

[13] SÄRF årsredovisning 2025, sid 8

Budgeterade och färdigställda investeringar fördelas enligt nedanstående tabell:

Investeringar i Mnkr

	Pågående 2025-01-01	Budget 2025	Färdigställda 2025	Kvarstående 2025-12-31
Släck/Räddningsbil	0	10	0	10
Motorsprutor (Räddningsutrustning)	2,2	0,9	-1,4	3,9
Räddningsconatiner	2	0	-0,5	1,5
Räddningsutrustning	2,7	5,2	-1,2	6,7
Terräng-, person- och transportbilar	3	6,5	-2,5	7,0
Säkerhet (master passage)	0	1,7	0	1,7
IT, Teknik, Utbyte Rakel	1,2	4,6	-1,1	4,7
IT, Teknik	5,2	3,4	-0,4	8,2
SUMMA	**16,3**	**32,3**	**-7,1**	**43,7**

Mnkr	2025	2024	2023	2022
Avskrivningar	10,7	8,9	8,0	7,3

Bild 1. Förbundets investeringar 2025 (mnkr).[14]

Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s drift- och investeringsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med RKR R14.[15]

2.6.2 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Revisionskontoret har granskat kassaflödesanalysen enligt RKR R13 Kassaflödesanalys.[16] Räkenskapsårets kassaflöden ska i kassaflödesanalysen hänföras till sektorerna; löpande verksamhet, investeringsverksamhet samt finansieringsverksamhet. Kassaflödesanalysen med tillhörande noter är korrekt uppställd.

Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s kassaflödesanalys numera i huvudsak är upprättad i enlighet med RKR R13.

2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR

Revisionskontoret har granskat immateriella anläggningstillgångar enligt RKR R3 Immateriella anläggningstillgångar. SÄRF har inga immateriella anläggningstillgångar.

Revisionskontoret har granskat materiella anläggningstillgångar enligt RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. Revisionskontoret noterar att SÄRF har lämnat not i balansräkningen avseende anläggningstillgångar. Revisionskontoret noterar att såväl avskrivningar samt avskrivningstider finns uppställda i avsnittet redovisningsprinciper, vilket är i enlighet med RKR R4. I bokslutsmaterialet finns även förteckning över sålda/utrangerade inventarier.

Revisionskontoret har översiktligt granskat leasing enligt RKR R5 Leasing.[17] Leasingavtal kan vara finansiella eller operationella. Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal.[18] Detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing, i samband med översynen av hyresavtal. Översynen har påbörjats under år 2025 men ännu ej avslutats, uppger intervjuade tjänstepersoner vid SÄRF.

14 SÄRF årsredovisning 2025, sid 31

15 https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2023/10/RKR-R14-Drift-och-investeringsredovisning_okt-23.pdf

16 https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2024/11/RKR_R13-Kassaflodesanalys_nov-2024.pdf

17 https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2023/11/RKR-R5-Leasing_maj-2023.pdf

18 Revisionskontoret noterar att samtliga SÄRFs hyresavtal är uppsagda per 31 december 2024. Direktionens protokoll §94, 15 december 2023.

2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.[19] Förbundet bedömer i årsredovisningen att SÄRF uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning med utgångspunkt från en underfinansierad budget.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet saknar beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I sådana riktlinjer ska både finansiella som verksamhetsmässiga mål framgå som är av vikt för god ekonomisk hushållning. Avsaknaden av riktlinjer och mål gör det svårt att bedöma om förbundet har en god ekonomisk hushållning. Detta i synnerhet då budgeten är underfinansierad och det saknas ställningstagande från Direktionen om hur stort det egna kapitalet ska vara för att ha en god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsmålen enligt handlingsprogrammet för skydd mot olyckor och verksamhetsplan och internbudget 2025 redovisas nedan i avsnitt 2.8.

2.8 Måluppfyllelse

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds målarbete
Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska vara i balans och att budget och flerårsplan ska innehålla finansiella mål, samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska följas upp kontinuerligt, och det är Direktionens ansvar att i årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Södra Älvsborgs Räddningstjänsts (SÄRF) förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet. Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som reglerar målsättning och ambitioner för SÄRF för varje mandatperiod. Förbundsordning och handlingsprogram fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige.

Direktionen tog beslut 15 december 2023 om SÄRF:s vision samt om det övergripande handlingsprogrammet för perioden 2024 och framåt. Handlingsprogrammet gäller tillsvidare. Handlingsprogrammet syftar till att vara ett strategiskt styrdokument för SÄRF som kan anpassas utefter rådande förhållanden och förändringar som sker i samhället. Programmet beskriver SÄRF:s förebyggande-, operativa- och stödverksamhet samt drar upp breda riktlinjer för de kommande fyra åren. De övergripande målen i handlingsprogrammet bygger på räddningstjänstens uppdrag som bryts ned till mål i årliga verksamhetsplaner.

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2024 och tillsvidare. Hur detta ska genomföras beskriver SÄRF i den årliga verksamhetsplanen. Säkerhetsmålen (totalt 12 stycken) är uppdelade i tre kategorier; före händelse, under händelse och efter händelse. Varje säkerhetsmål är uppdelat på ett eller flera årliga prestationsmål. Prestationsmål för 2025 fastställdes av Direktionen 13 december 2024 i *Verksamhetsplan och internbudget för 2025*. Sammantaget fastställdes 18 prestationsmål för 2025 uppdelat på kategorierna; före händelse (8 st.), under händelse (8 st.) och efter händelse (2 st.).[20]

[19] LKBR 11 kap. 8 §

[20] SÄRF:s Verksamhetsplan och internbudget 2025, beslutad av Direktionen 13 december 2024

I årsredovisningen[21] framgår de säkerhetsmål som gäller för perioden 2024 och framåt samt de årliga prestationsmål som är beslutade för 2025.

Samtliga beslutade prestationsmål i verksamhetsplanen följs upp i årsredovisningen tillsammans med en skattning i procent av måluppfyllelsen/genomförandet.

Måluppfyllelsen per den 31 december 2025 redovisas i enlighet med nedanstående:

Förbundets prestationsmål 2025 för säkerhetsmål, Före händelse

av 8 prestationsmål 2025

Förbundets prestationsmål 2025 för säkerhetsmål, Under händelse

av 8 prestationsmål 2025

Förbundets prestationsmål 2025 för säkerhetsmål, Efter händelse

av 2 prestationsmål 2025

Sammantaget redovisar förbundet följande måluppfyllelse per 31 december 2025

av 18 prestationsmål 2025

Sammantaget är 14 av 18 prestationsmål helt uppfyllda under 2025. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen totalt sett till 94 % uppnått under året. Förbundet uppger att de arbetat med samtliga prestationsmål under året. Vissa aktiviteter har dock bortprioriterats helt som en konsekvens av det ändrade schemat för den operativa personalen, samt att NATEV-registret[22] tagit mer resurser i anspråk inom det förebyggande området framhåller förbundet. Därför uppnås inte alla 18 prestationsmål helt, menar förbundet.

2.9 Särskilda bevakningsområden

Revisorerna i SÄRF har särskilt under året bevakat följande områden: Omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn, hyressättning av verksamhetslokaler, de nya arbetstidsreglerna i kollektivavtal (EU:s krav om dygnsvila), samt sanering av Viskan (Guttasjön).

Omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn

Ulricehamns kommun har under en längre tid arbetat tillsammans med SÄRF med att utreda var den nya brandstationen ska lokaliseras. Den planerade nybyggnationen av brandstationen i Ulricehamn har försenats i förhållande till det tidigare beslutet i Kommunfullmäktige, där det fastställdes att en ny brandstation skulle vara färdigställd senast den 31 december 2024. I december 2024 förvärvade Ulricehamns kommun fastigheten FG Snickeri för cirka 15 miljoner kronor. Fastigheten omfattar en total yta om 19 600 kvadratmeter, är planlagd för småindustri och inrymmer en industribyggnad på 1 700 kvadratmeter. Som jämförelse uppgår den nuvarande brandstationens yta till 2 032 kvadratmeter.

[21] Uppföljning av Verksamhetens mål 2025 som är bilaga till årsredovisningen.

[22] Nationellt tillståndsregister för explosiva varor

Under 2025 har Ulricehamns kommun arbetat vidare med detaljplan för Bogesund 1:330 ”Ny brandstation”. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra omlokalisering av Ulricehamns brandstation till fastighet Bogesund 1:330 i centrala Ulricehamn. Den nya placeringen ska möjliggöra för bättre framkomlighet i nära anslutning till väg 157, reglering av markanvändningen och utveckling av räddningstjänstens verksamhet som kan möta framtidens behov. När detaljplanen är färdigställd kan byggnationen starta. Den befintliga byggnaden kommer att monteras ner och ersättas av en ny byggnad anpassad för verksamheten.[23]

För närvarande är det oklart enligt intervjuade tjänstepersoner vid förbundet om det behövs en ny detaljplan som omfattar plats för ambulans, eller huruvida Stationen i Ulricehamn ska vara framtidsförberedd för att eventuellt bli en heltidsstation. Tjänstepersoner från SÄRF har i ett tidigt skede skickat in en behovsspecifikation. SÄRF kommer att bilda en projektgrupp för det fortsatta arbetet med lokalutformning. I denna kommer SÄRFs ledning, personalföreträdare och huvudskyddsombud att ingå.

Direktionen beslutade den 31 maj 2024 att uppdra åt ekonomichefsgruppen att ta fram en finansieringsmodell för nybyggnationer, vilket nu omfattar samtliga projekt, inte enbart brandstationen i Ulricehamn.

Hyressättning av verksamhetslokaler

De förtroendevalda revisorerna genomförde 2020 en granskning av hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler. Syftet med granskningen har varit att granska hur principerna för hyressättning, renoveringar, nybyggnationer och nyetableringar av de lokaler förbundet hyr i medlemskommunerna ser ut.

Den samlade bedömningen var att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknades dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar.

Rapporten är utskickad till medlemskommunerna. Ekonomichefsgruppen har haft uppe rapporten. SÄRF:s ekonomichef samt chef för avdelningen Teknik och fastighet fick hösten 2022 i uppdrag att genomföra dialogmöten med samtliga medlemskommuner. Detta slutfördes i mars 2023.

Frågan flyttades därefter över till medlemskommunernas ekonomichefsgrupp som redovisade ett gemensamt förslag på modell för hyressättning för SÄRFs verksamhetslokaler. Detta redovisades på medlemsrådet 21 april 2023 och förankrades i medlemsrådet 17 november 2023.[24]

Samtliga hyresavtal med de kommunala hyresvärdarna har sagts upp.[25] Samtliga avtal var vid utgången av år 2024 ännu inte inkomna och alla avtal var inte heller färdigdiskuterade mellan SÄRF och medlemskommunerna. Förbundsdirektören gavs i uppdrag att vid Direktionens sammanträde 24 januari 2025 presentera effekterna av de nya avtalen i sin helhet (ekonomi, lokalstandard, underhåll). Fram tills dess skulle underskrifter avvaktas av de nya hyresavtalen.[26]

---

23 https://www.ulricehamn.se/arkiv/pagaende-projekt/pagaende-projekt/2025-12-03-nya-lokaler-for-raddningstjanst-och-ambulans

24 Direktionens sammanträdesprotokoll §94, 15 december 2023

25 Ibid.

26 Direktionens sammanträdesprotokoll §66, 13 december 2024

Under de första månaderna 2025 signerades de nya avtalen. För att arbeta närmare medlemskommunerna och möta de nya hyresavtalen har SÄRF infört en samordningsorganisation med särskilda uppdrag mot förbundets stationer och övningsfält.[27]

Direktionen konstaterar att det är viktigt att fastighetsägarna och SÄRF gemensamt aktivt arbetar med översyn av lokalerna så att de är ändamålsenliga. Behov av åtgärder sammanställs i lokalbehovsplaner som ska redovisas till Direktionen.[28]

De nya arbetstiderna i kollektivavtal (EU-krav om dygnsvila)
De centrala parterna träffade överenskommelse 11 november 2022 om att göra ändringar i bestämmelserna om dygnsvila i Allmänna bestämmelser (AB) att gälla från och med 1 oktober 2023. Där anges att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar samt under vilka förutsättningar det är möjligt att göra undantag från reglerna om dygnsvila, både vad avser planerad arbetstidsförläggning och vid oförutsedd händelse. Vidare anges att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour får vara högst 20 timmar. Det förändrade regelverket har medfört att flera kommunala och regionala verksamheter, bl.a. räddningstjänsten, ser problem med arbetstidsförläggningen. De centrala parterna har träffat överenskommelse under hösten 2023 om att ge möjlighet att ansöka om dispens från regelverket. De centrala parterna anger att beslut om dispensansökan ska tas av den politiska ledningen.

Det är Arbetstidsnämnden som beslutar om dispensansökningar. Förbundet har under år 2024 och 2025 fått totalt tre dispensansökningar behandlade av Arbetstidsnämnden. Förbundet uppger att ett omfattande arbete har bedrivits partsammansatt för att se över olika schemaalternativ och bedöma hur dessa påverkar förmåga, verksamhet och arbetsmiljö. Arbetet har fortgått under 2025. SÄRF har i nuläget dispens för att förlägga arbete med 24-timmarspass under sommarperiod, under helger och storhelger samt enstaka tillfällen under kortare perioder för övning/utbildning och då det råder kompetensbrist. Resterande dagar är arbetstiden förlagd i operativa dag- och nattpass.

Sanering av Viskan (Guttasjön)
Det har under flera år pågått en process mellan Länsstyrelsen, Borås Stad och Borås Energi och Miljö AB som avser sanering av förorenade sediment i Viskan. I processen har flera olika ansvarsutredningar tagits fram. Som en del av processen har Länsstyrelsen 2024 inkommit till SÄRF med ett avtalsförslag gällande undersökning av PFAS-förekomst i sedimentet i vattenområden kring Guttasjöns utbildningsanläggning.

Förbundet har haft dialog med Miljöförvaltningen i Borås Stad avseende den provtagning som behövde genomföras på området. Direktionen beslutade den 21 februari 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att ta fram en handlingsplan, att anlita miljöjurist samt att kostnader för provtagningsplan, provtagning samt juridiskt stöd finansieras inom fastställd budget 2025.

SÄRF uppger i årsredovisningen att de under året har arbetat tillsammans med inhyrda konsulter för att genomföra en fullständig provtagning av marken i och runt anläggningen vid Guttasjön. Den färdiga rapporten, som visar höga halter av PFAS i området, lämnades i slutet av 2025 över till Miljöförvaltningen i Borås Stad. SÄRF följer noga utvecklingen på nationell liksom lokal nivå. Förbundet ser att ansvarsfrågan bör utredas närmare och ställer sig även frågande till om sanering kommer att vara möjlig i närtid sett till bristen på beprövade saneringsmetoder.

[27] SÄRF, årsredovisning 2025, s.13

[28] Direktionens sammanträdesprotokoll §6, 24 januari 2025

2.10 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll. Policyn är reviderad och beslutad av Direktionen 15 december 2023. Policyn beskriver syfte, organisation och uppföljning av SÄRF:s verksamhet och mål genom internkontroll. I policyn framgår även roller och ansvarsfördelning samt hur riskhanteringsprocessen är uppbyggd.

Förbundet har genomfört en riskanalys för 2025, som identifierade 64 risker (63 risker år 2024).[29] Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Två risker, med tillhörande fyra aktiviteter, från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2025 har antagits av Direktionen 14 mars 2025.

Processen för förbundets arbete med intern kontroll beskrivs i bilden nedan.

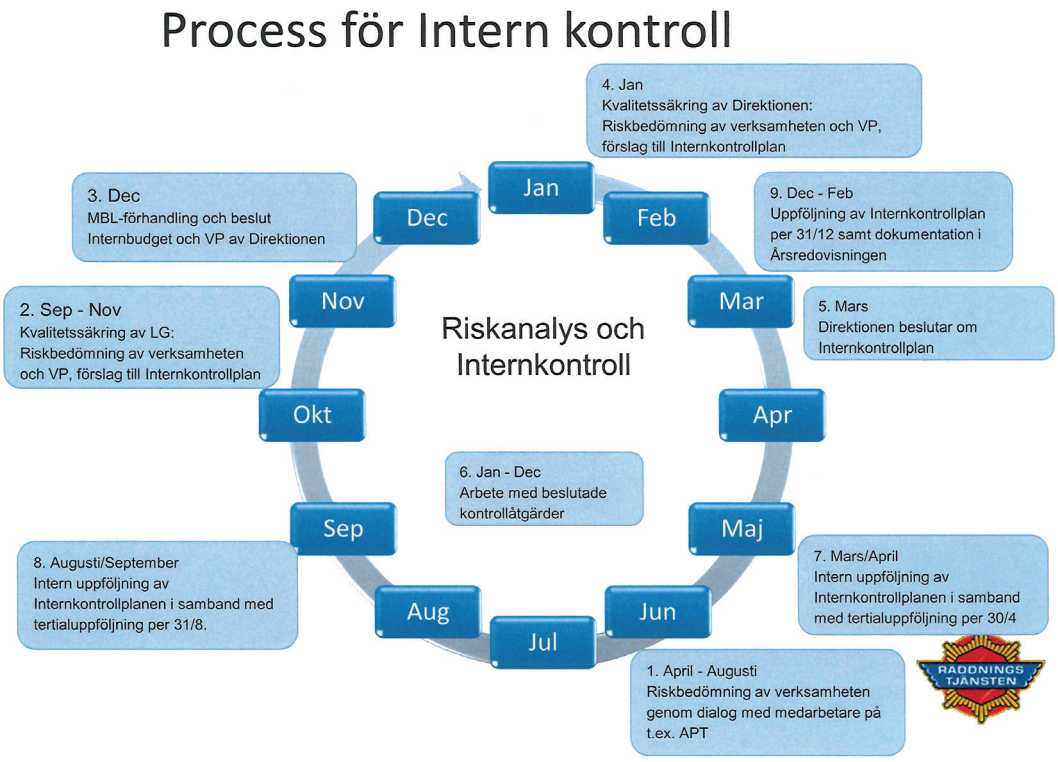

Bild 2. Process för intern kontroll i SÄRF, 2023-09-22.

Arbetet med intern kontroll har fortsatt löpande under året i förbundet. En tjänsteperson från kansliet leder den interna internkontrollgruppen där en från varje avdelning ingår i gruppen. Gruppen väljer att utföra kontroller utifrån riskanalys. Gruppen gör bland annat stickprovskontroller på löner och redovisning. En del kontrollåtgärder ska utföras och en viss nivå av stickprov ska göras enligt riskanalys/intern kontrollplan för 2025. Gruppen kan dock själv bestämma att utföra flera stickprov än dessa. Gruppen går ut till varandras avdelningar och stämmer av arbetet med intern kontroll. Man ser verksamheten med ”nya ögon” och kan exempelvis ställa frågor om varför en avdelning arbetar på ett visst sätt menar gruppen. Att gå runt till varandras avdelningar, menar gruppen, leder till ständiga förbättringar och att personalen blir mer engagerad i sin verksamhet. Gruppen skriver åtgärdsrapporter samt beslutsprotokoll och arbetar med förbättringsarbete.

[29] Internkontrollplan 2025, Diarienummer 2025–000114, giltig från 2025-01-01, beslutad 14 mars 2025

Det görs en intern uppföljning av planen för intern kontroll och beslutade kontrollåtgärder i riskanalysen i samband med tertialuppföljningar.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2025 som en bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga två internkontrollmoment i planen har genomförts under 2025. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 20 mars 2026. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

2.11 Övriga iakttagelser

2.11.1 Internbanken i Borås Stad

Revisionskontoret noterar att SÄRF för närvarande erhåller ränta om 2,5 mnkr 2025 (ca 3,9 mnkr under 2024) på förbundets medel om 119,9 miljoner kronor som är insatt hos internbanken i Borås Stad. Räntan var 2,25 procent i snitt under 2025 enligt intervjuade.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2025. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen följer i huvudsak lagstiftningens uppställning.

För helåret 2025 redovisar förbundet ett underskott om 4,0 mnkr, vilket är 2,0 mnkr bättre jämfört med budget. Revisionskontoret noterar att budgeten för 2025 var underfinansierad med 6,0 mnkr. Enligt kommunallagen 11 kap. 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Av förbundets budget framgår vilka synnerliga skäl som åberopas för att fatta beslut om en underfinansierad budget 2025. Möjligheten att underbalansera budgeten skall användas med restriktivitet och normalt sett endast något enstaka år. Revisionskontoret kan konstatera att förbundet har haft en underfinansierad budget under åren 2020 till 2025. Revisionskontoret bedömer med utgångspunkt i ovanstående att Direktionen behöver upprätta balanserade budgetar kommande år i enlighet med kommunallagen.

Revisionskontoret noterar att ett nollresultat inte uppnås men att budgetmålet för 2025 överträffas. Balanskravet är inte uppfyllt och Direktionen åberopar synnerliga skäl för att inte reglera balanskravsresultatet inom tre år. Bedömningen av vad som utgör synnerliga skäl avgörs bland annat av vad som är god ekonomisk hushållning utifrån vad som är förutsättningarna i förbundet. Mot denna bakgrund av att förbundet saknar riktlinjer för god ekonomisk hushållning blir det svårt att bedöma huruvida synnerliga skäl föreligger eller inte. Förbundet har över tid byggt upp ett avsevärt eget kapital. Det finns dock inte tydliga beslut av Direktionen att detta gjorts i syfte att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Förbundet saknar beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I sådana riktlinjer ska både finansiella som verksamhetsmässiga mål framgå som är av vikt för god ekonomisk hushållning. Avsaknaden av riktlinjer och mål gör det svårt att bedöma om förbundet har en god ekonomisk hushållning. Detta i synnerhet då budgeten är underfinansierad och det saknas ställningstagande från Direktionen om hur stort det egna kapitalet ska vara för att ha en god ekonomisk hushållning. Direktionen behöver enligt Revisionskontorets bedömning besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna behöver innefatta både verksamhetsmässiga och finansiella mål avseende god ekonomisk hushållning.

I granskningen framkommer avvikelser i form av upprättande av negativa budgetar, avsaknad av riktlinjer för god ekonomisk hushållning och tydliga beslut av Direktionen avseende syftet med det egna kapitalet. Detta medför enligt Revisionskontorets bedömning att väsentliga styrprinciper för förbundets ekonomi saknas. Direktionen behöver därför enligt Revisionskontorets bedömning ta initiativ mot en tydligare styrmodell för förbundets finansiering.

Revisionskontoret noterar att de materiella anläggningstillgångarna i huvudsak är redovisade i enlighet med RKR R4. Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal. Detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing, i samband med översynen av hyresavtal. Revisionskontoret noterar att en sådan process har initierats av förbundet under 2025.

Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse och lämnar upplysningar om måluppfyllelse. Sammantaget konstateras att förbundet genomfört uppföljning avseende samtliga de 18 prestationsmål Direktionen fastställt för 2025. Sammantaget är 14 av 18 prestationsmål helt genomförda per 31 december 2025. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen till 94 % genomfört under året. Förbundet uppger i årsredovisningen att även det finansiella målet för året uppnås. Detta då budget på - 6,0 mnkr uppnås genom ett resultat om - 4,0 mnkr. Förbundet bedömer därmed att kravet på god ekonomisk hushållning uppfylls.

Direktionen har 15 december 2023 antagit en reviderad policy för intern styrning och kontroll. Förbundet har genomfört en riskanalys, som identifierade 64 risker. Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Två risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2025 har antagits av Direktionen 14 mars 2025.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2025 som bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga två internkontroller/moment i planen har genomförts under 2025. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 20 mars 2026. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och God redovisningssed. Årsredovisningen följer i huvudsak rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Samtliga av Direktionens prestationsmål följs upp på ett enhetligt sätt i årsredovisningen. Revisionskontoret bedömer att redovisningen av verksamhetsresultat och mål i årsredovisningen i huvudsak är förenliga med de mål som Direktionen beslutat om.

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Bedömningen är att verksamheten i förbundet har skötts på ett ändamålsenligt sätt. Från ekonomisk synpunkt bedöms förbundet skötts på ett tillfredsställande sätt med utvecklingsområden. Direktionen behöver upprätta balanserade budgetar till kommande år i enlighet med kommunallagen, besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och ta initiativ mot en tydligare styrmodell för förbundets finansiering. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2026-03-24

Andreas Ekelund

Revisionschef, Revisionskontoret

Borås Stad

Stefan Sjöblom

Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret

Borås Stad

Aleksandra Popovic

Praktikant, Revisionskontoret

Borås Stad

Revisionskontoret

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

BORÅS STAD

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Uppföljning av SÄRF:s Internkontrollplan 2025

26-03-20

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

PLAN

Dokumentnamn:	**Giltigt från:**
Uppföljning av SÄRF:s Internkontrollplan 2025	2026-03-20
Diarienummer:	**Reviderat:**
2026-XXXXX	
Upprättad av: Förbundsdirektör	**Beslutad av:** Direktionen
Målgrupp:	

INNEHÅLL

1 Bakgrund 4

2 Risker och Åtgärder 2025 4

2.1 RISK NR 1.4 I RISKANALYS: TEKNIK 4

2.2 RISK NR 5.1 I RISKANALYS: FUNKTIONELLA LOKALER OCH ÖVNINGSFÄLT 4

1 BAKGRUND

Förbundet har genomfört en risk-, väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten för 2025 genom att urskilja de rutiner och processer som är väsentliga för verksamheten att följa upp.

Förbundets metod för riskhantering och internkontroll omfattar identifiering och värdering av risker samt framtagande av åtgärdsplaner.

Nedanstående kontrollområden har uppmärksammats med särskilt fokus under 2025.

2 RISKER OCH ÅTGÄRDER 2025

2.1 RISK NR 1.4 I RISKANALYS: TEKNIK

Risk: Avbrott i tekniska ledningssystem.

Riskreducerande plan: Plan ska finnas för
- redundans av tekniska ledningssystem
- godkännande av master och teknikbodars funktionalitet
- stationssyrning, navigationsutrustning.

Ansvar: Avdelningschef Verksamhetsstöd

Åtgärd: Under 2025 genomfördes en grundlig besiktigning av bland annat SÄRF:s teknikbodar. Mycket av tekniken är föråldrad och behöver bytas ut. Utbytet sker för att öka robustheten samt bygga en starkare redundans för kommunikation mellan olika enheter, exempelvis brandstationer. Som ett led i att stärka redundansen kopplas även fiber in i de brandstationer som saknar fiber idag. Arbetet med att koppla in fiber pågår.

Till nästkommande år sker teknikutbyte (utifrån besiktningarna) och uppbyggnad av drift och redundans för att öka robustheten för hela SÄRF.

SÄRF har under året genomför tester av nytt navigationssystem. Utvärdering om robusthet och användarvänlighet är pågående. Testningen har genomförts på huvudstationen i Borås.

2.2 RISK NR 5.1 I RISKANALYS: FUNKTIONELLA LOKALER OCH ÖVNINGSFÄLT

Risk: Lokaler finns inom förbundets område som riskerar att inte uppfylla SÄRF:s behov av ändamålsenlighet.

Riskreducerande plan: Dialog med medlemskommuner/fastighetsägare.

Ansvar: Förbundsdirektör

Åtgärd: Räddningstjänstförbundet bildades 1995 med medlemskommunerna Borås, Bollebygd, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Mark gick med i förbundet 2010. Brandstationerna som gick med från kommunerna in i räddningstjänstförbundet är till största del fortfarande de samma. Två stationer är nybyggda, Horred och Töllsjö. Även övningsanläggningen Guttasjön har genomgått en större ombyggnation. På de resterande brandstationerna har det inte gjorts några större ombyggnationer.

Förbundsordningen som är kommunernas styrning av förbundet har inte specifikt reglerat finansieringsmodell för större ny- och ombyggnationer. Horred och Guttasjön har finansierats via förbundets kostnadsmodell utan att extra medel har tillförts. Töllsjö har finansierats på detta sätt till 50%. 50% av hyran betalar Bollebygds kommun separat.

Efter mycket dialog i direktionen under hösten 2025 fattades beslut i direktion kring finansieringsmodell för ny- och ombyggnationer på sammanträdet 2026-02-20.

För att få en ytterligare tydlighet kring formulering att medlemskommunerna ska stå för ändamålsenliga lokaler till förbundet så har ett utkast för policy för ändamålsenliga lokaler tagits fram. Syftet är att tydliggöra definition av ändamålsenliga lokaler och kommer att läggas för beslut hos direktionen senare i år. Nästa steg är att utifrån skriften och inventeringen göra en prioritering för lokalerna framåt.

Under 2025 började de nya hyresavtalen med medlemskommunerna att gälla. Syftet med de nya avtalen var att alla kommuner skulle ha liknande hyresavtal. Förbundets åsikt är att syftet inte har blivit till fullo uppfyllt och utfallet har inte heller blivit bra. Med anledning av detta träffade SÄRF Marks kommuns ekonomichef och fastighetschef för att starta upp en fortsatt dialog. Dialogen var positiv och ledde till att avdelningschef verksamhetsstöd blev inbjuden till nätverket för fastighetschefer i Sjuhärad för att fortsätta dialogen kring hyresavtalen.

För att möta utmaningen med de nya hyresavtalen justerade SÄRF under hösten 2025 organisationen och en ny driftorganisation för fastighetssamordning i SÄRF skapades.

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Uppföljning av Verksamhetens mål 2025

2026-03-20

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

RAPPORT

Dokumentnamn:	**Giltigt från:**
Uppföljning av Verksamhetens mål 2025	2026-03-20
Diarienummer:	**Reviderat:**
2026-xxxxxx	
Upprättad av: Förbundsdirektör	**Beslutad av:** Direktionen
Målgrupp:	

Innehållsförteckning

1 Uppföljning av verksamhetens mål 2025 4
1.1 Inledning 4
1.2 Handlingsprogram 4
1.3 Säkerhetsmål 4
1.4 Verksamhetsplan 5
1.5 Uppföljning av mål 5
1.6 Måluppfyllelse 5
1.7 Uppföljning Säkerhets- och Prestationsmål 6
1.8 Förklaringar till förkortningar 10

1 Uppföljning av verksamhetens mål 2025

1.1 Inledning

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds uppdrag, nedan SÄRF, grundar sig i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). I Förbundsordningen beskrivs styrningen och innehållet i organisationens uppdrag och ansvarsområden. Säkerhetsmål är styrande för verksamheten.

Kopplingarna mellan de olika styrdokumentens mål illustreras nedan. Handlingsprogrammets Säkerhetsmål bryts ner till ettåriga prestationsmål i verksamhetsplanen som i sin tur formuleras i aktiviteter.

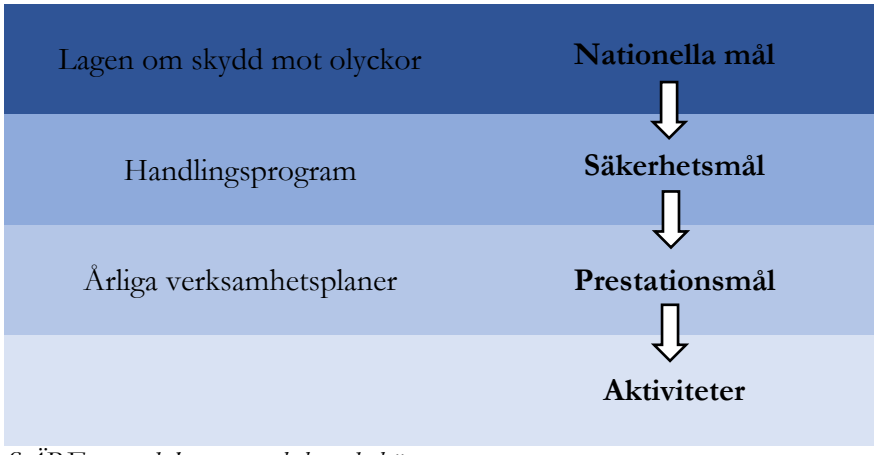

SÄRF:s styrdokument och hur de hänger samman.

1.2 Handlingsprogram

Handlingsprogrammet utgör ett styrdokument för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds (SÄRF) verksamhet från 2024 och tills vidare. Det ska ses som ett övergripande dokument över hur SÄRF arbetar för att uppnå de nationella målen i LSO, nationella strategier utfärdade av Myndigheten för civilt försvar (MCF), förbundsmedlemmarnas krav formulerade i förbundsordningen samt den politiska viljan när det gäller att förebygga bränder och andra olyckor som ingår i uppdraget att bedriva en effektiv räddningstjänst.

1.3 Säkerhetsmål

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället. Målen är uppdelade på Före, Under och Efter Räddningstjänst (operativ verksamhet) och förebyggande åtgärder och framgår i detalj i uppställningen nedan.

1.4 Verksamhetsplan

Direktionen fastställde 2024-12-13 Verksamhetsplan och Internbudget för 2025 som övergripande beskriver hur SÄRF avser att arbeta under året för att uppnå Handlingsprogrammets mål tillika en övergripande fördelning av de ekonomiska resurserna i förbundets verksamhet. De övergripande målen har brutits ner till förbundsgemensamma prestationsmål och respektive avdelning arbetar utefter beslutade aktivitetsplaner för att nå dessa mål.

1.5 Uppföljning av mål

Säkerhetsmålen som syftar till att ge styrning till organisationen, delas upp till prestationsmål i verksamhetsplaner som följs upp årligen. Om prestationsmålen uppfylls anses säkerhetsmålen uppfyllda.

Som stöd för uppföljning av prestationsmål används %-andel av färdigställande.

Vid varje prestationsmål finns förklarande text om vilka aktiviteter som har genomförts under året.

1.6 Måluppfyllelse

Kategorier	Utfall Helår 2025
Säkerhetsmål Före, 5st. (8 Prestationsmål)	91 %
Säkerhetsmål Under 5st. (8 Prestationsmål)	91 %
Säkerhetsmål Efter 2st. (2 Prestationsmål)	100 %
Totalt 12st.	**94 %**

Totalt har förbundet uppnått 94% i måluppfyllelse för 2025. Sammanfattningsvis kan konstateras att förbundet under året har arbetat med samtliga prestationsmål.

För helåret är utfallet för två av tre kategorier inte 100%, vilket exempelvis beror på att vissa aktiviteter bortprioriterats helt som en konsekvens av det ändrade schemat för den operativa personalen, samt att NATEV-registret tagit mer resurser i anspråk inom det förebyggande området.

1.7 Uppföljning Säkerhets- och Prestationsmål

Säkerhetsmål, Före	Prestationsmål	Utfall Helår 2025	Aktiviteter
1. Den enskildes och verksamheters förmåga att förebygga och hantera bränder och andra olyckor ska stärkas.	1.1 Den enskildes och verksamheters förmåga att förebygga och hantera bränder och andra olyckor ska stärkas genom att samordna och utveckla SÄRF:s utbildning, rådgivning och information.	86%	Höstens utbildningar har genomförts i projektet brandutbildning för elever i ÅK 2. 89% (82 klasser) av de som erbjöds utbildningen tackade ja. 13 personer från RiB och Värn har involverats i utbildningen. Skolor och utbildare har hittills upplevts nöjda med upplägget. Utbildningsmaterialet har också uppdaterats inför utbildningar under våren 2026. Projektet med inriktning att kunna erbjuda samtliga medlemskommuner FABIS (Förebygga Anlagd Brand i Skola) har varit vilande under året och har fått bortprioriterats helt som en konsekvens av det ändrade schemat för den operativa personalen. En riktad insats kring vattensäkerhet på lokala badplatser har genomförts i förbundet 2025. Insatser har skett under juni till augusti. En riktad insats har genomförts under brandvarnardagen 1/12. Deltagande har skett från samtliga avdelningar 1/12 i anslutning till matvarubutiker inom SÄRF:s område (RiB/Värn deltog 1/12 alternativt vid annat lokalt evenemang under advent/jul). Syfte med den riktade insatsen var informationsspridning om vikten av en fungerande brandvarnare i hemmet. En riktad insats har genomförts på stationerna i Ulricehamn, Svenljunga, Tranemo och Skene för att möta motordriven ungdom med syfte att skapa kontakt och prata om trafiksäkerhet. Samverkan tillsammans med polis och kommun. Alla RiB-stationer har genomfört minst ett tillfälle för informationsspridning vid lokalt evenemang. Deltagande har skett vid ca 50 event under 2025. Alla lag vid Borås och Skene heltidstationer har genomfört minst ett tillfälle för informationsspridning vid lokalt evenemang. Deltagande har skett vid ca 25 event under 2025. För riskeliminering av teknik/IT och för att öka driftsäkerheten har fortsatt teknikutbyte genomförts under 2025.

			För riskeliminering gällande RAKEL har utbyte av befintlig RAKEL-utrustning som behöver bytas genomförts enligt plan.
2. Det förebyggande skyddet mot brand och andra olyckor ska stärkas i byggnader och andra anläggningar via information, rådgivning, tillsyn, myndighetssamverkan och deltagande i plan- och byggprocessen.	2.1 Effektivisera tillsyns-informations- och rådgivningsarbetet för att stärka det förebyggande skyddet mot brand och andra olyckor hos verksamheter och fastighetsägare.	94%	Totalt har 161 nya tillsynsärenden genomförts under året vilket motsvarade 98% av tillsynsplanen. Avdelning Förebyggande har haft en del ändringar i bemanning under 2025; utlåning till andra avdelningar, sjukfrånvaro och föräldraledighet samt ny avdelningschef. Samtidigt har ett helt nytt byggregelverk trätt i kraft och nya föreskrifter LBE har kommit ut. Tillsynsmål för året reviderades under T1 2025. Tillsyn LBE beslutades att nedprioriteras till förmån för tillsyn LSO och målet för tillsyn LSO uppfylldes nästintill för 2025. En förstudie har påbörjats som beskriver behovet av radhustillsyn samt hur ett sådant genomförande skulle kunna se ut. Utkast på förstudie om upplägg och uppskattad mängd objekt för vissa medlemskommuner finns framtaget. Förstudien ska slutföras 2026.
	2.2 Bibehålla och stärka relationerna medlemskommunernas byggavdelningar i syfte att i ett tidigt skede påverka och stärka brandskyddet i byggprocessen.	100%	Under året har bygglovsavdelningarna i Svenljunga kommun och Ulricehamns kommun besökts för brandutbildning, frågeställning och nätverkande.
	2.3 Stärka kommunernas kunskap om riskhantering vid detaljplanering samt räddningstjänstens intresseområde i planprocessen.	100%	SÄRF har utbildat Svenljunga kommuns personal som jobbar med planfrågor i de frågor som berör räddningstjänstens intressen. Detta för att uppnå ett bättre samarbete och en större förståelse bland planhandläggarna i kommunen.
3. Verksamheters förmåga att hantera kemikalier, brandfarlig vara och explosiv vara på ett säkert och riskminimerande sätt ska stärkas genom information, rådgivning, tillsyn och tillstånd.	3.1 För verksamheter klassade enligt LSO 2 kap 4§ eller omfattas av LBE ska nödvändiga åtgärder kontinuerligt vidtas för att minska risken och hindra eller begränsa konsekvenserna av en olycka. Även otillåten och felaktig hantering av brandfarlig och explosiv vara i samhället ska minska.	45%	Tillsyn enligt LBE har genomförts och 18 tillsyner av 40 tillsyner har genomförts. Tillsyn LSO 2:4 Ardagh har utförts. LBE-tillsyner pausades tidigare under 2025 för att säkerställa att LSO-tillsyner och tillstånd prioriterades. Det nya registret NATEV för tillsynsområdet LBE och nya föreskrifter LBE har tagit stor del av personalresurserna i anspråk.
4. Allmänheten ska ha tillgång till uppdaterad information om riskerna vid verksamheter som hanterar kemikalier i en större omfattning.	4.1 Information om farliga verksamheter som överskrider gränsvärdena i lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagstiftningen) ska vara aktuell och tillgänglig.	100%	Inga nya verksamheter har rapporterats till LST. Uppföljning/bevakning har skett varje tertial.

5. Brandskyddet i byggnader och andra anläggningar ska stärkas genom att sotning och brandskyddskontroll genomförs inom föreskrivet intervall.	5.1 SÄRF ska ha en uppfyllnadsgrad enligt gällande lagstiftning för rengöring (sotning) och brandskyddskontroller.	100%	Entreprenörernas uppdrag har under året följts upp enligt rutin.
	5.2 SÄRF ska möjliggöra för enskilda att ha förmåga att rengöra och detektera fel på eldstadsrelaterade uppvärmningsanordningar.	100%	Utbildning för egensotning har genomförts två gånger.
Måluppfyllelse		**91%**	

Säkerhetsmål, Under	Prestationsmål	Utfall Helår 2025	Aktiviteter
1. Räddningsinsatser ska planeras, förberedas och genomföras med en god och likvärdig kvalité utefter de lokala förhållandena.	1.1 Räddningstjänstverksamheten ska vara ändamålsenligt ordnad i alla tidsskalor utifrån riskbild och gällande avtal. Räddningstjänstverksamheten ska förberedas i dagliga verksamheten med kvalitetssäkrade utbildningar/övningar, förses med rätt material/utrustning och förtydligas med rutiner och policys. Under insats ska ändamålsenligheten följas upp utifrån nuvarande läge och anpassas genom räddningsledningschefens försorg.	100%	Arbete har pågått med att skapa rutiner för utbildning och övning utifrån förmågebeskrivningarna. Även en revidering av vilken utrustning som ska vara kopplad till respektive förmåga har genomförts. Reviderat handlingsprogram beslutades på direktionsmöte i oktober. Övningar för brandmän och befäl har genomförts enligt övningsplan. Nystart av ämnesgrupperna har bidragit till detta. Introduktionsprogram för samtliga ledningsfunktioner i räddningsledningssystemet finns framtaget och är uppdaterat enligt senaste ledningshandbok/ledningsdoktrin. Samverkansövning NAPUS med övriga blåljusorganisationer har genomförts under våren. Fyra huvudsakliga syften övades: • Pågående dödligt våld • CBRNE (RUHB) • Aktörskunskap • Stabsarbete
	1.2 Arbetsmiljön för SÄRF:s medarbetare vid insatser, övningar samt utbildningar ska vara säker.	100%	Rutin och strukturerat arbetssätt för nya arbetsmiljöregler kring filtermask och rökskydd har implementerats med syfte att säkerställa personalens arbetsmiljö på skadeplats. Utrustning för täthetskontroll och tillpassning av masker beräknas köpas in under T1 2026.

2. Ha förmågan att under insats skydda känsliga miljöområden, dricksvattentäkter och reningsverk från verkningar av släckvatten och kemikalier vid olyckor.	2.1 Genomföra kompetensinhämtning och kompetensutveckling om lagar, regelverk, rutiner och metoder för att säkerställa medvetet beslutsfattande vid pågående insats.	100%	Arbetet med att implementera släckmetoder hos operativ personal för att följa naturvårdsverkets rekommendationer för förorenat släckvatten har fortsatt med regelbunden övning.
3. Via samverkan ha en god förmåga att hantera stora händelser med gemensamma ledningsresurser och gränslös räddningstjänst inom och utanför förbundets område.	3.1 SÄRF ska vara anpassad enligt gemensamma grunder för ledning och samverkan vid samhällsstörningar och enligt enhetligt ledningssystem (ELS).	100%	SÄRF har deltagit i nationella, regionala och lokala forum för att stärka förmågan för att skydda befolkningen vid samhällsstörningar. SÄRF har exempelvis deltagit i MCF:s ledningskurser MCF:s workshops för ledning och gemensamma grunder, MCF:s Räddningstjänstråd, Länsstyrelsens regionala råd, Länsstyrelsens seminarier och workshops, Kommunernas sammankomster för säkerhet & trygghet och Krissamverkan Sjuhärad.
4. SÄRF ska vid påfrestningar på samhällets infrastruktur, bibehålla en god beredskap för att rädda och skydda befolkningen samt civil egendom från verkningar av brand och andra olyckor.	4.1 Genom samverkan och samarbete med andra aktörer i krig och kris ska förbundets samlade förmåga resultera i proportionerliga inriktningsbeslut.	100%	SÄRF har aktivt följt lagstiftningsprocessen om föreslagen ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB) för att säkerställa att organisationen är rätt rustad utifrån lagens slutgiltiga utformning samt att organisationen är anpassad för att optimera samspelet mellan lagen om skydd mot olyckor (LSO) och LKRB.
	4.2 Lägsta acceptabla nivå för stora påfrestningar i samhället verksamheten ska definieras och kvalitetssäkras.	30%	Arbetet har inte genomförts internt inom SÄRF då metod för kontinuitetsplanering utifrån MCF:s modell har utvecklats under våren och hösten för räddningstjänster inom RäddsamVG. Under november 2025 genomfördes utbildningsdag för metod i kontinuitetsplanering för räddningstjänster utifrån MCF:s modell inom RäddsamVG. Under 2026 planeras införande av metod för kontinuitetsplanering genomföras inom SÄRF inkluderat prioriterade områden och med utgångspunkt att vara självförsörjande under två veckor.
5. Planera för att SÄRF vid krig eller höjd beredskap kunna skydda och rädda befolkningen samt civil egendom genom upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden samt indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.	5.1 SÄRF ska anpassa sin organisation för att hantera tillkommande uppgifter i LSO Kap 8 enligt statliga krav.	100%	SÄRF har genomfört de utbildningar för RUHB som genom MCF varit planerade 2025. Samtliga grupper har utbildats med genomförandegrad över MCF:s lägstanivå.
	5.2 SÄRF ska ha förmåga till samverkan och samarbete med andra aktörer vid höjd beredskap och krigshändelse samt förmåga till proportionerliga inriktningsbeslut.	100%	SÄRF har samverkat med medlemskommuner, Länsstyrelsen Västra Götaland, Västra Civilområdet och andra aktörer där samverkan bidrar till en för totalförsvaret högre förmåga. SÄRF har exempelvis deltagit i nätverk med Västra Civilområdet, nätverk Höjd Beredskap i RäddsamVG med Länsstyrelsen, Sjuhäradkommunernas forum för civilt försvar och höjd beredskap.
Måluppfyllelse		**91%**	

Säkerhetsmål, Efter	Prestationsmål	Utfall Helår 2025	Aktiviteter
1. Genomföra brand-, olycksundersökningar och insatsutvärderingar i syfte att lära av inträffade händelser och utveckla räddningstjänsten i stort.	1.1 Insatsuppföljningar efter inträffade händelser ska genomföras när kriterierna för dessa är uppfyllda, utifrån fastställd rutin.	100%	En sammanfattning och uppföljning av 2025 års uppföljningar har gjorts i slutet av året för att säkerställa att åtgärder vidtas efter insatsuppföljning.
2. Efter avslutad räddningsinsats stödja drabbade med information kring behov av bevakning, restvärdesskydd, sanering och återställning.	2.1 SÄRF ska efter avslutad räddningsinsats stödja drabbade kring behov av bevakning, restvärdesskydd, sanering och återställning.	100%	Arbetet kring debitering vid utfört restvärdesarbete och hjälp till andra aktörer har följts upp.
Måluppfyllelse		**100%**	

1.8 Förklaringar till förkortningar

SÄRF	Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
RäddsamVG	Räddningstjänster i Samverkan i Västra Götaland
LST	Länsstyrelsen Västra Götaland
MCF	Myndigheten för civilt försvar
CBRNE	CBRNE är en internationell förkortning för farliga ämnen och händelser: Kemiska, Biologiska, Radiologiska, Nukleära och Explosiva (på engelska: Chemical, Biological, Radiological, Nuclear, Explosives)
LSO	Lagen om skydd mot olyckor
LBE	Lagen om brandfarliga och explosiva varor
NATEV	Nationellt tillståndsregister för explosiva varor
RiB	Räddningspersonal i Beredskap
RUHB	Räddningstjänst under Höjd Beredskap

19. Årsredovisning 2025 Sjuhärads samordningsförbund (kf fattar slutligt beslut) KS2026/47

§92 KS2026/47

Årsredovisning 2025 Sjuhärads samordningsförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Sjuhärads samordningsförbund. Kommunfullmäktige beviljar även ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Sjuhärads samordningsförbund är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygds, Herrljungas, Marks, Svenljungas, Tranemos, Ulricehamns och Vårgårdas kommuner som medlemmar. Uppgiften är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. Det som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Till största del utfördes verksamhet av personal med anställning i Sjuhärads olika kommuner. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre och för att förebygga ohälsa hos kvinnor och män. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte. Ändamålet för förbundet är att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för år 2025. Ägarparterna bidrar med varsin del till medlemsfinansieringen och för

kommunerna står deras andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte, för Bollebygds del har kostnaden varit ca 188 tkr för 2025. Årets medlemsfinansiering är totalt 17 670 tkr. Årets medlemsfinansiering är totalt 18 022 tkr.

Revisorerna konstaterar följande: Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads Samordningsförbund inom ramen för årsredovisningen redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Förbundet redovisar numera i årsredovisningen en bedömning huruvida de mål som satts upp i verksamhetsplan 2025–2027 har uppnåtts. Samtliga av Förbundets mål anses vara uppfyllda. Revisionskontorets sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts ändamålsenligt samt från ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Sjuhärads samordningsförbund. Kommunfullmäktige beviljar även ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2025 Sjuhärads samordningsförbund

- Årsredovisning 2025 Sjuhärads samordningsförbund
- Revisionsberättelse Sjusam 2025 signerad 20260224

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Årsredovisning 2025

Beslutas av styrelsen 2026-02-02

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Kommunerna Bollebygd | Borås | Herrljunga | Mark | Svenljunga | Tranemo | Ulricehamn | Vårgårda och

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN Försäkringskassan ARBETSFÖRMEDLINGEN SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Innehållsförteckning sidor

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 3

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling 4

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 4

1.3. Händelser av väsentlig betydelse 5

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten 7

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning 7

1.6. Väsentliga personalförhållanden 11

1.7. Förväntad utveckling 11

2. RESULTATRÄKNING 12

3. BALANSRÄKNING 13

4. KASSAFLÖDESANALYS 13

5. DRIFTREDOVISNING 15

6. NOTER 16

7. STYRELSENS UNDERSKRIFT 18

1. Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för år 2025.

Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar.
Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Presidium bildas av ordförande och vice ordförande. Till sin hjälp har styrelsen ett kansli.

Uppdrag

Samordningsförbundens uppgift är i första hand att finansiera insatser för att medborgare ska få samordnat stöd och rehabilitering för att nå egen försörjning. På individnivå verkar samordningsförbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna, till största del utfört av personal med anställning i Sjuhärads olika kommuner.

Basverksamheten är Aktiv Kraft som utförs i alla Sjuhäradskommuner. Inom Aktiv Kraft kan extra Pulsstöd ges för en begränsad målgrupp. Gröna Vägen framåt finns i Borås med Sjuhärad som upptagningsområde för en målgrupp med stressutlöst psykisk ohälsa.

Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre och har under året avslutat ett projekt. Det strukturella handlar främst om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering

Ägarparterna bidrar med varsin del till medlemsfinansieringen och för kommunerna står deras andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte.
Årets medlemsfinansiering är totalt 17670 tkr.

Ytterligare medel tillförs genom ESF-projektet Vilja som beviljades under den tid då Nationella Rådet rekommenderade samordningsförbund att söka medel från Europeiska socialfonden.
Utöver 17,6 milj. i förbundsfinansiering tillkommer ränteintäkt och 4,6 milj. socialfondsmedel.

Verksamhetsidé och vision

Genom Sjuhärads samordningsförbund kan de fyra ägarparterna verka tillsammans och komma närmare varandra i en smidig samarbetsform. Samordningsförbundet är ett sätt att finansiera rehabilitering och ett sätt att arbeta för nytänkande och flexibilitet genom att pröva nya vägar att arbeta och tillsammans göra det som ingen enskild part har ansvar för att göra. Samverkande professioner och organisationer skapar gemensam syn kring olika behov och förbättrar sätt att stärka individens aktivitetsförmåga. Gemensam kraft med människans möjligheter i fokus!

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Belopp i tkr	2025	2024	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkt från medlemmar rad 1 Externa projekt mm rad 2	 +17 670 +4 720	 +18 022 +4 932	 +19 011 +2 685	 +19 032 +5 988	 +19 032 +10 859
Verksamhetens kostnader	-21 983	-22 708	-22 501	-25 020	-29 798
Årets resultat	407	246	- 805	0	93
  Soliditet	3691/ 9851 37%	3284/ 11708 28%	3038/ 9554 32%	3843/ 12 802 30%	3843/ 15 140 25%
Antal anställda	0	0	0	0	0

Sjuhärads samordningsförbund har nyttjat de medel som medlemmarna ställt till förbundets förfogande. Verksamhetsplanen beräknade dock en minskning av det egna kapitalet, men delar av årets beräknade kostnader har täckts inom aktuell projektdrift och projektet ger ett överskott vilket gör att det egna kapitalet ökar.

Egna medlemsanslag har återigen varit lägre än under föregående år. Även externa medel har varit lägre än året dessförinnan. Basverksamhet har bedrivits kontinuerligt och kompetensutvecklings-insatser har tillförts genom projektdrift. Verksamhetsresultatet för 2025 är 407 tkr.

Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhets-mässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Styrelsen har sedan tidigare bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2000 tkr för att bedriva sin basverksamhet.
Förbundet har ett utgående eget kapital om 3691tkr. Enligt Nationella Rådets riktlinjer om rimligt kapital (den så kallade trappan) skulle förbundet kunna hålla ett eget kapital om totalt 2867 tkr relativt parternas egna medel. Förbundet har därutöver verkat med ESF-medel om 4,6 miljoner vilket kan motivera att förbundet har ett eget kapital i överkant sett till trappan. En motsvarande trappmodell finns inte för ESF-drift, men skulle omräknat som egen drift motivera ett ytterligare eget kapital om 920tkr och enligt denna räknemodell har förbundet ett välbalanserat eget kapital.

Att driva projekt med ESF-medel innebär en ekonomisk risk som upphör först när projektet avslutats sett till det finansierande program inom EU som styr ansökan och utbetalningar.
Det egna kapitalet kommer att sänkas i takt med att programmen successivt inaktualiseras och att kvarvarande risker därmed kan avskrivas.

Medel från ESF har påverkat ekonomin positivt och frigjort eget budgetutrymme genom att personalkostnader som förbundet annars skulle ha täckt har kunnat hanteras inom projekt.
Utöver inlånad personal har ordinarie medarbetare vid förbundets kansli även genomfört delar av kompetensutvecklingsinsatser inom projektet och projektledning. Kompetensutvecklingsprojektet

har också tillfört flera utbildningar som efterfrågats för kommunanställda vilket gör att förbundets kostnader minskats samtidigt som antalet budgeterade utbildningsplatser och strukturövergripande insatser har uppnåtts. Enda skillnaden är en budgetförskjutning.
Investeringar har i likhet med tidigare år varken planerats eller skett under året.

1.3. Händelser av väsentlig betydelse

Merparten av förbundets aktiviteter är avtalade att utföras mot en fast årsersättning till den part som utför insatserna. Utförarmodellen skapar enkelhet och en stabil grund och innebär få riskmoment för förbundet i både utförande och ekonomiskt utfall. Avtalen är inte personknutna men personal-förändringar eller omorganisering hos utförare påverkar samtidigt ändå utförandet.
Spridning av verksamheter och metoder har skett till andra samordningsförbund och till enskilda kommuner utanför Sjuhärad. För kansli och projektdrift har personella resurser funnits avtalade.

I alla verksamheterna sker tillämpning av verkningsfulla evidensbaserade metoder.
Metoder som använts mest utbrett är ACT (Acceptance and Commitment Training) som enligt evidens kan öka deltagarens psykologiska flexibilitet genom acceptans- och mindfulnessövningar i kombination med beteendeförändring. Progressionsmätning är en självskattningsmodell som arbetats fram av Vaeksthusets forskningscenter och passar väl för att skapa individuella handlingsplaner baserat på deltagarens egna utvecklingsbehov. Jobmatch Talent profilanalyser har använts för att ge deltagare mer insikt om sina egna egenskaper i relation till arbete. Metoderna värderas fortsatt högt av såväl chefer som personal och deltagare i de olika kommunerna. Både deltagare och personal intygar att det gett dem bra verktyg för insikt och förändring.

ESF projekt Vilja som beviljades 2023 (i enlighet med då rådande nationell rekommendation) avslutas vid årsskiftet 2025. Ersättning för kostnader inom det pågående projektet baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader. Projektredovisning och ansökan till finansiär om utbetalning för att täcka projektets kostnader sker efter att förbundet betalat. Formerna gör att avräkning släpar tills allt är avräknat gentemot ESF och personal finns delvis kvar i början av 2026.

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten

Medlemmarna samlades i mars till samråd om ägarparternas behov av olika insatser och riktning.
Merparten av ägare hade till mötet utsett andra representanter än den person som är styrelseledamot, vilket bedöms som positivt för förankring, kunskapsspridning och att resurser ska kunna nyttjas på bästa sätt utifrån medlemmarnas behov.
Förbundets beredningsmöten har under året varit digitala, förutom ett möte som hölls gemensamt med styrelsen.
Styrelsen har hållit sex styrelsemöten. I mars kombinerat med medlemsmötet och i juni med att träffa beredningsgruppen. Både ordinarie och ersättare har blivit kallade till möten.

Styrelsen har en jämn könsfördelning (inom 40/60 intervall) och har bestått av följande ledamöter:

Ann-Charlotte Angren, Arbetsförmedlingen ord.
Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen ers.

Lars-Erik Olsson (S), Bollebygds kommun ord.
Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD), Bollebygds kommun ers.

Marie Samuelsson (S), Borås Stad ord.
Birgitta Bergman (M), Borås Stad ers.

Cecilia Dahlquist, Försäkringskassan vice ordförande tom maj
Linda Norén Eriksson, Försäkringskassan, ny ledamot och vice ordförande from juni
Lovisa Ekelin Wiefel, Försäkringskassan ers.

Carina Fredriksen (S), Herrljunga kommun ord.
Magnus Lennartsson (SD), Herrljunga kommun ers.

Yasin Abbes (S), Marks kommun ord.
Elise Benjaminsson (M), Marks kommun ers

Kjell Persson (M), Svenljunga kommun ord.
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun ers.

Eva-Karin Haglund (S), Tranemo kommun ord.
Kathleen Wireklev (M), Tranemo kommun ers.

Ireen Wolter (L), Ulricehamns kommun ord.
Tommy Mårtensson (S), Ulricehamns kommun ers.

Arne Olsson (KD), Vårgårda kommun ord.
Johan Larsson (S), Vårgårda kommun ers.

Leif Dahl (S), Västra Götalandsregionen, Ordförande
Annette Carlson (M), Västra Götalandsregionen ers.

Ordförande har tillsammans med vice planerat för styrelsens kallelser etc i rollen av presidium.
Ordförande avgör i vilken utsträckning ledamöter och ersättare får delta i styrelsemöten på distans.
Distansmöten har inte genomförts under året. Styrelsen förnyade i mars attest- och delegationsordning samt påbörjade riskbedömning och uppdatering av plan för internkontroll.
Reviderad internkontrollplan beslutades i juni.
Styrdokument för arbetsmiljö fortlöper oförändrat och årets granskning av dataskydd är genomförd utan behov av åtgärder.
Förbundets Dataskyddsombud verkar som tidigare genom Boråsregionen. Ett av de två ombuden avslutade sin anställning i december och förbundet har endast ett dataskyddsombud till dess att en efterträdare formellt har tillträtt tjänsten hos Boråsregionen och utsetts till ombud för förbundet av samordningsförbundets styrelse.

Förbundets medlemmar höll personal för kansliet enligt antagna riktlinjer och medlemmarna har ansvarat som huvudmän för verksamheter till målgruppen i respektive kommun. Avtalade utförare har ansvarat för uppföljning av lokalt deltagande individer i verksamheterna.
Avidentifierade progressionsmätningar och antal som rapporterats till kansliet har sammanställts i uppföljning Finsam.

Bokföring och redovisningstjänster har köpts av ekonomiservice i Mariestad genom Västra Götalandsregionen. Borås stad har administrerat styrelsens arvoden.
Förbundet har haft konton i Swedbank.

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Uppföljning av verksamheten

Merparten av kostnaderna har riktats individinriktat. Kvinnor och män i ålder 16 - 64 år har deltagit. Av förbundets egna medel har 87 % använts till Aktiv Kraft med tillhörande Pulsstöd och Gröna Vägen Framåt, vilket är högre än tidigare år. Sett till total drift inklusive projekt är andelen lägre (69%, men fortsatt högre än föregående år) eftersom projektdriften riktats till kompetensutveckling av personal vilket samtidigt indirekt gynnat målgruppen.

Aktiviteter har funnits avtalade i enlighet med verksamhetsplan. Utbud av aktiviteter har anpassats efter lokala behov och förutsättningar. Samtliga aktiviteter har varit öppna för personer i Sjuhärad oavsett boendekommun. Det sker en låg grad av flöden mellan kommunerna med undantag för Gröna vägen framåt, som har drygt 10% inresande. Enligt indikatorer kommer deltagarna närmare arbete genom de insatser som sker och myndigheterna får underlag för fortsatt handläggning och stöd till berörda individer.

Progressionsmätningar har använts som samtalsunderlag och stöd för utformning av handlingsplan. Unga i ålder 20 - 30 med funktionsnedsättning har i enlighet med verksamhetsplanen kunnat få ett utökat stöd enligt pulsmodellen. Att prioritera långsiktigt stöd till den särskilt utsatta målgruppen beräknas motsvara två inskrivna i Aktiv Kraft. När Pulsmodellen tillämpas för unga med funktionsnedsättning begränsas alltså antalet unika individer som kan ta del av insatser.

Antalet platser som tagits i anspråk understiger budgeterat antal platser med 17%, medan antalet strukturövergripande deltagare är 64% högre än budgeterat.

Målgrupper

I prerehabiliterande individinriktade insatser har 375 kvinnor och 174 män deltagit, vilket är några färre än föregående år då 426 kvinnor och 224 män deltog. Andelen kvinnor är med andra ord fortsatt högre än andel män. Flera av deltagarna vill inte definiera sig som kvinna eller man, ser sig som ickebinära, eller vill definiera sig med ett annat kön än det kön de har. Samtliga mätningar utgår från deltagares kön enligt personnummer.

Deltagande personer kan vara 16 - 66 år, aktuella hos minst två medlemmar, eller riskerar att bli aktuella hos minst två. Deltagare är vanligen arbetslösa och ej omedelbart anställningsbara. Oftast med sammansatt problematik och lång frånvaro, eller avsaknad av debut, i arbetslivet.
Förbundet ställer upp ett antal kriterier som ska vara ordnade inför deltagande och remittenter har generellt svarat upp väl till urval av målgrupp och stöd så att målgruppen ska kunna ta del av rehabiliteringsinsatsen.

I den verksamhet som uteslutande riktas till personer med stressutlöst psykisk problematik har 97% av alla deltagare ersättning från Försäkringskassan under tiden för deltagande. I basverksamheterna fördelas försörjningsformen i samband med inkomna remisser enligt följande: 52% uppbär sjukpenning, 15% Aktivitetsersättning och 10% Aktivitetsstöd. 18% har försörjningsstöd och övriga 5% egen försörjning eller annat.

Utöver den direkta målgruppen enligt ovan har också personer med offentlig anställning utbildats, främst genom förbundets projekt Vilja. Personerna inbjuds genom sin roll i arbetslivet och deras arbetstid har bekostats av respektive arbetsgivare.
För strukturövergripande verksamhet registreras antal utan könsfördelning i uppföljning Finsam. Antalet deltagare i strukturövergripande insatser är registrerat till 1149 personer.

Insatser

Samtliga parter har möjlighet att remittera till alla verksamheter.
Aktiv kraft har bestått av enskilda samtal kombinerat med olika aktiviteter som inkluderar ACT, arbetsmarknadskunskap, promenader ”walk and talk”, naturvistelse, yoga och träning på gym – med stor lokal variation. Individuella avstämningar har skett i intervall om ca sex veckor.

Under året har ett antal aktiviteter vidareutvecklats. Några har inlett samarbeten med arbetsplatser för att minska avståndet från pre-rehabiliterande insatser till arbetsträning. Andra aktiviteter har bestått i att göra enklare uppdrag åt en reell arbetsplats på plats i egna lokaler. Även jobbskuggning, studiebesök mm har gett deltagare möjligheter till riktiga kontakter med arbetslivet.
Även skapande verksamhet har genomförts i samarbetsformer och på platser som leder till nya sociala kontakter eller insikt i olika yrken.

Metoden Pulsstöd för unga med funktionsnedsättning har byggt på aktivitetsutbudet i Aktiv Kraft med mer långtgående stöd. Individuella handlingsplaner har upprättats, följts upp och reviderats under de maximalt 12 månader som deltagande fått stöd enligt Puls. Flerpartssamtal har hållits återkommande under aktivitetsperioden.

Gröna Vägen Framåt har bedrivit verksamhet i Björbostugan och i den omgivande naturen riktat till personer med stressutlöst psykisk ohälsa. Målgruppen har varit mer restriktivt hållen än för deltagande till andra aktiviteter. Deltagare har arbetat utifrån egna handlingsplaner med stöd av arbetsprofilanalyser kombinerat med ACT och arbetsträning naturbaserade aktiviteter.

Projekt Vilja med medel från ESF har utbildat personal i att bygga inre styrka för eget professionellt omdöme och stärka deras relationsarbete för mer välfungerande lagarbete. Därtill har utbildats i att öka pedagogiska förmågor för att ge andra individer stärkt ställning på arbetsmarknaden och skapa en god arbetsmiljö. Utbildningar till personal har stärkt förutsättningarna att diskutera egenskaper, likheter och olikheter samt hur olika egenskaper kan vara till nytta inom olika yrkesroller.

Inom alla förbundsfinansierade aktiviteter har ACT, Acceptance Commitment Training, tillämpats. Kunskap varvas med övningar som metod i separata aktiviteter och som generella förhållningssätt.
JobMatch Talent profilanalyser har getts till ett urval av deltagare.
Progressionsmätning har använts som metodmaterial för samtal, underlag för att skapa individuella handlingsplaner samt för att mäta och stimulera progression mot arbete i alla verksamheter. Deltagares progressionsmätningar legat till grund för mätning av indikatorer för progression mot arbete. Verksamheterna och projektet har drivits processinriktat med jämställdhet, tillgänglighet och likabehandling som grundvärden för mer hållbarhet i arbetslivet.

Beredningsrepresentanter har genomfört möten med fokus på frågor från styrelsen och att förnya formerna för förbundets beredning.

Kanslipersonal har även medverkat till kunskapsspridning i samband med möten, konferenser osv som andra arrangerar men enbart de möten och utbildningar som arrangeras genom förbundets kansli och projekt har rapporterats som deltagare till uppföljning Finsam.

Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Förbundets övergripande mål är att strukturövergripande och individinriktade aktiviteter ökar deltagares möjligheter till förvärvsarbete. Indikatorer ska vara att parterna värderar att den strukturella nyttan bidrar till måluppfyllelse (se nästa rubrik) tillsammans med att deltagare själva skattar en progression mot arbete;

De fyra frågor i skattningen som ger starkast indikation på individers utveckling närmare arbete är enligt tidigare extern utvärdering följande: Hur väl vet du vad du ska göra för att förbättra dina möjligheter att få ett jobb?, Hur väl tror du att du kan klara ett arbete?, Hur tycker du din hälsa som helhet är (fysiskt och psykiskt) i förhållande till att kunna sköta ett arbete? samt Hur bra är du på att samarbeta med andra?

Avidentifierade uppgifter om progressionsmätningar med minst två kompletta skattningar har legat till grund för analyser av progression mot arbete. Det förekommer att individer uppger sig inte kunna skatta vissa värden och underlag för mätning nås enbart för deltagare som gjort minst två skattningar. Andelen respondenter är i likhet med föregående år sammantaget drygt 38%.

På individnivå finns skattningar över hela skalan och värden som är både ökande och minskande. Spridningen ligger mellan minus 6 och plus fjorton. För en individ som har svag insikt om egna förmågor kan en sänkning indikera en utveckling, men på gruppnivå indikerar ökning positiv utveckling. Det finns skillnader på gruppnivå mellan olika verksamheter. På gruppnivå sker sammanräknat i samtliga aktiviteter en ökning av hur högt individer skattar sig på dessa frågor.

Budgeterat totalt antal i individinriktade aktiviteter var 659 personer (samma antal som för 2024). Verksamheterna har totalt nyttjats av 375 kvinnor och 174 män, vilket är lägre än 2024, då antalet totalt var 426 kvinnor och 224 män. Antalet är totalt deltagarantal och inte unika individer.

Utöver att progressionsmätning som indikator påvisar stärkt utveckling finns också direkta förändrade förutsättningar som påvisar framgång.
Av alla rapporterade individer går 29 personer vidare till arbete eller studier direkt efter insatsen. Av utskrivna noteras 14 individer vidare till studier och 15 till arbete, vilket i båda fallen är fler än år 2024 trots ett lägre antal individer totalt i verksamhet. Därutöver är 10 personer aktivt arbetssökande och 16 personer i arbetsträning efter avslutad aktivitet.

Totalt har 30 % personer avslutats till Gemensam Kartläggning Arbetsförmedling/Försäkringskassa, 23% till Arbete, studier, aktivt arbetssökande och arbetsträning. 41% har gått vidare till fortsatt rehabilitering och 6% har avslutats mot annat.

I utförarnas rapporter för året lyfts både framgångsrika arbetssätt och utmaningar:
Tydlig uppföljning och avstämning med remittenter bedöms som avgörande för att skapa samsyn kring deltagarens fortsatta process. Digitala möten har fungerat väl och är i flera fall det enda alternativet för myndigheters handläggare. Svårigheter att få kontakt med remittenter, inom regionen men även från andra myndigheter, har i vissa fall identifierats som ett hinder.

Metoderna som ska användas lyfts som betydelsefulla. Deltagarnas möjlighet att hitta varandra i gruppaktiviteter bedöms ofta ge stor påverkan på deras utveckling, i vissa fall större än en enskild handläggarkontakt. En positiv erfarenhet är att vissa deltagare har kunnat erbjudas förlängd tid i verksamheten. Detta har beviljats när progression och närvaro har varit tydlig, men där deltagaren samtidigt haft behov av ett extra varsamt och anpassat tempo. I vissa fall har insatser behövt

förlängas med flera veckor, ibland upp till en månad, för att deltagarna inte ska tappa tempo i sin progression i väntan på gemensam kartläggning.

Bland de främsta utmaningarna som lyfts är att många deltagare som remitteras till verksamheten har omfattande och komplexa hälsoutmaningar. Samordnare beskriver att remitteringar i allt större utsträckning gäller personer med multiproblematik, vilket innebär ett ökat stödbehov. Detta kan göra det svårt att delta fullt ut trots att aktiviteterna är utformade med låg tröskel. Samtidigt finns ofta en stark motivation hos deltagarna att delta för att få ingå i ett sammanhang, vilket ställer höga krav på verksamheterna att kunna möta anpassning och flexibilitet.

Ett viktigt framgångsområde som lyfts utöver specifika metoder är nära och kontinuerligt stöd till deltagare, där balansen mellan att vara stöttande och samtidigt utmanande är central. I verksamheter där ansvarig handläggare inte är delaktig i utförandet av aktiviteterna beskrivs svårighet i aktivitets-förändring från mer lågintensiva insatser, som promenader eller avslappning, till tydligare gruppbaserad aktivitet, framför allt för deltagare som upplever svårigheter i sociala sammanhang.

Avslutningsvis uttrycks stolthet över att flera deltagare under året har gått vidare till både studier och arbete. I flera fall har då vägen inneburit längre processer och återkommande insatser.

Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser

Strukturövergripande redovisas deltagare endast till antal, men det är en övervägande andel kvinnor som medverkat. Antalet deltagare som registrerats i uppföljning Finsam är 1149 personer sammanräknat projekt och ordinarie budget för strukturövergripande insatser.

Förbundets övergripande mål är att såväl strukturövergripande som individinriktade aktiviteter ökar deltagares möjligheter till förvärvsarbete.
Indikator för strukturövergripande insatser är värderingar utifrån parternas bedömningar;

Sammantaget ger svaren en övervägande positiv bild av förbundets aktiviteter. Aktiviteterna upplevs i stor utsträckning skapa strukturell nytta för de parter som deltar, bland annat genom att möjliggöra ett mer förebyggande arbetssätt och genom att uppmärksamma individer som riskerar att hamna mellan olika ansvarssystem.

Aktiviteterna bedöms också i hög grad utgöra en god grund för samarbete mellan parterna. Samverkan lyfts fram som värdefull, särskilt i relation till individens behov, och flera svar från enkäten pekar på att arbetssätten stärker gemensamma processer och bidrar till bättre helhetslösningar. Samarbetet beskrivs som genomgående positivt och som något som gynnar både organisationer och individer. En medlem lyfter dock att personliga kontakter med samverkansparter är främsta grunden till gott samarbete.

När det gäller nyttan av förbundets kompetensutveckling framkommer att den i stor utsträckning upplevs som betydelsefull och i vissa fall avgörande för vidareutveckling av verksamheter. Även parter som inte med egen personal tagit del av kompetensutvecklingsinsatser värderar nytta med kompetensutvecklingen och lyfter det som att stödja verksamhetens intention och riktning. Arbetsmarknadsenheterna hos kommunerna har exempelvis utbildats i flera evidensbaserade metoder som de förväntas använda till förbundets deltagare. Genom ESF-projekt Vilja genomfördes även en gemensam metoddag för personal. Erfarenhetsutbytet har rapporterats stimulera verksamhetsutveckling i flera kommuner. Flera verksamheter har också genomfört studiebesök sinsemellan på egna initiativ.

Övergripande visar enkätsvaren att måluppfyllelsen bedöms som god, med ett tydligt värde i både nuvarande arbete och att det finns potential för fortsatt utveckling av samverkan, kompetens och strukturell nytta.

Fristående utvärdering visar därutöver att projektet har god måluppfyllelse och att effekter på kort sikt uppnås. Bestående resultat och måluppfyllelse på längre sikt beror på hur förvaltandet sker. Implementering kan till viss del försvåras av att förbundet inte längre kan stödja genom ESFprojekt.

Balanskravsresultat

+407 tkr	**Årets resultat enligt resultaträkningen**
- 0	**Samtliga realisationsvinster**
+0	**Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet**
+0	**Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet**
-/+ 0	**Orealiserade vinster och förluster i värdepapper**
+/- 0	**Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper**
= +407 tkr	**Balanskravsresultat**

1.6. Väsentliga personalförhållanden

Förbundet har inga egna anställda. Tjänster har varit avtalade till kansli i enlighet med antagna riktlinjer för rekrytering av personal. Avtalen har omfattat både hel och deltider.
Förbundschef har ansvarat för förbundets övergripande förvaltning enligt styrelsens anvisningar och har på deltid medverkat i förbundets ESF-projekt när ordinarie projektledare inte varit i tjänst eller arbetat i lägre omfattning än planerat.
Ekonom och Administratör ansvarade tillsammans med Projektledare för redovisning i projektet.
Kompetensutvecklingsinsatser genom projektet har genomförts av fem projektmedarbetare.
Projektet har även anlitat externa tjänster som komplement till avtalad personal.
Förbundets styrelse är inte formell arbetsgivare, men ett arbetsmiljöansvar följer med kansliets drift.
Förbundet hyr lokaler för kansliet genom en extern hyresvärd och har därmed egna ytor för kontor och mindre möten, utbildningar etc. Kansliets lokaler har också återkommande nyttjats till olika möten och samlingar för projektet och till möten i medlemmars egen regi samt till nätverksträffar.

1.7. Förväntad utveckling

Beredningsgrupp och styrelse förväntas fortsätta sin gemensamma dialog om utveckling av förbundet, strukturella behov, rutiner för drift och uppföljning mm.

Medlemmar har tillfrågats om önskemål framöver.
Inför framtiden efterfrågas ytterligare förstärkning av den strukturella nyttan genom bland annat ökad strategisk samverkan mellan förbundets parter samt utvecklad samverkan på individnivå.
Förbundet kan ha nytta av att utöka sin omvärldsbevakning i fråga om hur andra förbund arbetar.
Det finns även önskemål om forum för chefer som kan bidra till gemensamt lärande och stärkt ledningsperspektiv. Vidare lyfts behovet av att tydligare synliggöra och visualisera pågående insatser, exempelvis via hemsidan, för att bättre marknadsföra det stöd som finns. En annan utvecklingsfråga som lyfts är målgruppsdefinitionen, där det finns önskemål om att se över möjligheten att inkludera språksvaga individer i vissa insatser.

Verksamheterna Aktiv kraft, Pulsmetoden i varje kommun och Gröna Vägen Framåt beräknas fortsatt drivas som gemensam stadigvarande basresurser för området. Utifrån vad parter och deltagare har behov av kan förbundets basverksamheter försiktigt omdanas när det finns nya behov eller sker samhällsförändringar.

Avsikten är att fortsätta tillämpa evidensbaserade metoder för att stärka deltagare och strukturövergripande utveckling. Medlemmar lyfter även behov av fortsatt kompetensutveckling för personal. Detta kan gälla både avtalade metoder som ACT och Jobmatch talent, och övrigt som exempelvis inom coaching, motiverande samtal samt professionellt bemötande av personer med psykisk ohälsa.

ESF-projekt är inte längre verksamma med aktiviteter eller kompetensutveckling och efter det sista projektets slutredovisning under 2026 kommer en successiv utfasning av uppbokningar för projektrisker och anpassningar av styrdokument. Utfasning behöver stå i relation till de perioder som styr finansierande program.

2. Resultaträkning

Resultaträkning

Belopp i kr.

		Utfall jan-dec 2025		Utfall jan-dec 2024
Intäkter				
	VILJA	4 622 714,00		4 718 108,00
	Övriga intäkter	-10,24	Not 1	-13,95
Summa Verksamhetens intäkter		**4 622 703,76**		**4 718 094,05**
Kostnader				
	Arvoden	-181 428,92		-162 726,69
	Reseersättning	-12 400,97		-9 836,21
	Sociala avgifter	-51 849,00		-38 762,00
	Övriga Personalkostnader	-1 142 476,27		-1 152 957,59
	Verksamhetsanknutna kostnader	-20 112 097,49	Not 2	-20 859 461,13
	Lokalkostnader	-190 352,00		-177 439,99
	Övriga kostnader	-291 096,40	Not 3	-303 605,40
Summa Verksamhetens kostnader		**-21 981 701,05**		**-22 704 789,01**
RES1	**Verksamhetens nettokostnad**	**-17 358 997,29**		**-17 986 694,96**
	Erhållna bidrag från huvudmännen	17 670 000,00		18 022 000,00
	Övriga finansiella intäkter	97 873,83		214 285,65
	Övriga finansiella kostnader	-1 755,50		-3 405,55
Summa Finansiella intäkter/kostnader		**17 766 118,33**		**18 232 880,10**
RES2	**Res före extraordinära poster o spec beslut**	**407 121,04**		**246 185,14**
	Extraordinära intäkter	0,00		0,00
	Extraordinära kostnader	0,00		0,00
RES3	**PERIODENS RESULTAT**	**407 121,04**		**246 185,14**

3. Balansräkning

Belopp i kr.

	Ingående balans 2025-01-01	Förändring	Utgående balans 2025-12-31	
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
Summa anläggningstillgångar	**0,00**	**0,00**	**0,00**	
Fordningar och kassa				
Fordringar	4 294 177,00	-1 798 853,00	2 495 324,00	Not 1
Kassa och bank	7 414 219,07	-58 541,54	7 355 677,53	Not 2
Summa fordringar och kassa	**11 708 396,07**	**-1 857 394,54**	**9 851 001,53**	
SUMMA TILLGÅNGAR	**11 708 396,07**	**-1 857 394,54**	**9 851 001,53**	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	3 284 068,63	0,00	3 284 068,63	
Periodens resultat		407 121,04	407 121,04	
Summa Eget kapital	**3 284 068,63**	**407 121,04**	**3 691 189,67**	
Skulder				
Kortfristiga skulder	8 424 327,44	-2 264 515,58	6 159 811,86	Not 3
Summa skulder	**8 424 327,44**	**-2 264 515,58**	**6 159 811,86**	
SUMMA EK, AVS. och SKULDER	**11 708 396,07**	**-1 857 394,54**	**9 851 001,53**	

4. Kassaflödesanalys

Belopp i kr.

Löpande verksamhet	
Årets resultat	407 121,04
Kassaflöde från löpande verksamhet	**407 121,04**
Förändring av rörelsekapital	
Kortfristiga fordringar	1 798 853,00
Kortfristiga skulder	-2 264 515,58
Överlåtelse inkomster	
Förändring av rörelsekapital	**-465 662,58**
Investeringar	
Investeringar	0,00
Investeringsnetto	**0,00**

Finansieringar

Långfristiga fordringar	0,00
Långfristiga skulder	0,00
Finansieringsnetto	**0,00**

FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	**-58 541,54**

Kontroll (Se Balansrapporten)

UB Likvida medel	7 355 677,53
IB Likvida medel	7 414 219,07
Summa:	**-58 541,54**

5. Driftredovisning

	Utfall 2025			Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024		
Belopp tkr	**Intäkt**	**Kostnad**	**Netto**	**Netto**	**Utfall-Budget netto**	**Intäkt**	**Kostnad**	**Netto**
Ordinarie	17670	-17803	-133	-710	577	18022	18609	-587
Projektrelaterat mm	4720	-4180	540	0	540	4932	4099	833
Summa	22390	-21983	407	-710	1117	22954	-22708	246

	Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	Utfall jan-dec 2025	Budget jan-dec 2025	Avvikelse jan-dec 2025	Utfall jan-dec 2024	Budget jan-dec 2024	Avvikelse jan-dec 2024
1001	Omkostnader Styrelse	-261	-280	19	-223	-280	57
1003	Kostnader revision, ek service	-164	-195	31	-174	-195	21
1010	Kansli (personal, hyra, mtrl)	-1 811	-2 280	469	-2 556	-3 455	899
3001	Aktiv Kraft Borås	-6 340	-6 340	0	-6 340	-6 340	0
3005	Utbildning/Utveckling	-192	-250	58	-281	-380	99
3006	Gröna Vägen Framåt	-1 835	-1 835	0	-1 835	-1 835	0
3008	Aktiv Kraft Mark	-2 225	-2 225	0	-2 225	-2 225	0
3011	Aktiv Kraft Bollebygd	-610	-610	0	-610	-610	0
3013	Aktiv Kraft Svenljunga	-705	-705	0	-705	-705	0
3015	Aktiv Kraft Tranemo	-750	-750	0	-750	-750	0
3016	Aktiv Kraft Ulricehamn	-1 550	-1 550	0	-1 550	-1 550	0
3018	Aktiv Kraft Vårgårda	-750	-750	0	-750	-750	0
3019	Aktiv Kraft Herrljunga	-610	-610	0	-610	-610	0
Summa		-17 803	-18 380	577	-18 609	-19 685	1 076

Budget var enligt verksamhetsplan beräknad med kostnader högre än intäkter och avsikt att belasta förbundet med maximalt 710 tkr. Under året har förbundet meddelat medlemmarna att kostnaderna kommer att bli mindre än budgeterat och med högre personalomkostnader täckta genom ESF plus en ränteintäkt blir resultatet positivt istället för negativt.

	Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	Utfall jan-dec 2025	Utfall jan-dec 2024
3047	VILJA -faktiska	-752	-570
3048	VILJA	-3 428	-4 129
	Återförd uppbokning ESF Projekt	0	600
Summa		**-4 180**	**-4 099**

6. Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är i tillämpliga delar upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vissa anpassningar har gjorts till Finsam, i enlighet med anvisad nationell mall.

Not 2. Verksamhetens intäkter

Ägarparternas bidrag	**tkr**
Försäkringskassa	4 417,5
Arbetsförmedlingen	4 417,5
Kommuner	4 417,5
Delregionala nämnden södra	4 417,5
Totalt	**17 670**

Bollebygd	187,9
Borås	2210,4
Herrljunga	181,8
Mark	679,4
Svenljunga	206,8
Tranemo	228.2
Ulricehamn	482,8
Vårgårda	240,2

Not 3. Resultaträkning

Not 1 Övriga intäkter		*Jan-dec 2025*	*Jan-dec 2024*
3740	Öres- och kronutjämning	-10,24	-13,95
3919	Övriga intäkter	0,00	0,00
Summa:		**-10,24**	**-13,95**

Not 2 Verksamhetsanknutna kostnader		*Jan-dec 2025*	*Jan-dec 2024*
5538	Verksamhetsanknutna IT-kostnader	0,00	-497,50
5539	Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-19 599 759,90	-20 691 706,70
5540	Övriga verksamhetsanknutna kostnader	-182 316,96	387 231,50
5542	Verksamhetsanknutna resekostnader	-104 034,18	-5 632,30
5544	Verksamhetsanknutna utbildn-, kurs- konferensk	-224 196,45	-548 856,13
5545	Verksamhetsanknutna trycksaker	-1 790,00	0,00
Summa:		**-20 112 097,49**	**-20 859 461,13**

Not 3 övriga kostnader		*Jan-dec 2025*	*Jan-dec 2024*
6230	Datakommunikation	-26 394,00	-32 826,00
6419	Övriga förbrukningsinventarier	-18 787,40	-2 522,08
6451	Kontorsmaterial	-3 511,80	-2 081,69
6911	Kostnader för information och	-25 865,80	-22 012,03
7071	Representation (ej personal)	-75,76	-3 564,68
7212	Tele, mobil	-8 716,16	-11 682,88
7251	Postbefordran	-46,00	-2 550,00
7541	IT-tjänster	0,00	-1 235,00
7551	Konsultarvoden spec utredn	-91 791,00	-84 975,00
7599	Övriga tjänster	-90 883,44	-116 919,47
7619	Övriga kostnader	-25 025,04	-23 236,57
Summa:		**-291 096,40**	**-303 605,40**

* konto 7599: revision kostade totalt 72570 kr. Därav var 39050kr för KPMG, statens upphandlade bolag, och 33520kr för biträdande utsett av förtroendevald revisor för kommunerna och VGregion. Huvudsakligen avser biträdandekostnaden verksamhetsrevision och statlig granskning räkenskapsrevision.
(motsvarande för 2024 var 88800kr, varav 39000kr för KPMG, och 49800kr för biträdande Räkenskapsrevision utgjorde sammantaget 63900kr av totala revisionskostnader.)

Not 4. Noter till Balansräkning

	NOTER	*UB 2025-12-31*	UB 2024-12-31
	Not 1: Fordringar		
1511	Kundfordringar	1 866 500,00	1 902 900,00
1687	Redovisningskonto, Ludvikamoms	302 531,00	261 435,00
1712	Upplupna intäkter	326 293,00	2 129 842,00
	Summa:	**2 495 324,00**	**4 294 177,00**
	Not 2: Kassa och bank		
1930	Bankgiro Swedbank	5 026 781,88	5 100 251,73
1970	Företagskonto	2 328 895,65	2 313 967,34
	Summa:	**7 355 677,53**	**7 414 219,07**
	Not 3: Kortfristiga skulder		
2411	Leverantörsskulder	5 582 861,95	6 708 146,97
2991	Upplupna kostnader	1 313 199,91	1 716 180,47
2992	Förutbetalda intäkter	-736 250,00	0,00
	Summa:	**6 159 811,86**	**8 424 327,44**

7. Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.
Uppdraget som ledamot är ett personligt mandat och underskrift sker inte i egenskap av representant för en myndighet utan från personens roll i Samordningsförbundets styrelse, därav parenteser nedan

Borås 2026-02-02

……..
Leif Dahl
Ordförande
(Västra Götalandsregionen)

……..
Linda Norén Eriksson
Vice Ordförande
(Försäkringskassan)

……..
Lars-Erik Olsson
(Bollebygds kommun)

……..
Ann-Charlotte Angren
(Arbetsförmedlingen)

……..
Birgitta Bergman
(Borås Stad)

……..
Magnus Lennartsson
(Herrljunga kommun)

……..
Yasin Abbes
(Marks kommun)

……..
Kerstin Göss-Lindh
(Svenljunga kommun)

……..
Eva-Karin Haglund
(Tranemo kommun)

……..
Ireen Wolter
(Ulricehamns kommun)

……..
Arne Olsson
(Vårgårda kommun)

Revisorerna
Sjuhärads Samordningsförbund

Till
Förbundsstyrelsen i Sjuhärads Samordningsförbund
Kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner i Sjuhärads Samordningsförbund
Regionfullmäktige i Västra Götaland

Revisionsberättelse för Sjuhärads Samordningsförbund år 2025

Mitt uppdrag är att granska räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Sjuhärads Samordningsförbund (organisationsnummer 222000 – 2105) för verksamhetsåret 2025. Uppdraget är vidare att pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Granskningen har utförts enligt lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas rapporten Granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds Årsredovisning år 2025 samt *Revisionsrapport 2025-12-31 Sjuhärads Samordningsförbund, Azets, 2026-02-23.*

Granskningen visar att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Jag bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Sjuhärads samordningsförbunds resultat och ställning. Jag bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. Kassaflödesanalysen är uppställd och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

För helåret 2025 redovisar förbundet ett positivt resultat om 407 tkr. Revisionskontoret noterar att förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat på 407 tkr.

Sjuhärads Samordningsförbund har i Verksamhetsplan 2025–2027 beslutat om ett övergripande mål och två delmål. Samordningsförbundet har överlag redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande målet och delmålen. Samordningsförbundet har överlag redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande målet och delmålen. Förbundet redovisar numera en bedömning i årsredovisningen om att de mål som satts upp i *Verksamhetsplan 2025–2027* har uppnåtts.

Jag noterar att Sjuhärads Samordningsförbunds verksamhetsplan och årsredovisning 2025 har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Jag konstaterar att förbundet uppnår sitt finansiella delmål. Förbundet har numera uttryckt en samlad bedömning om att man når kraven för god ekonomisk hushållning.

Sjuhärads Samordningsförbund har en plan för intern kontroll för 2025 som antagits av förbundsstyrelsen. Styrelsen har genomfört en egen riskanalys och den är dokumenterad. Sjuhärads Samordningsförbund redovisar uppföljningen av intern kontroll löpande på styrelsemöten under året. Uppföljning av den interna kontrollen är beslutad av förbundsstyrelsen den 17 december 2025.

Jag bedömer att Sjuhärads Samordningsförbund inom ramen för årsredovisningen redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Förbundet redovisar numera i årsredovisningen en bedömning huruvida de mål som satts upp i verksamhetsplan 2025–2027 har uppnåtts. Samtliga av Förbundets mål anses vara uppfyllda. Min sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts ändamålsenligt samt från ekonomisk synpunkt tillfredsställande.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Jag tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för år 2025.

BORÅS 2026-02-23

Bo-Lennart Bäcklund

Bo-Lennart Bäcklund
Revisor för medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen

Bilaga:

Rapport Granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds Årsredovisning år 2025

Revisionsrapport 2025-12-31 Sjuhärads Samordningsförbund, Azets, 2026-02-23

Revisionskontoret

RAPPORT 2025

Granskning av Sjuhärads samordningsförbunds årsredovisning

2026-02-23

Anna Sandström
Anna Duong
Aleksandra Popovic

BORÅS STAD

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

1.1 Syfte och revisionsfrågor 3

1.2 Avgränsningar 4

1.3 Revisionskriterier 4

1.4 Ansvarig nämnd/styrelse 4

1.5 Metod 4

1.6 Projektorganisation 4

1.7 Beslut 4

2 Granskningsresultat 5

2.1 Årsredovisning 5

2.2 Förvaltningsberättelse 5

2.3 Ekonomiskt resultat 6

2.4 Balansräkning 6

2.5 Balanskrav 6

2.6 Bedömning av Förbundsstyrelsens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning 6

2.7 Övriga iakttagelser 7

2.8 Måluppfyllelse 7

2.9 Intern kontroll 8

3 Sammanfattande bedömning 9

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål och prioriterade insatser som Förbundsstyrelsen beslutat i verksamhetsplanen för 2025.[1]

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningens verksamhetsmässiga måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport. Granskning av Förbundets räkenskaper genomförs av Försäkringskassans auktoriserade revisor.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av varje medlemskommuns Kommunfullmäktige samt Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige och Regionfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Det är även ett underlag för respektive medlems ansvarsprövning av Sjuhärads Samordningsförbund. Ställningstagandena i revisorernas revisionsberättelse utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse?
- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att förbundsstyrelsens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?
- Har verksamheten bedrivits med en tillräcklig intern kontroll?

Granskning av verksamheten

I årets granskning har revisorerna beslutat om en särskild bevakning av förbundets verksamhetsmål i förhållande till förbundets uppställda mål, delmål och aktiviteter för god ekonomisk hushållning. Granskningen har genomförts genom genomgång av förbundets dokumentation inom området samt genom löpande granskning av handlingar och protokoll. Kompletterande intervjuer med företrädare för förbundet har genomförts.

[1] Sjuhärads samordningsförbund, Verksamhetsplan år 2025-2027.

1.2 Avgränsningar

Då upphandlad revisionsbyrå utför räkenskapsrevisionen kommer denna granskning inte att avse räkenskapernas redovisning. Den här granskningen avser de delar av årsredovisningen som inte omfattas av räkenskapsrevisionen (Standard för kommunal räkenskapsrevision). Avgränsningar finns därutöver i samband med Sjuhärads Samordningsförbunds storlek, då man är under tio stycken anställda, gällande väsentliga personalförhållanden.

1.3 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) *Finsam*, kommunallag (2017:725), tillämpliga delar av lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendation RKR R15 från Rådet för kommunal redovisning.

1.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Förbundsstyrelsen i Sjuhärads Samordningsförbund är ansvarig.

1.5 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Avstämning har skett med tjänstepersoner vid Sjuhärads Samordningsförbund.

1.6 Projektorganisation

Anna Sandström är granskningsledare och granskningsmedarbetare är Anna Duong och Aleksandra Popovic vid Revisionskontoret.

1.7 Beslut

Projektplanen är beslutad av utsedd förtroendevald revisor Bo-Lennart Bäcklund den 14 januari 2026.

2 Granskningsresultat

Kommunerna Vårgårda, Herrljunga, Borås, Tranemo, Ulricehamn, Bollebygd, Mark och Svenljunga bildar tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen Sjuhärads samordningsförbund. Styrelsen består av en ledamot och en ersättare från respektive medlem.

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska Samordningsförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling samt redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året. Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer numera den ordning som anges i lagstiftningen. Revisionskontoret noterar att väsentliga personalförhållanden är undantagna från redovisning enligt 11 kap. § 6 LKBR.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av mål, projekt och aktiviteter. I årsredovisningen genomförs numera en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2025.

Revisionskontoret bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat.

2.3 Ekonomiskt resultat

Sjuhärads Samordningsförbund redovisar ett överskott på ca 407 tkr för perioden 2025-01-01 – 2025-12-31.

2.4 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller Samordningsförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen).

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är uppställd enligt LKBR. Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2 000 tkr för att bedriva sin basverksamhet.[2] Det egna kapitalet uppgår per den 2025-12-31 till 3 691 tkr och uppfyller därmed förbundsstyrelsens målsättning.

2.5 Balanskrav

Ett samordningsförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet som redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

Revisionskontoret noterar att förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat på 407 tkr.

2.6 Bedömning av Förbundsstyrelsens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och samordningsförbund att det ska fastställas mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 1 § kommunallagen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2025–2027 beslutat om ett finansiellt mål och det är att *Förbundet ska ha minst 2 000 tkr eget kapital för oförutsedda händelser.*[3] Det egna kapitalet är 3 691 tkr vid utgången av år 2025.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads Samordningsförbunds budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår det finansiella målet samt redovisar ett positivt resultat för år 2025. Förbundet har numera genomfört en samlad bedömning om att verksamheten når det finansiella och de verksamhetsmässiga målen. Förbundets övergripande mål är att strukturövergripande och individinriktade aktiviteter ökar deltagares möjligheter till förvärvsarbete. Av årsredovisningen framgår att indikator för strukturövergripande insatser är värderingar utifrån parternas bedömningar. Sammantaget, menar förbundet, att svaren ger en övergripande positiv bild av förbundets aktiviteter och upplevs skapa strukturell nytta för de parter som deltar. Detta genom att möjliggöra ett mer förebyggande arbetssätt och genom att uppmärksamma individer som riskerar att hamna mellan olika ansvarssystem.[4]

[2] Årsredovisning 2025, Sjuhärads Samordningsförbund, sid. 4

[3] Verksamhetsplan 2025–2027, sid. 4

[4] Årsredovisning 2025 Sjuhärads Samordningsförbund, sid. 10.

2.7 Övriga iakttagelser

Enligt förbundsordning för Sjuhärads Samordningsförbund § 13 Budget framgår det att budgeten ska innehålla en detaljerad budget för innevarande budgetår samt en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden. Revisionskontoret noterar att budget och verksamhetsplan 2025–2027 innehåller budget för tre år, benämnd *Finansieringsplan*.[5]

2.8 Måluppfyllelse

Sjuhärads Samordningsförbunds målarbete
Sjuhärads Samordningsförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet. I verksamhetsplan 2025–2027 har Förbundsstyrelsen beslutat om ett övergripande mål och två delmål. Dessa är:[6]

Övergripande mål

- **De strukturövergripande och individinriktade aktiviteterna ökar deltagarnas möjligheter till förvärvsarbete. Indikatorer för att uppfylla det övergripande målet är:**
  - Enkäter till medlemmar besvaras med positiva värdeomdömen kopplat till strukturell nytta för olika medlemmar.
  - Progressionsmätning av berörda deltagare påvisar positiv utveckling av de faktorer som enligt evidens ökar sannolikhet för individerna att komma i arbete.

Delmål

- **Parterna nyttjar och följer upp de deltagaraktiviteter som avtalats**
  Både strukturövergripande och individinriktat nyttjas de aktiviteter/insatser som bekostas.
  Indikator för delmålet är: *antalsredovisning enligt uppföljning Finsam*.
- **Förbundet ska ha minst 2000 tkr eget kapital för oförutsedda händelser**
  Budgetens finansiella och verksamhetsmässiga mål följs upp tertialvis.
  Indikator för delmålet är: *ekonomisk redovisning*.

I linje med målen fastställer Sjuhärads samordningsförbund prioriterade insatser uppdelat i individinsatser samt strukturövergripande aktiviteter i sin verksamhetsplan. Merparten av förbundets aktiviteter är individinriktade. Av förbundets egna medel har 87 % använts till Aktiv Kraft med tillhörande Pulsstöd och Gröna Vägen Framåt, vilket är högre än tidigare år.[7] I verksamheterna används metoder som ACT (Acceptance Commitment Training), Progressionsmätning och Jobmatch Talent.[8] Metoderna värderas, enligt förbundets årsredovisning, högt av såväl chefer som personal och deltagare i de olika kommunerna.

Förbundet uppger i årsredovisningen att indikatorn för det övergripande målet, *de strukturövergripande och individinriktade aktiviteterna ökar deltagarnas möjligheter till förvärvsarbete*, bedömer förbundet att det övergripande målet uppnås för 2025. Totalt har 1 149 deltagare (ej unika deltagare) deltagit i olika strukturövergripande åtgärder under verksamhetsåret.[9]

[5] Verksamhetsplan 2025–2027, sid. 8.
[6] Ibid, sid. 4.
[7] Årsredovisning 2025 Sjuhärads Samordningsförbund, sid. 7
[8] Ibid, sid. 8.
[9] Verksamhetsplan 2025–2027, sid. 8.

Förbundet uppger i årsredovisningen att progressionsmätningar har använts som samtalsunderlag och stöd för utformning av handlingsplan. Förbundets strukturövergripande insatser har i Finsam noterats till 549 deltagande personer (650 personer år 2024). Budgeterat var 659 personer. Beslut om verksamhetsplan 2025–2027 togs i 22 november 2024. Revisionskontoret noterar att förbundet numera uppger i årsredovisningen huruvida delmålet, *parterna nyttjar och följer upp de deltagaraktiviteter som avtalats*, uppnås. Enligt förbundet så följs det upp via utförarnas rapporter under året som lyfter både framgångsrika arbetssätt och utmaningar.[10]

I årsredovisningen redovisar förbundet att ekonomin är i balans och förbundets eget kapital skapar handlingsfrihet och medger fortsatt verksamhetsdrift och projektdrift. Det egna kapitalet är 3 691 tkr per 31 december 2025. Revisionskontoret noterar att förbundet numera uppger i årsredovisningen att delmålet, *förbundet ska ha minst 2000 tkr eget kapital för oförutsedda händelser*, uppnås.

Sammanfattningsvis konstateras att Sjuhärads Samordningsförbund i huvudsak har redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande målet och två delmål. Förbundet redovisar numera i årsredovisningen en bedömning huruvida de mål som satts upp i verksamhetsplan 2025–2027 har uppnåtts.

2.9 Intern kontroll

Grundläggande granskning av styrning och intern kontroll syftar till att översiktligt bedöma om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som på en rimlig nivå säkerställer att:[11]

- verksamheten lever upp till målen och är effektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Förbundsstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt verksamhetsplan. Förbundsstyrelsen för Sjuhärads Samordningsförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Sjuhärads Samordningsförbund har en plan för intern kontroll, innehållande åtta kontrollmoment, för 2025 som antagits av Förbundsstyrelsen 29 maj 2024. Förbundsstyrelsen har genomfört en egen riskanalys som legat till grund för internkontrollplanen.

Sjuhärads samordningsförbund har genomfört löpande uppföljning av den interna kontrollen, tre gånger under året, och rapporterat till Förbundsstyrelsen. Uppföljning av den interna kontrollen är beslutad av Förbundsstyrelsen den 17 december 2025.

[10] Ibid, sid. 9.

[11] God revisionssed i kommunal verksamhet 2022, sid. 43

3 Sammanfattande bedömning

I granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning ska revisorerna i huvudsak utgå ifrån lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationen RKR R15 från Rådet för kommunal redovisning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i redovisningen är förenligt med de mål som förbundsstyrelsen beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är förbundsstyrelsens analys i förvaltningsberättelsen. Revisorernas bedömning baseras på en genomgång av styrelsens redovisning och analys i årsredovisning och bokslut samt de kontroller som utförs av olika underlag. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys, plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Sjuhärads samordningsförbunds resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i dessa avseenden har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

För helåret 2025 redovisar förbundet ett överskott. Revisionskontoret noterar att förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat om 407 tkr.

Sjuhärads Samordningsförbund har i *Verksamhetsplan 2025–2027* beslutat om ett övergripande mål och två delmål. Samordningsförbundet har överlag redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande målet och delmålen. Förbundet redovisar numera en bedömning i årsredovisningen om att de mål som satts upp i V*erksamhetsplan 2025–2027* har uppnåtts.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads Samordningsförbunds verksamhetsplan och årsredovisning 2025 har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår sitt finansiella delmål. Förbundet har numera uttryckt en samlad bedömning om att man når kraven för god ekonomisk hushållning.

Sjuhärads Samordningsförbund har en plan för intern kontroll för 2025 som antagits av förbundsstyrelsen. Styrelsen har genomfört en egen riskanalys och den är dokumenterad. Sjuhärads Samordningsförbund redovisar uppföljningen av intern kontroll löpande på styrelsemöten under året. Uppföljning av den interna kontrollen är beslutad av förbundsstyrelsen den 17 december 2025.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads Samordningsförbund inom ramen för årsredovisningen redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Förbundet redovisar numera i årsredovisningen en bedömning huruvida de mål som satts upp i verksamhetsplan 2025–2027 har uppnåtts. Samtliga av Förbundets mål anses vara uppfyllda. Revisionskontorets sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts ändamålsenligt samt från ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2026-02-23

_____

Andreas Ekelund,

Revisionschef, Revisionskontoret

Borås Stad

_____

Anna Sandström

Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret

Borås Stad

Revisionskontoret

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

BORÅS STAD

20. Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut) KS2026/100

§93 KS2026/100

Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Tolk-förmedling Väst. Kommunfullmäktige föreslås även bevilja ansvarsfrihet för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättnings-service. Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och har totalt 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö. Tolkförmedling Väst leds av en direktion (förbundsstyrelse) som består av förtroendevalda från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Bollebygds kommun är medlem i Tolkförmedling Väst sedan 1 januari 2019.

Enligt § 16 i förbundsordningen, som samtliga medlemmar godkänt innan inträdet i förbundet, ska alla medlemskommuner godkänna årsredovisningen och besluta om ansvarsfrihet för direktionen. Bollebygds kommun har därför fått

förbundets årsredovisning 2025 för godkännande.

Direktionen beslutade på sammanträde 2026-03-27, § 620, att godkänna årsredovisningen för 2025 och översända den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet. Årsredovisningen innehåller bland annat en förvaltningsberättelse med genomgång av verksamhetsmål och måluppfyllelse. Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Händelser av väsentlig betydelse:
Antalet kontor minskades och verksamheten samlokaliserades i Göteborg.
I januari gjordes en omorganisation i syfte att effektivisera verksamheten.
Förbundets AI-tolkverktyg har rönt uppmärksamhet.
Under 2025 utfördes cirka 313 000 uppdrag vilket är nära det budgeterade antalet om 315 000 uppdrag. Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för 2025. Förbundet gjorde ett överskott om 17,3 mkr, vilket i enlighet med direktionens beslut i november, undantaget 100 tkr, ska utbetalas till medlemmarna. Efter avsättning för utbetalning av överskott, blir årets resultat 315 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Förbundet återställer 2023 års negativa resultat om -215 tkr. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga finansiella mål, samt fyra av fem verksamhetsmål. Likviditeten har varit god och förbundet har en god soliditet. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2025 för Tolk-förmedling Väst. Kommunfullmäktige föreslås även bevilja ansvarsfrihet för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst
- Protokollsutdrag
- Årsredovisning 2025
- Revisionsberättelse
- Förbundsordning 2026-01-01
- Internkontrollrapport

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

§ 620 Årsredovisning 2025

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna ÅRSREDOVISNING 2025 och översänder den därefter till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Antalet kontor minskades och verksamheten samlokaliserades i Göteborg.
- I januari gjordes en omorganisation i syfte att effektivisera verksamheten.
- Förbundets AI-tolkverktyg har rönt uppmärksamhet.

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Under 2025 utfördes cirka 313 000 uppdrag vilket är nära det budgeterade antalet om 315 000 uppdrag. Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för 2025. Förbundet gjorde ett överskott om
17,3 mkr, vilket i enlighet med direktionens beslut i november, undantaget 100 tkr, ska utbetalas till medlemmarna. Efter avsättning för utbetalning av överskott, blir årets resultat 315 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Förbundet återställer 2023 års negativa resultat om -215 tkr. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga finansiella mål, samt fyra av fem verksamhetsmål. Likviditeten har varit god och förbundet har en god soliditet. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2025, dnr 26/0005–2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 26/0005–3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

Årsredovisning 2025

Organisationsnummer 222000–2972

Tolkförmedling Väst

Innehållsförteckning

Inledning **3**
Vision 3
Ledord 3
Förvaltningsberättelse **4**
Översikt över verksamhetens utveckling 4
Organisation 5
Direktionen 5
Förbundets verksamhet 8
Tolkar och översättare 9
Kunder 13
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 13
Ekonomi 13
Likviditet 14
Utvärdering av ekonomisk ställning 14
Händelser av väsentlig betydelse 15
Minskning av antal kontor 15
Organisationsförändring 15
TFV uppmärksammade för sin AI-Tolk 15
Händelser efter räkenskapsperiodens slut 15
Styrning och uppföljning av verksamheten 16
Övergripande verksamhetsmål 16
Verksamhetsmål 2025 och måluppfyllelse 17
God ekonomisk hushållning 19
Balanskravsresultat 20
Balanskravsavstämning 20
Väsentliga personalförhållanden 21
Medarbetare 21
Tillsvidare- och visstidsanställda 21
Sysselsättningsgrad 22
Sjukfrånvaro 22
Pensioner 23
Förväntad utveckling 23

Budget 2025 25
Ekonomisk plan 2025–2027 25
Räkenskaper 26
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner 26
Resultaträkning 26
Resultaträkning 26
Balansräkning 27
Kassaflödesanalys 28
Noter 29
Driftsredovisning 32
Utfall i förhållande till budget 32
Bakgrund till budget 32
Utfall 32
Förbundets investeringsverksamhet 33

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är huvudman för verksamheten. Tolkförmedling Väst förser därmed medlemsorganisationernas verksamheter med språktolk. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består idag av 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö.

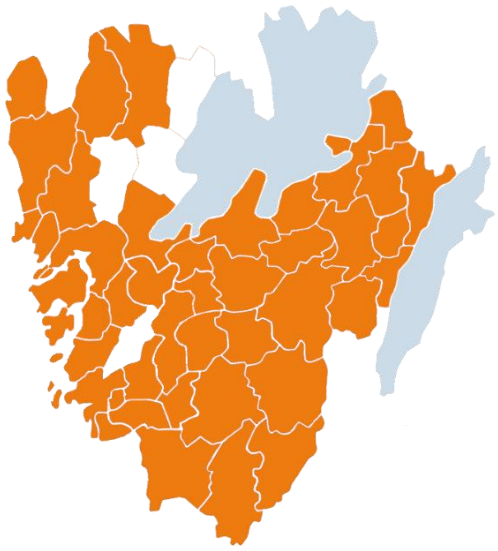

Figur 1 Karta över förbundets medlemmar

Förbundet är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ytterst ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit en krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förbundet har sitt säte i Göteborg.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

De senaste åren har efterfrågan på tolk sakta minskat och kommer sannolikt fortsätta sjunka även de kommande åren. Nedgången är framför allt ett resultat av det minskade inflödet av nya tolkbehövande till landet.

Förbundet gjorde under 2025 ett stort överskott och det negativa resultatet om 215 tkr från 2023 återställdes därmed. Direktionen beslutade 2024 att återbetala 8,7 mkr av eget kapital till medlemmarna. På grund av ändrad redovisningsrutin belastade utbetalningen resultatet i stället för det egna kapitalet, vilket gav ett negativt resultat för 2024. Det negativa resultatet justerades genom att synnerliga skäl åberopades i bokslutet för 2024. Ytterligare underskott från tidigare år finns inte. För att 2025 års positiva resultat inte skulle öka det egna kapitalet beslutade direktionen i november att överskottet om 17,3 mkr undantaget 100 tkr, ska utbetalats till medlemmarna. Förbundet redovisar därmed ett resultat om 315 tkr för 2025. Efter reservering för utbetalning av överskott av 2025 års resultat samt återställt negativt resultat från 2023, redovisar förbundet i praktiken ett överskott om 100 tkr för året.

Soliditet och likviditet är lägre jämfört med 2024 vilket beror på att utbetalningen av överskottet för 2025, som verkställs under våren 2026, har reserverats i 2025 års bokslut som en kortfristig skuld. Förbundets soliditet och likviditet är god.

Förbundet (tkr)	2025	2024	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	231 858	220 452	221 686	223 851	206 925
Verksamhetens kostnader	231 543	-224 402	-221 901	-213 340	-198 269
Årets resultat	315	-3 950	-215	4 177	5 442
Soliditet (%)	36%	47%	49%	50%	56%
Likviditet (%)	147%	171%	176%	190%	201%
Nettoinvesteringar	0	0	7 035	1 254	0
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Tabell 1 Översikt över verksamhetens utveckling 2021–2025.

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektören. Organisationen består av stab, verksamhetsstöd, tolk- och översättningsförmedling. Staben leds av förbundsdirektören. Tolk- och översättningsförmedlingen samt verksamhetsstöd leds av tre verksamhetschefer. Administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Törebodas och Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

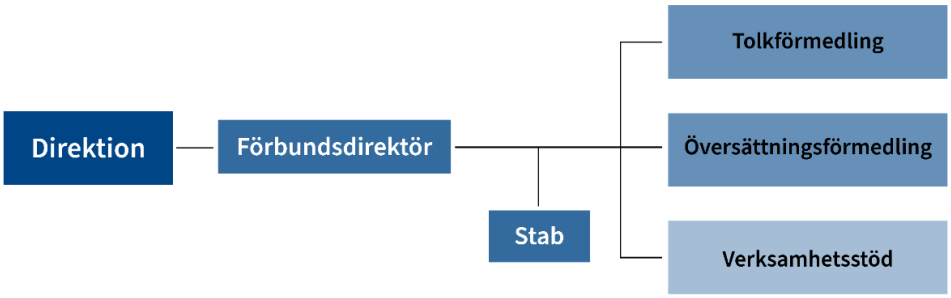

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft fyra möten under året, varav två genomförts på distans.

Direktionen för Tolkförmedling Väst utgjordes 2025-12-31 av:

Göteborgs Stad
Claudia Nistor Pedrini (S), ordförande
Zagros Hama Ada (M), ersättare

Alingsås kommun
Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Ulla Dalén (MP), ersättare

Bollebygd kommun
Fredrik Drugge (M), ledamot
Lisette Vermeulen (SD), ersättare

Dals-Eds kommun
Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun
Sture Olsson (M), ledamot
Niclas Hillestrand (S), ersättare

Västra Götalandsregionen
Dragan Dobromirovic (S), vice ordförande
Susanna Cassberg (M), ersättare

Bengtsfors kommun
Taiga Feldman Burgelis (M), ledamot
Bashir Sulaiman (S), ersättare

Borås Stad
Marie Samuelsson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun
Marie-Louise Svensson (M), ledamot
Pernilla Jönsson (M), ersättare

Grästorps kommun
Svante Classon (C), ledamot
Lars-Erik Tengeland (M), ersättare

Gullspångs kommun
Björn Thodenius (M), ledamot
Ann-Christin Erlandsson (S), ersättare

Herrljunga kommun
Mats Palm (S), ledamot
Gunnar Andersson (M), ersättare

Härryda Kommun
Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun
Ulrica Brogren (S), ledamot
Dagmar Marcusson (S), ersättare

Lidköpings kommun
Rebecca Borck (S), ledamot
Per Gunnar Lindahl (M), ersättare

Lysekils kommun
Anders Nilsson (S), ledamot
Gunvor Andén Hanstål (M), ersättare

Marks kommun
Niklas Herneryd (L), ledamot
Kerstin Weimman-Lindén (M), ersättare

Mölndals stad
Shahla Alamshahi (S), ledamot
Delaram Wall (L), ersättare

Partille Kommun
Anette Nord (KD), ledamot
Eva Carlsson (S), ersättare

Skövde kommun
Maria Hjärtqvist (S), ledamot
Marie Ekman, (SP[2])ersättare

Stenungsunds Kommun
Maria Renfors (M), ledamot
Annika Åberg-Darell (V), ersättare

Götene kommun
Rebecka Franzén (GF[1]), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun
Eva-Lott Gram (KD), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun
Barbro Björklund (KD), ledamot
Hilkka Eskelinen (S), ersättare

Lerums kommun
Halim Azemi (S), ledamot
Yvonne Kuhlin (SD), ersättare

Lilla Edets kommun
Gitte Jensen (S), ledamot
Johan Sösaeter Johansson (SD), ersättare

Mariestads kommun
Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun
Fredrik Roos Fylksjö (SD), ledamot
Liza Kettil (S), ersättare

Orust kommun
Veronica Almroth (L), ledamot
Martin Reteike (MP), ersättare

Skara kommun
Suzanne Johansson (C), ledamot
Marie Nilsson (M), ersättare

Sotenäs kommun
Gerardo Alas (S), ledamot
Roland Mattsson (M), ersättare

Strömstads kommun
Hans-Robert Hansson (L), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

[1] Götene Framtid
[2] Skövdepartiet

Svenljunga kommun
Ann-Louise Karlsson (M), ledamot
Patrik Harrysson (S), ersättare

Tibro kommun
Peter Söderlund (L), ledamot
Bodil Olsson (M), ersättare

Tjörns kommun
Cathrine Berntsson (L), ledamot
Tina Baudino (S), ersättare

Trollhättans Stad
Margreth Johnsson (S), ledamot
Dana Roman Blomster (KD), ersättare

Uddevalla kommun
Marie-Louise Andreasson (M), ledamot
Stefan Skoglund (S), ersättare

Vara kommun
Elin Härling (SD), ledamot
Fredrik Pettersson (S) ersättare

Vänersborgs kommun
Reidar Eriksson (S), ledamot
Gunnar Henriksson (L), ersättare

Tanums kommun
Roger Wallentin (C), ledamot
Birgitta Nilsson (M), ersättare

Tidaholms kommun
Zelal-Sara Yesildeniz (VT[3]), ledamot
Jonas Storm (S), ersättare

Tranemo kommun
Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Erene Bertilsson (KD), ersättare

Töreboda kommun
Björn Lagerqvist (M), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Ulricehamn kommun
Sebastian Gustavsson (M), ledamot
Kari Isomaa (S), ersättare

Vårgårda kommun
Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

Öckerö kommun
Sandra Svensson (M), ledamot
Thomas Wijk (S), ersättare

[3] Vi Tidaholm

Förbundets verksamhet

Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundet tillhandahåller tolk dygnet runt, årets alla dagar. Tolkuppdrag utförs såväl på plats som på distans. Distanstolkning sker via ljud, med eller utan bild, för såväl korta meddelanden som längre tolkuppdrag. Akuta tolkuppdrag på distans tillsätts inom några sekunder. Ett AI-baserat tolkverktyg erbjuds som ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation. Bokning av förbundets tjänster kan ske digitalt via webben alternativt genom direktkontakt med förbundets förmedlingskontor. Förbundet erbjuder även olika översättningstjänster till sina medlemmar.

År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning, tolkuppdrag	Antal utförda tolkuppdrag	Antal utförda översättnings-uppdrag
2025	312 510	99,5%	311 710	800
2024	313 533	99,4%	312 599	934
2023	329 156	99,1%	328 053	1 103
2022	349 349	99,2%	347 789	1 560
2021	341 088	99,1%	339 366	1 722

Tabell 2 Uppdrag och tillsättningsgrad

Under 2025 har förbundet utfört nära 313 000[4] uppdrag, vilket är marginellt mindre än budgeterat antal uppdrag för året, och i stort sett samma antal som året innan. Efterfrågan av tolk över tid är svårbedömd, men en minskad efterfrågan är förväntad. Det minskade tolkbehovet är framför allt ett resultat av de senaste årens minskade inflöde av nya tolkbehövande till landet. Tillsättningsgraden har ökat även under 2025 och ligger nu på 99,5 %.

Förbundet förmedlade under året tolkuppdrag på 149 olika språk och dialekter, vilket är fem språk fler än föregående år. Samtliga nytillkomna språk är numerärt mycket små. Arabiska och somaliska är liksom tidigare år de mest efterfrågade språken även om antalet uppdrag på dessa språk ligger något lägre än föregående år. Likaså har efterfrågan på dari minskat något.

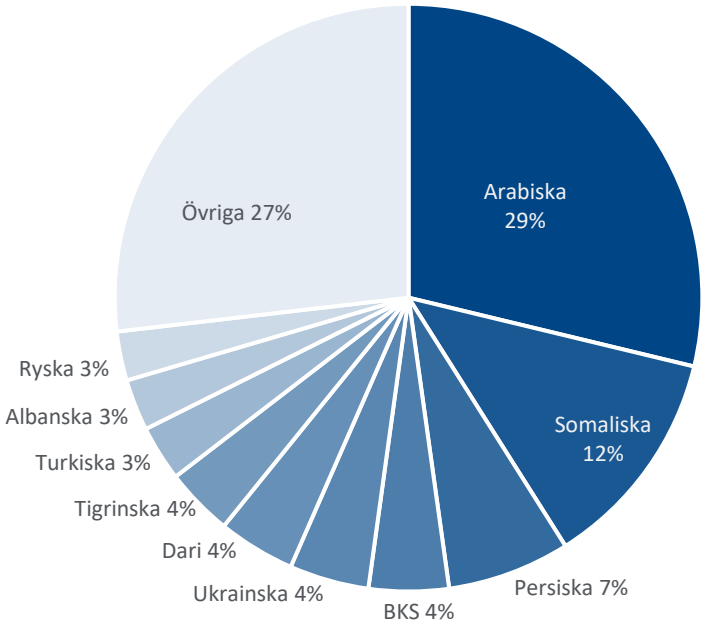

Figur 3 Språkfördelning 2025

[4] Av dessa 313 000 uppdrag är 0,3 % översättningsuppdrag

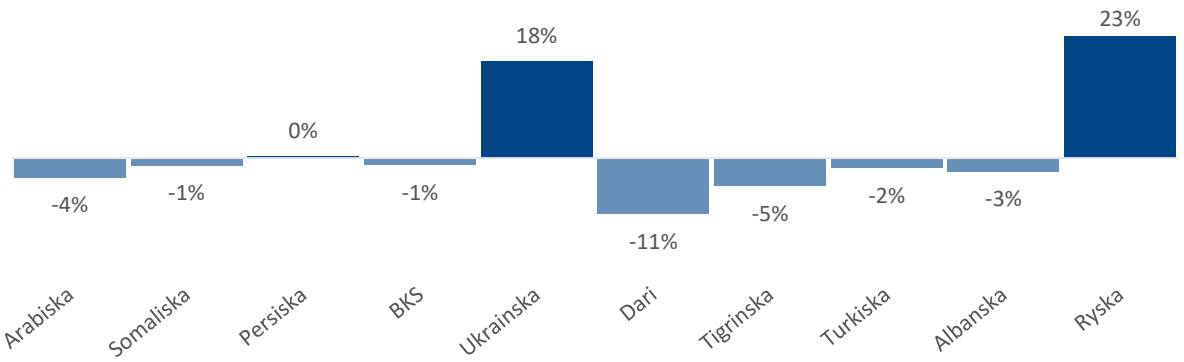

Figur 4 Procentuell förändring per språk jämfört med 2024.

Efterfrågan på ukrainska och ryska tolkar har dock fortsatt att öka. Ryska har under 2025 ersatt Sorani som det tionde mest efterfrågade språket.

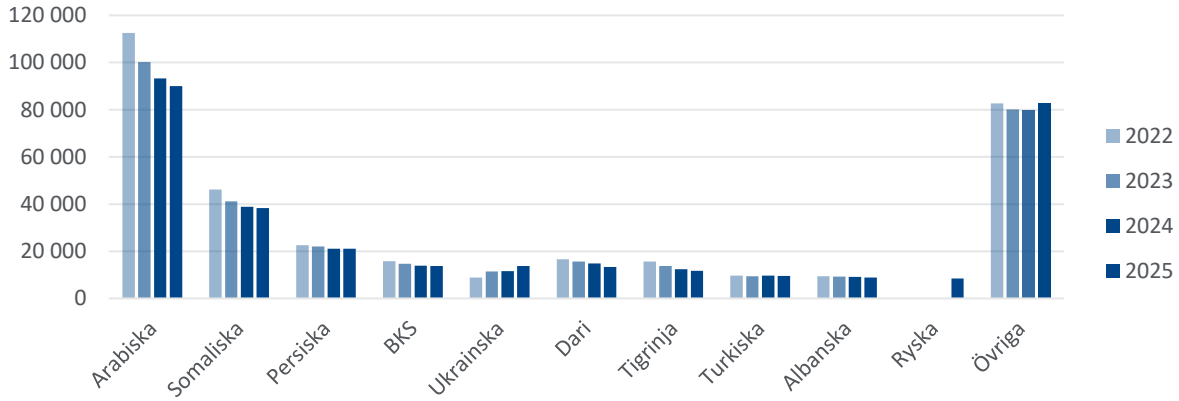

Figur 5 Antal uppdrag per mest beställda språk 2022–2025

Förbundet har utfört översättningsuppdrag på 51 olika språk under året. Vanligast är att översättningar görs från svenska till ett annat språk. De flesta översättningarna har gjorts till engelska, arabiska, somaliska, persiska och finska. De största språken, där översättning görs från ett annat språk till svenska är arabiska, ukrainska, engelska och turkiska.

Tolkar och översättare

Den 31 december 2025 hade förbundet 1 472 aktiva uppdragstagare. Av dessa var 1 382 tolkar vilket är 20 fler jämfört med föregående år. Förbundet hade även 155 aktiva översättare, knappt tio fler än året innan. Totalt var 65 uppdragstagare aktiva som både tolk och översättare.

	2025	2024	2023	2022	2021
Antal tolkar	1382	1362	1295	1160	1078
Antal översättare	155	146	137	116	109
- varav både tolk och översättare	65	58	44	37	33
Uppdragstagarnas samtliga auktorisationer	454	411	377	289	273
- Varav sjukvårdsauktorisationer	114	96	89	76	69

Tabell 3 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

I Sverige talas uppskattningsvis 200 [5]språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i 50 språk för tolkar respektive 30 språk för översättare. En uppdragstagare kan vara auktoriserad på flera språk.

Förbundets uppdragstagare innehar tillsammans totalt 454 olika auktorisationer vilket återigen är en kompetensökning jämfört med föregående år. Av förbundets tolkar är 25% auktoriserade vilket är en spegling av den generella tillgången av auktoriserad tolk. 114 av förbundets 351 auktoriserade tolkar innehar även sjukvårdsauktorisation. Antalet tolkar med sjukvårdsauktorisation har ökat med hela 18 personer.

Språk	Antal uppdrag	Antal tolkar	Auktoriserad tolk	Auktoriserad sjukvårdstolk
Arabiska	89 945	227	54	13
Somaliska	38 337	129	14	0
Persiska	21 140	103	11	2
Bosniska/kroatiska/serbiska	13 759	59	30	15
Ukrainska	13 693	87	10	4
Dari	13 301	77	3	0
Tigrinska	11 715	57	4	0
Turkiska	9 535	45	10	4
Albanska	8 858	39	12	1
Ryska	8 443	90	45	28
Sorani	8 371	45	11	3
Polska	7 191	49	22	9

Tabell 4 Tolkuppdrag i relation till antal tolkar och auktorisationsnivå på de tolv mest efterfrågade språken per 31 december 2025.

Tillgången på auktoriserade tolkar är begränsad och inte alltid i paritet med vilka språk som efterfrågas. På arabiska, förbundets mest efterfrågade språk, med totalt 227 tolkar är 54 tolkar auktoriserade, varav 13 med sjukvårdsauktorisation. Somaliska är det näst mest efterfrågade språket och förbundet har 129 aktiva somaliska tolkar, 14 av dessa är auktoriserade, dock ingen med sjukvårdsauktorisation. En stor andel av tolkarna inom språkgrupperna bosniska, kroatiska, serbiska (BKS) och ryska är auktoriserade och flera innehar även sjukvårdsauktorisation. Ryska är ett mindre efterfrågat språk, även om en ökning skett efter Rysslands invasion av Ukraina. Förbundet har auktoriserade tolkar i 39 olika språk.

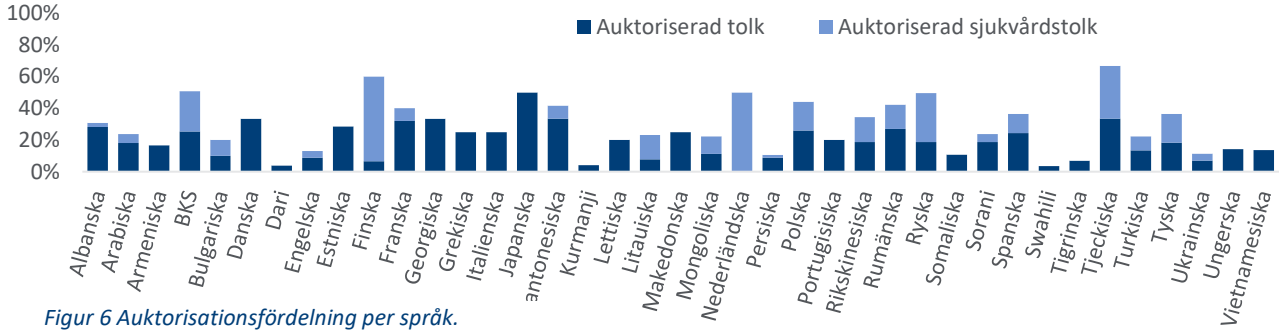

Figur 6 Auktorisationsfördelning per språk.

[5] Flerspråkighet. Institutet för språk och folkminnen.

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera tolkar och fokus ligger framför allt på att attrahera redan utbildade och om möjligt auktoriserade tolkar. Under året har totalt 176 tolkar och nio översättare rekryterats. Av de rekryterade tolkarna var 116 redan utbildade och 27 auktoriserade, varav sju med sjukvårdsauktorisation. Av de rekryterade översättarna var fyra auktoriserade translatorer och en även sedan tidigare aktiv tolk i förbundet.

År	Tolkar	Sjukvårds-auktoriserade tolkar	Auktoriserade tolkar	Utbildade tolkar	Översättare	Auktoriserade translatorer
2025	176	7	27	116	9	4
2024	178	3	22	91	15	4
2023	164	3	18	72	17	6
2022	161	3	9	64	10	3
2021	76	9	16	32	13	8

Tabell 5 Antal rekryterade tolkar/översättare samt fördelning per utbildningsnivå.

Totalt genomförde 46 tolkaspiranter förbundets rekryteringstest under året vilket var en halvering mot tidigare år. Intresset för att tolka för förbundet har varit fortsatt stort hos redan utbildade tolkar, vilket förklarar varför färre gjort det grundläggande rekryteringstestet. Av de testade tolkaspiranterna fick 67% godkänt resultat, vilket är en ökning från tidigare år. Tolkar i mindre frekventa språk och dialekter efterfrågas alltmer, därmed har tolkar i bland annat språken blin, beembe, sichuan, ilkonao, kuku och norska rekryterats under året. Behovet av ukrainska tolkar har fortsatt varit stort under året, likaså efterfrågan på engelska tolkar. Under året har 21 ukrainska och 18 engelska tolkar rekryterats.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2025	46	67%	336	25
2024	86	60%	231	35
2023	73	48%	127	73
2022	97	70%	224	65
2021	36	47%	268	10

Tabell 6 Test- och utbildningsstatistik

Förbundet uppmuntrar aktiva tolkar och översättare att höja sin kompetens, bland annat genom att stötta inför preparandkurs och auktorisationsprov. 25 av förbundets anlitade tolkar, har auktoriserats och 17 har erhållit sjukvårdsauktorisation under året. 21 tolkar har även höjt sin kompetensnivå till utbildad tolk, vilket är nivån under auktorisation. En översättare har erhållit auktorisation som translator.

Förbundets interna kurser för tolkar har även under 2025 varit mycket populära. Genom att samtliga kurser erbjuds på distans möjliggörs deltagande för alla tolkar oavsett bostadsort. Under året har 40 tolkar genomgått SRHR[6]-utbildning, 88 tolkar har gått kursen ”Våld i nära relationer”, 49 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Psykiatri och psykisk ohälsa”, 30 tolkar har gått

[6] Sexuell och Reproduktiv Hälsa och Rättigheter

”Fördjupningskurs Socialtjänst” och 42 tolkar har gått ”Att tolka i skolan”. Under året har 127 tolkar genomfört förbundets interna digitala introduktionskurs. Från och med hösten 2025 är introduktionskursen obligatorisk för alla nyrekryterade tolkar.

Vid två tillfällen under året har förbundets uppdragstagare bjudits in till webbinarier på temat ”Kvalitet”. Förbundet har dessutom tillsammans med Röda Korset även erbjudit ett webbinarie avseende ”Tolkning vid behandling av svår psykisk ohälsa”. Vid dessa webinarier har närmare 400 uppdragstagare deltagit. I slutet av maj bjöds förbundets tolkar och översättare in till en vårträff med lättare förtäring, där drygt 60 uppdragstagare närvarade. Aktiviteten blev mycket lyckad, trots att den från början planerade utomhusaktiviteten fick hållas inomhus på grund av vädrets makter. I december hölls den traditionsenliga julfikan för förbundets tolkar och översättare. Återigen blev denna tillställning, och även årets julklapp mycket uppskattad av de närmare 120 uppdragstagare som slöt upp.

Under hösten skickades den årliga tolkenkäten ut i syfte att fånga upp upplevelsen av Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Totalt inkom 814 svar vilket motsvarar en svarsfrekvens om 61%. Tolkarna var även i år mycket positiva. Nöjd-Tolk-Index (NTI) ligger som föregående år på hela 4,5 av 5 möjliga.

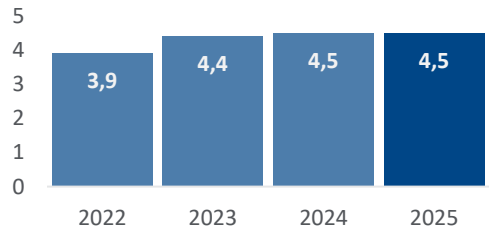

Figur 7 Nöjd-Tolk-Index, NTI (skala: 1–5)

För fjärde året i rad ökade Employee Net Promotor Score (eNPS), det vill säga i vilken grad tolkarna rekommenderar Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Årets eNPS nådde den imponerande nivån 67 på skalan -100 till +100. Liksom tidigare år inkom många frisvar i form av synpunkter och idéer, vilka beaktas i förbundets kvalitets- och utvecklingsarbete.

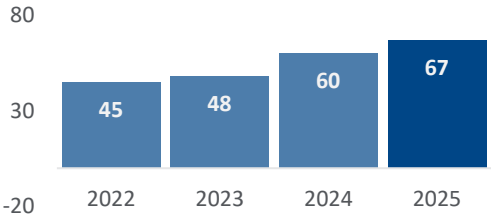

Figur 8 Tolkarnas ambassadörskap, eNPS (skala: -100 till +100)

TFV AI-Tolk

Sedan december 2024 erbjuder förbundet ett AI-baserat tolkverktyg, vilket uppfyller kraven på datasäkerhet och patientsekretess. TFV AI-Tolk är tänkt att användas som ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation. Verktyget har under året företrädesvis använts i vardagskommunikationen med inneliggande patienter. I de medicinska, mer komplexa samtalen används den mänskliga tolken.

Användningen av TFV AI-Tolk ligger på en relativt låg nivå, vilket sannolikt är kopplat till olika verksamheters anpassning till ny teknik. Under året har

verktyget använts i ett 40-tal verksamheter, framför allt inom hälso- och sjukvård. Terminologin har under året utvecklats och 14 nya språk har lagts till.

Kunder

Den 31 december 2025 hade förbundet 4 086 registrerade medlemskunder. 99,99 % av uppdragen köptes av förbundets medlemmar[7]. Västra Götalandsregionen stod för 70 % av förbundets uppdrag under året vilket är samma andel som året innan.

I motsats till tolkuppdragen där Västra Götalandsregionen beställer större delen av uppdragen så beställer medlemskommunerna nästan 70 % av samtliga översättningsuppdrag. Resterande del beställs av Västra Götalandsregionens verksamheter.

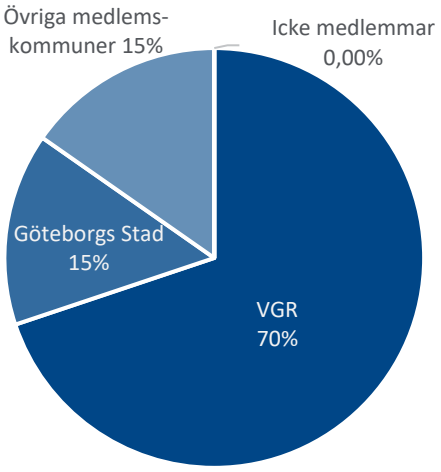

Figur 9 Fördelning av bokade uppdrag

Kundarbete

Förbundets stora kundfokus har under året genererat ett löpande kundarbete i verksamheten. Under våren skickades den årliga kundenkäten ut för mätning av Nöjd-Kund-Index (NKI). Återigen ökade kundnöjdheten och för 2025 uppgick NKI till otroliga 83 på skalan 1 till 100. I de många frisvar som inkommit inhämtades värdefulla synpunkter från kunderna för verksamhetens utveckling.

Under året har fem öppna webbinarier och tio specialanpassade informationsmöten, såväl på plats som på distans, genomförts för förbundets kunder i syfte att öka förutsättningarna för effektiva och kvalitativa samtal genom tolk. Totalt deltog 378 personer. Även sex informationstillfällen avseende förbundets AI-tolkverktyg har erbjudits förbundets kunder. Tolkförmedling Väst har som tidigare år även bjudits in till utbildningen för specialistläkare och sjuksköterskor i syfte att utbilda i tolkanvändning. För att synliggöra de kulturella utmaningar som kan uppkomma i samtal genom tolk erbjuds förbundets kunder föreläsningen Kulturdialog. Kulturdialog har under året genomförts på plats hos sju olika kunder. Totalt har 245 personer deltagit.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Verksamheten ska i enlighet med ett av de övergripande verksamhetsmålen bedrivas kostnadseffektivt. Intäkterna kommer genom förmedling av tolktjänster och förbundets största

[7] Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppdrag till domstol och polis.

kostnader är arvoden för utförda tolkuppdrag. Såväl den totala kostnaden för arvoden som den totala intäkten är direkt kopplat till hur många tolktjänster som utförs.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Likviditet

Förbundet har haft en god likviditet under 2025 och checkkrediten har inte nyttjats under året.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar sex månaders löpande driftskostnad. Direktionen har årligen tagit beslut om återbetalning om eget kapital för att reglera nivån på det egna kapitalet vid positivt resultat. Från och med 2025 kommer, i enlighet med revisorernas rekommendation, inte eget kapital längre återbetalas. I stället kommer eventuellt en utbetalning av överskott ske. Då 2025 visade ett stort positivt resultat beslutade direktionen i november att överskott överstigande 100 tkr ska utbetalas till medlemmarna. Utbetalningen sker under våren 2026 och beloppet reserveras i bokslutet för 2025.

Förbundets checkkredit kan komma att nyttjas om utbetalning av överskott sammanfaller med större inbetalningar, varför checkkrediten är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Minskning av antal kontor

Förbundets verksamhet är sedan april samlokaliserad i Göteborg, då lokalkontoret i Mariestad avvecklades. Förändringen innebar såväl ekonomiska som bemanningsmässiga effektiviseringar då samlokaliseringen har skapat bättre förutsättningar för samarbeten och därmed effektivare arbetsprocesser. Förbundets tolk- och översättningsförmedling leds nu av två verksamhetschefer i stället för som tidigare fyra. De senaste årens anpassning av antalet kontor, och därmed förbundets fasta kostnader, har bidragit till att förbundet kan möta den förväntade minskade efterfrågan på tolktjänster.

Organisationsförändring

Som ett led i avvecklingen av förbundets lokalkontor och den numera samlokaliserade verksamheten gjordes i januari en organisationsförändring av den övergripande administrationen, i syfte att effektivisera verksamheten och stärka kompetensen inom olika specialistområden. Förbundets kanslifunktion, tidigare organisatoriskt placerad under förbundsdirektören, löstes upp. En enhet för verksamhetsstöd inrättades, under vilken såväl systemförvaltning som systemutveckling samt verksamhetsutveckling och kommunikation samordnades. Även rekrytering och utbildningssamordning för tolkar ingår i enhetens verksamhet som leds av en verksamhetschef. Funktionerna förbundssekreterare, förbundscontroller och utvecklingsstrateg bildar nu i stället förbundsdirektörens stab.

TFV uppmärksammade för sin AI-Tolk

Det, i december 2024, driftsatta AI-tolkverktyget; TFV AI-Tolk, har under året uppmärksammats av flera regioner och kommuner, både medlemmar och icke medlemmar. Förbundet har bjudits in till flera nationella IT- och AI-nätverk för att berätta om AI-tolkverktyget. TFV AI-Tolk ingår också sedan hösten 2025 i en studie, vars syfte är att undersöka om ett AI-tolkverktyg kan minska vårdtiderna för inneliggande patienter.

Händelser efter räkenskapsperiodens slut

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Förbundet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer att verksamheten kontinuerligt utvecklas och möter de krav som ställs av medlemmar, kunder och andra intressenter. Genom ledningssystemet, certifierat enligt ISO-standard 9001 (kvalitet) och 45001 (arbetsmiljö), har en stabil grund skapats för enhetliga arbetssätt, tydliga processer och ständiga förbättringar. Arbetet har under året kompletterats av internkontroller, internrevision samt uppföljning av interna avvikelser. Verksamhetens nyckeltal har månatligen följts upp.

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Förbundets värdegrund ska vara ett gemensamt förhållningssätt och verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- bedriva en hållbar verksamhet och arbeta kostnadseffektivt
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället.

Måluppfyllelse av övergripande mål

Tillgängligheten av tolkar har under året varit god. Den höga andelen distanstolkning i kombination med ett kontinuerligt och systematiskt rekryteringsarbete säkerställer att kundernas tolkbehov tillgodoses. Genom tydliga och, i organisationen, gemensamma rutiner säkerställs även likvärdig service till förbundets olika kunder.

För att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten sker ett kontinuerligt och systematiskt arbete med inkommande synpunkter från såväl kunder som uppdragstagare.

Genom uppföljning och utveckling utifrån kundens behov, liksom en kontinuerlig utvärdering av såväl interna arbetsprocesser som organisationsstruktur säkerställs en hållbar och kostnadseffektiv verksamhet.

Förbundet erbjuder kundanpassad information och utbildning, såväl på plats som på distans för att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar. Dessutom erbjuds kunderna så kallade Kulturdialoger, vilka syftar till att synliggöra de kulturella utmaningar som kan uppkomma i samtal genom tolk. Förbundet föreläser även regelbundet om tolkanvändning för studenter som kommer nyttja tolk i sina framtida yrkesroller.

Verksamhetsmål 2025 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel tillsatta beställningar ska överstiga 99%.	99,4%	>99%	99,5%
Andel tillfällen tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska understiga 1%.	1,0%	<1%	1,0%

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk ska uppgå till minst 12%.	12,5%	≥12%	13,6%
Andel uppdrag som utförs av auktoriserad tolk ska uppgå till minst 32%.	33,6%	≥32%	37,9%
Andel uppdrag som utförs av utbildad tolk ska uppgå till minst 55 %.	54,7%	≥55%	51,2%

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 83%.	79,5%	≥83%	81,5%
Nöjd-Kund-Index (NKI) ska uppgå till minst 80.	81	≥80	83

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Sjukfrånvaron ska understiga 6%.	11,2%	<6%	7,1%
Hållbart medarbetarengagemang (HME)[8] ska uppgå till minst 90.	92	≥90	92

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel uppdrag som utförs på distans ska uppgå till minst 72%.	70,1%	≥72%	72,2%

[8] Hållbart medarbetarengagemang (HME) är ett index som väger samman medarbetarnas upplevelse av ledarskap, motivation och styrning.

Måluppfyllelse av verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Utfallet av andelen tillsatta beställningar blev 99,5 % vilket även i år är en höjning jämfört med året innan. Den högre tillsättningsgraden är sannolikt ett resultat av kontinuerlig rekrytering av tolkar på efterfrågade språk, framför allt framgångsrik rekrytering av tolkar inom numerärt små språk. Likaså är den fortsatt relativt höga andelen uppdrag på distans en bidragande faktor till ökad tillsättningsgrad. Andelen uppdrag där tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska vara mindre än 1%. Liksom föregående år blev utfallet 1,0 %. I likhet med föregående år är utfallet framför allt relaterat till platstolkning i centrala Göteborg där oförutsebara trafikstörningar hindrat tolkarnas framkomlighet.

Målet att ha en pålitlig leverans bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Utfallet av såväl andelen uppdrag som utförs av auktoriserad tolk som andelen hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk har ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror bland annat på att tolkning på distans ökar, och att tolkarnas tid i större utsträckning kan nyttjas till effektiv tolktid. Då uppdragen tillsätts med högsta tillgängliga kompetens utförs därför fler uppdrag av auktoriserade tolkar. Det faktum att förbundet under året har rekryterat 27 nya auktoriserade tolkar, varav sju även har sjukvårdsauktorisation, samt att 21 av förbundets befintliga tolkar erhållit auktorisation under året, har bidragit till den högre andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar.

Andelen uppdrag som utförts av nivån utbildad tolk har minskat, vilket är kopplat till att andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar har ökat. Utfallet ses därmed inte som negativt då tolkuppdragen i stället utförts av högre kompetensnivåer.

Målet att tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Trots att andelen beställningar som inkommit via digitala tjänster har ökat med 2 procentenheter under 2025, har inte målvärdet uppnåtts. Förbundets bokningssystem utvecklas kontinuerligt för att optimera användarvänligheten och därmed möjliggöra att beställningar i största möjliga mån inkommer via digitala tjänster. Dock finns det, och troligtvis kommer det alltid att finnas, ett visst behov av manuell hantering av beställningar. Hur stor andel är svår att bedöma. Den avtagande ökningen av andelen beställningar inkomna via digitala tjänster tyder dock på att målvärdet för året var högt satt.

Årets NKI-mätning (Nöjd-Kund-Index) visade på en fortsatt ökad kundnöjdhet. Utfallet ökade från 81 till otroliga 83 (skala 1 till 100), vilket var 3 procentenheter över målvärdet om minst 80. Även i år var svarsfrekvensen hög och många frisvar inkom, vilka ligger till grund för förbundets utvecklingsarbete i syfte att möte kundernas behov.

Målet att ligga i framkant och att verksamheten ska utvecklas bedöms därmed inte i sin helhet vara uppnått, då en av indikatorerna inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivs i verksamheten bedöms ha en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö. Den höga ambitionsnivån att hållbart medarbetarengagemang (HME) skulle överstiga 90 uppnåddes, då snittvärdet för årets fyra mätningar uppgick till hela 92. Detta trots att det under första kvartalet fanns ett sviktande medarbetarengagemang kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad.

Även om sjukfrånvaron under 2025 markant sjunkit jämfört med året innan, är den fortfarande något högre än önskat. Frånvaron är dock kopplad till ett fåtal personers, icke arbetsrelaterade, långtidsfrånvaro. Trots att målvärdet om 6 % sjukfrånvaro inte uppfylldes då utfallet för året blev 7,1 %, bedöms förbundet vara en välfungerande organisation med god arbetsmiljö. Något som det höga HME-värdet tydligt visar.

Målet att förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Andelen uppdrag som utförts på distans har även i år ökat. Under 2025 utfördes 72,2 % av uppdragen på distans, vilket var en ökning om 2 procentenheter och strax över målvärdet om minst 72 %. Genom distanstolkning blir kundens kostnad lägre och tolkens tid kan nyttjas mer effektivt samtidigt som miljöpåverkan minskar.

Målet att bedriva en hållbar verksamhet bedöms därmed uppnått.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecken för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

För 2025 har direktionen fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska inte nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för 2025. Likviditeten har varit god och checkkrediten har inte nyttjats. Förbundet bedöms ha en god soliditet. Förbundet bedöms ha uppfyllt fyra av fem verksamhetsmål samt de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att förbundets intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är förbundet skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. På grund av förändrad redovisning avseende tidigare återbetalning av eget kapital redovisades ett negativt resultat om 3 950 tkr för 2024. Det negativa resultatet för 2024 justerades genom att synnerliga skäl åberopades i 2024 års redovisning. Det negativa resultat ska därmed inte återställas. Ett negativt resultat om 215 tkr från 2023 återställs genom 2025 års positiva resultat. Ytterligare underskott från tidigare år finns inte.

Från och med 2025 kommer eget kapital inte längre återbetalas. I stället kan utbetalning av överskott ske. Då 2025 visade ett stort prognostiserat positivt resultat beslutade direktionen i november att överskott överstigande 100 tkr ska utbetalas till medlemmarna. Vid årets slut, efter utbetalning av överskott för 2025 återstår ett positivt resultat om 315 tkr, vilket återställer det negativa resultatet från 2023. Det negativa resultatet från 2024 justerades genom att synnerliga skäl åberopades. Balanskravet uppfylldes därmed för år 2025.

Den ekonomiska ställningen bedöms bra då likviditeten och soliditeten varit god under året. Förbundet har en långsiktig god ekonomisk hushållning.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	**315**	**- 3 950**	**-215**
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**315**	**-3 950**	**-215**
Årets balanskravsresultat	**315**	**-3 950**	**-215**

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2025	2024	2023
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-215**	**-215**	**0**
- Varav 2023	-215	-215	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	**315**	**-3 950**	**-215**
+ Synnerliga skäl att inte återställa	0	3 950	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**0**	**-215**	**-215**
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**-215**	**-215**
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-215	-215

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Efter omorganisation i januari är verksamheten uppdelad i två enheter för tolkförmedling, en för översättningssamordning och en för verksamhetsstöd samt stab. Samtlig verksamhet är sedan april samlokaliserad i Göteborg. Efter en period av förändring har organisationen under hösten stabiliserats i sin nya form och i december kompletterats med en ny verksamhetschef.

Även om det under första kvartalet fanns ett sviktande medarbetarengagemang (HME) kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad är det totala medarbetarengagemanget i förbundet mycket högt. Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen under flera år har en tydlig positiv effekt, vilket framgår av utfallet i arbetsmiljöverktyget Winningtemp, samt i årets mätningar av HME som för andra året i följd uppgick till hela 92 av 100 möjliga.

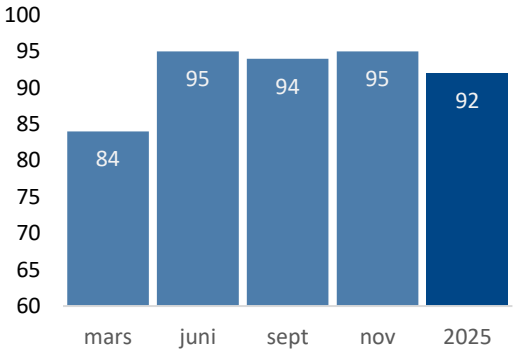

Figur 10 HME-mätningar 2025

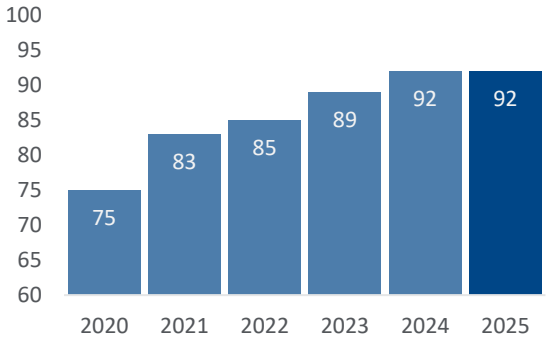

Figur 11 HME-mätningar 2020–2025

Förbundsdagen genomfördes som tidigare år i december. Årets externa föreläsare Linda Hammarstrand genomförde en mycket energifylld förmiddag under rubriken ”Arbeta tillsammans, inte bredvid”. Eftermiddagen fortsatte på temat ”Tillsammans blir vi bättre”. Dagen var som alltid mycket uppskattad av förbundets medarbetare och dess värde för verksamheten är tydlig.

Årets löneöversyn genomfördes i enlighet med avtal och ny lön betalades ut i maj med retroaktivitet för april. Löneöversynen föregicks av en lönekartläggning där inga osakliga löneskillnader förelåg.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2025 hade förbundet 40 tillsvidareanställda arbetstagare samt en provanställd. Av de tillsvidareanställda arbetstagarna var 35 kvinnor och fem män. Vid mättillfället var en arbetstagare föräldraledig och två arbetstagare studieledigа, samtliga på 100 %. Ytterligare två arbetstagare var partiellt föräldralediga.

Under året har förbundet haft en hög personalomsättning vilket, utöver en naturlig omsättning inklusive två pensionsavgångar, i stor utsträckning påverkats av att lokalkontoret i Mariestad stängdes ner och att verksamheten flyttades till Göteborg. I samband med samlokaliseringen av

verksamheten har arbetsprocesserna effektiviserats. Tillsammans med ökad digitalisering och automatisering har detta medfört ett minskat bemanningsbehov av tolkförmedlare. Antalet arbetade timmar har under året motsvarat 39,8 årsarbetare (åa), vilket är en minskning med 4,3 åa jämfört med föregående år. Under året har 56 personer arbetat i förbundet, 15 har slutat och 7 har nyanställts. Personalomsättningen för året var 33,9 %.

År	Tills vidare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2025	39,8	0,0	0,02	39,8
2024	42,0	2,0	0,1	44,1
2023	47,6	1,4	0,9	49,9
2022	48,8	0,9	0,3	50,0
2021	52,9	2,2	1,0	56,1

Tabell 7 Faktisk arbetad omvandlat till årsarbetare (åa)

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 99,5 % vilket är densamma som föregående år. 99,4 % av kvinnorna respektive 100 % av männen är heltidsanställda inom förbundet. Samtliga medarbetare är erbjudna heltidsanställning.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för 2025 var 7,1 % vilket är en betydande minskning jämfört med föregående år, även om första kvartalets nivå var påverkat av långtidssjukfrånvaro. Från april har sjukfrånvaron sjunkit och legat på en mer normal nivå.

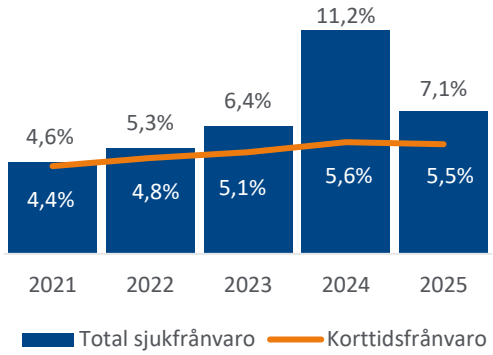

Figur 12 Sjukfrånvaro 2021–2025

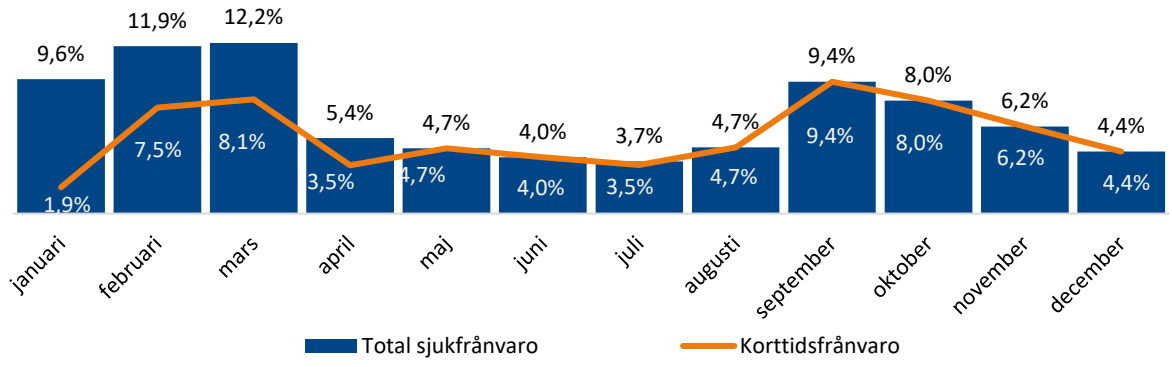

Figur 13 Sjukfrånvaro per månad 2025

Sjukfrånvaron har över lag minskat, undantaget åldrarna 29 år eller yngre där en liten höjning har skett. Sjukfrånvaron för såväl kvinnor som män har sjunkit, och ligger nu på 7,3 % respektive 5,7 %. En markant sänkning har skett av sjukfrånvaron för män vilken även har koppling till långtidssjukfrånvaron som har mer än halverats. Ingen sjukfrånvaro har bedömts vara arbetsrelaterad under året.

År	2025	2024	2023
Total sjukfrånvaro	7,1%	11,2%	6,4%
Sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	23,0%	49,2%	19,9%
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,3%	9,5%	5,5%
Sjukfrånvaro för män	5,7%	22,0%	11,2%
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	6,0%	5,4%	4,7%
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	6,8%	12,1%	6,7%
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	7,9%	11,5%	6,3%

Tabell 8 Översikt sjukfrånvaro

Kostnaden för företagshälsovård var fortsatt låg under året. Friskvårdsbidraget har under 2025 nyttjats av 71% av medarbetarna, vilket är samma nivå som föregående år.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

Den rådande migrationspolitiken kommer sannolikhet fortsatt bidra till ett minskat behov av språktolk och därmed över tid en minskad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Tidöpartierna gav i början av 2025, utifrån Tidöavtalet, ett utredningsdirektiv avseende rätten till avgiftsfri tolk. Som direktivet ser ut undantas sjukvård och rättsväsendet från utredningen. Om rätten till avgiftsfri tolk regleras kommer det sannolikt över tid påverka förbundets verksamhet. Utredningen förväntas vara klar under våren 2026. Eventuella lagförändringar sker sannolikt tidigast året därefter.

Förbundet får från och med januari 2026 en ny medlemskommun. Direktionen beslutade under året att även för 2027 öppna upp för nya medlemmar i förbundet, då verksamheten på grund av en generell minskad efterfrågan av tolktjänster bedöms ha kapacitet att ta in fler medlemmar. Intresse har signalerats för medlemskap i förbundet.

Den tekniska utvecklingen, och AI specifikt, kommer med stor sannolikhet att påverka tolkbranschen framöver. I vilken utsträckning och på vilket sätt är i dagsläget svårt att förutse. Förbundets tjänst TFV AI-Tolk som lanserades strax innan jul 2024 har nu varit i drift i drygt ett år. AI-tolken ersätter än så länge inte den mänskliga tolken utan används som ett komplement i enklare vardagssamtal med framför allt inneliggande patienter inom sjukvården. Hur verktyget kommer att användas framgent återstår att se. Än så länge råder en försiktighet från förbundets kunder avseende användning. Nyttjandet förväntas dock öka över tid.

Under de senaste två åren har en allt tydligare kostnadsmedvetenhet kopplat till tolktjänster uppmärksammats från förbundets kunder. Efterfrågan på mer kostnadseffektiva tolktjänster förväntas därmed öka och distanstolkning borde bli än mer dominerande. Frågan är i vilken omfattning platstolkning kommer att efterfrågas då denna tjänst medför högre kostnader för kunden och tolkbehovet i de flesta fall likväl kan tillgodoses av en tolk på distans.

Förbundet erbjuder sedan drygt ett år en kostnadsfri SMS-funktion för påminnelse om bokat besök, på valt tolkspråk, till patient/klient. SMS-påminnelsen syftar till att minska uteblivna patienter/klienter, och därmed onödiga kostnader för kund samt ineffektiv användning av viktiga samhällsfunktioner. SMS-funktionen används än så länge i mycket ringa omfattning av förbundets kunder. Användningen förväntas dock öka över tid, och därmed kan då tolkens tid nyttjas mer effektivt.

Medlemskommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång (MTG) har i samverkan levererat administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön till Tolkförmedling Väst sedan förbundet bildades 2013. Då MTG-samarbetet upplöses vid årsskiftet 2026/2027 kommer Mariestads kommun från och med första januari 2027 vara tjänsteleverantör av ekonomi-, lön- och HR-stöd. Skövde kommun kommer vara tjänsteleverantör av IT. Förändringen kommer medföra ett stort omställningsarbete och eventuella oförutsedda kostnader under 2026.

Genom att förbundet sedan våren 2025 har samlat all verksamhet i Göteborg och avvecklat lokalkontoren har en mer optimerad och kostnadseffektiv verksamhet möjliggjorts. Teknikens möjligheter och kundernas föränderliga behov ställer allt högre krav på innovation och en organisation som snabbt ställer om. Tolkförmedling Väst förväntas fortsatt ligga i framkant och vara en förebild i branschen samt inte minst genomsyras av högt medarbetarengagemang och hög kundnöjdhet.

Budget 2025

Enligt förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter och medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Budget 2025 lades utifrån då gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknades till ca 315 000 uppdrag för 2025. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2025 resultera i en snitthöjning om 3,5 %.

Budget 2025	**(tkr)**
Verksamhetens intäkter	233 760
Verksamhetens kostnader	233 760
Årets resultat	**0**

Ekonomisk plan 2025–2027

Budget (tkr)	**2025**	**2026**	**2027**
Intäkter	233 760	236 000	238 000
Kostnader	233 760	236 000	238 000
Budgeterat resultat	**0**	**0**	**0**

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolk- och översättningsuppdragen har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Inventarier av mindre värde (understigande ett halvt prisbasbelopp) aktiveras inte. Avskrivningar av inventarier och immateriella tillgångar skrivs av på fem år.

Förbundet har tidigare återbetalat eget kapital för att reglera nivån på det egna kapitalet vid positivt resultat. Från och med 2025 kommer, i enlighet med revisorernas rekommendation, inte eget kapital längre återbetalas. I stället kommer eventuellt en utbetalning av överskott att ske vid större positivt resultat, vilket sker i 2025 års bokslut.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2025	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	1	233 760	231 858	220 452
Verksamhetens kostnader	2	-231 935	-229 672	-222 593
Avskrivningar	3	-1 800	-1 686	-1 734
Verksamhetens nettokostnader		**25**	**501**	**-3 875**
Finansiella intäkter	4	20	6	8
Finansiella kostnader	5	-45	-192	-83
Resultat före extraord. poster		**0**	**315**	**-3 950**
Extraordinära poster		0	0	0
Årets resultat		**0**	**315**	**-3 950**

Balansräkning

(tkr)

TILLGÅNGAR	Not	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6,7	4 040	5 726
Inventarier	8	0	0
Summa anläggningstillgångar		**4 040**	**5 726**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	9	47 669	42 839
Likvida medel	10	32 050	15 693
Summa omsättningstillgångar		**79 718**	**58 532**
SUMMA TILLGÅNGAR		**83 758**	**64 258**

EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	11	26 781	30 731
Andelskapital, medlemmar		3 212	3 212
Årets resultat		315	-3 950
Summa eget kapital		**30 308**	**29 993**
Skulder			
Kortfristiga skulder	12	53 450	34 264
Summa skulder		**53 450**	**34 264**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**83 758**	**64 258**

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	Bokslut 2025	Bokslut 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	11	315	-3 950
Justering för av- och nedskrivning	3	1 686	1 734
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**2 001**	**-2 216**
Förändring kortfristiga fordringar	9	-4 830	-784
Förändring kortfristiga skulder	12	19 185	-359
Medel från den löpande verksamheten		**16 357**	**-3 358**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6,7	0	0
Medel från investeringsverksamheten		**0**	**0**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Andelskapital	13	0	77
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**0**	**77**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**16 357**	**-3 281**
Likvida medel vid årets början		15 693	18 974
Likvida medel vid årets slut	10	**32 050**	**15 693**

Noter

(tkr)		Bokslut 2025	Bokslut 2024
1	**Verksamhetens intäkter**		
	Riktade bidrag	26	28
	Återbetalning till medlemmar av överskott	-16 960	-8 700
	Förmedlingstjänster	248 789	228 992
	Övriga intäkter	4	133
	Summa verksamhetens intäkter	**231 858**	**220 452**
2	**Verksamhetens kostnader**		
	Direktionskostnader	-638	-609
	Sociala avgifter direktion	-176	-163
	Personalkostnad	-20 960	-20 355
	Sociala avgifter personal	-9 221	-8 958
	Arvoden och ersättning tolkar	-147 505	-142 823
	Sociala avgifter tolkar	-36 886	-35 830
	Tolkutbildning	-423	-329
	Lokalkostnader	-3 471	-3 317
	IT-kostnader	-6 449	-5 793
	Inventarier, förbrukningsmaterial	-332	-255
	Administrativa- och konsulttjänster	-3 360	-3 912
	Summa verksamhetens kostnader	**-229 422**	**-222 343**
	Ersättning för revisorer		
	Revisionsuppdraget, sakkunniga	-250	-250
	Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	0
	Skatterådgivning	0	0
	Övriga tjänster	0	0
	Summa	**-250**	**-250**
	Verksamhetens totala kostnader	**-229 672**	**-222 593**
3	**Avskrivningar**		
	Inventarier	-1 686	-1 734
	Summa	**-1 686**	**-1 734**
4	**Finansiella intäkter**		
	Ränteintäkter	6	8
	Övriga finansiella intäkter	0	0
	Summa	**6**	**8**

5 Finansiella kostnader

Räntekostnad	-119	-11
Övriga finansiella kostnader	-74	-71
Summa	**-192**	**-83**

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.

6 Pågående investeringar

Pågående investeringar	0	0
Summa	**0**	**0**

7 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	8 289	8 289
Årets investering	0	0
Årets utrangering	0	0
Omklassificering från pågående investering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	**8 289**	**8 289**

Avskrivningar		
Ingående avskrivning	-2 563	-877
Årets avskrivning	-1 686	-1 686
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående avskrivningar	**-4 250**	**-2 563**

Utgående bokfört värde vid årets slut	**4 040**	**5 726**

8 Inventarier

Ingående anskaffningsvärde	1 341	1 341
Årets försäljning	0	0
Årets utrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	**1 341**	**1 341**

Avskrivningar		
Ackumulerade avskrivningar	-1 341	-1 293
Årets avskrivning	0	-48
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående avskrivningar	**-1 341**	**-1 341**

Utgående bokfört värde	**0**	**0**

9 Fordringar

Kundfordringar	28 085	26 390
Div. kortfristiga fordringar	73	117
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19 511	16 332
Summa	**47 669**	**42 839**

10 Kassa och bank

Bank	32 050	15 693
Summa	**32 050**	**15 693**

En checkkredit på 10 mkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2025.

11 Eget kapital

Ingående balans Allmänt eget kapital	30 731	30 946
Reglering Årets Resultat	-3 950	-215
Utgående balans Allmänt eget kapital	**26 781**	**30 731**

Årets resultat	315	-3 950
Andelskapital, medlemskommuner	3 212	3 212
Summa eget kapital	**30 308**	**29 993**

12 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	1 142	703
Moms	11 096	10 655
Personalens skatter och avgifter	4 243	4 272
Övriga kortfristiga skulder	17 047	0
Skulder till anställda	96	45
Upplupna semesterlöner	641	1 098
Upplupna tolkkostnader inkl. sociala avgifter	17 840	13 243
Övriga upplupna kostnader	1 344	4 248
Summa	**53 450**	**34 264**

13 Andelskapital

Årets förändring av andelskapital	0	77

Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare

Summa	**0**	**77**

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas för förbundet som helhet, då styrningen av verksamhet sker på en förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive enhet finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2025 är lagd utifrån ett beräknat behov om 315 000 uppdrag och efter samråd med förbundets medlemmar. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2025 resultera i en snitthöjning om 3,5 %.

Utfall

Utfallet för 2025 blev 313 000 uppdrag vilket är 2 000 färre än budgeterat. Årets resultat blev 315 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

Belopp i tkr	Utfall 2025	Budget 2025	Utfall 2024
INTÄKTER			
Försäljning av förmedlingstjänster	248 789	233 760	228 992
Övriga intäkter	29		160
Återbetalning medlemmar	0		-8 700
Utbetalning av överskott	-16 960		
Summa verksamhetens intäkter	**231 858**	**233 760**	**220 452**
KOSTNADER			
Direktionskostnad	814	900	772
Personalkostnad	30 182	34 452	29 312
Arvoden uppdragstagare	184 391	183 333	178 653
Rekrytering och utbildning av tolkar	423	600	329
Lokalkostnader	3 471	3 548	3 317
IT-kostnader	6 449	4 896	5 793
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	332	266	255
Administrativa tjänster	3 609	3 940	4 161
Finansiella kostnader	1 872	1 825	1 809
Summa verksamhetens kostnader	**231 543**	**233 760**	**224 402**
ÅRETS RESULTAT	**+315**	**0**	**-3 950**

Kundernas tolkbehov är påverkade av flera parametrar och behovsanalysen som ligger till grund för budgeten är därmed komplex och svårbedömd. Då antalet tolkuppdrag för 2024 kraftigt minskade fanns en stor osäkerhet i budgetarbetet avseende förväntat antal uppdrag 2025. Under

året utfördes dock 313 000 uppdrag vilket var mycket nära det budgeterade antalet om 315 000 uppdrag. Trots detta blev förmedlingsintäkterna 15 mkr över budget. Förklaringen är främst en förändring i prismodellen, vilken styrs av uppdragstyp samt den utförande tolkens kompetensnivå. Parametrar som är mycket svåra att förutse. För 2026 har dock justeringar gjorts för att bättre matcha kostnader och intäkter. På grund av det stora överskottet 2025 kommer en utbetalning om närmare 17 mkr ske till medlemmarna. Utbetalningen har reserverats i årets bokslut, och resultatet balanserar därmed årets kostnader och utgifter.

Direktionskostnaderna för året motsvarar budgeterat belopp.

Personalkostnaderna för året är 4,3 mkr lägre än budgeterat vilket beror på organisationsförändringar, inklusive avveckling av lokalkontoret i Mariestad, samt vakanta tjänster och oförutsedda tjänstledigheter under året.

Under 2025 har inte budgeten för rekrytering och utbildning av tolkar använts fullt ut. Detta beror bland annat på att tolkar deltagit i externa SRHR utbildningar där förbundet inte haft några kostnader, men också för att förbundet inte anlitat validerare då externa utbildningssamordnare tillhandahållit möjlighet att validera tolkerfarenheten. Förbundets kostnader kopplat till rekrytering och utbildning har de senare åren sjunkit, bland annat för att externa aktörer erbjuder ett större utbud kopplat till utbildning av tolk men också för att förbundet effektiviserat, digitaliserat och distansanpassat processerna runt rekrytering och utbildning av tolk. Förbundet har de senaste åren i allt högre grad rekryterat redan etablerade och utbildade tolkar, vilket har minskat behoven av grundutbildning i förbundets regi. Å andra sidan ökar intresset för auktorisation bland landets tolkar, vilket främjar en högre kompetensnivå. Därför ersätter förbundet tolkarna för auktorisationsprovsavgiften. Denna kostnad förväntas öka framöver. Budget för 2026 är sänkt för att bättre motsvara dagens behov.

Utfallet för lokalkostnader för 2025 blev strax under budget. Direktionen beslutade under hösten 2024 att minska antalet kontor från två till ett, vilket resulterade i att kontoret i Mariestad stängdes ner i april 2025. Hyran för resterande avtalstid, som sträckte sig in i 2026, har belastat 2025 års resultat. Den högre lokalkostnaden för Mariestad har dock balanserats av en lägre lokalkostnad för Göteborgskontoret, vilket i sig är ett resultat av en avsevärt lägre hyreshöjning än budgeterat.

Kostnadsutfallet för IT-program och licenser är drygt 1,5 mkr högre än budgeterat vilket främst beror på kostnader för utveckling av förbundets bokningssystem, samt indexuppräknad driftskostnad för bokningssystemet.

Kostnader relaterat till administrativa tjänster var 300 tkr lägre än budgeterat, vilket beror på att extern jurist- och övrigt konsultstöd inte behövts i den utsträckning som budgeterats.

Kostnadsutfallet för avskrivningar och finansiella kostnader ligger i linje med budget.

Förbundets investeringsverksamhet

Förbundet har inte haft någon investeringsverksamhet under året.

Tolkar med kvalitet

@Tolkförmedling Väst

www.tolkformedlingvast.se

Revisorerna i Tolkförmedling Väst

2026-04-08

Till
Fullmäktige i Västra Götalandsregionen
samt respektive medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31”.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de finansiella mål och de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Göteborg, 2026-04-08

Anne-Lie Sundling
Förtroendevald revisor

Marie Engström-Rosengren
Förtroendevald revisor

Bilaga: Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Penneo document key: YY4WZ-LK51U-HG6DA-09LT7-2JZPR-F1NGU

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANNELIE SUNDLING

Undertecknare

Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e

IP: 83.185.xxx.xxx

2026-04-08 07:02:14 UTC

MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN

Undertecknare

Serienummer: 24249f7c1a9cb0[…]de07567827de9

IP: 213.204.xxx.xxx

2026-04-08 07:06:01 UTC

Penneo dokumentnyckel: YY4WZ-LK51U-HG6DA-09LT7-2JZPR-F1NGU

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2025

Tolkförmedling Väst

2026-03-03

Azets Revision & Rådgivning har av Tolkförmedling Väst revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Sundsvall den 3 mars 2026

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor

Utöver denna granskningsrapport avlämnas av den auktoriserade revisorn även *Det sakkunniga biträdets yttrande* som omfattar räkenskapsrevisionen.

Innehåll

01	Sammanfattning	3
02	Inledning	7
03	Översiktlig granskning av processer	14
04	Granskningsresultat- Räkenskapsrevision	16
05	Granskningsresultat- God ekonomisk hushållning	19
06	Granskningsresultat- Balanskravsresultat	23

Sammanfattning

01

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning har av Tolkförmedling Västs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Årsredovisningens räkenskaper

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Sammanfattning

God ekonomisk hushållning

Finansiella mål/verksamhetsmål

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Balanskravsresultat

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 315 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravsresultat på -215 tkr. Totalt kvarstår ingenting att återställa då förbundet hänvisade till synnerliga skäl för att inte återställa föregående års underskott.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Sammanfattning - Revisionsfrågor

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?

- Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Balanskravsresultat

- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Inledning

02

Inledning

Vi har av Tolkförmedling Västs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse
- Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om förbundet efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelse. Syftet med granskningarna är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Avgränsning

- Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2025-12-31.
- Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision.
- Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.
- Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av förbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan förbund och verksamheter.

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende delårsrapport och årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat bygger på följande revisionskriterier:

- God redovisningssed i kommunal verksamhet 2022 (SKR)
- Rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning (Skyrev)
- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionsbeslut

Prövning av oberoende

- Vi har i enlighet med vårt regelverk, Standard för kommunal räkenskapsrevision samt Skyrevs rekommendationer prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

Metod

Revisionen har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång av relevanta processer för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Verifiering av delårsrapport och årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av direktionen beslutade målen

Ansvarig styrelse

- Granskningarna avser förbundets delårsrapport och årsredovisning som avges av direktionen.
- Rapporten är faktakontrollerad av förbundets ekonom.

Bedömningsnivåer

Bedömningsnivåerna skiljer sig åt baserat på granskningsområde, givet att bedömning utgår ifrån olika lagar, regelverk och rekommendationer.

Räkenskapsrevision	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	I allt väsentligt	
	Endast delvis	
	Nej	

God ekonomisk hushållning	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende god ekonomisk hushållning baseras på följande nivåer och utgår från Skyrevs rekommendation *nr. 5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning*	Förenligt med direktionens beslut	
	Delvis förenligt med direktionens beslut	
	Ej förenligt med direktionens beslut	
	Otydligt eller ostrukturerat, går ej att bedöma	

Balanskravsresultat	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	Uppfylls	
	Uppfylls ej	

Översiktlig granskning av processer

03

Översiktlig granskning av processer

Under hösten har vi skapat oss en förståelse för processer som är relevanta för upprättandet av de finansiella rapporterna och identifierat lämpliga granskningsåtgärder. Vi uttalar oss inte om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

Slutsats

Vår slutsats är att vi i samband med granskningen av relevanta processer inte har funnit några avvikelser av sådan väsentlig karaktär att vår ursprungliga riskbedömning och granskningsansats har behövt ändras.

Granskningsresultat - Räkenskapsrevision

04

Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Bedömning

Räkenskapsrevision

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?	Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.	
• Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?	Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	
• Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?	Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	

Granskningsresultat – God ekonomisk hushållning

05

God ekonomisk hushållning

Kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar förbundets ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Direktionen har i Budget och verksamhetsplan 2025-2027 antagit fem verksamhetsmål och två finansiella mål.

Verksamhetsmål	Utfall per 2025-12-31
Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet är i enlighet med eller över målvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar	Målet har tre kopplade indikatorer. Utfallet för två av indikatorerna är över målvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet för en av indikatorerna är över målvärdet. Målet bedöms inte uppnått.
Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet för en av indikatorerna är i enlighet med eller övermålvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet	Målet har en kopplad indikator. Utfallet är över målvärdet. Målet bedöms uppnått.

God ekonomisk hushållning forts.

Finansiella mål	Bedömning per 2025-12-31
Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat	Av årsredovisningen framgår att den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för året. Målet bedöms uppnått.
Checkkrediten ska ej nyttjas	Av årsredovisningen framgår att likviditeten har varit god och checkkrediten har inte nyttjats under året. Målet bedöms uppnått.

Förbundet bedömer att fyra av fem verksamhetsmål och båda finansiella målen har uppnåtts. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Vi noterar att två av verksamhetsmålen bedöms olika trots att båda målen har två indikatorer varav endast ett är över målvärdet. Om indikatorer har olika viktning i bedömningen så bör det framgå tydligt redan i budget för att undvika subjektiva bedömningar i utvärderingen av målen.

Bedömning

God ekonomisk hushållning

Revisionsfråga

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Bedömningsnivå

Granskningsresultat – Balanskravsresultat

06

Balanskravsresultat

Ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 315 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravsresultat på -215 tkr. Totalt kvarstår ingenting att återställa då förbundet hänvisade till synnerliga skäl för att inte återställa föregående års underskott.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	**315**	**- 3 950**	**-215**
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**315**	**-3 950**	**-215**
Årets balanskravsresultat	**315**	**-3 950**	**-215**

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2025	2024	2023
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-215**	**-215**	**0**
- Varav 2023	-215	-215	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	**315**	**-3 950**	**-215**
+ Synnerliga skäl att inte återställa	0	3 950	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**0**	**-215**	**-215**
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**-215**	**-215**
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-215	-215

Bedömning

Balanskravsresultat

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?	Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls. Inga synnerliga skäl har åberopats.	

Tack för ert förtroende!

azets.com/sv-se

Kontrollområde: Internkontrollrapport

Kontrollmoment
Sammanfattning av internkontroller.

Enhet
Förbundsövergripande

Metod
Genomgång av utförda internkontroller kopplat till planen för interkontroll.

Mätperiod
2025-01-01–2025-12-31

Tillvägagångssätt
Genomgång av kontroller genomförda inom ramen för internkontrollplanen 2025.

Resultat
1. Politiska beslut; inga brister påvisade.
2. Löneutbetalningar; inga brister påvisade.
3. Arvodesutbetalningar politiker; inga brister påvisade.
4. Arvodesnivå och uppdragstagarregister; inga brister påvisade.
5. Synpunkter; ett ärende ej hanterad enligt rutin, allvarlighetsgraden borde medfört eskalering till verksamhetschef. I övrigt inga brister påvisade.
6. Internkontrollrapport; se denna sammanställning.

Sammanfattningsvis konstateras att samtliga kontroller i internkontrollplanen genomförts. De brister som uppmärksammats har åtgärdats direkt.

Kontroll utförd av:	Kontroll rapporterad till:
Åsa Fröding	Claudia Nistor-Pedrini
Förbundsdirektör	Ordförande

Comfact Signature Referensnummer: 263197SE

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ÅSA FRÖDING
TITEL, ORGANISATION:	Förbundsdirektör, Tolkförmedling Väst
TID:	2025-10-21 15:11:39 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0929aa9ac9bd31e7497fb6fd05801e9dd7

NAMN:	CLAUDIA NISTOR-PEDRINI
TITEL, ORGANISATION:	Ordförande, Tolkförmedling Väst
TID:	2025-10-21 16:09:12 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08353bee8ba24faced9fb24b8479b6730a

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-10-21 16:09:17 +02:00
Ref: 263197SE
www.comfact.se

Validera dokumentet | Användarvillkor

21. Partistöd 2026 - Miljöpartiet (kf fattar slutligt beslut) KS2026/102

§101 KS2026/102

Partistöd 2026 - Miljöpartiet

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (MP) för år 2026 med 34 928 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Miljöpartiet nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat
År 2026 beräknas ett prisbasbelopp till 59 200 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (MP) för år 2026 med 34 928 kr.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Partistöd 2026, Miljöpartiet
- Granskningsrapport för Miljöpartiet

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Miljöpartiet de gröna i Bollebygd

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Miljöpartiet de gröna i Bollebygd	802516-5583
Adress	Postadress
c/o PETER KRAHL RYDBERG	Tröskelvägen 4, 517 37 Bollebygd
Telefon	Bankkonto eller postgiro
0723 798 667	8032-5. 4 343 905-0

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2025-01-01 till 2025-12-31	34 692,00

Ordförande	Kassör
Malin Klar	Peter Krahl Rydberg
Signatur	Signatur
Datum	Datum
2026-03-03	2026-03-03

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Möteskostnader	9825,75 kr
Utbildning/Kongresser	9924,5 kr
Administrativa kostnader	1777 kr
Annonsering, PR	8454 kr
Övriga andra externa kostnader (materialinköp, tidningar)	5820 kr
Summa kostnader	35 801,25 kr
Tas från eget kapital	- 865 kr
Ränteintäckter	245 kr

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av Bo-Lennart Bäcklund	Namnförtydligande Bo-Lennart Bäcklund
Datum 9/3 2026	Ort Borås

22. Partistöd 2026 - Centerpartiet (kf fattar slutligt beslut) KS2026/118

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-28

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och kommunsekreterare

0734-64 70 10 |
suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Dnr KS2026/118-2

Kommunstyrelsen

Partistöd 2026, Centerpartiet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (C) för år 2026 med 43 808 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Centerpartiet nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2026 beräknas ett prisbasbelopp till 59 200 kr.

Barnkonsekvensanalys
Beslut i ärendet bedöms inte påverka barn och unga negativt.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport 2026-04-09.

Skickas till
Kanslichef

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren	Suzanna Bengtsson
Förvaltningschef	Kanslichef och kommunsekreterare

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

ANKOM
2026 -04- 09

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Centerpartiet

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Centerpartiet Bollebygdskretsen	802515-5444
Adress	**Postadress**
Tranemadsvägen 8	51770 Töllsjö
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0730-364991	8032-5,4608753-2

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2025	45512 sek

Ordförande	Kassör
Yvonne Andrén	Anneli Henriksson
Signatur	Signatur
Datum 2026-04-08	Datum 2026-04-08

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Medlemsmöten och öppna möten 5525 SEK
Utbildning 4461 SEK
Annonser 15977 SEK

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Det bidrag vi fått har använts till: Medlemsmöten, utbildning, deltagande i stämmor o dyl samt förarbete inför valet 2026.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av	Namnförtydligande Lennart Royson
Datum 2026-04-08	Ort Töllsjö

23. Partistöd 2026 - Folkets röst (kf fattar slutligt beslut) KS2026/116

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-28

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och kommunsekreterare

0734-64 70 10 |
suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Dnr KS2026/116-2

Kommunstyrelsen

Partistöd 2026 - Folkets Röst

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (FR) för år 2026 med 61 568 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Folkets Röst nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2026 beräknas ett prisbasbelopp till 59 200 kr.

Barnkonsekvensanalys
Beslut i ärendet bedöms inte påverka barn och unga negativt.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport 2026-04-09.

Skickas till
Kanslichef

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren	Suzanna Bengtsson
Förvaltningschef	Kanslichef och kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

ANKOM
2026 -04- 09

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Stefan Larsson / FR	802491-6929
Adress	**Postadress**
Kuttervägen 1	517 37 Bollebygd
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0702-528272	6664-861 400 348

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2025	61152:-

Ordförande	Kassör
Namn Michael Plogell	Namn Stefan Larsson
Signatur	Signatur
Datum 8/4/2026	Datum 8/4/2026

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Lokal hyra	4.500:-
Reklam & PR	1.914:-
mötes kostnader	639:-
konferens kostnader	34.636:-
Datakommunikation	4.023:-
Bank kostnader	2.380:-
övriga kostnader	1.096:-
	49.188:- Totalt

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Härmed godkänner jag Carina Larsson följande kostnader och fakturor enl. underlag för folket Röst

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: Carina Larsson	Namnförtydligande Carina Larsson
Datum 8/4-2026	Ort Bollebygd

24. Partistöd 2026 - Moderaterna (kf fattar slutligt beslut) KS2026/117

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-28

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och kommunsekreterare

0734-64 70 10 |
suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Dnr KS2026/117-2

Kommunstyrelsen

Partistöd 2026 - Moderaterna

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (M) för år 2026 med 79 328 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Moderaterna nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2026 beräknas ett prisbasbelopp till 59 200 kr.

Barnkonsekvensanalys
Beslut i ärendet bedöms inte påverka barn och unga negativt.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport 2026-04-24.

Skickas till
Kanslichef

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren	Suzanna Bengtsson
Förvaltningschef	Kanslichef och kommunsekreterare

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Moderaterna

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Moderaterna Bollebygd/Töllsjö	802 433 - 8108
Adress	Postadress
Petared 100	51792
Telefon	Bankkonto eller postgiro
0723262641	6664-134769228

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2025-01-01 - 2025-12-31	78 792:-

Ordförande	Kassör
Tomas Bedö	Göran Augustsson
Signatur	Signatur
Datum	Datum
2026-04-23	2026-04-23

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Kampanjmaterial: 14 957:-
Representation: 5 441:-
Bankkostnader: 1 900:-
Tillståndsavgifter: 990:-
Föreningsavgifter: 5 335:-
Framtida valkampanj: 50 169:-

Summa partistöd: 78 792:-

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Partistödet har använts i den löpande verksamheten t ex kampanjarbete, diverse möten samt övrigt vilket framgår av ovan. Huvuddelen har avsatts för framtida valrörelse.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av ULLA HJERLING	Namnförtydligande Ulla Hjerling
Datum 24/4 2026	Ort BOLLEBYGD

25. Riktlinjer kommunalt pensionärsråd (KPR) KS2023/86

§98 KS2023/86

Riktlinjer kommunalt pensionärsråd (KPR)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

§ 3 KPR är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen

§ 7 KPR består av tolv (12) ledamöter och elva (11) ersättare

§ 9 KPR består av sex (6) politiskt valda ledamöter och fem (5) politiskt valda ersättare till dessa. Kommunen representeras politiskt i KPR av två ordinarie ledamöter från kommunstyrelsen och en ordinarie ledamot från vardera teknik- och servicenämnden, bygg- och miljönämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden samt en ersättare från vardera kommunstyrelsen, teknik- och servicenämnden, bygg- och miljönämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden. Pensionärsorganisationerna – Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Sveriges Pensionärsförbund (SPF) – utser vardera tre (3) ordinarie ledamöter samt vardera tre (3) personliga ersättare till ordinarie ledamöter.

Kommunen representeras på tjänstepersonssidan av kommundirektör eller tf från kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelsen och nämnderna utser själva ledamot och ersättare.

§ 10 Ordförande och vice ordförande utses av kommunstyrelsen och 2:e vice ordförande av utses av pensionärsorganisationerna.

§ 15 KPR kan adjungera in andra förtroendevalda, tjänstepersoner eller externa aktörer vid behov. NYTT

§ 19 Riktlinjer för KPR ändras genom beslut av kommunstyrelsen.

§ 20 Önskar KPR att riktlinjen ändras, ska rådet lämna förslag till kommunstyrelsen, som ska handlägga förslaget inför behandling och beslut i kommunstyrelsen
§ 21 KPR har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service från kommunstyrelseförvaltningen i kommunen.

Ärendet
Kommunfullmäktige gav vid sitt möte i september 2025 i uppdrag till kommunstyrelsen att se över styrdokument såsom reglementen, riktlinjer och vägledning för utpekade kommunala råd; föreningsråd, hållbarhetsråd, pensionärsråd och ungdomsråd, och deras sammansättning.
Vägledning för ungdomsrådet kommer att revideras under året då det finns nya krav från Sveriges Ungdomsråd (SVUNG) samt Myndigheten för civilsamhälle och unga (MUCF) att man ser över hur ungdomsråds stadgar är och hur de är antagna samt att det ska finnas en ideell revisor. Revideringen kommer kommunens folkhälsostrateg att ansvara för.
Hållbarhetsrådets riktlinje är redan reviderad.
Föreningsrådet och kommunala pensionärsrådet (KPR) är de råd som är mest jämförbara i sina syften och uppdrag. Sammansättning och arbetsformer bör likriktas i så stor utsträckning det går inom framförallt dessa båda råd.
Föreningsrådets reglemente är under översyn för mindre justeringar. Dess reglemente som inte är antaget av kommunfullmäktige kommer att ändras till riktlinje bland annat. Synpunkter på organisatorisk tillhörighet gällande föreningsrådet har efterhörts hos föreningsrådet och där är det en majoritet som förespråkar att det ligger kvar som idag, det vill säga att det organisatoriskt tillhör utbildningsnämnden. Då det idag står i föreningsrådets reglemente

Ändring av reglemente
23 §
Föreningsrådet är inrättat av utbildningsnämnden. Reglementet för föreningsrådet ändras genom beslut av kommunstyrelsen.
24 §
Önskar föreningsrådet att reglementet ändras, ska rådet inlämna rådets förslag till kommunens utbildningsnämnd, som har att behandla förslaget
måste eventuell revidering gå via utbildningsnämnden för hantering innan det kommer till kommunstyrelsen för beslut. Ansvaret att lyfta det till utbildningsnämnden har kultur- och fritidschef.

KPR ´s reglemente föreslås revideras så att det blir en riktlinje och att det är kommunstyrelsen som är ansvarig och beslutande i revideringar samt att det organisatoriskt flyttas från kommunstyrelsen till socialnämnden. I och med den föreslagna organisatoriska tillhörigheten blir det mer jämställt med föreningsrådet som organisatorisk tillhör utbildningsnämnden. En förändring som föreslås är att det enbart, oavsett organisatorisk tillhörighet, är socialnämndens presidium (ordförande och vice ordförande) samt kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) samt som är representanter för förtroendevalda. Om beslut blir att det är socialnämndens presidium (ordförande och vice ordförande) samt KSAU som är den politiska representationen i KPR behöver respektive nämnd och styrelsen upphäva sina val av ledamöter till KPR.

Vid en omvärldsbevakning i hur andra kommuner organiserat KPR framträder två sätt, antingen knutet till kommunstyrelsen *eller* socialnämnd (eller motsvarighet). Bedömningen från kommunstyrelseförvaltningen är att frågor bör ligga så nära den nämnd som i huvudsak är ansvarig för området/verksamheten som möjligt

och därmed föreslås att KPR organisatoriskt ska tillhöra socialnämnden. Frågor som rör KPR har en bredd som inte enbart rör socialnämnden och därför bör kommunstyrelsens arbetsutskott vara en naturlig del av KPR. Övriga nämnders representanter och andra tjänstepersoner kan och ska adjungeras vid behov. Sammansättning och organisering i jämförelse med föreningsrådet blir med föreslagen revidering för KP mer likriktat.

Synpunkter från KPR har efterhörts inför revideringen och KPR förespråkar enhälligt att rådet fortsatt organiseras under kommunstyrelsen. Synpunkter från socialförvaltningen har efterhörts inför revideringen och socialförvaltningen ser med fördel att rådet fortsatt organiseras under kommunstyrelsen.

Oavsett organisatorisk tillhörighet bör en utsedd tjänsteperson vara en del av KPR. Detta för att kunna ta frågor med sig tillbaka till organisationen direkt vilket borde underlätta och var en mer direkt och snabbare väg än så som strukturen är idag. Detta ligger också i linje med hur såväl föreningsråd, ungdomsråd och hållbarhetsråd är utformade.

Kommunstyrelseförvaltningens ändringsförslag framgår av överstrykningar och färgmarkeringar (gult) i förslag till riktlinjer (som utgår ifrån det gamla reglementet).

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar:
Kommunala pensionärsrådet (KPR) flyttas organisatoriskt från kommunstyrelsen till socialnämnden.

Bollebygds kommun representeras politiskt i KPR av socialnämndens presidium (ordförande och vice ordförande) samt kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU)
Förslag till riktlinjer, daterat 2026-04-16, antas.
Ovan ändringar börjar gälla från och med 2027-01-01.

Ledamöternas förslag till beslut
Ulf Rapp (S) föreslår följande:
§ 3 KPR är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen
§ 7 KPR består av tolv (12) ledamöter och elva (11) ersättare
§ 9 KPR består av sex (6) politiskt valda ledamöter och fem (5) politiskt valda ersättare till dessa. Kommunen representeras politiskt i KPR av två ordinarie ledamöter från kommunstyrelsen och en ordinarie ledamot från vardera teknik- och servicenämnden, bygg- och miljönämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden samt en ersättare från vardera kommunstyrelsen, teknik- och servicenämnden, bygg- och miljönämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden. Pensionärsorganisationerna – Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Sveriges Pensionärsförbund (SPF) – utser vardera tre (3) ordinarie ledamöter samt vardera tre (3) personliga ersättare till ordinarie ledamöter.
Kommunen representeras på tjänstepersonssidan av kommundirektör eller tf från kommunstyrelseförvaltningen.
Kommunstyrelsen och nämnderna utser själva ledamot och ersättare.
§ 10 Ordförande och vice ordförande utses av kommunstyrelsen och 2:e vice ordförande av utses av pensionärsorganisationerna.
§ 15 KPR kan adjungera in andra förtroendevalda, tjänstepersoner eller externa aktörer vid behov. NYTT
§ 19 Riktlinjer för KPR ändras genom beslut av kommunstyrelsen.

§ 20 Önskar KPR att riktlinjen ändras, ska rådet lämna förslag till kommunstyrelsen, som ska handlägga förslaget inför behandling och beslut i kommunstyrelsen
§ 21 KPR har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service från kommunstyrelseförvaltningen i kommunen.

Beslutsgång
Ordföranden konstaterar att det finns två förslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet antar Ulf Rapps (S) förslag.

Beslutsunderlag
- Riktlinjer kommunala pensionärsrådet (KPR)
- Riktlinjer kommunala pensionärsrådet (KPR)

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

2026-04-16

Fastställd: Kommunstyrelsen 2026-05-12,

§ x

Gäller för: KPR

Dokumentansvarig: Kommundirektör

Dnr : **187159**

Riktlinjer kommunala pensionärsrådet (KPR)

Syfte

§ 1
Kommunala pensionärsrådet (hädanefter kallat KPR) ska vara en instans för ömsesidigt informationsutbyte och samråd mellan Bollebygds kommun och företrädare för pensionärsorganisationerna i frågor som är aktuella för ålders- och förtidspensionärer.

KPR ska genom sitt arbete stärka inflytandet i frågor som rör äldre och verka för att äldres frågor tas hänsyn till i kommunens nämnder och förvaltningar.

Definition

§ 2
Finns kommunal myndighet eller befattningshavare nämnd i detta reglemente inte kvar efter omorganisation, ska uppgiften fullgöras av den som har tagit över huvuddelen av myndighetens verksamhet eller befattningshavarens arbetsuppgifter.

Organisatorisk placering

§ 3
KPR är organisatoriskt knutet till ~~kommunstyrelsen~~ socialnämnden

Ansvar

§ 4
De politiskt valda ledamöterna ska regelbundet rapportera till sin styrelse eller nämnd om KPR:s verksamhet.

De politiskt valda ledamöterna ska regelbundet rapportera till KPR om aktuella styrelse- eller nämndsfrågor av betydelse för pensionärer.

KPR:s verksamhet

Allmänna uppgifter

§ 5
KPR ska aktivt arbeta för att pensionärers synpunkter framförs till kommunen på ett strukturerat sätt.

KPR ska bevaka och driva pensionärers intressen.

Uppgifter/verksamhetsområde

§ 6
Kommunen ska genom KPR informera och samråda om sina verksamheter, planerade förändringar samt resultat av insatser eller åtgärder som rör pensionärer.

Kommunen ska ge KPR möjlighet att ingå i planerings- och projektgrupper i samband med ny- eller ombyggnation av lokaler och bostäder för äldre.

Kommunen ska före beslut, som rör pensionärer, inhämta synpunkter via remissförfarande/samråda med KPR.

KPR ska lämna remissvar på mottagna remisser i kommunala ärenden av betydelse för pensionärers situation i kommunen.

KPR ska vara referensgrupp i frågor som rör pensionärers situation.

KPR ska till styrelse och nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som rådet finner behövliga.

KPR:s val och sammansättning

KPR

§ 7

KPR består av elva (11) ledamöter och ~~tio~~ elva (~~10~~ 11) ersättare.

§ 8

KPR:s ledamöter och ersättare utses för en tid av fyra (4) år från och med 1 januari året efter att val till kommunfullmäktige hållits.

Sammansättning

§ 9

~~KPR består av fem (5) politiskt valda ledamöter presidiet i socialnämnden samt KSAU och fyra (4) politiskt valda ersättare till dessa.~~

Kommunen representeras politiskt i KPR av ~~två ordinarie ledamöter från kommunstyrelsen och en ordinarie ledamot från vardera samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden samt en ersättare från vardera kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden~~ socialnämndens presidium samt kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU)

~~Kommunstyrelsen och nämnderna utser själva ledamot och ersättare.~~

Pensionärsorganisationerna – Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Sveriges Pensionärsförbund (SPF) – utser vardera tre (3) ordinarie ledamöter samt vardera tre (3) personliga ersättare till ordinarie ledamöter.

Kommunen representeras på tjänstepersonssidan av verksamhetschef äldreomsorg.
NYTT

Ordförande

§ 10
Ordförande och vice ordförande utses av ~~kommunstyrelsen~~ socialnämnden och 2:e vice ordförande av utses av pensionärsorganisationerna.

§ 11
Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett hela eller del av sammanträdet öppnar den till åldern äldste ledamoten mötet för att rådet ska välja tillfällig ordförande för mötet.

§ 12
Om ordförande är förhindrad att fullgöra uppdraget under en längre tid övertar vice ordförande ordförandens uppgifter.

Kallelser och protokoll

§ 13
Ordförande ansvarar för att kallelsen utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska skickas digitalt via e-post till varje ledamot och ersättare samt annan adjungerad senast tio (10) dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska åtföljas av ärendelista. Ordförande beslutar vilka eventuella handlingar som tillhör ärende i ärendelistan som ska medfölja kallelsen.

§ 14
KPR:s synpunkter och initiativ ska redovisas skriftligt i ett protokoll efter varje sammanträde och protokollet delges rådets ledamöter och ersättare, samt kommunfullmäktige, styrelse och nämnder.

§ 15

NYTT KPR ska adjungera in andra förtroendevalda, tjänstepersoner eller externa aktörer vid behov.

Sammanträden

§ 16
KPR sammanträder fyra (4) gånger per år.

KPR sammanträder på dag och tid som ordförande bestämmer. Datum för årets sammanträden ska fastställas i den årliga sammanträdesplanen för kommunen som kommunstyrelseförvaltningen tar fram.

Extra sammanträden ska hållas när ordförande eller mer än hälften av rådets ledamöter begär det.

Ersättare

§ 17
Om en ledamot är förhindrad att delta i hela eller del av sammanträdet ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under pågående ärende har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Dock bör pågående ärende gå till beslut innan byte sker.

Arvode

§ 18

Arvode betalas ut till politiskt valda ledamöter och ersättare enligt kommunens arvodesreglemente.

Om politiskt vald ledamot eller ersättare inte är årsarvoderad utbetalas sedvanligt sammanträdesarvode.

Arvode betalas inte ut till pensionärsorganisationernas representanter i KPR.

Övrigt

Ändring av ~~reglemente~~ riktlinjer

§ 19
~~Reglementet för KPR ändras genom beslut av kommunfullmäktige.~~ Riktlinjer för KPR ändras genom beslut av kommunstyrelsen.

§ 20
Önskar KPR att riktlinjen ~~reglementet~~ ändras, ska rådet lämna förslag till ~~kommunstyrelsen~~ socialnämnden, som ska handlägga förslaget inför behandling och beslut i ~~kommunfullmäktige~~ kommunstyrelsen.

Administrativt stöd

§ 21
KPR har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service från ~~kommunstyrelseförvaltningen~~ socialförvaltningen i kommunen.

26. Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2025/249

§97 KS2025/249

Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ungdomsgården organisatoriskt flyttas från socialnämnden och införlivas under utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige omfördelar budget avseende ungdomsgårdens verksamhet, från socialnämnden till utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige under det första året (2027) även överför 180 tkr till utbildningsnämnden (utöver den ovan nämnda omfördelningen av budget) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden.
I samband med den organisatoriska flytten av ungdomsgården revideras även respektive reglemente (socialnämnden och utbildningsnämnden).

Ärendet

Ärendet/förslaget var uppe på kommunstyrelsens arbetsutskotts (KSAU) möte 2025-10-16 och då beslutades KSAU att skicka det på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden, ungdomsrådet samt elevrådet på Bollebygdskolan. Deadline för svar till kommunstyrelsen var 2026-01-31. Remissvar har inkommit från socialnämnden, utbildningsnämnden samt ungdomsrådet. Både socialnämnden och utbildningsnämnden ställer sig positiva till förslaget om att ungdomsgården

organisatorisk flyttas från socialnämnden till utbildningsnämnden. Ungdomsrådet har inget att erinra mot förslaget.

Ungdomsgården; Ungdomsgården erbjuder öppen fritidsverksamhet för ungdomar från årskurs 7 upp till 18-årsdagen. Verksamheten är frivillig, drogfri och kostnadsfri, med fokus på trygghet, inkludering och en meningsfull fritid. Öppettiderna har under lång tid varit måndagar och onsdagar kl. 17–21 samt fredagar kl. 17–23. Under perioder med färre besökare har måndagar hållits stängda, och istället har ett mer uppsökande arbete bedrivits i skolmiljö. Bollebygd har, i jämförelse med liknande kommuner, ett lägre utbud av fritids- och kulturaktiviteter för barn och unga trots goda personella och lokalmässiga förutsättningar. Socialförvaltningen kan konstatera att ungdomsutvecklarnas uppdrag har förändrats över tid, där uppdragen som rör socialtjänst har minskat i antal. Vidare har också uppdragen blivit mer komplexa och kräver en annan högre kompetens såsom socionom och familjebehandlare. För att nå framgång i ärenden har också arbetssätten skiftat från att ha ett individfokus till ett familjeorienterat arbetssätt som också ställer högre krav på kompetens inom socialt arbete. Ungdomsutvecklarnas uppdrag kopplat till socialtjänst har också successivt minskat och består i nuläget av fyra ärenden. I takt med samhällsförändringar har verksamheten mött en ökad komplexitet i ärenden. Flera uppdrag som tidigare låg på ungdomsutvecklarna hanteras idag genom avtalssamverkan inom Boråsregionen, exempelvis via MiniMaria och Barnahus. Boendestöd, som tidigare ingick i ungdomsutvecklarnas uppdrag, har successivt minskat och kommer att hanteras av en annan enhet inom socialförvaltningen (boendestöd ligger organisatoriskt inom funktionsstöd och servicebostad från november 2025) i syfte att renodla uppdraget. Även det stödjande arbetet i individärenden kopplat till ungdomar i träningslägenhet har avslutats, då

verksamheten inte längre uppfyller nya lagkrav och behovet har förändrats. Ungdomsutvecklarna har alltid haft en nära koppling till utbildningsförvaltningen och de elever som går i kommunens skolor. Deras huvudsakliga arbetsuppgift har varit – och är fortsatt – att bedriva ungdomsgårdsverksamhet samt att finnas i miljöer där barn och unga vistas.

Ungdomsgårdens organisation; Ungdomsgården i Bollebygd har genom åren haft flera olika organisatoriska tillhörigheter. Under de senaste åren har verksamheten organisatoriskt tillhört socialnämnden, vilket varit ändamålsenligt då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med tydlig koppling till socialtjänstens arbete vilket beskrivs ovan. Ungdomsgården är idag organisatoriskt (inom socialförvaltningen) placerad i individ- och familjeomsorgens resursenhet.

Personella resurser; Det arbetar tre (3) ungdomsutvecklare inom resursenheten/på ungdomsgården. Ungefär 50 % av varje ungdomsutvecklares tjänst är direkt kopplad till ungdomsgårdens verksamhet, vilket motsvarar totalt 1,5 heltidstjänst. Den resterande delen av tjänsterna används för att verkställa biståndsbedömda insatser från IFO myndighet – både inom området Barn och unga samt Vuxen – samt för att bedriva uppsökande arbete riktat mot målgruppen barn och unga, i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas. I dagsläget är arbetsfördelningen för varje tjänst ungefär:

- 50 % arbete direkt kopplat till ungdomsgården
- 25 % uppsökande arbete, främst inom skola och fritid
- 25 % arbete kopplat till individärenden.

Förslag på ny organisation; Förslaget är att ungdomsgården och två (2) av tre (3) medarbetare flyttas från socialnämnden till utbildningsnämnden och där till enheten kultur och fritid. Genom omorganisationen kan kommunen arbeta mer aktivt med att utveckla fritidsverksamheten och i förlängningen erbjuda kommunens barn och unga en mer samlad verksamhet koncentrerad kring fritid. Resurser kan nyttjas mer effektivt inom båda nämnderna i och med att verksamheterna får ett mer renodlat uppdrag som har större och bättre förankring och hemmatillhörighet i de båda nämndernas ansvarsområden. Genom en organisatorisk flytt av ungdomsgården till utbildningsnämnden skapas en bättre styrning och ledning kring det som är ungdomsutvecklarnas huvuduppdrag, att bedriva ungdomsgård och bedriva ett främjande och trygghetsskapande arbete för kommunens barn och unga. Arbete på ungdomsgården kan kombineras med ett främjande och förebyggande arbete inom skolan. Det är inom detta område som ungdomsutvecklarnas kompetens och utbildning kommer till bäst nytta. Det ges bättre förutsättningar för ett främjande arbete riktat mot barn och unga direkt i skolmiljön där vuxennärvaron i skolan skapar en tryggare miljö för eleverna i skolan. Socialnämnden får i och med den funktionen, en (1) medarbetare av tre (3), som stannar inom socialförvaltningen ett mer koncentrerat fokus på det som är socialtjänstens uppdrag, att vara det yttersta skyddsnätet för individer och familjer. Individärenden kopplade till socialtjänst hanteras där rätt kompetens finns, inom socialnämnden. I samsyn mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen föreslås att ungdomsgården, inklusive budget för fastighet och drift samt två årsarbetare, överförs till utbildningsförvaltningen.

Informationsöverföring – sekretess; Sekretess råder med dagens lagstiftning mellan de olika nämnderna vilket innebär att utgångspunkten är att det ej får förekomma informationsutbyte mellan förvaltningarna utan samtycke från den

enskilde eller dess vårdnadshavare. Enligt 19 kap 1 § SoL är samtliga medarbetare som arbetar inom skola, vård, omsorg, andra verksamheter och myndigheter som arbetar yrkesmässigt med barn skyldiga att anmäla oro för barn till socialtjänsten. När oro uppstår för ett barn finns således inget hinder att den informationen delges socialtjänsten. Däremot finns det idag hinder för socialtjänsten att delge information till skola utan att det finns samtycke eller annan sekretessbrytande bestämmelse som ger stöd för informationsutbyte. Information kring socialtjänstens klienter ska hållas till dem som arbetar aktivt i ärendet. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ser utifrån detta att risken för sekretessbrott minskar i och med en omorganisation.

Budgeten för verksamheten omfördelas mellan nämnderna, med undantag för en årsarbetare som stannar kvar inom socialnämndens ansvarsområde. Budget som ska omfördelas motsvarar 2 150 tkr. Under det första året överförs även 180 tkr (utöver 2 150 tkr) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden. En viss uppräkning av summorna kommer att behöva göras då innevarande års, 2025, lönerevision gällande de två medarbetarna som följer med till utbildningsnämnden inte är medräknade. Likaså behöver indexeringar för hyror justeras vid antagandet av ny budget.

En omorganisation över nämndgränserna görs med fördel vid ett årsskifte i samband med att ny budget beslutas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ungdomsgården organisatoriskt flyttas från socialnämnden och införlivas under utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige omfördelar budget avseende ungdomsgårdens verksamhet, från socialnämnden till utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige under det första året (2027) även överför 180 tkr till utbildningsnämnden (utöver den ovan nämnda omfördelningen av budget) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden.
I samband med den organisatoriska flytten av ungdomsgården revideras även respektive reglemente (socialnämnden och utbildningsnämnden).

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården
- § 144 KSAU Utredning omorganisation av ungdomsgården
- Organisationsförändring av Ungdomsgården, MBL-protokoll
- Kallelse till MBL § 11 organisationsförändring ungdomsgården
- ROK bibliotek
- RoK ungdomsgården
- § 6 Remissvar - Utredning om omorganisation av ungdomsgården
- Remissvar - Utredning om omorganisation av ungdomsgården
- Expediering av beslut i utbildningsnämnden
- Remissvar ungdomsrådet omorganisation av ungdomsgården

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-16

Monica Holmgren | Kommundirektör

0734-64 70 01 |

monica.holmgren@bollebygd.se

Dnr KS2025/249-8

Kommunstyrelsen

Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ungdomsgården organisatoriskt flyttas från socialnämnden och införlivas under utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige omfördelar budget avseende ungdomsgårdens verksamhet, från socialnämnden till utbildningsnämnden från och med 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige under det första året (2027) även överför 180 tkr till utbildningsnämnden (utöver den ovan nämnda omfördelningen av budget) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden.

I samband med den organisatoriska flytten av ungdomsgården revideras även respektive reglemente (socialnämnden och utbildningsnämnden).

Ärendet

Ärendet/förslaget var uppe på kommunstyrelsens arbetsutskotts (KSAU) möte 2025-10-16 och då beslutades KSAU att skicka det på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden, ungdomsrådet samt elevrådet på Bollebygdskolan. Deadline för svar till kommunstyrelsen var 2026-01-31.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

Remissvar har inkommit från socialnämnden, utbildningsnämnden samt ungdomsrådet. Såväl social- som utbildningsnämnden ställer sig positiva till förslaget om att ungdomsgården organisatorisk flyttas från socialnämnden till utbildningsnämnden. Ungdomsrådet har inget att erinra mot förslaget.

Ungdomsgården

Ungdomsgården erbjuder öppen fritidsverksamhet för ungdomar från årskurs 7 upp till 18-årsdagen. Verksamheten är frivillig, drogfri och kostnadsfri, med fokus på trygghet, inkludering och en meningsfull fritid. Öppettiderna har under lång tid varit måndagar och onsdagar kl. 17–21 samt fredagar kl. 17–23. Under perioder med färre besökare har måndagar hållits stängda, och istället har ett mer uppsökande arbete bedrivits i skolmiljö. Bollebygd har, i jämförelse med liknande kommuner, ett lägre utbud av fritids- och kulturaktiviteter för barn och unga trots goda personella och lokalmässiga förutsättningar.

Socialförvaltningen kan konstatera att ungdomsutvecklarnas uppdrag har förändrats över tid, där uppdragen som rör socialtjänst har minskat i antal. Vidare har också uppdragen blivit mer komplexa och kräver en annan högre kompetens såsom socionom och familjebehandlare.

För att nå framgång i ärenden har också arbetssätten skiftat från att ha ett individfokus till ett familjeorienterat arbetssätt som också ställer högre krav på kompetens inom socialt arbete.

Ungdomsutvecklarnas uppdrag kopplat till socialtjänst har också successivt minskat och består i nuläget av fyra ärenden.

I takt med samhällsförändringar har verksamheten mött en ökad komplexitet i ärenden. Flera uppdrag som tidigare låg på ungdomsutvecklarna hanteras idag genom avtalssamverkan inom Boråsregionen, exempelvis via MiniMaria och Barnahus. Boendestöd, som tidigare ingick i ungdomsutvecklarnas uppdrag, har successivt minskat och kommer att hanteras av en annan enhet inom socialförvaltningen (boendestöd ligger organisatoriskt inom funktionsstöd och

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

servicebostad från november 2025) i syfte att renodla uppdraget. Även det stödjande arbetet i individärenden kopplat till ungdomar i träningslägenhet har avslutats, då verksamheten inte längre uppfyller nya lagkrav och behovet har förändrats.

Ungdomsutvecklarna har alltid haft en nära koppling till utbildningsförvaltningen och de elever som går i kommunens skolor. Deras huvudsakliga arbetsuppgift har varit – och är fortsatt – att bedriva ungdomsgårdsverksamhet samt att finnas i miljöer där barn och unga vistas.

Ungdomsgårdens organisation

Ungdomsgården i Bollebygd har genom åren haft flera olika organisatoriska tillhörigheter. Under de senaste åren har verksamheten organisatoriskt tillhört socialnämnden, vilket varit ändamålsenligt då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med tydlig koppling till socialtjänstens arbete vilket beskrivs ovan.

Ungdomsgården, är idag organisatoriskt (inom socialförvaltningen) placerad i individ- och familjeomsorgens resursenhet.

Personella resurser

Det arbetar tre (3) ungdomsutvecklare inom resursenheten/på ungdomsgården. Ungefär 50 % av varje ungdomsutvecklares tjänst är direkt kopplad till ungdomsgårdens verksamhet, vilket motsvarar totalt 1,5 heltidstjänst. Den resterande delen av tjänsterna används för att verkställa biståndsbedömda insatser från IFO myndighet – både inom området Barn och unga samt Vuxen – samt för att bedriva uppsökande arbete riktat mot målgruppen barn och unga, i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas.

I dagsläget är arbetsfördelningen för varje tjänst ungefär:

- 50 % arbete direkt kopplat till ungdomsgården
- 25 % uppsökande arbete, främst inom skola och fritid
- 25 % arbete kopplat till individärenden.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

Förslag på ny organisation

Förslaget är att ungdomsgården och två (2) av tre (3) medarbetare flyttas från socialnämnden till utbildningsnämnden och där till enheten kultur- och fritid. Genom omorganisationen kan kommunen arbeta mer aktivt med att utveckla fritidsverksamheten och i förlängningen erbjuda kommunens barn och unga en mer samlad verksamhet koncentrerad kring fritid.

Resurser kan nyttjas mer effektivt inom båda nämnderna i och med att verksamheterna får ett mer renodlat uppdrag som har större och bättre förankring och hemmatillhörighet i de båda nämndernas ansvarsområden.

Genom en organisatorisk flytt av ungdomsgården till utbildningsnämnden skapas en bättre styrning och ledning kring det som är ungdomsutvecklarnas huvuduppdrag, att bedriva ungdomsgård och bedriva ett främjande och trygghetsskapande arbete för kommunens barn och unga. Arbete på ungdomsgården kan kombineras med ett främjande och förebyggande arbete inom skolan. Det är inom detta område som ungdomsutvecklarnas kompetens och utbildning kommer till bäst nytta.

Det ges bättre förutsättningar för ett främjande arbete riktat mot barn och unga direkt i skolmiljön där vuxennärvaron i skolan skapar en tryggare miljö för eleverna i skolan.

Socialnämnden får i och med den funktionen, en (1) medarbetare av tre (3), som stannar inom socialförvaltningen ett mer koncentrerat fokus på det som är socialtjänstens uppdrag, att vara det yttersta skyddsnätet för individer och familjer. Individärenden kopplade till socialtjänst hanteras där rätt kompetens finns, inom socialnämnden.

I samsyn mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen föreslås att ungdomsgården, inklusive budget för fastighet och drift samt två årsarbetare, överförs till utbildningsförvaltningen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

Informationsöverföring – sekretess

Sekretess råder med dagens lagstiftning mellan de olika nämnderna vilket innebär att utgångspunkten är att det ej får förekomma informationsutbyte mellan förvaltningarna utan samtycke från den enskilde eller dess vårdnadshavare.

Enligt 19 kap 1 § SoL är samtliga medarbetare som arbetar inom skola, vård, omsorg, andra verksamheter och myndigheter som arbetar yrkesmässigt med barn skyldiga att anmäla oro för barn till socialtjänsten. När oro uppstår för ett barn finns således inget hinder att den informationen delges socialtjänsten.

Däremot finns det idag hinder för socialtjänsten att delge information till skola utan att det finns samtycke eller annan sekretessbrytande bestämmelse som ger stöd för informationsutbyte.

Information kring socialtjänstens klienter ska hållas till dem som arbetar aktivt i ärendet. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ser utifrån detta att risken för sekretessbrott minskar i och med en omorganisation.

Ekonomiska förutsättningar

Budgeten för verksamheten omfördelas mellan nämnderna, med undantag för en årsarbetare som stannar kvar inom socialnämndens ansvarsområde. Budget som ska omfördelas motsvarar 2 150 tkr.

Under det första året överförs även 180 tkr (utöver 2 150 tkr) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden.

En viss uppräkning av summorna kommer att behöva göras då innevarande års, 2025, lönerevision gällande de två medarbetarna som följer med till utbildningsnämnden inte är medräknade. Likaså behöver indexeringar för hyror justeras vid antagandet av ny budget.

En omorganisation över nämndsgränserna görs med fördel vid ett årsskifte i samband med att ny budget beslutas.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

Barnkonsekvensanalys
Förslag på ny organisatorisk tillhörighet förväntas ge bättre möjligheter och förutsättningar för barn och unga i Bollebygds kommun.

Beslutsunderlag
Kallelse till MBL § 11 förhandling gällande organisationsförändring av Ungdomsgården i Bollebygds kommun

Protokoll MBL § 11

Riskbedömning och handlingsplan - socialförvaltningen/ungdomsgården

Riskbedömning och handlingsplan - utbildningsförvaltningen/bibliotek

Remissvar ungdomsrådet omorganisation ungdomsgården

Remissvar socialnämnden utredning av omorganisation ungdomsgården

Remissvar utbildningsnämnden utredning av omorganisation ungdomsgården

Skickas till
Socialnämnden, utbildningsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-16

Postadress
517 83 Bollebygd

Besöksadress
Ballebovägen 2

Telefon
033–231300

Telefax
033-231428

Webbplats
www.bollebygd.se

E-post
kommunen@bollebygd.se

§144 KS2025/249

Utredning omorganisation av ungdomsgården

Beslut

Ärendet/förslaget skickas på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden, ungdomsrådet samt elevrådet på Bollebygdskolan.

Deadline för svar till kommunstyrelsen är 2026-01-31.

Ärendet

Ungdomsgården erbjuder öppen fritidsverksamhet för ungdomar från årskurs 7 upp till 18-årsdagen. Verksamheten är frivillig, drogfri och kostnadsfri, med fokus på trygghet, inkludering och en meningsfull fritid. Öppettiderna har under lång tid varit måndagar och onsdagar kl. 17–21 samt fredagar kl. 17–23. Under perioder med färre besökare har måndagar hållits stängda, och istället har ett mer uppsökande arbete bedrivits i skolmiljö.

Bollebygds kommun har, i jämförelse med liknande kommuner, ett lägre utbud av fritids- och kulturaktiviteter för barn och unga trots goda personella och lokalmässiga förutsättningar.

Socialförvaltningen kan konstatera att ungdomsutvecklarnas uppdrag har förändrats över tid, där uppdragen som rör socialtjänst har minskat i antal. Vidare har också uppdragen blivit mer komplexa och kräver en annan högre kompetens såsom socionom och familjebehandlare. För att nå framgång i ärenden har också arbetssätten skiftat från att ha ett individfokus till ett familjeorienterat arbetssätt

som också ställer högre krav på kompetens inom socialt arbete. Ungdomsutvecklarnas uppdrag kopplat till socialtjänst har också succesivt minskat och består i nuläget av fyra ärenden.

I takt med samhällsförändringar har verksamheten mött en ökad komplexitet i ärenden. Flera uppdrag som tidigare låg på ungdomsutvecklarna hanteras idag genom avtalssamverkan inom Boråsregionen, exempelvis via MiniMaria och Barnahus. Boendestöd, som tidigare ingick i ungdomsutvecklarnas uppdrag, har successivt minskat och kommer att hanteras av en annan enhet inom socialförvaltningen (boendestöd ligger organisatoriskt inom funktionsstöd och servicebostad från november 2025) i syfte att renodla uppdraget. Även det stödjande arbetet i individärenden kopplat till ungdomar i träningslägenhet har avslutats, då verksamheten inte längre uppfyller nya lagkrav och behovet har förändrats.

Ungdomsutvecklarna har alltid haft en nära koppling till utbildningsförvaltningen och de elever som går i kommunens skolor. Deras huvudsakliga arbetsuppgift har varit – och är fortsatt – att bedriva ungdomsgårdsverksamhet samt att finnas i miljöer där barn och unga vistas.

Ungdomsgården i Bollebygd har genom åren haft flera olika organisatoriska tillhörigheter. Under de senaste åren har verksamheten organisatoriskt tillhört socialnämnden, vilket varit ändamålsenligt då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med tydlig koppling till socialtjänstens arbete vilket beskrivs ovan. Ungdomsgården, är idag organisatoriskt (inom socialförvaltningen) placerad i individ- och familjeomsorgens resursenhet.

Personella resurser
Det arbetar tre (3) ungdomsutvecklare inom resursenheten/på ungdomsgården. Ungefär 50 % av varje ungdomsutvecklares tjänst är direkt kopplad till ungdomsgårdens verksamhet, vilket motsvarar totalt 1,5 heltidstjänst. Den resterande delen av tjänsterna används för att verkställa biståndsbedömda insatser från IFO myndighet – både inom området Barn och unga samt Vuxen – samt för att bedriva uppsökande arbete riktat mot målgruppen barn och unga, i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas.
I dagsläget är arbetsfördelningen för varje tjänst ungefär:

- 50 % arbete direkt kopplat till ungdomsgården
- 25 % uppsökande arbete, främst inom skola och fritid
- 25 % arbete kopplat till individärenden.

Förslaget är att ungdomsgården och två (2) av tre (3) medarbetare flyttas från socialnämnden till utbildningsnämnden och där till enheten kultur- och fritid. Genom omorganisationen kan kommunen arbeta mer aktivt med att utveckla fritidsverksamheten och i förlängningen erbjuda kommunens barn och unga en mer samlad verksamhet koncentrerad kring fritid. Resurser kan nyttjas mer effektivt inom båda nämnderna i och med att verksamheterna får ett mer renodlat uppdrag som har större och bättre förankring och hemmatillhörighet i de båda nämndernas ansvarsområden.

Genom en organisatorisk flytt av ungdomsgården till utbildningsnämnden skapas en bättre styrning och ledning kring det som är ungdomsutvecklarnas huvuduppdrag, att bedriva ungdomsgård och bedriva ett främjande och

trygghetsskapande arbete för kommunens barn och unga. Arbete på ungdomsgården kan kombineras med ett främjande och förebyggande arbete inom skolan. Det är inom detta område som ungdomsutvecklarnas kompetens och utbildning kommer till bäst nytta. Det ges bättre förutsättningar för ett främjande arbete riktat mot barn och unga direkt i skolmiljön där vuxennärvaron i skolan skapar en tryggare miljö för eleverna i skolan. Socialnämnden får i och med den funktionen, en (1) medarbetare av tre (3), som stannar inom socialförvaltningen ett mer koncentrerat fokus på det som är socialtjänstens uppdrag, att vara det yttersta skyddsnätet för individer och familjer. Individärenden kopplade till socialtjänst hanteras där rätt kompetens finns, inom socialnämnden. I samsyn mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen föreslås att ungdomsgården, inklusive budget för fastighet och drift samt två årsarbetare, överförs till utbildningsförvaltningen.

Sekretess råder med dagens lagstiftning mellan de olika nämnderna vilket innebär att utgångspunkten är att det ej får förekomma informationsutbyte mellan förvaltningarna utan samtycke från den enskilde eller dess vårdnadshavare. Enligt 19 kap 1 § SoL är samtliga medarbetare som arbetar inom skola, vård, omsorg, andra verksamheter och myndigheter som arbetar yrkesmässigt med barn skyldiga att anmäla oro för barn till socialtjänsten. När oro uppstår för ett barn finns således inget hinder att den informationen delges socialtjänsten. Däremot finns det idag hinder för socialtjänsten att delge information till skola utan att det finns samtycke eller annan sekretessbrytande bestämmelse som ger stöd för informationsutbyte. Information kring socialtjänstens klienter ska hållas till dem som arbetar aktivt i ärendet. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ser utifrån detta att risken för

sekretessbrott minskar i och med en omorganisation.

Budgeten för verksamheten omfördelas mellan nämnderna, med undantag för en årsarbetare som stannar kvar inom socialnämndens ansvarsområde. Budget som ska omfördelas motsvarar 2 150 tkr. Under det första året överförs även 180 tkr (utöver 2 150 tkr) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden. En omorganisation över nämndsgränserna görs med fördel vid ett årsskifte i samband med att ny budget beslutas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ungdomsgården organisatoriskt flyttas från socialnämnden och införlivas under utbildningsnämnden från och med 2026-01-01.
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige omfördelar budget från socialnämnden till utbildningsnämnden på motsvarande 2 150 tkr från och med 2026-01-01.
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige under det första året (2026) även överför 180 tkr till utbildningsnämnden (utöver 2 150 tkr) för timavlönade vikarier för att skapa goda förutsättningar under omställningsperioden.
I samband med den organisatoriska flytten av ungdomsgården revideras även respektive reglemente (socialnämnden och utbildningsnämnden).

Ledamöternas förslag till beslut
Ulf Rapp (S) föreslår att ärendet/förslaget skickas på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden, ungdomsrådet samt elevrådet på Bollebygdskolan. Deadline för svar till kommunstyrelsen är 2026-01-31. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården
- Kallelse till MBL § 11 organisationsförändring ungdomsgården
- ROK bibliotek
- RoK ungdomsgården 1.0
- organisationsförändring av Ungdomsgården reviderat signed

Skickas till

Socialnämnden, utbildningsnämnden, ungdomsrådet (genom Kristina Sunebrand, folkhälsostrateg), elevrådet på Bollebygdskolan (genom Magnus Svanberg, biträdande rektor Bollebygdskolan 7-9)

Paragrafen är justerad

Förhandlingsprotokoll

MBL § 11 förhandling gällande organisationsförändring av Ungdomsgården i Bollebygds kommun

Datum	2025-09-30
Tid	8.15-9.00
Plats	Teams
Närvarande:	**För Bollebygds kommun** Monica Holmgren, Kommundirektör Ulrika Borg, HR-Chef Johan Berntsson, Utbildningschef Joel Smedberg, Socialchef Ljubisa Rankovic, HR-specialist **För Vision** Michaela Norderfors
Justerare:	**För arbetsgivaren:** Monica Holmgren **För Vision:** Michaela Norderfors

§ 1
Arbetsgivaren har kallat till förhandling inför politisk hantering av ärendet gällande organisationsförändring av Ungdomsgården.

Förslaget som tydligt beskrivs i underlaget som återfinns i kallelsen till förhandlingen innebär i korthet flytt av ungdomsgården samt 2 personal från Socialförvaltningen till Utbildningsförvaltningen.

§ 2
Vision ställer ett antal kompletterande frågor som arbetsgivaren besvarar. Vision menar att man i sakfrågan inte har något att erinra mot arbetsgivarens förslag men att man är missnöjd med processen där Vision inte fått önskade underlag i tid och inte varit involverade i processen från start. Vision framhåller även att man inte delar arbetsgivarens uppfattning om att de medarbetare som flyttas över till utbildningsförvaltningen och ska arbeta på ungdomsgården ska byta befattningstitel till fritidsledare.

Contact Signature Referensnummer: 25780635E

§ 3
Arbetsgivaren beaktar Visions synpunkt gällande befattningstitlar. Arbetsgivaren kommer inte, vid en eventuell organisatorisk flytt till Utbildningsförvaltningen, att ändra befattningstitel eller lön vilket således innebär att de kvarstår inom samma avtalsområde.

§ 4
I och med detta accepterar Vision arbetsgivarens förslag och förhandlingen förklarades avslutad i enighet 2025-09-30.

Vid protokollet

Ljubisa Rankovic
Sekreterare

Justeras:

för Bollebygds kommun
Monica Holmgren, Kommundirektör

för Vision
Michaela Norderfors

Contact Signature Referensnummer: 25780635E

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	MICHAELA NORDERFORS
TITEL, ORGANISATION:	Fackligt ombud, Vision
TID:	2025-10-03 11:04:27 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_088ba2df8af9bc091d507b4ba0090db4f6

NAMN:	Monica Holmgren
TITEL, ORGANISATION:	Kommundirektör, Bollebygd kommun
TID:	2025-10-03 11:28:24 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_07aabad2cf6ad649ff40abbbc3cf2284a3

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-10-03 11:28:29 +02:00
Ref: 257866SE
www.comfact.se

Validera dokumentet | Användarvillkor

BOLLEBYGDS KOMMUN

Riskbedömning och handlingsplan

Innan du påbörjar en riskbedömning, läs informationen om risker och riskbedömning under Chefsinformation/Riskbedömning och handlingsplan inför förändring

1. Börja med att avgränsa vad som ska riskbedömas och bestäm vilka som ska delta.

Riskbedömning gällande		Datum
Ungdomgården tillhörighet (från SF till UF)		22-Sep-2025
Ansvarig chef	**Arbetsplats**	**Förvaltning**
Robert Hagström	Biblioteket	UF
Deltagare		
Personal på bibliotek samt Julia Wesselhoff		

2. Precisera den planerade förändringen genom att beskriva:

- **VAD förändringen består av**

(T.ex personalneddragningar, förändrade arbetstider, nybyggnation, lokalbyten).

- **VAR förändringen ska genomföras**
- **VILKA medarbetare/arbetsgrupper som berörs**

Arbetsgivaren föreslår att ungdomsgården flyttas från socialförvaltningen till utbildningsförvaltningen och till enheten kultur- och fritid. Genom flytten kan kommunen arbeta mer aktivt med att utveckla fritidsverksamheten och i förlängningen erbjuda kommunens barn och unga en mer samlad verksamhet koncentrerad kring fritid.
Detta innebär att kultur- och fritidschef kommer att vara direkt chef för fler medarbetare än i dagsläget. Denna riskbedömning utgår från medarbetargruppen som finns på biblioteken.

EC ser inte att den utökade organisationen kommer att leda till ökad arbetsbelastning på ett sådant vis att det skulle uppstå någon risk i möjlighet att hantera uppdraget.

3. Identifiera vilka risker för ohälsa eller olycksfall som finns för berörda medarbetare/arbetsgrupper.

Exempel på riskkällor i arbetsmiljön kan vara otydlig organisation, brister i samarbetet, hot och våld, arbete från höjd, etc. Försök att formulera risken så konkret som möjligt genom att beskriva vad det kan leda till. T ex: Hala golv kan leda till att någon halkar och skadar sig, många vakanser över lång tid kan leda till ohälsosam arbetsbelastning och stress, kränkande särbehandling kan leda till stress och psykisk ohälsa.

Fyll i riskerna och tänkbara konsekvenser i nedanstående tabell, och:

- **bedöm om riskerna är allvarliga eller inte**
- **bestäm vilka åtgärder som behöver genomföras – allvarliga risker ges högsta prioritet**
- **utse en ansvarig för respektive åtgärd**
- **ange när åtgärderna ska vara genomförda**
- **ange datum då åtgärderna ska följas upp**
- **följ upp enligt handlingsplanen för att se om åtgärderna har gett önskad effekt, eller om nya åtgärder behöver planeras**

Fritextruta med möjlighet att vid behov komplettera riskbedömningen med ytterligare information finns i slutet av detta dokument. Här kan exempelvis positiva konsekvenser till följd av den planerade förändringen tas upp.

Systematiskt arbetsmiljöarbete 20190627

Riskbedömning och handlingsplan

Riskkällor och risk för ohälsa/olycksfall	Liten risk	Medel risk	Stor risk	Allvarlig risk	Åtgärder	Ansvarig för åtgärder	Klart datum	Uppföljning datum	Uppföljning genomförd
Att kultur och fritid blir en för stor organisation, vilket i sin tur medför att leda och fördela arbetet inte hinns med.	X				Tillskapa samordnare på ungdomsgården, som hanterar en del av den dagliga driften ex. vikariem schema mm (finns redan på biblioteket).				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Ökad arbetsbelastning för EC	X				Ta in vikarier istället för att EC bemmannar ex. disken på biblioteket.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Risk att ex. röda tråden-samtalen inte hinns med	X				I god tid planera in röda tråden-samtalen i kalendern.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Svårare att få tag i EC	X				Verksamhetsmöterna och APT tillfällerna blir ännu viktigare. Dvs att frågor som rör hela arbetsgruppen läggs in i dagordningen för respektive möte.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig

Riskbedömning och handlingsplan

Riskkällor och risk för ohälsa/olycksfall	Liten risk	Medel risk	Stor risk	Allvarlig risk	Åtgärder	Ansvarig för åtgärder	Klart datum	Uppföljning datum	Uppföljning genomförd
Övriga uppdrag så som lokaluthyrning, allmänkultur mm kan bli drabbade pga tidsbrist	X								Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Risk att ledningsmöterna och arbetsgrupper med Knallebiblioteken inte hinns med pga tidsbrist	X								Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
									Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
									Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig

Riskbedömning och handlingsplan

BOLLEBYGDS KOMMUN

Riskbedömning och handlingsplan

Innan du påbörjar en riskbedömning, läs informationen om risker och riskbedömning under Chefsinformation/Riskbedömning och handlingsplan inför förändring

1. Börja med att avgränsa vad som ska riskbedömas och bestäm vilka som ska delta.

Riskbedömning gällande		Datum
Ungdomsgården		16-Sep-2025
Ansvarig chef	**Arbetsplats**	**Förvaltning**
Shaho Ghanbari	IFO Resursenheten	Socialförvaltningen
Deltagare		
Ungdomsutvecklarna Peter Erdman-Olsson och Dilan Amen Fackligt ombud Jens Lamprecht och Enhetschef Shaho Ghanbari		

2. Precisera den planerade förändringen genom att beskriva:

- **VAD förändringen består av**

(T.ex personalneddragningar, förändrade arbetstider, nybyggnation, lokalbyten).

- **VAR förändringen ska genomföras**
- **VILKA medarbetare/arbetsgrupper som berörs**

Vad består förändringen av?
Ungdomdsgården ska byta förvaltningen, från socialförvaltningen till utbildningsförvaltningen.

Var förändringen ska genomföras?
den geografiska platsen, krafthuset förändras inte.

Vilka medarbetare/ arbetsgrupper berörs?
1. ungdomsutvecklarna
2. hela resursenheten
3. fritid och kultur

3. Identifiera vilka risker för ohälsa eller olycksfall som finns för berörda medarbetare/arbetsgrupper.

Exempel på riskkällor i arbetsmiljön kan vara otydlig organisation, brister i samarbetet, hot och våld, arbete från höjd, etc. Försök att formulera risken så konkret som möjligt genom att beskriva vad det kan leda till. T ex: Hala golv kan leda till att någon halkar och skadar sig, många vakanser över lång tid kan leda till ohälsosam arbetsbelastning och stress, kränkande särbehandling kan leda till stress och psykisk ohälsa.

Fyll i riskerna och tänkbara konsekvenser i nedanstående tabell, och:

- **bedöm om riskerna är allvarliga eller inte**
- **bestäm vilka åtgärder som behöver genomföras – allvarliga risker ges högsta prioritet**
- **utse en ansvarig för respektive åtgärd**
- **ange när åtgärderna ska vara genomförda**
- **ange datum då åtgärderna ska följas upp**
- **följ upp enligt handlingsplanen för att se om åtgärderna har gett önskad effekt, eller om nya åtgärder behöver planeras**

Fritextruta med möjlighet att vid behov komplettera riskbedömningen med ytterligare information finns i slutet av detta dokument. Här kan exempelvis positiva konsekvenser till följd av den planerade förändringen tas upp.

Systematiskt arbetsmiljöarbete 20190627

Riskbedömning och handlingsplan

Riskkällor och risk för ohälsa/olycksfall	Liten risk	Medel risk	Stor risk	Allvarlig risk	Åtgärder	Ansvarig för åtgärder	Klart datum	Uppföljning datum	Uppföljning genomförd
Otydligt uppdrag i den nya förvaltningen. Saknas en arbetsbeskrivning kring uppdraget framåt men också utifrån vad som lämnas kvar gentemot andra yrkesgrupper så som förebyggarna	○	○	×	○	Arbetsgivaren tar fram en beskrivning på uppdraget, introduktionplan samt eventuell kompetensutvecklingsplan om uppdraget förändras. Arbetsbeskrivning tas fram tillsammans med medarbetarna.				Åtgärd tillräcklig ○ Åtgärd ej tillräcklig ○
Ohälsosamma scheman om fler kvällar införs eller ändrade arbetstider.	○	○	×	○	Samtal tillsammans med chef som mottager ungdomsutvecklarna för att lägga ett hälsosamt schema utifrån behovet				Åtgärd tillräcklig ○ Åtgärd ej tillräcklig ○
Avsaknad av införandeplan/introduktionsplan för hur flytten ska ske skapar en ökad stress och ohälsa. - Uppföljning på individnivå samt organisatorisk nivå.	○	○	×	○	FC-chefer ska inkomma med en plan så gott det går i tidsplan. Om beslut fattas om flytt, bokar vi tillsammans in tider i november och december för att genemsamt planera 2026.				Åtgärd tillräcklig ○ Åtgärd ej tillräcklig ○
Dialog ut i organisationen och till allmänheten kring hur det nya uppdraget blir framåt så alla vet vem gör vad. Annars skapar det otydlighet i/utanför organisationen samt stress	○	○	×	○	Om beslut fattas om flytt, bokar vi tillsammans in tider i november och december för att genemsamt planera 2026.				Åtgärd tillräcklig ○ Åtgärd ej tillräcklig ×

Riskbedömning och handlingsplan

Riskkällor och risk för ohälsa/olycksfall	Liten risk	Medel risk	Stor risk	Allvarlig risk	Åtgärder	Ansvarig för åtgärder	Klart datum	Uppföljning datum	Uppföljning genomförd
Enheten som tar över ungdomsgården kan eventullt bli för stor och risken är då att ungdomsgården inte hinns med och hinner utvecklas.			X		Samtal mottagande EC APT och verksamhetsmöten planerars in i god tid. Dessa möten kommer hållas "bara" med ngdomsgrådens perosnal.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Ökad arbetsbelastning om inte tillgången till vikarier finns kan leda till stress inför 2027			X		Planera verksamheten utifrån de resurser som finns.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Tidsfristen för införandet upplevs stressande och ohälsosamt.			X		Mycket mer dialog kring hur vi tillsammans kan jobba för att ta bort delar för att också planera framåt för nästa uppdrag.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig
Känslan av att vara otillräcklig för de klienter som man ska lämna över till sina kollegor. Behöver veta vad man ska säga till dessa klienter för att överlämningen ska gå väl och inte att vi ska tappa dessa klienter och när en början av överlämning ska ske.		X			EC på resursenheten skapar tillsammmans med medarbetarna och metodhandledaren en plan samt kommunikationsplan över hur detta ska ske. Viktigt att överlämningarna blir bra för klienterna, så att de blir trygga med sina nya behandlare.				Åtgärd tillräcklig Åtgärd ej tillräcklig

Riskbedömning och handlingsplan

§6 SN2025/95

Remiss: Utredning omorganisation av ungdomsgården

Beslut

Socialnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården i Bollebygd överförs från socialnämnden till utbildningsnämnden och organiseras under enheten Kultur och fritid.

Ärendet

Bakgrund

Ungdomsgården har genom åren organisatoriskt tillhört olika förvaltningar, och sedan flera år tillbaka socialförvaltningen. Placeringen har tidigare varit ändamålsenlig då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med inslag av socialtjänstrelaterat arbete. Förändringar i samhällsbilden och i socialtjänstens lagstiftning har dock gjort att arbetsuppgifterna successivt renodlats.

I dag består ungdomsutvecklarnas uppdrag huvudsakligen av:

- genomförande av ungdomsgårdens verksamhet (ca 50 %),
- uppsökande arbete i skola och fritid (ca 25 %),
- individärenden (ca 25 %), där antalet ärenden minskat till totalt fyra.

Samtidigt har mer komplexa socialtjänstuppdrag flyttats till andra enheter eller samverkansformer, såsom MiniMaria, Barnahus och kommande boendestöd inom funktionsstöd. Socialförvaltningen ser att framtida insatser allt tydligare behöver

utföras av socionomer och behandlare, medan ungdomsutvecklarnas kompetens främst svarar mot främjande och förebyggande arbete i barn och ungas vardagsmiljöer.

Socialförvaltningens analys
Socialförvaltningen tillsammans med Utbildningsförvaltningen är eniga i bedömningen att ungdomsgårdens nuvarande uppdrag bättre överensstämmer med utbildningsförvaltningens ansvar för skola, kultur och fritid. Detta grundas främst i fyra aspekter:

1. Tydligare uppdrag och bättre styrning
Att samla ungdomsgårdsfrågor under Kultur och fritid ger ett helhetsgrepp om kommunens fritidsutbud. Enhetschefens kompetens ligger redan inom området, vilket skapar ett tydligare ledarskap och bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling.

2. Stärkt förebyggande arbete i skolmiljön
En mycket stor del av ungdomsutvecklarnas arbete redan idag sker i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas. En organisatorisk flytt gör det lättare att planera och leda detta arbete integrerat med skolans trygghets- och elevhälsoarbete. En ökad vuxennärvaro i skolan har tydligt stöd i forskning som en framgångsfaktor för trygghet, studiero och tidig upptäckt av behov.

3. Effektivare användning av kommunens resurser
Förändringen innebär att:

- socialförvaltningen renodlar sitt uppdrag till myndighetsutövning och behandlande insatser,
- utbildningsförvaltningen stärker sin samlade roll i arbetet med barn och unga,
- Krafthuset kan utvecklas mer strategiskt som mötesplats för ungdomar,
- fritidsfrågan får ökat fokus och kapacitet genom två renodlade heltidstjänster.

4. Minskad risk för sekretessproblematik
Dagens sekretesslagstiftning innebär att socialtjänstens information inte får delas med skola utan samtycke. En renodling av uppdragen minskar risken för gränsdragningsproblem och förtydligar att individärenden hanteras av personal med rätt kompetens inom socialtjänsten.

Ekonomiska förutsättningar
Budgetramen om 2 150 tkr, inklusive 180 tkr under omställningsåret, föreslås överföras från socialförvaltningen till utbildningsförvaltningen.

Bedömning
Socialförvaltningen bedömer att följande effekter är centrala:

Kvalitet och trygghet

- Ungdomsutvecklarnas uppdrag renodlas till främjande och förebyggande arbete.

- Ökad närvaro i skolmiljöer stärker trygghet och möjliggör tidiga insatser.
- En mer sammanhållen struktur för fritidsutbudet ökar tillgängligheten för ungdomar.

Effektivitet

- Två heltidstjänster fokuseras mot ungdomsgården, vilket möjliggör ett starkare fritidsuppdrag.
- Socialförvaltningen frigör kapacitet till att arbeta med sina kärnuppgifter.
- Chefsstyrningen blir mer ändamålsenlig och samlad.

Lokaler och utveckling

- Krafthuset kan utvecklas som central arena för kultur- och fritidsliv.
- Utbudet kan stärkas i samverkan med föreningar och kulturaktörer.

Strategisk samordning
Förändringen ligger i linje med:

- kommunens mål om ett tillgängligt fritidsutbud för barn och unga,
- omställningen till ny socialtjänstlag där förebyggande arbete betonas som ett kommunövergripande ansvar,

- nationella mål om att främja ungas delaktighet och trygghet i vardagens miljöer

Förslag

Socialnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården organisatoriskt flyttas till utbildningsförvaltningen. Förslaget bedöms vara välmotiverat och genomförbart samt skapar starkare förutsättningar för ett samlat, trygghetsskapande och främjande arbete för kommunens barn och unga.

Socialnämnden ställer sig positiva till förslaget att:

- personal-, budget- och verksamhetsansvar överförs till Kultur och fritid,
- två medarbetare följer med verksamheten,
- en medarbetare kvarstår inom socialförvaltningen för uppdrag kopplat till boendestöd,
- titeln fritidsledare införs,
- budgetramen om 2 150 tkr, inklusive 180 tkr under omställningsåret, överförs till utbildningsförvaltningen.

Förändringen stärker kommunens möjligheter att långsiktigt och samlat arbeta med ungas fritid, trygghet och utveckling. Socialnämnden bedömer att flytten skapar en modern, effektiv och framtidsinriktad organisation som bättre svarar mot dagens och morgondagens behov.

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården i Bollebygd överförs från socialnämnden till utbildningsnämnden och organiseras under enheten Kultur och fritid.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Protokollsanteckning

Anneli Lindström (FR) får anteckna följande till protokollet: Folkets röst vill skicka med ett uppmärksammande om processen i och överflyttning av ungdomsgården kunnat vara mer transparent. Upplevelse att beslut varit fattat innan den slutgiltigt tas i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- § 144 KSAU Utredning omorganisation av ungdomsgården(KS2025249-2)
- Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården(KS2025249-1)
- organisationsförändring av Ungdomsgården reviderat signed(185791) (0)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-01-26

Joel Smedberg | Verksamhetschef
IFO/FS

0734-64 74 22 |
joel.smedberg@bollebygd.se

Dnr SN2025/95-4

Remissvar - Utredning om omorganisation av ungdomsgården

Förslag till beslut

Socialnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården i Bollebygd överförs från socialnämnden till utbildningsnämnden och organiseras under enheten Kultur och fritid.

Ärendet

Bakgrund

Ungdomsgården har genom åren organisatoriskt tillhört olika förvaltningar, och sedan flera år tillbaka socialförvaltningen. Placeringen har tidigare varit ändamålsenlig då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med inslag av socialtjänstrelaterat arbete. Förändringar i samhällsbilden och i socialtjänstens lagstiftning har dock gjort att arbetsuppgifterna successivt renodlats.

I dag består ungdomsutvecklarnas uppdrag huvudsakligen av:

- genomförande av ungdomsgårdens verksamhet (ca 50 %),
- uppsökande arbete i skola och fritid (ca 25 %),
- individärenden (ca 25 %), där antalet ärenden minskat till totalt fyra.

Samtidigt har mer komplexa socialtjänstuppdrag flyttats till andra enheter eller

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-01-26

samverkansformer, såsom MiniMaria, Barnahus och kommande boendestöd inom funktionsstöd. Socialförvaltningen ser att framtida insatser allt tydligare behöver utföras av socionomer och behandlare, medan ungdomsutvecklarnas kompetens främst svarar mot främjande och förebyggande arbete i barn och ungas vardagsmiljöer.

Socialförvaltningens analys

Socialförvaltningen tillsammans med Utbildningsförvaltningen är eniga i bedömningen att ungdomsgårdens nuvarande uppdrag bättre överensstämmer med utbildningsförvaltningens ansvar för skola, kultur och fritid. Detta grundas främst i fyra aspekter:

1. Tydligare uppdrag och bättre styrning

Att samla ungdomsgårdsfrågor under Kultur och fritid ger ett helhetsgrepp om kommunens fritidsutbud. Enhetschefens kompetens ligger redan inom området, vilket skapar ett tydligare ledarskap och bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling.

2. Stärkt förebyggande arbete i skolmiljön

En mycket stor del av ungdomsutvecklarnas arbete redan idag sker i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas. En organisatorisk flytt gör det lättare att planera och leda detta arbete integrerat med skolans trygghets- och elevhälsoarbete. En ökad vuxennärvaro i skolan har tydligt stöd i forskning som en framgångsfaktor för trygghet, studiero och tidig upptäckt av behov.

3. Effektivare användning av kommunens resurser

Förändringen innebär att:

- socialförvaltningen renodlar sitt uppdrag till myndighetsutövning och behandlande insatser,
- utbildningsförvaltningen stärker sin samlade roll i arbetet med barn och unga,

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-01-26

- Krafthuset kan utvecklas mer strategiskt som mötesplats för ungdomar,
- fritidsfrågan får ökat fokus och kapacitet genom två renodlade heltidstjänster.

4. Minskad risk för sekretessproblematik

Dagens sekretesslagstiftning innebär att socialtjänstens information inte får delas med skola utan samtycke. En renodling av uppdragen minskar risken för gränsdragningsproblem och förtydligar att individärenden hanteras av personal med rätt kompetens inom socialtjänsten.

Ekonomiska förutsättningar

Budgetramen om 2 150 tkr, inklusive 180 tkr under omställningsåret, föreslås överföras från socialförvaltningen till utbildningsförvaltningen.

Bedömning

Socialförvaltningen bedömer att följande effekter är centrala:

Kvalitet och trygghet

- Ungdomsutvecklarnas uppdrag renodlas till främjande och förebyggande arbete.
- Ökad närvaro i skolmiljöer stärker trygghet och möjliggör tidiga insatser.
- En mer sammanhållen struktur för fritidsutbudet ökar tillgängligheten för ungdomar.

Effektivitet

- Två heltidstjänster fokuseras mot ungdomsgården, vilket möjliggör ett starkare fritidsuppdrag.
- Socialförvaltningen frigör kapacitet till att arbeta med sina kärnuppgifter.
- Chefsstyrningen blir mer ändamålsenlig och samlad.

Lokaler och utveckling

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-01-26

- Krafthuset kan utvecklas som central arena för kultur- och fritidsliv.
- Utbudet kan stärkas i samverkan med föreningar och kulturaktörer.

Strategisk samordning

Förändringen ligger i linje med:

- kommunens mål om ett tillgängligt fritidsutbud för barn och unga,
- omställningen till ny socialtjänstlag där förebyggande arbete betonas som ett kommunövergripande ansvar,
- nationella mål om att främja ungas delaktighet och trygghet i vardagens miljöer

Förslag

Socialnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården organisatoriskt flyttas till utbildningsförvaltningen. Förslaget bedöms vara välmotiverat och genomförbart samt skapar starkare förutsättningar för ett samlat, trygghetsskapande och främjande arbete för kommunens barn och unga.

Socialnämnden ställer sig positiva till förslaget att:

- personal-, budget- och verksamhetsansvar överförs till Kultur och fritid,
- två medarbetare följer med verksamheten,
- en medarbetare kvarstår inom socialförvaltningen för uppdrag kopplat till boendestöd,
- titeln fritidsledare införs,
- budgetramen om 2 150 tkr, inklusive 180 tkr under omställningsåret, överförs till utbildningsförvaltningen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-01-26

Förändringen stärker kommunens möjligheter att långsiktigt och samlat arbeta med ungas fritid, trygghet och utveckling. Socialnämnden bedömer att flytten skapar en modern, effektiv och framtidsinriktad organisation som bättre svarar mot dagens och morgondagens behov.

Barnkonsekvensanalys
Förslag på ny organisatorisk tillhörighet förväntas ge bättre möjligheter och förutsättningar för barn och unga i Bollebygds kommun.

Beslutsunderlag

- Remissvar – Utredning omorganisation av ungdomsgården, tjänsteskrivelse 2025-12-22
- § 144 KSAU Utredning omorganisation av ungdomsgården (KS2025249-2), protokollsutdrag
- MBL § 11 förhandling gällande organisationsförändring av Ungdomsgården i Bollebygds kommun, förhandlingsprotokoll 2025-09-30
- Förslag ny organisatorisk tillhörighet ungdomsgården (KS2025249-1), tjänsteskrivelse 2025-10-22

Skickas till
Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Socialförvaltningen

Rickard Olsson Joel Smedberg

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033–231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

BOLLEBYGDS KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-01-26

Förvaltningschef

Verksamhetschef IFO/FS

Postadress
517 83 Bollebygd

Besöksadress
Ballebovägen 2

Telefon
033–231300

Telefax
033-231428

Webbplats
www.bollebygd.se

E-post
kommunen@bollebygd.se

§87 UN2025/276

Svar på remiss - Utredning omorganisation av ungdomsgården

Beslut

Utbildningsnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården i Bollebygd överförs från socialnämnden till utbildningsnämnden och organiseras under enheten Kultur och fritid.

Ärendet

Bakgrund

Ungdomsgården har genom åren organisatoriskt tillhört olika förvaltningar, och sedan flera år tillbaka socialförvaltningen. Placeringen har tidigare varit ändamålsenlig då ungdomsutvecklarna haft uppdrag med inslag av socialtjänstrelaterat arbete. Förändringar i samhällsbilden och i socialtjänstens lagstiftning har dock gjort att arbetsuppgifterna successivt renodlats.
I dag består ungdomsutvecklarnas uppdrag huvudsakligen av:

- genomförande av ungdomsgårdens verksamhet (ca 50 %),
- uppsökande arbete i skola och fritid (ca 25 %),
- individärenden (ca 25 %), där antalet ärenden minskat till totalt fyra.

Samtidigt har mer komplexa socialtjänstuppdrag flyttats till andra enheter eller samverkansformer, såsom MiniMaria, Barnahus och kommande boendestöd inom funktionsstöd. Socialförvaltningen ser att framtida insatser allt tydligare behöver utföras av socionomer och behandlare, medan ungdomsutvecklarnas kompetens främst svarar mot främjande och förebyggande arbete i barn och ungas vardagsmiljöer.

Utbildningsförvaltningens analys
Utbildningsförvaltningen delar socialförvaltningens bedömning att ungdomsgårdens nuvarande uppdrag bättre överensstämmer med utbildningsförvaltningens ansvar för skola, kultur och fritid. Detta grundas främst i fyra aspekter:

1. Tydligare uppdrag och bättre styrning
Att samla ungdomsgårdsfrågor under Kultur och fritid ger ett helhetsgrepp om kommunens fritidsutbud. Enhetschefens kompetens ligger redan inom området, vilket skapar ett tydligare ledarskap och bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling.

2. Stärkt förebyggande arbete i skolmiljön
En mycket stor del av ungdomsutvecklarnas arbete redan idag sker i skolor och andra miljöer där ungdomar vistas. En organisatorisk flytt gör det lättare att planera och leda detta arbete integrerat med skolans trygghets- och elevhälsoarbete. En ökad vuxennärvaro i skolan har tydligt stöd i forskning som en framgångsfaktor för trygghet, studiero och tidig upptäckt av behov.

3. Effektivare användning av kommunens resurser
Förändringen innebär att:

- socialförvaltningen renodlar sitt uppdrag till myndighetsutövning och behandlande insatser,
- utbildningsförvaltningen stärker sin samlade roll i arbetet med barn och unga,

- Krafthuset kan utvecklas mer strategiskt som mötesplats för ungdomar,
- fritidsfrågan får ökat fokus och kapacitet genom två renodlade heltidstjänster.

4. Minskad risk för sekretessproblematik
Dagens sekretesslagstiftning innebär att socialtjänstens information inte får delas med skola utan samtycke. En renodling av uppdragen minskar risken för gränsdragningsproblem och förtydligar att individärenden hanteras av personal med rätt kompetens inom socialtjänsten.

Förslag
Utbildningsnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården organisatoriskt flyttas till utbildningsförvaltningen. Förslaget bedöms vara välmotiverat och genomförbart, samt skapa starkare förutsättningar för ett samlat, trygghetsskapande och främjande arbete för kommunens barn och unga.

Utbildningsnämnden ställer sig positiva till förslaget att:

- personal-, budget- och verksamhetsansvar överförs till Kultur och fritid,
- två medarbetare följer med verksamheten,
- en medarbetare kvarstår inom socialförvaltningen för uppdrag kopplat till boendestöd,
- titeln fritidsledare införs,
- budgetramen om 2 150 tkr, inklusive 180 tkr under omställningsåret, överförs till utbildningsförvaltningen.

Förändringen stärker kommunens möjligheter att långsiktigt och samlat arbeta med ungas fritid, trygghet och utveckling. Utbildningsnämnden bedömer att flytten skapar en modern, effektiv och framtidsinriktad organisation som bättre svarar mot dagens och morgondagens behov.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden tillstyrker förslaget att ungdomsgården i Bollebygd överförs från socialnämnden till utbildningsnämnden och organiseras under enheten Kultur och fritid.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Yttrande över remiss - Utredning omorganisation av ungdomsgården
- § 144 KSAU Utredning omorganisation av ungdomsgården(KS2025249-2) (2/3)
- § 144 KSAU Utredning omorganisation av ungdomsgården(KS2025249-2) (3/3)
- Remiss - Utredning omorganisation av ungdomsgården

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Ungdomsrådets möte, 2025-06-11

Närvarande: Elly Gustafsson, Kristina Sunebrand, Hanna Sjöö ~~Casper Falk, Jesper Nars,~~

Gäster; Ulf Rapp, Anna-Maria Ceder

1. **Välkomna!**
2. **Utse ordförande: Elly**
3. **Utse sekreterare: Kristina**
4. **Utse mötesjusterare: Hanna**
5. **Om ungdomsrådet**
   Ungdomsrådet syftar till att ge barn och unga ett ökat inflytande i samhällsfrågor och att stimulera intresse för demokrati och politik.
   Den som bor i Bollebygds kommun får vara med i rådet. Man får vara med från årskurs sju fram tills man fyller 18 år. Ungdomsrådet har möjlighet att som remissinstans uttrycka sina åsikter om samhällsplaneringen i kommunen. Ungdomsrådet kan på eget initiativ väcka förslag, ställa frågor och lämna yttranden till kommunens nämnder och förvaltningar.
   Alla medlemmar ska stå för demokratiska värderingar vilket innebär att alla ska behandlas lika oavsett kön, ålder och bakgrund.
6. **Remiss omorganisation av ungdomsgården**
   Presentation över förslaget.

   Om omorganisationen förväntas få positiva följder och förenkla arbetet så tycker ungdomsrådet att den är bra. Kan inte se att det skulle bli några negativa konsekvenser för ungdomar i kommunen.
7. **Remiss Detaljplan Låddekärrsbu 1:11 m fl,**
   Anna-Maria Ceder berättar om ärendet.

   Ungdomsrådet tycker att det är en bra möjlighet för fler arbeten, vilket är positivt. Läget, precis bredvid motorvägen är lämpligt och bra.
8. **Ungdomsrådets Instagramkonto**
   Casper har tagit sig an rådets Instagramkonto; Bollebygd_ungdomsrad
   Är det någon mer som vill ta hand om kontot? Elly är intresserad och får inloggningsuppgifterna.

BOLLEBYGDS KOMMUN

9. **SVUNG**
   MUCF ställer nya krav. Två saker som är tydliga krav är:
   - Stadgarna - innehållet och hur de är antagna
   - Val av revisor - medlemsråden behöver välja en ideell revisor

   Lämna in årsrapportering 2025 i eBas senast 10 december (så att kansliet hinner granska allt innan 30 december).

   Kristina tar reda på mer vad kraven innebär, vi försöker få ihop 5 medlemmar innan årsskiftet.

10. **Övrigt**
    Demokratiprocessen 2026

11. **Nästa möte:**
    Onsdagar passar bra. Den 3 december kl 15:45

Ordförande:

Sekreterare: K. S

Mötesjusterare: Hanna Sjöö

27. Nytt hälso- och sjukvårdsavtal VGR KS2025/29

§96 KS2025/29

Nytt hälso- och sjukvårdsavtal VGR

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom förslaget till nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser i form av underavtal att gälla från och med 1 januari 2027.

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser i Västra Götaland reglerar samverkan och ansvar för de personer som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från både kommunen och Västra Götalandsregionen (VGR). Avtalet syftar till att skapa en modern och hållbar samverkan mellan VGR och kommunerna, med fokus på primärvårdens gemensamma ansvar och patientsäkerhet. Avtalet förtydligar ansvarsfördelningen, betonar primärvårdens gemensamma ansvar och stärker patientsäkerhetsarbetet inklusive hantering av oenighet och tvister. Ett politiskt samråd och arbetsgrupper har arbetat sedan 2024 med att ta fram avtalet, med remissrunda och dialogkonferenser under våren 2025 där samtliga 49 kommuner deltagit.

Remissvaren visade behov av förtydliganden, särskilt kring ansvarsfördelning, samverkan och patientsäkerhet, vilket lett till justeringar i avtalet och kommer att föranleda fortsatt arbete efter att avtalsförslagen gått för beslut.

Avtalets förhållande till regionbildningsavtalet och det första primärvårdsavtalet, liksom gällande hälso- och sjukvårdsavtal har förtydligats. Avtalet tydliggör det gemensamma ansvaret för primärvården samt förtydligande kring ansvar för kompetens inom kommunal primärvård. Kortvarigt och långvarigt behov har kompletterats med grundprincip för regionen och kommunens ansvar med utgångspunkt personcentrerad vård och vad som är bäst för den enskilda patientens trygghet och kontinuitet. Texter om samverkan som inte regleras i avtalet har begränsats i avtalstexten och det fanns behov av större fokus på gemensamt patientsäkerhetsarbete.

Det nya avtalet bygger på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal från 1998 och ersätter det nuvarande avtalet som gäller till slutet av 2026. Avtalet stödjer länsgemensam strategi för god och nära vård, förbättrar förutsättningar för vård i hemmet och tar höjd för framtida behov.

Uppsägning av avtalet påverkar även underavtalen, som kan sägas upp eller revideras individuellt utan att huvudavtalet påverkas. Huvudavtalet innehåller nio avsnitt och ska läsas tillsammans med fyra underavtal som är beroende av huvudavtalets giltighet. Hantering av oenighet och tvist är reglerat i avtalet.

Avtal och överenskommelser bedöms ge goda förutsättningar för den nära vården och förbättrade förutsättningar för vård i hemmet. Avtalet tydliggör primärvårdens gemensamma ansvar samt sätter större fokus på gemensamt patientsäkerhetsarbete. Särskilt viktigt har varit att ta fram en modell för att vid behov kunna eskalera ärenden där avvikelse och oenighet inte har kunnat lösas. Detta har också lett till ett parallellt uppdrag om att ta fram en riktlinje avseende

patientsäkerhet och eskalering av ärenden (Eskaleringstrappan).

I avtalsförslaget framgår att vid uppsägning av avtalet upphör avtalet att gälla när den aktuella perioden på fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden på tre år löper ut. Det räcker att en part säger upp avtalet för att det ska upphöra att gälla för samtliga avtalsparter. En uppsägning av avtalet får till följd att även överenskommelserna sägs upp, eftersom de i egenskap av underavtal är direkt kopplade till avtalets giltighet. Överenskommelserna kan var och en för sig sägas upp eller revideras, utan att huvudavtalet påverkas.

Hälso- och sjukvårdsavtalet ska läsas i sin helhet. De fyra underavtalen, i form av överenskommelser, ska vart och ett läsas tillsammans med hälso- och sjukvårdsavtalet. Varje överenskommelse är beroende av ett gällande hälso- och sjukvårdsavtal.

Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund beslutade vid sitt sammanträde 2025-10-24 att ställa sig bakom förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal och rekommenderar medlemskommunerna att ta beslut om förslaget, med tillhörande överenskommelser i form av underavtal, att gälla från och med 1 januari 2027. I Bollebygds kommun har såväl socialförvaltningen som utbildningsförvaltningen deltagit i arbetsgrupper inför framtagandet av förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal.

Beslut i ärendet hos berörda parter måste äga rum senast 2026-05-31.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom förslaget till nytt hälso- och

sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser i form av underavtal att gälla från och med 1 januari 2027.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser i form av underavtal från och med 1 januari 2027
- Boråsregionen Ärende för vidare hantering Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser (1/6)
- Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser
- Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser
- Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser (2/6)
- Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser (4/6)
- Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser (6/6)

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

§ 69 Reviderat Hälso- och sjukvårdsavtal

Diarienummer: 2025/SKF0113

Beslut

Direktionen ställer sig bakom förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal och rekommenderar medlemskommunerna att ta beslut om förslaget, med tillhörande överenskommelser i form av underavtal, att gälla från och med 1 januari 2027

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser i Västra Götaland reglerar samverkan och ansvar för de personer som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från både kommunen och Västra Götalandsregionen (VGR). Avtalet syftar till att skapa en modern och hållbar samverkan mellan VGR och kommunerna, med fokus på primärvårdens gemensamma ansvar och patientsäkerhet.

- Avtalets innehåll och fokus: Avtalet förtydligar ansvarsfördelningen, betonar primärvårdens gemensamma ansvar och stärker patientsäkerhetsarbetet inklusive hantering av oenighet och tvister.
- Process och bakgrund: Ett politiskt samråd och arbetsgrupper har arbetat sedan 2024 med att ta fram avtalet, med remissrunda och dialogkonferenser under våren 2025 där samtliga 49 kommuner deltagit.
- Relation till tidigare avtal: Det nya avtalet bygger på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal från 1998 och ersätter det nuvarande avtalet som gäller till slutet av 2026.
- Modern och hållbar samverkan: Avtalet stödjer länsgemensam strategi för god och nära vård, förbättrar förutsättningar för vård i hemmet och tar höjd för framtida behov.
- Villkor för avtalets giltighet: Uppsägning av avtalet påverkar även underavtalen, som kan sägas upp eller revideras individuellt utan att huvudavtalet påverkas.
- Struktur och läsning: Huvudavtalet innehåller nio avsnitt och ska läsas tillsammans med fyra underavtal som är beroende av huvudavtalets giltighet.
- Remissynpunkter och förändringar: Remissvaren visade behov av förtydliganden, särskilt kring ansvarsfördelning, samverkan och patientsäkerhet, vilket lett till justeringar i avtalet och kommer att föranleda fortsatt arbete efter att avtalsförslagen gått för beslut.

Viktiga förändringar jämfört med remissförslagen

- Avtalets förhållande till regionbildningsavtalet och det första primärvårdsavtalet, liksom gällande hälso- och sjukvårdsavtal har förtydligats.
- Avtalet tydliggör det gemensamma ansvaret för primärvården.
- Förtydligande kring ansvar för kompetens inom kommunal primärvård.
- Kortvarigt och långvarigt behov har kompletterats med grundprincip för regionen och kommunens ansvar med utgångspunkt personcentrerad vård och vad som är bäst för den enskilda patientens trygghet och kontinuitet.
- Texter om samverkan som inte regleras i avtalet har begränsats i avtalstexten.
- Större fokus på gemensamt patientsäkerhetsarbete.
- Hantering av oenighet och tvist är reglerat i avtalet.

Avtal och överenskommelser bedöms ge goda förutsättningar för den nära vården och förbättrade förutsättningar för vård i hemmet. Avtalet tydliggör primärvårdens gemensamma ansvar samt sätter större fokus på gemensamt patientsäkerhetsarbete. Särskilt viktigt har varit att ta fram en modell för att vid behov kunna eskalera ärenden där avvikelse och oenighet inte har kunnat lösas. Detta har också lett till ett parallellt uppdrag om att ta fram en riktlinje avseende patientsäkerhet och eskalering av ärenden (Eskaleringstrappan).

Villkor för avtalets ingående och fortsatta giltighet
I avtalsförslaget framgår att vid uppsägning av avtalet upphör avtalet att gälla när den aktuella perioden på fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden på tre år löper ut. Det räcker att en part säger upp avtalet för att det ska upphöra att gälla för samtliga avtalsparter.

En uppsägning av avtalet får till följd att även överenskommelserna sägs upp, eftersom de i egenskap av underavtal är direkt kopplade till avtalets giltighet.

Överenskommelserna kan var och en för sig sägas upp eller revideras, utan att huvudavtalet påverkas.

Uppbyggnad av avtal och överenskommelser
Hälso- och sjukvårdsavtalet ska läsas i sin helhet. De fyra underavtalen, i form av överenskommelser, ska vart och ett läsas tillsammans med hälso- och sjukvårdsavtalet. Varje överenskommelse är beroende av ett gällande hälso- och sjukvårdsavtal.

Beslutsgång
VästKoms styrelse behandlade ärendet den 4 september och rekommenderar kommunalförbunden att rekommendera kommunerna att var för sig besluta att anta förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal och tillhörande överenskommelser i form av underavtal, att gälla från 1 januari 2027.

Expedieras till
Medlemskommunerna

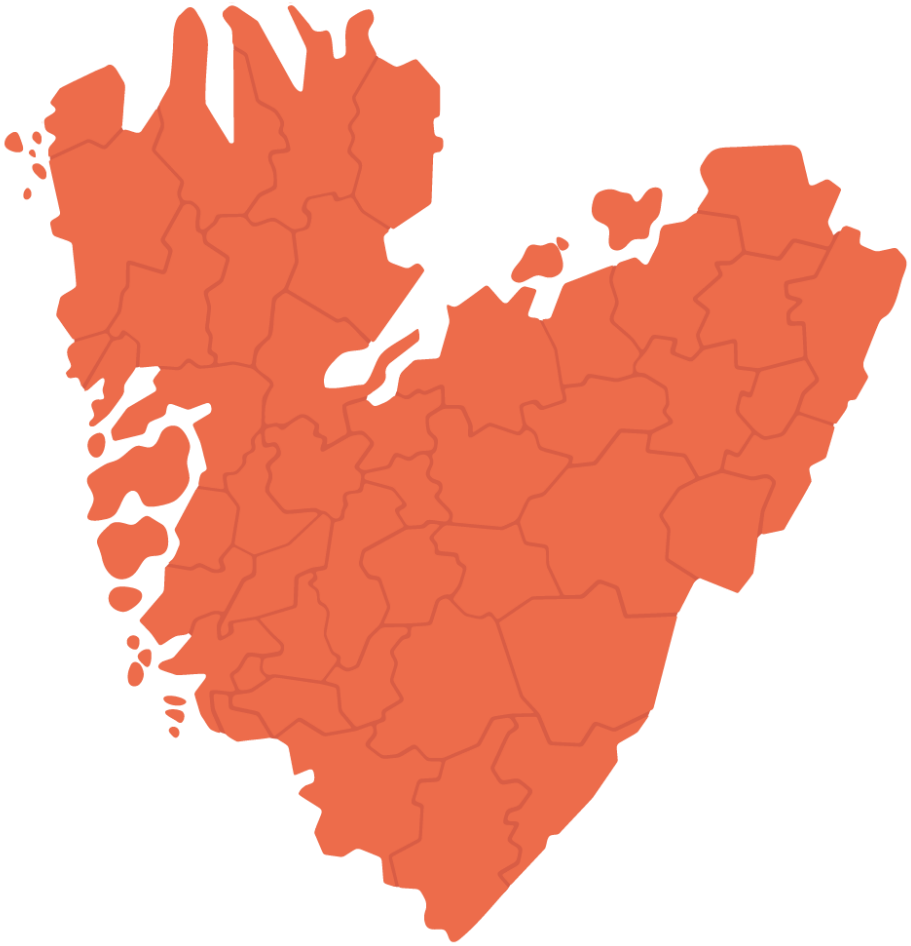

Överenskommelse

Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och beroende, samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Gemensamt ansvar 5

7. Personer med psykisk funktionsnedsättning 5

7.1 VGR:s ansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet 6

8.1 VGR:s ansvar 7

8.2 Kommunens ansvar 7

9. Barn och unga med placering utanför det egna hemmet 7

9.1 VGR:s ansvar 8

9.2 Kommunens ansvar 8

9.3 Gemensam planering 9

9.4 Kostnadsansvar 9

9.5 Uppföljning av placering 10

10. Personer med psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård 10

10.1 VGR:s ansvar 11

10.2 Kommunens ansvar 12

11. Uppföljning 12

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet. Överenskommelsen reglerar samarbetet kring barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Samverkan i överenskommelsen regleras i 16 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen, HSL, samt 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400), SoL.

Överenskommelsen reglerar även samarbete kring personer med tvångsvård. Huvudsakliga rättsregler återfinns i lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, och i lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, LRV.

I överenskommelsen används begreppet person, vilket i denna överenskommelse innefattar patient, brukare och den enskilde.

För barn och unga till och med 20 år, som behöver samordnade insatser och tvärprofessionell kompetens, ska även länsgemensamt styrdokument beaktas.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna

möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att ge personer inom målgrupperna möjlighet till behandling, återhämtning och delaktighet i samhällslivet. Vård, stöd och insatser ska bidra till att personen behåller och/eller förbättrar sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmänskliga relationer.

5. Målgrupp

Överenskommelsen omfattar nedanstående målgrupper, oavsett ålder:

- personer med psykisk funktionsnedsättning
- personer med skadligt bruk av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spelberoende
- barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet eller är placerade i ett skyddat boende
- personer inom psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Parterna har ett gemensamt ansvar att samarbeta kring målgrupperna. Samarbetet ska ligga till grund för att öka den enskilda personens möjlighet att ta ansvar för sitt eget liv. Parternas hälso- och sjukvårdsansvar utgår från Avtalet.

Brister uppstår ofta i övergångar när inget tydligt huvudansvar är fastställt, vilket gör det extra viktigt att Parterna gemensamt klargör ansvar och roller. Samverkan ska ske om ansvarsfördelning avseende återfallsprevention, boende och stöd i vardagen.

Gemensamt ansvar för målgrupperna är att:

- arbeta hälsofrämjande och förebyggande
- identifiera somatisk ohälsa och ohälsa i munnen
- underlätta och stödja återhämtning och rehabilitering
- göra personen, närstående och socialt nätverk delaktiga i vård, stöd och behandling
- minimera risken att personens rättighet att få vård och stöd av respektive huvudman uteblir på grund av oenighet
- erbjuda stöd till anhöriga och närstående
- särskilt uppmärksamma barnets rätt till information, stöd och delaktighet i sin egen vård, och när barnet är närstående

7. Personer med psykisk funktionsnedsättning

Personer med psykisk funktionsnedsättning kan ha svårighet att utföra eller delta i aktiviteter inom viktiga livsområden.

7.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- årligen erbjuda hälsosamtal och somatisk kontroll för personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning
- ansvara för hälso- och sjukvård enligt HSL, för personer som vistas i hem för vård och boende (HVB) eller hem för viss annan heldygnsvård
- bistå med intyg och bedömning av individens funktion, förutsättningar och behov av anpassning.

7.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- bedriva uppsökande arbete och informera om kommunens verksamheter
- inventera behov, informera om samhällets insatser, erbjuda insatser, samt anvisa vägar att söka den vård och det stöd som personen behöver
- utreda, fatta beslut och verkställa insatser enligt SoL och LSS, samt utreda, ansöka om och verkställa vård enligt LVU och LVM
- erbjuda stöd till boende och sysselsättning
- ge stöd till barn som har förälder eller annan närstående med riskbruk, skadligt bruk och beroende.

8. Personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet

Skadligt bruk och beroende påverkar personen eller dennes omgivning negativt, och går ut över hens sociala liv, såsom hem, familj, arbete och skola, men leder också till ökad risk för fysisk skada.

Samsjuklighet är vanligt vid psykisk sjukdom och skadligt bruk. Det innebär större risk för allvarliga skador, sjukdomar och förtida död, samt fördröjer och försvårar många gånger behandling och återhämtning.

VGR:s och Kommunens verksamheter har ansvar för att tidigt identifiera samsjuklighet och att uppmärksamma denna problematik hos målgruppen. Ungdomar ska uppmärksammas särskilt. Parterna ska säkerställa att behandling och stöd vid skadligt bruk och samtidig psykisk sjukdom sker parallellt och integrerat. Samsjuklighet får aldrig vara ett skäl till att inte ge vård, eller till att vård och behandling försenas. Uthållighet och kontinuitet ska prägla hälso- och sjukvård. Parterna har ett gemensamt ansvar att initiera samverkan om säker tillnyktring.

8.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- ansvara för hälso- och sjukvård för personer som vistas i HVB, eller hem för viss annan heldygnsvård
- ansvara för avgiftning
- bistå med intyg/bedömning av individens funktion, behov och förutsättningar
- fullfölja anmälningsskyldighet enligt gällande lagar
- ge tvärprofessionella behandlingsinsatser.

8.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- inventera behov, informera om samhällets insatser, erbjuda insatser, samt anvisa vägar att söka den vård och det stöd som personen behöver
- utreda, fatta beslut och verkställa insatser enligt SoL och LSS, samt utreda, ansöka om och verkställa vård enligt LVU och LVM
- bedriva uppsökande arbete och informera om kommunens verksamheter
- erbjuda stöd till boende och sysselsättning
- arbeta med återfallsprevention
- ge motiverande och familjeorienterade insatser.

9. Barn och unga med placering utanför det egna hemmet

Varje Part ansvarar för bedömning, utredning, insatser och uppföljning utifrån sitt uppdrag. Båda Parterna ska sträva efter att minska behovet av placeringar genom att tillhandahålla individanpassade vård- och stödinsatser.

Vid behov av placering av barn och unga utanför hemmet krävs ett strukturerat samarbete mellan VGR och Kommun, med samordnade och långsiktiga insatser, i syfte att möjliggöra en trygg och säker återgång till samhället för barnet eller ungdomen.

Vid placering ska berörda Parter ha bedömt att tillgängliga resurser i närmiljön är uttömda och att personens behov inte kan tillgodoses på annat sätt än genom placering utanför hemmet. Resurser inom Västra Götaland ska övervägas i första hand, för att säkerställa att personen får adekvata insatser och för att främja kontinuitet.

HVB, familjehem och hem för viss annan heldygnsvård

HVB är en verksamhet som bedriver behandling, omvårdnad och stöd till barn, ungdomar, vuxna eller familjer med behov inom Kommunens ansvarsområde. Hem för viss annan heldygnsvård är ett tillfälligt boende som ger möjlighet till avlastning för närstående, eller till rehabilitering för individen. Placering utanför hemmet kan ske i familjehem, HVB eller Statens institutionsstyrelses (SIS) institutioner.

En placering utanför hemmet görs då det bedöms vara nödvändigt utifrån personens behov efter:

- ansökan från personen, inom ramen för SoL eller LSS
- bedömning av socialnämnden utifrån SoL eller LSS
- bedömning av socialnämnden utifrån LVU eller LVM.

Insatserna ska präglas av ett helhetsperspektiv och av att flera insatser kan göras samtidigt. Behovet kan omfatta ett brett spektrum av vård och stödinsatser, inom både det sociala och det medicinska området.

9.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är:

- hälso- och sjukvård för personer som vistas i familjehem eller hem för viss annan heldygnsvård
- personer, som placeras i boenden utanför Västra Götaland och som har behov av fortsatt hälso- och sjukvård, ska inte avslutas hos aktuell verksamhet inom regional hälso- och sjukvård utan att remittering och övertag skett till psykiatri inom den specialiserade vården där personen placeras. Personen ska i dessa fall erbjudas fortsatt behandling i VGR när denne återkommer till hemkommunen.

9.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är:

- samordning för placering utanför hemmet i sin helhet

- att vid placering ta särskild hänsyn till barnets hälsa och skolgång, som är de enskilt viktigaste faktorerna.

9.3 Gemensam planering

Inför placering av person utanför hemmet, där båda Parter i denna överenskommelse är delaktiga, ska en samordnad individuell plan (SIP) så tidigt som möjligt erbjudas och upprättas, där ansvarsfördelning tydliggörs.

Vid placering utanför hemmet ska särskilt beskrivas:

- målsättning med placeringen och planerad placeringstid
- personens behov och önskemål
- respektive Parts ansvar för de insatser som ska utföras och på vilket sätt detta tillförsäkras personen
- hur skola/förskola och/eller sysselsättning tillgodoses

Vid akut placering utanför hemmet har Parterna ett gemensamt ansvar att skyndsamt genomföra planering och komma överens om en tillfällig ansvarsfördelning. Personens behov av insatser ska alltid säkerställas.

9.4 Kostnadsansvar

Kostnadsansvaret följer respektive Parts ansvarsområde, oavsett om insatserna utförs av Parten själv eller om avtal med annan utförare upprättats.

Avtal och insatser som även omfattar den andra Partens ansvarsområde ska föregås av ett godkännande från denne, för att kostnadsansvar ska uppstå.

Varje placering ska föregås av en skriftlig överenskommelse om kostnadsansvar mellan Parterna, oavsett vilken Part som gör placeringen.

I den skriftliga kostnadsfördelningen ska det framgå:

- respektive Parts ansvar för de insatser som ska utföras
- hur hälso- och sjukvård ska tillgodoses
- fördelning av kostnader i kronor eller procent
- tidsperiod

Vid akut placering utanför hemmet ska kostnadsfördelning vara klarlagd senast 30 dagar efter påbörjad placering. Kostnaden för akut placering kvarstår hos placerande Part tills att ansvars- och kostnadsfördelning fastställts.

Chefer i respektive verksamhet/organisation ska i samverkan fördela kostnaderna. Om samsyn inte nås ska en tillfällig kostnadsfördelning göras i väntan på en slutlig överenskommelse. Justering kan ske i efterhand.

När personen är i behov av både Kommunens socialtjänst och VGR:s hälso- och sjukvård ska Parterna komma överens om, och dela på, kostnaden. Om inget annat är överenskommet ska kostnadsdelning ske utifrån schablon. Det innebär att VGR betalar en tredjedel och Kommunen två tredjedelar av placeringskostnaden (33% VGR, 67% Kommun). Schablonen ska användas restriktivt och enbart i de fall då kostnadsfördelningen är oklar, och inte på annat sätt har kunnat definieras.

9.5 Uppföljning av placering

Uppföljning av personens placering ska ske gemensamt och regelbundet av Parternas berörda verksamheter.

När personens behov förändras ska Parterna göra nya bedömningar om, och hur, kostnadsfördelningen ska justeras.

Inför avslut av placering ska gemensam planering för vidare insatser göras.

10. Personer med psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård

En person som lider av en allvarlig psykisk störning, och som motsätter sig nödvändig vård, kan bli föremål för psykiatrisk tvångsvård. Även en person som lider av en allvarlig psykisk störning och som begått brott kan, i stället för att dömas till kriminalvårdspåföljd, överlämnas till rättspsykiatrisk vård enligt Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

Vården påbörjas alltid i sluten vård, men kan omvandlas till öppen psykiatrisk tvångsvård (ÖPT) respektive öppen rättspsykiatrisk vård (ÖRV) via beslut i förvaltningsrätt. Förvaltningsrätten fastställer de särskilda villkor som personen ska följa utanför sjukhuset. En samordnad vårdplan som beskriver olika parters insatser ska justeras av VGR och Kommun.

Om personen har behov av hälso- och sjukvård från den regionala eller kommunala primärvården, den psykiatriska öppenvården eller insatser från socialtjänsten, ska vårdplanen upprättas i samråd med dessa.

En samordnad vårdplan beskriver olika parters åtgärder respektive insatser. Planen ska göras i samverkan mellan sluten vård, den fasta vårdkontakten i specialiserad psykiatrisk öppenvård, Kommunens socialtjänst och i förekommande fall regional och kommunal primärvård. En förutsättning är att personen bedöms vara utskrivningsklar av ansvarig läkare, samt att förvaltningsrätt fattat beslut om ÖPT respektive ÖRV, vilka inte är valfria för personen. Det ska även vara klarlagt att den regionfinansierade öppna vården är tillgänglig för personen.

10.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- utföra specialiserad psykiatrisk hälso- och sjukvård, oavsett vårdform, inklusive permission, ÖPT eller ÖRV
- upprätta samordnad vårdplan vid utskrivning från sluten vård, samt vid behov med socialtjänst, regional fast vårdkontakt och andra berörda
- ansöka hos förvaltningsrätt om övergång till ÖPT eller ÖRV, och då föreslå vilka särskilda villkor rätten ska besluta
- i förekommande fall stå för utförande av särskilda villkor, fastställda av förvaltningsrätt
- följa upp åtgärder vid permission, ÖPT eller ÖRV, med socialtjänst och andra berörda
- vidta åtgärder för återintagning i sluten vård, om det inte längre finns förutsättningar för ÖPT eller ÖRV
- erbjuda SIP vid utskrivning från ÖPT eller ÖRV till frivillig vård, om det finns behov finns av insatser från båda Parter.

10.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- verka för att målgruppen i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap
- utreda och fatta beslut om, samt verkställa och följa upp insatser enligt relevant lagstiftning, SOL och LSS vid permissioner, samt LPT eller ÖRV
- medverka i upprättande av samordnad vårdplan inför utskrivning från slutenvård, eller vid behov
- bidra med information om socialtjänstens planering och beslut, vid upprättande av vårdplan i slutenvård och öppenvård med innehåll enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (HSLF-FS 2022:62).

11. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till Avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

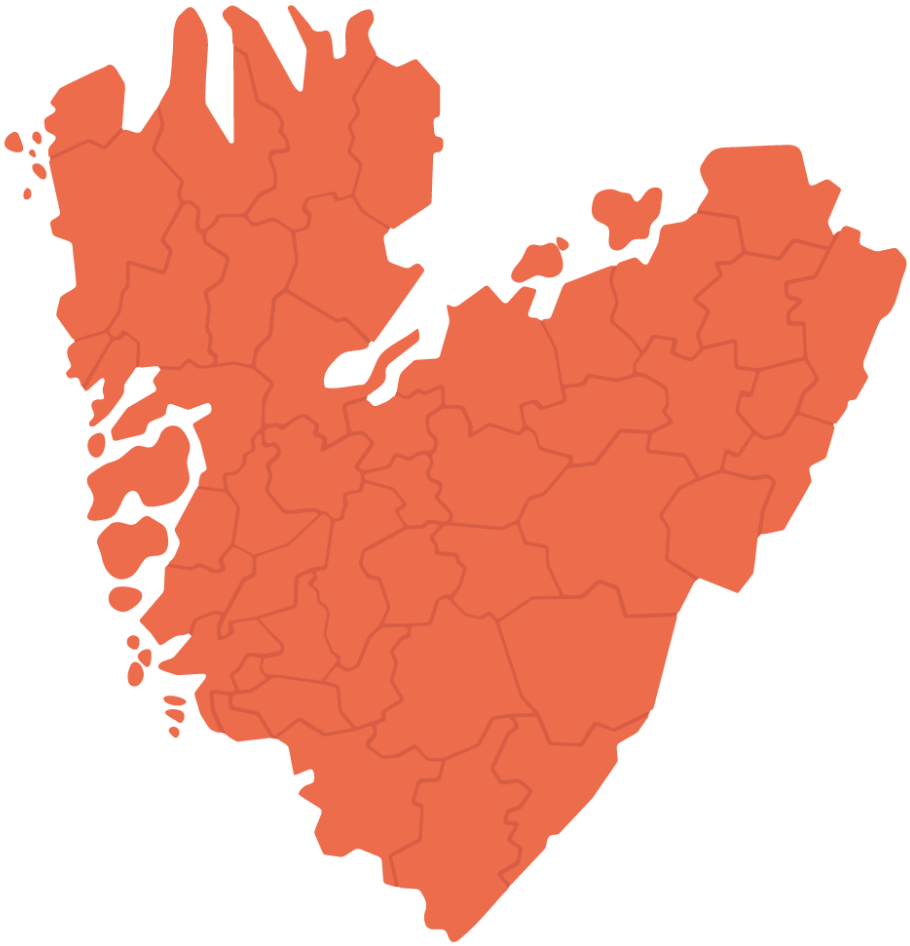

Överenskommelse

Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Villkor för Kommunens betalningsansvar 4

7. Ekonomisk modell för att beräkna betalningsansvar 5

8. Uppföljning 6

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar hur betalningsansvar ska beräknas för en patient som vårdas inom den slutna vården, efter det att den behandlande läkaren har bedömt att patienten är utskrivningsklar. Detta i enlighet med 4 kap. 5 § lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Formerna för samverkansprocessen vid in- och utskrivning beskrivs i länsgemensamt styrdokument.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Överenskommelsen reglerar Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning.

5. Målgrupp

Målgruppen är patienter i alla åldrar som vårdas inom den slutna vården efter det att behandlande läkare har bedömt att patienten är utskrivningsklar, och där samordnade insatser från både VGR och Kommunen kan komma att behövas efter utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Villkor för Kommunens betalningsansvar

Kommunens betalningsansvar inträder som huvudregel när det genomsnittliga antalet dagar i sluten vård, efter att patienten är utskrivningsklar, överskrider 3,0 kalenderdagar per Kommun under en kalendermånad. Villkoren enligt lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård och länsgemensamt styrdokument för in- och utskrivningsprocessen ska vara uppfyllda.

Dessa villkor är:

- sluten vård ska ha skickat inskrivningsmeddelande (2 kap. 1–3 §§)
- sluten vård ska ha meddelat att patienten är utskrivningsklar (3 kap. 1 §)

- sluten vård ska, senast samma dag som utskrivning sker, överföra information som är nödvändig för att ge patienten socialtjänst eller hälso- och sjukvård (3 kap. 2 §)
- När en enhet i den regionfinansierade öppna vården har tagit emot ett inskrivningsmeddelande i fråga om en patient, ska verksamhetschefen vid den enheten utse en fast vårdkontakt för patienten. (2 kap. 5 §)
- patienten ska ha erbjudits en samordnad individuell plan (SIP) vid behov av insatser från både VGR och Kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst (4 kap. 1–3 §§)
- vid behov av SIP ska den fasta vårdkontakten i regionfinansierad öppen vård skicka kallelse senast tre dagar efter att en underrättelse har lämnats om att patienten är utskrivningsklar (4 kap. 3 §)
- för patient som behöver insatser i samband med öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård ska planeringen genomföras enligt bestämmelserna om en samordnad vårdplan 7a § lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård respektive 12 a § lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lag (2019:979)
- planering och insatser från den regionfinansierade öppna vården är tillgängliga för en patientsäker vård i hemmet (5 kap. 5 § 2017:612)
- användning av avsett IT-stöd.

7. Ekonomisk modell för att beräkna betalningsansvar

Villkor för Kommunens betalningsansvar ska vara uppfyllda innan betalningsansvar träder in.

- Kommunens betalningsansvar inträder om Kommunen har ett genomsnitt över 3,0 kalenderdagar under en kalendermånad.
- Kommunen betalar retroaktivt för mellanskillnaden mellan genomsnittligt antal kalenderdagar och 3,0 (mellanskillnaden * antal utskrivna patienter som omfattas av denna överenskommelse * fastställt belopp).
- Genomsnittet summeras efter varje månad.
- För patienter, inskrivna inom sluten vård längre än 7 kalenderdagar efter bedömning om utskrivningsklar, övergår genomsnittsberäkningen till individuell beräkning från dag 8. Kommunen betalar då för de dagar som överskrider 3

kalenderdagar per patient. Dessa patienter ska inte räknas med i månadens genomsnitt.

Beloppet per dygn fastställs årligen av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, och motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården.

8. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

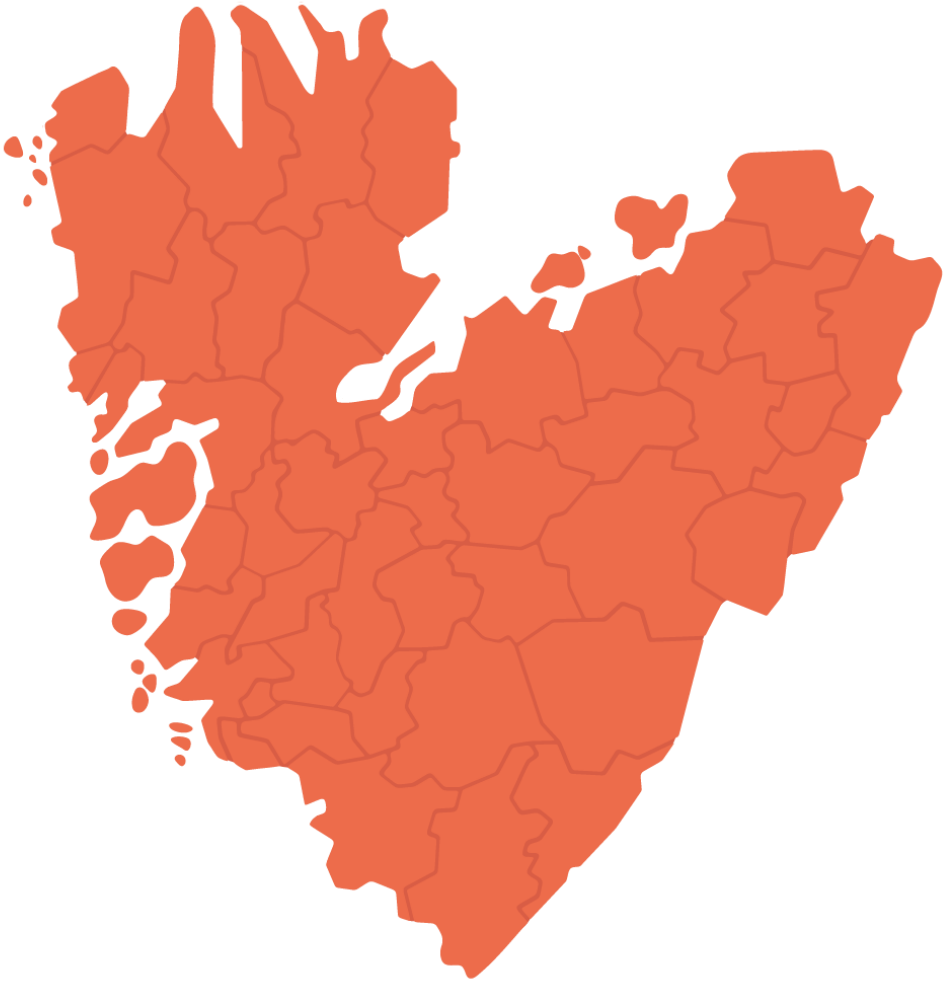

Hälso- och sjukvårdsavtal

Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Innehåll

1. Inledning 3

1.1 Syfte och mål 3
1.2 Läsanvisning 4
1.3 Målgrupp 4
1.4 Omfattning 4
1.5 Avtalsparter 4
1.6 Avtalstid 5

2. Ansvar 6

2.1 Gemensamt ansvar 6
2.2 Västra Götalandsregionens ansvar 7
2.3 Kommunens ansvar 8
2.4 Läkemedel 8
2.5 Personliga hjälpmedel inklusive förbruknings-artiklar och nutritionsprodukter samt andra medicintekniska produkter 9

3. Hälso- och sjukvård i hemmet 11

3.3 Egenvård 12
3.4 Förutsättningar för samverkan 12

4. Samverkan utanför avtalet 14

5. Patientsäkerhet 15

5.1 Avvikelser mellan vårdgivare 15

6. Oenighet och tvist 16

7. Grundläggande förutsättningar 18

7.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan 18
7.2 Informationsskyldighet vid förändring 18
7.3 Vårdsamverkan – vår gemensamma stödstruktur 18
7.4 Länsgemensamma styrdokument 19
7.5 Lagstiftning 19
7.6 Överenskommelser 20

8. Uppföljning 21

9. Definitioner 22

1. Inledning

Sedan regionbildningen år 1999 har Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna) reglerat ansvarsfördelning avseende primärvård och samverkan inom hälso- och sjukvård mellan VGR och Kommun genom avtal.

Grunden för ett hälso- och sjukvårdsavtal mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna i Västra Götaland lades genom de avtal som tecknades i samband med regionbildningen 1999.

I *Huvudavtal om reglering av ansvar och finansiellt gränssnitt mellan landsting och kommuner i Västra Götalandsregionen* (Regionbildningsavtalet), daterat 3 september 1998, regleras skatteväxlingen. *Avtal med anledning av förslag till gränsdragning mellan kommunerna och regionen i Västra Götaland avseende primärvård* (Primärvårdsavtalet), daterat 1 september 1998, är en del av Regionbildningsavtalet.

Detta hälso- och sjukvårdsavtal (Avtalet) utgår från Regionbildningsavtalet inklusive Primärvårdsavtalet. Avtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och Kommunerna har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Avtalet och tillhörande överenskommelser beskriver även i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till Avtalet. Underavtalens giltighet är direkt kopplade till Avtalets giltighet.

Parterna ska tillämpa lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen. Barns behov av stöd, information och trygghet ska beaktas, både som patient och närstående.

1.1 Syfte och mål

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Avtalet ska tydliggöra ansvarsfördelning och stärka samverkan. Patienten ska möta en samordnad och sammanhållen vård som utgår från samarbete, oavsett huvudmannaskap. Målet är att erbjuda varje patient en god och nära vård utifrån individuella förutsättningar och behov. Patienten är en självklar medskapare i sin hälso- och sjukvård.

VGR och Kommunerna har en gemensamt framtagen strategi, *Färdplan - länsgemensam strategi för god och nära vård,* och enligt den ska vården:

- utgå från individuella förutsättningar och behov
- bygga på relationer och vara hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv
- bidra till jämlik hälsa, trygghet och självständighet, samt grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit.

Ett personcentrerat arbetssätt ska tillämpas, där patienten får stöd i att ta ansvar för sin hälsa, och förutsättningar att använda sina egna resurser. I första hand ska egenvård och digitala lösningar erbjudas, om det är ändamålsenligt utifrån patientens behov och förutsättningar. Fysiska vårdkontakter ska erbjudas när de behövs.

1.2 Läsanvisning

Avtalet ska läsas i sin helhet för att förstås korrekt. Överenskommelser i form av underavtal ska läsas tillsammans med avtalet.

1.3 Målgrupp

Målgrupper som berörs i Avtalet är alla som behöver hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun, oavsett ålder, diagnos eller funktionsnedsättning, förutsatt att de ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar enligt 12 kap 1 - 2 §§ och 14 kap 1 § HSL.

Avtalet ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommun som arbetar med målgruppen.

1.4 Omfattning

Avtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan mellan VGR och Kommun inom områden där Parterna har gemensamt hälso- och sjukvårdsansvar. Kommunen har ansvar på primärvårdsnivå, VGR har ansvar på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Avtalet reglerar inte hur respektive Part organiserar sitt åtagande. Avtalet reglerar inte elevhälsa, vilken styrs av skollagen (2010:800).

1.5 Avtalsparter

Avtalsparter är VGR och var och en av Kommunerna. Avtalsparterna benämns även Parterna.

Part som överlåter utförandet av en uppgift till en annan aktör är även efter överlämnandet ansvarig för att uppgiften fullgörs enligt Avtalet.

1.6 Avtalstid

Avtalet, inklusive överenskommelser i form av underavtal till Avtalet, gäller under förutsättning att de godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Avtalet gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan avtalstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp Avtalet. Om ingen Part skriftligen har sagt upp Avtalet förlängs det med tre år i taget, med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av Avtalet upphör Avtalet att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp Avtalet för att det ska upphöra att gälla för samtliga Parter. En uppsägning av Avtalet får till följd att även överenskommelserna sägs upp, eftersom de i egenskap av underavtal är direkt kopplade till Avtalets giltighet.

Det räcker att en Part säger upp en överenskommelse i form av underavtal, för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter. Avtalet och övriga överenskommelser kvarstår om någon av överenskommelserna sägs upp.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för Avtalet kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum, där samverkan sker mellan VGR och Kommunerna.

Förutsättning för samverkan utan Avtal

Om inget Avtal finns tecknat mellan VGR och Kommunerna regleras ansvarsfördelning och samverkan enbart av Regionbildningsavtalet, inklusive Primärvårdsavtalet, samt av gällande lagstiftning.

2. Ansvar

2.1 Gemensamt ansvar

VGR och Kommunerna ansvarar för att planera och organisera sin hälso- och sjukvård. I detta ingår att skapa förutsättningar för personcentrerad hälso- och sjukvård, så att patientens behov tillgodoses samordnat.

I den kommunala primärvården har Parterna ansvar för olika grundkompetenser:

- VGR ansvarar för läkare
- Kommunen ansvarar för sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut

Utöver detta har Parterna ansvar att identifiera behov av och komma överens om att tillhandahålla övrig kompetens och förmåga som krävs för att utföra uppdraget utifrån ansvarsfördelning i Avtalet. Parterna ansvarar för att på länsövergripande nivå följa tillgången till kompetens i hela länet.

Omvårdnad, rehabilitering och habilitering följer hälso- och sjukvårdsansvaret, och bedrivs av både VGR och Kommun i enlighet med detta Avtal.

Patienter som har behov av hälso- och sjukvård i hemmet kan samtidigt få viss hälso- och sjukvård utförd på regional mottagning, baserat på upprättad plan eller samordnad individuell planering (SIP).

Grundprincipen är att VGR ansvarar för tillfälliga behov av hembesök under kortare perioder, eller sällan förekommande behov över längre tid. Kommunen ansvarar för hembesök när behovet bedöms kvarstå över längre tid, och/eller när insatserna behöver ges mer regelbundet. Om behovet från början bedöms bli långvarigt, och/eller har en högre frekvens, bör det redan från start hanteras inom kommunal primärvård.
Utgångspunkten är alltid personcentrerad hälso- och sjukvård, och vad som är bäst för den enskilda patientens trygghet och kontinuitet. En helhetsbedömning ska göras utifrån en kombination av behovets varaktighet, frekvens och en resurseffektiv användning av Parternas

sammanlagda resurser.

Gränsen mellan primärvård och specialiserad vård bestäms utifrån om det krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Utveckling inom medicin, teknik och kompetens leder till att gränsen mellan specialiserad vård och primärvård förändras. Det påverkar både den regionala och kommunala primärvården, och förutsätter därför en kontinuerlig dialog mellan Parterna för att säkerställa patientsäkerheten.

Ansvar för omhändertagande av avliden följer hälso- och sjukvårdsansvaret, enligt HSL.

2.2 Västra Götalandsregionens ansvar

VGR ansvarar för hälso- och sjukvård till dem som är bosatta eller vistas i Västra Götaland. Hälso- och sjukvårdsansvaret omfattar både primärvård och specialiserad vård, akut och planerad, i hemmet, på mottagning och på sjukhus.

Läkare inom regional primärvård har samordningsansvar och övergripande medicinskt ansvar för hälso- och sjukvård. Utifrån patientens behov kan läkare inom specialiserad vård ha medicinskt ansvar för viss hälso- och sjukvård.

VGR har ansvar för specialiserad vård, vilken kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens, även om insatsen kan utföras av regional eller kommunal primärvård.

VGR:s hälso- och sjukvårdsansvar på primärvårdsnivå:

- hälso- och sjukvård till patienter som utan större svårighet, i form av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning, kan ta sig till VGR:s mottagning
- hembesök vid tillfälliga och övergående behov, där insatsen kan hanteras med ett fåtal hembesök under en kort period, samt vid hembesök med låg frekvens över tid
- hälso- och sjukvård som utförs av läkare
- hälso- och sjukvård för personer som vistas i hem för vård och boende (HVB) eller hem för viss annan heldygnsvård, samt i samband med korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- habilitering och rehabilitering på primärvårdsnivå och specialiserad nivå

- medicinsk konsultation och kompetensöverföring i enskilda ärenden till Kommunens personal i hälso- och sjukvård och omsorg
- hälso- och sjukvård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd (papperslösa), oavsett boendeform
- bistå Kommunen med specialistkompetens inom vårdhygien och smittskydd
- förvaring och transport av avliden patienten inskriven i sluten vård eller som enbart omfattas av regional primärvård
- transport till och från sjukhus för obduktion eller för att ta bort implantat, även om patienten ingår i Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar.

2.3 Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård till patienter som ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar, enligt 12 kap 1 - 2 §§ HSL. Vidare ansvarar Kommunen enligt 14 kap 1 § HSL, samt Regionbildningsavtalet inklusive Primärvårdsavtalet och den däri gjorda skatteväxlingen, även för att erbjuda primärvård i ordinärt boende. Kommunens ansvar är på primärvårdsnivå. Kommunen beslutar om och ansvarar för kommunal primärvård.

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar på primärvårdsnivå:

- hälso- och sjukvård till patienter som på grund av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte kan ta sig till VGR:s mottagningar utan större svårighet, liksom när behov bedöms kvarstå över längre tid, och/eller där det finns ett behov av mer regelbundna insatser i hemmet
- habilitering och rehabilitering på primärvårdsnivå
- förvaring och transport av avliden patient som omfattas av Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar, och som vid tillfället inte är inskriven i sluten vård.

2.4 Läkemedel

Läkemedelsbehandlingar är en integrerad del i hälso- och sjukvården och samverkan ska ske mellan VGR och Kommun.

Läkemedelsgenomgång ska utföras enligt Socialstyrelsens föreskrifter

och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. För patienter med kommunal primärvård med övertaget läkemedelsansvar ska ansvarig sjuksköterska i kommunen medverka vid läkemedelsgenomgång.

VGR ansvarar för kostnader, exklusive patientens egenavgift, avseende läkemedel som omfattas av läkemedelsförmånen, och som är förskrivna enligt lagen om läkemedelsförmåner till enskild patient.

VGR har ett samordningsansvar för genomförande av vaccinationsinsatser i Västra Götaland. Målet är att på ett patientsäkert sätt uppnå en hög vaccinationstäckning för gemensamma patienter. Samverkan om ansvarsfördelning ska ske lokalt inför varje vaccinationsinsats.

VGR tillhandahåller akutläkemedelsförråd avsedda för patienter inskrivna i kommunal primärvård. Läkemedlen i förrådet kan användas för akut ordination eller för behandling under en begränsad tidsperiod. Kommunala akutläkemedelsförråd (KAF) och dess sortiment beslutas av VGR, som också ansvarar för läkemedels- och transportkostnaderna till förråden, samt kassation. Kommunen tillhandahåller och ansvarar för lämpligt, låsbart förråd.

Öppenvårdsdos beslutas av läkare som tar ställning till att gällande kriterier, enligt regional medicinsk riktlinje för öppenvårdsdos, är uppfyllda. Gemensamma läkemedelsfrågor avseende KAF och öppenvårdsdos hanteras i partsgemensamt forum.

2.5 Personliga hjälpmedel inklusive förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter samt andra medicintekniska produkter

Personliga hjälpmedel som är avsedda att användas i hemmet och dess närmiljö, av patient och brukare i Västra Götaland, regleras i aktuell handbok för personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård, samt i Parternas samarbetsavtal.

Förskrivning av personliga hjälpmedel är en del av vård och behandling, och kan inte frikopplas från andra vård- och behandlingsinsatser.

Förskrivningsrätten kan inte delegeras, utan förskrivaren har ett helhetsansvar som inte kan överlåtas.

Generellt gäller att den vårdgivare som har hälso- och sjukvårdsansvar för aktuellt behov är kostnadsansvarig för förskrivna hjälpmedel.
Det finns undantag då kostnadsansvaret för hjälpmedel inte följer hälso- och sjukvårdsansvaret, vilket framgår i aktuell handbok för personliga hjälpmedel. VGR har kostnadsansvar för personliga hjälpmedel för barn och ungdomar fram till artonårsdagen.

Principer för och utbud av personliga hjälpmedel hanteras i partsgemensamt forum, där alla beslut ska fattas i enighet.

Medicintekniska produkter som inte regleras i aktuell handbok för förskrivning av hjälpmedel inom hälso- och sjukvård

Den huvudman som lämnar eller lånar ut medicintekniska produkter har motsvarande ansvar gällande uppföljning och kostnader som vid förskrivning.

För sårläkningsartiklar och kompressionsförband finns en förteckning där det framgår för vilka produkter Parterna har kostnadsansvar.

3. Hälso- och sjukvård i hemmet

Hälso- och sjukvård i hemmet är en vårdform som kan utföras av regional och kommunal primärvård och av den specialiserade vården.

Hälso- och sjukvården ska samordnas utifrån patientens behov, förmåga och självbestämmande. Patienten ska ges förutsättningar att vara kvar i hemmet.

Samverkan mellan huvudmän är en förutsättning för en personcentrerad hälso- och sjukvård.

3.1 Primärvård

Primärvården är navet i öppen hälso- och sjukvård och ska ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper, och avser vanligt förekommande vårdbehov, både enkla och komplexa.

Primärvården ska enligt HSL vara lätt tillgänglig och tillgodose invånarnas behov av grundläggande medicinska insatser. Insatserna kan även vara hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande, och ska anpassas efter patientens individuella behov.

Både VGR och Kommun är huvudmän för primärvård och ansvarar för att genomföra primärvårdens grunduppdrag.

3.2 Specialiserad vård i hemmet

VGR har ansvar för specialiserad vård. Specialiserad vård i hemmet innebär hälso- och sjukvård, som kräver särskild medicinsk kompetens, medicinska eller tekniska resurser, eller utrustning som inte ryms inom primärvårdens ordinarie uppdrag. Det kan inkludera avancerad läkemedelsbehandling, medicintekniska insatser, eller vård som kräver regelbunden uppföljning av specialistläkare eller specialistutbildad personal inom den specialiserade vården.

Regional och kommunal primärvård kan medverka i, och delvis utföra, hälso- och sjukvård som den specialiserade vården ansvarar för. Detta förutsätter att:

- berörda verksamheter gemensamt har bedömt att åtgärderna kan genomföras på ett patientsäkert sätt inom primärvården
- berörda verksamheter har fört dialog och enats om förutsättningarna

- det finns en fast läkarkontakt och fast vårdkontakt på primärvårdsnivå
- insatserna kräver inte någon särskild organisation.

Specialiserad vård i hemmet kan pågå parallellt med andra insatser från regional och kommunal primärvård, vilket förutsätter god samordning och tydliga kontaktvägar mellan Parterna.

3.3 Egenvård

Att ta ansvar för sin hälsa stärker möjligheten till ett självständigt och meningsfullt liv.

Egenvård är i första hand det som personen själv, eventuellt med stöd från närstående eller personal, kan utföra för att främja sin hälsa eller hantera sin sjukdom. När det är möjligt och lämpligt, prioriteras egenvård före åtgärder från hälso- och sjukvården.

Parterna ska ta ställning till och möjliggöra egenvård, enligt lag (2022:1250) om egenvård. Den egenvård som är bedömd och ordinerad av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska inte sammanblandas med det ansvar som personen har för sin hälsa.

3.4 Förutsättningar för samverkan

Samverkan är en förutsättning för att skapa trygg, samordnad och personcentrerad hälso- och sjukvård. Fast vårdkontakt och fast läkarkontakt är viktiga funktioner för att bidra till samverkan och kontinuitet mellan regional och kommunal primärvård.

3.4.1 Informationsöverföring

Vårdgivare ska dela dokumenterad, tillgänglig och aktuell information om patienten. Information ska lämnas i samband med in- och utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården, samt i öppenvårdsprocessen. Innehållet ska ge förutsättningar för berörd Part att ge trygg, effektiv och patientsäker vård.

3.4.2 Teambaserat arbetssätt mellan regional och kommunal primärvård

Teambaserat arbetssätt mellan regional och kommunal primärvård ska finnas för gemensamma patienter. Det innebär att hälso- och sjukvård planeras, koordineras och utförs i nära dialog med patienten och, vid behov, med närstående. Arbetssättet ska präglas av

kontinuitet och personcentrering, där patientens individuella behov och livssituation avgör teamets sammansättning och insatser. Teamet ska arbeta proaktivt och samordnat, för att skapa en trygg och sammanhållen hälso- och sjukvård över tid.

3.4.3 Samordnad individuell plan, SIP

En samordnad individuell plan (SIP) ska erbjudas patienter som är i behov av insatser från VGR och Kommun. SIP är patientens plan och ska tas fram tillsammans med den som har behov av insatserna.

Planen ska tydliggöra ansvar, vem som gör vad, samt hur och när uppföljning ska ske. SIP är en viktig del i samverkan mellan huvudmännen, och ska användas för att skapa kontinuitet, överblick och trygghet för den enskilde – oavsett ålder och behov.

4. Samverkan utanför avtalet

Enligt 15 kap. 1 § HSL får regioner och kommuner sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som de ansvarar för. I avtalet ska de särskilda villkor som gäller för överlämnandet framgå.

Hälso- och sjukvård som ska ges i patientens hem kan således i vissa fall utföras av annan huvudman än den som har det formella ansvaret. Det förutsätter att Parterna har kommit överens om detta genom dialog, att insatsen kan utföras på primärvårdsnivå, och att informationsöverföringen är dokumenterad, tillgänglig och aktuell.

5. Patientsäkerhet

Parterna har gemensamt och eget ansvar för att vården ska vara god, säker och personcentrerad. Patientsäkerhet är en grundläggande del av all hälso- och sjukvård. Den bygger på ett systematiskt och förebyggande arbete, där alla vårdgivare, oavsett huvudman, aktivt bidrar till att minimera risker och främja en trygg och säker vård.

5.1 Avvikelser mellan vårdgivare

Händelser, där gemensamt framtagna avtal, överenskommelser, riktlinjer eller rutiner inom vård och omsorg inte följs, betraktas som ***avvikelser mellan vårdgivare***. Det kan handla om enskilda patientärenden och om organisatoriska eller systematiska brister hos vårdgivare.

Avvikelser mellan vårdgivare identifieras, registreras och hanteras i avsedd IT-tjänst. Avvikelser ska hanteras skyndsamt, och återkoppling ges så snart händelsen är analyserad och det finns en plan för åtgärder.

Parterna ansvarar för analys, åtgärder och uppföljning samt för att regelbundet sammanställa registrerade avvikelser mellan vårdgivare. Resultatet används för ett systematiskt förbättringsarbete. Det bidrar till att i samverkan öka patientsäkerhet, kunskapsutveckling och lärande på alla nivåer. Avvikelser mellan vårdgivare, som inte kan lösas mellan berörda Parter, går vidare till hantering av oenighet och tvist.

6. Oenighet och tvist

Parterna har skyldighet att följa Avtalet, överenskommelserna och andra länsgemensamma styrdokument. Det är ett gemensamt ansvar för Parterna att den enskildes situation löses utan onödigt dröjsmål, och att komma överens om vem som har ansvar för hälso- och sjukvården.

Oenighet innebär att Parterna inte är överens om hur en eller flera bestämmelser ska tolkas eller tillämpas, och kan uppstå på både individ- och organisationsnivå. Oenighet om tolkning eller tillämpning ska i första hand lösas på lokal nivå. När oenighet inte går att lösa kan den eskaleras till en tvist.

Brister i uppfyllelse av åtagande, oenighet eller tvister om tolkning och innebörd av Avtal, överenskommelser och andra länsgemensamma styrdokument ska hanteras enligt nedanstående eskaleringstrappa. Patientens behov av god och säker vård ska alltid tillgodoses utan onödigt dröjsmål. Patienten ska inte påverkas av oenighet eller tvist, vilket kräver en tillfällig lösning under pågående eskaleringsprocess.

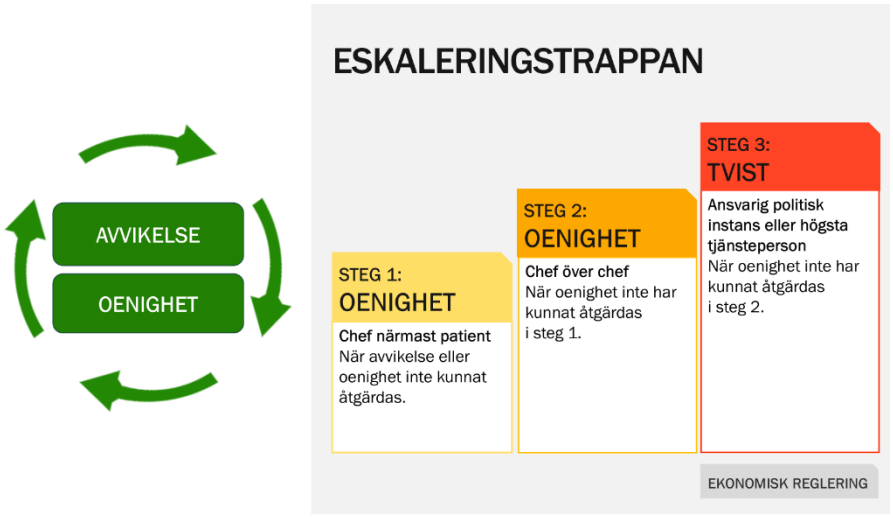

Grundprincipen är att avvikelser och oenigheter ska lösas så nära verksamheten som möjligt, som en del av det systematiska förbättringsarbetet, och leda till lärande och förbättring. Om avvikelser och oenigheter inte löses går ärendet vidare till eskaleringstrappan.

Oenighet innebär att samsyn saknas i en viss fråga mellan Parter. Det kan vara en eller flera avvikelser som ligger till grund för oenighet. Oenighet kan även uppstå utan att det föregåtts av avvikelse mellan vårdgivare.

Tvist är en oenighet som inte blivit löst på chefsnivå. Att oenighet leder till tvist är mycket allvarligt och ska hanteras i politisk instans eller på högsta tjänstepersonsnivå hos respektive Part.

Steg 1 – Oenighet
Om oenighet konstateras gällande respektive Parts åtagande, eller om tolkning av avtalets innebörd, ska detta skriftligt rapporteras till berörd Part. Den chef, som är ansvarig för verksamheten närmast patienten hos ansvarig Part, ska utan dröjsmål utreda och åtgärda ärendet.

Steg 2 – Oenighet
Om enighet inte nås i steg 1 åligger det den chef som är ansvarig för verksamheten närmast patienten att eskalera till sin chef för fortsatt hantering. Denne är ansvarig för att utan dröjsmål fortsatt utreda och åtgärda ärendet.

Steg 3 – Tvist
Om enighet inte kan nås i steg 2 ska tvisten eskaleras till politisk instans eller högsta tjänsteperson hos respektive Part. Det gäller även återkommande avvikelser som trots åtgärder på alla nivåer inte når en lösning. Parterna ska gemensamt komma fram till en lösning. Beslut om lösning fattas av ansvarig politisk instans eller högsta tjänsteperson. Lösningen är vägledande för framtida liknande situationer, och ska spridas för gemensamt lärande.

Ansvar vid oenighet och tvist
Varje Part har ansvar att säkerställa och tydliggöra sin organisation för styrning och ledning, samt för att omhänderta oenigheter och tvister mellan Parterna. Det innebär att det ska finnas utsedda roller med beslutsmandat, som är ansvariga för steg 1, 2 och 3 i eskaleringstrappan.

Ekonomisk reglering och allmän domstol
Steg 3 i eskaleringstrappan kan innefatta ekonomisk reglering eller vidare hantering i allmän domstol.

Uppföljning av oenighet och tvist
Resultatet av oenighet och tvist mellan Parter ska följas upp inom den egna organisationen, samt inom länsgemensam vårdsamverkan för spridning av lärdomar och erfarenheter i länet.

7. Grundläggande förutsättningar

7.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälsa, hälso- och sjukvård, samt omsorg.

Parterna har ett gemensamt ansvar för att stödja ett kunskapsbaserat arbetssätt, och ska samverka i dessa frågor, exempelvis genom den vårdsamverkansstruktur som finns i länet.

Respektive Part ansvarar för att det finns personal i tillräcklig omfattning och med kompetens utifrån de åtaganden som beskrivs i respektive Parts uppdrag i Avtalet.

Parterna har också ansvar för att identifiera och kommunicera behov av kompetenshöjande åtgärder. Frikostighet ska råda avseende att tillåta deltagande i utbildningar och kompetenshöjande insatser mellan Parterna.

7.2 Informationsskyldighet vid förändring

Parterna har ett åtagande och en skyldighet att samverka för att kunna utföra vården på ett patientsäkert sätt. Huvudmännen ska omgående informera varandra om planerade och akuta förändringar i den egna verksamheten, som påverkar samverkan, samverkanspartens verksamhet och/eller patienten. Informationen ska ske mellan Parterna på lokal nivå. Vid förändringar som påverkar fler än två Parter ska information även ges på delregional nivå, och vid behov på länsnivå.

7.3 Vårdsamverkan – vår gemensamma stödstruktur

Vårdsamverkan i Västra Götaland är en gemensam stödstruktur, med uppdrag att förvalta och utveckla intentionerna med det gemensamma hälso- och sjukvårdsavtalet. Vårdsamverkan finns på lokal nivå, delregional nivå och på länsnivå.

7.4 Länsgemensamma styrdokument

Samverkan regleras i lagstiftning och i länsgemensamma styrdokument som avtal, överenskommelser och riktlinjer. Parterna ansvarar för att avtal, överenskommelser, samt länsgemensamma styrdokument fastställs, implementeras och följs upp i respektive huvudmans ledningssystem. Parterna ansvarar för att det som är reglerat i länsgemensamma styrdokument är känt och efterföljs.

7.5 Lagstiftning

Följande lagstiftning ska särskilt beaktas:
Hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30), är den lag som reglerar grundläggande skyldigheter för region och kommuner.

Hälso- och sjukvårdsansvaret för VGR och Kommunen regleras huvudsakligen i 8 kap. och 12 kap. samt 14 kap. 1 § HSL (2017:30), och ansvaret omfattar även rehabilitering, habilitering och hjälpmedel, samt sjuktransporter och omhändertagande av avlidna. För tandvård finns särskilda bestämmelser i tandvårdslagen (1985:125), TvL, och tandvårdsförordningen (1998:1338).

Med primärvård avses hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering, som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens, 2 kap 6 § HSL.

Primärvårdens grunduppdrag framgår av 13 a kap. 1 § HSL.

Bestämmelser om hälso- och sjukvårdsåtgärder som utförs i form av egenvård regleras i lag (2022:1250) om egenvård.

Rätten till vård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändigt tillstånd regleras i lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera, samt lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Patientgrupper som ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar enligt 12 kap. 1 § HSL:

- Personer i särskilda boendeformer samt bostäder med särskild service som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap. 11 § eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som

avses i 26 kap. 1 § första stycket punkt 2 socialtjänstlagen (2025:400)
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § punkt 8 och 9 § punkt 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- Personer under vistelsetiden vid biståndsbedömd dagverksamhet 8 kap. 1 § SoL, samt daglig verksamhet enligt 9 § punkt 10 LSS
- Sedan regionbildningen 1999 har Kommunen även ansvar för hemsjukvård i ordinärt boende enligt 14 kap. 1 § HSL och enligt detta Avtal.

Enligt lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen, ska barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som rör barn.

Samordnad individuell planering (SIP) ska enligt 4 kap. 1–3 §§ lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård erbjudas den enskilde, om hen efter utskrivningen behöver insatser från både VGR och Kommun, i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst.

Vid SIP ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena HSL och 10 kap. 8 och 9 §§ SoL.

För att stärka individens integritet, självbestämmande och delaktighet kompletterar patientlagen (2014:821) regelverket för hälso- och sjukvård.

7.6 Överenskommelser

Till Avtalet finns fyra överenskommelser som är underavtal till Avtalet:

- Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
- Överenskommelse - Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård
- Överenskommelse – Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och beroende, samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet
- Överenskommelse – Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

8. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av Avtalet samt tillhörande överenskommelser.

Huvudmännen samverkar i länsgemensamt, politiskt forum, som har övergripande ansvar för att följa upp Avtalet med dess överenskommelser. Partsgemensamma forum i Västra Götaland ansvarar för genomförande av uppföljningen och att den sker på såväl lokal, delregional som länsnivå.

Resultatet av den gemensamma uppföljningen är en nödvändig grund för att Parterna ska kunna driva utvecklingen framåt i samsyn och i takt med varandra.

9. Definitioner

Definitionerna beskriver en länsgemensam tolkning av begrepp som används i Avtalet. Ingen huvudman har tolkningsföreträde.

Barn och unga
Personer 0–17 år, det vill säga fram till den dag personen fyller 18 år.

Bedömning av patientsäkerhet
Riskbedömning inom patientsäkerhet är en systematisk process för att identifiera, analysera och värdera potentiella händelser eller situationer som kan leda till vårdskador eller brister i vårdens kvalitet och säkerhet. Syftet är att förebygga dessa genom att uppskatta sannolikheten för att de inträffar, bedöma deras konsekvenser och vidta åtgärder för att minska eller eliminera riskerna.

Egenvård
Hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad personal har bedömt att en patient kan utföra själv, eller med hjälp av annan. Vad som räknas som egenvård bedöms individuellt i varje fall. Syftet är att öka patientens självständighet och minska beroendet av hälso- och sjukvården.

Själva bedömningen om en åtgärd kan utföras som egenvård är hälso- och sjukvård enligt HSL, vilket innebär att övriga regler inom vården gäller.

Den egenvård som är bedömd och ordinerad av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal enligt lag om egenvård ska inte sammanblandas med personens egenansvar för sin hälsa.

Fast läkarkontakt
Namngiven läkare inom primärvård. Samordnar patientens medicinska vård och skapar trygghet och kontinuitet för patienten. Det finns möjlighet för patienten att ha fast läkarkontakt i specialiserad vård.

Fast vårdkontakt
Utses av en verksamhetschef om en patient begär det eller om det är nödvändigt för att tillgodose behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Fast vårdkontakt ska skapa trygghet och kontinuitet, och kan utses i all hälso- och sjukvård.

Regional fast vårdkontakt ska alltid utses vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Fast vårdkontakt inom kommunal primärvård ska alltid utses för gemensamma patienter.

I de fall det finns flera fasta vårdkontakter behöver en av dem utses till samordnande vårdkontakt.

Frekvens
Hur ofta något inträffar eller upprepas under en viss tid.

Det kan innebära att:
På primärvårdsnivå ansvarar VGR för åtgärder i hemmet med låg frekvens. Kommunen ansvarar för åtgärder i hemmet som behöver ges mer regelbundet.

Förmåga
I organisatorisk kontext avser förmåga kapaciteten att utföra uppgifter och uppnå mål, genom tillgång till rätt kompetens, resurser, processer och struktur.

Habilitering
Insatser som ska bidra till att en person med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning, utifrån sina behov och förutsättningar, utvecklar och bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga, samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Det kan innebära att:
En habiliterings-/rehabiliteringsprocess har en början och ett slut över en viss tidsperiod, men kan vara återkommande. Den kan omfatta olika vårdnivåer och huvudmän.

Hembesök
Öppenvårdsbesök i patientens bostad eller motsvarande.

Hem för vård och boende, HVB
Boende med platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård eller behandling.

Hemmet
Hemmet är den plats där patienten normalt bor och har sin dagliga tillvaro, sina personliga tillhörigheter och sin sociala omgivning. Med

hemmet avses ordinärt boende, särskilt boende, bostad med särskild service, såsom gruppbostad, och korttidsplats.

Huvudman
Den region eller den kommun, som enligt lagen ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård, benämns i HSL som huvudman.

Händelseanalys
En strukturerad metod för att klarlägga händelseförlopp och identifiera bakomliggande orsaker. Den kan ge underlag för förbättringsåtgärder som minskar risken för att liknande händelser inträffar igen, samt bidra till lärande och utveckling inom vårdverksamheten.

Kortvarigt behov
Innebär tillfälliga och övergående behov, där insatsen kan hanteras med ett fåtal hembesök under en begränsad tid.

Långvarigt behov
Innebär att behovet kvarstår över tid.
Det kan innebära att:
Ett långvarigt behov med låg frekvens eller enstaka hembesök är VGR:s ansvar, liksom när patienten kan besöka mottagningen.
Ett långvarigt behov med hög frekvens eller behov av regelbundna hembesök är kommunens ansvar.

Länsgemensamt, politiskt forum
Politisk gruppering för avtals-, ansvars- och samverkansfrågor mellan VGR och Kommunerna.

Negativ händelse
Händelse som medfört något oönskat.

Oenighet
Oenighet innebär att parter eller vårdgivare inte når lösning i en viss fråga.

Parter
Parter är var och en av kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen.

Partsgemensamt forum
Grupperingar mellan parterna på politisk och tjänstepersonsnivå.

Personcentrerad vård
Begreppet personcentrerad vård bygger på tre nyckelbegrepp - berättelse, partnerskap och dokumentation. En patient är mer än sin sjukdom. Inom personcentrerad vård är patienten en person med behov men också resurser och förmågor. Personcentrerad vård innebär att patienten ska få vara en aktiv part i den gemensamt planerade vården.

Psykisk funktionsnedsättning
Påverkan på förmågan att ta hand om sin hälsa och skapa en fungerande vardag. En nedsättning av förmågor som att till exempel minnas, planera, ta initiativ, förstå information, passa tider och/eller ta sociala kontakter.

Till skillnad från psykisk ohälsa som kan vara kortvarig, är en psykisk funktionsnedsättning ofta mer varaktig och kan uppstå till följd av svåra psykiatriska tillstånd eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, såsom ADHD, autism eller schizofreni.

Rehabilitering
Insatser som ska bidra till att en person med förvärvad funktionsnedsättning, utifrån sina behov och förutsättningar, återvinner eller bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet.
Det kan innebära att:
En habiliterings- eller rehabiliteringsprocess har en början och ett slut över en viss tidsperiod, men kan vara återkommande. Den kan omfatta olika vårdnivåer och huvudmän.

Samordningsansvar kring vaccinationer
Samordningsansvaret omfattar beställning av vaccin, ordination, och registrering inklusive överföring till Nationellt vaccinationsregister för vaccinationer som säsongsinfluensa och Covid-19 för patienter med kommunal primärvård. Kommunen ansvarar för administrering till patienter i kommunal hälso- och sjukvård.

Samsjuklighet
Personen har två eller flera sjukdomsdiagnoser, psykiatriska och/eller somatiska, samtidigt.

SIP
Samordnad individuell plan (SIP) används för att samordna insatser från olika huvudmän och aktörer på individnivå. SIP utgår från vad den enskilde tycker är viktigt och är den enskildes plan. Arbetssättet är personcentrerat.

Skadligt bruk
Bruk av alkohol, narkotika, läkemedel eller andra beroendeframkallande substanser som skadar hälsan, fysiskt eller psykiskt, men där personen inte uppfyller kriterierna för beroende.

Tillbud
Händelse som hade kunnat medföra något oönskat.

Tvist
En tvist är en eskalerad oenighet där lösning inte kunnat uppnås.

Utan större svårighet
Patienten klarar på ett säkert sätt att ta sig till regionens mottagningar på egen hand eller med stöd, såsom färdtjänst eller sjukresa.

Vårdgivare
Statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Vårdskada
Lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården, enligt 1 kap 5 § (2010:659) Patientsäkerhetslagen.

Öppenvårdsdos
Öppenvårdsdos är ett hjälpmedel för patienter som behöver stöd i sin läkemedelshantering. Systemet innebär att patienten får sina läkemedel uppdelade i små påsar, en för varje dostillfälle, vanligen för två veckor i taget. Läkemedel som inte kan delas i dospåsar levereras i stället som hel förpackning, efter beställning. Öppenvårdsdos kan användas av patienter både i ordinärt och i särskilt boende.

Öppenvårdsprocess
Informationsöverföring och samverkan kring personer som är i behov av samordning i öppenvård.

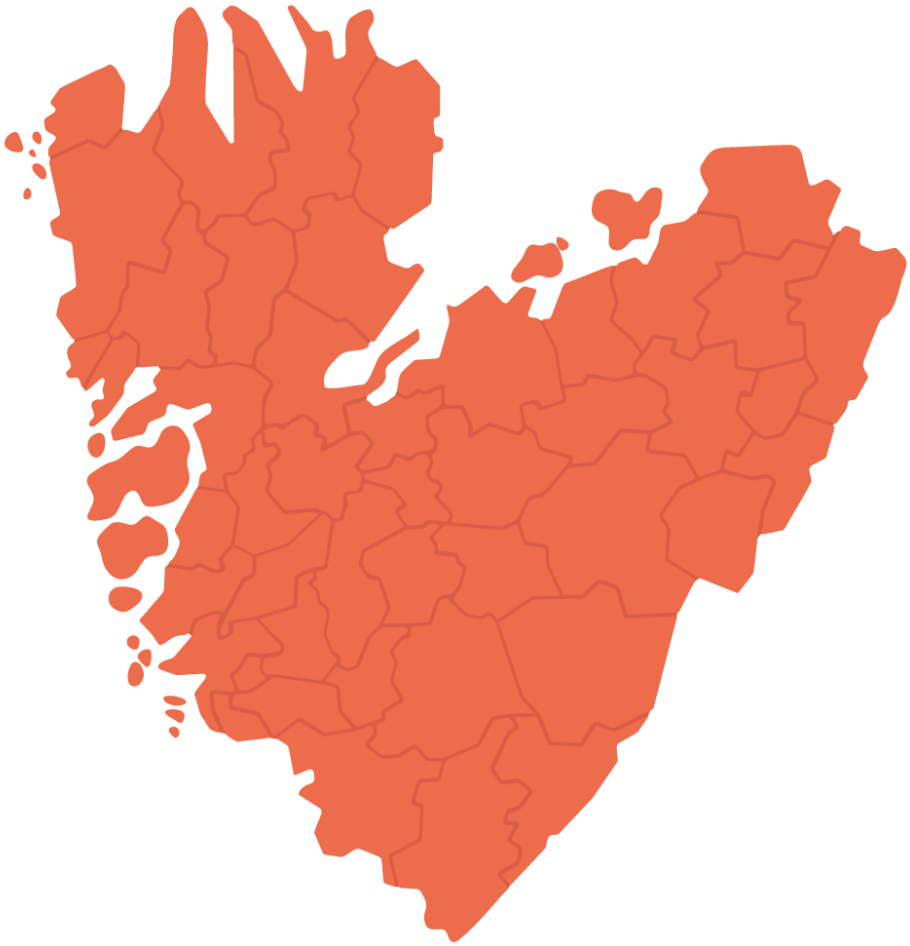

Överenskommelse

Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Gemensamt ansvar 5

7. Parternas ansvar 5

7.1 VGR:s ansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Utbildning 7

9. Uppföljning 7

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård enligt 5 §, 8 – 8a §§ tandvårdslagen (1985:125), TvL.

I överenskommelsen används begreppet person, vilket i denna överenskommelse innefattar patient, brukare och den enskilde.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att upprätta och bibehålla en god munhälsa hos målgruppen, samt att skapa bästa möjliga förutsättningar för personen att klara den dagliga munvården.

Målet är att identifiera och förskriva N-tandvårdsintyg (intyg om nödvändig tandvård) till alla personer inom målgruppen. De som har rätt till N-intyg ska erbjudas munhälsobedömning.

Målsättningen är att de som har behov av N-tandvård även ska ha N-tandvårdsintyg.

5. Målgrupp

Målgruppen är personer i alla åldrar med särskilda behov av tandvårdsinsatser, och med behov av särskilt stöd enligt TvL. Vid tillämpningen av 8 § ska regionen särskilt se till att uppsökande verksamhet bedrivs bland dem som:

1. omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
2. har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som:
    a) omfattas av en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 12 kap 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
    b) får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller
    c) är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård eller omsorg som personer som omfattas av 2 a eller 2 b ovan.

Målgruppen beskrivs utförligt i VGR:s regler för särskilt tandvårdsstöd i Västra Götaland.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Parterna har ett gemensamt ansvar för att implementera och säkerställa att innehållet i överenskommelsen är känt i samtliga berörda verksamheter. Parterna ska även i övrigt samverka beträffande målgruppen.

7. Parternas ansvar

7.1 VGR:s ansvar

VGR har enligt tandvårdslagen ansvar för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för personer som har rätt till denna insats.

VGR tillhandahåller tandvårdsleverantör som ska ansvara för den uppsökande verksamheten i samverkan med Kommunen.

VGR ansvarar för att:

- vägleda kommunens intygsutfärdare med bedömning av underlaget för intyg om N-tandvård
- årligen tillhandahålla utbildning, digitalt eller fysiskt, och aktuellt informationsmaterial för Kommunens intygsutfärdare
- ge Kommunen information om förändringar inom N-tandvård och uppsökande verksamhet
- tillhandahålla informationsmaterial om N-tandvård och munhälsobedömning. Informationsmaterialet ska rikta sig till personer med intyg om N-tandvård, deras anhöriga och närstående, patientföreningar, vårdpersonal med flera
- tillhandahålla ett IT-stöd för Kommunerna, för all administration som krävs gällande intyg om N-tandvård och munhälsobedömningar
- uppgifter från Intygsbeställningen förs över till tandvårdsleverantörens IT-system

Tandvårdsleverantören ansvarar för att:

- tillhandahålla årliga munhälsobedömningar till personer med intyg om N-tandvård som tackat ja till munhälsobedömning

- behovet av hjälp med daglig munvård beskrivs av tandhygienist i ett individuellt dokument. I dokumentet beskrivs förutsättningen att klara daglig munvård utifrån ett individuellt perspektiv
- återrapportera till personal/närstående om eventuellt vårdbehov vid munhälsobedömning.

7.2 Kommunens ansvar

Kommunen tillhandahåller den personal, så kallade intygsutfärdare, som ska identifiera personer med insatser från Kommunens socialtjänst och/eller kommunal primärvård som är berättigade till nödvändig tandvård och munhälsobedömning.

Kommunernas intygsutfärdare ansvarar för att utfärda N-tandvårdsintyg och erbjuda munhälsobedömning.

Intyg om nödvändig tandvård – Kommunen ansvarar för att:

- utse kontaktperson för kommunikation och informationsutbyte med VGR
- utse intygsutfärdare med kompetens att identifiera målgruppen för N-tandvårdsintyg
- bevaka aktuell information och vid behov delta i utbildningar som VGR tillhandahåller
- registrera och upprätthålla uppgifter om N-tandvårdsintyg och munhälsobedömning i det IT-stöd som tillhandahålls av VGR

Munhälsobedömning – Kommunen ansvarar för att:

- uppgift om personens vårdgivare av tandvård (folktandvård eller privat) finns dokumenterad och tillgänglig för berörd personal
- erbjuda en årlig munhälsobedömning till avsedd målgrupp, även till dem som tackat nej tidigare
- berörd personal deltar vid munhälsobedömningen
- personen ges daglig munvård enligt tandvårdens ordination och instruktioner. Tid för daglig munvård ska ingå i personlig hygien.

8. Utbildning

I den uppsökande verksamheten ingår utbildning i allmän munhälsovård till berörd personal i kommunen. Den tandvårdsleverantör som VGR tillhandahåller ansvarar för utbildningarna.

Genom rätt utbildning ges förutsättning för ett gott omhändertagande av daglig munvård. Kommunen ansvarar för att berörd personal deltar i de utbildningar i allmän munhälsovård som VGR genom tandvårdsleverantör erbjuder.

9. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Kommunen ansvarar för att registrera uppgifter till VGR utifrån indikatorer för tandvård enligt nationella riktlinjer. VGR ansvarar för att regelbundet, minst en gång per år, sammanställa statistik om munhälsa till Sveriges kommuner och regioner (SKR).

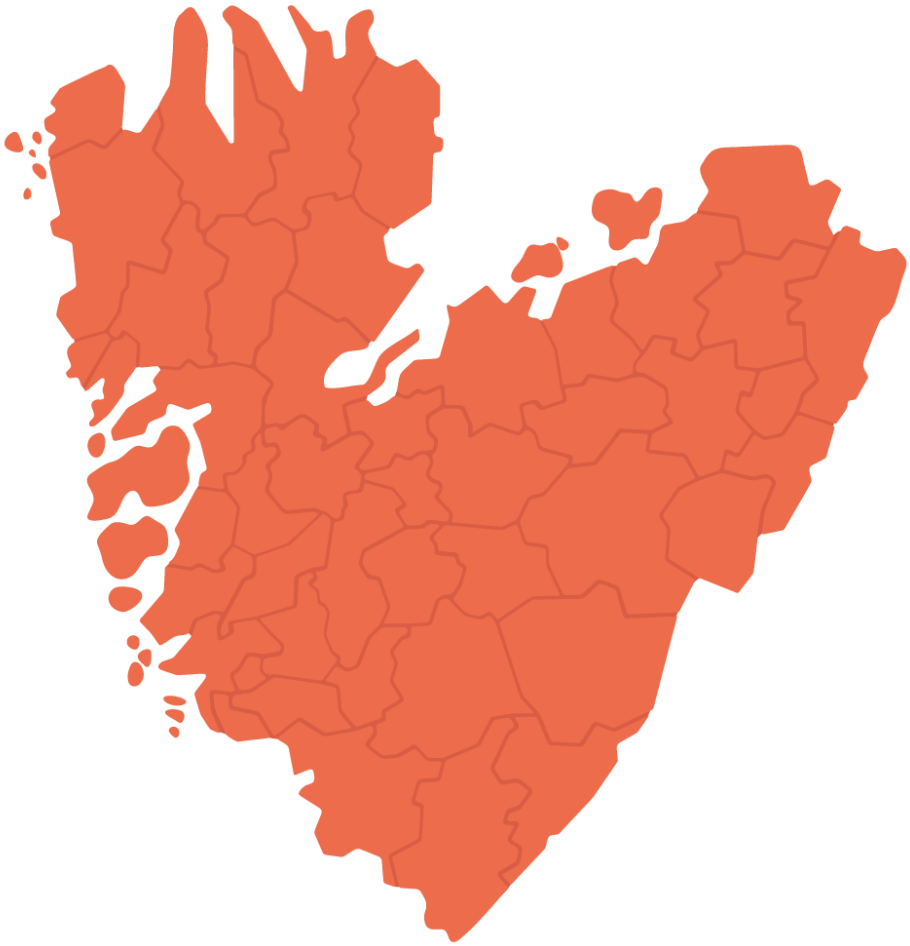

Överenskommelse

Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Gemensamt ansvar 4

7. Parternas ansvar 5

7.1 VGR:s läkaransvar 5

Läkarens patientansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Uppföljning 6

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen bygger på en lagstadgad skyldighet att samverka mellan region och kommun, både när det gäller målgrupper och på individnivå. Överenskommelsen baseras på 16 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, som reglerar samverkansformerna och omfattningen mellan VGR och Kommun.

I överenskommelsen regleras VGR:s läkaransvar för patienter med kommunal primärvård. Formerna för hur hälso- och sjukvården ska samordnas lokalt regleras mellan Parterna i gemensam närområdesplan.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga

Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att reglera omfattningen av och formerna för VGR:s läkaransvar i kommunal primärvård.

5. Målgrupp

VGR ansvarar för läkare till de patienter som ingår i Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar.

- Personer i särskilda boendeformer samt bostäder med särskild service som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap 11 § eller 26 kap 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2025:400), SoL.
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 kap. 8 § och 9 kap. 9 § lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.
- Personer under vistelsetiden vid biståndsbedömd dag-verksamhet 8 kap. 1 § SoL, samt daglig verksamhet enligt LSS.
- I Västra Götaland har Kommunerna ansvaret för hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) sedan regionbildningen 1999, 14 kap. 1 § HSL.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Samarbete mellan professioner, verksamheter och huvudmän är en förutsättning för att kunna bedriva en patientsäker, proaktiv och personcentrerad vård.

Huvudmännen samverkar genom att:

- årligen upprätta gemensam närområdesplan med syftet att tydliggöra omfattning och former kring ansvarsfördelning för gemensamma åtaganden samt för samverkan på lokal nivå
- varje patient ska ha en utsedd fast läkarkontakt
- utifrån medicinsk bedömning upprätta, revidera och följa upp patientens individuella plan, enligt HSL
- säkerställa informationsöverföring mellan berörda verksamheter, och använda avsett IT-system för kommunikation och informationsöverföring
- Parterna ansvarar för att bemanna och avsätta tid för uppdraget
- utbyta information vid personal-, verksamhets- eller organisationsförändringar som kan påverka det lokala samarbetet.

7. Parternas ansvar

7.1 VGR:s läkaransvar

VGR tillhandahåller fast läkarkontakt. Utifrån patientens behov utformas hälso- och sjukvården i samverkan mellan primärvård och specialiserad vård.

Läkare ska finnas tillgänglig dygnet runt, veckans alla dagar, för kommunal primärvård.

Läkarens patientansvar

I läkaransvar ingår bland annat att:

- fast läkarkontakt inom primärvård ska utses enligt 6 kap. 3 § patientlag (2014:821)
- fast läkarkontakt i primärvård samordnar patientens medicinska vård, läkemedelsbehandling och dialog mellan vårdnivåer, samt vid behov vara delaktig vid vårdövergångar
- utföra medicinsk bedömning, dokumentation, utredning, behandling och uppföljning, planerat och oplanerat, hela dygnet
- upprätta långsiktig, medicinsk plan
- ha läkemedelsansvar, genomföra läkemedelsgenomgång och upprätta läkemedelsberättelse

- genomföra samtal vid allvarlig sjukdom, liksom brytpunktssamtal vid övergång till palliativ vård och vid vård i livets slutskede
- ta ställning till vårdbegränsningar
- ge medicinsk konsultation och kompetensöverföring i det enskilda ärendet till Kommunens legitimerade personal
- dokumentera överlåtelse om att utföra klinisk undersökning vid förväntat dödsfall, fastställa dödsfall, samt upprätta dödsbevis och dödsorsaksintyg.

7.2 Kommunens ansvar

Sjuksköterska ska finnas tillgänglig dygnet runt, veckans alla dagar. Arbetsterapeut och fysioterapeut ingår i Kommunens ansvar.

I hälso- och sjukvårdsansvar för legitimerad personal ingår bland annat att:

- bedöma, utreda, åtgärda och följa upp och dokumentera hälso- och sjukvård utifrån arbetsterapi-, fysioterapi- samt omvårdnadsprocessen
- kontakta fast läkarkontakt vid förändringar i patientens hälsotillstånd
- utföra ordinationer, samt utvärdera och återrapportera resultat
- kontakta berörda mottagningar vid beslut om och avslut av kommunal primärvård
- följa den långsiktiga medicinska planen upprättad av läkare
- tillgodose behov av palliativ hälso- och sjukvård
- sjuksköterska kan, efter dokumenterad överlåtelse från ansvarig läkare, utföra klinisk undersökning vid förväntat dödsfall.

8. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Uppföljning av gemensam närområdesplan för hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst ska göras regelbundet av Parterna, minst en gång per år.

28. Svar på motion (SD/KD) om vildsvinspremie (kf fattar slutligt beslut) KS2025/283

§99 KS2025/283

Svar på motion (SD/KD) om vildsvinspremie

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger teknik- och servicenämnden i uppdrag att upphandla och skriva avtal med slakteri och att utfärda de specificerade krav och villkor för arvodering som behövs inför ett införande av vildsvinspremie.

Ärendet

Daniel Persson (SD), Fredrik Lind (SD), Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD), Patrik Karlsson (KD) och Rune Kennborn (KD) föreslår i motion inkommen 2025-11-04 att Bollebygds kommun inför en vildsvinspremie. I motionen framgår det i bakgrunden att det under de senaste åren har vildsvinsstammen ökat kraftigt i stora delar av Västsverige, och utvecklingen påverkar i allt högre grad även Bollebygds kommun. Den växande populationen orsakar betydande skador på jordbruksmark, vägar, trädgårdar och annan infrastruktur. Dessutom medför den ökade förekomsten av vildsvin en påtagligt större risk för trafikolyckor, särskilt på landsvägar där sikten är begränsad. Problematiken med vildsvin innebär inte bara ekonomiska konsekvenser för jordbrukare och fastighetsägare, utan också ökade samhällskostnader i form av reparationer, försäkringsärenden och saneringar. Samtidigt representerar vildsvinsköttet en lokal och hållbar livsmedelsresurs som i dagsläget inte nyttjas i tillräcklig omfattning. Förslag från motionärerna är att jägare och markägare får tillsammans 1 000 kronor i ersättning för varje godkänt fällt vildsvin, men högst för två djur per jägare och vecka. Markägaren och

jägaren kommer själva överens om hur ersättningen ska fördelas mellan dem. Införandet av ett arvode till jägare och markägare som skjuter vildsvin inom Bollebygds kommun ska öka mängden vildsvinskött som omhändertas till livsmedelsproduktion.

Det finns ingen avsatt budget för införandet utan detta behöver hanteras av kommunfullmäktige som ett eget ärende under 2026 alternativ att det skjuts till budgetmedel från och med 2027 till teknik- och servicenämnden. Utifrån intention i motionen och en omvärldsbevakning är det rimligt att lägga en maxgräns på 100 vildsvin och 1000 kr per skjutet vildsvin och kostnaden för premien kan då max uppgå till 100 000 kr/år.

Motionen ligger väl i linje med Länsstyrelsens projekt ”Offentlig livsmedelsförsörjning genom lokal mat” som är ett samarbete mellan Länsstyrelsen Västra Götaland, RISE, LRF Västra Sverige och Lokalproducerat i Väst AB. Införandet av ett arvode till jägare och markägare som skjuter vildsvin inom Bollebygds kommun ska öka mängden vildsvinskött som omhändertas till livsmedelsproduktion. Arvodet utbetalas utifrån villkor att köttet ska vara möjligt att använda inom Bollebygds kommuns måltidsverksamhet och det ska ses som ett led i arbetet med att minska vildsvinsstammen inom Bollebygds kommun. Flera kommuner har infört någon form av vildsvinpremie, bl a Motala kommun. Kommunen har tagit fram ett dokument med specificerade krav och villkor som är ett sätt att tydliggöra hantering av skjutet vildsvin, köp av vildsvinkött till måltidsverksamhet inom kommunen samt premie som ligger väl i linje med intention i motionen. Det finns andra alternativ som kan vara av värde att teknik- och servicenämnden utreder möjligheter kring och det är att kommunen subventionerar kilopriset jägaren får vid inlämning till slakteri. Detta

motiverar jägaren att både jaga vildsvin och lämna in dem till det upphandlade slakteriet, där kommunen sedan köper köttet till ett något högre pris för att täcka subventionen.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger teknik- och servicenämnden i uppdrag att upphandla och skriva avtal med slakteri och att utfärda de specificerade krav och villkor för arvodering som behövs inför ett införande av vildsvinspremie.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Svar på motion (SD/KD) om vildsvinspremie
- Motion

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Motion om införande av vildsvinspremie i Bollebygds kommun.

Bakgrund
Under de senaste åren har vildsvinsstammen ökat kraftigt i stora delar av Västsverige, och utvecklingen påverkar i allt högre grad även Bollebygds kommun. Den växande populationen orsakar betydande skador på jordbruksmark, vägar, trädgårdar och annan infrastruktur. Dessutom medför den ökade förekomsten av vildsvin en påtagligt större risk för trafikolyckor, särskilt på landsvägar där sikten är begränsad.

Problematiken med vildsvin innebär inte bara ekonomiska konsekvenser för jordbrukare och fastighetsägare, utan också ökade samhällskostnader i form av reparationer, försäkringsärenden och saneringar. Samtidigt representerar vildsvinsköttet en lokal och hållbar livsmedelsresurs som i dagsläget inte nyttjas i tillräcklig omfattning. För att både minska skadorna och ta vara på en värdefull naturresurs föreslås att Bollebygds kommun inför en vildsvinspremie.

Förslag
Jägare och markägare får tillsammans 1 000 kronor i ersättning för varje godkänt fällt vildsvin, men högst för två djur per jägare och vecka. Markägaren och jägaren kommer själva överens om hur ersättningen ska fördelas mellan dem. Försöket gäller 1 december 2025 - 31 december 2026 och omfattar maximalt 100 djur. Godkända djur levereras till ett av kommunen anvisat slakteri där köttet tas tillvara för kommunal verksamhet, exempelvis i skolor och äldreomsorg.

Förslaget bidrar till minskade skador på jordbruksmark, ökad trafiksäkerhet, minskade kostnader for skador samt ett mer hållbart och lokalt livsmedelssystem.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna:

1. att Bollebygds kommun inför en vildsvinspremie enligt ovanstående intentioner,
2. att berörda nämnder ges i uppdrag att utarbeta administrativa rutiner för genomförandet, samt
3. att försöket utvärderas senast under första kvartalet 2027, i syfte att bedöma effekterna och överväga en eventuell förlängning av systemet

Fredrik Lind (SD)

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD)

Daniel Persson (SD)

Rune Kennborn (KD)

Patrik Karlsson (KD)

29. Svar på motion (FR) om användning av padelhall på Rinnavägen, ny beslutsprocess efter upphävande av KF beslut (kf fattar slutligt beslut) KS2025/10

§100 KS2025/10

Svar på motion (FR) om användning av padelhall på Rinnavägen, ny beslutsprocess efter upphävande av fullmäktiges beslut

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag; kommunfullmäktige avslår motionen.

Ärendet

Förvaltningsrätten i Jönköping meddelade i dom 2026-03-10 att bifalla Michael Plogells (FR) överklagande och upphävde därmed det överklagade beslutet om svar på motion om användning av padelhall. Överklagandet rörde följande: Kommunfullmäktiges ordförande slog klubbeslut i samma sekund som hon menade att ärendet skulle avgöras samma dag. Michael Plogell, som yrkat på återremiss, hann inte yrka på omröstning och har i efterhand förstått att ytterligare partier hade avsett att gå på återremissyrkandet. Detta kunde inte fastslås på grund av ordförarens snabba beslut/klubbslag. I och med att fullmäktiges beslut upphävdes genom domen i Förvaltningsrätten ska ärendet återigen beslutas i fullmäktige. Då inget i sak förändrats kring själva motionssvaret, varken från teknik- och servicenämndens (som beredande instans) eller kommunstyrelsens sida kvarstår samma förslag till beslut; Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag om att kommunfullmäktige ska avslå motionen.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag; kommunfullmäktige avslår motionen.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Svar på motion (FR) om användning av padelhall, ny beslutsprocess efter upphävande av KF beslut
- § 101 Kf Svar på motion (FR) om eventuell användning av padelhall på Rinnavägen

Skickas till
Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Från: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Skickat: Tue, 14 Jan 2025 14:41:14 +0100
Till: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: Motion (FR)

Från: Michael Plogell <michael@plogell.se>
Skickat: den 14 januari 2025 10:35
Till: Suzanna Bengtsson <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: Motion

Kommunen förefaller ha ett underskott av lokaler för de lokala idrottsföreningarna. Av lokalresursplanen framgår att den styrande majoriteten avser färdigställa den sk allaktivitetshallen först 2030.

Den finns ett padeltält beläget på Rinnavägen 10 J. Den som drev verksamhet där är försatt i konkurs. Såvitt är känt pågår inte någon verksamhet där. Det kan inte uteslutas att tältet skulle kunna användas som lokal för idrottsverksamhet.

Mot bakgrund härav lämnar Folkets Röst följande

Motion

Vi föreslår att kommunen utreder om det är möjligt att driva idrottsverksamhet i detta tält och i så fall under vilka förutsättningar, innefattande timkostnad för nyttjande.

Med vänlig hälsning/ Best regards
Michael Plogell

§35 TSN2025/194

Svar på motion (FR) om eventuell användning av padelhall på Rinnavägen

Beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ärendet

Förslagsställaren hänvisar till padeltältet beläget på Rinnavägen 10 J som är försatt i konkurs och föreslår att ”kommunen utreder om det är möjligt att driva idrottsverksamhet i detta tält och i så fall under vilka förutsättningar, innefattande timkostnad för nyttjande.”

För att göra lokalen användbar för idrottsverksamhet krävs omfattande investeringar till en total uppskattad kostnad om mellan 5,3 och 9,8 mnkr. (se underlag).

Den befintliga hallen är i dagsläget enbart ett tomt tält/skal. Det innebär att det saknas grundläggande faciliteter som krävs för idrottsverksamhet – exempelvis:

• Golv: Hallen har asfaltgolv, vilket inte är lämpligt för de flesta idrotter.
• Ventilation och uppvärmning: Ingen ventilation eller värmesystem finns installerat, vilket gör lokalen svåranvändbar under vinterhalvåret.
• Belysning: Ingen belysning finns installerad
• Sanitära utrymmen: Det saknas toaletter, duschar och omklädningsrum.

Det finns ett tydligt behov av fler idrottslokaler i kommunen, och tältet skulle potentiellt kunna bidra till att avhjälpa lokalbristen. Dock innebär den nuvarande standarden på lokalen att det skulle krävas betydande investeringar för att göra den fullt fungerande för idrottsverksamhet.
Det är också viktigt att väga denna investering mot den långsiktiga planeringen för kommunens idrottsanläggningar. En ny allaktivitetshall ligger med i kommunens långsiktiga investeringsplan, vilket innebär att användningstiden för en upprustad version av padeltältet skulle vara begränsad. Att investera mellan 5,3–9,8 miljoner kronor i en tillfällig lösning kan därför ifrågasättas ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv. Med detta som grund rekommenderas att nämnden föreslår kommunfullmäktige att inte gå vidare med att anpassa padeltältet för idrottsverksamhet, utan i stället prioriterar resurser till den kommande allaktivitetshallen och andra mer långsiktiga lösningar.

Förvaltningens förslag till beslut

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (FR) om eventuell användning av padelhall på Rinnavägen
- Svar på motion gällande utredning av möjligheten att driva idrottsverksamhet i padeltältet på Rinnavägen 10 J (Underlag)
- Motion (FR) om eventuell användning av padelhall på Rinnavägen(KS202510-1)

– § 5 Kf Inkommen motion Motion (FR) om eventuell användning av padelhall på Rinnavägen

Skickas till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

BOLLEBYGDS KOMMUN

Svar på motion gällande utredning av möjligheten att driva idrottsverksamhet i padeltältet på Rinnavägen 10 J

Teknik- och servicenämnden har mottagit motionen från Folkets Röst och har genomfört en preliminär bedömning av möjligheten att använda padeltältet för idrottsverksamhet. Nedan följer en sammanfattning av nuläget, förutsättningarna samt en översiktlig kostnadskalkyl för nödvändiga åtgärder.

1. Nuläge

Den befintliga hallen är i dagsläget enbart ett tomt tält, vilket innebär att det saknas de grundläggande faciliteter som krävs för idrottsverksamhet:

- **Golv:** Hallen har asfaltgolv, vilket inte är lämpligt för de flesta idrotter.
- **Ventilation och uppvärmning:** Ingen ventilation eller värmesystem finns installerat, vilket gör lokalen svåranvändbar under vinterhalvåret.
- **Belysning:** Ingen belysning finns installerad
- **Sanitära utrymmen:** Det saknas toaletter, duschar och omklädningsrum.

Samtidigt råder en brist på idrottshallstider i kommunen, vilket innebär att en färdigställd hall potentiellt skulle kunna avlasta trycket på andra anläggningar.

2. Bedömning av möjligheter och kostnader

För att göra lokalen användbar för idrottsverksamhet krävs omfattande investeringar. Nedan följer en uppskattad kostnadsbild för nödvändiga åtgärder:

Åtgärd	Beskrivning	Uppskattad kostnad
Sportgolv	Installation av sportgolv (till exempel parkett eller sportmatta lämplig för idrott) på befintligt asfaltunderlag.	1,5–2,5 Mkr
Belysning	Installation av LED-belysning anpassad för idrottshall.	0,5–1 Mkr
Ventilation och värme	Installation av ventilationssystem och eventuellt värmesystem för året-runt-bruk.	0,8–1,5 Mkr
Sanitära utrymmen	Byggnation av toaletter, duschar och omklädningsrum.	1-2 Mkr
El- och VVS-arbeten	Elinstallationer och rördragning för uppvärmning, belysning och sanitära funktioner.	0,5-1 Mkr
Övriga anpassningar	Exempelvis målning, akustikförbättringar och tillgänglighetsanpassningar.	0,3-0,5 Mkr
Byggherre och ÄTA	Ca 15%	0,7-1,3 Mkr
Totalkostnad	Sammanlagd uppskattning av ombyggnadskostnader	5,3–9,8 Mkr

Utöver ovanstående tillkommer löpande driftskostnader för el, underhåll och eventuellt hyresavtal om kommunen inte äger tältet.

3. Reflektioner från fastighetsägare

Vi ser mycket positivt på den motion som inkommit till kommunen och vi ser gärna ett samarbete kring en lösning om bristen på hallar i Bollebygds kommun med omnejd.

Vi ser många scenarion som skulle kunna vara till fördel för invånarna och möjligheterna till användning av tälthallen till förmån för inte minst unga i kommunen.

Vi ser att det finns olika sätt för kommunen att nyttja fastigheten.

· Kommunen hyr fastigheten som den står idag. Anpassningarna görs av hyresgästen. Detta tillvägagångsätt ger kommunen full kontroll över kostnadsbilden.

· Hyresvärden gör anpassningar för att tillgodose efterfrågan för den verksamhet som kommunen ämnar nyttja fastigheten till. Detta mot att kostnaderna läggs som anpassning och tillägg på grundhyran och betalas över en förutbestämd hyresperiod.

· Att kommunen gör ett förvärv av hallen.

Grundhyran i dagsläget utgår till 450kr/kvm/år ex. moms, fastighetsskatt, el, värme och vatten. I hyran ingår parkering, cykelparkering och tillhörande ytor. Total yta är 1700 m2. Grundhyran hamnar således på 63.750 kr/mån.

4. Slutsats och rekommendation

Det finns ett tydligt behov av fler idrottslokaler i kommunen, och tältet skulle potentiellt kunna bidra till att avhjälpa lokalbristen. Dock innebär den nuvarande standarden på lokalen att det skulle krävas betydande investeringar för att göra den fullt fungerande för idrottsverksamhet.

Det är också viktigt att väga denna investering mot den långsiktiga planeringen för kommunens idrottsanläggningar. **en ny allaktivitetshall ligger med i kommunens långsiktiga investeringsplan,** vilket innebär att användningstiden för en upprustad version av padeltältet skulle vara begränsad. Att investera mellan **5,3–9,8 miljoner kronor** i en tillfällig lösning kan därför ifrågasättas ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv. Mot denna bakgrund rekommenderas att kommunen **inte går vidare med att anpassa padeltältet för idrottsverksamhet**, utan i stället prioriterar resurser till den kommande allaktivitetshallen och andra mer långsiktiga lösningar.

Det finns ev. ett intresse av ägaren att hyra ut i färdigt skick, dvs att ägaren står för all ombyggnation. Här har vi i dagsläget inte valt att gå vidare med den frågan.

Daniel Grönbek

Fastighetschef

30. Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2026-2030 (kf fattar slutligt beslut) KS2026/92

§1 KS2026/92

Revidering av arvodesreglemente inför ny mandatperiod

Beslut

Val- och arvodesberedningens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer arvodesreglemente för Bollebygds kommun, enligt förslag daterat 2026-04-23.

Det nya arvodesreglementet gäller från och med 2027-01-01, då val av nya presidier för mandatperioden 2026-2030, börjar gälla (ordföranden och vice ordföranden).

Ärendet

Arvodesreglemente för kommunens förtroendevalda ska ses över i god tid inför varje ny mandatperiod. Val- och arvodesberedningen har i uppdrag att se över arvodesbestämmelserna/ reglementet inför kommande ny mandatperiod. Kommunstyrelseförvaltningen har sett över nuvarande arvodesreglemente och föreslår några ändringar som är färgmarkerade i förslaget. Till förslag till nytt reglemente hör också bilaga för fasta arvoden, som diskuteras på val- och arvodesberedningens sammanträde. Inget förslag till revidering av fasta arvoden lämnas av val- och arvodesberedningen utan den delen överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige utan förslag från beredningen.

Enligt kommunallagen 5 kap, 28 §, ska kommunstyrelsen alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en

fullmäktigeberedning. Kommunstyrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut
Kommunfullmäktige fastställer arvodesreglemente för Bollebygds kommun, enligt förslag daterat 2026-04-23. Det nya arvodesreglementet gäller från och med 2027-01-01, då val av nya presidier för mandatperioden 2026-2030, börjar gälla (ordföranden och vice ordföranden).

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Revidering av arvodesreglemente inför ny mandatperiod
- Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2026-2030

Skickas till
Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

2026-04-23

Fastställd: Kommunfullmäktige 2026-xx-xx, § x

Gäller för: Samtliga förtroendevalda i Bollebygds kommun

Dokumentansvarig: Kanslichef

Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2026-2030

Postadress 517 83 Bollebygd | Besöksadress Ballebovägen 2 | Telefon 033–231300 | Telefax 033-231428 | Webbplats www.bollebygd.se | E-post kommunen@bollebygd.se

Innehållsförteckning

1. Allmänna bestämmelser 3
1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av bestämmelserna 3
1.2 Representanter 3
1.3 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar 3
2. Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorad semester- och pensionsförmåner 4
2.1 Förlorad arbetsinkomst 4
2.2 Förlorad semesterförmån 4
~~2.3 Semester kommunalråd~~ 5
2.4 Pensionsförmån 5
2.5 Särskilda arbetsförhållanden 5
3. Arvoden 5
3.1 Årsarvode 5
3.2 Jourersättning 6
3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar 6
3.4 Uppräkning av arvoden 6
4. Ersättningar för kostnader 6
4.1 Resekostnader 6
4.2 Barntillsynskostnader 7
4.3 Kostnader för vård och tillsyn 7
5. Funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader 7
6. Övriga kostnader 8
7. Tolkning av reglementet 8

1. Allmänna bestämmelser

Arvodesreglementet ska ses över i god tid inför varje ny mandatperiod.

1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av reglementet

De grupper av förtroendevalda som omfattas av reglementet är:

- Förtroendevalda på heltid (eller betydande del av heltid); kommunalråd

- Förtroendevalda på deltid; ordförande i kommunfullmäktige, 1:a och 2:a vice ordförande i kommunfullmäktige och kommunstyrelse, ordförande och vice ordförande i nämnder, revisionen och överförmyndare

- Förtroendevalda utan hel- eller deltid; ordinarie ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder, styrelsen, beredningar och andra uppdrag enligt särskilt beslut.

- Andra uppdrag efter beslut av kommunfullmäktige, styrelsen, nämnd eller revisionen.

Rätten till arvode enligt reglementet gäller tills förtroendeuppdraget upphör genom att en förtroendevald inte längre är valbar (4 kap. 7 § KL), fullmäktige befriar en förtroendevald som önskar avgå från uppdraget (4 kap. 6 § KL), eller om fullmäktige återkallar uppdraget (4 kap. 10 § KL).

1.2 Representanter

Då kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller annan nämnd tillsatt en samrådsinstans med representanter för andra organisationer tillämpas reglerna om ersättning enligt punkt 4.1-3 för dessa. Ersättning betalas ut dock inte till den som deltar i sammanträdet i tjänsten eller då motsvarande ersättning betalas ut från den organisation ledamoten/ersättaren representerar.

1.3 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar

Förtroendevalda har rätt till arvode om de **kallats** till:

a. sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, nämndberedningar,

utredningskommittéer, projektgrupper och arbetsgrupper, liksom revisorernas sammanträden

b. presidiemöte i fullmäktige, fullmäktigeberedning, nämnd eller utskott
c. sammankomst med kommunal samrådsinstans/intressentsammansatt instans
d. konferens, informationsmöte, studiebesök, uppdrag som kontaktperson, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget
e. förhandling eller förberedelse inför förhandling med personalorganisation eller annan motpart till kommunen
f. överläggning med företrädare för annan kommunal instans än det den förtroendevalda själv tillhör
g. överläggning med förvaltningschef eller annan anställd vid den kommunala instans den förtroendevalde själv tillhör
h. besiktning eller inspektion
i. överläggning med utomstående myndighet eller organisation
j. representation, uppvaktning eller liknande officiellt uppdrag som företrädare för kommunen i dess helhet
k. fullgörande av granskningsuppgift inom ramen för ett revisionsuppdrag
l. borgerlig vigsel
m. NYTT protokollsjustering, i de fall där årsarvoderad förtroendevald inte justerar.

2. Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorade semester- och pensionsförmåner

Ersättning för förlorad arbetsinkomst eller förlorade semesterförmåner betalas inte ut om den förtroendevalda får 40 procent eller mer i fast arvode.

2.1 Förlorad arbetsinkomst

Ersättning betalas ut för varje påbörjad halvtimma som den förtroendevalde förlorar arbetsinkomst på grund av sitt kommunala uppdrag, med arbetsinkomst jämställs ersättning från arbetslöshetskassa och försäkringskassa, den förlorade arbetstiden ska meddelas vid ett sammanträde inom tre månader för att ersättning ska utgå.

Ett intyg från arbetsgivaren ska lämnas in för att styrka det eventuella löneavdrag som görs vid ledighet från ordinarie arbete. Vid en eventuell inkomstförändring ska ett nytt intyg lämnas in, den förändrade ersättningen betalas ut från månaden efter det att intyget lämnats in. För ersättning över 8 timmar ska schema eller intyg från arbetsgivaren lämnas in och undertecknas av nämnds- eller styrelseordförande.

Ersättning betalas ut för resa till och från sammanträdet.

Egenföretagare ska lämna in intyg där det tydligt framgår att uppgiften avser den egna verksamheten, inkomsten ska inte inkludera arvoden. Ersättning ges för tiden mellan klockan 07.00-18.00. Intyg ska lämnas in från ett av följande alternativ:

a) Slutskattesedel från föregående år
b) Företagets revisorer

Kommunalt uppdrag som utförs under semester eller annan betald ledighet berättigar inte ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Om ett sammanträde ställs in med kort varsel och den förtroendevalde hunnit lämna den ordinarie arbetsplatsen betalas ersättning ut för förlorad arbetsförtjänst för den tid som den förtroendevalde orsakats inkomstförlust.

2.2 Förlorad semesterförmån

Ansökan om ersättning för förlorad semesterförmån till följd av förtroendeuppdraget ska kunna styrkas genom ett intyg från arbetsgivaren. Detta ska lämnas in inom två år från det sammanträde som orsakat förlusten. Ersättning betalas ut med högst 14 procent av den sammanlagda ersättningen för förlorad arbetsförtjänst under året som den förtroendevalde har fått vid fullgörandet av förtroendeuppdrag i kommunen.

~~2.3 Semester kommunalråd~~

~~Kommunalråd anses inte vara arbetstagare såsom avses i semesterlagen (1977:480), och kan inte ta ut lagenlig semester (ledighet). Däremot kan kommunalrådet ta ledigt från sitt kommunala uppdrag – lika länge som semesterledigheten – utan att arvodet minskas.~~ Not; utökad skrivelse i punkt 3.1

2.3 Pensionsförmån

Förtroendevald omfattas av bestämmelser för omställningsstöd, pension och familjeskydd för
förtroendevalda – OPF-KR 26.

2.4 Särskilda arbetsförhållanden

Rätten till ersättning omfattar nödvändig ledighet för förtroendevald med speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden som medför att det inte kan anses rimligt att den förtroendevalde utför sina kommunala uppdrag i direkt anslutning till sina ordinarie arbetsuppgifter.

3. Arvoden

Arvode avser ersättning för det uppdrag som är förenat med förtroendevalds uppdrag i kommunen.

Arvoden och ersättningar betalas ut månadsvis. Ersättning enligt punkt 2.2 betalas dock årsvis. (förlorad semesterförmån som räknas ut från inkomsten under hela året.)

Utgift i samband med sammanträde eller förrättning ska styrkas med kvitto eller motsvarande verifikation.

3.1 Årsarvode

Det fasta årsarvodet ersätter allt arbete i den politiska instans som arvodet avser.

NYTT: Ordförande och vice ordföranden (med årsarvode) ska delta i de möten de kallas till i sin roll som nämndens presidium.

Årsarvoden betalas ut med en tolftedel per månad.

Årsarvoderad förtroendevald som på grund av sjukdom eller annan anledning är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag under mer än 30 kalenderdagar ska arvodet minskas i motsvarande omfattning. Avdrag ska också göras för karensdag för de förtroendevalda med beräknad tjänstgöring på 50 procent eller mer av heltid, avdraget för varje karensdag är månadsarvodet dividerat med 30.

Om en ersättare har utsetts enligt 6 kap. 22 § KL* för den som tar emot årsarvode, får ersättaren arvode som motsvarar tjänstgöringstiden.

Avgår förtroendevald som får årsarvode under tjänstgöringsperioden ska fördelning av arvodet mellan denne och efterträdaren ske i förhållande till den tid var och en av dem haft uppdraget.

Årsarvoderad förtroendevald har rätt till ledighet med 30 dagar per år för semester (NYTT inkl ledighet för kommunalråd) utan att arvodet reduceras. Ledigheten ska förläggas på sådant sätt att uppdraget kan fullgöras.

NYTT: Kommunstyrelsens ordförande, tillika kommunalråd, får utöver årsarvodet även sammanträdesarvode för deltagande i kommunfullmäktiges sammanträden.

Årsarvodet till kommunstyrelsens 2:a vice ordförande motsvarar 30 timmar arbete per vecka.

3.2 Jourersättning

Till ordförande i sociala utskottet, som utses av socialnämnden, utbetalas särskild jourersättning med det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Om ordförande är förhindrad att fullgöra sin tjänstgöring ska ersättare utses av socialnämnden. Vid beräkning av jourersättning till ersättaren divideras årsarvodet med 365 dagar och multipliceras därefter med antal jourdygn.

***Fullmäktige bestämmer vem som ska fullgöra ordförandens uppgifter när varken ordföranden eller en vice ordförande kan tjänstgöra. (6 kap. 22 § KL)**

3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar

Sammanträdesarvode betalas ut per påbörjad halvtimma, första timmen betalas ut i form av ett grundarvode. På sammanträdet ska den förtroendevalde anmäla närvaro på närvarolistan, som nämndsekreteraren är ansvarig för, och som ska attesteras av ordföranden.

Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/sammanträde oavsett antal sammanträden under samma dag. Vid förrättningar enligt punkt 1.3 d-k utbetalas arvode för högst 8 tim/dygn.

Vid borgerlig vigsel (punkt 1.3 l) utbetalas arvode för högst 2 tim/dygn.

Vid förrättning enligt punkt 1.3 e-l utanför kommunen utbetalas arvode för den sammanlagda tiden för resa och förrättning. Förrättningen anses påbörjad respektive avslutad vid tidpunkten för avfärd från och återkomsten till den förtroendevaldes bostad.

Ett sammanträde eller förrättning ska anses som sammanhängande om det fortsätter efter uppehåll för lunch eller liknande. Avdrag för tid motsvarande uppehållet ska dock göras.

Sammanträdesarvode betalas inte ut för gruppmöten.

Förrättning är ett uppdrag för kommunens räkning som inte är sammanträde men som fullgörs på grund av att ett beslut tagits av kommunfullmäktige, styrelse, nämnd, beredning eller utskott. För att få ersättning ska därför beslutet kunna redovisas. Ett sådant beslut kan alternativt tas i efterhand av vederbörande instans.

Arvode betalas ut för punkt 1.3 e-k endast i de fall då ersättning från en utomstående myndighet eller organisationen inte betalas ut.

Om styrelse/nämnd har planerings-/utbildningsdag (förrättning) i anslutning till sammanträde ska sammankomsterna ersättas var för sig.

3.4 Uppräkning av arvoden

Årsarvode betalas ut till innehavare av uppdrag, som finns angivna i bilaga för årsarvoden.

Riksdagsmannaarvodet är utgångspunkten för fastställande av årsarvodets storlek för kommunstyrelsens ordförande. Årsarvodet för kommunstyrelsens ordförande är utgångspunkten för fastställande av övriga årsarvodens storlek. Varje uppdrag är fastställt i procent av årsarvodet för kommunstyrelsens ordförande.

Uppräkning av arvodet till kommunstyrelsens ordförande görs så att det är 84 % av riksdagsmannaarvodet. Uppräkningen av övriga årsarvoden görs vid samma tillfälle proportionellt utifrån fastställda procentsatser.

Kommunstyrelsens ordförande ska vara heltidsengagerad, i förekommande fall tillsammans med annat kommunalt uppdrag.

Kommunstyrelsens ordförande är tillika kommunalråd. Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande är tillika oppositionsråd.

I årsarvodet till företrädare för oppositionen, som är 2:a vice ordförande ~~eller 1:e vice ordförande~~, är invägt tid för samordning inom oppositionen.

Heltidsengagerad förtroendevald ska på heltid ägna sig åt kommunala uppgifter. Åtar sig heltidsengagerad förtroendevald presidieuppdrag med fast arvode i Västra Götalandsregionen ska denna arvodesersättning samordnas och minska den arvodesersättning som Bollebygds kommun betalar ut till den förtroendevalde.

4. Ersättningar för kostnader

4.1 Resekostnader

Kostnader för resor till och från sammanträden eller motsvarande ersätts enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad alternativt arbetsplats överstiger 5 km, enkel resa.

För årsarvoderad förtroendevald med beräknad tjänstgöring på 40 procent av heltid eller mer betraktas kommunhuset som den förtroendevaldes arbetsplats. För dessa förtroendevalda utbetalas inte reseersättning för resor till och från arbetsplatsen (s.k. arbetsresor).

Traktamente samt ersättning för övriga resekostnader och vid sammanträde, förrättningar eller andra uppdrag utanför kommunen utbetalas enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet. I de fall tåg, buss eller flyg nyttjas ska biljetter beställas genom kommunstyrelseförvaltningen (receptionen).

När en förtroendevald reser utomlands inom ramen för sitt uppdrag, har den förtroendevalda rätt till traktamente på samma sätt som för en anställd. Traktamentet styrs av Skatteverkets regler och är beroende av till vilket land resan sker. Beräkning görs bland annat utifrån antal timmar utlandsvistelsen varar och med avdrag för mottagna måltider.

Samma regler gäller för kommunens förtroendevalda som för kommunens anställda avseende tjänsteresor etc. utifrån aktuella riktlinjer för resor, möten och transporter i Bollebygds kommun.

4.2 Barntillsynskostnader

Ersättning utbetalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid

sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldas familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla 12 år. Om det finns särskilda skäl kan ersättning utbetalas även för äldre barn. Ersättning betalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Denna ersättning betalas ut inte tillsammans med ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättningen gäller oavsett om enskild person med A-skatt, företag eller enskild med F-skattsedel anlitas. Denna bestämmelse gäller inte kommunalråd och de förtroendevalda med en betydande del av heltidsuppdrag. Ersättning betalas ut med styrkt belopp oavsett antal barn. Ersättning utbetalas för högst
9 timmar per dag.

Ersättning betalas inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av mor- och farföräldrar, inte heller för tid då barnet vistats i kommunal barnomsorg där kommunen har tillsynsansvaret.

Ansökan om ersättning för barntillsynskostnader ska lämnas in innan det aktuella sammanträdets valda tid för justering av protokoll. Ersättning utbetalas mot kvitto på styrkta kostnader.

4.3 Kostnader för vård och tillsyn av familjemedlem

Ersättning utbetalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av familjemedlem som vistas i den förtroendevaldas bostad. Ersättning utbetalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Ersättning utbetalas inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående.

Ansökan om ersättning för kostnader för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk ska framställas senast inom ett år från dagen för sammanträdet eller motsvarande, till vilken kostnaden riktar sig.

5. Funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader

Ersättning utbetalas till funktionsnedsatt förtroendevald för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. I detta ingår kostnader för t ex resor, ledsagare, tolk, hjälp

med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande.
Ansökan om ersättning för särskilda kostnader för funktionsnedsatt förtroendevald ska lämnas in senast inom ett år från dagen för sammanträdet eller motsvarande, till vilken kostnaden riktar sig.

6. Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i styckena 4-5 utbetalas ersättning om den förtroendevalda kan visa att särskilda skäl funnits för dessa kostnader.

Ersättning utbetalas inte om den förtroendevalda haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunnat förhindra att kostnaderna uppkommit. Ansökan om ersättning för övriga kostnader ska lämnas in senast inom ett år från det aktuella sammanträdet.

7. Tolkning av reglementet

Frågor om ersättning enligt, samt tolkning och tillämpning av, detta reglemente prövas i varje enskilt fall av ~~kommunfullmäktiges presidium~~ kommunstyrelsen (Not: som i sin tur kan delegera till KSAU i KS delegeringsordning om man önskar)

31. Svar på medborgarförslag om gång- och cykelbana längs Viaredssjön KS2025/235

§102 KS2025/235

Svar på medborgarförslag om gång- och cykelbana längs Viaredssjön

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget. Det finns redan beslut om prioritering av gång- och cykelvägar genom kommunstyrelsens beslut 2026-01-27, § 10, inför prioriteringsomgång 2026 Regionala cykelvägar för vidare hantering till Trafikverket (KS2025/271). Kommunstyrelsen har i och med detta beslutat att prioritera gång- och cykelvägar som kopplar tätort med lokal idrottsplats för att gynna och säkra barn och ungas resväg till skola och fritidsaktiviteter.

Ärendet

Mattias Andersson föreslår i medborgarförslag inkommet 2025-09-02 att det byggs en gång- och cykelbana längs Viaredssjön. Förslagsställaren menar att en säker gång- och cykelbana längs Viaredssjön skulle förbättra vardagen för invånarna i både Borås och Bollebygd. I nuläget saknas sammanhängande gång- och cykelbana mellan Sjömarken, Sandared och Hultafors längs med Viaredssjön. Denna gång och cykelbana skulle skapa en trygg, vacker och hållbar förbindelse mellan orterna, med potential att på sikt sträcka sig hela vägen till Göteborg. En sådan satsning gynnar alla generationer: barn, ungdomar, vuxna och äldre. Kommunfullmäktige har 2025-09-18, § 92, överlämnat förslaget till kommunstyrelsen för handläggning och beslut.

Kommunstyrelseförvaltningen har under handläggningen även efterhört synpunkter från teknik- och serviceförvaltningen, och kommit fram till att medel för en sådan utbyggnad saknas.

Trafikverket är väghållare för berörd vägsträcka. En eventuell utbyggnad av gång- och cykelväg behöver därför hanteras i samråd med väghållaren. Under hösten 2025 fick kommunerna i Västra Götaland möjlighet att lämna förslag till nya regionala cykelvägar som de avser att medfinansiera. Kommunstyrelsen beslutade på sammanträde 2026-01-27, § 10, att skicka två förslag inför prioriteringsomgång 2026 *Regionala cykelvägar* för vidare hantering till Trafikverket (KS2025/271). Kommunstyrelsen har i och med detta beslutat att prioritera gång- och cykelvägar som kopplar tätort med lokal idrottsplats för att gynna och säkra barn och ungas resväg till skola och fritidsaktiviteter, och i denna prioritering finns inte föreslagen sträcka med.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget. Det finns redan beslut om prioritering av gång- och cykelvägar genom kommunstyrelsens beslut 2026-01-27, § 10, inför prioriteringsomgång 2026 Regionala cykelvägar för vidare hantering till Trafikverket (KS2025/271). Kommunstyrelsen har i och med detta beslutat att prioritera gång- och cykelvägar som kopplar tätort med lokal idrottsplats för att gynna och säkra barn och ungas resväg till skola och fritidsaktiviteter.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på medborgarförslag om gång- och cykelbana längs Viaredssjön
- Medborgarförslag om gång- och cykelbana längs Viaredssjön_Bortredigerad

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Bygg en gång- och cykelbana längs Viaredssjön – för trygghet, hälsa och en hållbar framtid
En säker gång- och cykelbana längs Viaredssjön skulle förbättra vardagen för invånarna i både Borås och Bollebygd. I nuläget saknas sammanhängande gång- och cykelbana mellan Sjömarken, Sandared och Hultafors längs med Viaredssjön. Denna gång och cykelbana skulle skapa en trygg, vacker och hållbar förbindelse mellan orterna, med potential att på sikt sträcka sig hela vägen till Göteborg. En sådan satsning gynnar alla generationer: barn, ungdomar, vuxna och äldre.

Fördelar med en cykel- och gångbana längs Viaredssjön:

- Bättre folkhälsa och livskvalitet – enklare tillgång till naturen, badplatser kring sjön och rekreation som uppmuntrar rörelse och återhämtning.
- Tryggare vardag för barn och unga – möjlighet att cykla, gå eller jogga till skola, fritidsaktiviteter och kompisar utan att vara beroende av skjuts med bil.
- Minskad biltrafik och bättre miljö – fler kan välja cykel eller gång för pendling och kortare resor, vilket minskar utsläpp och bidrar till klimatmålen.
- Stärkt kollektivtrafik – en säker cykelled gör det lättare att kombinera cykel med buss eller tåg, vilket ökar valfriheten.
- Regional potential – på sikt kan leden knytas ihop mot Göteborg, vilket öppnar för cykelpendling och stärker samarbetet mellan kommunerna.

Hur detta stödjer större mål:

- Folkhälsa: ökad fysisk aktivitet och trygg utemiljö.
- Hållbar utveckling: minskade utsläpp och minskat bilberoende, i linje med Borås mål om fossilfrihet 2030 och Bollebygds hållbarhetspolicy.
- Barnens rörlighet: stärker Västra Götalands initiativ På egna ben – men för att lyckas krävs bra cykel- och gångvägar.
- FN:s hållbarhetsmål (Agenda 2030): god hälsa (mål 3), hållbara städer (mål 11) och klimatåtgärder (mål 13).

Möjliga resultat:

- Fler barn och vuxna kan cykla eller gå istället för att åka bil.
- Bättre folkhälsa och mer rörelse i vardagen.
- Minskade koldioxidutsläpp och stöd till Borås mål om fossilfrihet 2030.
- En vacker, sammanhängande rekreationsled som stärker både boendemiljö och turism

Sammanfattning: En gång- och cykelbana längs Viaredssjön, som knyter ihop både Borås och Bollebygd, ger tryggare transporter, bättre hälsa och en mer hållbar region. Det gör området mer attraktivt för både boende och besökare och är en investering för

både dagens invånare och kommande generationer.

Rösta för en gång- och cykelled längs Viaredssjön, för trygghet, hälsa och framtidens hållbara resande!

Här är vårt namn och adress:

Mattias Andersson

[redacted]

[redacted]